

RJGE

ISSN : 2730-4132(Online)

วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

MBU Roi Et Journal of Global Education Review

ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2567)

Vol.4 No.3 (September - December 2024)

MBU 101

มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

MBU REC

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus

วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

MBU Roi Et Journal of Global Education Review

ISSN : 2730-4132 (Online)

ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567)

Vol. 4 No. 3 (September – December 2024)

เจ้าของวารสาร

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยด้านศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างนักวิชาการของสถาบันการศึกษากับนักวิชาการของสถาบันและหน่วยงานอื่นๆ ให้มีความหลากหลายของบทความ เป็นการพัฒนาคุณภาพทางความคิดสู่สากล
3. เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ที่ปรึกษา

พระพรหมวชิรโสภณ

พระราชพัชรญาณมุนี

พระเทพวชิรวิมล, ดร.

พระธรรมวชิรจินดาภรณ์, รศ.ดร.

พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.

ปฐมาจารย์ผู้ก่อตั้ง มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ที่ปรึกษาอุปถัมภ์ มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ที่ปรึกษารองอธิการบดี มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

บรรณาธิการ

พระครูชัยรัตนากร, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

กองบรรณาธิการ

พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประจิตร มหาหิง

รองศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ ยุธชัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จันทสมบัติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตราภรณ์ วงศ์คำจันทร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ฝ่ายจัดทำ

ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี
ดร.บรรจง ลาวะลี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

กำหนดเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม

สถานที่ติดต่อ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเลียงเมือง ตำบลดงลาน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

โทร 0-4351-8364 และ 0-4351-6076 โทรสาร 0-4351-4618

E-mail: JournalMBU101@gmail.com

<http://ojs.mbu.ac.th/index.php/RJGE>

บทความทั่วไป บทความวิชาการ บทความวิจัย ที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียบเรียง กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย การนำบทความในวารสารนี้ไปเผยแพร่ สามารถดาวน์โหลดได้ที่ <http://ojs.mbu.ac.th/index.php/RJGE>

บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารกำหนด บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567) จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัย ด้านศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างนักวิชาการของสถาบันการศึกษากับนักวิชาการของสถาบันและหน่วยงานอื่นๆ ให้มีความหลากหลายของบทความ เป็นการพัฒนาคุณภาพทางความคิดสู่สากล และเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป วารสารมีการควบคุมคุณภาพบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมถึงมีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงพัฒนาให้มีการส่งบทความแบบออนไลน์หรือระบบ Online journal System (OJS)

วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย(TCI) โดยได้รับการจัดให้อยู่ในวารสารกลุ่มที่ 2 : วารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI (ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2566 ไปจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2567) ซึ่งท่านสามารถดาวน์โหลดบทความฉบับสมบูรณ์ได้ที่ <http://202.29.86.169/index.php/RJGE>

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอขอบคุณผู้เขียนบทความ สมาชิก และผู้อ่านทุกท่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) ที่มีส่วนในการควบคุมคุณภาพของวารสารให้ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด กองบรรณาธิการวารสารหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน หากผู้อ่านมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นกองบรรณาธิการวารสารขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

พระครูชัยรัตนากร, ดร.

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

การบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (PROACTIVE ACADEMIC ADMINISTRATION IN THE DIGITAL ERA FOR REGIONAL SPECIAL EDUCATION CENTER, NETWORK GROUP 9, UNDER THE OFFICE OF SPECIAL EDUCATION ADMINISTRATION) ชนิษฐา วรวัตร, พรทิพา ชนะโยธา.....	1
การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี (SCHOOL ADMINISTRATIONS BASED ON THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY OF NON-FORMAL AND INFORMAL IN EDUCATION CENTER UDON THANI SUGAR CANE FARMERS ZONE) กัญฉฐ์ภิญค์ษา ผดุงไสย์, สุเทพ เมยไธสง.....	16
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 (ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE DIGITAL AGE OF BUACHET EDUCATIONAL NETWORK GROUP 2 UNDER SURIN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3) รัตติกาล โยธาทักดี, จิราภรณ์ ผันสว่าง.....	31
แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (GUIDELINES FOR THE ADMINISTRATION OF THE STUDENT SUPPORT SYSTEMS BASED ON SANGHAVATTHU 4 PRINCIPLES OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2) จันทร์หอม เนตรวงศ์, กฤตยากร ลดาวัลย์.....	43
การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (SUPPLY MANAGEMENT BASED ON THE PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI-ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2) ลัดดาวัลย์ ผายภักดี, พรทิพา ชนะโยธา.....	56

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหา เป็นฐาน (THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIVEMENT AND CRITICAL THINKING SKILLS ON HISTORY SUBJECT OF MATHAYOMSUKSA 3 STUDENTS WITH PROBLEM-BASED LEARNING MANAGEMENT) พระมหาอาทิตย์ ศรีหล้า, ละดา ดอนหงษา.....	70
ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (THE RESULTS OF LEARNING MANAGEMENT BY USING KWDL TECHNIQUE TO MATHEMATIC ACHIEVEMENTS FOR GRADE 3 STUDENTS) ไพรินทร์ นันทะชัย, ละดา ดอนหงษา.....	80
ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด (ETHICAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN PATWIT CONSORTIUM UNDER SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE ROI ET PROVINCE) พิศมัย บุราณ, พระครูชัยรัตน์นาร.....	92
ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด (ETHICAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING TEACHERS WORK MOTIVATION IN SCHOOL UNDER SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE ROI ET) อาริยา เมาะราศรี, ยุวธิดา ซาปัญญา.....	103
แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหาร วิทยาลัยนานาชาติ เพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (GUIDELINES FOR CULTIVATING MULTICULTURAL LEADERSHIP AMONG EXECUTIVES OF THE INTERNATIONAL COLLEGE FOR SUSTAINABILITY STUDIES, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY) จิรัชม์ อารมณชีน.....	119
วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์ (ORGANIZATIONAL CULTURE AFFECTING TEACHER EFFECTIVENESS OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER PRACHUAP KHIRI KHAN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE) วิจิต ลือยศ, มณฑา จำปาเหลือง.....	129

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 (DIGITAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING THE ACADEMIC ADMINISTRATIONS EFFECTIVENESS OF SCHOOLS UNDER THE YASOTHON PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2) วีรพันธ์ นารีบุต, ธัญยาภรณ์ นวลสิงห์.....	144
กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ในโรงเรียน ผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (DRIVEN STRATEGIES AND DEVELOPMENT DIGITAL COMPETENCY OF ELDERLY IN TAPONG SENIORS SCHOOL OF MUANG RAYONG) กมลชนก วิไลฐิตารังค์กุล, ปัญญา ทองนิล, กาญจนา บุญส่ง.....	159
โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 (THE DEVELOPMENT OF TEACHERS IN CREATIVE LEARNING MANAGEMENT PROGRAM FOR EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2) พิกุลทอง พวงเงิน, ธัชชัย จิตรนันท์.....	173
ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (THE EFFECTS OF COOPERATIVE LEARNING MANAGEMENT BY USING JIGSAW TECHNIQUES TO ECONOMICS SUBJECT ACHIEVEMENT OF MATHAYOMSUKSA 5 STUDENTS) พระชัชวาลย์ สอนโคตร, ละดา ดอนหงษา, สุภาภร ลิมลี.....	187
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน (THE DEVELOPING OF ENGLISH READING COMPREHENSION ACHIEVEMENTS FOR GRADE 3 STUDENTS BY SQ4R LEARNING MANAGEMENT WITH THE READING PRACTICE) นรินทร์ นารินทร์, ละดา ดอนหงษา.....	199

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร (THE RELATIONSHIP BETWEEN THE LEADERSHIP BEHAVIOR OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND THE EMPOWERMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS UNDER THE YASOTHON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE) นราธิป โพธิ์ศรี, วิชิต กัมมันตะคุณ.....	213
แนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด (THE GUIDELINES OF LEARNING ORGANIZATION DEVELOPMENT FOR EDUCATIONAL INSTITUTION UNDER ROI ET PROVINCIAL OFFICE OF LEARNING ENCOURAGEMENT) ทักษิณ มาตภาพ, ยุวธิดา ซาปัญญา.....	228
การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ (DEVELOPMENT OF EXPERIENTIAL LEARNING ACTIVITY PACKAGES TO PROMOTE DIGITAL INTELLIGENCE IN CYBERBULLYING MANAGEMENT SKILLS) อมรา ไกยะฝ่าย, อัญญาปารย์ ศิลปะนิลมาลย์, วิศรุต พยุงเกียรติคุณ.....	241
การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (DEVELOPING LEARNING MANAGEMENT INNOVATIONS BASED ON EXPERIENTIAL LEARNING AND SELF-DIRECTED LEARNING TO ENHANCE STUDENTS' SKILLS IN PRECISION MEASUREMENT JOB FOR VOCATIONAL CERTIFICATE PROGRAMS) วีรพล ลิ้มพิลา, สายหยุด ภูปุย, วรณธิดา ยลวิลา.....	253
การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (THE DEVELOPMENT OF THE PROGRAMS TO ENHANCEMENT IN INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF TEACHERS UNDER MAHASARAKHAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1) พิลาลักษณ์ นามเทพ, จิตรารักษ์ วงศ์คำจันทร์.....	265
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (DEVELOPMENT OF THAI READING COMPREHENSION ABILITY OF GRADE 6 STUDENT USING SQ4R LEARNING WITH MIND MAP) เขาวนนต์ อ้นนอก, ธัญลักษณ์ เขจรศักดิ์, สมาน เอกพิมพ์.....	276

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง วัสดุการใช้ประโยชน์ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม (DEVELOPING BASIC SCIENTIFIC PROCESS SKILLS OF GRADE 2 STUDENTS AN UTILIZATION MATERIALS BY ORGANIZING ACTIVE LEARNING IN COMBINATION WITH QUESTION-BASED TECHNIQUES) เมยวารี จันทร์ราชชัย, ธัญญลักษณ์ เขจรภักดิ์.....	290
รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 (A MODEL EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION USING SCHOOL AS A BASE TO RAISE THE QUALITY OF EDUCATION OF BANNONSOMBOON SCHOOL BURIRAM PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 4) ลำดวน ชาวไธสง.....	305
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก (THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT AND ANALYTICAL THINKING ABILITY IN HEALTH EDUCATION OF GRADE 6 STUDENTS THROUGH INQUIRY LEARNING METHOD (7E) WITH GRAPHIC ORGANIZER TECHNIQUE) ปฎิภาณ ดุกสุขแก้ว, พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ, ทศนีย์ รอดมันคง.....	320
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยม โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านวังตะเคียน (THE DEVELOPMENT OF MATHEMATICS LEARNING ACHIEVEMENT ON QUAD GRADE 5 STUDENTS OF BANWANGTAKHIAN SCHOOL THROUGH PROBLEM-BASED LEARNING AND STAD COOPERATIVE LEARNING TECHNIQUE) ขวัญชีวา คำกุดตะเคียน, พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ, ทศนีย์ รอดมันคง.....	334
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชาด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังโนทัศน์ (DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT IN AGRICULTURAL SUBJECTS THE STORY OF ROYAL SCIENCE WITH THE INQUIRY-BASED LEARNING PROCESS (5ES) COMBINED WITH CONCEPT MAPS) เกษร เพ็งชาวัต, แสงเดือน คงนาวัง.....	345

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา (ELEMENTARY SCIENCE LEARNING CENTER) ไพลิน อินทร์จันทร์, ศิริรัตน์ ศรีสะอาด, นาดยา ปิลาธนานนท์.....	356
ความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน (NEEDS FOR USING E-LEARNING IN TEACHING AND LEARNING OF TEACHERS AND STUDENTS, MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY ISAN CAMPUS) วิบูล ทาชา, เอกชาติ สุขเสน.....	369
ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ (SUPER-LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE OF UBON RATCHATHANI AND AMNAT CHAROEN) ไอยราวรรณ จวบบุญ, พงษ์ธร สิงห์พันธ์, ไพวุฒิ ลังกา.....	381
การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ (DEVELOPMENT OF GUIDELINES FOR THE STUDENT COUNCIL ACTIVITIES IN SCHOOLS UNDER THE KALASIN SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE) อธิการ โพพิฑูล, สุรเชต น้อยฤทธิ์.....	396
โปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษามหาสารคาม เขต 1 (PROGRAM FOR ENHANCING ACTIVE LEARNING MANAGEMENT OF TEACHERS UNDER THE OFFICE OF MAHASARAKHAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1) ชุตติกาญจน์ นามโร, สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ.....	411
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษาสงขลา เขต 1 (DEVELOPMENT OF GUIDELINES FOR THE STUDENT COUNCIL ACTIVITIES IN SCHOOLS UNDER THE KALASIN SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE) ลัดดา พรหมขวัญ, สุนทรี วรรณไพเราะ.....	420

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

การบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 (STRATEGIC MANAGEMENT TOWARD ROYAL AWARDED OF PRIMARY SCHOOL UNDER UDONTHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4) <i>วรพงษ์ อาษาศรี, พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ.....</i>	433
ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 (TECHNOLOGY LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING THE AFFECTIVE OF TEACHER LEARNING MANAGEMENT IN THE DIGITAL AGE UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3) <i>จำริญ นามสง่า, ธัญยาภรณ์ นวลสิงห์.....</i>	446
การพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (DEVELOPMENT OF THAI SPELLING SKILLS BY ORGANIZING COOPERATIVE LEARNING ACTIVITIES FOR GRADE 3 PRIMARY SCHOOL STUDENTS) <i>รลิตา พันธุ์พานิช, ดรุณนภา นาชัยฤทธิ์, สมาน เอกพิมพ์.....</i>	458
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตโดยใช้การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT IN LIFE SAFETY BY USING PROBLEM- BASED LEARNING ACTIVITIES WITH MULTIMEDIA FOR GRADE 5 PRIMARY SCHOOL STUDENTS) <i>ภัทรร ไซยมี, ประยงค์ หัตถพรหม, ชัยวัฒน์ สุภักควรรกุล.....</i>	469
A COMPARATIVE CORPUS IN NEWS ARTICLES DISCOURSE ON THE DEATH OF HIS MAJESTY THE KING OF THAILAND <i>Natthicha Chansri, Yuttachak Lamjuanjit.....</i>	480
การบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี (THE PARTICIPATORY MANAGEMENT TO BE HEALTH PROMOTING AT DIAMOND LEVEL OF SCHOOL UNDER UDONTHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE) <i>ศิริชัย ทองที, พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ, อีระพล เพ็งจันทร์.....</i>	496
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน หลักเกณฑ์และรูปแบบการเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด	509 516

การบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษ*

PROACTIVE ACADEMIC ADMINISTRATION IN THE DIGITAL ERA FOR REGIONAL
SPECIAL EDUCATION CENTER, NETWORK GROUP 9, UNDER THE OFFICE
OF SPECIAL EDUCATION ADMINISTRATION

กนิษฐา วรวัตร¹, พรทิวา ชนะโยธา²

Kanitta Worawat¹, Porntiwa Chanayotha²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}

Email : kanittaworrawa07@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริม ประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารงาน วิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 มีค่า ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริม ประสิทธิภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการวัดผล ประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) ผลการ เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะ

การบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า สถานศึกษาควรมีการวางแผนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยเริ่มวางแผนตั้งแต่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง มีการประชุมพัฒนาหลักสูตรอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง โดยผู้มีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตรร่วมกันประชุมวางแผนการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ครูควรพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอน โดยการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน และประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดความท้าทาย และกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการออกแบบการวัด และประเมินผลที่มีความหลากหลายยืดหยุ่น เหมาะสำหรับนักเรียนแต่ละคน ร่วมกับการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาในการวัดและประเมินผลและเก็บข้อมูลของนักเรียน

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล; ศูนย์การศึกษาพิเศษ; สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study Proactive Academic Administration in the Digital Era for Regional Special Education Center, Network Group 9, under the Office of Special Education Administration 2) to compare Proactive Academic Administration in the Digital Era for Regional Special Education Center, Network Group 9, under the Office of Special Education Administration, classified by position, educational qualification, and work experience, and 3) to collect recommendations for Proactive Academic Administration in the Digital Era. The sample group consisted of 175 educational institution administrators and teachers. of Regional Special Education Center, Network Group 9, under the Office of Special Education Administration. The research instrument was a scaled questionnaire, estimated at 5 levels, with an IOC between 0.67 – 1.00, with a confidence value for the whole version equal to 0.97. Statistics used included frequency, percentage, mean, and standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, F-test (One-Way ANOVA), and descriptive statistical analysis.

The results showed that: 1. Proactive Academic Administration in the Digital Era for Regional Special Education Center, Network Group 9, under the Office of Special Education Administration overall, it was at a high level, in order from the highest average to the lowest were educational curriculum development, followed by measurement, evaluation, teaching management, educational supervision. The aspect with the lowest average was development and use of technological media for education. 2. Comparative results of the Proactive Academic Administration in the Digital Era for Regional Special Education Center, Network Group 9, under the Office of

Special Education Administration, classified by position, educational qualification, and work experience, overall and aspects were no difference. 3. Suggestions for Proactive Academic Administration in the Digital Era for Regional Special Education Center, Network Group 9, under the Office of Special Education Administration It found that educational institutions should plan the academic administration of the educational institutions, starting with planning from the preparation of the educational institution curriculum by determining the structure of the curriculum to be consistent with the core curriculum. There is a curriculum development conference at least once a year by participants in using the curriculum together in a meeting to plan the curriculum development in accordance with the abilities of the students and consistent with the context of the educational institution, teachers should develop themselves by designing teaching and learning arrangements which were appropriate for students and apply modern technological media to participate in teaching and learning process to create a challenge for students and encourage the learning process with a measurement design and evaluate diverse suitable for each student together with the use of modern technology to measure, evaluate and student data collection.

Keywords : Proactive Academic Administration in the Digital Era; Regional Special Education Center; The Office of Special Education Administration

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยีการสื่อสารและวิทยาการต่างๆ ได้ส่งผลกระทบต่อองค์กรและ มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนในองค์กรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ องค์กรจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบและวิธีการทำงาน แลการใช้ชีวิตในยุคที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้ทุกองค์กร มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน รวมถึงประชาชนมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ชีวิต มีการนำเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน ดังจะเห็นได้ว่าถึงแม้มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การดำเนินงานขององค์กรก็ยังคงดำเนินต่อไป เพียงแต่อาศัยเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง (ธนาकरแห่งประเทศไทย, 2565) การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับยุคสมัย โดยผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี และภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561)

การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญของการบริหารโรงเรียนตามที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ถือเป็นงานที่มีความสำคัญ ที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา(อุทัย บุญประเสริฐ, 2557) ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดแนวทางปฏิบัติการวิชาการ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารให้เข้ากับ ยุคสมัย เปลี่ยนจากการทำงานในรูปแบบเดิมคือรูปแบบการบริหารแบบตั้งรับมาเป็น การ

บริหารแบบเชิงรุก ซึ่งเป็นการทำงานที่มีเป้าหมายมีการวางแผนงานล่วงหน้า ในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษเกี่ยวเนื่องกับการทำงานเชิงรุกเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีภารกิจบทบาทหน้าที่หลักของหน่วยงาน คือ จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การบำบัดฟื้นฟูและเตรียมความพร้อมทางการศึกษาให้แก่คนพิการทุกประเภท ทั้งการให้บริการในสถานศึกษา รวมถึงการออกให้บริการทางการศึกษาที่บ้านในกรณีที่นักเรียนไม่สามารถเดินทางมารับบริการที่สถานศึกษาหลักได้

จากปัญหาและความสำคัญข้างต้น สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารให้ดีขึ้น จากเดิมที่เป็นการบริหารในรูปแบบของการตั้งรับ มาเป็นรูปแบบการทำงานในเชิงรุก ควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการบริหารงาน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการของศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีการบริหารงานเชิงรุกในรูปแบบที่แตกต่างกันและศึกษาข้อมูลการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ที่มีการนำเทคโนโลยีรูปแบบที่แตกต่างกันมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการด้านต่างๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นองค์ความรู้ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะศึกษา เกิดเป็นแนวทางในการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถนำไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัลในองค์กรของศูนย์การศึกษาพิเศษต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ศูนย์การศึกษาพิเศษในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 ได้ทราบการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3.2 ศูนย์การศึกษาพิเศษในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 ได้แนวทางการการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3.3 เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยไปศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในสถานศึกษายุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ศูนย์การศึกษาพิเศษในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 9 ศูนย์ แบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 21 คน และครูผู้สอน จำนวน 281 คน จำนวนทั้งสิ้น 302 คน

1.2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ศูนย์การศึกษาพิเศษในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 ปีการศึกษา 2565 ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้วิธีการจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 175 คน

2) ตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1) ตัวแปรอิสระ คือ เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น (1) ตำแหน่ง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน (2) วุฒิการศึกษา ได้แก่ ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี (3) ประสบการณ์ในการทำงาน ได้แก่ ต่ำกว่า 5 ปี, 5-10 ปี และ มากกว่า 10 ปี

2.2(ตัวแปรตาม คือ ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล ประกอบด้วยการบริหารงาน วิชาการ 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) ด้านการนิเทศการศึกษา (3) ด้านการจัดการเรียนการสอน (4) ด้านการวัดผล ประเมินผล และ (5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัลแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ โดย นำแบบสอบถามไปทดลองใช้(Try-out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 30 คน และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .97

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 จำนวน 9 ศูนย์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในรูปแบบภูเกิลฟอร์ม

5) สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test (Independent Samples) และ F-test (One-Way ANOVA)

5. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบข้อคำถามของการวิจัย ดังนี้

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.40	0.64	1	มาก
2. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.30	0.73	4	มาก
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.34	0.68	3	มาก
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล	4.36	0.69	2	มาก
5. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.28	0.72	5	มาก
รวมเฉลี่ย	4.34	0.69	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมและรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.69) เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.64) รองลงมาคือ ด้านการวัดผล ประเมินผล ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.69) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.68) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.73) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.72)

5.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา โดยใช้ t-test (Independent Samples) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริม
 ประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
 จำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารงานวิชาการเชิงรุก ในยุคดิจิทัล	ตำแหน่ง				t	Sig
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.58	0.40	4.39	0.51	1.297	.197
2. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.55	0.46	4.28	0.59	1.521	.130
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.50	0.43	4.33	0.56	1.298	.215
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล	4.58	0.40	4.34	0.60	1.983	.066
5. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	4.50	0.46	4.26	0.61	1.312	.191
รวม	4.54	0.40	4.32	0.53	1.439	.152

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกใน
 ยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนัก
 บริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริม
 ประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การบริหารงานวิชาการเชิงรุก ในยุคดิจิทัล	วุฒิการศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.40	0.50	4.41	0.53	.112	.911
2. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.31	0.59	4.27	0.59	.392	.696
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.33	0.57	4.38	0.53	.547	.585
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล	4.36	0.58	4.33	0.63	.316	.753
5. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	4.26	0.62	4.32	0.57	.542	.589
รวม	4.33	0.52	4.34	0.51	.104	.917

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและด้าน ไม่แตกต่างกัน

5.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ใช้ F-test (One-Way ANOVA) ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe')

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การบริหารงานวิชาการเชิงรุก ในยุคดิจิทัล	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.196	2	.098	.381	.684
	ภายในกลุ่ม	44.244	172	.257		
	รวม	44.440	174			
2. ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.321	2	.161	.462	.631
	ภายในกลุ่ม	59.828	172	.348		
	รวม	60.149	174			
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	.514	2	.257	.831	.437
	ภายในกลุ่ม	53.188	172	.309		
	รวม	53.702	174			
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	.680	2	.340	.969	.381
	ภายในกลุ่ม	60.293	172	.351		
	รวม	60.972	174			
5. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.865	2	.432	1.178	.310
	ภายในกลุ่ม	63.127	172	.367		
	รวม	63.992	174			

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

5.4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงาน

การศึกษาพิเศษ พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการปรับหรือพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนและบริบทของสถานศึกษา โดยกำหนดให้มีการประชุมพัฒนาหลักสูตรอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง ด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูควรออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน และประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผล ประเมินผล ควรมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการวัดและประเมินผลนักเรียน มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพและยืดหยุ่นเหมาะสมสำหรับนักเรียนแต่ละคน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา สถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีในการใช้สื่อเทคโนโลยี สนับสนุนครูในการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น โดยมีการตรวจสอบการใช้งานของอุปกรณ์เทคโนโลยีก่อนใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

6.1 สภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญของสถานศึกษา จึงต้องมีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ด้วยเทคโนโลยีความก้าวหน้าในปัจจุบัน ทำให้วิถีชีวิตและการทำงานต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องสามารถวางแผนก้าวรุกไปข้างหน้าก่อนการเปลี่ยนแปลงจะมาถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของพระอนันต์ ธมมวิริโย (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านกระบวนการเรียนการสอน รองลงมา คือ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการวัดผลประเมินผล ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลผู้สอนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตนและปรับตนในการทำงานด้านวิชาการที่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปได้เป็นอย่างดี

จากผลการวิจัยเป็นรายด้านมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารและการเก็บข้อมูลต่างๆ ไว้เพื่อให้ความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาโดยมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมที่มีอัตลักษณ์โดดเด่นและท้าทาย สามารถนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัย ศิริพิน (2558) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม พบว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มูนา จารง(2560) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 2 พบว่าการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2) ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษามีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในการปฏิบัติงาน และการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศที่มีความหลากหลายเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยมีการวางแผนการนิเทศล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างครูผู้สอนกับคณะกรรมการนิเทศ และนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ หทัย ศิริพิน (2558) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม พบว่า การนิเทศการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภวานันท์ชัย สวัสดิ์สละ (2563) ได้ศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยภาพรวมมีสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้รองลงมาคือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และด้านที่น้อย ที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3) ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษามีการออกแบบการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะเฉพาะด้านของแต่ละบุคคลและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักเรียนได้ จัดการเรียนการสอนที่มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในอนาคต ประยุกต์ใช้สื่อการเรียน การสอนและอุปกรณ์ดิจิทัลที่หลากหลายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียน เพื่อส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่แตกต่างกันให้มีคุณภาพมากขึ้น เน้นการ เรียนรู้แบบ Active learning ให้นักเรียนค้นคว้า และเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนในห้องเรียนมากกว่าการมีผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ออกแบบการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีมาเกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางศักยภาพ ของนักเรียนแต่ละบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอนันต์ ธรรมวิริโย (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลวิจัยพบว่า 1. การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อจำแนก เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านกระบวนการเรียนการสอน

4) ด้านการวัดผล ประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูออกแบบการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชา โดยมีการกำหนดระเบียบแนว

ปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลโดยการอ้างอิงเกณฑ์ของกระทรวง มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ครูมีการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับความสามารถหรือประเภทของเด็กพิการแต่ละคน และมีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง สอดคล้องกับ งานวิจัยของ เกตกนก สวยคำข้าว (2561) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 9 พบว่าด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ อภิเชษฐ์ บุญพะยอม (2560) ได้ศึกษา แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 พบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

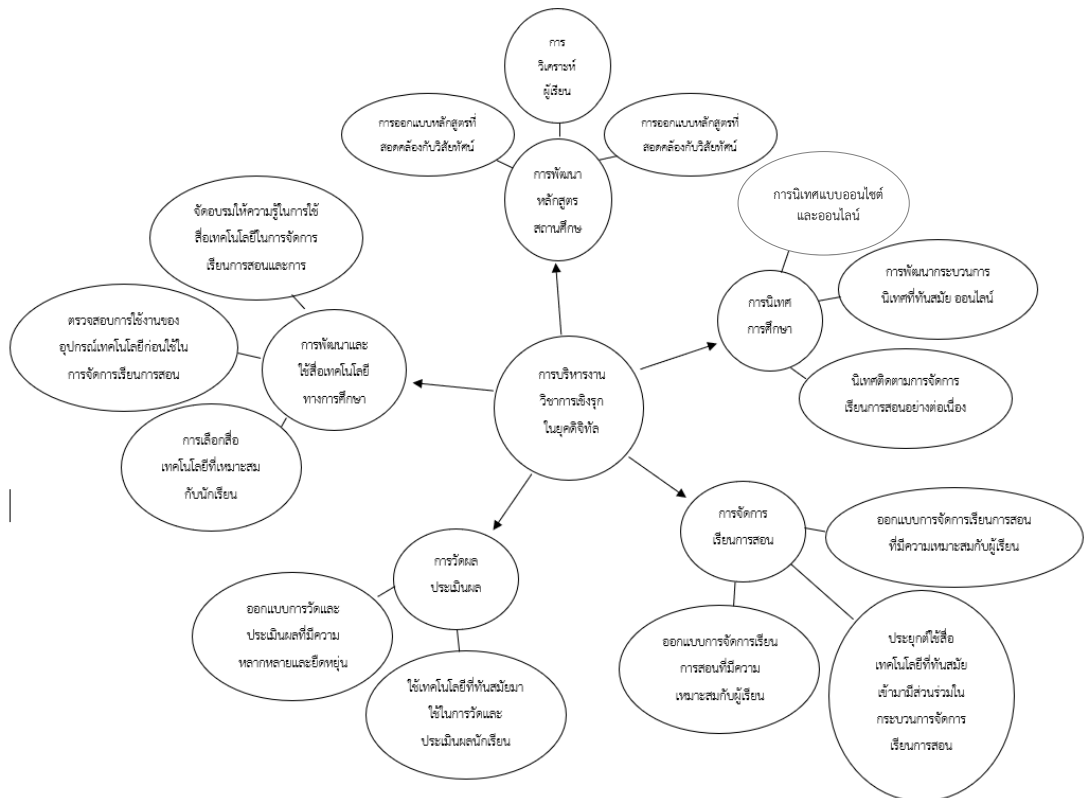
5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีการจัดสรรอุปกรณ์และเทคโนโลยีต่างๆที่ช่วยในการพัฒนาระบบการบริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการจัดอบรมให้ความรู้ในการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนให้ครูหรือผู้เกี่ยวข้องให้สามารถทำความเข้าใจและเตรียมความพร้อมในการใช้สื่อและอุปกรณ์ดิจิทัล (Digital Device) ในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์ดิจิทัล(Digital Device) ที่มีคุณภาพและมีความเหมาะสมสำหรับนักเรียน โดยมีสื่อการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ พิณฑุสมัต (2560) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สถานศึกษามีการจัดหา จัดทำปรับปรุงสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการอำนวยความสะดวกให้ครูผู้สอนและนักเรียน มีการกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้จากสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และต่อเนื่อง และมีการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูเพื่อผลิต พัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอน

6.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ถึงแม้ว่าตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานจะมีความแตกต่างกันแต่ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่ต้องการให้มีการพัฒนางานวิชาการให้เป็นไปตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี มีการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน ควบคู่ไปกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภคพร เลิกนอก (2563) ได้ทำการวิจัย การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามสถานภาพ เพศ และประสบการณ์การทำงาน ของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และมีแนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับ

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาขอนแก่น เขต 4 ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล คือ การนำสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอนให้ทันสมัยเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนและสถานศึกษา

3. ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่าหลักสูตรควรมีความหลากหลายและครอบคลุมตามความจำเป็นเฉพาะของนักเรียน โดยครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะรอบด้านและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน มีการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เหมาะสมกับการนำมาพัฒนานักเรียน สอดคล้องกับ ภาครัฐ เลิกนอก(2563) ได้ทำการวิจัยการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาขอนแก่น เขต 4 ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล คือ การนำสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอนให้ทันสมัยเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่นักเรียนและสถานศึกษา

7. องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

จากภาพที่ 1 การบริหารงานวิชาการเชิงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย 1.1) การวิเคราะห์ผู้เรียน 1.2) การออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ และ 1.3) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนาผู้เรียน 2) การนิเทศ การศึกษา ประกอบด้วย 2.1) การนิเทศแบบออนไซต์และออนไลน์ 2.2) การพัฒนากระบวนการนิเทศที่ ทันสมัย และ 2.3) นิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 3) การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 3.1) ออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับ ผู้เรียน 3.2) ประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และ 3.3) จัดอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนการสอน 4) การวัดผล ประเมินผล ประกอบด้วย 4.1) ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการวัดและประเมินผลนักเรียน และ 4.2) ออกแบบการวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลายและยืดหยุ่น 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี ทางการศึกษา ประกอบด้วย 5.1) การเลือกสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับนักเรียน 5.2) ตรวจสอบการใช้งาน ของอุปกรณ์เทคโนโลยีก่อนใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ 5.3) จัดอบรมให้ความรู้ในการใช้สื่อ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัยพบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน ระดับมาก ดังนั้น สถานศึกษาควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารและการเก็บข้อมูลต่างๆ ไว้เพื่อให้ความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงานให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดี บุคลากรสามารถนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

8.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผล ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชาเพื่อกำหนดระเบียบแนว ปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลโดยการอ้างอิงเกณฑ์ของกระทรวง

8.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

8.2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหาร สถานศึกษาควรมีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

8.2.2 ด้านการนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน ในรูปแบบที่หลากหลายเหมาะสมกับ โรงเรียน

8.2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหาร สถานศึกษาควรออกแบบการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีมาเกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการเรียน การสอน โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล

8.2.4 ด้านการวัดผล ประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนโดยเน้นประเมินตามสภาพจริง

8.2.5 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี ทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควร การกำกับ ติดตาม และบำรุงรักษาอุปกรณ์ดิจิทัลให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์และพร้อมใช้งานเพื่อความคล่องตัวในการใช้งานของกระบวนการเรียนรู้ กระบวนสอน และกระบวนการบริหารงาน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายอื่น สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

8.3.2 ควรศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูในด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

9. บรรณานุกรม

- เกตกนก สวยศำข้าว (2562). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 10(1). 539-553.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). **รพท. จับมือสมาคมธนาคารไทย ออกมาตรการเพื่อส่งเสริมการ ช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 อย่างยั่งยืน**. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2566. จาก <https://www.bot.or.th/Thai/AboutBOT/Activities/>
- พรรษมน พินทุสมัต (2560). **การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ในจังหวัด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พระอนันต์ ธรรมวิริโย (นามทอง). (2564). การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *Journal of Modern Learning Development*. 6(1). 263-276.
- ภคพร เลิกนอก. (2563). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาราชวิทยาลัย*. 7(2). 151-166.
- ภวนันท์ชัย สวัสดิ์สละ (2563). **การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- มูนา จารง (2560). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทศนะครูผู้สอนในศูนย์ เครือข่ายตลิ่งชัน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หทัย ศิริพิน. (2558). **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราษฎร์ประสิทธิ์)**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อภิเชษฐ์ บุญพยอม. (2560). **แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลี้กัตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2546). **หลักสูตรและการบริหารวิชาการของโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เอสดี.

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี*
SCHOOL ADMINISTRATIONS BASED ON THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY
ECONOMY OF NON-FORMAL AND INFORMAL IN EDUCATION CENTER
UDON THANI SUGAR CANE FARMERS ZONE

กัญฐ์ธัญญา ผดุงไสย์¹, สุเทพ เมย์ไธสง²
Gantapinsa Padungsai, Suthep Maythaisong²
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : gantapinsa1234@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อศึกษารวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 133 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานได้แก่ ค่า t-test และ F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหาร

ควรมีการกระจายอำนาจการทำงานด้านการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของ สำนักงาน กศน. ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง และครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ และควรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา; หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง; ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study school administration based on the Philosophy of Sufficiency Economy of Non-Formal and Informal Education Center Udon Thani Province Sugar Cane Farmers Zone, 2) to compare the school administration based on the Philosophy of Sufficiency Economy of Non-Formal and Informal Education Center Udon Thani Province Sugar Cane Farmers Zone classified by position, education level, and experience; and 3) to study suggestions for the School Administration Based on the Philosophy of Sufficiency Economy of Non-Formal and Informal Education Center Udon Thani Province Sugar Cane Farmers Zone. with a sample group consisting of 133 individuals, school administrators and teachers. The research tool used was a questionnaire. The statistical analysis used in this study included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test (One-Way ANOVA).

The results show that: 1) The School administration Based on the Philosophy of Sufficiency Economy of Non-Formal and Informal Education Center Udon Thani Province Sugar Cane Farmers Zone overall level The areas with the highest average to the lowest are: educational institution management, followed by activities for student quality development Personnel development of educational institutes The aspect with the lowest average was curriculum and instructional management. 2) The result of comparing the school administration Based on the Philosophy of Sufficiency Economy of Non-Formal and Informal Education Center Udon Thani Province Sugar Cane Farmers Zone classified by position and work experience the overall difference was statistically significant at the .05 level, classified by educational background. overall is not different. 3) Suggestions for School administration Based on the

Philosophy of Sufficiency Economy of Non-Formal and Informal Education Center Udon Thani Province Sugar Cane Farmers Zone should decentralize their work in driving the Sufficiency Economy Philosophy in accordance with the policy and the focus of the Office of Non-Formal Education. Should have a vision and desirable characteristics of learners according to the philosophy of sufficiency economy Promote activities for students to analyze, think, solve problems, plan and record their own income and expenses and family effectively and should constantly seek knowledge about the philosophy of sufficiency economy.

Keywords : School administrations; Philosophy of Sufficiency Economy; Non-Formal and Informal Education Center

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากสภาพทางเศรษฐกิจของสังคมไทยที่ผ่านมา นับตั้งแต่ประเทศไทยได้ประสบกับวิกฤติส่งผลกระทบต่อประชาชนเกือบทุกระดับของสังคม ทำให้เกิดความผันผวนในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ ค่าครองชีพที่สูงขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดความลำบากในการดำเนินชีวิต แนวคิดในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของชาติแนวทางหนึ่ง คือ การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่ชาวไทย ซึ่งเชื่อว่า หากนำปรัชญาดังกล่าวมาปฏิบัติก็จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชาติ ให้รอดพ้นจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจได้ (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580) ด้วยเหตุผลหลักดังกล่าวจึงนำมาสู่การพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy) ซึ่งหมายถึงการพัฒนาชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ.2566-2570 โดยได้น้อมนำหลัก“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฉบับที่ 9-12 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560) พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 จึงได้กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในระยะยาวตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆให้สอดคล้อง และบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579)” ได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทย ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือคติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง

เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคงเสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ให้เห็นถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ดังที่ สุรียนต์ หลาบหนองแสง (2555) กล่าวว่า คนไทยจะต้อง น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการเข้าสู่สังคมอาเซียน กล่าวคือการใช้ประโยชน์จากอาเซียนอย่าง “พอประมาณ” ไม่เอาไรต์เอาเปรียบสมาชิกอาเซียนอื่น แต่ต้องร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อก้าวเดินไปในนามของอาเซียน การเตรียมความพร้อมอย่าง “มีเหตุผล” เพื่อให้ “มีภูมิคุ้มกันที่ดี” ภายใต้เงื่อนไขของการมีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพชีวิตอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืนตลอดไป

กระทรวงศึกษาธิการ โดยศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาธิการสำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550 – 2554) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้หน่วยงาน และสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการบริหารการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินการบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ศธ., 2555)

จากการศึกษาของทองดี พิมพ์สาลี (2558) ได้ให้ความสำคัญของการดำเนินงานโครงการตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถือได้ว่าเป็นทางออกของสังคมไทยที่เหมาะสม และมีความสอดคล้องในวิถีแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการการเรียนการสอนตลอดจนการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ กาญจนา วิเชียรศรี (2563) การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา มีการพัฒนางาน 4 ด้านของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาบุคลากร โดยผู้บริหารสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษาและพัฒนางาน พัฒนาคน พัฒนาประเทศ โดยศูนย์การศึกษาอนุรักษนิยมและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโชน ชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 1) ศูนย์การศึกษาอนุรักษนิยมและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอวังสามหมอ 2) ศูนย์การศึกษาอนุรักษนิยมและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสรีธาตุ 3) ศูนย์การศึกษาอนุรักษนิยมและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุมภวาปี และ 4) ศูนย์การศึกษาอนุรักษนิยมและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนนสออาด ได้ผ่านการประเมินเป็น “สถานศึกษาพอเพียง” และ ต้องเตรียมความพร้อมเข้ารับการประเมินสถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ซึ่งศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอนโนนสะอาด ได้เข้ารับการประเมินเมื่อปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยที่เป็นครูในสถานศึกษาสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี มีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี เพื่อเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการให้กับผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาวางแผนพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี

3.2 ทำให้ทราบแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย

3.3 ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนางานของผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุมภวาปี ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังสามหมอ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัยาศัย อำเภาศรีธาตุ และ ศูนย์การศึกษาอนุระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอนนสะอาด จำนวน 133 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา กลุ่มโชนชาวไร่ อ้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยจังหวัดอุดรธานี ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย กลุ่มโชนชาวไร่ อ้อยจังหวัดอุดรธานี ค่าความตรงตามเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.963 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรสถานศึกษาในกลุ่มโชนชาวไร่ อ้อย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยจังหวัดอุดรธานี เก็บข้อมูลแบบออนไลน์ผ่าน QR Code ในโปรแกรม Google Form ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 133 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระสองกลุ่ม ใช้ t-test (Independent Sample) สถิติทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระสามกลุ่มใช้ F-test (One Way ANOVA)

5 ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย กลุ่มโชนชาวไร่ อ้อย จังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย กลุ่มโชนชาวไร่ อ้อย จังหวัดอุดรธานี โดยรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ			
	μ	σ	อันดับ	แปลผล
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.01	0.58	1	มาก
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.79	0.59	4	มาก
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3.85	0.66	2	มาก
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.83	0.53	3	มาก
รวมเฉลี่ย	3.87	0.51	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\mu = 3.87$, $\sigma = 0.51$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา ($\mu = 4.01$, $\sigma = 0.58$) รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\mu = 3.85$, $\sigma = 0.66$) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.53$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.59$) พิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษามีโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปีของ สถานศึกษา รองลงมา คือ สถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดผลทุกระดับชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัด นิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่นๆ รองลงมา คือ สถานศึกษาวัด และประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทักษะความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับกลุ่ม สารการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียง รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ คิดเป็น แก้ปัญหา เป็น วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง และครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพและข้อที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนนำไปสู่ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้

4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่าง สม่าเสมอ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหาร สถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งความสุขและการประหยัด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัด อุดรธานี จำแนกตามตำแหน่ง ตำแหน่ง โดยรวมและด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและ

รายด้านทั้งหมดไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านทั้งหมด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโชนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี ด้านการบริหาร จัดการสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้สอดคล้องกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาควรมีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา มีการกระจายอำนาจการทำงานด้านการขับเคลื่อนหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของ สำนักงาน กศน. ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนา คุณภาพผู้เรียน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการแก้ปัญหาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ มีการจัดกิจกรรมให้นักศึกษา เรียนรู้ ค้นหาศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดกิจกรรมแนะแนว การศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง มีการสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้บุคลากรเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง และส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำ หลักคิดหลักปฏิบัติมาบูรณาการสู่การเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเป็นรูปธรรม

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโชนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการบูรณาการองค์ ความรู้ 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ มีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มาใช้ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านในสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงาน บุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ด้วยการบริหารจัดการด้วยความพอดี พอประมาณ และการมีเหตุ มีผลในการบริหารงบประมาณให้พอเหมาะกับองค์กร การวางแผนการจัดกิจกรรมงานต่าง ๆ ให้ พอเหมาะกับกำลังผลที่สามารถบริหารจัดการได้ มีการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรให้เกิดองค์ ความรู้ เพิ่มพูนทักษะทางด้านวิชาการ เพื่อให้บุคลากรนำองค์ความรู้สู่การพัฒนากระบวนการจัดการ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น รู้จัก

วางแผนกระบวนการเรียนรู้สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเรียนรู้ได้ โดยทั้งหมดทั้งหมดดำเนินอยู่ภายใต้เงื่อนไข ความรู้ และคุณธรรม มีร่างกายสมบูรณ์ มีจิตใจที่มั่นคง เข้มแข็ง ใช้ชีวิตแบบมีเหตุผล ไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต ลดกิเลส มีความยุติธรรม อุดหนุนมีน้ำใจ สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวจิตสำนึกดี มีศีลธรรม มีมิตรดี มีคนช่วยเหลือเกื้อกูล สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับแนวคิดของ ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ (2560) ที่ว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม กำกับ ตรวจสอบประเมินผล การดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ในการดำเนินงานเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร เศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ สิกขวัฒน์ และคณะ (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ประการแรก ระดับการบริหารของผู้บริหารและ การเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมีการปฏิบัติในระดับมาก ประการที่สอง มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และประการสุดท้าย การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน คือ ด้านการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษากับด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นตัวทำนายนที่สำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียน โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 57

จากผลการวิจัยเป็นรายด้านมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา สถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดผลทุกระดับชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สถานศึกษามีการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นยุทธศาสตร์ในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา สถานศึกษากระจายอำนาจการทำงานด้านการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของสำนักงาน กศน. สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิณิจ เครือเหลา (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และ 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมใน ด้านที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) การสร้างความรู้ ความเข้าใจให้บุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) สถานศึกษามี การส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และ 4) สถานศึกษากำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

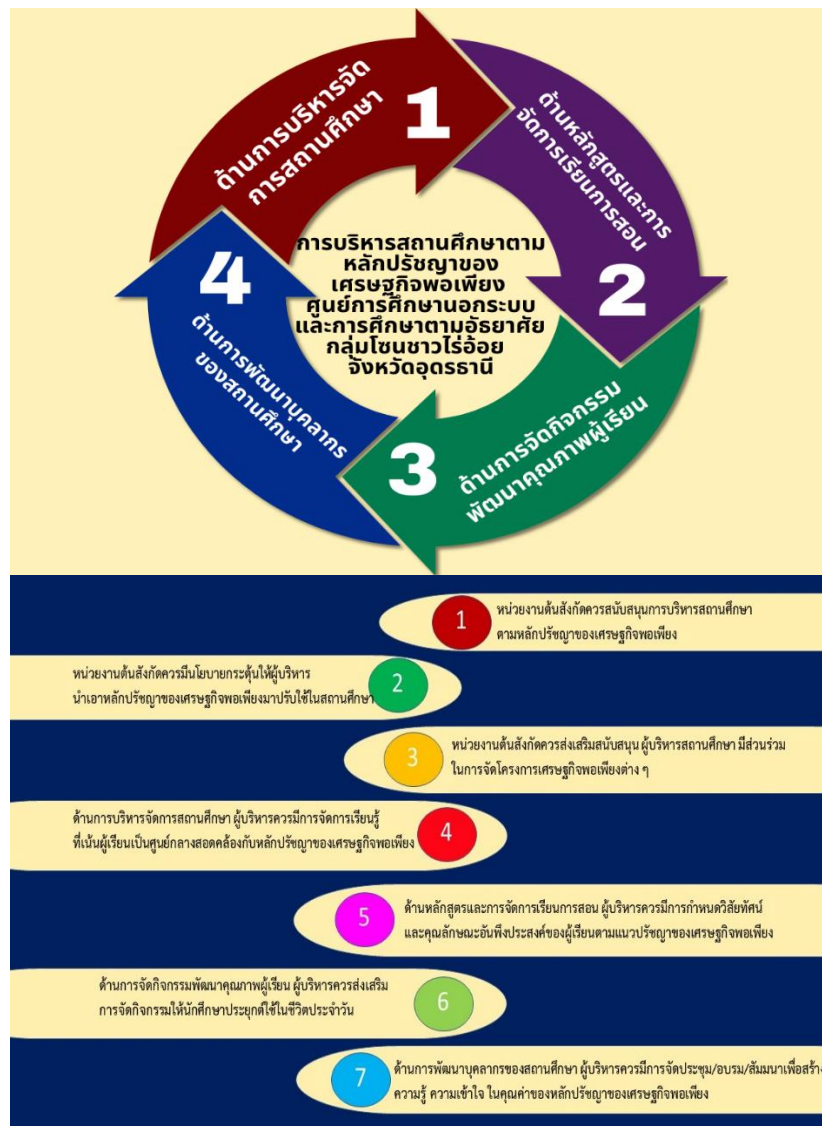
2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็น เพราะที่ สถานศึกษาส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การ จัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่นๆ สถานศึกษาวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทักษะความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตาม แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิต สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลองการปฏิบัติจริง สถานศึกษามี การจัดทำโครงการ โครงการงานและอื่นๆ ทั้งการศึกษารายบุคคล และเป็นกลุ่มตามแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการแก้ปัญหาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนว ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจนา วิเชียรศรี (2563) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา มีผลวิจัยดังนี้ การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยใช้การเปรียบเทียบกลุ่มเป้าหมายด้วยการจำแนก ตามเพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน ในการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการ บริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งในการจำแนกตามเพศ ด้านการ บริหารจัดการสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยรวมและด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และจำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการ เรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่แตกต่างกัน

3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียง สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง และครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาและการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักพึ่งตนเองได้หรือใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว สถานศึกษามีกิจกรรม โครงการที่เป็นส่วนร่วมระหว่างครู นักศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้ผลของกิจกรรมมีความยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีกิจกรรมให้นักศึกษาเรียนรู้ ค้นหาศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ สอดคล้องกับ ชนิตา ทศนิยม (2562) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมากความคาดหวังการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 ลำดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ลำดับที่ 2 คือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ลำดับที่ 3 คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ลำดับ 4 คือด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และลำดับ 5 คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งความสุขและการประหยัด สถานศึกษาส่งเสริมให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของบุคลากร สถานศึกษามีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติมาบูรณาการสู่การเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเป็นรูปธรรม สถานศึกษาสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้บุคลากรเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาดา สุขสว่าง, สำเร็จ ยุธชัย (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับคุณภาพการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร รองลงมา คือ ด้านผลลัพธ์และ ภาพความสำเร็จ ส่วนด้านที่มีระดับคุณภาพการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี

จากภาพที่ 1 การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มโซนชาวไร่อ้อย จังหวัดอุดรธานี พบว่า การบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการสถานศึกษา 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 4) หลักสูตรและการ จัดการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน และมีข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารควรมีการ กระจายอำนาจการทำงานด้านการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับ นโยบายและจุดเน้นของ สำนักงาน กศน. ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษา สามารถวิเคราะห์ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง และ ครอบครัวยังมีประสิทธิภาพ และควรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างสม่ำเสมอ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ของผู้บริหาร สถานศึกษา โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารได้เข้ารับการ ฝึกอบรมเพิ่มความรู้และ ทักษะด้านภาวะการการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษามากขึ้น

8.1.2 หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายกระตุ้นให้ผู้บริหารนำเอาหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในสถานศึกษา โดยการสนับสนุนให้มีการเข้าร่วมการฝึกปฏิบัติเพื่อสร้าง ประสบการณ์และนำไปพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนต่อไป

8.1.3 หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมสนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการ จัดโครงการเศรษฐกิจพอเพียงต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนมีที่พึงประสงค์

8.2 ข้อเสนอแนะนำไปใช้

8.2.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารควรมีการน้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นยุทธศาสตร์ในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา และยังคงมีการจัด แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

8.2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับกลุ่ม สาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึก

ทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการแก้ปัญหาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8.2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ ทั้งยังควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาเรียนรู้ ค้นหาศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และควรจัดโครงการที่เป็น ส่วนร่วมระหว่างครู นักศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้ผลของกิจกรรมมีความยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8.2.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้บุคลากรเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติมาบูรณาการสู่การเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเป็นรูปธรรม

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีผลต่อประสิทธิผลของการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

8.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

8.3.3 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

9. บรรณานุกรม

- กาญจนา วิเชียรศรี (2563). การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ด. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- ชนิดา ทศนิยม. (2562). ความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. *ลิกขวารสารศึกษาศาสตร์*. 6(1). 32-41.
- ทองดี พิมพ์สาลี. (2558). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนายูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ปรียาดา สุขสว่าง. (2558). การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- พินิจ เครือเหลา, วรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2562). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. 10(1). 268-282.
- ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ. (2560). เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน. วารสารวิชาการราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 15(1). 20-26.
- ศุภชัย ชัยเลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ศธ. (2553). โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550 – 2554). กรุงเทพฯ : สำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สมใจ สิกขวัฒน์ และคณะ. (2557). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. วารสารครูพิบูล. 1(1). 1-11.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุรียนต์ หลาบหนองแสง. (2555). การพัฒนาสังคมไทยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม. 8(1). 6-18.

**ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษา
บัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3***
**ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE DIGITAL
AGE OF BUACHET EDUCATIONAL NETWORK GROUP 2 UNDER
SURIN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

รัตติกาล โยธาภักดี¹, จิราภรณ์ ผันสว่าง²
Sudarat Worasarn¹, Jiraporn Phansawang
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : rattikarn.phaw@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนจำนวน 137 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test Independent) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA) และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดได้แก่ ด้านจิตวิญญาณ (Spirituality) รองลงมาคือ ด้านการให้บริการ (Service Mind) ด้านจริยธรรม (Ethics) ด้านวิสัยทัศน์ (Vision) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านสมรรถนะ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และจำแนกตามประสบการณ์การทำงานไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า ผู้บริหารควรมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ มาใช้

ในการพัฒนาสถานศึกษา สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรสามารถปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ในยุคดิจิทัลได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารควรมีการแสดงออกถึงความมีจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำให้ความรักและเอาใจใส่กับเพื่อนร่วมงานทุกคน ควรกำหนดนโยบาย เพื่อสร้างความตระหนักถึงประเด็นทางสังคมจริยธรรม และกฎหมายในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา; ยุคดิจิทัล

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study academic leadership of school administrators in the digital Era of Buachet 2 Education Network Group under Surin Primary Educational Service Area Office 3 2) to compare academic leadership of school administrators in the digital Era classified by position, educational level and work experience, and 3) to collect recommendations as suggested by those persons. The target group were the administrators and teachers, 137 in number. The instrument for collecting the data was the questionnaire. The data collected were analyzed by the computer program, and the statistical devices composed of Frequency, percentage, mean, standard deviation. The hypothesis was tested with t-test, F-test, and content analysis.

The research results were as follows: 1) Academic leadership of school administrators in the Digital Era of Buachet 2 Education Network Group under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 overall were at a high level. The highest to lowest average was spirituality, followed by service mind, ethics, and vision. The lowest average was performance. 2) The comparison of opinion levels towards academic leadership of school administrators in the Digital Era classified by position, educational background, and work experience were not different. 3) Recommendations for the academic leadership of school administrators in the Digital Era of Buachet2 Education Network Group under Surin Primary Educational Service Area Office 3 found that administrators should provide various materials and equipment related to effective digital technology used in the development of school, incentivize personnel to carry out their vision in the digital age as well, administrators should show a spirit of leadership, love, and care for all colleagues. Policies should be formulated to raise awareness of social, ethical and legal issues in the Digital Era.

Keywords : Academic leadership; School administrators; The Digital Era

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในองค์การหน่วยงานต่างๆ ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ ผู้นำเป็นบุคคลที่มีอำนาจอิทธิพลในการบังคับบัญชา มอบหมายงานในกำกับดูแลให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ ผู้นำเป็นผู้ประสานความต้องการของบุคคล ความต้องการของงานและความต้องการขององค์การเข้าด้วยกัน (เนตร์พัฒนา ยาวีราช, 2552) ซึ่งภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันถือว่าภาวะผู้นำเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาเป็นเรื่องของการสร้างแรงบันดาลใจ การสร้างแรงจูงใจ การใช้อำนาจ และอิทธิพล ซึ่งเกี่ยวข้องกับทิศทางคอยช่วยให้ทุกคนในองค์กรมั่นใจว่า สามารถเดินทางไปสู่จุดหมายที่ต้องการแน่นอนถูกทิศทาง (สัมฤทธิ์ กางเพ็งและประยุทธ ชูสอน, 2557) ยุคคลื่นลูกที่สาม (The third wave) โดยมองว่าการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะ “ทั้งโลก” (Global) ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ฯลฯ โดยมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นตัวขับเคลื่อน (Eric Schmidt and Jared Cohen, 2014) เรียกโลกยุคนี้ว่า ยุคดิจิทัลเปลี่ยนโลก (The New Digital Age) (จินตนา สุขจรรย์นธ์, 2556) การที่มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับยุคดังกล่าวซึ่งอาจกล่าวได้ว่าจะต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ภาวะผู้นำทางวิชาการ “Instructional Leadership” ได้กลายเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมท่ามกลางหมื่นนักการศึกษาในฐานะเป็นผู้สร้างผลผลิตทางการศึกษา ซึ่งจะเริ่มเห็นได้จากงานวิจัยประสิทธิผลของโรงเรียนมีมากขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 และต้นปี ค.ศ. 1980 (Howley, 1989) “ภาวะผู้นำทางวิชาการ” เป็นหนึ่งในเงื่อนไขของปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติของโรงเรียนมีความคาดหวังสูงต่อผลสำเร็จที่จะเกิดขึ้น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (Hopkins, 2001) และพบว่าองค์ประกอบความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์และเป็นตัวทำนายความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (Instructional Leadership) มีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการเรียนรู้และการสอนในสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการนำความรู้ แนวคิด วิธีการ ตลอดจนเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์กับคณะครูและนักเรียน (ถาวร เล็งเอียด, 2550)

การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการก้าวไปสู่ศตวรรษที่ 21 ในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันที่รุนแรง องค์กรต่าง ๆ จะปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่ดำเนินไป การขับเคลื่อนองค์กรต้องอาศัยการมีผู้นำที่ดีและเก่ง มีความรู้ มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์ ในการกำหนดทิศทางขององค์กร เพื่อให้ทีมงานผู้ตามเป็นผู้ที่เดินอยู่ในทิศทางที่ผู้นำกำหนด หากผู้นำกำหนดทิศทางผิด ไม่มีภาวะผู้นำที่ดี ไม่เหมาะสมกับยุคสมัย เส้นทางแห่งความสำเร็จย่อมเกิดขึ้นได้ยาก ทีมงานผู้ตามย่อมเกิดความสับสนในการปฏิบัติอย่างแน่นอนและในที่สุดองค์กรย่อมแตกความสามัคคี ในทางตรงข้ามหากผู้นำมีภาวะผู้นำที่ดีสอดคล้องกับยุคสมัยย่อมทำให้ทีมงานผู้ตามยอมรับเกิดศรัทธาและความเชื่อมั่นในตัวผู้นำจนสามารถนำทีมงานทั้งหมดไปสู่เส้นทางแห่งความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย (อดุลย์ วังศรีคุณ,

2557) โลกปัจจุบันและอนาคตจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะมีการใช้เทคโนโลยีกันอย่างแพร่หลาย มีการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีการสื่อสารสารสนเทศใหม่ๆ ในการสื่อสารส่งผ่านข้อมูลความรู้กันอย่างกว้างขวาง จะกลายเป็นวัฒนธรรมใหม่ในการบริหารจัดการเรียนการสอนที่มีอิทธิพลแผ่กว้างทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษายุคปฏิรูปจึงต้องรู้ทัน ก้าวทัน รู้จักและสามารถใช้ได้ไม่น้อยกว่าผู้อื่น ซึ่งนอกเหนือจากจะใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษาโดยตรงแล้ว ยังอาจใช้เพื่อการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนได้ (จิราภรณ์ ผันสว่าง, 2559)

จากแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 (2565) โดยในปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมา กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีโรงเรียนจำนวน 11 โรงเรียนทำการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งยังมีปัญหาในด้านวิสัยทัศน์ ขาดการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรสามารถปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ในยุคดิจิทัล ด้านการให้บริการ ให้ความช่วยเหลือครูอย่างเป็นธรรม ด้านจิตวิญญาณ ให้ความรักและเอาใจใส่กับเพื่อนร่วมงาน ด้านสมรรถนะ ด้านจริยธรรม ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาของ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูผู้สอน ที่จะต้องพัฒนาปรับปรุงเพื่อหาแนวทางแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน และการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องบริหารจัดการทางด้านงานวิชาการโดยใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลให้เหมาะสมกับยุคสมัย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนรับผิดชอบหน้าที่งานวิชาการของสถานศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อนำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหาร ภาวะผู้นำด้านวิสัยทัศน์ (Vision) ด้านการให้บริการ (Service Mind) ด้านจิตวิญญาณ (Spirituality) ด้านสมรรถนะ (Competency) ด้านจริยธรรม (Ethics) และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

2.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

3. สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มี ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในกลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้สารสนเทศเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลในกลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหรือวางแผนงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลในกลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 12 คน และครูผู้สอน จำนวน 125 คน รวมทั้งสิ้น 137 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1)ด้านวิสัยทัศน์ (Vision) 2)ด้านการให้บริการ (Service Mind) 3)ด้านจิตวิญญาณ (Spirituality) 4)ด้านสมรรถนะ (Competency) 5)ด้านจริยธรรม (Ethics) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลในกลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1)ผู้วิจัยทำหน้าที่ถึงบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขอให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พร้อมกับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยด้วยตนเอง 3) รวบรวมแบบสอบถามที่ผู้บริหารและครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตอบกลับคืนมา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที่ (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA)

6. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมาย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

6.1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล	ระดับการปฏิบัติ			
	μ	σ	อันดับ	แปลผล
1. ด้านวิสัยทัศน์ (Vision)	4.25	0.74	4	มาก
2. ด้านการให้บริการ (Service Mind)	4.36	0.60	2	มาก
3. ด้านจิตวิญญาณ (Spirituality)	4.43	0.60	1	มาก
4. ด้านสมรรถนะ (Competency)	4.14	0.80	5	มาก
5. ด้านจริยธรรม (Ethics)	4.35	0.60	3	มาก
รวมเฉลี่ย	4.31	0.67	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.31$, $\sigma = 0.67$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านจิตวิญญาณ (Spirituality) ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.60$) รองลงมาคือ ด้านการให้บริการ (Service Mind) ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.60$) ด้านจริยธรรม (Ethics) ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.60$) ด้านวิสัยทัศน์ (Vision) ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.74$)

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสมรรถนะ (Competency) ($\mu = 4.14$, $\sigma = 0.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1) ด้านวิสัยทัศน์ (Vision) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและ สถานการณ์ปัจจุบัน รองลงมา คือ บริหารเผยแพร่วิสัยทัศน์ให้ครูทราบเพื่ออธิบายถึงความสำคัญและประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษาในยุค และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ

2) ด้านการให้บริการ (Service Mind) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีแผนยุทธศาสตร์การบริหารงานที่มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ผู้บริหารยินดีรับฟังปัญหาด้วยความเต็มใจ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารให้เกียรติบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา

3) ด้านจิตวิญญาณ (Spirituality) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารกล่าวคำ “ขอโทษ” หรือ “ขออภัย” เมื่อเกิดให้ข้อมูลผิดพลาดกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยคำพูดที่สุภาพ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารการทุ่มเท เสียสละการทำงานในหน้าที่และการมุ่งประสิทธิผล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารแสดงออกถึงความมีจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำให้ความรักและเอาใจใส่กับเพื่อนร่วมงาน

4) ด้านสมรรถนะ (Competency) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการกระตุ้น/จูงใจกระบวนการติดต่อสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารมีความรอบรู้ รู้กว้าง รู้ไกล ช่างสังเกตรู้จักฟังอยู่เสมอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีความสามารถในการค้นหาข้อมูลผ่านระบบดิจิทัลอย่างถูกต้องและรวดเร็ว

5) ด้านจริยธรรม (Ethics) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้บริหารตระหนักถึงความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูล รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างแก่บุคลากรในการใช้ดิจิทัลอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารประพฤติตนอยู่ในทำนองคลองธรรม ไม่ยอมทำเรื่องที่เป็นความเสียหาย

5.1.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านทั้งหมดไม่แตกต่างกัน

5.1.3 ข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ด้านวิสัยทัศน์ (Vision) ผู้บริหารควรมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในด้านการสร้างวิสัยทัศน์ในยุคดิจิทัลได้อย่างชัดเจน มีการส่งเสริมสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรสามารถปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ในยุคดิจิทัลได้เป็นอย่างดี ด้านการให้บริการ (Service Mind) ผู้บริหารควรให้เกียรติบุคลากรทุกคนในสถานศึกษายกย่องให้เกียรติผู้ร่วมงาน มีอัธยาศัยดีพูดจาสุภาพกับทุกคน ผู้บริหารมี

ความจริงใจคอยให้ความช่วยเหลือครูอย่างเป็นธรรมชาติ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารกิจกรรมนักเรียน ด้านจิตวิญญาณ (Spirituality) ผู้บริหารควรมีการแสดงออกถึงความมีจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำให้ความรักและเอาใจใส่กับเพื่อนร่วมงานทุกคน ผู้บริหารควรมีความจริงใจในการวางแผนกำหนดทิศทางองค์กรอย่างชัดเจน ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เข้มงวด ตรงต่อเวลา แต่ก็เข้าใจในสถานการณ์ที่แตกต่างกันของครู ด้านสมรรถนะ (Competency) ผู้บริหารควรมีความสามารถในการค้นหาข้อมูล ผ่านระบบดิจิทัลอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ผู้บริหารควรมีแนวคิดใหม่ๆ ในการวางแผนบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรสามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อนให้เข้าใจได้ชัดเจนและถูกต้อง ผลการบริหารงานสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านจริยธรรม (Ethics) ผู้บริหารควรประพฤติตนอยู่ในทำนองคลองธรรม ไม่ยอมทำเรื่องที่เป็นความเสื่อมเสีย ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายเพื่อสร้างความตระหนักถึงประเด็นทางสังคมจริยธรรมและกฎหมายในยุคดิจิทัล ควรมีแนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้ใช้สื่อดิจิทัลและเลือกใช้สื่อดิจิทัล มีการส่งเสริมและสร้างความรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

7.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำถือเป็นความสามารถของผู้บริหาร ในการบริหารจัดการที่จะทำให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล การมีภาวะผู้นำเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารต้องมี การที่ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ และมีการใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน จะสามารถนำพาสถานศึกษาก้าวเข้าสู่สถานศึกษาในยุคดิจิทัลได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทินกร บัวชู (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้วยการยกระดับการศึกษาไทยโดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีศักยภาพนำการเปลี่ยนแปลงโดยการกระตุ้นและสร้างความตระหนักถึงถึงความสำคัญและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนระบบการทำงานและการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการสู่การเป็นโรงเรียนดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจ สามารถสร้างสรรค์เข้าถึงและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในการบริหารโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิทย์ บุญญานิติพิทักษ์, จิราภรณ์ ผันสว่าง, พระครูชัยรัตน์นาคร (2565) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนางานวิชาการด้านต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ส่งผลต่อผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของสถานศึกษาโดยตรง และผู้บริหารและครู

สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและบริหารจัดการศึกษาของในสถานศึกษา ที่จะทำให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และเป็นประโยชน์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาใช้เป็นข้อมูลและเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ให้เกิดความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาต่อไปในอนาคต

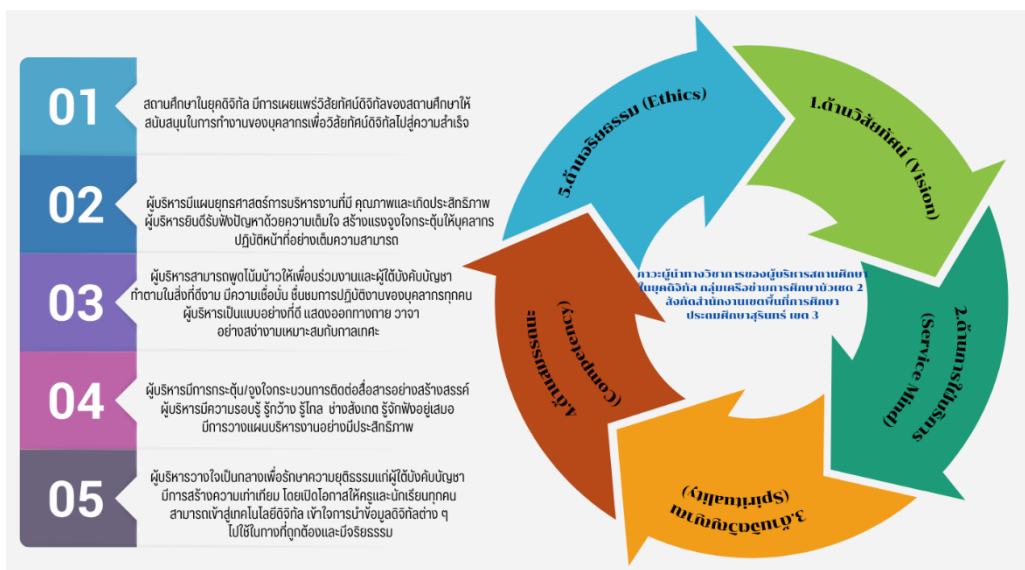
7.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านทั้งหมดไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ถึงแม้ว่าจะมีสถานภาพที่แตกต่างกันแต่ในความเป็นบุคลากรในสถานศึกษาย่อมมีความต้องการที่จะเห็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้นำในยุคดิจิทัลจะต้องทำการสื่อสารให้บุคลากรเกิดความรู้ความเข้าใจ และบรรลุวิสัยทัศน์ที่วางไว้ เพื่อความรวดเร็วและลดการเกิดความผิดพลาดเกิดในการสื่อสาร มิติการกระตุ้นทางปัญญา (Intelligent stimulation) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สินีนาฏ จิระพรพาณิชย์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในยุคดิจิทัล ตามความคิดเห็นของครูในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา โดยภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนุช สุขประเสริฐ และ จิราภรณ์ ผันสว่าง (2566) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลพยุหภูมิพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองโดยจำแนกตาม เพศ และระดับการศึกษาต่างกัน พบว่าโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

7.3 ข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ด้านวิสัยทัศน์ (Vision) ผู้บริหารควรมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา ด้านการให้บริการ (Service Mind) ผู้บริหารควรให้เกียรติบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ด้านจิตวิญญาณ (Spirituality) ผู้บริหารควรมีการแสดงออกถึงความมีจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำให้ความรักและเอาใจใส่กับเพื่อนร่วมงานทุกคน ด้านสมรรถนะ (Competency) ผู้บริหารควรมีความสามารถในการค้นหาข้อมูล ผ่านระบบดิจิทัลอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ด้านจริยธรรม (Ethics) ผู้บริหารควรประพฤติตนอยู่ในทำนองคลองธรรม ไม่ยอมทำเรื่องที่เป็นความเสียหาย ผู้บริหารควรมีแนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้ใช้สื่อดิจิทัลและเลือกใช้สื่อดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเมธ งามกนก (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล บทความนี้มีวัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้เห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ซึ่งถือเป็นภารกิจที่สำคัญของการบริหารโรงเรียนตามที่พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา และจากการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาจากการเรียนในห้องเรียนเป็นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์รูปแบบของการจัดการศึกษาก็ต้องเปลี่ยนแปลง โดยองค์ประกอบที่สำคัญของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีทางการศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้เรียนในยุคดิจิทัล และครูในยุคดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับยุคสมัย โดยอาศัยการนำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ต้องมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เพื่อรองรับการบริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันและในอนาคต

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยครั้งนี้ องค์ความรู้ที่ได้คือภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทาง ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัลจะต้องมีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีการบริหารจัดการที่รวดเร็ว สื่อสารให้บุคลากรเกิดความเข้าใจ และบรรลุวิสัยทัศน์ที่วางไว้ ผู้บริหารพึงตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ช่วยกันกำลังใจ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา นำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการวิเคราะห์ประเด็นในเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปเป็นแนวทาง ตามแผนภูมิดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัลกลุ่มเครือข่ายการศึกษาบัวเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 ด้านจิตวิญญาณ (Spirituality) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณของผู้นำสามารถกำหนดได้ว่าเป็นชุดของค่านิยม หลักการ และความเชื่อที่ชี้นำการกระทำและการตัดสินใจ เพื่อสร้างวัฒนธรรมแห่งความเป็นเลิศและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

9.1.2 ด้านการใส่ใจบริการ (Service Mind) มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ดังนั้น การจัดลำดับความสำคัญของการสื่อสารที่ชัดเจนระหว่างเจ้าหน้าที่ นักเรียน และผู้ปกครอง สิ่งสำคัญคือต้องกำหนดนโยบายและขั้นตอนที่ชัดเจนสำหรับสิ่งต่างๆ เช่น การจัดตารางเวลา การขนส่ง และโปรโตคอลด้านความปลอดภัย ส่งเสริมให้มีความใส่ใจในการบริการในโรงเรียน

9.1.3 ด้านสมรรถนะ (Competency) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารควรแสดงออกถึงความมีจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำให้ความรักและเอาใจใส่กับเพื่อนร่วมงาน การวางแผนกำหนดทิศทางองค์กรอย่างชัดเจน

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 หรือหน่วยงานทางการศึกษาควรนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการวางแผน ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

9.2.2 ผู้บริหารควรประเมินประสิทธิภาพของการจัดการบริการของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และทำการปรับเปลี่ยนตามความจำเป็น

9.2.3 สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมสัมมนาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านสมรรถนะ (Competency) เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะและนำไปวางแผนพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจากพื้นที่ที่หลากหลาย อาทิเช่น โรงเรียนในระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก และโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่

9.3.2 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบ ความสำเร็จในการจัดการศึกษาและเป็นที่ยอมรับในสังคม

9.3.3 ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

10. บรรณานุกรม

จินตนา สุจจันท์. (2556). การศึกษาและการพัฒนาชุมชนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์.

- จิราภรณ์ ผันสว่าง. (2559). ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา (Professional Education Administration: Basic Qualifications, Skills, and Vision). **วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 5(2). 247-254.
- ชมิทธ์ อีริค และโคเฮน เจเรด. (2014). **ดิจิทัลเปลี่ยนโลก แปลจาก The New Digital Age โดย สุทธิวิชัยแสงศาสดา**. กรุงเทพฯ : โปสต์บุ๊กส์.
- ถาวร เล็งเอียด. (2550). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์การศึกษาศุภภูมิบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทินกร บัวชู และ ทิภาพพร บัวชู. (2562). **ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา**. **วารสารครุศาสตร์สาร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา**. 13(2). 285-294.
- ปิยะนุช สุขประเสริฐ และจิราภรณ์ ผันสว่าง. (2566). **การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาลพยุหะภูมิพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2**. **วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 3(1). 36-47.
- วรวิทย์ บุญญาธิพิทักษ์, จิราภรณ์ ผันสว่าง, พระครูชัยรัตนการ. (2565). **การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด**. **วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์**. 6(2). 477-491.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และประยูทธ ชูสอน. (2557). **ภาวะผู้นำแบบโลกาภิวัตน์แนวคิดและการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คลังน่านาวิทยา.
- สินีนานู จิระพรพาณิชย์. (2563). **ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของครู ในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. **วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**. 33(9). 256-262.
- สุเมธ งามกนก. (2564). **การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล**. **วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย**. 3(1). 59-67.
- อดุลย์วงศ์ศรีคุณ. (2557). **การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 : ผลผลิตและแนวทางการพัฒนา**. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 8(1). 1-17.
- Hopkins, L.D. (2001). **Urban Development the Logic of Making Plans**. Washington, D.C. : Island Press.
- Howley, C. B. (1989). **Career education for able students**. **Journal for the Education of the Gifted**. 12(3). 205-217.

**แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2***
**GUIDELINES FOR THE ADMINISTRATION OF THE STUDENT SUPPORT
SYSTEMS BASED ON SANGHAVATTHU 4 PRINCIPLES OF EDUCATIONAL
INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

จันทร์หอม เนตรวงศ์¹, กฤตยากร ลดาวัลย์²
Janhom Netwong¹, Kittayakorn Ladawan²
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : janhomnetwong.jn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 214 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการทดสอบค่า F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ระดับมากที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาลดต่ำสุด ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ การคัดกรองนักเรียน การส่งต่อ การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ส่วนที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข 2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง การคัดกรองนักเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่าง จำแนกตามระดับการศึกษา การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการส่งต่อ ไม่แตกต่าง นอกนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่าง

*Received: October 5, 2023; Revised: November 9, 2023; Accepted: November 15, 2023

3) แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้บริหาร ครูช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอน แบ่งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา รู้จักนักเรียนรายบุคคล คัดกรอง ส่งเสริมพัฒนา การป้องกันแก้ไขปัญหาและส่งต่อ

คำสำคัญ : การบริหาร; ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน; หลักสังคหวัตถุ 4

ABSTRACT

This research has the following objectives: 1) To study the administrative level of the student care and assistance system according to the principles of Sanghawattthu 4 of educational institutions under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 2. 2) To compare the level of administration of the student support system according to the principles of Sanghawattthu 4 of educational institutions under the Roi Et Primary Educational Service Area Office, Area 2, classified by position. Education level and work experience 3) To study the guidelines for the administration of the student support system according to the principles of Sanghawattthu 4 of educational institutions under the Roi Et Primary Educational Service Area Office, Area 2. The sample group included 214 teachers and educational personnel. The research instrument was a 5-point scale questionnaire with an IOC between 0.67-1.00 and a reliability of 0.89. Statistics used included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and analysis of reliability. One-way variance of the F-test (One-Way ANOVA)

The research results showed that: 1) Guidelines for the administration of the student support system according to Sanghawattthu principles 4 of the educational institutions under the Roi Et Primary Educational Service Area Office, Area 2 Overall it is at a high level. The highest to lowest average is knowing students individually, followed by student screening. Forwarding Student promotion and development The lowest average part It is prevention, help and correction. 2) Comparison of the level of opinions towards the administration guidelines for student care and support systems according to the principles of Sanghawattthu 4 of educational institutions under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 2 Classified by position Student screening They are significantly different at the .05 level, otherwise they are not different. Classified by educational level Prevention, assistance and correction, and referrals are not different. Other than that, they are significantly different at the .05 level. Classified by work experience are not different. 3) Guidelines for managing the student care system according to the principles of Sanghawattthu 4 of educational

institutions under the Roi Et Primary Educational Service Area Office, Area 2. From interviews, it was found that administrators and teachers help students according to the steps. Divide into normal groups, risk groups, problem groups, get to know individual students, screen, promote development. Prevention, problem solving and forwarding

Keywords : Administration; Student support system; Sangahavatthu 4 Principles

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้ให้ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2553) และมาตรา 22 แนวการจัดการศึกษาให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน ยึดหลักว่า ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของผู้เรียน รวมทั้งมาตรา 23 ในการจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งความรู้คู่คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องแรกที่กำหนดให้ดำเนินการคือเรื่องความรู้และทักษะในการเรียนรู้และประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การจัดการกระบวนการเรียนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมไปถึงปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกรายวิชา มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว ยังเป็นการป้องกันภัยอันตรายจากสังคมยุคใหม่ เนื่องจากสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้คนในสังคมในปัจจุบัน ดังนั้นการพัฒนานักเรียนให้ไปตามความมุ่งหวังของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญ ในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรัก และมีเมตตาต่อศิษย์ และภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีหน้าที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ อย่างมีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอันได้แก่คณะกรรมการ

สถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐาน คุณภาพ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ส่วนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมีความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดเหตุผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) สถานศึกษาในฐานะที่เป็น หน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและช่วยแก้วิกฤตสังคมจึงควรนำ กระบวนการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ด้วยคาดหวังให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนทุกฝ่ายร่วมมือกันดำเนินงานและที่สำคัญสุดคือบทบาทของ ผู้บริหารที่ต้องเอาใจใส่ดูแลนักเรียนในความดูแลทุกคนอย่างเต็มความสามารถเต็มที่เต็มเวลาด้วยความรักและเอาใจใส่อย่างกัลยาณมิตรเพื่อให้ความช่วยเหลือได้ทั้ง ในเชิงสร้างภูมิคุ้มกันและ ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการส่งเสริมการพัฒนาตามศักยภาพตลอดจนสามารถแก้ปัญหาเบื้องต้นได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 123 หมู่ที่ 2 ตำบล ดอกไม้ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอปทุมรัตน์ อำเภอพนมไพร อำเภออาจ สามารถ อำเภอเมืองสรวง อำเภอโพนทราย และอำเภอหนองฮี ปัจจุบัน (ข้อมูล 11 กรกฎาคม 2565) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในเขตพื้นที่ จำนวน 333 โรงเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 3,668 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2563) จากสภาพบริบทดังกล่าว ได้มีการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา พบว่าเด็กเยาวชนที่เป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ระดับอื่นๆ บางส่วนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ขาดหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจไม่เห็นความสำคัญ ของศาสนาและค่านิยมความเป็นไทย ติดเพื่อน ติดสื่อออนไลน์ และให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่า ความมีคุณธรรมน้ำใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) ดังนั้น การนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้ใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นแนวทางในการพัฒนางานที่ สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรม สู่เป้าหมายในการพัฒนางานและสามารถบูรณาการโดยเน้นยึด หลักธรรม สังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตาเป็นหลักธรรมที่คอย ช่วยยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ และเกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ทั้งเป็นหลักธรรมในการครองใจ ครองคน ครองงาน บูรณาการการพัฒนาด้านการบริหารงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้เกิดความสัมพันธ์ที่ีระหว่าง วัด บ้าน โรงเรียน พร้อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งผลจากการวิจัยที่ได้ จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการในสถานศึกษาและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แนวทางในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

3. สมมติฐานการวิจัย

บุคลากร ที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ได้ทราบแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

4.2 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบทางแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

4.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

4.4 ได้ทราบแนวทางและวิธีการแก้ปัญหาให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้กลับเข้าสู่ระบบอย่างมีคุณภาพสำหรับการดำเนินดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 3,662 คน กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็นผู้บริหาร จำนวน 24 คน และครู จำนวน 327 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มี 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกคำถามออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่ง

ต่อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Scale) ชนิด 5 ระดับของ Likert (บุญชุม ศรีสะอาด, 2553) และแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) ผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีผลการจัดการจัดการศึกษาดีเด่น เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key informant interview) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scales) 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มาตราส่วน 5 จุด มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 - 1.00 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เสนอขออนุญาตจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 2) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เสนอขออนุญาตจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยด้วยตนเอง 3) ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง 4) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการทดสอบค่า F (One-Way ANOVA)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.48	0.32	1	มาก
2) ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.45	0.36	2	มาก
3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน	4.28	0.29	4	มาก
4) ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	4.10	0.30	5	มาก
5) ด้านการส่งต่อ	4.30	0.33	3	มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	0.25	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.25) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}=4.48$,

S.D.=0.32) รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X}=4.45$, S.D.=0.36) ด้านการส่งต่อ ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.33) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.29) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการให้ข้อมูล รองลงมา คือบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือปฏิบัติตามแผนงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2) ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษานำผลประเมินนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา รายงานให้ผู้บริหารทราบอย่างน้อย 1 ครั้ง รองลงมา คือ ครูที่ปรึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนในการแบ่งกลุ่มนักเรียนอย่างถูกต้องและเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียน

3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความสมัครใจ ความถนัดของนักเรียน รองลงมา คือ ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนได้สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของนักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมโฮมรูมในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ

4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาดูแลเอาใจใส่นักเรียน โดยการออกเยี่ยมบ้านเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือ รองลงมา คือ ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารตรวจสอบ ติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาเห็นความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

5) ด้านการส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนติดตามผลการส่งต่อนักเรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อแก้ปัญหา รองลงมา คือ ครูที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูล และจัดทำรายงานผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการส่งต่อนักเรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อแก้ปัญหา

6.2 การเปรียบเทียบระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อ ไม่แตกต่างกัน นอกนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกัน

6.3 แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า

1) แนวทางการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 ให้สัมภาษณ์ว่า “ผู้บริหารและครูรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล เตรียมเครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลและนำเครื่องมือไปใช้เก็บข้อมูล โดยใช้แบบ SDQ/แบบเยี่ยมบ้าน ในการคัดกรองและเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ”

2) แนวทางการคัดกรองนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 ให้สัมภาษณ์ว่า “ผู้บริหารและครูร่วมกันวางแผนการดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่งตั้งคณะกรรมการการคัดกรองและกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการคัดกรอง สรุปผลการจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาและปรับปรุงพัฒนาระบบการคัดกรอง”

3) แนวทางการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 ให้สัมภาษณ์ว่า “จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม กิจกรรมเยี่ยมบ้าน กิจกรรมโฮมรูม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมชุมนุม/ชมรม กิจกรรมพัฒนาให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน และจดหมายข่าวอื่นๆ”

4) แนวทางการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 ให้สัมภาษณ์ว่า “ให้คำปรึกษาเบื้องต้นและช่วยเหลือเบื้องต้น ใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริมและประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไข”

5) แนวทางการส่งต่อ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 ให้สัมภาษณ์ว่า “ครูและผู้บริหารดำเนินการส่งต่อภายในไปยังบุคคลหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้รับนักเรียนที่ส่งต่อได้เตรียมการช่วยเหลือ แล้วสรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ และวิธีการช่วยเหลือ ให้ผู้ที่รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง และติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ”

สรุปแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ได้ดังนี้

- 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีข้อเสนอแนะ 2 แนวทาง
- 2) แนวทางการคัดกรองนักเรียน มีข้อเสนอแนะ 3 แนวทาง
- 3) แนวทางการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีข้อเสนอแนะ 5 แนวทาง
- 4) แนวทางการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข มีข้อเสนอแนะ 2 แนวทาง
- 5) แนวทางการส่งต่อ มีข้อเสนอแนะ 6 แนวทาง

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

7.1 ระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือกระบวนการทำงานที่เป็นระบบมีขั้นตอนวิธีการทำงานที่ชัดเจนมีมาตรฐานคุณภาพและหลักฐานที่ตรวจสอบได้มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองชุมชนผู้บริหารและครูทุกคนเพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองและครูและรู้จักนักเรียนมากขึ้นสามารถส่งเสริม

และป้องกันปัญหาผู้เรียนได้ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน สอดคล้องกับแนวทางของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) กล่าวว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียนและการส่งต่อนักเรียนและสอดรับกับงานวิจัยของ สุลาสัย ทองดี อีระพงษ์ สมเขาใหญ่ (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักพรหมวิหาร 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการส่งต่อนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน ส่วนด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

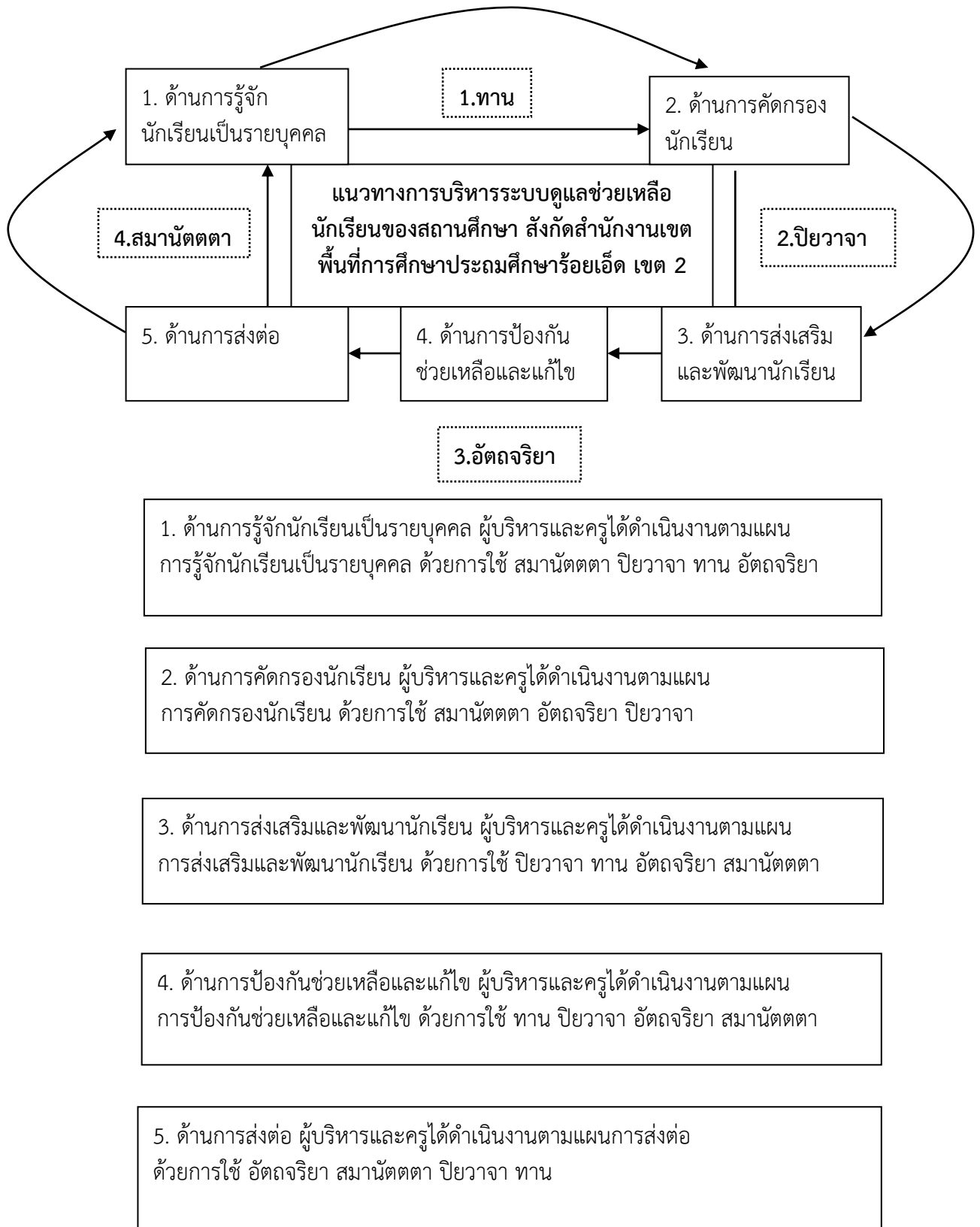
จากผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องมีกระบวนการวางแผนและมีปฏิทินปฏิบัติงานและการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นขั้นตอนแรก โดยจะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เตรียมความพร้อม ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาจัดทำข้อมูลพื้นฐานนักเรียน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่น ๆ ที่พบเพิ่มเติม เพราะการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นวิธีการสำคัญที่จะสามารถช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งจะต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและสามารถนำไปวางแผนเพื่อให้การช่วยเหลือป้องกันและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมสุขภาพจิต (2546) ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรเป็นหลักในการดำเนินงานดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนและสอดรับกับงานวิจัยของ The Calhoun School (2003) ได้มีการนำระบบการให้คำปรึกษาไปใช้ในโรงเรียนโดยยึดหลักที่ว่า นักเรียนแต่ละคนก็จะมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ที่แตกต่างกันจึงจัดให้มีครูหรือทีมที่คอยให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึงโดยครูที่ปรึกษาของนักเรียนจะได้มีโอกาสพบปะกับผู้ปกครองของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างน้อยปีละ 2 ครั้งแต่จะมีความแตกต่างระหว่างนักเรียนระดับประถมและมัธยมในการทำหน้าที่ของครูที่ปรึกษาคือนักเรียนระดับประถมจะมีครูที่ปรึกษาหรือทีมที่ปรึกษาเป็นครูประจำวิชาหรือครูประจำชั้นที่ทางโรงเรียนมอบหมายให้ดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องในขณะที่นักเรียนระดับมัธยมจะมีการคละระดับชั้นเป็นกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะมีนักเรียนหลายระดับซึ่งนักเรียนสามารถร่วมกันเลือกครูที่ปรึกษาที่เขาต้องการมาดูแลได้ครูที่ปรึกษาจะดูแล และในด้านสังคมความเป็นอยู่รวมทั้งประสานงานระหว่างโรงเรียนนักเรียน

และผู้ปกครองอีกด้วย สรุป ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างมีขั้นตอนระบบพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนและมีครูที่ปรึกษา บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันเข้าไปแก้ไขปัญหาของนักเรียนให้ตรงกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีการพัฒนาตนเองแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลาเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยจะแบ่งองค์ประกอบสำคัญเป็น 5 องค์ประกอบดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกัน และแก้ปัญหาการ 5) ส่งต่อ

7.2 เปรียบเทียบระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน จำแนกตามตำแหน่ง ด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อ ไม่แตกต่างกัน นอกนั้นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา มีสภาพบริบท ปัญหาที่ไม่ต่างกัน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีหน้าที่ดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมี ส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอันได้แก่คณะกรรมการ สถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐาน คุณภาพ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน ให้ เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชฎาภรณ์ แสงณรงค์, อธิภัทร์ ถิ่นแสนดี, สุเทพ เมฆไธสง (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มพระธาตุอุทุมมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มพระธาตุอุทุมมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษา กลุ่มพระธาตุอุทุมมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุโดยรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับรายด้านปรากฏว่า ด้านการคัด กรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน ในทุกด้านจำแนกตามระดับ การศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 สรุปแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการวางแผนพัฒนาด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้กับผู้บริหารทุกระดับให้มีความรอบรู้ และมีกระบวนการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน วิธีการกระทำที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริม พัฒนานักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีคุณภาพ

9.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน พร้อมควบคู่ไปกับภาคีเครือข่าย รวมทั้งการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตรวจสอบได้ เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ให้อยู่ในระดับดียิ่งขึ้น

9.2.2 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาควรให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิผลด้านการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรศึกษาแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และสังกัดอื่นๆ

9.3.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแนวใหม่ เพื่อให้ทันสมัย และหารูปแบบใหม่ด้านการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา เพื่อเป็นการพัฒนานักเรียนให้มีความสมบูรณ์ทุกด้าน และมีความสุขในสังคม

9.3.3 ควรศึกษาและประเมินการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

10. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.**

กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **คู่มือครู ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 - ช่วงชั้นที่ 2.**

กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาเครือข่ายพิทักษ์เด็กจากความรุนแรง.

กัญญรัตน์ โทดา. (2558). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา**

โรงเรียนสามขาท่าหาดยาววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.

สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.

- ณัชภัฏ แสนณรงค์, อีรภัทร์ ถิ่นแสนดี, สุเทพ เมยไธสง. (2565). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มพระธาตุอุโมงค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. **วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 2(1). 1-12.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2563). **แผนปฏิบัติการประจำปี 2563**. ร้อยเอ็ด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2564). **รายงานผลการดำเนินการปีงบประมาณ 2564**. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2565. จาก <http://www.ret2.go.th/ict/กลยุทธ์การพัฒนา/แผนปฏิบัติการประจำปี-2562>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2565). **ข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2565. จาก <http://www.ret2.go.th/ict>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). **การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **แนวทางการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุลาวัลย์ ทองดี อีระพงษ์ สมเขาใหญ่. (2561). **แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักพรหมวิหาร 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2**. **วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ**. 3(1). 45-53.
- The Calhoun School. (2003). **Advisory System**. Retrieved 10 October 2022. From <http://www.Calhoun.org/system.htm>

การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2*
SUPPLY MANAGEMENT BASED ON THE PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE
OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER ROI-ET
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ลัดดาวัลย์ ผายภักดิ์¹, พรทิวา ชนะโยธา²
Latdawan Phaiphak¹, Phonthiwa Chanayotha²
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : nooluky@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 351 คนและผู้ให้สัมภาษณ์ 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.796 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย รองลงมาคือ ด้านการยืม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจำหน่าย 2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จากการศึกษาผู้บริหาร ครูที่ปฏิบัติงานพัสดุ พบว่าแนวทางการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีทั้งหมด 15 แนวทาง แยกเป็นรายด้านดังนี้ 1) ด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย มี 4 แนวทาง 2) ด้านการยืม มี 5 แนวทาง 3) ด้านการบำรุงรักษา การตรวจสอบ มี 3 แนวทาง 4) ด้านการจำหน่าย มี 3 แนวทาง

คำสำคัญ : การบริหารพัสดุ; ผู้บริหารสถานศึกษา; หลักธรรมาภิบาล

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study supply management based on the Principles of Good Governance of Educational institution administrators under Roi Et Primary Educational Service Area office 2 2) to compare supply management based on the Principles of Good Governance of Educational institution administrators under Roi Et Primary Educational Service Area office 2, classified by positions, education and working experiences, and 3) to study the guidelines for supply management based on the Principles of Good Governance of Educational institution administrators under Roi Et Primary Educational Service Area office 2. The sample group in this research was 351 school administrators and teachers and 5 interviewees. The research instruments were a 5-point estimating scale questionnaire with an IOC between 0.67- 1.00 with a confidence level of 0.796 and a semi-structured interview. The statistics used were frequency, percentage, mean, and standard deviation, t-test and F-test (One-Way ANOVA) analysis of variance.

The results showed that: 1. Supply management based on the principles of Good Governance of Educational institution administrators under Roi Et Primary Educational Service Area office 2, overall was at a high level. The aspect with the highest average was storage, recording, disbursement followed by borrowing, and the aspect with the lowest average was distribution. 2. The comparison results of supply management based on the Principles of Good Governance of Educational institution administrators under Roi Et Primary Educational Service Area office 2, classified by position, education level, the difference was statistically significant at the .05 level. And there was no difference when classified by work experiences. 3. Recommendations for the supply management based on the Principles of Good Governance of Educational institution administrators under Roi Et Primary Educational Service Area office 2, from the educational institution administrators, Teachers who performs supplies found that there were a total of 15 guidelines for supply management based on the Principles of Good Governance for educational institute administrators, separated by aspects as follows: 1)Storage, Recording, disbursement, there were 4 approaches 2) Borrowing, there were 5 approaches 3) Maintenance and Inspection, there were 3 approaches 4) Distribution, there were 3 approaches.

Keywords : Supply management; Educational institution administrators; The principles of Good Governance

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้ให้ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2553) และมาตรา 22 แนวการจัดการศึกษาให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน ยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของผู้เรียน รวมทั้งมาตรา 23 ในการจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา รัฐบาลจึงมีนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ

การสร้างคุณธรรมในการบริหารงาน เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารที่จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ เกิดความโปร่งใส ยุติธรรม เป็นไปในทิศทางเดียวกันและถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ฉะนั้น ผู้บริหารที่ดีควรมีหลักธรรมในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะ หลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย 10 หลักดังนี้ 1) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม 2) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร 3) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ 4) หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะ 5) หลักความเปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ 6) หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ 7) หลักความเสมอภาค (Equity) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกด้านชายหญิง ถิ่นกำเนิด การศึกษา อบรม และอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย 8) หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation/Consensus Oriented) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน 9) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการควรมีการมอบอำนาจ และกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม 10) หลักคุณธรรม/จริยธรรม

(Morality/Ethics) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบราชการไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555)

การบริหารพัสดุเป็นงานที่มีความเสี่ยงในเรื่องของการเกิดข้อผิดพลาด เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรี โดยวางระเบียบเพื่อเป็นแนวทาง จึงประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ มีกรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน มีการใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่า มีความโปร่งใสและป้องกันปัญหาการทุจริตของหน่วยงานในภาครัฐ ซึ่งในหมวด 13 การบริหารพัสดุมาตรา 112 ให้องค์กรของรัฐจัดให้มีการควบคุม และดูแลพัสดุที่อยู่ในความครอบครอง ให้มีการใช้และการบริหารพัสดุที่เหมาะสม คุ้มค่า และเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐมากที่สุด และมาตรา 113 การดำเนินการตามมาตรา 112 ซึ่งรวมถึงการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย การยืม การตรวจสอบ การบำรุงรักษาและการจำหน่ายพัสดุ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด สำหรับแนวทางหลักของการจัดซื้อ จัดจ้างที่ระบุไว้ในกฎหมาย มาตรามาตรา 8 การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของ หน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการดังต่อไปนี้ 1) คุ้มค่า โดยพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างต้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะ ที่ตอบสนองในการใช้งานของหน่วยงานของรัฐ มีราคาที่เหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุที่เหมาะสมและชัดเจน 2) โปร่งใส โดยการการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีหลักฐานการดำเนินงานในทุกขั้นตอน 3) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีกำหนดเวลาที่เหมาะสม และเปิดเผยผลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ 4) ตรวจสอบได้ โดยมีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์ ในการตรวจสอบ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นหน่วยงานที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553 ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอปทุมรัตน์ อำเภอพนมไพร อำเภออาจสามารถ อำเภอเมืองสรวง อำเภอโพนทราย และอำเภอหนองฮี ปัจจุบัน (ข้อมูล 10 ตุลาคม 2565) มีโรงเรียนในเขตพื้นที่ จำนวน 333 โรงเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 3,662 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2564) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยใช้แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เป็นกรอบและเครื่องมือในการดำเนินงาน พัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ นโยบาย กลยุทธ์ จุดเน้นและมีการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

จากสภาพบริบทดังกล่าว ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่าการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ของสถานศึกษาในสังกัดจากการตรวจสอบ 1) มีการจัดทำรายงานขอซื้อขอจ้างแต่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ และผู้มีอำนาจลงนามในเอกสารการจัดซื้อจัดจ้างไม่ครบถ้วน 2) หลักฐานการเบิกจ่ายไม่สมบูรณ์ 3) ครูผู้ปฏิบัติงานพัสดุมิมีการะงานสอนเป็นหลัก ทำให้มีความเข้าใจด้านงานพัสดุไม่ชัดเจนและปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่ ทำให้เกิดการล่าช้าในการปฏิบัติงาน ด้านการควบคุมพัสดุสถานศึกษามีการควบคุมพัสดุไม่ถูกต้องตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 คือ การจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สิน บัญชีวัสดุไม่เป็นปัจจุบัน ไม่มีการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบพัสดุประจำปี หรือมีการแต่งตั้งแต่ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบกับทุกสิ้นปีงบประมาณควรทำการรายงานผลการตรวจสอบพัสดุประจำปีเสนอผู้บริหารและจัดส่งรายงานผลการตรวจสอบพัสดุประจำปีให้กับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2564) จากการดำเนินงานและความสำคัญของปัญหา ทำให้ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนและปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับพัสดุ ให้ความสนใจจะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารพัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาได้ข้อมูลสารสนเทศและแนวทางการพัฒนางานบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพ

3.2 เป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ในการวางแผนเพื่อพัฒนาการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการบริหารงานพัสดุอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 351 คน แบ่งออกเป็นผู้บริหาร จำนวน 24 คน และครูจำนวน 327 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และผู้ให้สัมภาษณ์ 5 คน โดยเลือกจากผู้บริหารสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2565 (Integrity and Transparency Assessment Online : ITA Online) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ตอน ได้แก่ 1) แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.796 และ 2) แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นข้อคำถามที่ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีแนวทางปฏิบัติที่ดีในการบริหารพัสดุในสถานศึกษา ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA)

5. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมาย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

5.1 ผลการวิเคราะห์การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานพัสดุ	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1) ด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย	4.48	0.68	1	มาก
2) ด้านการยืม	4.45	0.70	2	มาก
3) ด้านการบำรุงรักษา การตรวจสอบ	4.28	0.64	3	มาก
4) ด้านการจำหน่าย	4.10	0.85	4	มาก
รวมเฉลี่ย	4.33	0.74	-	มาก

จากตารางที่ 1 การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.74) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.68) รองลงมาคือ ด้านการยืม ($\bar{X}=4.45$, S.D.=0.70) ด้านการบำรุงรักษา การตรวจสอบ ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.64) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจำหน่าย ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1) ด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย พบว่า การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ครูที่ปฏิบัติงานพัสดุมีการปฏิบัติตามระเบียบพัสดุอย่างเคร่งครัดในการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่ายแต่ละครั้ง รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้จ่ายพัสดุมีการตรวจสอบความถูกต้องของใบเบิก และมีการลงทะเบียนทุกครั้งที่ย้าย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานพัสดุมีการเก็บรักษาพัสดุให้เป็นระเบียบเรียบร้อยปลอดภัยปลอดภัย และให้ครบถ้วนถูกต้องตรงตามบัญชีหรือทะเบียนสามารถตรวจสอบได้

2) ด้านการยืม พบว่า การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการยืม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานพัสดุมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน และเกิดประโยชน์ของทางราชการมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ครูที่ปฏิบัติงานพัสดุมีการติดตามพัสดุเมื่อเกิดสูญหายไป ผู้ยืมเสียค่าใช้จ่ายชัดเจนเป็นพัสดุ ประเภท ชนิด ขนาด ลักษณะและคุณภาพอย่างเดียวกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ครูที่ปฏิบัติงานพัสดุ ติดตามตรวจสอบการแก้ไขซ่อมแซมพัสดุยืมให้คงสภาพเดิมก่อนส่งคืน

3) ด้านการบำรุงรักษา การตรวจสอบ พบว่า การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการบำรุงรักษา การตรวจสอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานพัสดุมีการดำเนินการซ่อมแซมให้กลับมา อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานโดยเร็ว รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ครูที่ปฏิบัติงานพัสดุมีการตรวจสอบพัสดุชำรุด เสื่อมคุณภาพหรือสูญไปตามบัญชีหรือทะเบียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ครูที่ปฏิบัติงานพัสดุจัดทำแผนการซ่อมบำรุง และระยะเวลาในการซ่อม บำรุงที่เหมาะสม

4) ด้านการจำหน่าย พบว่า การบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการจำหน่าย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานพัสดุมีการสำรวจพัสดุที่ชำรุด เสื่อมสภาพและหมดความจำเป็นต้องใช้หรือสูญหาย รองลงมา คือ เมื่อถึงสิ้นปีงบประมาณ ครูที่ปฏิบัติงานพัสดุได้ดำเนินการจำหน่ายพัสดุประจำปีและรายงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่และตรวจสอบการดำเนินการจำหน่ายพัสดุ

5.2 ผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยของผู้บริหารและครูต่อการบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกัน สรุปได้ดังนี้

5.2.1 การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีตำแหน่งต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ด้านการยืม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

5.2.2 การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านการจำหน่ายไม่มีความแตกต่างกัน

5.2.3 การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.3 ข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สรุปได้ 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

5.3.1 ด้านการเก็บ การบันทึก การจ่าย ผู้วิจัยได้สรุปเป็นแนวทางได้ดังนี้ ผู้ที่ปฏิบัติงานพัสดุต้องศึกษาระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานพัสดุ ขอบเขตการดำเนินงานด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย วัสดุ ครุภัณฑ์อยู่ในที่ที่เหมาะสมเป็นระเบียบพร้อมแก่การนำไปใช้งาน จัดหาโปรแกรมระบบงานพัสดุอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาทดแทนระบบพัสดุเดิมที่ใช้ระบบเขียนบันทึกด้วยมือ เพื่อลดเวลาและเพิ่มความรวดเร็วในการดำเนินงานพัสดุในการจัดระบบการลงทะเบียนวัสดุ ครุภัณฑ์ บันทึกการเก็บ การจ่าย เพื่อควบคุมพัสดุแสดงรายการแยกประเภทตามประเภทของวัสดุ ครุภัณฑ์ ปฏิบัติตามหลักการและสามารถตรวจสอบได้ มีหลักฐานเพื่อทำการตรวจสอบตรงตามทะเบียน เมื่อมีการเบิกจ่ายพัสดุ มีการดูแล กำกับ ติดตามการดำเนินการของเจ้าหน้าที่พัสดุของโรงเรียนที่มีหน้าที่ควบคุมพัสดุ เป็นผู้ส่งจ่ายให้กับหัวหน้างาน ผู้ส่งจ่ายพัสดุนั้นต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตรงไปตรงมา มีการปฏิบัติงานที่ชัดเจนตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้และตรวจสอบความถูกต้องของใบเบิกและเอกสารประกอบ พร้อมกับลงทะเบียนหรือบัญชีไว้เป็นหลักฐาน

5.3.2 ด้านการยืม ผู้วิจัยได้สรุปเป็นแนวทางได้ดังนี้ มีการกระจายอำนาจในการตรวจสอบระบบการยืมพัสดุโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการยืมพัสดุเพื่อพิจารณาการยืมพัสดุในรูปของคณะกรรมการ จัดระบบในการลงทะเบียนยืมวัสดุ ครุภัณฑ์ มีกรอบกำหนดเวลาให้แน่นอน การอนุญาต อนุมัติ ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ผู้ยืม ผู้ให้ยืม ผู้อนุมัติ ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ เมื่อมีการนำพัสดุไปใช้ในกิจการที่ไม่ใช่ประโยชน์ของทางราชการ จะต้องขออนุญาตจากผู้มีหน้าที่ควบคุมพัสดุ ผู้ยืมต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางราชการ ต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันในการเข้าบริการสาธารณะ โดยทำเอกสารหลักฐานการยืมเป็น

ลายลักษณ์อักษร เพื่อแสดงถึงความซื่อสัตย์สุจริตและให้เหตุผลในการยื่น การยื่นระหว่างหน่วยงานราชการผู้บริหารต้องเป็นผู้อนุมัติ กำหนดถึงวันที่ส่งคืนตามหลักเกณฑ์ตรงตามวันเวลาที่กำหนดส่งคืน การยื่นระหว่างหน่วยงานราชการเดียวกัน จะต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ เมื่อมีพัสดุเกิดชำรุดเสียหายต้องมีจิตสำนึกมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ผู้ยื่นต้องจัดการแก้ไขซ่อมแซมให้คงสภาพเดิมหรือขอใช้เป็นพัสดุที่มีลักษณะและคุณภาพเดียวกัน

5.3.3 ด้านการบำรุงรักษา การตรวจสอบ ผู้วิจัยได้สรุปไว้เป็นแนวทางได้ดังนี้ มีการสร้างจิตสำนึกให้กับบุคลากรทุกคนในการดูแลรักษาพัสดุที่มีจำกัดเพื่อไม่ให้เสื่อมสภาพ พร้อมแก่การใช้งานและใช้อย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่ ดูแลของผู้ใช้งานด้วย มีการกระจายอำนาจในการดำเนินงานด้านการบำรุงรักษา และด้านการตรวจสอบ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการโดยมีเจ้าหน้าที่พัสดุเป็นผู้ควบคุมดูแลวางแผนงานดำเนินการซ่อมแซมตามความเหมาะสม และปฏิบัติตามกฎระเบียบด้วยการสำรวจพัสดุชำรุดเสื่อมคุณภาพและใช้งานได้ดี กำชับเจ้าหน้าที่พัสดุ ตรวจสอบวัสดุ ครุภัณฑ์อยู่เป็นประจำและคัดแยกวัสดุที่สามารถซ่อมแซมได้ทำการรักษาซ่อมแซมให้มีสภาพใช้งานได้ และถ้าซ่อมแซมไม่ได้ในแต่ละปี เจ้าหน้าที่พัสดุต้องจำหน่ายวัสดุครุภัณฑ์ที่ไม่สามารถใช้งานได้ออกไป

5.3.4 ด้านการจำหน่าย ผู้วิจัยได้สรุปไว้เป็นแนวทางได้ดังนี้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีเมื่อสิ้นปีงบประมาณ เพื่อพิจารณาจำหน่ายพัสดุ โดยส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและผู้ที่มีความรู้ด้านพัสดุซึ่งเป็นบุคคลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านงานพัสดุในชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาการจำหน่ายพัสดุให้ชัดเจนและเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบ ในการจำหน่าย การขายวัสดุ ครุภัณฑ์ที่ไม่สามารถใช้งานได้ มีการดำเนินการตามระเบียบและตรวจสอบพัสดุประจำปี แล้วทำการรายงานไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งโดยหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ เพื่อทำการจำหน่ายพัสดุครุภัณฑ์ที่เสื่อมสภาพทุกปีงบประมาณ และรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับของราชการ

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

6.1 การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานพัสดุของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีการวางแผนงาน แต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานพัสดุโรงเรียน เพราะการบริหารงานพัสดุเป็นงานที่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบ และผู้ปฏิบัติงานพัสดุมีความรู้และเข้าใจวิธีปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การทำงาน ที่สำคัญคือ การปฏิบัติต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 อย่างเคร่งครัด มีความชัดเจน โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนเพราะมีความเกี่ยวข้องกับข้อกฎหมาย ถ้ามีความผิดผู้ปฏิบัติและผู้เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบ จึงมีการตรวจสอบให้เป็นไปตามระเบียบๆ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิช มูลเมืองแสง (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนมัธยมศึกษา กล่าวว่า การบริหารงานพัสดุคือ

การนำทักษะความรู้ในการบริหาร เพื่อให้การดำเนินงานพัสดุมีความถูกต้องตามกฎหมายตามหลักการบริหารงาน โดยตามหลักการ คุ่มค่า คือ โดยพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างต้องมีคุณภาพเหมาะสมและชัดเจน โปร่งใส คือ โดยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุในทุกขั้นตอน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ โดยต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุล่วงหน้า เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่องและตรวจสอบได้ คือ มีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุ อย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ และงานวิจัยของ กาญจนสมิตา ไสภักธนา และรัชชชัย จิตรนันท์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบแล้ว มีการปฏิบัติและการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเรียงลำดับค่าความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การจำหน่ายพัสดุ การควบคุมพัสดุ การบำรุงรักษาพัสดุ การเบิกจ่ายพัสดุ การวางแผนงานพัสดุ และการจัดหาพัสดุ 2) แนวทางการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 38 ตัวบ่งชี้ และ 55 แนวทาง ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ในสถานศึกษาพบว่า โดยรวมแต่ละองค์ประกอบของแนวทางมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่พัสดุมีการจัดระบบวัสดุ ครุภัณฑ์ เป็นระเบียบเรียบร้อย เก็บอยู่ในที่ที่เหมาะสมมีความปลอดภัยสะดวกพร้อมแก่ความต้องการนำพัสดุไปใช้งาน มีความถูกต้องครบถ้วนตรงตามทะเบียนหรือบัญชีมีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ มีการลงทะเบียนหรือบัญชีเพื่อควบคุมพัสดุแสดงรายการโดยแยกเป็นแต่ละประเภท ปฏิบัติตามระเบียบและสามารถตรวจสอบได้ ด้วยการลงทะเบียนหรือบัญชีประกอบไว้เป็นหลักฐาน การงานพัสดุ สอดคล้องกับแนวคิดของ นิธิกานต์ กาลจักร (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานพัสดุในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 2 ได้กล่าวว่า ด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย ต้องทำการลงบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุแยกเป็นชนิด และแสดงรายการโดยให้มีหลักฐานการรับเข้าบัญชีหรือทะเบียนไว้ประกอบรายการด้วย เก็บรักษาพัสดุให้เป็นระเบียบ เรียบร้อยปลอดภัยและให้ครบถ้วนถูกต้องตรงตามบัญชีและเมื่อมีการเบิกจ่ายพัสดุ ผู้จ่ายพัสดุต้องตรวจสอบความถูกต้องของใบเบิกแล้วลงบัญชีหรือทะเบียนทุกครั้งที่มีการจ่าย และเก็บใบเบิกจ่ายไว้เป็นหลักฐาน

6.2 การเปรียบเทียบการบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารหรือครูผู้ที่มีตำแหน่ง และระดับการศึกษาที่สูง มีความรู้ ความเข้าใจ และได้มีการพัฒนาเข้ารับการอบรม ศึกษา ดูงานและศึกษาต่อในระดับสูง ทำให้มีความรู้เข้าใจบทบาท ภาระหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดีและนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาช่วยในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงทำให้การบริหารงานพัสดุใน

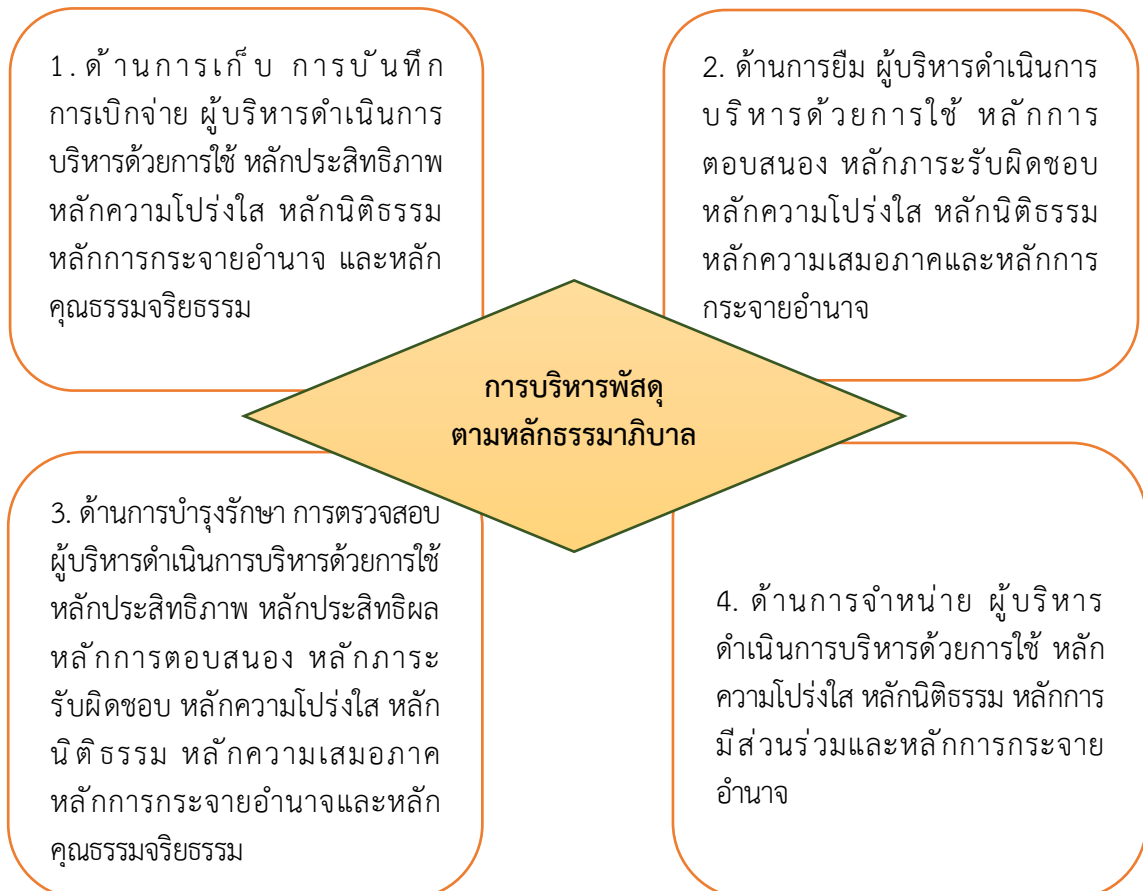
สถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสามารถตรวจสอบได้ แตกต่างจากสถานศึกษาที่อาจไม่คล่องตัว ในด้านการบริหารงานพัสดุโรงเรียนอาจมีข้อจำกัดในด้านทรัพยากรบุคคล และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุซึ่งทำให้การบริหารงานพัสดุล่าช้า ผู้บริหารต้องบริหารภายใต้ข้อจำกัดทำให้สถานศึกษาขาดความคล่องตัวและเสี่ยงต่อการปฏิบัติงานผิดระเบียบแม้ว่าจะมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรรศนีย์ คลองรั้ว (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ พบว่าการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านความคุ้มค่า ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักนิติธรรมตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันผู้บริหารมีลักษณะเป็นนักบริหารมืออาชีพเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงสามารถกำหนดกรอบการวางแผนในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์กติการะเบียบวินัยหรือข้อบังคับต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ แสงทรัพย์ (2559) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า ปัญหาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ปัญหาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการควบคุมพัสดุ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน พบว่าแนวทางการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีทั้งหมด 15 แนวทาง แยกเป็นรายด้านดังนี้ 1) ด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1. การเก็บพัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นระเบียบอยู่ในที่ที่เหมาะสมสะดวกแก่การนำไปใช้ 2. จัดหาโปรแกรมระบบงานพัสดุอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อลดเวลาและเพิ่มความรวดเร็วในการดำเนินงานพัสดุ 3. จัดระบบการลงทะเบียนพัสดุ ครุภัณฑ์บันทึกการเก็บ การจ่าย เพื่อควบคุมพัสดุแสดงรายการแยกประเภทตามประเภทของวัสดุ 4. ปฏิบัติงานมีความชัดเจนพัสดุดอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้และตรวจสอบความถูกต้องของใบเบิกและเอกสารประกอบ 2) ด้านการยืม มี 5 แนวทาง ได้แก่ 1. การกระจายอำนาจ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการยืมพัสดุในรูปของคณะกรรมการ 2. จัดระบบในการลงทะเบียนยืมพัสดุ ครุภัณฑ์ มีกรอบกำหนดเวลาที่แน่นอน การอนุญาต อนุมัติให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน 3. ทำเอกสารหลักฐานการยืมเป็นลายลักษณ์อักษร 4. มีการติดตามพัสดุเมื่อเกินวันกำหนดส่งคืน 5. เมื่อมีพัสดุนำมาสูญหาย ผู้ยืมต้องจัดการแก้ไขซ่อมแซมให้คงสภาพเดิมหรือขอใช้เป็น

พัสดุที่มีลักษณะและคุณภาพเดียวกัน 3) ด้านการบำรุงรักษา การตรวจสอบ มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1. การสร้างจิตสำนึกให้กับบุคลากรครูทุกคนในการดูแลรักษาพัสดุที่มีจำกัดเพื่อไม่ให้เสื่อมสภาพ พร้อมแก่การใช้งานและใช้อย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์มากที่สุด 2. กระจายอำนาจในการดำเนินงาน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการ ด้านการบำรุงรักษา และด้านการตรวจสอบ 3.วางแผนงานดำเนินการซ่อมแซมตามความเหมาะสม 4) ด้านการจำหน่าย มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1.ดำเนินการตามระเบียบ วิธีการจำหน่ายโดยแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีเมื่อสิ้นปีงบประมาณ 2. ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาการจำหน่ายพัสดุและเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบ 3.รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับตามลำดับของราชการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานพัสดุของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่นี้ต้องทำตามอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การบริหารพัสดุไม่เกิดข้อผิดพลาด สนองความต้องการในการปฏิบัติงานให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยการบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการวางแผนพัฒนาการบริหารงานพัสดุ ควรจัดให้มีการสนับสนุนและส่งเสริมเจ้าหน้าที่ส่วนงานพัสดุได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุอย่างต่อเนื่อง

8.1.2 จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 การดำเนินการให้พัสดุมีประสิทธิภาพควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดี ด้านพัสดุ ซึ่งงานพัสดุจะมีหลายขั้นตอนของการทำงานเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและตรวจสอบได้

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านการจำหน่าย ตามหลักธรรมาภิบาล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ควรแต่งตั้งคณะกรรมการและกำชับให้ทำการสำรวจพัสดุ ครุภัณฑ์ที่เสื่อมสภาพ และเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ควรทำการจำหน่ายออกไป โดยปฏิบัติตามขั้นตอนการจำหน่ายพัสดุอย่างเคร่งครัด แล้วรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับขั้น และผลการวิจัยพบว่า ด้านการเก็บการบันทึก การเบิกจ่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ควรมีการส่งเสริมเพื่อพัฒนาและรักษาคุณภาพการบริหารงานพัสดุตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ให้อยู่ในระดับดีมากขึ้นกว่าเดิม

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการพัฒนากระบวนการจัดการพัสดุด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการดำเนินงานได้รวดเร็ว และอำนวยความสะดวก สอดคล้องผู้ใช้บริการหรือหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

8.3.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการพัสดุเพื่อให้ได้รับทราบถึงปัญหาอุปสรรคของงานด้านพัสดุแล้วนำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานให้เหมาะสมกับปฏิบัติงานตามระเบียบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- กาญจน์สมิตา ไสภัณนา และธัชชัย จิตรนนท์. (2565). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. **วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์**. 6(2). 381-397.
- ทรรศนีย์ คลองรั้ว. (2556). **ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

- นิธิกานต์ กาลจักร. (2565). **แนวทางการบริหารงานพัสดุในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 24 ก. หน้า 13-15, 47.
- สันติ แสงทรัพย์. (2559). **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2564). **รายงานผลการดำเนินการ ปีงบประมาณ 2564**. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2565. จาก <http://www.ret2.go.th/ict/กลยุทธ์การพัฒนา/แผนปฏิบัติการประจำปี-2562>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). **หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2566. จาก <http://www.tiwang.go.th/Fileupload>
- สุวัช มูลเมืองแสง. (2563). **สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดเขตตรวจราชการที่ 11**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้
โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*

THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIVEMENT AND CRITICAL THINKING
SKILLS ON HISTORY SUJECT OF MATHAYOMSUKSA 3 STUDENTS WITH
PROBLEM-BASED LEARNING MANAGEMENT

พระมหาอาทิตย์ ศรีหล้า¹, ละดา ดอนหงษา²

Phra Atit Srila¹, Lada Donhongsa²

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพินิจพิชญบัณฑิต^{1,2}

Faculty of Education, Pitchayabundit College^{1,2}

Email : atit2019@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) เปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิศาลรัฐญญาवास ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 26 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.23 – 0.50 และค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.26 - 0.67 3) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.20-0.50 และค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.27 - 0.67 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ; การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) compare learning achievement on history subject of mathayomsuksa 3 students between before and after with problem-based learning management. 2) compare critical thinking skills of Mathayomsuksa 3 students between before and after with problem-based learning management. The sample consisted of 26 Mathayomsuksa 3 students in the first semester of the academic year 2023 at Pisan Ranyawat School, Nong Bua Lamphu Province, by cluster random sampling. The research instruments were 1) lesson plans 2) the learning achievement tests in history subject had difficulty values between 0.23 - 0.50, discrimination values between 0.26 – 0.67 and reliability value was 0.83 3) the critical thinking skills test had difficulty values between 0.20 - 0.50, discrimination values between 0.27 – 0.67 and reliability value was 0.80. The statistics for data analysis comprised; mean, standard deviation and t-test for dependent samples

The results of this research found that; 1. The learning achievement in history subject of mathayomsuksa 3 students after learning was significantly higher than before with problem-based learning at the .05 levels 2. The critical thinking skills of Mathayomsuksa 3 students after learning was significantly higher than before with problem-based learning at the .05 levels.

Keywords : Learning Achievement; Critical Thinking Skills; Problem-based Learning Management

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเรียนรู้เรื่องราวในอดีตนับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะเราสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปรับใช้ในสถานการณ์ปัจจุบันให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งวิชาประวัติศาสตร์นับว่าเป็นวิชาที่ทำให้เรารู้จักตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ช่วยให้เราสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างสันติสุข โดยไม่รู้สึกลัวอยู่คนเดียว วิชาประวัติศาสตร์สอนให้เราเป็นคนฉลาดทันสมัย มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เนื่องจากมนุษย์เราเป็นสัตว์ที่มีสมอง มีความฉลาด ดังนั้นมนุษย์ย่อมไม่กระทำผิดในสิ่งที่เคยผิดพลาดมาแล้ว มนุษย์จะคิดหาหนทางใหม่ที่ดีกว่าเสมอ ถึงแม้ว่าประวัติศาสตร์จะไม่ซ้ำรอยแต่ประวัติศาสตร์สามารถเป็นประโยชน์ในการคาดการณ์หรือคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ดังนั้นวิชาประวัติศาสตร์จึงทำให้คนเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ ทันคน ทันเหตุการณ์ ทันสมัยและทันการเปลี่ยนแปลงของโลก นักประวัติศาสตร์จึงจำเป็นต้องติดตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลกเพื่อที่จะไม่เป็นผู้ที่ล้าหลัง และประวัติศาสตร์ยังแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของบุคคลต่าง ๆ ซึ่งเป็นเสมือนเครื่องกระตุ้นและเป็นแบบอย่างที่คนรุ่นหลังจะได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ ประวัติศาสตร์เป็นรากฐานในศาสตร์สาขาอื่น ๆ เพราะประวัติศาสตร์จะบอกถึงข้อผิดพลาดในอดีต และนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้น (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดให้ประวัติศาสตร์เป็นรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาประวัติศาสตร์ชาติไทยและพัฒนาทักษะต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ภาคภูมิใจความเป็นมาของชนชาติไทยและตระหนักถึงความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์(กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีส่วนสำคัญต่อการสร้างคนให้เป็นพลเมืองดี อันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีเนื้อหาค่อนข้างมากและเป็นนามธรรม การเรียนการสอนจึงอาศัยการอ่าน การท่องจำ ลำดับเหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ธรรมชาติของวิชาประวัติศาสตร์หากจะมองโดยผิวเผินก็จะเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ เพราะมีแต่อดีต ซึ่งต้องอาศัยการจดจำเหตุการณ์มากจนทำให้นักเรียนรู้สึกว่าจะไม่น่าสนใจ และไม่มีสิ่งใดจูงใจ (ทุติยาภรณ์ ภูมิดอนมิ่ง, 2551)

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ คือ ครูส่วนใหญ่จะใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อ ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์น้อยมาก เพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญ น่าเบื่อหน่าย และต้องท่องจำ ผู้เรียนไม่เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ไม่สนใจเรียน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์น้อย นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยเพียงแต่ฟัง จดบันทึกหรือซักถามบางครั้ง นักเรียนไม่สามารถลำดับเหตุการณ์และเชื่อมโยงสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้ ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาประวัติศาสตร์ค่อนข้างต่ำ (ณัฐกรณ์ คำชะอม, 2553) นอกจากนี้ จากการศึกษา ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558) พบว่า การสอนของครูเน้นข้อมูลและสร้างความเข้าใจในเนื้อหาสาระมากกว่าการฝึกทักษะกระบวนการและการฝึกให้นักเรียนคิด ส่งผลให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนและ ไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงขาดโอกาสในการฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ และทักษะการคิด จากประสบการณ์สอนของผู้วิจัย พบว่าการสอนประวัติศาสตร์ยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย กล่าวคือ นักเรียนยังขาดทักษะการคิดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ต่ำ เห็นได้จาก ในปีการศึกษา 2565 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิศาลรัฐญาวาส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 72 ซึ่งยังไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 และจากการมอบหมายให้ทำงานกลุ่มนักเรียนส่วนมากยังขาดทักษะการคิด โดยเฉพาะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นคนใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมี เหตุผลไม่ยึดติดความคิดเห็นของตนเองเป็นหลัก ก่อนตัดสินใจอย่างใดต้องมีข้อมูลหลักฐานเพียงพอ และสามารถเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองได้หากเห็นว่าความคิดเห็นของผู้อื่นดีกว่า มีเหตุผลมากกว่า นอกจากนี้ผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณจะต้องเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อมูล และความรู้อยู่เสมอ ตลอดจนเป็นผู้ที่มีเหตุผล (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ, 2551) ไม่ใช้อคติหรืออารมณ์ของตนเองเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่ไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น ทำให้รับรู้สถานการณ์ความคิด ความรู้สึกของผู้อื่นได้ดี (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551)

ดังนั้นในการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ นักเรียนจึงควรได้รับการฝึกกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการพิจารณาและประเมินความน่าเชื่อถือในการนำเสนอ และข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่นักประวัติศาสตร์นำเสนอ จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด คือมีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา มีทักษะชีวิตและมีความสามารถทางเทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยนำรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาจัดการเรียนการสอน ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดสถานการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ตามเป้าหมาย โดยครุณานักเรียนไปสู่สถานการณ์ของปัญหาจริงหรือสถานการณ์ให้นักเรียนเผชิญกับปัญหา และฝึกทักษะการคิดร่วมกันเป็นกลุ่มซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือก และวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหา (ทิตนา เขมมณี, 2556) โดยที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ หลากหลาย ภายใต้กระบวนการกลุ่ม มีการวางแผนการแก้ปัญหาร่วมกัน และผู้เรียนเป็นคนแก้ปัญหาโดยการแสวงหาข้อมูลใหม่ ๆ ด้วยตนเอง จนเกิดการเรียนรู้ ดังงานวิจัยของ เกษมสันต์ พุ่มกล้า (2563) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ในรายวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ประวัติศาสตร์ เรื่องอาณาจักรธนบุรี หลังการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และธัชพล แคล้วคลาด (2564) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการ เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นพบลงมือหาปัญหา ด้วยตนเอง

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รายวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชา ประวัติศาสตร์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ตามกระบวนการใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีคุณภาพนำไปใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

3.2. ผลการวิจัยเป็นแนวทางสำหรับให้ครูผู้สอน และผู้สนใจ นำไปใช้พัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับรายวิชาอื่น และ/หรือระดับชั้นอื่น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยการทดลองเบื้องต้น (Pre- Experimental Design) แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน(One Group Pre-test Post-test Design) กลุ่มตัวอย่าง เป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิศาลรัฐญาวาส ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 26 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 8 แผนรวมเวลา 16 ชั่วโมง แผนและ 2 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.23- 0.50 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.27 - 0.67 3) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณทางการเรียนประวัติศาสตร์ มีค่า ความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20-0.50 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.27 - 0.67 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองตามกระบวนการการใช้ปัญหาเป็นฐาน 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นกำหนดปัญหา ผู้สอนสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นผู้เรียน เกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา 2) ขั้นทำความเข้าใจกับปัญหา ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนด้วยคำถามหรือการเสริมแรง เพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับปัญหาที่อยากรู้ 3) ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า โดยผู้เรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบร่วมกัน มีการกำหนดกติกาว่างเป้าหมาย และดำเนินกิจกรรมตามระยะเวลาที่กำหนด 4) ขั้นสังเคราะห์ความรู้ ผู้เรียนแต่ละคนสังเคราะห์ความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า โดยมีการนำเสนอภายในกลุ่ม เพื่อหาข้อสรุป ทบทวนและตรวจสอบความถูกต้อง 5) ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำข้อสรุปที่ได้มาสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ 6) ขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำองค์ความรู้ที่ได้ไปนำเสนอตามวิธีการที่ได้กำหนดไว้ เพื่อเผยแพร่ออกสู่สาธารณะ โดยจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 8 สัปดาห์ละ 1 วัน ๆละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง โดยก่อนสอน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ 30 ข้อ และแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ เมื่อสอนจบทั้ง 8 แผน นักศึกษาทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ และแบบทดสอบวัดทักษะการคิด วิจารณญาณฉบับเดิม จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คือ เปรียบเทียบ

คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test for dependent samples)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่า เฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ค่า t การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การทดสอบ	n	คะแนน เต็ม	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	26	30	15.62	1.36	32.53*	.000
หลังเรียน	26	30	25.38	1.68		

*p ≤ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 15.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.36 .และหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 25.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.68 และมีค่า t เท่ากับ 32.53 แสดงว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่า เฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ค่า t ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การทดสอบ	n	คะแนน เต็ม	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	26	30	15.81	1.30	27.33*	.000
หลังเรียน	26	30	25.31	1.69		

*p ≤ .05

จากตารางที่ 2 พบว่าทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.30 และหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 25.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.69 .และมีค่า t เท่ากับ 27.33 แสดงว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถอภิปรายผล ดังนี้

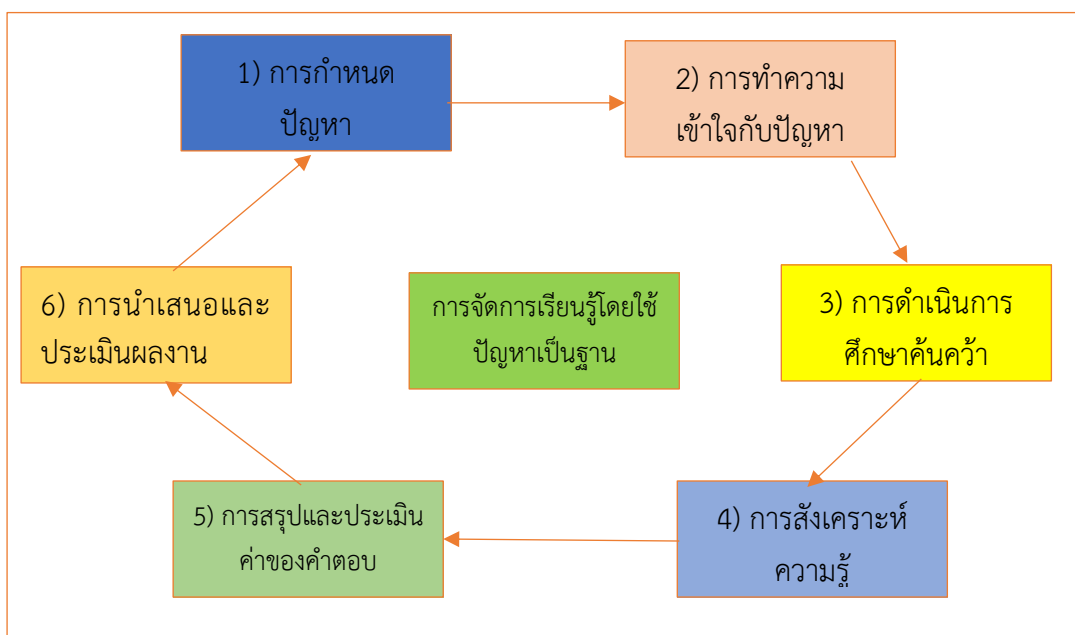
6.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ได้ผ่านการวางแผน บทเรียนให้ถูกต้องมีระบบ โดยมีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และดำเนินตามขั้นตอนปัญหาเป็นฐานอย่างมีระบบ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีความอยากรู้ โดยที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ภายใต้กระบวนการกลุ่ม มีการวางแผนการแก้ปัญหาาร่วมกัน และผู้เรียนเป็นคนแก้ปัญหาโดยการแสวงหาข้อมูลใหม่ ๆ ด้วยตนเอง จนเกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2556) ที่กล่าวถึงการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้เรียนได้ฝึกการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และยังเน้นกระบวนการ เรียนแบบกลุ่มให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ฝึกความรับผิดชอบ สามารถแบ่งหน้าที่กันเองได้ โดย มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามจริง ซึ่งผู้เรียนมีผลงานที่น่ายอมรับและบรรลุตามจุดประสงค์ ที่กำหนด ผลการวิจัยสอดคล้องกับปิยะราช วรสวัสดิ์ (2562) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องวิเคราะห์ประเด็นสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่องวิเคราะห์ประเด็นสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับเกษมสันต์ พุ่มกล้า (2563) ได้ศึกษา การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้สถานการณ์ที่เป็นปัญหา ให้ผู้เรียนได้สืบเสาะหาความรู้โดยการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ได้ร่วมกันเลือกปัญหาที่ตรงกับความสนใจหรือตามความต้องการของผู้เรียน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและหาสาเหตุของปัญหาผู้เรียนมีการวางแผนการแก้ปัญหาาร่วมกัน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้เรียนเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย เพื่อที่จะได้ค้นหาความรู้ ข้อมูลร่วมกันเป็นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุและผล ฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการรับส่งข้อมูล เรียนรู้เกี่ยวกับ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและฝึกการจัดระบบตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีม ความรู้คำตอบที่ได้มีความหลากหลายองค์ความรู้จะผ่านการวิเคราะห์โดยผู้เรียน มีการสังเคราะห์และตัดสินใจร่วมกัน นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐานมีลักษณะการบูรณาการความรู้และบูรณาการทักษะกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียน ได้รับความรู้และคำตอบที่กระจ่างชัด ตามกระบวนการเรียนรู้ คือ 1) การกำหนดปัญหา 2) การทำ

ความเข้าใจกับปัญหา 3) การดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) การสังเคราะห์ความรู้ 5) การสรุปและประเมินค่าของคำตอบ และ6) การนำเสนอและประเมินผลงาน ซึ่งแต่ละขั้นตอนผู้เรียนได้คิดพิจารณาอย่างสมเหตุสมผล อันเป็นแนวทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ธัชพล แคล้วคลาด (2564) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนน ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และ นักเรียน ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ สุดารัตน์ สันจรรัตน์ (2564) ได้พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับผังกราฟิก ร้อยละ 86.96 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 92.86

7. องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยได้องค์ความรู้ใหม่ คือได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เป็นเอกสารทางวิชาการที่มีประโยชน์ในการใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิชาประวัติศาสตร์และรายวิชาอื่น ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามกระบวนการเรียนรู้ คือ 1) การกำหนดปัญหา 2) การทำความเข้าใจกับปัญหา 3) การดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) การสังเคราะห์ความรู้ 5) การสรุปและประเมินค่าของคำตอบ และ6) การนำเสนอและประเมินผลงาน สามารถนำรูปแบบการสอนไปประยุกต์ใช้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับรายวิชาอื่น และระดับชั้นอื่น ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ช่วยส่งเสริมพัฒนาความสามารถในการคิด อันเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่จะสามารถนำรูปแบบการสอนไปประยุกต์ใช้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

8.1.2 สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้เข้าร่วมรับการอบรมสัมมนาการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อนำมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วย

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเมื่อได้เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนั้น ครูผู้สอน ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำไปใช้กับวิชาอื่น หรือระดับชั้นอื่น

8.2.2 ควรส่งเสริมให้มีการนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ไปใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน และเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอื่น ๆ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานในรายวิชาอื่น หรือเนื้อหาอื่น และระดับชั้นอื่น ๆ

8.3.2 ควรศึกษาตัวแปรตามอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่นความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และทักษะการคิดขั้นสูง อื่นๆ

9. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- เกษมสันต์ พุ่มเกล้า (2563). การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ในรายวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอน. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553). การจัดการเรียนรู้แนวใหม่. นนทบุรี : สหมิตรพรีนติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ณัฐกรณ์ คำชะอม. (2553). ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es และวิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทีศนา แคมมณี.(2556). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หุติยาภรณ์ ภูมิดอนมิ่ง. (2551). ความรู้ความเข้าใจในวิธีการทางประวัติศาสตร์ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4) ในจังหวัดขอนแก่น. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา. 3(1). 45-52.
- ธัชพล แคล้วคลาด. (2564). การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ปิยะราช วรสวัสดิ์. (2562). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง วิเคราะห์ประเด็นสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ. (2551). การพัฒนาทักษะการคิด...พิชิตการสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดาร์ตน์ สันจรรัตน์. (2564). การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. Journal of Roi Kaensarn Academi. 6(10). 160-175.

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*

THE RESULTS OF LEARNING MANAGEMENT BY USING KWDL TECHNIQUE TO MATHEMATIC ACHIEVEMENTS FOR GRADE 3 STUDENTS

ไพรินทร์ นันตะชัย¹, ละดา ดอนหงษา²
Pairin Nantachai¹, Lada Donhongsa²
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต^{1,2}
Faculty of Education, Pitchayabundit College^{1,2}
Email : moodom.1978@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยใช้เทคนิค KWDL กับเกณฑ์ ร้อยละ 75 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างหลังเรียนกับก่อนเรียนโดยใช้เทคนิค KWDL 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนประชาสงเคราะห์ 4 อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 25 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.33 – 0.50 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.27 – 0.67 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยใช้เทคนิค KWDL สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้เทคนิค KWDL อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์; เทคนิค KWDL; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) compare mathematics achievement of grade 3 students after learning using the KWDL technique with the criteria of 75 percent 2) compare mathematics learning achievement of Grade 3 students between before and after learning using the KWDL technique 3) study the satisfaction of Grade 3 students toward mathematics learning using the KWDL technique. The Sample consisted of 25 students in the first semester of the academic year 2023 at Chom Chon Prachasongkror 4 School, Nong Khai Province, by cluster random sampling. The research instruments were 1) lesson plans 2) the mathematics achievement tests had difficulty values between 0.33 – 0.50, discrimination values between 0.27 – 0.67 and reliability value was 0.83 3) the satisfaction questionnaire. The statistics for data analysis comprised; mean, standard deviation, percentage, and t-test for dependent samples.

The results of this research found that; 1) The mathematic achievement of Grade 3 students after learning using the KWDL technique was significantly higher than 75% at the .05 levels. 2) The mathematic achievement of grade 3 students after learning was significantly higher than before at the .05 levels. 3) The satisfaction of grade 3 students towards on the mathematics learning by using the KWDL technique at the high level.

Keywords : Mathematics Learning Management; KWDL Techniques; Academic Achievement

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

คณิตศาสตร์มีความสำคัญต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุมีผลเป็นระบบ มีระเบียบแบบแผน สามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและพัฒนาคุณภาพชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังช่วยพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและอารมณ์ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข คณิตศาสตร์ยังช่วยฝึกให้ผู้เรียน เป็นคนมีเหตุผลสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นพื้นฐานจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและการเตรียมตัวเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม รู้จักใช้วิธีการแก้ปัญหาสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพตามความถนัดความสนใจและความสามารถของตนเองได้ สอดคล้องกับ (ภัทรา สุวรรณบัตร, 2552) กล่าวว่าคณิตศาสตร์มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและช่วยพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น ช่วยพัฒนาคนให้เป็น

มนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและอารมณ์ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และคณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและศาสตร์อื่น ๆ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล และพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ผู้เรียนชั้น ประถมศึกษาได้เรียนรู้คณิตศาสตร์อย่างต่อเนื่องตามศักยภาพโดยกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคนเป็น 3 สาระการเรียนรู้ 7 มาตรฐานการเรียนรู้และ 116 ตัวชี้วัด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) บทบาทครูผู้สอนจะต้องเปลี่ยนแปลงจากการเป็นผู้นำ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด มีบทบาทมากที่สุดด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งนักจิตวิทยาแนวพุทธิปัญญานิยมได้ให้หลักการพื้นฐานในการสอนว่า ผู้เรียนต้องเป็นผู้ลงมือกระทำในการร่วมกิจกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ช่วยเอื้อกระบวนการสร้างความรู้ของผู้เรียน โดยใช้วิธีที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็นและคิดอย่างมีประสิทธิภาพ และรู้จักประเมินความคิดของตนเอง สามารถค้นพบคุณค่าและความสามารถของตนเอง มีความมั่นใจ และภูมิใจว่าสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุรงค์ ไคว้ตระกูล, 2552) การจัดการเรียนรู้ควร มุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็น สำหรับการดำรงชีวิตในสังคม ให้อยู่รอดต่อการเปลี่ยนแปลง และเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตลอดชีวิต ซึ่งการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ควรจัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและความสัมพันธ์คณิตศาสตร์ที่เรียนกับสถานการณ์ในชีวิตจริง เลือุกกิจกรรมที่น่าสนใจแก่นักเรียน

จากสภาพการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (NT) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนประชาสงเคราะห์ 4 ปีการศึกษา 2562, 2563, 2564 พบว่า มีค่าเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 48.32, 51.31 และ 52.08 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 75 จำเป็นต้องปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้น(โรงเรียนชุมชนประชาสงเคราะห์ 4, 2566) ปัญหาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ไม่ประสบความสำเร็จ พบว่า ครูส่วนใหญ่มักสอนบนกระดานดำให้ท่องจำ ให้ทำตามตัวอย่าง ทำให้นักเรียนขาดการคิดวิเคราะห์การใช้เหตุผล ไม่สามารถนำไปใช้แก้โจทย์ปัญหาได้ ปัญหาคือนักเรียนคิดแก้ปัญหาไม่เป็น ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากนักเรียนไม่เข้าใจโจทย์ แปลความหมายของโจทย์ไม่ได้ ขาดการคิดเป็นเป็นระบบ (น้ำทิพย์ อิงเกตุ, 2554) ซึ่งปัญหาดังกล่าวครูผู้สอนจะต้องศึกษาและหาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหา ดังกล่าว โดยครูผู้สอนจะต้องมีการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้กับระบบการจัดการ

เรียนรู้ให้กับผู้เรียนและนวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอน คือ สิ่งใหม่ ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน หรือพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2552)

จากการศึกษาเทคนิคการสอนคณิตศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจ สามารถแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้ พบว่า แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค KWDL เป็นการสอนรูปแบบหนึ่งที่ครูสามารถนำมาใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้อะไร การคูณที่ต้องอาศัยความสามารถในการอ่าน คิววิเคราะห์ สังเคราะห์ โจทย์คณิตศาสตร์ มีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ได้อย่างหลากหลาย อันจะส่งผลให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (วีชรา เล่าเรียนดี, 2554) สำหรับขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิค K-W-D-L ขอและคนอื่นๆ (Shaw, J.M., et al. 1997) อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมิสซิสซิปปี ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เสนอขั้นตอนการสอน โดยใช้เทคนิค KWDL มาใช้กับวิชาคณิตศาสตร์ โดยสรุป 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) K (What We Know) เรารู้อะไร หรือโจทย์บอกอะไรบ้าง 2) W (What we want to know) เราต้องการรู้ ต้องการทราบอะไร หรือโจทย์ให้หาอะไร มีวิธีการอย่างไร ใช้วิธีการอะไรได้บ้าง 3) D:(What We Do) เราทำอะไร อย่างไร หรือดำเนินการตามกระบวนการแก้โจทย์ปัญหา 4) L(What We Learned) เราเรียนรู้อะไร หรือคำตอบที่ได้ และบอกวิธีคิดคำตอบอย่างไร ซึ่ง วีชราเล่าเรียนดี (2554) กล่าวว่า การกำหนดขั้นตอนของเทคนิค KWDL คือการมีคำถามนำเพื่อให้เกิดข้อมูลของคำตอบตามที่ต้องการในแต่ละขั้น จะช่วยส่งเสริมการอ่านมากขึ้น โดยเฉพาะการอ่านเชิงวิเคราะห์ การนำกระบวนการ หรือเทคนิค KWDL ไปใช้ในการสอนคณิตศาสตร์เป็นวิธีที่เหมาะสมอีกวิธีหนึ่ง

นอกจากขั้นตอนการสอนดังกล่าวได้มีนักการศึกษาปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาโดยการแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน โดยแต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่ละความสามารถ คือ นักเรียนที่เรียนเก่ง นักเรียนที่เรียนปานกลาง นักเรียนที่เรียนอ่อน และมีการนำแผนผัง K-W-D-L บัตรกิจกรรม K-W-D-L มาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ในเรื่องโจทย์ปัญหาสูงขึ้น จากที่กล่าวมาข้างต้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL เป็นการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังมีผู้ศึกษาการนำเทคนิค KWDL ไปจัดการเรียนการสอนส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เช่น ชญานิตา เพ็งจันทร์ (2560) ได้จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและมีความพึงพอใจในระดับมาก สุพัตรา ไพลิน (2563) ได้จัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องการคูณ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เทคนิค KWDL กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

จากแนวคิดและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และผลการวิจัยนี้ จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่สนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพ ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ของการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยใช้เทคนิค KWDL กับเกณฑ์ ร้อยละ 75

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่าง หลังเรียนกับก่อนเรียนโดยใช้เทคนิค KWDL

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้แผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยเทคนิค KWDL เรื่องการคูณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพต่อผู้เรียน

3.2 ผลการวิจัยเป็นแนวทางสำหรับครูในการปรับปรุงรูปแบบการสอน เรื่องการคูณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นอื่น ๆ

3.3 ผลการวิจัยเป็นข้อมูลสารสนเทศให้ครูและผู้สนใจ พัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ในรายวิชาอื่นๆ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยการทดลองเบื้องต้น (Pre- Experimental Design) แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน(One Group Pre-test Post-test Design) กลุ่มตัวอย่าง เป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนประชาสงเคราะห์ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนรวมทั้งหมด 25 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องการคูณ โดยใช้เทคนิค KWDL เรื่องการคูณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 16 แผน ๆ ละ 1 ชั่วโมง รวมเวลา 16 ชั่วโมง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.74 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ก่อนและหลังเรียน เรื่อง การคูณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีความยากง่ายระหว่าง 0.33 – 0.50 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.27 – 0.67 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเองตามกระบวนการ KWDL 4 ขั้น คือ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน โดยจัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีความตระหนักต่อการเรียนและทบทวนความรู้เดิม แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) ชี้นสอนเนื้อหาใหม่ เป็นขั้นที่ครูผู้สอนดำเนินการสอนเนื้อหาการคูณ โดยใช้เทคนิค KWDL ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ (1) K (What We Know) เรารู้อะไร (2) W (What we want to know) เราต้องการรู้ ต้องการทราบอะไร (3) D:(What We Do) เราทำอะไร อย่างไร (4) L(What We Learned) เราเรียนรู้้อะไร 3 ขั้นฝึกทักษะโดยอิสระ โดยนักเรียนทำ

แบบฝึกหัด 4) ขึ้นสรุปบทเรียนและประเมินผล จัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน สัปดาห์ละ 4 วัน ๆ ละ 1 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง โดยก่อนสอน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ 30 ข้อ เมื่อสอนจบทั้ง 16 แผน ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ฉบับเต็มจำนวน 30 ข้อ และ ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คือ เปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 และเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test for dependent samples)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยใช้เทคนิค KWDL กับเกณฑ์ร้อยละ 75 นำเสนอตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยใช้เทคนิค KWDL กับเกณฑ์ร้อยละ 75

คะแนน	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	t	p
คะแนนตามเกณฑ์	22.50	-	75	8.58*	0.00
คะแนนหลังเรียน	25.28	1.62	84.27		

*p ≤ .05

จากตารางที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยใช้เทคนิค KWDL มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 25.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.62 คิดเป็นร้อยละ 84.27 ค่า t เท่ากับ 8.58 แสดงว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้เทคนิค KWDL นำเสนอตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่า เฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ค่า t การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิค KWDL

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D	t	sig
ก่อนเรียน	25	30	15.56	1.36	31.53*	0.00
หลังเรียน	25	30	25.28	1.62		

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 15.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 1.36 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 25.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 1.62 และค่า t เท่ากับ 31.53 แสดงว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการเรียนคณิตศาสตร์ นำเสนอตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้เทคนิค KWDL

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ชอบขั้นตอนในการแก้โจทย์ปัญหาการคูณที่ชัดเจน	4.07	0.25	มาก
2	นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL พอใจที่ได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการคูณที่หลากหลาย	4.00	0.53	มาก
3	นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL พอใจที่ได้มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อนๆสมาชิกในการเรียนรู้	4.33	.61	มาก
4	นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL พอใจที่ได้แสดงความคิดเห็นและร่วมอภิปรายเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหา	3.93	0.45	มาก
5	นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL พอใจที่ได้ร่วมกันแสวงหาความรู้และแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง	4.13	0.74	มาก
6	นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL พอใจที่ได้วิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด	4.13	0.74	มาก
7	นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL พอใจที่สามารถสรุปและเสนอวิธีการแก้ปัญหาได้ดีขึ้น	3.87	0.63	มาก
8	นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL พอใจที่สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้	4.07	0.45	มาก
9	นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ประทับใจที่ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่จากการเรียน	3.80	0.56	มาก
10	นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL พอใจที่ได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน	3.93	0.45	มาก

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
11	นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDLพอใจที่ได้คิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง	4.13	0.74	มาก
12	นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDLพอใจที่เป็นผู้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ดีขึ้น	3.93	0.70	มาก
13	นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDLพอใจและมีความมั่นใจทุกครั้งเมื่อต้องการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์	4.27	0.70	มาก
14	นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDLพอใจที่สามารถแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ด้วยตนเองเป็นการทำทายความคิด	4.00	0.37	มาก
15	นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDLพอใจที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงขึ้น	3.73	0.45	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.99	0.12	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้เทคนิค KWDL โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 3 นักเรียนที่เรียนรู้ ด้วยเทคนิค KWDL พพอใจที่ได้มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อน ๆ สมาชิกในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมาคือข้อ 13 นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL พพอใจและมีความมั่นใจทุกครั้งเมื่อต้องการ แก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ($\bar{X} = 4.27$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ 15 นักเรียนที่เรียนรู้ ด้วยเทคนิค KWDL พพอใจที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงขึ้น ($\bar{X} = 3.73$)

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผล ดังนี้

6.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 และหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL เป็นการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบมีขั้นตอน นักเรียนได้วิเคราะห์ทำความเข้าใจสิ่งที่โจทย์กำหนดให้ และโจทย์ต้องการอะไร นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องนี้มากขึ้น ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม มีการนำเสนอสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ ให้ผู้อื่นได้รับรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นระหว่างเพื่อน จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ตลอดทั้งผู้วิจัยได้คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่นักเรียน ดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาในการจัดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกสำหรับการจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง กระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ทั้งยังสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีแก้ปัญหา การอธิบายเหตุผลต่างๆ สอดคล้องกับ นิรันดร์ แสงกุลลาบ

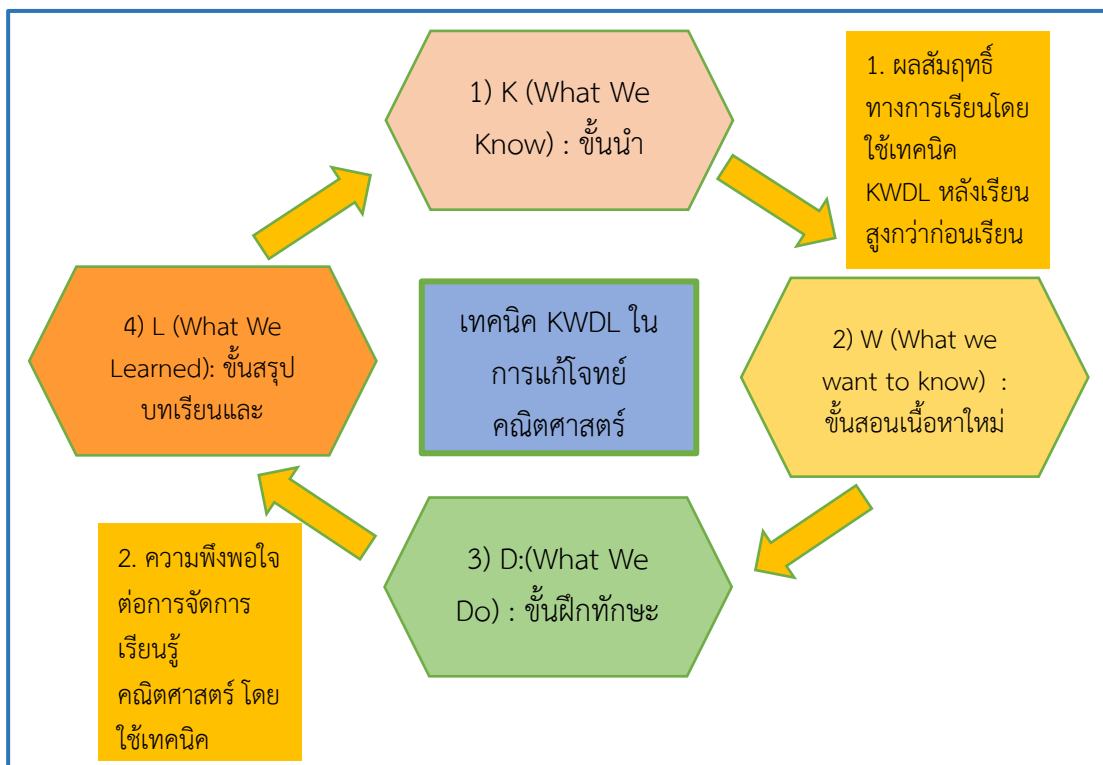
(2547) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ได้อย่างหลากหลาย ช่วยส่งเสริมพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาสติปัญญา พัฒนาการคิด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามที่ วัชรา เล่าเรียนดี (2554) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ในการแก้โจทย์คณิตศาสตร์ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นนำ มีการทบทวนความรู้เดิม แจ้างจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) ขั้นสอนเนื้อหาใหม่ นักเรียนร่วมกันอ่านโจทย์และแก้ปัญหาตามแผนผัง KWDL นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติโดยครูคอยแนะนำ 3) ขั้นฝึกทักษะโดยนักเรียนทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน 4) ขั้นสรุปทบทวนและประเมินผล ให้นักเรียนทำแบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้มีการส่งเสริมเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจ นอกจากนี้ขั้นตอนของเทคนิค KWDL ดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้เตรียมแผนผัง KWDL โดยครูและนักเรียนร่วมกันเรียนรู้ทำความเข้าใจ โดยมีแผนผัง KWDL ประกอบให้เห็นชัดเจนทุกคน ด้วยการร่วมกันฝึกและทำแบบฝึกหัด จึงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 สอดคล้องกับงานวิจัยของปรียาภรณ์ภัสนากร สุ่มมาตย์ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องโจทย์ปัญหาร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา ไพโรลิน (2563) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เทคนิค KWDL นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เทคนิค KWDL ในระดับมาก

6.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้เทคนิค KWDL อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL เป็นการเรียนรู้ที่ช่วยชี้นำการคิด แนวทางในการอ่านและหาคำตอบของคำถามสำคัญ ๆ จากเรื่องที่น่าสนใจ นักเรียนได้ร่วมเรียนรู้กับเพื่อน มีความรับผิดชอบ กระตือรือร้นและมีความสุข กิจกรรมการเรียนรู้ เร้าความสนใจ ซึ่ง วัชรา เล่าเรียนดี (2554, หน้า 149-150) ได้กล่าวถึงการเรียนโดยใช้เทคนิค KWDL ว่านักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนทำให้นักเรียนสนุกสนานและเรียนรู้มากยิ่งขึ้น มีการวางแผนร่วมกันอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาณิศา เป็งจันทร์ (2560) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์ปัญหาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้การแก้โจทย์ปัญหาโดยใช้เทคนิค KWDL อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับชลันดา ปาระมี (2561) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWDL กัับการเรียนรู้ตามปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยเทคนิค KWDL สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนคณิตศาสตร์ด้วยเทคนิค KWDL ในระดับมาก

7. องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยต้ององค์ความรู้ใหม่ คือได้แผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) K (What We Know) เรารู้อะไร หรือโจทย์บอกอะไรบ้าง 2) W (What we want to know) เราต้องการรู้ ต้องการทราบอะไร หรือโจทย์ให้หาอะไร มีวิธีการอย่างไร ใช้วิธีการอะไรได้บ้าง 3) D:(What We Do) เราทำอะไร อย่างไร หรือดำเนินการตามกระบวนการแก้โจทย์ปัญหา 4) L(What We Learned) เราเรียนรู้อะไร เมื่อนำมาเขียนเป็นแผนการจัดการสอนเรียนรู้จะได้เอกสารทางวิชาการที่มีประโยชน์ในการใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ และได้ช่วยให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนคณิตศาสตร์ และยังได้แนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และรายวิชาอื่น สามารถนำรูปแบบการสอนไปประยุกต์ใช้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับรายวิชาอื่น และระดับชั้นอื่น ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ช่วยส่งเสริมพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ อันเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค KWDL ที่มีประสิทธิภาพสามารถนำรูปแบบการสอนไปประยุกต์ใช้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

8.1.2 สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้เข้าร่วมรับการอบรมสัมมนาการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วย

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า การสอนคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ดังนั้นโรงเรียน ครูผู้สอน จึงควรนำแนวการจัดการเรียนรู้นี้ไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ให้สูงขึ้น ในระดับชั้นอื่น ๆ โดยพิจารณารายวิชาและเนื้อหาที่เหมาะสม

8.2.2 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL ในระดับมาก โดยเฉพาะในประเด็นนักเรียน พอใจที่ได้มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อนๆ สมาชิกในการเรียนรู้ และมีความมั่นใจในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ดังนั้นในการเรียนคณิตศาสตร์ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมกับเพื่อน เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่นักเรียน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาผลการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL ของนักเรียน ในด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และทักษะการคิดขั้นสูงอื่น ๆ

8.3.2 ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL กับนักเรียนชั้นอื่น ๆ และรายวิชาอื่น

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชญาณิศา เป็งจันทร์. (2560). การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาร้อยละของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. **วารสารบัณฑิตวิจัย**. 8(1). 7-20.

- ชลันดา ปาระมี (2561). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWDL กับการเรียนรู้ตามปกติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- น้ำทิพย์ ชังเกตุ. (2554). การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องโจทย์ปัญหาการคูณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิรันดร์ แสงกุหลาบ. (2547). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยมและร้อยละ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค KWDL และตามแนวสสท. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรียาม์ภัสสนากร สุ่มมาตย์. (2561). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องโจทย์ปัญหาร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัทรา สุวรรณบัตร. (2552). วิธีการเรียนรู้สู่ความสำเร็จในการเรียนคณิตศาสตร์. วารสารวิชาการ. 12(2). 66.
- โรงเรียนชุมชนประชาสงเคราะห์ 4. (2566). รายงานการจัดการศึกษาปีการศึกษา 2565. หนองคาย : โรงเรียนชุมชนประชาสงเคราะห์ 4.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2554). รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุคนธ์ สีนธพานนท์. (2552). นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- สุพัตรา ไพโรลิน (2563). การจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เทคนิค KWDL นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2552). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Shaw, J.M., et al. (1997). Cooperative Problem Solving: Using K-W-D-L as an Organizational Technique. Retrieved 17 July 2023. From <https://eric.ed.gov/?id=EJ545198>

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด*

ETHICAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN PATWIT
CONSORTIUM UNDER SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE ROI ET PROVINCE

พิศมัย บูราณ¹, พระครูชัยรัตนกร²
Pisamai Buran¹, Phrakruchairattanakorn²
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : pisamai6736@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 243 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test Independent) สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านความไว้วางใจ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเคารพ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความยุติธรรม ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารควรตระหนักในหน้าที่และเต็มใจปฏิบัติงาน แสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนด้วยความเสมอภาค เท่าเทียมกัน แสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นด้วยความสุภาพ เป็นกันเอง ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม; ผู้บริหารสถานศึกษา; กลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์

ABSTRACT

The objectives of this thematic were 1) to study Ethical Leadership of school administrators in Patwit Consortium under Secondary Educational Service Area office Roi Et Province, 2) to compare Ethical Leadership of school administrators in Phatwit Campus under the Office of Roi Et Secondary Educational Service Area, classified by position, education level, and work experience 3) to suggest guidelines for developing ethical leadership of school administrators in Phatwit Campus under the Office of Roi Et Secondary Educational Service Area. The sample group consisted of 243 school administrators and teachers. Statistics used include frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test statistics (t-test Independent), One-way variance test statistics F-test (One-Way ANOVA).

The results of this research found that: 1) Ethical Leadership of School Administrators in Phatwit Campus under the Office of Roi Et Secondary Educational Service Area overall, it was at a high level. The aspects with the highest average to the lowest were responsibility, followed by trust, honesty, and respect. The aspect with the lowest average was justice, respectively. 2) Comparison of opinion levels towards ethical leadership of school administrators in Phatwit Campus under the Office of Roi Et Secondary Educational Service Area, classified by position, education level, and work experience, overall was no difference. 3) Recommendations: Administrators should be aware of their duties and be willing to perform, demonstrated equality to all subordinates, expressed to all subordinates with equality, equality, showed compassion for others in a polite, friendly without seeking personal gain.

Keywords : Ethical Leadership; School Administrators; Patwit Consortium

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศที่ยังคงเจตนารมณ์ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีบทบัญญัติไว้ในหมวดหน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา 50 (4) บุคคลมีหน้าที่เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาภาคบังคับ หมวดหน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาดังวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน

ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ การจัดการศึกษาทุกระดับ ดังนั้นการจะบริหารสถานศึกษาให้ เป็นไปด้วยกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ มีการประสานงานร่วมมือกันทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและภาคเอกชน ต้องอาศัยความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นความสำเร็จในงานจึงมีความสัมพันธ์กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา หรือภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานนั้นมีลักษณะการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2563, สุรัตน์ ไชยชมพู, 2557)

การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการทั้งจาก ภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของ สถานศึกษาในการเป็นแบบอย่างที่ดีที่จะนำ สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสู่ความสำเร็จ จึงต้องมี คุณลักษณะของผู้นำที่สำคัญ ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม มีความมุ่งมั่น ชยัน อดทน มีความ รับผิดชอบสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีภาวะผู้นำสูง เป็นคน กล้าคิด กล้าเปลี่ยนแปลง กล้า ตัดสินใจ มีคุณธรรมจริยธรรม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีความจริงใจ ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จได้นั้นไม่มี ทฤษฎีและหลักการ ใดที่เหมาะสมที่สุดที่สามารถนำมาใช้บริหารได้กับทุกสถานศึกษา แต่ถ้าสถานศึกษานั้นๆ มี ผู้บริหารที่ เป็นมืออาชีพใช้หลักธรรมาภิบาลใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญในการนำเทคนิควิธี ทฤษฎี และหลักการ ต่างๆ ที่หลากหลายมาบูรณาการเพื่อปรับใช้กับการบริหารจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพ เหตุการณ์ สถานที่ ระยะเวลา และปัจจัยแวดล้อม จึงจะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพที่สุด (จริญญาภรณ์ ศรีจันดารี และจุฬาพรณภรณ์ ณะแพทย์, 2563)

ภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่จำเป็นยิ่งในองค์การการศึกษา คุณลักษณะที่สำคัญที่สุด คือ การมี จริยธรรมในการบริหารโรงเรียน หรือภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical leadership) มีความสำคัญต่อ ทุกองค์การและทุกแง่มุมของสังคม พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์ (2565) กล่าวว่า การแสดงออกถึง พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม มีส่วนสำคัญทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองในแต่ละบุคคลอย่างแท้จริง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ท่ามกลางการมีส่วนร่วม ความพึงพอใจของทีมงานและความรับผิดชอบของ องค์กร ดังที่ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2560) กล่าวไว้ว่าเมื่อผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม จะแสดง พฤติกรรมในการโน้มน้าวให้บุคลากรปฏิบัติตนให้เหมาะสม เป็นผู้บริหารที่ประกอบไปด้วยความซื่อ สัตย์ มีกฎเกณฑ์ สามารถทำให้เกิดความยุติธรรมและเป็นธรรมกับทุกคนได้ โดยพฤติกรรมด้าน จริยธรรมของผู้บริหาร จะทำให้เกิดบรรยากาศในการพัฒนาได้เป็นอย่างดี และทำให้ผู้บริหารได้รับความไว้วางใจ สอดคล้องกับ วิมลพร สุวรรณแสนทวี (2565) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารที่มีจริยธรรม มักจะได้รับการรับรู้ว่าเป็นผู้นำที่มุ่งเน้นคนมากกว่าพวกที่เป็นกลางทางจริยธรรม และถูกมองว่าเป็น ผู้นำตัวอย่างของการปฏิบัติจริยธรรมเป็นผู้ที่มักจะทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไว้วางใจได้ว่าเป็นบุคคลที่มีเกียรติ เป็นคนดี มีการติดต่อสื่อสารที่เปิดเผยและเป็นผู้ฟังที่มีความเคารพผู้อื่น เป็นผู้มีอิทธิพล ให้แรงบันดาลใจ กล้าหาญ เข้มแข็ง และกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติ ให้แรงเสริมกับความประพฤติทางจริยธรรม ใช้รางวัลและการลงโทษ เพื่อให้คนยึดถือและปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมและไม่ทนต่อการ ละเลยทางจริยธรรม ซึ่ง ศุภลักษณ์ สุพรรณปรการ (2555) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจึงเป็น

ภาวะผู้นำที่ได้รับความสนใจและการยอมรับจากองค์กรในระดับสากล เกี่ยวกับวิธีการต่อสู้กับการทุจริตในองค์กร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (ITA) เพื่อเป็นกรอบทิศทาง ในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายสำคัญ อันจะส่งผลให้การทุจริตในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการลดน้อยลง จึงได้จัดทำรายงานการกำกับติดตามการดำเนินการป้องกันการทุจริต ประจำปีรอบ 6 เดือน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (1 ตุลาคม 2564 - 31 มีนาคม 2565) เพื่อแสดงถึงการดำเนินการขับเคลื่อนกิจกรรมการดำเนินการป้องกันการทุจริต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณธรรมและความ โปร่งใสของสำนักงานต่อไป และได้ผลการดำเนินการ ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย 1. เป้าหมายเชิงปริมาณ 1) ร้อยละ 80 ของผู้บริหาร และบุคลากรทุกคน จำนวน 71 คน ให้มีจิตสำนึกและ พฤติกรรมที่สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัว และผลประโยชน์ส่วนรวม ประพฤติตนเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรมสู่การเป็นบุคคลต้นแบบ 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการ ดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย หรือสูงกว่าเป้าหมายเพื่อผลักดันให้ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) ของประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น 2. เป้าหมายเชิงคุณภาพ 1) ผู้บริหาร และบุคลากรทุกคน มีจิตสำนึกและพฤติกรรมที่สามารถแยกแยะระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ประพฤติตนเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรมสู่การเป็น บุคคลต้นแบบ 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการ ดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย หรือสูงกว่าเป้าหมายเพื่อผลักดันให้ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) ของ ประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น 3) ผู้บริหาร และบุคลากรทุกคน มีความรู้ความเข้าใจการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด, 2565)

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ภาวะผู้นำจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เพื่อทราบข้อมูลการมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา และส่งเสริมการมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อส่งผลให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง ระดับ การศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมหาวิทยาลัยเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.2 ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมหาวิทยาลัยเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.3 ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมหาวิทยาลัยเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนกลุ่มมหาวิทยาลัยเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

4.2 ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนกลุ่มมหาวิทยาลัยเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

4.3 ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานการพัฒนาส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในกลุ่มมหาวิทยาลัยเขตพัฒนวิทย์ จำนวน 9 โรงเรียน ปีการศึกษา 2565 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำนวน 243 คน โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มมหาวิทยาลัยเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของบุคลากรที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มมหาวิทยาลัยเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ค่าความตรงตามเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรสถานศึกษาในกลุ่มมหาวิทยาลัยเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจาก

บุคลากรการศึกษาศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เก็บข้อมูลแบบออนไลน์ผ่าน QR Code ในโปรแกรม Google Form ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 243 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระสองกลุ่ม ใช้ t-test (Independent Sample) สถิติทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระสามกลุ่มใช้ F-test (One Way ANOVA)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านโดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	ระดับ
1. ด้านความไว้วางใจ	4.10	0.88	2	มาก
2. ด้านความยุติธรรม	4.00	0.95	5	มาก
3. ด้านความเคารพ	4.03	0.93	4	มาก
4. ด้านความซื่อสัตย์	4.09	0.91	3	มาก
5. ด้านความรับผิดชอบ	4.26	0.98	1	มาก
รวมเฉลี่ย	4.09	0.93	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.09, S.D.=0.93) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบต่อ \bar{X} =4.26, S.D.=0.98) รองลงมาคือ ด้านความไว้วางใจ (\bar{X} =4.10, S.D.=0.88) ด้านความซื่อสัตย์ (\bar{X} =4.09, S.D.=0.91) ด้านความเคารพ (\bar{X} =4.03, S.D.=0.93) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความยุติธรรม (\bar{X} =4.00, S.D.=0.95)

1) ด้านความไว้วางใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อการกระทำและผู้บริหารให้การส่งเสริม สนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลัง รองลงมา คือ ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างในการรักษาคำมั่นสัญญา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารเคารพและให้เกียรติตนเองไม่ทำในสิ่งที่จะทำให้เสื่อมเสีย

2) ด้านความยุติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ รongลงมา คือ ผู้บริหารตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนด้วยความเสมอภาค เท่าเทียมกัน

3) ด้านความเคารพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อพวกเขา รongลงมา ได้แก่ ผู้บริหารไม่ลำเอียงและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

4) ด้านความซื่อสัตย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างของความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ต่อการปฏิบัติงาน และต่อผู้ใต้บังคับบัญชา รongลงมา ได้แก่ ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ทางการเงิน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ทางศาสนา

5) ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้บริหารเมื่อพบปัญหาในการทำงานจะทำการแก้ไขปัญหานั้นจนสำเร็จ รongลงมา ได้แก่ ผู้บริหารแสวงหาหนทางในการพัฒนางานให้ดีขึ้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารไม่เป็นผู้ที่มีความขลาดกลัว

6.1 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านทั้งหมดไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและด้านความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านทั้งหมดไม่แตกต่างกัน

6.2 ข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านความไว้วางใจ ผู้บริหารควรเคารพและให้เกียรติตนเองไม่ทำในสิ่งที่จะทำให้เสื่อมเสีย ผู้บริหารควรมีการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย และผู้บริหารควรตระหนักในหน้าที่และเต็มใจปฏิบัติงานเพื่อสถานศึกษา ด้านความยุติธรรม ผู้บริหารควรมีการแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนด้วยความเสมอภาค เท่าเทียมกัน ผู้บริหารควรมีการตัดสินใจด้วยความเปิดเผยโดยผู้อื่นรับรู้ได้ และผู้บริหารควรสามารถแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างสมเหตุสมผลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านความเคารพ ผู้บริหารควรมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ผู้บริหารควรปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพ เป็นกันเอง และผู้บริหารไม่ควรตัดสินคนอื่นจากเพียงแค่บุคลิกภายนอก ด้านความซื่อสัตย์ ผู้บริหารควรปฏิบัติงานโดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ทางศาสนา ผู้บริหารควรมีการสื่อสารวิสัยทัศน์เชิงบวก และผู้บริหารควรพูดความจริงตลอดเวลา ด้านความรับผิดชอบ ผู้บริหารไม่ควรเป็นผู้ที่มีความขลาดกลัว ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในด้านความรับผิดชอบ และผู้บริหารควรปฏิบัติงานด้วยความขยัน อดทน ทุ่มเท และมีความพร้อมในการทำงาน

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

7.1 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงพฤติกรรมหรือแสดงการกระทำทางจริยธรรม ได้อย่างเหมาะสมถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เมื่อองค์การเกิดปัญหาความขัดแย้งด้านจริยธรรม โดยยึดหลักจริยธรรมและประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จนเกิดการยอมรับและศรัทธาส่งผลให้นำพหุองค์การทางการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ โอซาน ออซเดมีร์ และยิร์ซี (Ozan, Ozdemir & Yirci, 2017) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกพฤติกรรมทางจริยธรรม และเห็นคุณค่าทางจริยธรรมศีลธรรมอันดีงามผ่านการกระทำของตน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ตามในสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สลิลทิพย์ ชูชาติ (2556) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสรุปเป็นรายด้านดังนี้ 1) ด้านการครองตน ตามหลักฆราวาสธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เป็นคนพูดจริงและปฏิบัติตามที่ได้พูดไว้เสมอ ยึดมั่นในความซื่อตรง ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม มีความอดทนอดกลั้นต่อคำพูดและการกระทำของผู้อื่น ส่วนรายชื่อที่มีระดับน้อยที่สุด คือ ขมใจตนเองไม่ให้มัวเมาไปกับสิ่งเพลิดเพลินจนเกินฐานะและสละเวลาส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม 2) ด้านการครองคน ตามหลักพรหมวิหารธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายชื่อที่มีระดับมากที่สุด คือ มีความยุติธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชังต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง มีค่าเฉลี่ย ส่วนรายชื่อที่มีระดับน้อยที่สุด คือ ให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน เมื่อเกิดปัญหาไม่หนีเอาตัวรอดอย่างเดียว สนับสนุนเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน และให้ขวัญกำลังใจหรือยกย่องชมเชยเมื่อเพื่อนร่วมงานทำงานบรรลุผลสำเร็จ 3) ด้านการครองงาน ตามหลักกัทธิบาทธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายชื่อที่มีระดับมากที่สุด คือ สร้างทัศนคติที่ดีในการทำงาน เช่น ให้ทำงานเพื่อเห็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ส่งเสริมพัฒนาโรงเรียน โดยยกระดับคุณภาพให้ได้มาตรฐาน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานด้วยการใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์ ส่วนรายชื่อที่มีระดับน้อยที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน และมีการให้คำปรึกษาหรือนิเทศการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอย่างเป็นธรรม

7.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้นำของสถานศึกษาจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูเพื่อสร้างวัฒนธรรมขององค์กรให้เห็นเป็นรูปธรรม เกิดความเชื่อถือกับครู ผู้เรียนและความเชื่อมั่นจากผู้ปกครองรวมถึงองค์กรภายในที่จะสร้างจริยธรรม

อันดีงาม โดยการดำเนินงานผ่านโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โครงการโรงเรียนสุจริต โครงการเศรษฐกิจพอเพียง และค่ายคุณธรรม ซึ่งโครงการและกิจกรรมดังกล่าวจะมีหน่วยงานต้นสังกัดทำหน้าที่นี้เทศติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้สถานศึกษาที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานที่ต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาวดี อินทร์ด้วง (2561) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลทุกด้านของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

8. องค์ความรู้ใหม่

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ได้แก่ 1) ด้านความรับผิดชอบ 2) ด้านความไว้วางใจ 3) ด้านความซื่อสัตย์ 4) ด้านความเคารพ 5) ด้านความยุติธรรม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารได้เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มความรู้และ ทักษะด้าน จริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษามากขึ้น

9.1.2 หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายกระตุ้นให้ผู้บริหารนำเอาหลักจริยธรรมมาปรับใช้ ในสถานศึกษา โดยการสนับสนุนให้มีการเข้าร่วมการฝึกปฏิบัติเพื่อสร้างประสบการณ์และนำไปพัฒนา บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนต่อไป

9.1.3 หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมสนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการ จัดโครงการทางจริยธรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนที่มีพึงประสงค์

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ด้านความไว้วางใจ ผู้บริหารควรมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองในการ บริหารและผู้บริหารควรให้การส่งเสริม สนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลัง เพื่อสร้างประสิทธิผลต่อสถานศึกษา ผู้บริหารควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาคำมั่น สัญญาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้บริหารควรปฏิบัติตนต่อผู้อื่นทุกคนด้วยความเสมอต้นเสมอปลาย

9.2.2 ด้านความยุติธรรม ผู้บริหารควรมีการใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษา อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ผู้บริหารควรมีการตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ ส่วนรวมอยู่เสมอ และผู้บริหารควรมีการคำนึงถึงผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการกระทำ และควรมีการตัดสินใจอย่างรอบด้านเสมอ

9.2.3 ด้านความเคารพ ผู้บริหารควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตัดสินใจในเรื่องที่มี ผลกระทบต่อพวกเขา เช่น ชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ผู้บริหารไม่ควรลำเอียงและยอมรับ ความแตกต่างระหว่างบุคคลเสมอ และผู้บริหารควรมีการให้เกียรติและแสดงออกถึงการมีสัมมา การระต่อผู้อื่นทุกคนเสมอ

9.2.4 ด้านความซื่อสัตย์ ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างของความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ต่อการ ปฏิบัติงาน และต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน ผู้บริหารควรปฏิบัติงานโดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ส่วนตัว และผู้บริหารควรแสดงออกถึงการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ตามระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับที่กำหนด

9.2.5 ด้านความรับผิดชอบ เมื่อผู้บริหารพบปัญหาในการทำงานจะทำการแก้ไขปัญหานั้นจนสำเร็จ หรือหาวิธีแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิมอยู่เสมอ ผู้บริหารควรแสวงหาหนทางในการพัฒนางาน ให้ดีขึ้น เพื่อสร้างภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการบริหารศึกษา และผู้บริหารควรมีการคำนึงถึง ผลลัพธ์ที่ตามมาแก่ตนเองและทีมงานหรือสถานศึกษาอยู่เสมอ

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาเขตพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

9.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

9.3.3 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

10. บรรณานุกรม

- จริญญาภรณ์ ศรีจันทาริ และจุฬาพรรณภรณ์ ธนะแพทย์. (2563). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. *Journal of Modern Learning Development*. 5(5). 321-332.
- พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงพุทธในองค์การทางการศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์*. 7(1). 37-45.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ. (2560). การศึกษาไทย 4.0 ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภาวดี อินทร์ด้วง. (2561). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วิมลพร สุวรรณแสนทวี. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโรคอุบัติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. *วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด*. 2(3). 13-23.
- ศุภลักษณ์ สุพรรณปรากการ. (2555). การพัฒนาเครื่องมือวัดภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สลิลทิพย์ ชูชาติ. (2556). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. (2564). **ข้อมูลสารสนเทศ**. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2566. จาก <https://secondary27.go.th/>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **แผนพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดน (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุรัตน์ ไชยชมพู่. (2557). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*. 2(4). 20-21.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607-610.
- Ozan, M., Ozdemir, T., & Yirci, R. (2017). Ethical Leadership Behaviors of School Administrators from Teachers' Point of View. *Journal of Foro de Education*. 15(23). 161-183.

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด*
ETHICAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING
TEACHERS WORK MOTIVATION IN SCHOOL UNDER SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE ROI ET

อารียา เมาะราศรี¹, ยูวติดา ชาปัญญา²
Areeya Maorasri¹, Yuvatida Chapanya²
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด^{1,2}
Roi Et Rajabhat University^{1,2}
Email : areeya@swp.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด 2) ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด และ 3) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำนวน 360 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 30 คน และครู จำนวน 330 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น 0.922 และ 0.817 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก 2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก 4) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด คือ ด้านความไว้วางใจ (X_1) ด้านความเคารพ (X_3) และด้านความยุติธรรม (X_4) โดยตัวแปรทั้ง 3 ร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ได้ร้อยละ 55.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม; แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู; ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this article were to 1) study the ethical leadership of school administrators. 2) study teachers work motivation in school and 3) study the ethical leadership of school administrators affecting teachers work motivation in school under secondary educational service area office Roi et. The samples group consisted of 360 administrators and teachers under Secondary Educational Service Area Office Roi et, classified into 30 school administrators and 330 teachers. The samples size was determined using the Krejcie & Morgan tables. The research tools are 1-5 level rating scale questionnaire with a confidence value of 0.922 and 0.817. The statistics used to analysis the data were Percentage, Mean, and Standard Deviation. The statistics used to test the hypothesis were Stepwise Multiple Regression.

The results showed that 1) The ethical leadership of school administrators under secondary educational service area office Roi et was at a high level. 2) The teachers work motivation in school under secondary educational service area office Roi et was at a high level. 3) The ethical leadership of school administrators affecting teachers work motivation in school under secondary educational service area office Roi et consists of 3 aspects: Trust (X_1), Respect (X_3), and Fairness (X_4). The three variables together predicted the variance of teachers work motivation in school under secondary educational service area office Roi et. It could predict 55.30% with a statistical significance at the level of .05.

Keywords : Ethical Leadership; Teachers Work Motivation; School Administrators

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัจจุบันสังคมไทยก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มตัว ทำให้กิจกรรมทางสังคมดำเนินไปอย่างรวดเร็ว การเข้าถึงแหล่งข้อมูลผ่านโลกออนไลน์มากขึ้น ส่งผลให้คุณลักษณะเด็กเปลี่ยนไป ประกอบกับรัฐบาลได้ประกาศนโยบายไทยแลนด์ 4.0 มีเป้าหมายให้ประเทศไทยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพสูงเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทย กระบวนการจัดการเรียนการสอนในยุคไทยแลนด์ 4.0 จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพสูงขึ้น โดยการจัดการศึกษาให้มนุษย์เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ผู้เรียนจะต้องมีการพัฒนาทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิต ต้องมีความรู้คู่คุณธรรมและมีทักษะในศตวรรษที่ 21 (พาสนา จุรัตน, 2561)

ดังนั้นเป้าหมายหลักของสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร บุคคลที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน คือ ครูผู้สอน ครูถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนา การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่ สร้างแรงจูงใจ ให้เกิดกำลังใจพร้อมที่จะปฏิบัติงาน

อย่างดีและมีคุณภาพด้วย มิฉะนั้นอาจจะทำให้คุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนเกิดความสูญเปล่าได้ เพราะครูเป็นผู้นำนโยบายและหลักสูตรไปปฏิบัติ ซึ่งการที่ครูจะปฏิบัติได้ผลดีไม่น้อยเพียงใด ปัจจัยที่สำคัญ คือ ขวัญกำลังใจและแรงจูงใจที่ดีของครูเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่ส่งผลไปถึงประสิทธิภาพของโรงเรียน (สนธยา บุตรวาระ, 2556) แต่สภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน พบปัญหาที่เกิดขึ้นกับครู เช่น ครูมีภาระงานมากและหลากหลาย ปัญหาหนี้สินของข้าราชการครู การผลิตข้าราชการครูและการบรรจุครูไม่สัมพันธ์กัน มีบัณฑิตใหม่ระดับปริญญาตรีมากกว่าความต้องการในภาพรวมแต่ไม่เพียงพอในสาขาที่ขาดแคลน ปัญหาการเลื่อนขั้นเงินเดือนที่ขึ้นอยู่กับความอาวุโสโดยไม่คำนึงถึงผลการปฏิบัติงาน ครูเข้าร่วมโครงการเปลี่ยนแปลงเส้นทางชีวิตเกษียณก่อนกำหนด ซึ่งครูส่วนหนึ่งต้องการนำเงินไปชำระหนี้ ครูในโรงเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยและขาดงบประมาณผลิตสื่อต้องสละเงินเดือนบางส่วนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนและซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนจากปัญหาดังกล่าวจึงส่งผลให้ครูขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (ยุทธการ ศิรดากุล, 2550)

การสร้างแรงจูงใจจึงนับว่ามีความสำคัญและมีประโยชน์ในการบริหารงาน ให้การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดขวัญ กำลังใจ มีความสามัคคี มุ่งมั่นที่จะทำงานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างแรงจูงใจจึงเป็นกุศโลบายที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหาร ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู พยายามสร้างความพอใจ ความผูกพัน ให้ครูเห็นความสำคัญของอาชีพและตระหนักในหน้าที่ของตนผลักดันให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ แรงจูงใจ (Motivation) ถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเข้าใจ และมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในองค์กรร่วมมือกันทำงานอย่างเต็มศักยภาพ เกิดความพอใจ เกิดความผูกพันต่อองค์กร (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2555) ดังที่สมยศ นาวิการ (2540) กล่าวว่า แรงจูงใจมีความสำคัญต่อการบริหารงานมาก เพราะผู้บริหารจะทำงานให้ประสบความสำเร็จได้นั้นส่วนหนึ่งต้องอาศัยบุคคลอื่น คนเป็นทรัพยากรที่มีชีวิตจิตใจ แรงจูงใจจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึกของคนในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ แรงจูงใจจึงมีความสำคัญต่อผู้บริหารเสมอ เพราะหากมีการเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้ครู ผลลัพธ์ที่ตามมาคือครูจะมีศักยภาพในการทำงานมากขึ้น สอดคล้องกับศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ (2550) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการจูงใจบุคลากรในองค์กร เพื่อเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรมีกำลังใจ มีความตั้งใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ทั้งนี้บุคคลที่ได้รับการจูงใจที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ จะทำงานอย่างเต็มความสามารถ มุ่งมั่นที่จะให้ผลงานออกมามากที่สุด ซึ่งจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กรและความสำเร็จของครูด้วย ดังนั้น แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูจึงมีความสำคัญมากที่จะทำให้ครูและบุคลากรทุกคนในองค์กรปฏิบัติงานได้บรรลุผลตามเป้าหมาย ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีเทคนิควิธีการสร้างแรงจูงใจให้กับครู อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเพื่อจะได้นำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่ชี้ให้เห็นความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร เพราะผู้นำคือบุคคลที่ต้องสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรในองค์กรเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการโน้มน้าวหรือจูงใจบุคคลบนพื้นฐานของจริยธรรม ผู้นำคือบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเป็นผู้นำต้องสามารถสร้างผลกระทบต่อผู้ตามได้ การทำให้ผู้ตามเปลี่ยนแปลงได้นั้นต้องอาศัย

เรื่องของอิทธิพลหรือการโน้มน้าวของผู้นำ ถ้าผู้นำใช้อิทธิพลไปในทางที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม โอกาสที่องค์กรจะประสบผลสำเร็จก็เป็นไปได้ยากและอาจส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ผิดและพัฒนาแนวการปฏิบัติไปในทิศทางที่ตรงข้ามกับความคาดหวังขององค์กร ด้วยเหตุนี้การเป็นผู้นำจึงต้องยึดหลักของการมีจริยธรรมและความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญ (ชัยเสกฐ์ พรหมศรี, 2561) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจึงเป็นกระบวนการทางการมีอิทธิพลเหนือหรือโน้มน้าวบุคคลอื่น ผ่านหลักเกณฑ์ ค่านิยมและความเชื่อที่เชื่อมโยงกับการกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ผู้นำที่มีจริยธรรมจะให้ความสนใจต่อเรื่องจริยธรรมเป็นอย่างมาก โดยไม่มองว่าเพียงแค่มาตรการเชิงป้องกันหรือการควบคุมความเสียหาย แต่เป็นหลักของการการเป็นผู้นำหรือเป็นหัวใจของการเป็นผู้นำ โดยผู้นำเหล่านี้จะยึดมาตรฐานของการใช้เหตุผลทางจริยธรรมและค่านิยมที่สำคัญ เช่น การมีสัจจะ ความไว้วางใจ และความเคารพในฐานะพื้นฐานสำคัญต่อการสร้างองค์กรที่ประสบความสำเร็จ (Elbert & Griffin, 2015)

จริยธรรมมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ แต่การสร้างองค์กรที่ดำเนินงานบนพื้นฐานของจริยธรรมต้องอาศัยผู้นำที่มีจริยธรรมในการทำงาน โดยผู้นำหรือบุคคลนั้นต้องมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ใช้ในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายบนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม (ชัยเสกฐ์ พรหมศรี, 2561) ซึ่งการพัฒนาไปสู่ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต้องอาศัยหลักปฏิบัติที่สำคัญหลายประการ พฤติกรรมที่มีจริยธรรมของผู้บริหารจะนำไปสู่การไว้วางใจในการทำงานระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชามีความไว้วางใจในตัวผู้บังคับบัญชาก็จะเต็มใจที่จะอุทิศตนต่อผู้บังคับบัญชาอย่างเต็มกำลังเพราะมีความเชื่อมั่นว่าสิทธิประโยชน์ของตนจะไม่ถูกทำลาย เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกเช่นนั้นเขาก็พร้อมจะทุ่มเทแรงกายแรงใจต่อการทำงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายและความสำเร็จขององค์กร (Robbins & Coulter, 2016) โดย Griffin (2011) กล่าวว่า ความยุติธรรมในองค์กรแบ่งเป็น 4 ประเภท ถ้าการกระทำของผู้บังคับบัญชาปฏิบัติบนพื้นฐานทางจริยธรรมแล้วผู้ใต้บังคับบัญชาก็จะเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจึงมีความจำเป็นและสำคัญมากสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำองค์กรทางการศึกษาที่จะพัฒนาคนในชาติและเป็นองค์กรที่สามารถกำหนดทิศทางของประเทศ ย่อมต้องตระหนักและให้ความสำคัญ ถึงความเป็นภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวต่อกระบวนการจัดการศึกษาและเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจริยธรรมแก่สังคมจะต้องแสดงออกถึงการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ โน้มน้าวจูงใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างจริงจังและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน (สุดสวาท ประไพเพชร, 2551) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาลจะถูกเชิดชูเกียรติ และเป็นผู้ทรงคุณค่าในสังคม แต่ถ้าผู้บริหารคนใดมีพฤติกรรมตามอำเภอใจ ไม่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม จะไม่ได้รับความไว้วางใจจากผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารจะทำงานลำบากและไม่ได้รับความร่วมมือจากทีมงานจนเกิดเป็นความขัดแย้งในองค์กร (Glanz, 2006) สอดคล้องกับประยูทธ ชูสอน (2548) ที่กล่าวว่าประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการศึกษาไทยจะแปรผันตรงกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและ

เงื่อนไขที่สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรคือต้นแบบของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่สามารถทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความพึงพอใจในการทำงานมากที่สุด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ตระหนักถึงปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในระบอบราชการยุคปัจจุบัน และเห็นความสำคัญในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ จึงได้ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ในการดำเนินงานหน่วยงานเป็นหลักสำคัญขององค์กร จึงได้ประกาศเจตจำนงสุจริตในการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด และจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมุ่งเน้นที่จะบริหารจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล เพื่อสร้างความศรัทธา และความเชื่อมั่นแก่สังคม และให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดทุกคนมุ่งมั่นปฏิบัติงานตามภารกิจด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม และปราศจากการทุจริต (สารสนเทศทางการศึกษา สพม.ร้อยเอ็ด, 2565) เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายจึงต้องมีการส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารให้มีความเป็นผู้นำเชิงจริยธรรม เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมย่อมส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อองค์กร และส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวัง

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งผลการศึกษานี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เสริมสร้างและรักษาระดับแรงจูงใจของครูอันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จ บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

2.3 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

3. สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความไว้วางใจ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเคารพ ด้านความยุติธรรม และด้านความเป็นพลเมืองดี อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ทำให้ทราบระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปพัฒนาตนเอง

ในส่วนที่ยังเป็นจุดอ่อนเพื่อพัฒนาให้เป็นจุดแข็งต่อไป และยังเป็นข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด

4.2 ทำให้ทราบระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปพัฒนาโรงเรียนในสังกัดของตนต่อไป

4.3 ทำให้ทราบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านที่จะส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปปรับปรุงรูปแบบการใช้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำนวนทั้งหมด 2,384 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 คน และครู จำนวน 2,324 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำนวนทั้งหมด 360 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน และครู จำนวน 330 คน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษาร้อยละ 50 และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของครูจากตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืนจากจำนวนครูที่กำหนดตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของ Likert's Scale เกณฑ์การให้คะแนนมี 5 ระดับ ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับตามวิธีการของ Likert's Scale เกณฑ์การให้คะแนนมี 5 ระดับ

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ขออนุญาตเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 360 ชุด และสามารถเก็บข้อมูลกลับคืนมาได้ 360 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 3) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย 1) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพแบบสอบถาม ได้แก่ (1) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Congruence: IOC) (2) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) 2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 3) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

6. ผลการวิจัย

6.1 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านความไว้วางใจ	4.35	0.64	4	มาก
2. ด้านความรับผิดชอบ	4.36	0.68	3	มาก
3. ด้านความเคารพ	4.38	0.68	2	มาก
4. ด้านความยุติธรรม	4.21	0.79	5	มาก
5. ด้านความเป็นพลเมืองดี	4.47	0.58	1	มาก
รวมเฉลี่ย	4.35	0.64	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านความเป็นพลเมืองดี ($\bar{X}=4.47$) ด้านความเคารพ ($\bar{X}=4.38$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X}=4.36$) ด้านความไว้วางใจ ($\bar{X}=4.36$) และด้านความยุติธรรม ($\bar{X}=4.21$) ตามลำดับ

6.2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	4.41	0.50	1	มาก
2. ด้านค่าตอบแทน	4.05	0.81	5	มาก
3. ด้านโอกาสได้รับความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน	4.20	0.63	4	มาก
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร	4.38	0.62	2	มาก
5. ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน	4.23	0.63	3	มาก
รวมเฉลี่ย	4.25	0.52	-	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ($\bar{X}=4.41$) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร ($\bar{X}=4.38$) ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=4.23$) ด้านด้านโอกาสได้รับความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=4.20$) และด้านค่าตอบแทน ($\bar{X}=4.05$) ตามลำดับ

6.3 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ดังตารางที่ 3 - 4

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

โมเดล	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	F	P
1	X ₁	.721	.519	386.942**	.001
2	X ₁ X ₃	.740	.548	216.161**	.001
3	X ₁ X ₃ X ₄	.743	.553	146.665*	.046

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความไว้วางใจ (X₁) เป็นตัวพยากรณ์ สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ได้อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 51.90 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ ด้านความเคารพ (X_3) เข้าไปมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 54.80 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 2.90 และเมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ด้านความยุติธรรม (X_4) เข้าไปมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 55.30 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 0.50

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ตัวแปรพยากรณ์	ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา				
	B	SE _b	β	t	p
1. X_1	.274	.067	.340	4.105**	.001
2. X_3	.198	.064	.260	3.094**	.002
3. X_4	.115	.057	.174	2.005*	.046
R = .743, R ² = .553, a = 2.130					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ในการวิเคราะห์สมการการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน(Stepwise Multiple Regression Analysis) ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ ด้านความไว้วางใจ (X_1) ด้านความเคารพ (X_3) และด้านความยุติธรรม (X_4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ .274, .198 และ.115 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ .340, .260 และ .174 ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้งสามรวมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ได้ร้อยละ 55.30 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดโดยใช้คะแนนดิบ

$$Y' = 2.130 + .274X_1 + .198X_3 + .115X_4$$

สมการพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = .340Z_{X_1} + .260Z_{X_3} + .174Z_{X_4}$$

7. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

7.1 ผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้นในตนเองทั้งก่อนและระหว่างการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือสำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา โดยการกำหนดกรอบและโครงสร้างของหลักสูตรการพัฒนา ขอบข่ายของการพัฒนามีการระบุว่าการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเจตคติที่ดี มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ การประพฤติตน และการดำรงชีวิตเหมาะสมกับการดำรงตำแหน่ง โดยมอบให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ร่วมกับสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (สคบศ.) เป็นผู้จัดทำรายละเอียดให้สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาผู้อำนวยการสถานศึกษา อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ดได้มีนโยบายในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภทให้มีสมรรถนะ ตามมาตรฐานวิชาชีพ มีศักยภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายจึงต้องมีการส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งให้มีความเป็นผู้นำเชิงจริยธรรม เน้นการบริหารงาน ภายใต้อำนาจโปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ สอดคล้องกับแนวคิดของศุภลักษณ์ สุพรรณปราการ (2555) ที่ได้กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมช่วยให้บุคคลตัดสินใจในแนวทางการปฏิบัติ โดยคำนึงถึงคุณค่าทางจริยธรรม ศีลธรรมอันดีงาม ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน เป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสม และสอดคล้องกับแนวคิดของรัตติกาล จงวิศาล (2559) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม จะส่งผลให้ผู้บริหารมีการดำเนินงานที่ถูกต้อง มีความซื่อสัตย์ ได้รับความไว้วางใจ มีการติดต่อสื่อสารที่เปิดเผย มีอิทธิพลให้เกิดแรงบันดาลใจ บุคลากรกล้าหาญในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพล หงษ์คง (2563) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริประภา ชูปวา (2563) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

7.2 ผลการศึกษาพบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแรงจูงใจทุกด้านมีส่วนสร้างความพึงพอใจแก่ครูผู้สอนในการทำงานหรือการ ป้องกันมิให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน มีส่วนทำให้การทำงานสุขสบายมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการ ปฏิบัติงานของครูทำให้ครูมีความพึงพอใจเกิดความรู้สึกมั่นคงในงานที่ทำและพร้อมจะปฏิบัติงาน อย่างเต็มกำลังเต็มความสามารถเพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาร้อยเอ็ดได้มีการสนับสนุนให้ครูได้ปฏิบัติงานตรงกับความรู้ความสามารถ ครูได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม มีการเลื่อนเงินเดือนปีงบประมาณละ 2 ครั้ง ได้รับสวัสดิการต่างๆ ได้รับโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น มีการจัดอบรม สัมมนา ให้กับครูในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ มีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูในการจัดกิจกรรมการประกวดแข่งขันส่งผลงานผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านต่างๆ และกิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูอยู่เสมอ เพื่อให้ครูได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติจากการปฏิบัติงาน จึงส่งผลให้ครูมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับแนวคิดของศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541) ที่กล่าวว่า ปัจจัยจูงใจเป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคลากรมีความกระตือรือร้น และพยายามทำงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรมอบหมายงานที่ท้าทายให้ผู้ปฏิบัติงานรับผิดชอบตลอดจนการสนับสนุนให้มีความเจริญก้าวหน้า ส่วนปัจจัยบำรุงรักษาไม่ใช่เป็นสิ่งจูงใจที่จะให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น แต่เป็นข้อกำหนดเบื้องต้นที่จะป้องกันไม่ให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกไม่พึงพอใจในงานที่ทำอยู่ ซึ่งแม้ไม่ได้เป็นสิ่งจูงใจบุคคลภายในองค์กร แต่ถ้าขาดปัจจัยเหล่านี้ อาจทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานได้ สอดคล้องกับแนวคิดของเรณู สีนิล (2552) ที่กล่าวว่าในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องได้รับขวัญกำลังใจจากผู้บังคับบัญชา จึงจะเกิดความมุ่งมั่นที่จะทำงานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณิกา รุจิวิชัยกุล (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนิชมน บุณรัตน์ (2565: 76-90) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในกลุ่มเครือข่ายอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก

7.3 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความไว้วางใจ ด้านความเคารพ และด้านความยุติธรรม ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด สามารถนำมาอภิปรายตามลำดับได้ดังนี้

7.3.1 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านความไว้วางใจส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความจริงใจให้กับผู้อื่น ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างตรงไปตรงมาทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีความโปร่งใสในการทำงาน สำนึกในบทบาทหน้าที่และปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ดูแลปกป้องสถานศึกษาด้วยความรัก คำนึงถึงค่านิยม ความเชื่อ และจริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม มีการทบทวนและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ รักษาคำพูดในสิ่งที่ได้รับปากไว้ และให้คำสัญญาที่เป็นไปได้ ผู้ใต้บังคับบัญชาจึงมีความไว้วางใจต่อผู้บังคับบัญชาในการขอคำปรึกษาเรื่องต่างๆ เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจจึงเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานได้อย่างอิสระเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ดังที่ Robbins & Coulter (2016) กล่าวว่า พฤติกรรมที่มีจริยธรรมของผู้บริหารจะนำไปสู่การไว้วางใจในการทำงานระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชามีความไว้วางใจในตัวผู้บังคับบัญชาก็จะเต็มใจที่จะอุทิศตนต่อผู้บังคับบัญชาอย่างเต็มกำลังเพราะมีความเชื่อมั่นว่าสิทธิ

ประโยชน์ของตนจะไม่ถูกทำลาย เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกเช่นนั้นเขาก็พร้อมจะทุ่มเทแรงกายแรงใจต่อการทำงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายและความสำเร็จขององค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของขจรศักดิ์ ธรรมธัชกุล (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 11 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเป็นต้นแบบนำทางสามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยงานวิจัยของขจรศักดิ์ ธรรมธัชกุล (2564) พบว่าผู้บริหารปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างตรงไปตรงมา มีสัจจะ เป็นผู้ที่มีเหตุผลพร้อมรับฟังปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเต็มใจ และมีความโปร่งใสในกระบวนการทำงาน มีการประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมีความซื่อสัตย์สุจริตมีสัจจะรับผิดชอบต่อคำพูดของตนเอง ซึ่งการปฏิบัติงานของบุคคลเกิดจากแรงจูงใจภายในของตนเองเป็นแรงผลักดันให้ประสบความสำเร็จแล้วนั้น ยังต้องอาศัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานจากผู้นำในการการเป็นต้นแบบในการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดกับผู้ตามมีความต้องการในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ด้วย

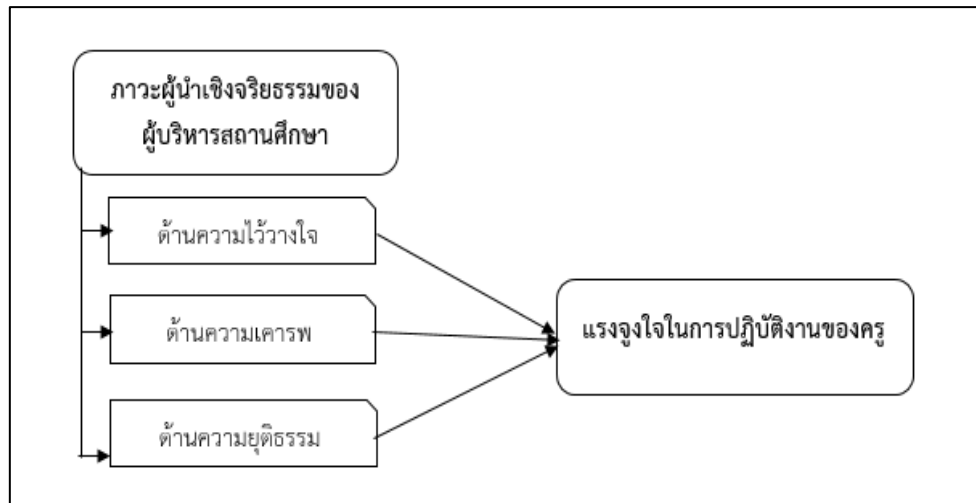
7.3.2 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านความเคารพส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการเข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความสุภาพ ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างมีมารยาท ให้เกียรติผู้อื่น รู้จักกาลเทศะ มีสัมมาคารวะต่อผู้อื่น เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ให้การยอมรับในความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ตัดสินคนอื่น ๆ เพียงแค่ดูบุคลิกลักษณะ ความสามารถหรือความประพฤติภายนอก ผู้ใต้บังคับบัญชาจึงเกิดความเคารพศรัทธาต่อผู้บังคับบัญชา และเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังและความสามารถ ดังที่ Northouse (2013) กล่าวว่า ผู้นำจะต้องเข้าใจถึงความเป็นมนุษย์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ตามแสดงความคิดเห็น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจ และการอดทนรับฟังมุมมองที่แตกต่างได้ การปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในลักษณะนี้เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้นำมีความเคารพต่อความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของผู้ตาม การให้บริการต้องปฏิบัติต่อการตัดสินใจและค่านิยมของผู้อื่นด้วยความเคารพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของขจรศักดิ์ ธรรมธัชกุล (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 11 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้อื่นสามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยการเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้อื่น เช่นงานที่ทำหยาจะกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานได้แสวงหาความคิดใหม่ และวิธีการใหม่ในการปฏิบัติงานหรือแก้ปัญหาหรือปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้ในองค์กร กระตุ้นให้ให้เกิดการทดลองและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ตลอดจนพร้อมที่จะตัดสินใจเสี่ยงอย่างชาญฉลาด กระตุ้นกระบวนการบริหารให้มีการวางแผน มีการตรวจสอบ ความคืบหน้าและลงมือแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นการบำรุงขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน เช่น แสดงการยอมรับและชื่นชม เมื่องานมีความก้าวหน้าหรือสำเร็จไปแล้วส่วนหนึ่ง การ แสดงความรู้สึกโดยส่งสัญญาณให้ทุกคนรับทราบว่ามีผู้นำมีความเชื่อ และเห็นคุณค่าของ

ผู้ปฏิบัติงานทุกคน แสดงความคาดหวังในแง่ดีต่อผู้ทำงานและแสดงการชมเชยอย่างจริงใจ มีการวางตนให้เหมาะสมเป็นที่เคารพนับถือจากผู้อื่น

7.3.3 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านความยุติธรรมส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่ แสดงออกถึงการมีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง ตัดสินสิ่งต่างๆ ด้วยเหตุผล ไม่คำนึงถึงพรรคพวกของ ตนเอง ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย มีการตัดสินใจโดยใช้กระบวนการในการหาข้อมูลที่มีความเป็น กลาง รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงผลของความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นตามมา และมีการแก้ไข ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นให้ถูกต้องอย่างทันทีทันใด ไม่ปล่อยให้สิ่งผิดพลาดไปเอาเปรียบผู้อื่น โดยให้ ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน จึงส่งผลให้ครูเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพราะครูทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกันจึงต้องการได้รับการปฏิบัติจากผู้บังคับบัญชาอย่างเท่า เทียม ดังที่Northouse (2013) กล่าวว่า ผู้นำจะต้องให้ความสำคัญเรื่องของความเท่าเทียมกันและ ความยุติธรรมเมื่อปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ผู้นำต้องไม่ให้สิทธิพิเศษแก่ใครเป็นพิเศษแต่ต้องตั้งอยู่บน พื้นฐานของความยุติธรรม ถ้ามีการปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาที่แตกต่างกัน ผู้นำต้องมีเหตุผลที่ชัดเจน และเหตุผลนั้นต้องอยู่บนค่านิยมทางศีลธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ Griffin (2011) กล่าวว่า ความยุติธรรมในองค์กรแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ความยุติธรรมด้านผลตอบแทน ความยุติธรรมด้าน กระบวนการ ความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์ และความยุติธรรมด้านข้อมูลสารสนเทศ ถ้าการกระทำ ของผู้บังคับบัญชาปฏิบัติบนพื้นฐานทางจริยธรรมแล้วผู้ใต้บังคับบัญชาก็จะเกิดความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉราพรรณ โมรัตน์ (2562) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยด้านหลักความเสมอภาคเป็นตัว พยากรณ์ที่ส่งผลทางบวกต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 กล่าวคือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความยุติธรรม บริหารงานด้วยความ เสมอภาค เป็นกลางและยุติธรรมกับทุกคน ให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยก และคำนึงถึง โอกาสความเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติต่อการให้บริการแก่ผู้รับบริการอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม จะช่วยให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยค้นพบ องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน ความไว้วางใจ ด้านความเคารพ และด้านความยุติธรรม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความยุติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ควรจัดให้มีโครงการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อสร้างความตระหนักในความยุติธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น มีการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

8.1.2 จากการวิจัยพบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านค่าตอบแทน มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเสริมสร้างแรงกระตุ้นในการปฏิบัติงานของครู โดยพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนให้เหมาะสมตามประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานอย่างยุติธรรม จัดหาสวัสดิการต่างๆ ให้ครูอย่างเพียงพอ เช่น กองทุนสวัสดิการ สวัสดิการเงินช่วยเหลือพิเศษ หรือหากต้องปฏิบัติหน้าที่ในวันหยุดราชการควรได้รับค่าตอบแทนจากการทำงานในวันหยุดราชการที่เหมาะสมกับความสามารถในการปฏิบัติงานของครู

8.1.3 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความไว้วางใจ ด้านความเคารพ และด้านความยุติธรรมส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้บริหารได้พัฒนาศักยภาพให้เหมาะสมกับตำแหน่ง ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม มีการกำกับติดตาม ประเมินผลการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ด้านความยุติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญในการแสดงออกต่อผู้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียม มีการตัดสินใจโดยใช้กระบวนการในการหาข้อมูลที่มีความเป็นกลางและเปิดเผย

8.2.3 ด้านค่าตอบแทน มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ผู้บริหารจึงต้องเสริมสร้างแรงกระตุ้นในการปฏิบัติงานของครู โดยการพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนให้เหมาะสมตามประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานอย่างยุติธรรม จัดหาสวัสดิการต่างๆ ให้ครูอย่างเพียงพอ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความไว้วางใจ ด้านความเคารพ และด้านความยุติธรรม เนื่องจากทั้ง 3 ด้าน มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู

8.3.2 ควรทำวิจัยเพื่อหาแนวทางเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูด้านค่าตอบแทน เนื่องจากครูมีแรงจูงใจด้านนี้น้อยที่สุดใน 5 ด้าน

8.3.3 ควรทำวิจัยเพื่อหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านความยุติธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู

9. บรรณานุกรม

- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). **การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ทวีพริ้นท์ (1991) จำกัด.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2561). **ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารองค์การ : แนวคิด ทฤษฎีและกรณีศึกษา**. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- ประยุทธ์ ชูสอน. (2548). **พฤติกรรมภาวะผู้นำและแนวทางการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พาสนา จุลรัตน์. (2561). **การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุค Thailand 4.0**. Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts). 11(2). 2363-2380.
- ยุทธการ ศิรดากุล. (2550). **สภาวะคุณภาพชีวิตในการทำงานและองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในการทำงาน ที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการทำงาน กรณีศึกษา ครูโรงเรียนวัดมหาบุศย์ (พิทักษ์ถาวรคุณ)**. สารนิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาระบบบริหารมนุษยและองค์การ. คณะพัฒนาระบบบริหารมนุษย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2550). **การจัดการและพฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ : ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- สนธยา บุตรวาระ. (2556). **การศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมยศ นาวิการ. (2540). **ทฤษฎีองค์การ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. (2565). **ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2565. จาก <https://www.secondary27.go.th>
- สุดสวาท ประไพเพชร. (2551). **การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Elbert, R. J. & Griffin, R. W. (2015). **Business Essentials**. 10th ed. Person : Global Edition.
- Glanz, J. (2006). **What every Leader should know about operational leadership**. New York : Yeshiva University.
- Griffin, R. W. (2011). **Management: principles**. 10th ed. South-Western, Cengage Learning : International Edition.
- Northouse, Peter G. (2013). **Leadership Theory and Practice**. 3rd ed. Western. University : SAGE Publications.
- Robbin, S.P. & Coulter, M. (2016). **Management**. 13th ed. Pearson : Global Edition.

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหาร
วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
GUIDELINES FOR CULTIVATING MULTICULTURAL LEADERSHIP AMONG
EXECUTIVES OF THE INTERNATIONAL COLLEGE FOR SUSTAINABILITY
STUDIES, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

จิรุตม์ อารมณชีน¹
Jeerut Aromchuen¹
มหาวิทยาลัยทักษิณ¹
Thaksin University¹
Email : jeerut.film@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงและระดับกลาง วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของการบริหารองค์กรพหุวัฒนธรรม คือ กระบวนการและทัศนคติในการทำงานของผู้ที่มีความแตกต่างหลากหลายทั้งด้านอายุ ภาษา เชื้อชาติ และวัฒนธรรม แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหาร คือ การใช้กระบวนการสื่อสารที่มีคุณภาพ และส่งเสริมการยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของคนในองค์กร โดยผู้นำควรปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างในการอยู่ร่วมกันท่ามกลางพหุวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม จัดการส่งเสริมวัฒนธรรมอย่างหลากหลายบนพื้นฐานของการให้คุณค่าทุกคนอย่างเท่าเทียม

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม; ภาวะผู้นำ; พหุวัฒนธรรม

ABSTRACT

The objective of this research is to examine the challenges and guidelines for promoting multicultural leadership among executives at the International Colleges for Sustainability Studies, Srinakharinwirot University. The target group for the interviews consisted of senior and mid-level executives from the International College for Sustainability Studies, totaling five individuals. Data was collected through structured interviews, and an in-depth analysis approach utilizing content analysis was employed for data interpretation.

The study revealed that the effective management of a multicultural organization depends on the attitudes and behaviors of individuals varying in age, language, race, and culture within the workplace. To establish guidelines for multicultural leadership among executives, it is essential to implement a communication process that prioritizes high-quality interactions and promotes acceptance of cultural diversity among organizational members. In this effort, leaders should assume a pivotal role, acting as role models to showcase harmonious coexistence amidst cultural diversity. They can achieve this by organizing and promoting diverse cultures within the organization, valuing everyone equally, and thereby creating an inclusive and supportive environment.

Keywords : Multicultural Leadership; Leadership; Multiculturalism

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งเชิงนโยบายและการปฏิบัติการควรจะต้องอยู่ภายใต้คุณค่าและหลักปรัชญาของสถานศึกษาที่คำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายและบริหารจัดการให้สถานศึกษา กลายเป็นพื้นที่ที่สร้างโอกาสอย่างเท่าเทียมกันโดยยึดหลักการสำคัญ ได้แก่ การบริหารจัดการอยู่ภายใต้การตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกโดยคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลาย ผู้บริหารควรจะต้องเป็นผู้นำที่มีกลยุทธ์ในการพัฒนาความเท่าเทียมและการลดอคติ รวมทั้งมีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันของสมาชิกทุกกลุ่มในสถานศึกษา สรุปรายละเอียดของฉันทามติในการจัดการศึกษาเพื่อความแตกต่างหลากหลายตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา โดยการสร้างวัฒนธรรมที่เสริมสร้างความแตกต่างหลากหลายและความเท่าเทียมทางเพศสภาพ เชื้อชาติ และชนชั้นทางสังคม (Banks and others, 2017: 68-69; Banks and Banks, 2020: 19) การนำแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จจะต้องให้ความสำคัญกับระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาในฐานะระบบทางสังคม (the school as a social system) ซึ่งถือเป็นระบบทางสังคมหลักที่เป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้าใจและความตระหนักในความแตกต่างหลากหลายให้ผู้เรียน ดังนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์และปฏิรูประบบการบริหารจัดการ ให้พร้อมสำหรับการนำแนวคิดพหุวัฒนธรรมไปใช้ โดย

คำนึงถึงหลักการสำคัญในการสร้างสรรค์สถานศึกษาในฐานะระบบทางสังคมเพื่อพัฒนาความแตกต่างหลากหลาย

การบริหารสถานศึกษาจำเป็นจะต้องตั้งอยู่บนความคาดหวังและมาตรฐานที่สูงสำหรับผู้เรียนทุกคน โดยปกติสถานศึกษาถูกคาดหวังในการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ และความก้าวหน้าของผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามความคาดหวังและมาตรฐานของสังคม แต่การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษานั้นคาดหวังให้สถานศึกษาเป็นแหล่งสนับสนุนความเท่าเทียมและการจัดศึกษาสำหรับนักเรียนทุกคน ไม่จำกัดเฉพาะการพัฒนานักเรียนบางคนแต่จะต้องเป็นการพัฒนานักเรียนโดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ชนชั้นทางสังคม หรือความสามารถทางภาษา (รุจน์ ฎา และคณะ, 2563) ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวและมีทักษะในการเป็นผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม การเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ และการนำไปสู่ความหลากหลายของแรงงานต่าง ๆ ทั่วโลก ล้วนตอกย้ำความจำเป็นเร่งด่วนในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมขององค์กรที่จะก้าวเข้าสู่องค์กรชั้นนำแห่งการศึกษานานาชาติ

วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นวิทยาลัยนานาชาติแห่งแรกและแห่งเดียวของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถือเป็นองค์กรการศึกษาชั้นนำที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารและสร้างประสบการณ์ความเป็นนานาชาติให้แก่บัณฑิต เพื่อจัดการเรียนการสอนเป็นหลักสูตรนานาชาติ ปัจจุบันวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต 2 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการจัดการภาคบริการและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และสาขาวิชาภาษาและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ผ่านจัดการเรียนการสอนโดยคณาจารย์ชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงในแต่ละสาขาวิชา ประกอบด้วยคณาจารย์ชาวไทยจำนวน 33 คน คณาจารย์ชาวต่างชาติจำนวน 7 คน และเจ้าหน้าที่สนับสนุน 20 คน วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน สร้างความผูกพันกับบุคลากรและพนักงานทุกคน โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรและพนักงานที่เกี่ยวข้องได้มีการประชุมในแต่ละส่วนงานเป็นประจำ เพื่อวางแผนงานและสร้างเข้าใจในการทำงานร่วมกัน โดยสมาชิกและคณะกรรมการบริหารของวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน ตลอดจนงานสำนักงานคณบดี ให้ความสำคัญกับบทบาทของคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ เนื่องจากวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืนมีความเชื่อว่าบุคลากรดังกล่าวเป็นกุญแจสำคัญในการช่วยให้ วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน บรรลุเป้าหมายสูงสุด (วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน, 2565) โดยการประสานความสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์ชาวไทยและชาวต่างชาติ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ เพื่อมาทำงานร่วมกันในวิทยาลัย ซึ่งก็สร้างปัญหาในเรื่องความไม่เข้าใจ ทั้งชาติพันธุ์ การสื่อสาร อันเนื่องมาจากความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ขาดความตระหนัก ความเข้าใจ และทักษะต่างวัฒนธรรม การมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม จึงเป็นเครื่องมือและแนวทางในการจัดการกับปัญหาที่เกิดจากการรวมกันของสมาชิกในองค์กรที่มีความแตกต่างหลากหลายได้ และพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่องค์กรที่เห็นคุณค่าความแตกต่างของปัจเจกบุคคล

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มุ่งเน้นการศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกับวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกับวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืนหรือองค์กรพหุวัฒนธรรมต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางของวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) มีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ

1) ศึกษาวิจัยเอกสาร ทฤษฎีและความหมายของภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรมศึกษา เพื่อสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยนำองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของนนทกร มังคละศิริ (2560) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กร และด้านการมีคุณธรรม มาสร้างข้อคำถามหลักในแบบสัมภาษณ์ และตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ โดยมีค่าความเชื่อมั่น 0.71

2) เก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) จากข้อคำถามหลักตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ คือ แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม ปัญหาและแนวทางการแก้ไข แนวปฏิบัติที่ดีของวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืนฯ

3 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำพหุวัฒนธรรมของผู้บริหาร

1) ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

การขาดความเข้าใจในวัฒนธรรมของการปฏิบัติในองค์กรที่มีความหลากหลายอย่างถูกต้องและเหมาะสม และการเลือกปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองเคยได้รับมากกว่าพิจารณาในสิ่งที่เหมาะสม

ในการปฏิบัติงาน นับว่าเป็นปัญหาของการทำงานขององค์กรพหุวัฒนธรรมประการหนึ่ง ซึ่งการสร้างการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมจำเป็นต้องเข้าใจความหมายของคำว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมก่อนที่จะยอมรับในความหลากหลาย เพราะหากสมาชิกในองค์กรไม่เข้าใจความหมายของวัฒนธรรมแล้ว การยอมรับในความแตกต่างหลากหลายจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ดังที่ผู้บริหารได้ระบุประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน ไว้ดังนี้

“หลายคนเข้าใจความหมายของคำว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมแตกต่างกันไป จากสิ่งทีควรจะเป็น กล่าวคือ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมไม่ได้มาจากการอยู่คนละประเทศที่มี political boundary ต่างกัน แต่อาจหมายถึงการที่มีเพศต่างกัน การเลี้ยงดูต่างกัน ฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน หรือ เรียนโรงเรียนต่างกัน อีกทั้งการ stereotype คือสิ่งที่น่ากลัวมากที่สุดในการยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ผมเชื่อว่า การนิยามนี้แหละ คือ ตัวปัจจัยสำคัญในการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อความหลากหลาย

แนวทางการพัฒนา คือ 1) การไม่ตัดสินผู้อื่นจากการที่เค้าเห็นเค้าเป็นต่างจากเรา ทางด้านชาติพันธุ์ (non-ethnocentric) ความคิด หรือการปฏิบัติ 2) การยอมรับผู้อื่นการรับฟังผู้อื่น แล้วนำมาพิจารณาอย่างถี่ถ้วน การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (put yourself in the other's shoes) 3) technical and informal learning คือ การเรียนรู้จากการศึกษาอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ 1)

นอกจากนี้ยังมีผู้บริหารระดับภาควิชาได้นำเสนอมุมมองเกี่ยวกับประเด็นด้านการยอมรับความแตกต่างหลากหลายในวิทยาลัยนานาชาติ ดังนี้

“...ความหลากหลายของเราด้านการยอมรับเป็นไปในลักษณะที่มุ่งผลประโยชน์เป็นหลัก ยังขาดวัฒนธรรมที่จะประสานความร่วมมือในการทำงาน องค์กรหาคนทำงานยาก การแก้ไขปัญหามารถแก้ไขได้ในคนที่สามารถปรับทัศนคติเพื่อประโยชน์ขององค์กรเป็นหลักได้เท่านั้น ทั้งนี้การสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรให้มีความเป็นหนึ่งเดียวได้ คือ การประเมินสมรรถนะของคนในองค์กรตามความเป็นจริง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ 2)

ทั้งนี้แนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผู้นำจึงควรสร้างความเข้าใจร่วมกันในพื้นฐานทางวัฒนธรรมของสมาชิกในองค์กร การแตกต่างทางวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านรูปแบบการทำงาน รวมไปถึงวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตของแต่ละคนที่แสดงออกมาในลักษณะที่เป็นปัจเจกชน ซึ่งนับว่าเป็นความละเอียดอ่อนในการสร้างความเข้าใจร่วมกันของคนในองค์กร

2) ด้านการสื่อสาร

การสื่อสารบนความแตกต่างทางวัฒนธรรม รวมไปถึงการเข้าใจความหมายที่แตกต่างไปจากวัตถุประสงค์ของผู้พูด ตลอดจนช่องทางการสื่อสารที่จำกัด ทำให้ขาดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการสื่อสารไป ซึ่งมีผู้บริหารหลายท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไขที่สอดคล้องกันหลายท่าน ดังนี้

“...ความแตกต่างทางวัฒนธรรมนับว่าเป็นปัญหาพื้นฐานในการสื่อสาร แม้ว่าภาษาที่ใช้ในการสื่อสารหลักจะเป็นภาษาอังกฤษ แต่การอธิบายคำพูดที่สื่อสารออกไปอาจจะทำให้เกิดการ

เข้าใจความหมายที่แตกต่างไปได้ ทั้งนี้การแก้ไขอาจจะมีมอบหมายให้อาจารย์หรือหัวหน้าสาขาเป็น
ตัวกลางในการสื่อสาร...” (ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ 3)

“...ปัญหามีค่ะ หลัก ๆ เลยคือการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ อาจารย์ที่ท่านมีอายุ
มากหน่อยไม่สามารถใช้ช่องทางในการสื่อสารออนไลน์ได้สะดวก ทำให้มีการแก้ปัญหาผ่านการส่ง
อีเมลล์หรือใช้การโทรศัพท์เมื่อมีการตัดสินใจด่วน ทั้งนี้มีผู้ประสานงานพิเศษประสานงานโดยตรงกับ
ท่านอาจารย์ต่าง ๆ เพื่อจะได้ไวขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ 4)

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านความสามารถในการสื่อสาร ผู้นำควรใช้กลวิธีทางสังคม
ในการสื่อสาร หรือการมอบหมายบุคคลที่มีความสามารถในการถ่ายทอดให้เป็นผู้ประสานงานกับ
อาจารย์ที่มีข้อจำกัดในการสื่อสารบางประการ ทั้งนี้ผู้นำควรใช้วิธีการสื่อสารที่เน้นการฟังเพื่อการรับรู้
ความหมายเพื่อเป็นอีกทางในการสื่อสารที่ประสิทธิภาพในองค์กร ประเด็นที่ควรพิจารณาหลักอีก
ประการคือการเข้าใจการรับรู้ทางภาษาของผู้ฟังว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกับวัฒนธรรมแบบใดเป็น
สำคัญ

3) ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กร

สมาชิกในองค์กรบางคนยังไม่เห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีม ทำให้ผู้ร่วมงาน
ไม่เห็นความสำคัญของการรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งเกิดจากขนาดและการแบ่งหน่วยงานภายในที่มีความ
แตกต่างกัน ทำให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์กรไม่เกิดการสร้างสัมพันธ์ในองค์กรอย่างเด่นชัด
ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับคำอธิบายจากสัมภาษณ์ของผู้บริหาร ดังนี้

“ปัญหา ขนาดและวัฒนธรรมองค์กร รวมถึงความสัมพันธ์ของผู้นำกับคนในองค์กร
ส่งผลต่อระดับ healthy relationship มาก ๆ องค์กรขนาดใหญ่ที่มีแผนกเยอะ หลายหน่วยงานย่อย
มีสายงานที่ยืดยาว ความสัมพันธ์ของคนในองค์กรภาพรวมอาจจะไม่แน่นแฟ้น วัฒนธรรมองค์กรที่
เป็นการทำงานแบบร่วมมือร่วมใจมักจะดีกว่าการทำงานแบบมุ่งผลลัพธ์เพื่อคำตอบแทนจูงใจ และ
การเป็นศูนย์รวมจิตใจของบุคลากรทำให้ผู้นำสามารถพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กรได้” (ผู้ให้
สัมภาษณ์ที่ 1)

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการสร้างสัมพันธ์ของคนในองค์กร มีผู้บริหาร
หลายท่านเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาไว้สอดคล้องกัน ดังนี้ คือ การจัดโครงการพัฒนาบุคลากร
นอกสถานที่ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันของคนในองค์กรอย่าง
กิจกรรมตามเทศกาลต่าง ๆ รวมไปถึงการใช้การเจรจาขอความร่วมมือในการทำงานผ่าน “ตัวแทน”
ซึ่งถูกวางตัวไว้เป็นแกนหลักของกลุ่มความสัมพันธ์ต่าง ๆ ดังนี้

“การสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร เช่น การจัดให้มีโครงการพัฒนาบุคลากร ไป
ประชุมหรือทำกิจกรรมร่วมกัน ปีละ 1-2 ครั้ง นอกสถานที่ทำการ จากการสังเกตเมื่อบุคลากร
กลับมาความสัมพันธ์ของคนในองค์กรดีขึ้น อีกวิธีคือการให้หัวหน้าสาขาหรือคณบดีจัดการตามลำดับ
เมื่อเกิดปัญหา...” (ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ 5)

“การพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กร คนในองค์กรแบ่งกันเป็นกลุ่มย่อย กลุ่ม
ผลประโยชน์ วิธีการก็คือการร้องขอกับตัวกลาง ในกรณีที่ยากให้ทำงาน...” (ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ 2)

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการสร้างสัมพันธ์ในองค์กร ผู้นำควรจัดโครงการ
พัฒนาบุคลากรนอกสถานที่ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมที่เน้นการสร้างสัมพันธ์ร่วมกันของคนใน

องค์กรอย่างกิจกรรมตามเทศกาล ประเพณีต่าง ๆ รวมไปถึงการใช้การสื่อสารผ่าน “ตัวแทน” ของกลุ่มความสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์แบบรวมกลุ่มและกระตุ้นให้เกิดการเพิ่มขึ้นของสมาชิกแต่ละกลุ่ม

4) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร

การจัดสรรทรัพยากรมีการวางแผนการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ที่วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืนได้วางแผนไว้ แต่ก็จะเกิดความไม่เท่าเทียมในการจัดสรรทรัพยากร ทั้งการเงินการคลังและสภาพคล่องทางการเงินส่งผลต่อการบริหารงานและภาวะผู้นำ รวมไปถึงการต้องการทรัพยากรของกลุ่มบุคคลมีความแตกต่างกัน เช่น ศาสนา เพศทางเลือก เป็นต้น สอดคล้องกับคำอธิบายของผู้บริหาร ดังนี้

“การจัดสรรทรัพยากรไม่เท่าเทียมกัน การจัดสรรห้องเรียนมักให้กับหลักสูตรที่เปิดมาก่อน การจัดสรรงบประมาณขึ้นอยู่กับค่าเทอมที่นิสิตจ่ายจริง การจัดสรรทรัพยากรนอกเหนือแผนงาน มักจะให้กับผู้บริหารและผู้ใกล้ชิด เนื่องจากมีภาระงานที่เยอะกว่าอาจารย์ทั่วไป...” (ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ 2)

ทั้งนี้ยังมีผู้บริหารบางส่วนไม่ได้ระบุถึงการจัดสรรทรัพยากร เนื่องจากมีความเห็นว่ามีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกันแล้ว

แนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการสนับสนุนทรัพยากร ผู้นำควรมีการวางแผนการจัดสรรทรัพยากรทั้งในแผนยุทธศาสตร์และทรัพยากรที่ถูกจัดสรรมาจากส่วนกลางให้เกิดความเท่าเทียม เหมาะสมกับภาระงานที่ทำ

5) ด้านธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

ผู้บริหารขาดธรรมาภิบาลในการบริหารภายใน จึงทำให้เกิดความไม่พอใจของสมาชิกในองค์กร และขาดความสามัคคีภายใน ทั้งนี้ผู้บริหารได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการมีคุณธรรมของคนในองค์กร ดังนี้

“มีการแจ้งการปฏิบัติตนตามแนวทางของมหาวิทยาลัย แต่องค์กรยังไม่ได้มีการดำเนินงานส่วนขององค์กรในลักษณะของการสร้างบรรทัดฐานขององค์กร” (ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ 3)

ผู้บริหารระดับภาควิชา 1

แนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

“องค์กรต้องมีการใช้แนวทางการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน สร้างความเข้าใจระหว่างบุคคล เน้นการเสียสละในการทำงาน โดยยึดผลประโยชน์ขององค์กรเป็นสำคัญ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ 2)

แนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านคุณธรรม ผู้นำควรถูกกำหนดกฎ เกณฑ์ที่นอกเหนือจากแนวทางของมหาวิทยาลัย เนื่องจากบริบทของสมาชิกในองค์กรที่แตกต่างกัน การบังคับใช้กฎระเบียบที่ยังไม่เฉพาะเจาะจง และเหมาะสมกับองค์กรจะทำให้สมาชิกเกิดการย่อหย่อนในการปฏิบัติงานได้ และจะเป็นสร้างลักษณะนิสัยในระยะยาว

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ผู้บริหารเน้นความสามารถในการสื่อสารของคนในองค์กรมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารเห็นความสำคัญของการสื่อสาร เพราะการสื่อสารเป็นเหมือนสะพานในการเชื่อมวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายเข้าไว้ด้วยกันได้ จนเกิดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม การบริหารงานองค์กรของผู้บริหารย่อมเผชิญกับปัญหา ความรุนแรง และอุปสรรคนานัปการ ดังนั้น การดึงเอาศักยภาพของตนเองและทีมงานออกมาเป็นแรงผลักดันในการทำงานร่วมกัน รวมไปถึงระบบที่เอื้อต่อการจัดการ ความยุติธรรม และความเสมอภาคให้เกิดขึ้นบนกฎระเบียบข้อบังคับที่เคร่งครัดไม่เหมาะสมกับองค์กรที่มีความแตกต่างหลากหลายและไม่สามารถเข้าใจระบบการทำงานตามรูปแบบรัฐราชการไทยได้ ย่อมทำให้เกิดความยากลำบากในการสื่อสาร ทั้งนี้แนวทางการแก้ไขปัญหาความสามารถในการสื่อสารของคนในองค์กร ผู้นำควรใช้กลวิธีทางสังคมในการสื่อสาร หรือการมอบหมายบุคคลที่มีความสามารถในการถ่ายทอดให้เป็นผู้ประสานงานกับอาจารย์ที่มีข้อจำกัดในการสื่อสารบางประการ ทั้งนี้ผู้นำควรใช้วิธีการสื่อสารที่เน้นการฟังเพื่อการรับรู้ความหมายเพื่อเป็นอีกทางในการสื่อสารที่ประสิทธิภาพในองค์กร ประเด็นที่ควรพิจารณาหลักอีกประการคือการเข้าใจการรับรู้ทางภาษาของผู้ฟังว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกับวัฒนธรรมแบบใดเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ Nieto and Bode (2020) และรุจน์ ภาษาและคณะ (2563) ที่ได้อธิบายลักษณะของการสื่อสารในสังคมพหุวัฒนธรรมในสถานศึกษา ควรจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างสัมพันธ์กับสมาชิกโดยการสื่อสารให้สมาชิกรับทราบและร่วมกันวางแผนในการแก้ไขปัญหาทั้งในการทำงานและการดำเนินชีวิต

สำหรับการยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ผู้บริหารมีการยอมรับความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนาของคนในสถานศึกษา เนื่องจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันต้องเผชิญกับกระแสโลกไร้พรมแดน กระแสข้อมูลข่าวสาร และกระแสวัฒนธรรมที่ถาโถมเข้ามา ผู้นำควรจะต้องหารูปแบบที่เหมาะสมระหว่างกระแสโลกกับกระแสวัฒนธรรมท้องถิ่น (Localization) และต้องเชื่อมโยงเทคโนโลยีใหม่เข้ากับวัฒนธรรมขององค์กรให้ได้ (ธีระ รุญเจริญ, 2550) นอกจากนี้กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และการวิจัย (อว.) ยังมีนโยบายในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนทุกคนทุกเพศอย่างเท่าเทียมกัน โดยปราศจากความเหลื่อมล้ำทางสังคม เชื้อชาติ ภูมิภาค นโยบายเหล่านี้จึงส่งผลให้ผู้บริหารจำเป็นต้องปรับตัวและมีทักษะการเป็นผู้นำพหุวัฒนธรรม (Connerley & Pedersen, 2005) ในขณะเดียวกันพบว่าด้านการสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร ด้านการสนับสนุนทรัพยากร และด้านการมีคุณธรรม ยังไม่ใช่จุดเน้นที่สำคัญของภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน ทั้งนี้เป็นเพราะความเด่นชัดของความสามารถในการสื่อสารและการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นเหตุผลหลักและถือเป็นปัจจัยสำคัญของภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม ที่สามารถอธิบายลักษณะปัญหาหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาได้

ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถือว่าเป็นแนวทางที่ดีให้กับองค์กรหรือหน่วยงานที่มีความแตกต่างหลากหลายอยู่ในหน่วยงานนั้น ๆ ไม่เพียงเท่านั้นภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมถือเป็นสมรรถนะที่สำคัญประการหนึ่งที่จะต้องเกิดในตัวผู้นำยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม

อยู่ตลอดเวลา กระแสโลกาภิวัตน์และความเจริญทางด้านเทคโนโลยีนับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ผู้นำทุกคนต้องตระหนักและต้องพยายามหนุนเสริมให้เกิดกับสมาชิกทุกคน เพื่อเป็นการรองรับกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและก้าวกระโดดของวัฒนธรรมที่ถูกนำเข้ามาผ่านทรัพยากรสำคัญของโลก นั่นก็คือ “คน”

ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมนั้นผู้นำต้องใช้หลักการบริหารท่ามกลางความหลากหลายและสร้างความเป็นเอกลักษณะให้องค์กร โดยให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีบทบาทในการกำหนดค่านิยมขององค์กรเพื่อหาจุดร่วมกันนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายของผู้บริหาร ผู้นำควรปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างในการอยู่ร่วมกันท่ามกลางพหุวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม จัดการส่งเสริมวัฒนธรรมอย่างหลากหลาย และเปิดใจยอมรับวัฒนธรรมอื่นทั้งยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของตนเองไว้ ผู้นำต้องส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่าง บริหารความเปลี่ยนแปลง ความหลากหลายอย่างนุ่มนวล ประนีประนอม และให้คุณค่ากับทุกคน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม มีที่มาจากแนวคิดพหุวัฒนธรรม (Multicultural) ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานในการบริหาร จัดการในองค์กร ชุมชน หรือสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลาย อันจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหาร จัดการองค์กร หรือบุคลากรในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.1.2 ผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรควรมีการศึกษาและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของตนเอง เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างกันภายในองค์กรบนพื้นฐานของความแตกต่างกันทางวัฒนธรรม ความเท่าเทียม และความเสมอภาค

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มีความเฉพาะเจาะจงเนื่องจาก บุคลากรมีความหลากหลายทั้งด้านอายุ ภาษา เชื้อชาติ และวัฒนธรรม ผู้บริหาร ผู้นำองค์กรพหุวัฒนธรรมอื่น ๆ ควรศึกษาสภาพและนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพันธกิจ บริบทหรือวัฒนธรรมองค์กร

7.2.2 ผู้บริหาร ผู้นำองค์กรพหุวัฒนธรรมสามารถนำแนวทางการพัฒนาไปบูรณาการกับวิธีการหรือแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมขององค์กรของท่าน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบุคลากรภายในองค์กรให้ดียิ่งขึ้น

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบหรือแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมในองค์กรประเภทอื่น ๆ เนื่องจากองค์กรพหุวัฒนธรรมอาจมีลักษณะความสัมพันธ์ของบุคลากร รวมไปถึงวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกัน

7.3.2 ควรมีการพัฒนาหรือต่อยอดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม โดยการนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารในองค์กรวัฒนธรรมอื่น ๆ ประเมินความสอดคล้อง และปรับปรุงเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) สำหรับผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรอื่น ๆ ต่อไป

8. บรรณานุกรม

- ธีระ รุญเจริญ. (2550). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและการบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส.
- นนทกร มังคละศิริ. (2560). **ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- รุจน์ ภาขา, วิสรุต สุวรรณสันติสุข, จิรุตม์ อารมย์ชื่น และ ณพรรษ อาทิตยวรากุล. (2563). **การวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการศึกษา เพื่อความแตกต่างหลากหลายตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาของนิสิตครูสังคมศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน. (2565). **รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์ EdPEX**. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน.
- Banks, J.A. & Banks, C.M. (2020). **Multicultural Education Issues and Perspectives**. 10th ed. New York : Wiley & Sons.
- Banks, J.A., Cookson, P., Gay, G., Hawley, W.D., Irvine, J.J., Nieto, S., Schofield, J.W. & Parker, W.C. (Ed.). (2017). **Education and Diversity. Social Studies Today: Research and Practice**. 2nd ed. New York : Routledge.
- Connerley & Pedersen. (2005). **Leadership in a Diverse and Multicultural Environment: Developing Awareness, Knowledge, and Skills**. California : Sage Publications, Inc.
- Nieto and Bode. (2020). **Affirming Diversity: The Sociopolitical Context of Multicultural Education (What's New in Foundations / Intro to Teaching)**. New York : Pearson.

วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงขันธ์*
ORGANIZATIONAL CULTURE AFFECTING TEACHER EFFECTIVENESS OF
EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER PRACHUAP KHIRI KHAN THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วิจิต ลือยศ², มณฑา จำปาเหลือง²
Wichit Lueyod², Monta Jumpaluang²
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี^{1,2}
Phetchaburi Rajabhat University^{1,2}
Email : wichitnuttoom@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมองค์กรและประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงขันธ์ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงขันธ์ และ 3) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงขันธ์ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 275 คน แบ่งเป็น ผู้บริหาร จำนวน 18 คน และครู จำนวน 257 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาและประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน แต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ วัฒนธรรมแบบราชการ วัฒนธรรมที่เน้นความสำเร็จ วัฒนธรรมแบบญาติมิตรและวัฒนธรรมแบบปรับตัว ตามลำดับ ต่อมา ประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษามีผลการวิเคราะห์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน แต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถการแก้ปัญหาในโรงเรียน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านความสามารถในการพัฒนาปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ 2. ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงขันธ์ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.901 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3. วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูใน

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบศรีจันทร์ โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.913 ประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 83.40 มีประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว ร้อยละ 83.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : วัฒนธรรมองค์กร; ประสิทธิภาพ; การทำงานของครูในสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) The level of organizational culture and the efficacy of teachers' work in educational institutions. 2) The relationship between organizational culture and teacher effectiveness in educational institutions. under Prachuap Khiri Khan the Secondary Educational Service Area Office, and 3) The how organizational culture affecting teacher effectiveness of educational institutions under Prachuap Khiri Khan the Secondary Educational Service Area Office. With 275 participants. comprising 18 school administrators, and 257 teachers. Statistics used in data analysis include mean, standard deviation. Correlation coefficient and multiple regression analysis.

The results showed that; 1. Organizational culture level of educational and Effectiveness level of teachers in educational institutions under the jurisdiction of the Prachuap Khiri Khan Secondary Educational Service Area Office Overall, it is at the highest level. When considering each aspect Each side is at a high level. Arranged from highest to lowest average is bureaucratic culture. A culture that emphasizes success kinship culture and adaptive culture, respectively. And Effectiveness level of teachers in educational institutions, Overall, it is at a high level. When considering each aspect Each side is at a high level. Arranged from highest to lowest average is Ability to develop students to have positive attitudes Ability to solve problems in school In terms of being able to produce students with high academic achievements and the ability to develop and adapt the school to the environment, respectively. 2. The relationship between organizational culture and teacher effectiveness under Prachuap Khiri Khan the Secondary Educational Service Area Office. Overall, there is a positive relationship. is at a high level The correlation coefficient is 0.901 with statistical significance at the .01 level. 3. Organizational culture effecting teacher effectiveness of educational institutions under Prachuap Khiri Khan the Secondary Educational Service Area Office. with a multiple correlation coefficient of 0.913, a prediction efficiency of 83.40 percent, an adjusted efficiency of prediction of 83.10 percent, with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Organizational Culture; Effectiveness; The work of teachers in educational institutions

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในปัจจุบันสังคมไทยได้เข้าสู่ยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นยุคสมัยที่มีความสลับซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้การพัฒนาองค์กรให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงได้นั้น ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงมีความจำเป็นต้องร่วมมือกันในการสร้างวัฒนธรรมขององค์กรให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าวและพร้อมที่จะรับมือต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้การบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายได้นั้น องค์กรต้องมีวัฒนธรรมขององค์กรที่เป็นจุดร่วม เพื่อสร้างความคิด เจตคติร่วมกันและมีการสร้างแรงจูงใจในการทำงานอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน และที่สำคัญคือความเป็นเอกภาพในการทำงาน (มณฑา จำปาเหลือง, 2564) สำหรับสถานศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งในสังคมไทยที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศชาติ เพราะเป็นสถานที่ซึ่งให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชน โดยบุคลากรที่มีความสำคัญในสถานศึกษาและมีบทบาทในการเป็นผู้ให้การศึกษา เป็นผู้พัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมและวิชาการและการจัดการความรู้ พร้อมทั้งออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนคือ ครู ทั้งนี้ครูมีหน้าที่ในการมุ่งมั่นพัฒนา ส่งเสริมการเรียนรู้ และการยอมรับในความแตกต่างของผู้เรียน การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ในมาตราที่ 6 และมาตราที่ 7 และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีวัฒนธรรมขององค์กรที่ชัดเจน เพื่อให้การทำงานของครูมีแบบแผนและแนวทางปฏิบัติร่วมกันในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนจนนำไปสู่ประสิทธิผลที่จะเกิดขึ้นกับสถานศึกษา

ประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ (กมลพรรณ พิงด่าง, 2560) ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางด้านตัว บุคคลและสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ทุกฝ่าย (พัชรพร ร่วมรักษ, 2559) โดยประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามแนวคิดของม็อตต์ (Mott, 1972) ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001) และภารดี อนันต์นาวิ (2553) จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการพัฒนาปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านความสามารถการแก้ปัญหาในโรงเรียน โดยสรุปประสิทธิผลของสถานศึกษา หมายถึงความสำเร็จในการดำเนินการของสถานศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษาจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยแสดงถึงทักษะ ความรู้ ความสามารถของผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วม โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ รวมทั้งเพิ่มคุณภาพการผลิตผู้เรียนและให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ สำเภาแก้ว (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ระดับมาก และปัจจัยการบริหาร ด้านนโยบายและการปฏิบัติ ด้านลักษณะสภာ ด้านลักษณะบุคคล และด้านลักษณะองค์กรสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลได้โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 76.7 และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรภัทร

ประทุม (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของสถานศึกษา คือ การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การได้รับความยอมรับนับถือ การ พัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายใน ความรับผิดชอบต่องาน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการมี อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.82 ค่าความคลาดเคลื่อน เนื่องจากการพยากรณ์เท่ากับ 0.26 และสามารถทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 67.70

วัฒนธรรมองค์กรเป็นแบบแผนที่เกี่ยวข้องกับความคิด ค่านิยม ความเข้าใจ ความเชื่อ ความรู้สึกของสมาชิกในองค์กร ซึ่งเป็นบรรทัดฐานเพื่อให้สมาชิกประพฤติปฏิบัติสืบทอดกันไปสู่ สมาชิกรุ่นใหม่ วัฒนธรรมแต่ละองค์กรจะมีความแตกต่างกัน ซึ่งแต่ละองค์กรจะมีการสร้างระเบียบ แบบแผนเพื่อให้สมาชิกปฏิบัติร่วมกัน อิทธิพลของวัฒนธรรมองค์กรจะมีผลต่อพฤติกรรมของบุคลากร ในองค์กรหลายอย่าง เช่น ความร่วมมือของสมาชิก การตัดสินใจ การปฏิบัติงาน (นิติพล ภูตะโชติ, 2559) โดยวัฒนธรรมองค์กร ตามแนวคิดของ สุพานี สฤกษ์วานิช (2552) รวมทั้ง ริชาร์ด แอล. ดาฟต์ (Richard L. Daft, 2004 และคิม เอส. คาเมรอน (Kim S. Cameron, 2008) จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ วัฒนธรรมแบบญาติมิตร วัฒนธรรมแบบราชการ วัฒนธรรมแบบปรับตัว และวัฒนธรรมที่เน้น ความสำเร็จ โดยสรุปวัฒนธรรมองค์กร หมายถึง แบบแผนหรือแนวทางในการดำเนินชีวิตในการ ปฏิบัติงานขององค์กร ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคลากรภายในองค์กร โดยเกี่ยวข้องกับ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ความเข้าใจ และความรู้สึก ซึ่งบุคลากรภายในองค์กรให้การยอมรับ และยึดถือปฏิบัติร่วมกัน รวมทั้งเป็นบรรทัดฐาน เพื่อให้ประพฤติปฏิบัติสืบทอดกันไปสู่บุคลากรรุ่นใหม่ โดยมีรูปแบบที่ชัดเจนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภรณ์ รุ่งวิไล เจริญ (2560) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของพนักงาน บมจ. ธนาคารกรุงไทยรุ่นเจนเนอเรชั่นวายในเขตกาญจนบุรีและเขตราษฎร์บุรี พบว่า วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจของพนักงานธนาคารกรุงไทยประกอบไปด้วย วัฒนธรรม องค์กรแบบปรับตัว วัฒนธรรมองค์กรแบบมุ่งสำเร็จ วัฒนธรรมองค์กรแบบเครือข่าย และวัฒนธรรม องค์กรแบบราชการ ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารรุ่นเจนเนอเรชั่นวายใน เขตกาญจนบุรีและเขตราษฎร์บุรี และงานวิจัยของ อรรถวิท ชื่นจิตต์ (2557) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของพนักงานบริษัทเอกชนรุ่น เจนเนอเรชั่นวายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า วัฒนธรรมองค์กรด้านวัฒนธรรมแบบปรับตัว ด้าน วัฒนธรรมแบบมุ่งสำเร็จ ด้านวัฒนธรรมแบบเครือข่าย และด้านวัฒนธรรมแบบราชการ ส่งผลต่อ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทเอกชนรุ่นเจนเนอเรชั่นวายในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 18 แห่งนั้น ในปีการศึกษา 2563 พบว่า มีผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับดีเลิศ มีจุดที่ควรพัฒนา ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน ควรพัฒนามากที่สุด คือ พัฒนาผู้เรียนมี การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดี ต่องานอาชีพ ผู้เรียนมีความสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย ร้อยละ 77.78 เท่ากัน รองลงมา คือ ผู้เรียนมีการสร้างนวัตกรรม ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

ร้อยละ 72.22 เท่ากัน และผู้เรียนมีด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 66.67 ตามลำดับ, 2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จุดที่ควรพัฒนามากที่สุด คือ ด้านระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ร้อยละ 66.67 รองลงมา คือ ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 61.11 และด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ร้อยละ 55.56 ตามลำดับ และ 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จุดที่ควรพัฒนามากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ร้อยละ 83.33 รองลงมา คือ ด้านการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน ร้อยละ 55.56 ตามลำดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์, 2565)

โดยสรุปวัฒนธรรมองค์กรส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กรด้านความร่วมมือของสมาชิก การตัดสินใจ ความเชื่อ ความรู้สึก ค่านิยม ความคิดและการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เนื่องจากทำให้เห็นถึงวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษาอันจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การวางแผนปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมองค์กรและประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์

2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์

2.3 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ทราบถึงวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา

3.2 ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้เข้าใจและเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมองค์กรที่มีส่วนในการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการทำงาน of ครู รวมถึงบุคลากรต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา

3.3 เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปพัฒนาและปรับปรุงวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษาของตนเองให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้บริหาร จำนวน 18 แห่ง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน และครู จำนวน 257 คน รวมทั้งสิ้น 275 คน ซึ่งใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) โดยให้สถานศึกษาใช้การสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม เรื่อง วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา โดยเป็นคำถามลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับแบบลิเคิร์ต (Likert scale) โดยผู้วิจัยกำหนดระดับค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการทำงานของครู โดยเป็นคำถามลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับแบบลิเคิร์ต (Likert scale) โดยผู้วิจัยกำหนดระดับค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open ended) หาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษาและด้านอื่นๆ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) เท่ากับ 0.99 และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้วิธีสหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.02 ขึ้นไปปรากฏว่า ข้อคำถามผ่านเกณฑ์ทุกข้อโดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.55 – 0.94 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีไปขอความร่วมมือและอนุเคราะห์จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามกับสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 18 แห่ง และดำเนินการจัดส่งพร้อมด้วยแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็นสำหรับผู้บริหาร จำนวน 18 ฉบับ และสำหรับครู จำนวน 257 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 275 ฉบับ ไปยังผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและได้รับคืนเต็มจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามให้คะแนนตามน้ำหนักที่กำหนดไว้และนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

5. ผลการวิจัย

5.1 การวิเคราะห์วัฒนธรรมองค์กรและประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมรายด้านและรายชื่อ ปรากฏผลดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 การแสดงผลการวิเคราะห์ระดับวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์

วัฒนธรรมองค์กร	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับที่
วัฒนธรรมแบบญาติมิตร	4.45	0.55	มาก	3
วัฒนธรรมแบบราชการ	4.68	0.37	มากที่สุด	1
วัฒนธรรมแบบปรับตัว	4.31	0.62	มาก	4
วัฒนธรรมที่เน้นความสำเร็จ	4.62	0.42	มากที่สุด	2
รวม	4.51	0.39	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับวัฒนธรรมองค์กรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ด้าน และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ วัฒนธรรมแบบราชการ ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.37) วัฒนธรรมที่เน้นความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.42) วัฒนธรรมแบบญาติมิตร ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.55) และวัฒนธรรมแบบปรับตัว ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การแสดงผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์

ประสิทธิผลการทำงานของครู	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับที่
ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.45	0.57	มาก	3
ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	4.68	0.41	มากที่สุด	1
ด้านความสามารถในการพัฒนาปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	4.45	0.51	มาก	4
ด้านความสามารถการแก้ปัญหาในโรงเรียน	4.55	0.56	มากที่สุด	2

ประสิทธิผลการทำงานของครู	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับที่
รวม	4.53	0.35	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ด้าน และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.41) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.56) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.57) และด้านความสามารถในการพัฒนาปรับ เปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

5.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผล การทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ปรากฏผลดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมองค์กรแต่ละด้านและประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษาโดยรวม

วัฒนธรรมองค์กร	ประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา		p
	r	ระดับ	
วัฒนธรรมแบบญาติมิตร (X_1)	0.752**	สูง	.00
วัฒนธรรมแบบราชการ (X_2)	0.773**	สูง	.00
วัฒนธรรมแบบปรับตัว (X_3)	0.645**	สูง	.00
วัฒนธรรมที่เน้นความสำเร็จ (X_4)	0.749**	สูง	.00
รวม (X)	0.901**	สูง	

**p<.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ในทางบวกอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.901 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.3 การวิเคราะห์วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ปรากฏผลดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ชื่อตัวแปร	B	SE _b	β	t	p
วัฒนธรรมแบบราชการ (X ₂)	0.265	0.043	0.284	6.208	.000
วัฒนธรรมแบบญาติมิตร (X ₁)	0.294	0.019	0.462	15.472	.000
วัฒนธรรมแบบปรับตัว (X ₃)	0.168	0.017	0.300	9.814	.000
วัฒนธรรมที่เน้นความสำเร็จ (X ₄)	0.081	0.038	0.098	2.109	.036
ค่าคงที่	0.883	0.110		8.046	.000
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)					0.913
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square)					0.834
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square)					0.831
ความคลาดเคลื่อนในการทำนาย (Std. Error of the Estimate)					0.143

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 4 ตัวแปร ดังนี้คือ วัฒนธรรมแบบราชการ (X₂) วัฒนธรรมแบบญาติมิตร (X₁) วัฒนธรรมแบบปรับตัว (X₃) และวัฒนธรรมที่เน้นความสำเร็จ (X₄) ตามลำดับ โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.913 ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) ร้อยละ 83.40 มีประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) ร้อยละ 83.10 และมีความคลาดเคลื่อนในการทำนาย (Std. Error of the Estimate) ร้อยละ 14.30 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ระดับวัฒนธรรมองค์กรและประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า วัฒนธรรมองค์กรมีผลการวิเคราะห์โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ วัฒนธรรมแบบราชการ วัฒนธรรมที่เน้นความสำเร็จ วัฒนธรรมแบบญาติมิตรและวัฒนธรรมแบบปรับตัว ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัฒนธรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำจังหวัดร้อยเอ็ดให้ความสำคัญกับการแต่งกายของครูในสถานศึกษา รวมทั้งการมาปฏิบัติงานของครู โดยครูจัดมีการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้บริหารมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูภายในสถานศึกษา และประเมินผลงานครูตามสภาพความเป็นจริงเพื่อให้ครูเข้ารับการประเมินเลื่อนวิทยฐานะ ทั้งนี้ผู้บริหารยังมีการกำหนดให้ครูจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ประจำปีการศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารมีการออกคำสั่งแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และฝ่ายงานต่าง ๆ ที่ชัดเจน และมีการพิจารณาอนุมัติโครงการตามความเหมาะสม จึงทำให้วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้อง

กับแนวคิดของ นิซานาถ ยะรินทร (2560) ได้กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมองค์กรเป็นวิถีชีวิตที่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา ค่านิยม ความเชื่อ บรรทัดฐานในการปฏิบัติงานขององค์กร เป็นแบบแผนพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน วัฒนธรรมทำให้คนรวมตัวกันเป็นสังคม มีการอยู่ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ผลของวัฒนธรรมจะออกมาในรูปจริยธรรม ตลอดจนค่านิยมที่ใช้ในการตัดสินใจหรือวินิจฉัยสั่งการ จริยธรรมองค์กรถือ เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานขององค์กรก้าวหน้าและส่งผลให้องค์กรได้รับความเชื่อถือ จากสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัคพร เจริญลักษณ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมองค์กรกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยนันท์ ศิริโสภณ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทำให้วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน แต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านความสามารถในการพัฒนาปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นผ่านพฤติกรรมของนักเรียนภายในสถานศึกษา โดยประกอบด้วย การที่นักเรียนแต่งกายในชุดนักเรียนอย่างถูกระเบียบ นักเรียนมีการแบ่งปันสิ่งของที่ใช้ในการเรียนแก่เพื่อน นักเรียนมีการสืบค้นข้อมูลในเรื่องที่ให้ความสนใจจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง นักเรียนรู้จักให้อภัยเมื่อเพื่อนขอโทษ นักเรียนส่งการบ้านตรงเวลา นักเรียนมีการให้คำแนะนำเพื่อนในเรื่องของการเรียน นักเรียนรับฟังความคิดเห็นและเสนอแนะในชั้นเรียน นักเรียนมีการเลือกและตัดสินใจในทางที่ดีเมื่อเกิดสถานการณ์ต่าง ๆ นักเรียนเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ม็อตต์ (Mott, 1972) ที่กล่าวว่า การที่สถานศึกษาจะมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใดพิจารณาได้จากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหภายในโรงเรียน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ กมลพรรณ พึ่งดวง (2560) ได้กล่าวไว้ว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษา จนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งเกิดจากความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารในการเพิ่มคุณภาพการผลิตนักเรียน และคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มากขึ้นจากการใช้ทรัพยากรที่น้อยลงหรือคงที่ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา วาโยหะ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปัตตานี เขต 1 พบว่า ประสิทธิผลของ

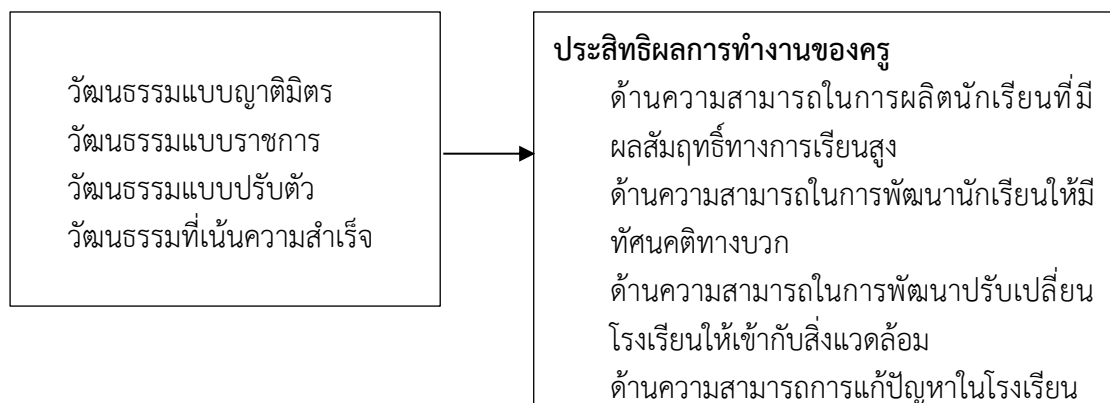
สถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชระ ภูติวิชย์ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่าประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยประกอบด้วย ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนาปรับเปลี่ยนโรงเรียน และด้านความสามารถการแก้ปัญหาในโรงเรียน

6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคลากรภายในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เต็มศักยภาพ มีระเบียบแบบแผนปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งสามารถพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จและจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิลลาสิณี ธิถาวร (2564) ได้กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมองค์กร เป็นสิ่งที่ประกอบกันขึ้นของค่านิยม ความเชื่อความเข้าใจแบบแผนปฏิบัติและความคาดหวังขององค์กร ที่คนในองค์กรกำหนดขึ้นมาเพื่อใช้ปฏิบัติร่วมกันในองค์กรโดยแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมสำหรับตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมขององค์กร มีลักษณะเป็นทั้งนามธรรมและรูปธรรมได้ถูกสอนหรือถ่ายทอดสืบทอดไปยังสมาชิกใหม่ในองค์กรให้เอาไปถือปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน และดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องดังที่พนักงานในองค์กรได้ปฏิบัติกันมา สะท้อนถึงบุคลิกภาพขององค์กร แต่สมาชิกสามารถรับรู้ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรทำให้สามารถเข้าใจทัศนคติและพฤติกรรมขององค์กรนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดีวัฒนธรรมองค์กรมีความมั่นคงยาวนานแต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ชินดา จิตตรุทธะ (2556) ได้กล่าวไว้ว่า องค์กรแต่ละแห่งย่อมมีประวัติศาสตร์ของตนเอง มีวิถีชีวิต และมีประสบการณ์จากอดีตที่แตกต่างกัน ผู้บริหารองค์กรที่ประสบความสำเร็จย่อมทราบดีว่าองค์กรของตนมีวิถีชีวิตแบบใดและองค์กรของตนอาศัยแบบแผนใดในการดำเนินงานการทำความเข้าใจกับเรื่องของวัฒนธรรมองค์กรเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารองค์กรไม่อาจละเลยได้ วัฒนธรรมองค์กรจึงกลายเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ยั่งยืนสำหรับทั้งองค์กรและสมาชิกภายในองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภาพิชญ์ อินแดง (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของกลุ่มเจนเนอร์เรชั่นวายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์กรทั้ง 4 รูปแบบ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กรแบบปรับตัว, วัฒนธรรมองค์กรแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์, วัฒนธรรมองค์กรแบบครอบครัว, วัฒนธรรมองค์กรแบบราชการ มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6.3 วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์ พบว่า วัฒนธรรมแบบราชการ วัฒนธรรมแบบญาติมิตร วัฒนธรรมแบบปรับตัว และวัฒนธรรมที่เน้นความสำเร็จ ส่งผลต่อประสิทธิ ผลการทำงานของครูในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 83.40 และมีประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว ร้อยละ 83.10 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการสร้างวัฒนธรรมขององค์กรร่วมกับครูภายในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการยอมรับร่วมกัน และมีการเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนในการกำหนดจุดประสงค์ เป้าหมายแนวทางต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา อีกทั้งยังมีการส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเองตามหลักเกณฑ์และกรอบกำหนด รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมการเข้าร่วมและจัด

กิจกรรมที่มีความเกี่ยวกับการพัฒนาครูในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านความรู้ ความสามารถและด้านทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติ งานในปัจจุบัน รวมทั้งตามความสนใจของครู นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังมีการให้อำนาจในการตัดสินใจและยอมรับในความรู้ ความสามารถ ตามความถนัดและความสนใจของครู มีการกล่าวชื่นชม อีกทั้งยังมีการให้กำลังใจแก่ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ รวมถึงสนับสนุนการทำผลงานหรือการแสดงออกซึ่งความสามารถของครูและนักเรียนอย่างเต็มที่ ซึ่งนำไปสู่การเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและเกิดประสิทธิผลต่อบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาทั้ง โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี กัลยาณกิตต์ และคณะ (2558) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ได้ศึกษาวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์การทั้ง 4 แบบ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรือค่าอำนาจพยากรณ์ 0.849 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่า วัฒนธรรมองค์การทั้ง 4 แบบร่วมกันทำนายพฤติกรรม การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครู ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลจังหวัดหนองคาย โดยที่วัฒนธรรมองค์การแบบเครือข่ายดีส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูมากที่สุด รองลงมาคือวัฒนธรรมองค์การแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ วัฒนธรรมองค์การแบบราชการ และ วัฒนธรรมองค์การแบบปรับตัว ทั้งนี้เนื่องมาจากวัฒนธรรมองค์การเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนด ความคิด แบบแผน ความเชื่อ ค่านิยม การปฏิบัติ และ พฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคลากรในองค์การ พฤติกรรม การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้จึงเกิดขึ้นเมื่อมีวัฒนธรรม ขององค์การที่มีความเอื้อต่อการเรียนรู้ และแสวงหา คำตอบในสิ่งที่ตนต้องการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถวิท ชื่นจิตต์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงและวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของพนักงานบริษัทเอกชนรุ่งเรืองเนอเรชั่นวายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า วัฒนธรรมองค์การด้านวัฒนธรรมแบบปรับตัว ด้านวัฒนธรรมแบบมุ่งสำเร็จ ด้านวัฒนธรรมแบบเครือข่ายดี และด้านวัฒนธรรมแบบราชการ ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท เอกชนรุ่งเรืองเนอเรชั่นวายในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญอยู่ที่ 0.05

7. องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงกาฬ

จากภาพที่ 1 วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบุรีรัมย์ ได้แก่ 1) วัฒนธรรมองค์กร ประกอบด้วย 1.1) วัฒนธรรมแบบญาติมิตร 1.2) วัฒนธรรมแบบราชการ 1.3) วัฒนธรรมแบบปรับตัวและ 1.4) วัฒนธรรมที่เน้นความสำเร็จ 2) ประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา ประกอบด้วย 2.1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2.2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 2.3) ด้านความสามารถในการพัฒนาปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และ 2.4) ด้านความสามารถการแก้ปัญหาในโรงเรียน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการศึกษา พบว่า วัฒนธรรมองค์กรมีผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษาอย่างมาก เนื่องจาก วัฒนธรรมองค์กรเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาทั้งต่อตัวบุคลากรและต่องานที่รับผิดชอบ หากผู้บริหารเลือกใช้รูปแบบวัฒนธรรมองค์กรที่เหมาะสมและครบถ้วนตามองค์ประกอบจะทำให้สถานศึกษานั้น ๆ ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของสถานศึกษาได้โดยมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลทั้งต่อตัวครูและนักเรียน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งสามารถเห็นได้จากผลงานที่เกิดขึ้นของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญและพัฒนาวัฒนธรรมขององค์กรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพและทันต่อยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลง

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการของครูในสถานศึกษา เช่น องค์กรแห่งการเรียนรู้ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำของผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาประสิทธิผลของครูในสถานศึกษา

8.3.2 ควรศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาที่ครูประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานทั้งต่อตนเองและต่อนักเรียน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัย ให้ได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครูในสถานศึกษา

9. บรรณานุกรม

- กมลพรรณ พึ่งดวง. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จตุรภัทร ประทุม และคณะ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วารสารวิทยบริการ. 27(2). 119 – 130.

- ชนิดา จิตตรุทธะ. (2556). **วัฒนธรรมประมิตกับการทำให้เป็นประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ติดตามประชาธิปไตยไทย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพวรรณ สำเภาแก้ว. (2560). **ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ธนภรณ์ รุ่งวิไลเจริญ. (2560). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน บมธนาคารกรุงไทยรุ่นเจนเนอเรชั่นวายในเขตกาญจนบุรีและเขตราชบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธัญญภรณ์ สิมมา. (2561). **การบริหารเวลากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิชานาถ ยะรินทร์. (2560). **วัฒนธรรมในองค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- นิตินพล ภูตะโชติ. (2559). **พฤติกรรมมองคการ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรินทร์ สุโดด. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน (ประเภทสามัญศึกษา) สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ปิยนันท์ ศิริโสภณ. (2565). **วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พัชระ ภูติวณิชย์ และคณะ. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1**. *วารสารการบริหารการศึกษา*. 10(1). 107 – 119.
- เพ็ญศรี กัลยาณกิตต์ และคณะ. (2558). **วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา เทศบาลจังหวัดหนองคาย**. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 9(3). 133 – 141.
- ภัคพร เจริญลักษณ์. (2561). **วัฒนธรรมองค์การกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 9**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2553). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. ชลบุรี : มนตรี จำกัด.
- มณฑา จำปาเหลืออง. (2564). **นวัตกรรมการบริหารการศึกษาบนพื้นฐานการวิจัย**. เพชรบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

- ยุทธนา วาโยหะ. (2563). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1**. สารนิพนธ์ปริญญาหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วิลาสณี ถีถาวร. (2564). **การรับรู้วัฒนธรรมองค์กรที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัท โตโยต้าทูโซ เอ็มแอนด์อี(ประเทศไทย) จำกัด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศุภาพิชญ์ อินแดง. (2565). **วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของกลุ่มเจนเนอเรชั่นวายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2564 – 2565)**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุพานี สฤกษ์วานิช. (2552). **พฤติกรรมองค์กรสมัยใหม่ : แนวคิด และทฤษฎี**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์. (2550). **เทคนิคทางสถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- เสรี ชัดแจ่ม. (2548). **เอกสารการสอนโมเดลสมการโครงสร้าง ภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา**. ชลบุรี : ภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรรณวิทย์ ชื่นจิตต์. (2558). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของ พนักงานบริษัทเอกชนรุ่นเจนเนอเรชั่นวายในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Cameron Kim S. (2008). **“A Process for Changing Organizational Culture”, Handbook of Organizational Development**. Michigan : Michael Driver.
- Hinkle, D.E. (1998). **Applied Statistics for the Behavioral Sciences**. Boston : Houghton Mifflin.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607 – 610.
- Mott, P.E. (1972). **The Characteristic of Effective Organization**. New York : Harper and Row.
- Richard L. Daft. (2001). **Organization Theory and Design**. 7th ed. United State of America : South-Western College Publishing.

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธา เขต 2*
DIGITAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING THE
ACADEMIC ADMINISTRATIONS EFFECTIVENESS OF SCHOOLS UNDER
THE YASOTHON PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

วีรนนท์ นารีบุตร¹, ธันยาภรณ์ นวลสิงห์²
Weeranun Nareebut¹, Thanyaporn Nualsing²
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด^{1,2}
Roi Et Rajabhat University^{1,2}
Email : weeranun_boy@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธา เขต 2 2) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธา เขต 2 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธา เขต 2 และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธา เขต 2 จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.82 และแบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เท่ากับ 0.75 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธา เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การสร้างบรรยากาศองค์กร การมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ การสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ และการสื่อสารดิจิทัล ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล 2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธา เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้ และการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา และการนิเทศการศึกษา 3. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงาน

วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ (X_3) ด้านการมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ (X_1) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร (X_2) ด้านการสื่อสารดิจิทัล (X_5) ด้านความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล (X_4) ตามลำดับร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ได้ร้อยละ 42.90 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.378 + .278 X_3 + .181 X_2 + .127 X_1 + .093 X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = .364 Z_{X_3} + .237 Z_{X_2} + .182 Z_{X_1} + .126 Z_{X_4}$$

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำดิจิทัล; ผู้บริหารสถานศึกษา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2

ABSTRACT

This research aimed were to 1) study the digital leadership of school administrators under the Yasothon primary education service area office 2, 2) study the academic administrations effectiveness of schools under the Yasothon primary education service area office 2, 3) study the relationship of the digital leadership of school administrators and the academic administrations effectiveness of schools under the Yasothon primary education service area office 2; and 4) to create a digital leadership forecasting equation of digital leadership of school administrators affecting the academic administrations effectiveness of schools under the Yasothon primary education service area office 2. The samples of this research were 327 the school administrators and the teachers under the Yasothon primary education service area office 2. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with reliability of digital leadership of school administrators is 0.82 and the efficiency of academic administration is 0.75. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression.

The research results were as follows: 1. The digital leadership of school administrators under the Yasothon primary education service area office 2 on overall was at the highest level. When considering each aspect, it was found that aspects were at the highest level. There are making the environment in the organization, having vision and leadership, to support and motivation and digital communication. The high level is digital technology knowledge. 2. The academic administrations effectiveness of schools under the Yasothon primary education service area office 2 on overall was

at the high level. When considering each aspect, it was found that aspects were at the highest level. There are learning process, measurement, evaluation and transfer of academic results. The high level is school curriculum, development of using educational technology innovation media and educational supervision. 3. The relationship the digital leadership of school administrators and the academic administrations effectiveness of schools under the Yasothon primary education service area office 2 correlated positively in medium level with the statistically significant at .01 level. 4. The digital leadership of school administrators, to support and motivation (X_3), having vision and leadership (X_1), making the environment in the organization (X_2), digital communication (X_5), digital technology knowledge (X_4) and together predicted the academic administrations effectiveness of schools under the Yasothon primary education service area office 2 at 42.90 percent. The forecasting equation can be written as follows:

A predictive equation in raw score

$$Y' = 1.378 + .278 x_3 + .181 x_2 + .127 x_1 + .093 x_4$$

A predictive equation in standard score

$$Z'_y = .364 Z_{x_3} + .237 Z_{x_2} + .182 Z_{x_1} + .126 Z_{x_4}$$

Keywords : Digital Leadership; School administrators; Yasothon Primary Education Service Area Office 2

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนา ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน หากสามารถใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ให้ทุกคนมีขีดความสามารถ มีศักยภาพเต็มสมบูรณ์ตามอัตภาพของแต่ละบุคคลแล้ว การพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศก็สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีทรัพยากรบุคคลที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สังคมโลกในอนาคตที่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และเป็นสังคมแห่งปัญญา และมีความดีเท่านั้นที่จะยืนอยู่ในตำแหน่งประเทศชั้นนำได้อย่างมั่นคง และสง่างาม (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545) การศึกษาจึงเป็นรากฐานและเป็นปัจจัยในการพัฒนาคนให้มีศักยภาพเต็มความสามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านการเสริมสร้างบุคคลให้มีความรู้ความคิด ทักษะในด้านต่างๆ และเป็นแรงผลักดัน ที่สำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสังคมจะเป็นตัวทำให้เกิดผลในการพัฒนาต่อประเทศชาติ เพราะการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสังคมเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามที่ ประเทศชาติต้องการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดภารกิจการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารทั่วไป โดยถือว่าการบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลัก มีจุดมุ่งหมาย

เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจในทิศทางการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่เป้าหมายอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ 3 ประการคือ การสร้างโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาการจัดการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และการเพิ่มมาตรฐานการศึกษา และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544) ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารสถานศึกษา คือการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษาจึงอยู่ที่งานด้านวิชาการซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านหลักสูตรสถานศึกษา ปรศนา สำเนียงแจ่ม, (2558) ภารกิจการบริหารสถานศึกษาจะสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมในการบริหารงาน ผู้บริหารเปรียบเสมือนกุญแจในการไขไปสู่ความสำเร็จ ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนไม่อาจทำงานทุกอย่างให้สัมฤทธิ์ผลได้เพียงลำพังคนเดียว จำเป็นต้องอาศัยผู้ร่วมงาน กระบวนการและการเป็นผู้นำ ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีทักษะในการนำคนและจูงใจคน ให้ผู้ร่วมงานทุกคนร่วมมือร่วมใจปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้ที่มีบทบาทและมีอิทธิพลต่อบุคลากรในองค์กร และยังเป็นศูนย์กลางของแต่ละกลุ่มหรือหน่วยงานก็คือ ผู้นำขององค์กรต่าง ๆ ภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นปัจจัยสำคัญในการนำพาให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนการศึกษาให้พัฒนาเป็นไปตามกลไก แนวทางการพัฒนาประเทศของรัฐบาลในยุคปัจจุบันซึ่งเน้นในเรื่องของเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลซึ่งจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการพัฒนาและเป็นแรงผลักดันสำคัญให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีคุณลักษณะและสมรรถนะความเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการเปลี่ยนแปลง ด้านกลยุทธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจและกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชน พร้อมนำประเทศไทยก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางการศึกษาเทคโนโลยีแห่งอนาคตยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา ด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ คือ พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะและสมรรถนะความเป็นผู้นำในการจัดการบริหารสถานศึกษา ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงาน กล่าวคือ นอกจากผู้นำจะเป็นบุคคลสร้างบรรยากาศในองค์กรให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานแล้วงานจะดำเนินไปด้วยดีบรรลุวัตถุประสงค์แล้วยังขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานของผู้นำในการ

บริหารงาน นอกจากนี้ผู้นำมีอิทธิพลเหนือความคิดของสมาชิกเกี่ยวกับเป้าหมายของงาน เป้าหมายส่วนบุคคล และทางที่จะนำไปสู่เป้าหมาย พร้อมกันนั้นผู้นำจะมีประสิทธิผลเมื่อได้รับการยอมรับ ความพึงพอใจ แรงจูงใจจากสมาชิกในหน่วยงานนั้น จึงกล่าวได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัย ความรู้ ความสามารถ หากผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำขององค์กรขาดภาวะผู้นำย่อมส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง ภาพลักษณ์ ค่านิยมและผลสัมฤทธิ์ขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน เป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี ดังนั้น ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาที่จะเกิดประสิทธิผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารเป็นสำคัญ (ศศิวิมล สุขทนารักษ์, 2554)

ด้วยความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัลและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 สนใจที่จะทำวิจัยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร และการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2

2.4 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 ทำให้ทราบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 อยู่ในระดับใด เพื่อเป็นข้อสารสนเทศให้ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3.3 ทำให้ทราบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลในองค์กรประกอบที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการให้
มีประสิทธิภาพต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน
วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้
ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ขอนแก่น เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 327 คน ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 28 คน และครูจำนวน 299 คน
ได้มาโดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตาราง Krejcie & Morgan แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำ
ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ซึ่งแบบสอบถามเป็นลักษณะตรวจสอบรายการ
(Check List) แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) และคำถามปลายเปิด (Open-ended) แบ่งเป็น 3
ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ เพศ
ตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็น
แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ
Likert's Scale ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ 2) การสร้างบรรยากาศ
องค์กร 3) การสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ 4) ความรู้ทางดิจิทัล และ 5) การสื่อสารดิจิทัล ตอนที่ 3
แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
Scale) กำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับตามแบบของ Likert's Scale ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) หลักสูตร
สถานศึกษา 2) กระบวนการเรียนรู้ 3) การพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) การ
นิเทศการศึกษา และ 5) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หากคุณภาพเครื่องมือโดย
ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) และ
ความถูกต้องในการใช้ภาษาและด้านอื่นๆ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
(Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 - 1.00 โดย
ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้
สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient Method) ได้ค่าความเชื่อมั่นของ
แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.82 และตอนที่ 3 ประสิทธิผล
การบริหารงานวิชาการ เท่ากับ 0.75 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแล้วไป
จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
จากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เพื่อขอ
อนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

5. ผลการวิจัย

5.1 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 โดยรวม และรายด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 โดยรวม และรายด้าน

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ	4.57	0.33	3	มากที่สุด
2. ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร	4.67	0.31	1	มากที่สุด
3. ด้านการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ	4.60	0.30	2	มากที่สุด
4. ด้านความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล	4.45	0.32	5	มาก
5. ด้านการสื่อสารดิจิทัล	4.52	0.24	4	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.56	0.18	-	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน และระดับมาก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร ($\bar{X} = 4.67$, S.D.= 0.31) ด้านการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.30) ด้านการมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.33) ด้านการสื่อสารดิจิทัล ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.24) และด้านความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.32) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

5.1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 4 ข้อ และอยู่ในระดับมากจำนวน 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ สู่แนวทางปฏิบัติ 2) ผู้บริหารมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากสภาพปัจจุบันไปสู่การสร้างเทคโนโลยีดิจิทัลขององค์กรเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ 3) ผู้บริหารมีการยอมรับและเตรียมการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคตเพื่อนำไปสู่การพัฒนา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายที่จะนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในสถานศึกษาแบบชัดเจน

5.1.2 ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ มาใช้ในการทำงาน 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรรู้จักเข้าสังคม เปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น 3) ผู้บริหารมีการกำหนดทิศทาง โครงสร้างองค์กรและวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นและผลักดันให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลภายในองค์กร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย

ต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการสื่อสารพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อต่อยอดแนวคิดใหม่ ๆ นำไปสู่การสร้างชุมชนแห่งดิจิทัล

5.1.3 ด้านการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 5 ข้อ และอยู่ในระดับมากจำนวน 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารแสดงออกถึงความเชื่อมั่นว่าผู้ร่วมงานจะสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมาย 2) ผู้บริหารกระตุ้นให้กำลังใจเพื่อเกิดความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมสร้างเจตคติดีในการทำงาน 3) ผู้บริหารสร้างแรงจูงใจภายในทำให้ผู้ร่วมงานเกิดแรงบันดาลใจในการทำงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย

5.1.4 ด้านความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ข้อ และอยู่ในระดับมากจำนวน 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและนำความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลไปสู่งานบริหารงาน 2) ผู้บริหารมีการพัฒนาความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล 3) ผู้บริหารนำเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ เข้ามาและประยุกต์ใช้ในการบริหาร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

5.1.5 ด้านการสื่อสารดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 4 ข้อ และอยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมเพียงพอต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 2) ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับการดำเนินงาน 3) ผู้บริหารจัดให้บริการความรู้ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้าน ICT ร่วมกัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสามารถ ปรับปรุง ประยุกต์พัฒนาคุณภาพเทคโนโลยีดิจิทัล

5.2 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยรวม และรายด้าน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยรวม และรายด้าน

ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	4.38	0.31	5	มาก
2. ด้านกระบวนการเรียนรู้	4.65	0.27	1	มากที่สุด
3. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.47	0.32	3	มาก
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.42	0.29	4	มาก
5. ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.55	0.33	2	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.50	0.24	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.27$) ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.55, S.D. = 0.33$) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.47, S.D. = 0.32$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.29$) และด้านหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.38, S.D. = 0.31$) ตามลำดับ

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y	ระดับความสัมพันธ์
X ₁	1.000	-	-	-	-	.495**	ปานกลาง
X ₂	.464**	1.000	-	-	-	.484**	ปานกลาง
X ₃	.578**	.444**	1.000	-	-	.575**	ปานกลาง
X ₄	-.051	-.005	.005	1.000	-	.119*	ต่ำมาก
X ₅	.087	.116*	.068	.244**	1.000	.144**	ต่ำมาก
X	-	-	-	-	-	.594**	ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.119-0.575$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ ด้านการมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ตามลำดับ

5.4 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรภาวะ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาโยธธ เขต 2

โมเดล	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	F	P
1	X ₃	.575	0.330	161.332	.000
2	X ₃ X ₂	.629	0.395	35.007	.000
3	X ₃ X ₂ X ₁	.643	0.413	9.845	.000
4	X ₅ X ₃ X ₁ X ₄	.655	0.429	8.918	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ด้านการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ (X₃) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ร้อยละ 33.00 เมื่อเพิ่มด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร (X₂) เข้าไปจะมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 39.50 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 6.50 เมื่อเพิ่มด้านการมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ (X₁) เข้าไปจะมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 41.30 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 1.80 เมื่อเพิ่มด้านการสื่อสารดิจิทัล (X₄) เข้าไปจะมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 42.90 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 1.60

ดังนั้น ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้านที่กล่าวมานี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.378 + .278 X_3 + .181 X_2 + .127 X_1 + .093 X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = .364 Z_{X_3} + .237 Z_{X_2} + .182 Z_{X_1} + .126 Z_{X_4}$$

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการสร้างบรรยากาศองค์กร เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการที่ผู้บริหารมีการกำหนดทิศทาง โครงสร้างองค์กรและวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นและผลักดันให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลภายในองค์กร เห็นถึงความสำคัญในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ มาใช้ในการทำงาน มีการสนับสนุนให้บุคลากรแสวงหาความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัลและทักษะใหม่ๆ จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และส่งเสริมให้บุคลากร รู้จักเข้าสังคม เปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้นและส่งเสริมให้บุคลากร รู้จักเข้าสังคม เปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น อีกทั้งผู้บริหารมีการสื่อสารพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อต่อยอดแนวคิดใหม่ ๆ นำไปสู่การสร้างชุมชนแห่งดิจิทัล ดังที่ พิทักษ์ ทิพย์วารี (2558) ชี้ว่าบรรยากาศขององค์กรแห่งการเรียนรู้ย่อมมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ร่วม

ด้วย ผู้นำจึงจำเป็นต้องสร้างให้มีบรรยากาศขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้วยการมีการตั้งวงสนทนาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสาร การเป็นแบบอย่างและเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ ให้โอกาสผู้ร่วมงานเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับตนและลงมือปฏิบัติจนพัฒนาไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ จนเกิดภาพความเป็นผู้นำในทุกระดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของวันชัย ราชวงศ์ (2562) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำสถานศึกษายุคดิจิทัล ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครู บุคลากรให้ใช้ความสามารถด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) ในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน และจัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี การสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) ของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

6.2 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านกระบวนการเรียนรู้เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามศักยภาพตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมฝึกปฏิบัติจากประสบการณ์จริง มีการส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการวิจัยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ มีการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร และจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครองชุมชนท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับกมล ภูประเสริฐ (2555) ที่พบว่า งานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ในขณะที่เดียวกันกระบวนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องใช้วิธีการวัดประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพความเป็นจริงมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของตติธิตา ตังต่า และคณะ (2559) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผล ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ตามลำดับ ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้เพราะสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ

ทางด้านการจัดการศึกษานั้น องค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จในอันดับต้นๆ นั้นคือผู้บริหารสถานศึกษาใช้ความรู้ และทักษะพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน เห็นความสำคัญและสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และผู้บริหารมีการพัฒนาความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัลนำความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลไปสู่การบริหารงานรวมทั้งนำเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ เข้ามาและประยุกต์ใช้ในการบริหาร ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีการทดลองใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงาน ร่วมอุทิศตนเพื่อพัฒนาองค์กรร่วมกัน มีการกระตุ้นให้กำลังใจเพื่อเกิดความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมสร้างเจตคติดีในการทำงาน ผู้บริหารมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายและแสดงออกถึงความเชื่อมั่นว่าผู้ร่วมงานจะสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของรณนันท รทอง (2565) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง อ.เมือง จ.ภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) การปรับตัวและการสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษแบบดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การปรับกฎระเบียบกฎหมาย และการปรับวัฒนธรรม และทัศนคติเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และ 3) วิสัยทัศน์ดิจิทัลและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีก้าวกระโดดโดยรวมอยู่ในระดับน้อย

6.4. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 จากตัวแปรทั้งหมด 5 ตัวแปร มีตัวแปรที่ทดสอบแล้วมีความสามารถในการพยากรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ตัวแปร ตามลำดับคือ ด้านการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร ด้านการมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ และด้านการสื่อสารดิจิทัล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรือพยากรณ์ร้อยละ 42.90 อภิปรายได้ดังนี้

6.4.1 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ เป็นตัวแปรแรกที่เข้าสู่สมการมีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 33.0 แสดงให้เห็นถึงผู้บริหารกระตุ้นให้กำลังใจเพื่อเกิดความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมสร้างเจตคติดีในการทำงาน สร้างแรงจูงใจภายในทำให้ผู้ร่วมงานเกิดแรงบันดาลใจในการทำงานมีการส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีการทดลองใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงาน ร่วมอุทิศตนเพื่อพัฒนาองค์กรร่วมกัน มีการแสดงออกถึงความเชื่อมั่นว่าผู้ร่วมงานจะสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายและมีการให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ ธัญญาณี กิยะกุล (2557) กล่าวถึงการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ ไว้ว่า เป็นการรับรู้ถึงการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารให้การสนับสนุนส่งเสริมและช่วยเหลือบุคลากรในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีการสนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง เปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนรู้เพื่อความสำเร็จในการทำงานร่วมกัน

6.4.2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร เป็นตัวแปรที่สองที่เข้าสู่สมการพยากรณ์มีค่าอำนาจการพยากรณ์เกิดขึ้นร้อยละ 39.50 แสดงให้เห็นถึงผู้บริหารมีการกำหนดทิศทาง โครงสร้างองค์กรและวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นและผลักดันให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลภายในองค์กรเห็นถึงความสำคัญในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ มาใช้ในการทำงาน มีการสนับสนุนให้บุคลากรแสวงหาความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัลและทักษะใหม่ๆ จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และส่งเสริมให้บุคลากร รู้จักเข้าสังคม เปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้นและส่งเสริมให้บุคลากร รู้จักเข้าสังคม

เปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น และผู้บริหารมีการสื่อสารพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อต่อยอดแนวคิดใหม่ ๆ นำไปสู่การสร้างชุมชนแห่งดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ขวัญชนก โตนาค (2556) กล่าวถึงการสร้างบรรยากาศองค์กร ไว้ว่า การสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ในทุกๆฝ่าย การพูดคุยปรึกษาหารือ ระดมสมอง สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ มีพื้นที่ได้พบปะ เห็นหน้าและพูดคุยสื่อสารกันพร้อมด้วยทรัพยากรต่าง ๆ เครื่องไม้เครื่องมือที่พร้อมจะสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการแบ่งปันความรู้ ความคิด จนเกิดรวบรวมน เชื่อมโยง เกิดการพูดคุยปรึกษาหารือ ระดมสมองความรู้ต่าง ๆ ผลักดันให้เกิดการจัดการความรู้ในองค์กรอย่างจริงจัง มีการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

6.4.3 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ เป็นตัวแปรที่สามที่เข้าสู่สมการพยากรณ์มีค่าอำนาจการพยากรณ์เกิดขึ้นร้อยละ 41.30 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายที่จะนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในสถานศึกษาแบบชัดเจน สามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ สู่แนวทางปฏิบัติ สามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมามีส่วนร่วมในการบริหาร เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากสภาพปัจจุบันไปสู่การสร้างเทคโนโลยีดิจิทัลขององค์กรเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการและมีการยอมรับและเตรียมการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคตเพื่อนำไปสู่การพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิศาชล บำรุงภักดี (2563) กล่าวถึงการมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำไว้ว่า พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออกถึงการมีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์กำหนด เป้าหมาย ภาระงาน และตัวชี้วัดความสำเร็จทางเทคโนโลยี

6.4.4 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสื่อสารดิจิทัล เป็นตัวแปรที่สี่ที่เข้าสู่สมการมีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 42.90 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเห็นความสำคัญและสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ ใช้ความรู้ และทักษะพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีการให้บริการความรู้ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้าน ICT ร่วมกัน และส่งเสริมการพัฒนาระบบบริหารจัดการ และสามารถถ่ายทอด เผยแพร่ความรู้สู่ชุมชนและหน่วยงานอื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ (2564) กล่าวถึง การสื่อสารดิจิทัลไว้ว่า การปฏิบัติงานเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อเกิดการสื่อสารอย่างทั่วถึงโดยใช้เครือข่ายที่ทันสมัย ทั้งเครือข่ายภายนอกและภายใน ในการผสมผสานช่องทางการสื่อสารหลาย ๆ ทาง เพื่อสิ่งเนื้อหาเกี่ยวกับองค์กรให้เกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพของสถานศึกษาไปในทิศทางและจุดมุ่งหมายเดียวกัน

6.4.5 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความรู้ทางเทคโนโลยี เป็นตัวแปรที่ไม่เข้าสู่สมการพยากรณ์ แสดงให้เห็นถึงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญของการพัฒนาความรู้ และนำเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ เข้ามาและประยุกต์ใช้ในการบริหาร มีความสามารถคิดนอกกรอบด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา และผู้บริหารมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และนำความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลไปสู่การบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชุตีรัตน์ กาญจนธงชัย (2562) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องแสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจในดิจิทัล เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกดิจิทัล วิธีการใช้ดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษา รวมไปถึงนำดิจิทัลเข้ามาช่วยในการบริหารงาน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจในเรื่องการ

บริหารงาน มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อดิจิทัลที่เหมาะสม รวมไปถึงการประมวลผล ข้อมูลสารสนเทศในโลกดิจิทัล มีความรู้ในด้านจริยธรรม กฎหมาย มารยาทและการใช้ดิจิทัล

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น แต่กลับเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ เข้ามาและประยุกต์ใช้ในการบริหาร ควรมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและนำความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลไปสู่การบริหารงาน และสามารถคิดนอกรอบด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.3 จากการวิจัยพบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานด้านการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร ให้มีความสมบูรณ์ มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน สถานศึกษาชุมชน และหลักสูตรแกนกลาง และจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรทำการวิจัยพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้พัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลให้สูงยิ่งขึ้น

7.3.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดอื่นๆ

7.3.3 ควรทำการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยระเบียบวิธีวิจัย และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากหลายๆพื้นที่ ในสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี เพื่อให้ได้ผลวิจัยเชิงลึกที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งในแง่ปัจจัยเงื่อนไข กระบวนการ ยุทธศาสตร์และผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้น

8. บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์พับลิเคชั่น.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
กิตติมา ปรีดีดิลก. (2532). กระบวนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
ขวัญชนก โตนาค. (2556). การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ชูติรัตน์ กาญจนธัญชัย. (2562). **ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- ดาวรุ่งวรรณ ฤวิลาการ. (2564). **ภาวะผู้นำดิจิทัล Digital Leadership**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ตัทธิตา ตั้งต่ำ, สมคิด นาคขวัญ และชูศักดิ์ เอกเพชร. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12. **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช**. 8(2). 46–58.
- ธัญญาณี กิยะกุล. (2557). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- นิศาชล บำรุงภักดี. (2563). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปรียาพร วงศอนุตรโรจน. (2544). **การบริหารวิชาการ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหมิตรออฟเซต.
- พิทักษ์ ทิพย์วารี. (2558). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถาบันการพลศึกษา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รัฐนันท์ รถทอง. (2565). **ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง อ.เมือง จ.ภูเก็ต**. **วารสารรอยแก่นสาน**. 6(11). 76-87.
- วันชัย ราชวงศ์. (2562). **ภาวะผู้นำสถานศึกษายุคดิจิทัล**. **วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย**. 1(4). 25-32.
- ศศิวิมล สุขทนารักษ์. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในเขตอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). **แนวทางบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- เอกรัตน์ เชื้อวังคำ. (2564). **องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ
ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*
DRIVEN STRATEGIES AND DEVELOPMENT DIGITAL COMPETENCY OF
ELDERLY IN TAPONG SENIORS SCHOOL OF MUANG RAYONG

กมลชนก วิสิษฐดำรงกุล¹, ปัญญา ทองนิล², กาญจนา บุญสง³
Kamonchanok Visitdumrongkul¹, Panya Thongnin², Kanchana Boonsong³
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี^{1,2,3}
Phetchaburi Rajabhat University^{1,2,3}
Email : kmcn.ktt@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 2) เพื่อศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 3) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1) ทีมงานเครือข่าย จำนวน 10 คน 2) ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสัมภาษณ์เรื่องกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ 2) คู่มือกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 3) แบบประเมินสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของความก้าวหน้า

ผลการวิจัยพบว่า 1. กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ 1) กลยุทธ์เครือข่ายทีมงานเครือข่ายมีความสมัครใจในการประสานงานเพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และประสบการณ์ระหว่างกัน 2) กลยุทธ์การมีส่วนร่วม ทีมงานเครือข่ายร่วมแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาสมรรถนะ ระดมทรัพยากร แก้ไขปัญหาและอุปสรรค 3) กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจเพื่อเพิ่มความมั่นใจในศักยภาพหรือความสามารถให้กับคณะทำงาน และ 4) กลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ ทีมงานเครือข่ายมุ่งสร้างความรู้และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ โดยการจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน 2. กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ได้แก่ กิจกรรมโครงการ/การฝึกอบรมฐานสมรรถนะ โดยใช้เทคนิคการให้ความรู้ควบคู่กับการปฏิบัติ ประกอบด้วย 5 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การใช้อุปกรณ์สมาร์ทโฟน 2) การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต 3) ความปลอดภัยในการใช้สื่อ

ดิจิทัล 4) การใช้แอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาอาชีพ และ 5) การใช้แอปพลิเคชันเพื่อเชื่อมต่อกับสังคม
3. ผลคะแนนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ พบว่า มีคะแนนการประเมิน
สมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล หลังเข้าร่วมกิจกรรม 22.12 สูงกว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม
12.63 โดยมีคะแนนพัฒนาการโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 54.88

คำสำคัญ : กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนา; สมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล; กิจกรรมโครงการ/
การฝึกอบรมฐานสมรรถนะ

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) strategy of driving competency development in digital technology for the elder, 2) strategy of competency development in digital technology for the elder, 3) result of competency development in digital technology for the elder. The action research was used in this study. There are 2 target groups which are 10 persons of network team and 90 persons of elder in Taphong Subdistrict Elder School, Mueang District, Rayong Province. There are 3 research instrument which are 1) Interview in topic of strategy for digital technology competencies developing of the elder 2) instruction for digital technology competencies developing of the elder in Taphong Subdistrict Elder School, Mueang District, Rayong Province 3) Pre and Post assessment for digital technology competencies of the elder. The applied statistic is 1) average 2) standard deviation 3) Progress percentage.

The results are that: 1. strategy of driving competency development in digital technology for the elder were as follows: 1) Network strategy, the network team is willing to coordinate for exchange information, knowledge, and experiences with each other. 2) Participation strategy, the network team share their opinions, participate in planning, develop competencies, mobilize resources, and solve problems and obstacles. 3) Empowerment Strategy, the network team can increase confidence in their potential and abilities 4) Creating a learning process Strategy, the network team aims to create knowledge and competency in digital technology for the elder by arranging the environment, learning materials, and facilitating to the learners. 2. strategy of competency development in digital technology for the elder is that project activities/competency training by using technique of providing knowledge with practice. The technic consists of 5 plans for organizing of learning activity including 1) Using a smartphone 2) Using internet media 3) Safety in the use of digital media 4) Using the application for career development and 5) Using the application to connect with society. 3. The score of the digital technology

competency development for the elder show that the score of after participating for the digital technology competency assessment at 22.12 points which is higher than before participating at 12.63 points with an overall development score of 54.88 percent.

Keywords : Strategy of driving competency development; Digital technology; Project activities/competency training

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโทรคมนาคม ได้มีการพัฒนาให้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง หรือเรียกกันในปัจจุบันว่า “เทคโนโลยีดิจิทัล” (Digital Technology) ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลทุกเพศทุกวัยในสังคมหลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นวัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน และแม้แต่วัยชราหรือวัยผู้สูงอายุก็จำเป็นต้องมีการเรียนรู้ และมีทักษะ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลด้วยเช่นกัน เพื่อใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการยกระดับคุณภาพชีวิตของสังคมผู้สูงอายุให้ดีขึ้น และเป็นการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการใช้เทคโนโลยีของบุคคลทุกเพศทุกวัย (อารีย์ มยังพงษ์, 2561)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้กล่าวว่าการประเทศไทยนั้นมีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ศักยภาพทางเศรษฐกิจ และสภาพทางสังคมในด้านต่าง ๆ โครงสร้างประชากรไทยได้เปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัยมากขึ้นตามลำดับและจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 โดยที่สัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19.8 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีการลดลงของอัตราการเกิดและอัตราการตาย ทำให้ “ภาวะประชากรสูงอายุ” ในประเทศไทยสูงขึ้น ประเทศกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ” (Aging Society) ซึ่งหมายถึง สังคมของคนที่มียุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จนเป็นที่กังวลของทุกภาคส่วนว่าการมีประชากรผู้สูงอายุมากขึ้น จะนำมาซึ่งปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรงในอนาคต ซึ่งจากข้อมูลของ United Nations (2007) World Population Ageing พบว่า หลังจากปี พ.ศ. 2552 ประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ได้แก่ เด็ก และผู้สูงอายุ จะมีจำนวนมากกว่าประชากรในวัยแรงงาน ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการลดภาวะเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็วและการลดลงอย่างต่อเนื่องของระดับการตายของประชากร ทำให้จำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุของไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยอ้างอิงข้อมูลจากกระทรวงสาธารณสุข คาดว่าในปี 2568 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็น “สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์” ซึ่งจะมีผู้สูงอายุ 1 คนต่อประชากรทุก ๆ 5 คน หรือประมาณกว่า 14 ล้านคน และภายในปี 2583 จะเพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 17 ล้านคน มากกว่า 1 ใน 4 ของประชากรทั้งประเทศ (ณัฐฉานย์ เนียมทอง, 2561) จึงต้องมีการเตรียมพร้อมรับปัญหาดังกล่าวโดยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนร่วมกันดำเนินงานเพื่อคุ้มครอง ส่งเสริม สนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ โดยการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุขึ้นเป็นนโยบายระดับชาติ มีแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545 - 2564) มีกฎหมายที่ใช้คุ้มครอง

ผู้สูงอายุโดยตรง คือ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 มีการจัดตั้งสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมศักยภาพ คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นำไปสู่ "สังคมผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ" และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (ทศพนธ์ นรทัศน์, 2552: 8) หลายประเทศได้วางนโยบายเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อให้ได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุข

ในยุคของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการตอบสนองการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุมากขึ้นเช่นเดียวกับบุคคลในวัยอื่น ๆ ดังที่สหภาพยุโรปคาดไว้ว่า จำนวนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 40 จาก พ.ศ. 2553-2573 จึงต้องการที่จะให้อินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงผู้สูงอายุได้มากขึ้นและจะฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตแก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถติดต่อสื่อสารกับสังคมได้อย่างสะดวก (ศรีศักดิ์ จามรมาน, 2552) หรืออย่างประเทศเกาหลีใต้ กระทรวงสารสนเทศและการสื่อสารของเกาหลีใต้ จัดโครงการการศึกษาไอซีทีสำหรับผู้สูงอายุ โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนสถาบันการศึกษา ศูนย์สวัสดิการสังคม และศูนย์สวัสดิการผู้ที่อยู่ในวัยเกษียณ เพื่ออบรมทักษะไอซีทีแก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป เป็นเวลา 20 - 30 ชั่วโมง (เกรียงศักดิ์ เจริญ วงศ์ศักดิ์, 2551) สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญตระหนักถึงการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ ผู้สูงอายุและมีแผนรองรับการพัฒนาไอซีทีให้กับผู้สูงอายุด้วยเช่นกัน ทั้งนี้จากแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย พ.ศ. 2552-2556) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการเรียนรู้ไอซีทีให้แก่ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ โดยจัดทำและเผยแพร่อุปกรณ์ ไอซีทีทั้งฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้ เนื้อหาสาระดิจิทัล เพื่อสร้างโอกาสแก่กลุ่มบุคคลดังกล่าวให้สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งการ ฝึกอบรมการเรียนรู้ด้านไอซีทีให้แก่ผู้สูงอายุ (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2552) นอกจากนี้ยุทธศาสตร์การพัฒนาไอซีทีภายใต้กรอบแนวทางของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 4) ของประเทศไทย พ.ศ. 2561-2564 ได้กำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุและผู้พิการ ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการของรัฐทางช่องทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเสมอภาค ดังนั้นการที่ยุทธศาสตร์ในแผนแม่บทไอซีทีดังกล่าว จะบรรลุเป้าหมายได้นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สูงอายุควรจะได้รับรู้เรื่องเทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ การใช้สื่อเทคโนโลยี และคุณลักษณะส่วนบุคคล เพราะจะทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ได้อย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกับบุคคลในวัยอื่น

เมื่อพิจารณาจากสภาพสังคมเมืองของประชากรในจังหวัดระยองนั้น ถือว่าได้รับอิทธิพลจากการเข้าถึงและใช้สื่อเทคโนโลยีได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และจากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตะพง ในวันที่ พบว่า ผู้สูงอายุจำนวนมากให้ความสนใจที่ต้องการจะเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล แต่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะจำเป็นในการใช้งาน ฉะนั้นจึงต้องการให้หน่วยงานภาครัฐหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็น

การจัดฝึกอบรมและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าตนเองยังมีศักยภาพในการเรียนรู้ และเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีความสุขมากขึ้นได้ อีกทั้งเครื่องมือสื่อสาร เช่น สมาร์ทโฟน ในปัจจุบันสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้นั้น เป็นช่องทางและเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมต่อโลกของข้อมูลข่าวสารกับผู้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว หากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องร่วมกันส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ผู้สูงอายุได้ จะช่วยให้ผู้สูงอายุรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสาร รวมถึงได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูลที่นำมาใช้ในการส่งเสริมการดูแลสุขภาพของตนเอง และยังช่วยในการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของประชากรต่างวัยได้ ดังนั้น การสนับสนุนและส่งเสริมความสามารถและสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ผู้สูงอายุ นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ต่อวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้หลายประเทศให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้งปัจจุบันจากการเติบโตและวิวัฒนาการของอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและการใช้งานที่หลากหลาย ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัย เรื่องกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และนำข้อมูลสารสนเทศมาให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและสภาพแวดล้อมที่เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษากลยุทธ์การขับเคลื่อนและพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง

2.2 เพื่อศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง

2.3 เพื่อศึกษาผลการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้คู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนและพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง

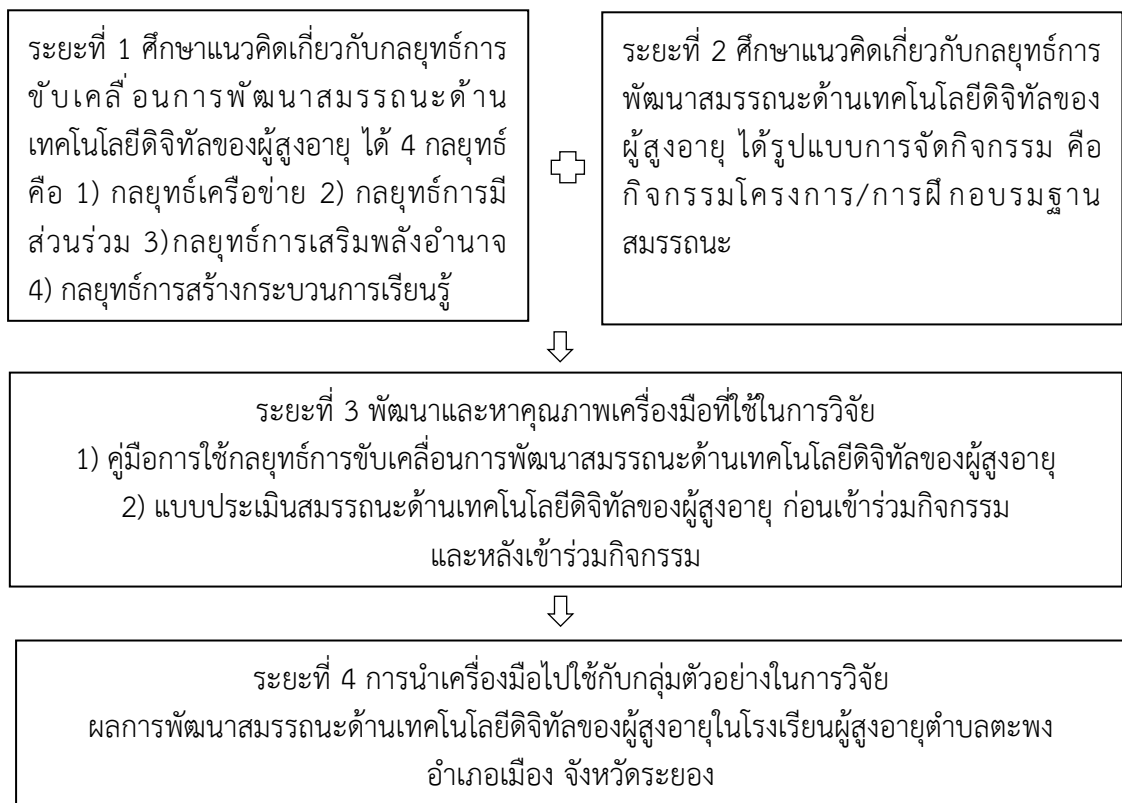
3.2 โรงเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมะนัง จังหวัดระยองได้แนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การขับเคลื่อนและพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้ ประชากรเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน 90 คน 2) ทีมงานเครือข่าย จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์เรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 2) คู่มือการขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 3) แบบประเมินสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

↓ 1) หาค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยหาค่าความเที่ยงตรง (IOC) จาก (1) แบบสัมภาษณ์เรื่องกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ (2) คู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ

ผู้สูงอายุ (3) แบบประเมินสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

2) หาค่าสถิติพื้นฐาน โดยใช้สูตร หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนพัฒนาการ จากการประเมินสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุก่อนเข้าร่วมกิจกรรมและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

5. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1 ผลการศึกษากลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยองหมายถึง แนวทางและวิธีการปฏิบัติกิจกรรม จากการประเมินสภาพแวดล้อม ความเหมาะสม ที่คาดว่าจะทำให้การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยองประสบความสำเร็จ ความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ใช้กลยุทธ์ 4 ประเภท ได้แก่ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ กลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้

5.1.1 กลยุทธ์เครือข่าย หมายถึง วิธีการสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จากการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่เป็นหน่วยงานหลักด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งมีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการพัฒนา ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลระยอง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านยายดา และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองระยอง โดยผู้วิจัยได้มีการวางแผนจัดประชุมคณะทำงาน เพื่อสร้างความเป็นเครือข่ายในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ

5.1.2 กลยุทธ์การมีส่วนร่วม หมายถึง วิธีการที่ทีมงานเครือข่าย มีบทบาทในการพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุที่สมควรจะพัฒนาในลำดับแรก ร่วมกันวางแผน กำหนดแนวทาง ร่วมพิจารณาตัดสินใจกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ร่วมระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีที่ใช้ในการพัฒนา ร่วมสร้างคู่มือเพื่อใช้ในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ร่วมรับผิดชอบดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ร่วมรายงานและติดตามผลการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ รวมทั้งร่วมรับประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการจัดกิจกรรม

5.1.3 กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ หมายถึง การใช้กลยุทธ์เป็นตั้งเครื่องมือในการเพิ่มความสามารถ หรือศักยภาพให้กับทีมงานเครือข่าย ซึ่งได้แก่ บุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลระยอง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านยายดา และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองระยอง โดยการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ความรู้ ชี้แจงเอกสารการใช้คู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ

ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ตามคู่มือกลยุทธ์ การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยมีผู้วิจัยเป็นวิทยากรให้ความรู้ เพื่อสร้างความมั่นใจทางวิชาการ ให้กับทีมงานเครือข่าย ต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ

5.1.4 กลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการเพิ่มความสามารถ หรือศักยภาพให้กับทีมงานเครือข่าย ซึ่งได้แก่ บุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลระยอง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านยายดา และศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์อำเภอเมืองระยอง ดำเนินการจัดการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อมุ่งสร้างความรู้และทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ โดยการจัดบรรยายภาค ในการอบรม สื่อการเรียนรู้ รวมถึงอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุ ได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทั้ง การเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติจริง โดยมีการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ของทีมงานเครือข่าย กับประสบการณ์จริงของผู้เรียน มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อให้เกิดการคิดเป็น ทำเป็น และมีการ ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

5.2 ผลการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียน ผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

กลยุทธ์ที่ทีมงานเครือข่าย ใช้เป็นกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง คือ กิจกรรมโครงการ/การ ฝึกอบรมฐานสมรรถนะ ซึ่งได้บรรจุไว้ในคู่มือการขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยคู่มือได้แบ่งสาระออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบไปด้วย คำนำ สารบัญ คำชี้แจง และข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 2 กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาฯ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ได้แก่ กลยุทธ์ เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ และกลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้

ตอนที่ 3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมโครงการ/การฝึกอบรมฐาน สมรรถนะ เทคนิคการให้ความรู้ควบคู่กับการปฏิบัติเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสมรรถนะ ด้านเทคโนโลยี ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การใช้อุปกรณ์สมาร์ทโฟน “ แอนด์เมต สร้างสรรค์”

กิจกรรมที่ 2 การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต “ สุขภาพออนไลน์ของผู้สูงอายุ”

กิจกรรมที่ 3 ความปลอดภัยในการใช้สื่อดิจิทัล “ นักชอปปวยเก่า”

กิจกรรมที่ 4 การใช้แอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาอาชีพ “ ตลาดสินค้าออนไลน์”

กิจกรรมที่ 5 การใช้แอปพลิเคชันเพื่อเชื่อมต่อกับสังคม “ ดนตรีสร้างสุขออนไลน์”

ตอนที่ 4 แบบประเมินสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ก่อน (Pre-test) และหลัง (Post-test) การเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 5 ส่วนท้าย ประกอบไปด้วย เกณฑ์การให้คะแนนเพื่อประกอบการประเมิน สมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ

5.3 ผลการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบล ตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยองก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

ผลคะแนนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบล ตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบล ตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง มีคะแนนการประเมินสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยรวมได้ ค่าเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรม (Post-Test) 22.12 สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม (Pre-Test) 12.63 คะแนนพัฒนาการโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 54.88 เมื่อเทียบกับเกณฑ์พัฒนาการพบว่า โดยรวม มีพัฒนาการอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาพัฒนาการรายบุคคลแล้ว มีค่าร้อยละระหว่าง 25.00 - 94.44 เมื่อเทียบกับเกณฑ์พัฒนาการพบว่า รายบุคคลมีพัฒนาการตั้งแต่ระดับต้นถึงระดับ สูงมาก

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง สามารถอภิปรายได้ดังนี้

6.1 ผลการใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง ทั้ง 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ และกลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาทีมงานเครือข่าย 4 กลยุทธ์นี้ มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องใช้ ร่วมกัน เพราะกลยุทธ์เครือข่ายทำให้เกิดเครือข่ายทีมงานพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง เกิดการประสานงานกัน มีการ ระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง ให้สำเร็จบรรลุตาม จุดมุ่งหมาย มีการช่วยเหลือและร่วมใจกันแก้ไขปัญหา และขจัดอุปสรรค มีน้ำใจต่อกัน ซึ่งสอดคล้อง กับ กลยุทธ์การมีส่วนร่วม ช่วยให้เกิดการร่วมมือกันวางแผนงานภายในทีมงานเครือข่าย ร่วมพิจารณา ตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา มีการลงมือปฏิบัติงานร่วมกัน มีอุดมการณ์ในการเห็นถึงความสำคัญของ การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยองร่วมกัน กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ ทำให้ทีมงานเครือข่ายเกิดทัศนคติเชิงบวก และมีเจตคติที่ดีต่อการใช้คู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของ ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมือเมือง จังหวัดระยอง สอดคล้องกับ อนันต์ ม่วงอุ่มมิ่ง (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มุสลิม โรงเรียนพัฒนาศาสตร์วิทยาท่าแร่ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า กลยุทธ์ขับเคลื่อนการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มี 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจและกลยุทธ์การบูรณาการ และผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนมุสลิม คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้า เพิ่มขึ้นร้อยละ 42.88 ผ่านเกณฑ์ในระดับดีมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับยุรนันท์ วรรณรักษ์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนการ พัฒนาครูเครือข่ายเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน อยู่ในระดับดี และมีร้อยละความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.29 และกลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ มุ่งสร้างความรู้และทักษะให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน คือผู้สูงอายุ โดยการจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทั้งการเรียนรู้และการปฏิบัติจริง โดยมีการเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์จริงของผู้สูงอายุที่เกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดการคิดเป็น ทำเป็น มีการใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถนำความรู้และทักษะ ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ มัยงพงษ์ ที่พบว่า การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตจากการเข้ารับการฝึกอบรมเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ที่สามารถเสริมสร้างและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติ ในเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลการใช้กลยุทธ์ ทั้ง 4 กลยุทธ์นี้ นำไปสู่การพัฒนาและสร้างคู่มือการขับเคลื่อนและพัฒนาสมรรถนะสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

6.2 ผลการใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ กิจกรรมโครงการ/การฝึกอบรมฐานสมรรถนะ โดยใช้เทคนิคการให้ความรู้ควบคู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 กิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมที่ 1 การใช้อุปกรณ์สมาร์ตโฟน “แฮนด์เมด สร้างสรรค์” กิจกรรมที่ 2 การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต “สุขภาพออนไลน์ของผู้สูงอายุ” กิจกรรมที่ 3 ความปลอดภัยในการใช้สื่อดิจิทัล “นักชอปปาย์เก่า” กิจกรรมที่ 4 การใช้แอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาอาชีพ “ตลาดสินค้าออนไลน์” กิจกรรมที่ 5 การใช้แอปพลิเคชันเพื่อเชื่อมต่อกับสังคม “ดนตรีสร้างสุขออนไลน์” ซึ่งได้บรรจุไว้ในเล่มคู่มือการใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งคู่มือเล่มนี้เกิดจากการรวมทีมของทีมงานเครือข่าย และผู้วิจัยมีการสัมภาษณ์ทีมงานเครือข่ายเกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ที่ควรเร่งพัฒนา เทคนิค หรือวิธีการในที่ควรนำมาพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทีมงานเครือข่ายจึงมีส่วนร่วมในการสร้างคู่มือ และนำคู่มือไปพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าว เป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการใช้สื่อเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับ อารีย์ มัยงพงษ์ และ เกื้อกุล ตาเย็น (2559) ที่ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการใช้สื่อเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ มี 3 ปัจจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ ซึ่งได้แก่ ลักษณะประชากรหรือคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ระดับรายได้ โครงสร้างของครอบครัว อาชีพก่อนเกษียณ อาชีพในปัจจุบัน และภูมิหลังที่มีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต 2) ปัจจัยด้านการยอมรับสื่อเทคโนโลยี แบ่งเป็น การรับรู้ประโยชน์ที่สามารถช่วยยกระดับคุณภาพการดำเนินชีวิต การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน การเข้าถึง มีทัศนคติทางบวกต่อการใช้เทคโนโลยี มีแรงจูงใจด้านความบันเทิง มองเห็นความคุ้มค่าต่อการลงทุนหาเทคโนโลยีมาใช้งาน และมองว่าเป็นที่ยอมรับของสังคมและบุคคลรอบข้าง 3) ปัจจัยด้านการสนับสนุนสื่อเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีจะช่วยส่งเสริมหรือ

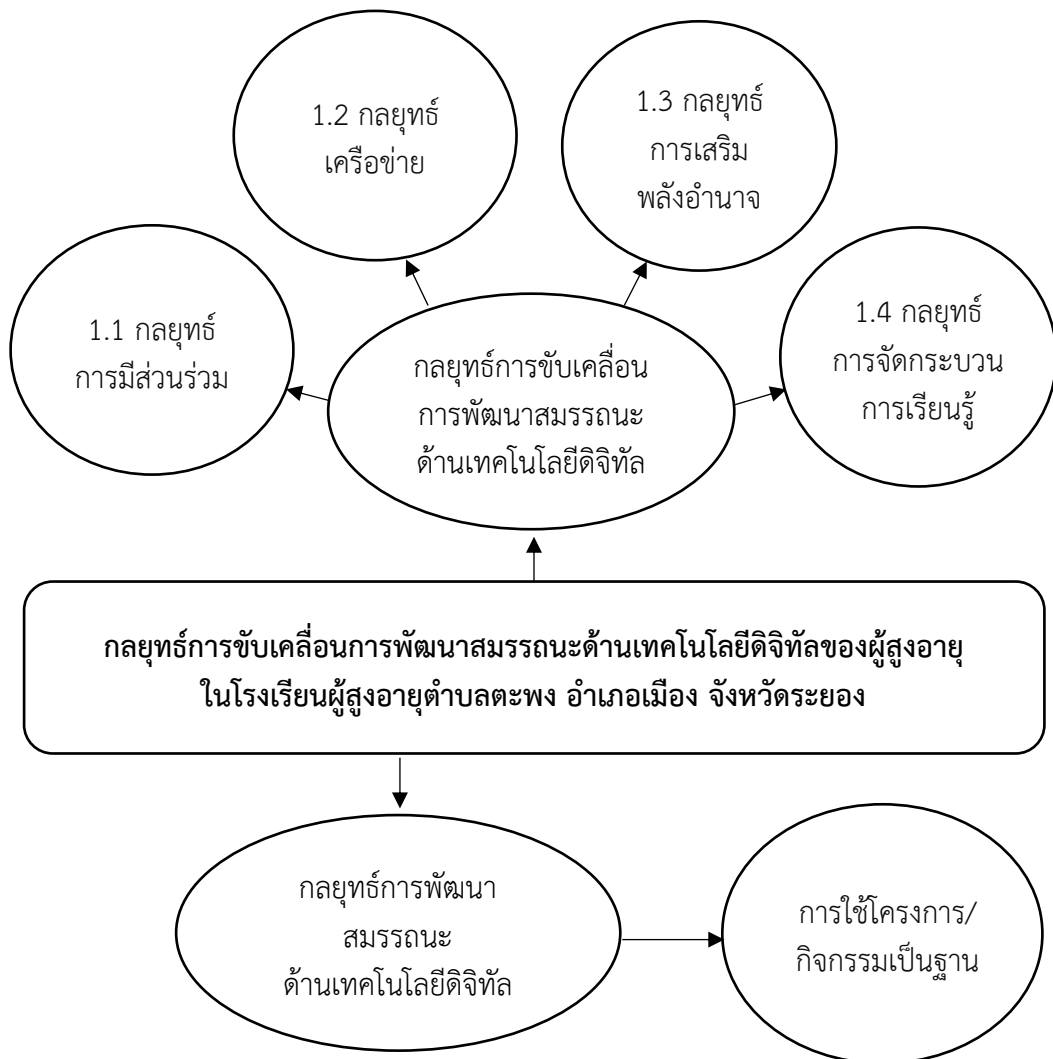
อำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุเกิดการใช้งาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้มีการให้บริการใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จัดตั้งห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ มีการจัดสรรงบประมาณ และให้มีหน่วยงานการศึกษาจัดโครงการฝึกอบรมการใช้สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้แก่ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

6.3 ผลการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง หลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากทีมงานเครือข่าย ช่วยกันระดมสมอง ร่วมกันเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการให้ความรู้ควบคู่กับการปฏิบัติ ในรูปแบบกิจกรรมโครงการ/ การฝึกอบรมฐานสมรรถนะ ตลอดจนร่วมมือกันสร้างคู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จนสำเร็จ 1 เล่ม แล้วได้นำไปใช้พัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยมีการขับเคลื่อนคู่มือด้วยกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ อันได้แก่ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ และกลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลให้สมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ อาชัญญา รัตนอุบล (2562) กล่าวถึงลักษณะของกิจกรรมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ มีดังนี้ 1) สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้โดยตรง เป็นกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มทักษะ ความรู้ และเจตคติที่นำไปสู่การประกอบอาชีพ การดูแลสุขภาพอนามัยตนเอง การมีสังคม และการมีความสุขในชีวิต 2) มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย รู้จักตนเองและรู้ถึงศักยภาพตนเอง 3) มีความเป็นอิสระในการเรียนรู้ ไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ ให้โอกาสในการลงมือทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 4) เกี่ยวข้องกับปัญหาของตนเองและชุมชน ที่ต้องได้รับการแก้ไขเพื่อให้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาทีมงานเครือข่ายเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่มีประสิทธิภาพ คือ การผสมผสานร่วมกันระหว่างกลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ และกลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ ส่วนกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง คือการใช้กิจกรรมโครงการ/การฝึกอบรมฐานสมรรถนะ เทคนิคการให้ความรู้ควบคู่กับการปฏิบัติเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งได้บรรจุไว้ในเล่มคู่มือการขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และจากการใช้คู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นกรอบในการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ปรากฏผลคะแนนพัฒนาการ ร้อยละ 54.88 โดยรวมมีพัฒนาการอยู่ในระดับสูง

ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบล ตะพง อำเภอมือง จังหวัดระยอง เป็นสิ่งที่ทีมงานเครือข่ายควรให้ความสำคัญและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ที่ร่วมมือกันพัฒนา เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้และทักษะ สมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. องค์ความรู้ใหม่

กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพง อำเภอมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ 1) กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 1.1) กลยุทธ์การมีส่วนร่วม 1.2) กลยุทธ์เครือข่าย 1.3) กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ 1.4) กลยุทธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้ 2) กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ได้แก่ การใช้โครงการ/กิจกรรมเป็นฐาน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การนำกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาทั้ง 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ และกลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ ไปใช้ในการขับเคลื่อนทีมงานเครือข่าย ส่งผลให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ควรนำกลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัยพบว่า การนำเทคนิคการให้ความรู้ควบคู่กับการปฏิบัติในรูปแบบกิจกรรมโครงการ/การฝึกอบรมฐานสมรรถนะ ไปใช้ในการพัฒนาผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลตะพงอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ส่งผลให้ผู้สูงอายุ ได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ดังนั้นโรงเรียนผู้สูงอายุอื่น ๆ ควรนำเทคนิคดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาสมรรถนะของผู้สูงอายุในด้านอื่น ๆ เช่น สมรรถนะด้านการสื่อสาร สมรรถนะด้านการค้นหาข้อมูลข่าวสาร

8.3.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ สำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ

8.3.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุ ที่แตกต่างจากกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาที่ผู้วิจัยใช้ทั้ง 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ และกลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพและประสิทธิผล

9. บรรณานุกรม

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2552).

บทสรุปผู้บริหาร แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 2) ของประเทศไทย พ.ศ.2552-2556. การบรรยายแนวคิดสำหรับการจัดทำกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554-2563 ของประเทศไทย. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร. 27 กรกฎาคม 2553. 10.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). การศึกษาเพื่อผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : หนังสือพิมพ์บางกอกทูเดย์.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). สังคมผู้สูงอายุ. นิตยสารการศึกษาอัปเดต. 2(092) ประจำวันที่ 31 กรกฎาคม - สิงหาคม 2551.

ณัฐดนัย เนียมทอง. (2561). ความเข้าใจดิจิทัลกับผู้สูงอายุ. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2564. จาก <http://gg.gg/ut9vc>

- ทศพนธ์ นรทัศน์. (2552). **คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ.** การประชุมทางวิชาการการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำเทคโนโลยี สารสนเทศและความรู้ ในประชากรผู้สูงอายุ. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ กรุงเทพมหานคร. 24 ตุลาคม 2552. 8.
- ศรีศักดิ์ จากมรมาณ. (2552). **การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงวัยด้วยคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต.** การบรรยายสัมมนาทางวิชาการจัดโดยชมรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อความเท่าเทียม. โรงแรมดุสิตเพลส เฟส 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพมหานคร. 30 พฤษภาคม 2552. 54.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง.** สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2564. จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- อารีย์ มัยงพงษ์. (2561). **รูปแบบสมรรถนะเพื่อการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพฯ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2*
THE DEVELOPMENT OF TEACHERS IN CREATIVE LEARNING MANAGEMENT
PROGRAM FOR EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER BURIRAM PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

พิกุลทอง พวงเงิน¹, ธัชชัย จิตรนันท์²
Pikulthong Puangngoen¹, Thatchai Chittranun²
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}
Faculty of Education, Mahasarakham University^{1,2}
Email : 64010581029@msu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 และ 2) เพื่อออกแบบและประเมินโปรแกรมพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 การดำเนินการวิจัยมีลักษณะเป็นการวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ด้านจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 จำนวน 359 คน โดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ ระยะที่ 2 ออกแบบและประเมินโปรแกรมพัฒนาจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และการกำหนดวิธีจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องเท่ากัน และ ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การกำหนดเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ การวัดและการประเมินผล การกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ การศึกษาความพร้อมของผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ตามลำดับ 2. โปรแกรมการพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมการพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : โปรแกรมการพัฒนาคู่มือ; การจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์; สำหรับสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this study aimed to 1) investigate the current conditions, desirable conditions and the necessary needs for Teacher Development in Creative Learning Management for Educational Institutions under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 and 2) design and evaluate The Development of Teacher in Creative Learning Management Program for Educational Institutions under Buriram Primary Educational Service Area Office 2, the research is characterized as research and development, divided into 2 phases; Phase 1: Study of the current conditions, desirable conditions and needs are necessary for Teacher Development in Creative Learning Management for Educational Institutions under Buriram Primary Educational Service Area Office 2, The sample group included educational institution administrators and teachers under the Buriram Primary Educational Service Area Office 2, a total of 359 people were obtained using a stratified random sampling method. Phase 2: design and evaluate The Development of Creative Learning Management Program for Educational Institutions under the Buriram Primary Educational Service Area Office 2. The group of informants included 3 educational institution administrators with Best Practice by specific selection. The instruments used to collect data were questionnaires, semi-structured interviews and the assessment of suitability and possibility of the program. The statistics used to analyze the data were percentage, average, standard deviation and PNI.

The research results revealed that: 1. The current state of teacher development in creative learning management is at a high level. When considering each aspect, it was found to be at a high level in all aspects, with the highest average being organizing creative learning activities and the lowest average being creative content determination, desirable conditions for The Development of Teachers in

Creative Learning Management, the overall is at the highest level. When considering each aspect, it was found to be at a high level in all aspects, with the highest average being organizing creative learning activities and determining creative learning management methods. which has the same average and order of needs in developing teachers in creative learning management Arrange the importance of essential needs from highest to lowest, including Determining the creative content, setting creative learning objectives, Measurement and Evaluation, determining creative learning management methods, studying student readiness and organizing creative learning activities, respectively. 2. The Development of Teachers in Creative Learning Management Program for Educational Institutions under Buriram Primary Educational Service Area Office 2, has evaluated the appropriateness and feasibility of The Teacher Development for Creative Learning Management Program for Educational Institutions under Buriram Primary Educational Service Area Office 2, by 5 experts, the overall it was appropriate and feasible at the highest level.

Keywords : Teacher development programs, Creative learning management, Educational Institutions

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลก ภายใต้ระบบเศรษฐกิจ และสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาโดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถและสมรรถนะที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยแลนด์ 4.0 ท่ามกลางสถานะเช่นนี้จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายยิ่งสำหรับครูในการจัดการองค์ความรู้ให้เกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ครูจึงต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตรผู้สอนพยายามคิดสรรกระบวนการเรียนรู้จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้าง

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) บทบาทของผู้สอนที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ แบบ Mastering Growth คือ การโค้ช (Coach) ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนทุกคนเกิดความเจริญงอกงามทางการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและเข้มแข็งโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติและรูปแบบการรู้คิด (Cognitive Style) ของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล มาสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ (วิชัย วงใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล, 2563)

จากผลการติดตามประเมินผลการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 2 การนำผลการดำเนินงานมาพัฒนาการบริหาร และการจัดการศึกษา อยู่ในระดับคุณภาพ ปรับปรุง การส่งเสริมการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และนำองค์ความรู้มาพัฒนาตนเอง พัฒนางานและพัฒนาองค์กร โดยใช้กระบวนการวิจัย อยู่ในระดับคุณภาพ พอใช้ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาพนักงานราชการ สถานศึกษามีผลงานเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ อยู่ในระดับคุณภาพ พอใช้ และยังพบว่า การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O – NET) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบางกลุ่มสาระ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษ) คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2, 2564)

การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เป็นการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ในปัจจุบันที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึก (Deep learning) อย่างแท้จริง คือ รู้จริง รู้ชัดซึ่งในยุค New normal ผู้เรียนจะมีพื้นที่การเรียนรู้ของตนเอง นำพลังความคิดและพลังสร้างสรรค์ (Creative power) ที่มีอยู่ในตนเอง ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมอย่างมีความสุข โดยที่ความสุข จากการเรียนรู้และ ความสุขจากการให้เป็นโจทย์ใหญ่ของการเรียนรู้ทั้งปวงในการที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ในอนาคต คือเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยความตั้งใจ ใฝ่ใจและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์จริงได้ ผู้สอนยุคใหม่ในสังคม New normal จัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ที่หลากหลายตอบสนองธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนโค้ชผู้เรียนด้วยความรักความเมตตา ดูแลเอาใจใส่กระบวนการคิดและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องพร้อมทั้งได้ฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ที่เป็นพื้นฐาน ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนทักษะการคิดขั้นสูง (วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล, 2563)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จึงมีความสนใจที่จะศึกษา โปรแกรมการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับครู ที่จะนำโปรแกรม การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ นำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรด้าน การจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ครูและบุคลากรสามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพในงาน ที่รับผิดชอบ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาบรรลุตรงตามความต้องการ ขององค์กร และสามารถขับเคลื่อนตามนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

2.2 เพื่อออกแบบและประเมินโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2

3. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการออกแบบและประเมินโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2

1) วิเคราะห์และสังเคราะห์ องค์ประกอบและตัวชี้วัดโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ มาใช้เพื่อการสร้างแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และ สภาพที่พึงประสงค์ของพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 359 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรและตามขนาดของสถานศึกษา คือ โรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ได้กลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน

3) วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และ สภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 วิเคราะห์หาค่าความต้องการจำเป็น (PNI) เพื่อจัดลำดับความสำคัญ โดยใช้สถิติ ดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index = PNI)

ระยะที่ 2 ออกแบบและประเมินโปรแกรมการพัฒนาจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1) การศึกษา Best Practices เกี่ยวกับการการพัฒนาครูด้านจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติงานเป็นที่ประจักษ์ ได้มาโดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 3 คน

2) ยกร่างโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

3) ตรวจสอบยืนยันและการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมการพัฒนาครูด้านจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	3.21	1.29	มาก	4.70	0.29	มากที่สุด	0.253
2. การกำหนดเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์	3.19	1.44	มาก	4.70	0.29	มากที่สุด	0.256
3. การศึกษาความพร้อมของผู้เรียน	3.31	1.35	มาก	4.72	0.27	มากที่สุด	0.227
4. การกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	3.29	1.21	มาก	4.73	0.26	มากที่สุด	0.231
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	3.32	1.43	มาก	4.73	0.25	มากที่สุด	0.213
6. การวัดและการประเมินผล	3.26	1.39	มาก	4.72	0.28	มากที่สุด	0.232
รวม	3.26	1.35	มาก	4.72	0.28	มากที่สุด	0.235

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ คือ ($\bar{X} = 3.32$) รองลงมาคือ การศึกษาความพร้อมของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.31$) การกำหนดวิธีจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.29$) การวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 3.26$) และ การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.21$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.19$) สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และ การกำหนดวิธีจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ คือ ($\bar{X} = 4.73$) รองลงมาคือ การศึกษาความพร้อมของผู้เรียน และ การวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 4.72$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และการกำหนดเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.70$) ส่วนลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การกำหนดเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ ($PNI_{\text{modify}} = 0.256$) การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ($PNI_{\text{modify}} = 0.253$) การวัดและการประเมินผล ($PNI_{\text{modify}} = 0.232$) การกำหนดวิธีจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ($PNI_{\text{modify}} = 0.231$) การศึกษาความพร้อมของผู้เรียน ($PNI_{\text{modify}} = 0.227$) และ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ($PNI_{\text{modify}} = 0.213$) ตามลำดับ

5.2 ผลการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ของโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. หลักการ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
2. วัตถุประสงค์	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3. เนื้อหาและกิจกรรม						
3.1 Module 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	4.40	0.55	มาก	4.20	0.45	มาก
3.2 Module 2 การกำหนดเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์	4.40	0.55	มาก	4.20	0.45	มาก

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3.3 Module 3 การศึกษา ความพร้อมผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
3.4 Module 4 การกำหนด วิธีการจัดการเรียนรู้เชิง สร้างสรรค์	4.40	0.55	มาก	4.20	0.45	มาก
3.5 Module 5 การจัด กิจกรรมการเรียนรู้เชิง สร้างสรรค์	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
3.6 Module 6 การวัดและ การประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4. วิธีการพัฒนา						
4.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2 การศึกษาดูงาน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
4.3 การปฏิบัติงานจริง	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
5. การประเมินผลโปรแกรม						
5.1 การประเมินความ เข้าใจ ก่อน – หลังการพัฒนา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5.2 การประเมิน ความสามารถในการจัดการ เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5.3 การประเมินความ พึงพอใจของผู้เข้ารับการ พัฒนาตามโปรแกรม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.73	0.36	มากที่สุด	4.57	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ขอโปรแกรม
การพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 พบว่า ความเหมาะสมของโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการ
จัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.73) ส่วนความเป็นไปได้ของ
โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เชิงสร้างสรรค์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
(\bar{X} = 4.57)

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ โดยตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ประสานผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการกำหนดเนื้อหาที่พัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ของครู อาจเป็นเพราะว่า การกำหนดเนื้อหา ในสถานศึกษาในปัจจุบันเป็นกำหนดเนื้อหาของการเรียนรู้โดยครูที่ยึดมาจากหลักสูตรแกนกลาง ไม่ได้มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาอาจไม่มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน ดังที่ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2551) กล่าวไว้ว่า ครูร่วมกันออกแบบเนื้อหาหรือหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ครูมีความสามารถในการกำหนดสาระสำคัญในเรื่องที่สอน โดยการระบุปัญหา จำแนกแยกแยะข้อมูลเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ตอบสนอง ความแตกต่างระหว่างบุคคล และ ครูกำหนดสาระสำคัญในเรื่องที่สอนที่สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตร สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ปฐมาภรณ์ ปะการะโพธิ์ (2564) ที่วิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า อาจเป็นเพราะว่าครูยังไม่ได้รับการสร้างความเข้าใจ และการเตรียมความพร้อมอย่างเพียงพอในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไปใช้ รวมถึงยังไม่เข้าใจเรื่อง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง ส่งผลให้ครูยังไม่เข้าใจบริบทของมาตรฐานการเรียนรู้ และ ตัวชี้วัดอย่างถ่องแท้ เพราะการเรียนรู้ที่ระบุในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดเน้นการปฏิบัติ แต่ครูส่วนใหญ่ยังยึดอยู่กับความเข้าใจในการสอน แบบเดิม ๆ คือ การสอนเน้นการท่องจำทั้งที่กำลังใช้หลักสูตรอิงมาตรฐาน ที่ต้องสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ สุพัตตา พลพันธ์ (2563) ที่วิจัยเรื่อง โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนสำหรับสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรนิษฐา เลขนอก (2562) ที่วิจัยเรื่องโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า สภาพปัจจุบันในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

6.2 สภาพที่พึงการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดวิธีจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยตัวชี้วัดที่

มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูสามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนได้นำเสนอการคิดของตนเองและแลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่มเปรียบเทียบความเหมือนหรือแตกต่างกับของตน อาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือการจัด การเรียนการสอนในปัจจุบัน ระบบการศึกษากลับยังคงเหมือนเดิม จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาเพื่อให้ทันกับความท้าทายของโลกยุคใหม่ เพื่อให้ระบบการศึกษามีความแข็งแกร่งเพียงพอและสามารถเตรียมความพร้อม ของนักเรียน ให้มีชีวิตอยู่เรียนรู้ และ ทำงานในโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูจำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงเป็นวัฒนธรรมของการให้เด็กใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างผลการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้อำนวยการความสะดวก กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นหลัก คือ กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ และกระบวนการกลุ่ม สอดคล้องกับ พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2558) เพื่อให้เด็กไทย ได้ผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จำเป็นต้องเป็น การจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยการ เน้นสาระการเรียนรู้แกนกลางเป็นหลักและต้องจัดตามตัวชี้วัดของหลักสูตรด้วย กระบวนการดังกล่าว สามารถ น้อมนำสร้างเด็กไทย ให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้มีความรู้การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและเป็นผู้เรียนรู้ เป็นผู้นำ ตลอดจนเป็นนักสร้างนวัตกรรมอันจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ ตลอดชีวิตแบบยั่งยืน สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2555) การจัดการเรียนรู้ ครูเลือกใช้วิธีการสอน หรือใช้เทคนิคการสอนมาช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้เกิด ประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้เรียน ครูเลือก วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน และ ครูเน้นให้ผู้เรียนมี บทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ผู้เรียน เป็นผู้เรียนรู้ บทบาทของครูคือผู้สนับสนุน สอดคล้อง กับงานวิจัยของ อรุณทัย ระหา (2560) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมอง เป็นฐาน (BBL) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา พลจันทร์ (2563) โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีระดับการปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

6.3 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การกำหนดเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ โดยตัวชี้วัดที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ จัดประชุมเชิง ปฏิบัติการให้ครูมีความรู้ความสามารถในการกำหนดเนื้อหาที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เชิง สร้างสรรค์ อาจเป็นเพราะว่า ครูในสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติ เชิงปฏิบัติการอย่างทั่วถึงและยังขาดความเข้าใจ ในการกำหนดเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ที่นำไปสู่การ จัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) การจัดการศึกษามี ความสำคัญและจำเป็นเพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความ ชำนาญมาดูแลรับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นการรับผิดชอบด้านการสอน การบริหาร หรือการสนับสนุน ตัวอย่างเช่น ครูที่ดีต้องได้รับการศึกษาอบรมมาอย่างดี มีความรู้ความชำนาญ และมีคุณลักษณะ เหมาะสมกับการเป็นครู การเป็นครูจึงเป็นที่ยอมรับว่า เป็นวิชาชีพชั้นสูงเนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลง

ตลอดเวลา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Darling-Hammond and Lieberman (2014) การพัฒนาครูให้มีคุณภาพต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยแต่ละประเทศได้ส่งเสริมนโยบายในการปฏิบัติงานของครูเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา มีแนวทาง คือ การเน้นความพร้อมทางการศึกษา ส่งเสริมและ การประเมินครูใหม่ รักษาความรู้และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อการเตรียมความพร้อม ในคุณภาพครูและในการเปลี่ยนแปลงและแก้ปัญหาได้ในเวลาเดียวกันทั้ง นโยบายและการปฏิบัติงาน ทางการศึกษาเข้ากับวัฒนธรรมแต่ละประเทศ เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูในสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยได้องค์ความรู้ที่ได้รับ คือ โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1) หลักการ ประกอบด้วย เหตุผลและความจำเป็นในการสร้างโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

2) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความรู้ และ ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

3) เนื้อหาของโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ประกอบด้วย 6 Module ดังนี้

4) วิธีการดำเนินการ ประกอบด้วย ในการดำเนินการแบ่งระยะการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย (1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ (2) การศึกษาดูงาน และ (3) การปฏิบัติงานจริง การเข้ารับการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาแบบ 70:20:10 ทั้งหมดจำนวน 160 ชั่วโมง ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ 16 ชั่วโมง คิดเป็น 10 % การศึกษาดูงาน 32 ชั่วโมง คิดเป็น 20 % และการปฏิบัติงานจริง 112 ชั่วโมง คิดเป็น 70 %

5) การประเมินผล ประกอบด้วย (1) การประเมินความเข้าใจ ก่อน – หลังการพัฒนา (2) การประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (3) การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนา

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ควรพัฒนาและปรับปรุงนโยบายการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการพัฒนาการกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้ โดยเฉพาะการประสานผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการกำหนดเนื้อหา โดยออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตร และผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบข้อบกพร่องและแนวทางการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

8.1.2 ควรมีนโยบายให้บุคลากรมีการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และ สร้างสรรค์ นวัตกรรมการศึกษาใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์กับตัวของผู้เรียนโดยตรง ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

8.1.3 ควรพัฒนาและปรับปรุงนโยบายในการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ให้ผู้เรียน กระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติไปสู่การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และผู้บริหาร ควรมีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบข้อบกพร่องและแนวทางการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีนโยบายให้ครูเข้ารับการพัฒนาตามโปรแกรมนี้ และกำหนดเกณฑ์การผ่านการพัฒนารวมถึงการกำหนดเป็นนโยบายให้โปรแกรมนี้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงาน และควรจัดให้มีระบบการติดตามประเมินผลการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เป็นระยะและต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้ครูและบุคลากรมีความความตระหนักและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

8.2.2 สถานศึกษา ควรจัดให้มีระบบการติดตามและประเมินผลด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เป็นระยะและต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนได้เกิดความตระหนักในด้านมาตรฐานวิชาชีพและพร้อมพัฒนาตนเอง ส่งเสริมให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้ครูสามารถเลือกโปรแกรมหรือหลักสูตรการอบรมพัฒนาตามความสนใจและความถนัด

8.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมด้านการบริหาร วิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างความตระหนักและจัดโปรแกรมการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เป็นหลักสูตรเพื่อเสริมทักษะให้กับครูอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

8.2.4 ครูผู้สอน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้และสร้างเสริม ความสำเร็จให้กับนักเรียน ควรได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยการสร้างความ ตระหนักแก่ครู ให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันในการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ที่เป็นลักษณะ ของการส่งผลทางตรงและทางอ้อม

8.3.2 ควรมีการวิจัยติดตามการนำไปใช้โปรแกรมไปใช้ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เชิงสร้างสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

8.3.3 ควรมีการวิจัยเชิงลึก เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ของครู โดย เปรียบเทียบระหว่างผลการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางสถานศึกษา พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ทิตินา แชมมณี. (2555). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปฐมภรณ์ ปะการะโพธิ์. (2564). **การพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2551). **ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียน การสอนแบบบูรณาการ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2558). **การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรนิษฐา เลขนอก. (2560). **โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานการศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และคณะ. (2563). **การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์**. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2566. จาก www.curriculumandlearning.com

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (2564). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ : พรินทวานกราฟฟิค.
- สุพัตตา พลจันทร์. (2563). โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรุณทัย ระหา (2560). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Darling-Hammond, L. and Lieberman, A. (2014). Teacher Education Around the World. *British Educational Research Journal*. 40(4). 743–745.

ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*

THE EFFECTS OF COOPERATIVE LEARNING MANAGEMENT BY USING
JIGSAW TECHNIQUES TO ECONOMICS SUBJECT ACHIEVEMENT
OF MATHAYOMSUKSA 5 STUDENTS

พระชัชวาลย์ สอนโคตร¹, ละดา ดอนหงษา², สุภาภร สิมลี³
Phra Chatchawal Sornkot¹, Lada Donhongsa², Supaporn Simmalee³
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต^{1,2,3}
Faculty of Education, Pitchayabundit College^{1,2,3}
Email : letme199@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างหลังเรียนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับเกณฑ์ร้อยละ 75 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิศาลรัษฎาวาส อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 24 รูป ได้มาโดยการสุ่ม แบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.31 – 0.68 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.35 - 0.69 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ; เทคนิคจิ๊กซอว์; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์; นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ABSTRACT

This purpose of research was to 1) compare the economics subject achievement of mathayomsuksa 5 students between after cooperative learning management by using jigsaw techniques with the criteria of 75%, 2) compare the economics subject achievement of mathayomsuksa 5 students between before and after cooperative learning management by using jigsaw techniques 3) study the satisfaction of mathayomsuksa 5 students towards on cooperative learning management by using jigsaw techniques. The sample consisted of 24 mathayomsuksa 5 students in the first semester of the academic year 2023 at Pisan Ranyawat School, Nong Bua Lamphu Province, by cluster random sampling. The research instruments were 1) the lesson plans with cooperative learning management by using jigsaw techniques 2) the economics subject achievement tests had difficulty values between 0.31 – 0.68, discrimination values between 0.35 – 0.69 and reliability value was 0.79, 3) the satisfaction questionnaire towards on cooperative learning management by using jigsaw techniques. The statistics for data analysis comprised; mean, standard deviation and t-test for dependent samples.

The results of this research found that; 1. The economics subject achievement of mathayomsuksa 5 students after learning was significantly higher than before with cooperative learning management by using jigsaw techniques at the .05 levels. 2. The economics subject achievement of mathayomsuksa 5 students after learning was significantly higher than of 75% at the .05 levels. 3) The mathayomsuksa 5 students' satisfaction towards on cooperative learning management by using jigsaw techniques at the highest levels.

Keywords : Cooperative learning management; Jigsaw technique; Academic achievement in economics; Mathayom 5 students

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โลกปัจจุบันมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเรื่องของเทคโนโลยี เศรษฐกิจสังคม อุตสาหกรรม ความเป็นอยู่ก็ปรับเปลี่ยนหมุนเวียนตามไปด้วย ซึ่งมีการแข่งขันทางการค้าและการลงทุน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในมุมมองต่างๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคม หลากหลายอย่างหลายปัจจัยด้วยกัน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและประเทศชาติ ในการปฏิบัติตนเพื่อให้สังคมมีคุณภาพนั้นจะต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพ รู้จักหน้าที่ที่ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม จึงต้องพัฒนาประชาชนในชาติให้มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) ด้วยการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช

2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด มาตรา 23 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม การจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงผู้เรียน ผู้เรียนเป็นบุคคลต้องพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเอง การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นผลจากความสามารถของผู้เรียนที่พึงได้รับการเรียนการสอนที่ผสมผสานทั้งสาระความรู้ คุณธรรม คุณลักษณะอย่างสมบูรณ์ และมาตรา 24 กล่าวถึงความสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด ของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น พัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในด้านปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย การเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา หรือตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก นอกจากนี้ยังมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตและมีส่วนร่วมในสังคมในฐานะพลเมืองดี ทำให้ผู้เรียนดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านความรู้ในเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอด และหลักการสำคัญตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้นในลักษณะบูรณาการ 2) ด้านทักษะกระบวนการ เช่น ทักษะทางวิชาการ ทักษะทางสังคม ทักษะทางการสืบสวนสอบสวน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแสวงหาความรู้ การสืบค้น เป็นต้น 3) ด้านเจตคติและค่านิยม เกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง เห็นคุณค่าของการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการทำงานกลุ่ม เป็นต้น และ 4) ด้านการจัดการและการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่มสามารถนำความรู้ ทักษะ ค่านิยมและเจตคติที่ได้รับการอบรมมาใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ สาระการเรียนรู้ที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประกอบด้วย 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมืองและการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในแต่ละสาระการเรียนรู้ดังกล่าว ตลอดจนยึดมั่นและปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขตามระบอบการปกครองที่สอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมทั้งทางสังคมและธรรมชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ

วัฒนธรรม ในปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 35.93 และในปีการศึกษา 2564 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 36.87 ซึ่งค่าเฉลี่ยที่ได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ (สำนักงานทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564)

จากปัญหาดังกล่าว ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนจากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการทำงานกลุ่ม มีนิสัยรักการเรียนรู้ และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต ดังนั้น ครูควรต้องปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้มากขึ้นโดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือผู้เรียนด้วยกันให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะเท่านั้น ซึ่งในปัจจุบันได้มีการนำเอาวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมที่เรียกว่า การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) การเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นกลุ่ม โดยสมาชิกกลุ่มมีความแตกต่างกัน เป็นต้นว่า เพศ ความสามารถในการเรียน ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มร่วมกันรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย (Johnson, Johnson and Holubec, 1990) จะเห็นได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยทักษะการทำงานร่วมกันหรือทักษะการทำงานแบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มเป็นสำคัญ อีกทั้งการเรียนแบบร่วมมือเป็นการแบ่งกลุ่มแบบละความสามารถโดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง และเป็นการฝึกให้นักเรียนแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย สมาชิกในกลุ่มมีการตรวจสอบความเข้าใจกัน มีการช่วยเหลือเพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ (Salavin, 1995)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือจึงน่าจะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเอาวิธีการเรียนแบบร่วมมือมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชา เศรษฐศาสตร์ ทั้งนี้ การเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายเทคนิค เทคนิคที่เหมาะสมกับการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมคือ เทคนิคจิ๊กซอว์ ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้สำหรับวิชาที่มีเนื้อหามาก เป็นวิธีการสอนที่มีการแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกัน ครูแบ่งเนื้อหาเรื่องที่จะเรียนออกเป็นหัวข้อย่อยเท่ากับจำนวนสมาชิก และมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้าหัวข้อเดียวกัน จากนั้นกลับไปกลุ่มเดิมเพื่ออธิบายหัวข้อที่ตนได้ศึกษาและทำแบบฝึกหัด มีการให้คะแนนเป็นรายบุคคลจากนั้นนำคะแนนของสมาชิกทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2554) แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เป็นวิธีการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนช่วยเหลือพึ่งพากันและกันแลกเปลี่ยน ปรัชญาหรือ ทำความเข้าใจเนื้อหาที่นำความรู้ไปอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง รู้จักการทำงานเป็นทีม ฝึกการพัฒนาความคิดรวบยอด หรือสร้างมโนทัศน์ในเรื่องที่เรียน ฝึกการฟัง การถ่ายโอนและเชื่อมโยงความรู้ (กุลยา ตันติผลลาชีวะ, 2551) อีกทั้งเป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม มี การพึ่งพาซึ่งกันและกันซึ่งเป็นวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา เศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นหนึ่งในรายวิชาที่มีความสำคัญทางด้าน การดำรงชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำมีเจตคติที่ดีทางสังคม เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง ได้รับความเพลิดเพลินขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวาง ข้อดี ของการเรียนแบบนี้คือ 1) ผู้เรียนมีความเอาใจใส่ รับผิดชอบ

ต่อตนเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดกันเป็นผู้นำ และ 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการเรียนรู้ทักษะทางสังคม โดยตรง (เขาวลิต ชูกำแหง, 2551)

จากแนวคิดและสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในบทบาทครูสอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างหลังเรียนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับเกณฑ์ร้อยละ 75

2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ วิชาเศรษฐศาสตร์

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 เป็นข้อมูลสารสนเทศ สำหรับครู ผู้บริหาร นักการศึกษา ในการนิเทศ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนในรายวิชาเศรษฐศาสตร์ และรายวิชาอื่น

3.2 เป็นแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และสาระอื่น และในระดับชั้นอื่น ๆ

3.3 เป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนในรายวิชาเศรษฐศาสตร์ และรายวิชาอื่น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยการทดลองเบื้องต้น (Pre- Experimental Design) แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน(One Group Pre-test Post-test Design) กลุ่มตัวอย่าง เป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิศาลรัษฎาวาส ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 24 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง ระบบเศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 แผน 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.31 – 0.68 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.35 - 0.69 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 2. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการ

เรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ วิชาเศรษฐศาสตร์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเองตามกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ 5 ขั้น คือ 1) ขั้นนำ ครูแนะนำบทบาทของนักเรียน การแบ่งกลุ่มการเรียนรู้ แจกวัสดุประสงค์ของการเรียน 2) ขั้นสอน ครูจัดกลุ่มนักเรียนความสามารถ (กลุ่มบ้าน) แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูล และมอบหมายใบความรู้ โดยสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มศึกษาและทำความเข้าใจเรื่องที่ได้รับมอบหมาย 3) ขั้นวิเคราะห์ สมาชิกในกลุ่มบ้านแยกย้ายไปรวมกับสมาชิกกลุ่มอื่น ซึ่งได้รับเนื้อหาเดียวกัน ตั้งเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ร่วมกันทำความเข้าใจเนื้อหาสาระนั้นอย่างละเอียด และร่วมกันอภิปรายหาคำตอบประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้ จากนั้นกลับไปสู่กลุ่มบ้าน แต่ละคนช่วยสอนเพื่อนในกลุ่มให้เข้าใจในสาระที่ตนได้ศึกษา 4) ขั้นตรวจสอบ ให้สมาชิกกลุ่มบ้านแต่ละคน ทำแบบทดสอบรายบุคคล แล้วนำคะแนนของทุกคนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม 5) ขั้นสรุปและเสริมแรง ครู และนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนอีกและมอบรางวัลหรือให้คำชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด โดยจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 8 สัปดาห์ละ 1 วัน ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง ก่อนสอน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ 30 ข้อ เมื่อสอนจบทั้ง 8 แผน นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ ฉบับเต็ม และตอบแบบสอบถามความพึงพอใจจากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คือ เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test for dependent samples)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ หลังเรียน กับเกณฑ์ร้อยละ 75 นำเสนอตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ค่า t การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ ระหว่าง หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75

คะแนน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D	ร้อยละ	t	p
คะแนนตามเกณฑ์	30	22.50	-	75	10.77*	0.00
คะแนนหลังเรียน	30	25.96	1.57	86.53		

*p \geq .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ค่า t การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	24	30	15.17	1.37	67.86*	.000
หลังเรียน	24	30	25.96	1.57		

*p ≤ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ นำเสนอตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1.	มีการแบ่งกลุ่มโดยความสามารถของนักเรียน	4.58	0.50	มากที่สุด
2.	ครูให้คำปรึกษาและชี้แจงวิธีการปฏิบัติกิจกรรมอย่างชัดเจน	4.54	0.50	มากที่สุด
3.	ครูสร้างบรรยากาศและแรงจูงใจในการเรียนแก่นักเรียน	4.45	0.50	มากที่สุด
4.	นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นกันในกลุ่มอย่างทั่วถึง	4.33	0.56	มากที่สุด
5.	นักเรียนได้ร่วมกันวางรูปแบบในการทำงานภายในกลุ่ม	4.33	0.48	มากที่สุด
6.	นักเรียนร่วมกันระดมความคิดและตอบคำถาม	4.62	0.49	มากที่สุด
7.	เพื่อนในกลุ่มได้ปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน	4.45	0.50	มากที่สุด
8.	นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม	4.45	0.58	มากที่สุด
9.	เพื่อนในกลุ่มช่วยกันทำงานทำให้มีความมั่นใจและกล้าแสดงออก	4.58	0.40	มากที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
10.	สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.66	0.48	มากที่สุด
11.	นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของกลุ่ม	4.79	0.41	มากที่สุด
12.	การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้้อย่างกระตือรือร้น	4.79	0.41	มากที่สุด
13.	นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามเทคนิคจิ๊กซอว์ สามารถสรุปเนื้อหาและอภิปรายให้เพื่อเข้าใจบทเรียนได้	4.83	0.38	มากที่สุด
14.	กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งเสริมให้นักเรียนทำงานกลุ่มได้ดีขึ้น	4.79	0.41	มากที่สุด
15.	นักเรียนทราบผลการประเมินตนเองและของกลุ่ม	4.70	0.46	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.61	0.09	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 13 ($\bar{X} = 4.83$) รองลงมาคือ ข้อ 11 ข้อ 12 และข้อ 14 ($\bar{X} = 4.79$) และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 4 และข้อ 5 ($\bar{X} = 4.33$)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ช่วยให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่มและแบ่งหน้าที่ในการทำงาน เข้าถึงเนื้อหาที่ตรงและ ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์นักเรียนได้พึ่งพาซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกันและเกื้อกูลกัน มีการปรึกษาหารือกันเพื่อคอยให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาระหว่างบุคคลอย่างใกล้ชิด มีความรับผิดชอบของสมาชิกเพื่อให้ผลงานมีประสิทธิภาพโดยการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของนักเรียนแต่ละคน การมีทักษะกระบวนการปฏิสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนักเรียนจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลและกลุ่มย่อยและการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มเพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น เช่น การวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการทำงานของกลุ่ม พฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม และผลงานของกลุ่มองค์ประกอบทั้ง 5 นี้ ต่างก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในการช่วยให้การเรียนรู้แบบร่วมมือดำเนินไปได้ด้วยดี และบรรลุเป้าหมายที่กลุ่มต้องการคือสมาชิกกลุ่มเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำ

ทักษะเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ (Johnson and Johnson, 1994) จึงส่งผลให้นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพันธ์ โห้พันธ์ (2560) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียน สูงกว่ากับเกณฑ์ร้อยละ 60 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพงศ์ แก้วบุญเรือง (2562) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 40.40 คิดเป็นร้อยละ 80.80 จากนั้นเว้นระยะไป 2 สัปดาห์หลังการทดลองแล้วทดสอบอีกครั้งพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ย 41.23 คิดเป็นร้อยละ 82.47 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 หลังการพบวาคะแนนทดสอบหลังเรียนไม่แตกต่างกันเมื่อกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจาก การเรียนแบบร่วมมือเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ให้ผู้เรียนพัฒนาความรับผิดชอบ ส่งเสริมบรรยากาศแบบประชาธิปไตย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี นักเรียนในกลุ่มทุกคนจะช่วยเหลือ แลกเปลี่ยน และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในบรรยากาศที่เป็นกันเองและเปิดเผยสมาชิกในกลุ่มทุกคนกล้าถามคำถามที่ตนเองไม่เข้าใจ ทำให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มย่อย ช่วยลดปัญหาวิสัยทัศน์ในชั้นเรียน (Olsen and Kagan, 1992) ซึ่งการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์มีรูปแบบการเรียนรู้ที่สมาชิกแต่ละคนไปเรียนร่วมกับสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ในหัวข้อที่ต่างกันออกไป แล้วทุกคนกลับมากลุ่มของตนเพื่อสอนเพื่อนในสิ่งที่ตนได้ไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่นๆ การประเมินผลเป็นรายบุคคลรวมเป็นคะแนนของกลุ่ม ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการตื่นตัว กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ เพราะทุกคนมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ ทั้งส่วนที่รับผิดชอบด้วยตนเองในการนำเสนอผลงานของตนมาเสนอต่อกลุ่มและส่วนที่เป็นงานที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งก็คือการนำข้อมูลของแต่ละคนมาอภิปรายและสรุปร่วมกัน ผู้เรียนมีเป้าหมายของความสำเร็จร่วมกัน ผู้เรียนมีการทำงานเป็นกลุ่มไม่โดดเดี่ยว (เอกพันธ์ โห้พันธ์, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ สลิอ่อน, ระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี, สิริวรรณ จรัสรวีวัฒน์ (2564) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ 2 วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยจิ๊กซอว์ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการทำงานร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ 2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.15 อยู่ในระดับดี 3)เจตคติต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ 2 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ 2 มีเจตคติทางบวกอยู่ในระดับมากที่สุด

6.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ด้านเนื้อหาที่นำมาใช้สอนเป็นเนื้อหาที่สำคัญต่อชีวิตในปัจจุบันเป็นเนื้อหาที่นักเรียนชอบและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์เป็นวิธีการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียน นักเรียนรู้สึกมีความยินดีเสมอเมื่อได้ช่วยเหลือเพื่อน นักเรียนเห็นว่าการศึกษาเป็นกลุ่มและช่วยกันทำงานกลุ่มทำให้นักเรียนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก การทำกิจกรรมทบทวนความรู้ด้วยการซักถามร่วมกันเป็นสิ่งที่นักเรียนชอบ และกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ทำให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความรู้ที่ได้ศึกษามา ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนพบว่า สื่อและอุปกรณ์การเรียนตรงกับเรื่องที่เรียนมากอีกทั้งสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอต่อการเรียนของนักเรียนและมีการการวัดผลและประเมินผลพบว่า นักเรียนมีโอกาสได้ทราบคะแนนของผลงานที่นักเรียนทำและนักเรียนได้รับคำชมเชยเป็นรางวัลจากครูเสมอเมื่อตั้งใจทำกิจกรรม ซึ่งจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกพอใจในวิธีการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์อยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพงศ์ แก้วบุญเรือง (2562) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ และความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ นางสาวศิริภา น้อยสว่าง (2562) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้จิ๊กซอว์ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

7. องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยได้องค์ความรู้ใหม่ คือ การประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์กับวิชาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสาระอื่นๆที่สามารถบูรณาการด้วยกันได้ ผู้เรียนเกิดกระบวนการแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างเป็นทีม ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ 5 ขั้น คือ 1) ขั้นนำ ครูแนะนำบทบาทของนักเรียน การแบ่งกลุ่มการเรียนรู้ แจกวัสดุประสงค์ของการเรียน 2) ขั้นสอน ครูจัดกลุ่มนักเรียนความสามารถ (กลุ่มบ้าน) แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูล และมอบหมายใบความรู้ โดยสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มศึกษาและทำความเข้าใจเรื่องที่ได้รับมอบหมาย 3) ขั้นวิเคราะห์ สมาชิกในกลุ่มบ้านแยกย้ายไปรวมกับสมาชิกกลุ่มอื่น ซึ่งได้รับเนื้อหาเดียวกัน ตั้งเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ร่วมกันทำความเข้าใจเนื้อหาสาระนั้นอย่างละเอียด และร่วมกันอภิปรายหาคำตอบประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้ จากนั้นกลับไปสู่กลุ่มบ้าน แต่ละคนช่วยสอนเพื่อนในกลุ่มให้เข้าใจในสาระที่ตนได้ศึกษา 4) ขั้นตรวจสอบ ให้สมาชิกกลุ่มบ้านแต่ละคนทำแบบทดสอบรายบุคคล แล้วนำคะแนนของทุกคนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม 5) ขั้นสรุปและเสริมแรง ครู และนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนอีกและมอบรางวัลหรือให้คำชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด สามารถนำรูปแบบการสอนไปประยุกต์ใช้สื่อในพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับรายวิชาอื่น

และระดับชั้นอื่น เพื่อสร้างความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ช่วยส่งเสริมพัฒนาความสามารถในการคิด อันเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น เข้าใจง่าย นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น สามารถอธิบายเนื้อหาที่รับผิดชอบให้เพื่อนเข้าใจ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน จึงควรมีการนำไปปรับใช้ในระดับชั้นอื่น ๆ และรายวิชาอื่น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะประเด็น นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามเทคนิคจิ๊กซอร์ สามารถสรุปเนื้อหาและอธิบายให้เพื่อนเข้าใจบทเรียนได้ จึงควรมีนำไปใช้ในการเรียนในรายวิชาที่มีเนื้อหามาก เพื่อไม่ให้นักเรียนเบื่อ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาวิจัยผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอร์ ที่มีต่อตัวแปรอื่น เช่น การทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

8.3.2 ควรศึกษาวิจัย เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ใช้เทคนิคต่างกัน

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กุลชา ตันติผลาชีวะ. (2551). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สาราเด็ก.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). **การพัฒนาหลักสูตร**. มหาสารคาม : ที่ควพี จำกัด.
- ทิพวรรณ สลืออ่อน, ระพีพัฒน์ เดือนเพ็ญศรี, สิริวรรณ จรัสรวีวัฒน์. (2564). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอร์ 2 วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *HRD Journal*. 12(1). 42-55.
- ภาณุพงศ์ แก้วบุญเรือง. (2562). การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอร์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ และความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*. 3(8). 118-132.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2554). **การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ Backward Design**. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2564). **รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.
- เอกพันธ์ โห้พันธ์. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. **ศึกษาวารสารศึกษาศาสตร์**. 4(1). 93-105.
- Johnson and Johnson. (1994). An Educational Psychology Success Story: Social Interdependence Theory and Cooperative Learning. **Educational Researcher**. 38(5). 365-371.
- Johnson, D. W., Johnson, R.T., & Holubec, E. J. (1990). **Circles of learning: Cooperation in the classroom**. 3rd ed. Edina, MN : Interaction Book Company.
- Olsen and Kagan. (1992). **About Cooperative Learning in Kessler ed Cooperative Language Learning. A Teachers Resource Book**. Englewood Cliffs, NJ : Prentice Hall.
- Slavin, Robert E. (1990). **Cooperative Learning : Theory, Research and Practice**. New Jersey : Prentice - Hall.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน*
THE DEVELOPING OF ENGLISH READING COMPREHENSION ACHIEVEMENTS
FOR GRADE 3 STUDENTS BY SQ4R LEARNING MANAGEMENT
WITH THE READING PRACTICE

นรินทร์ นารินทร์¹, ละดา ดอนหงษา²
Narinton Narinrak¹, Lada Donhongsa²
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต^{1,2}
Faculty of Education, Pitchayabundit College^{1,2}
Email : Narinton1992@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่านกับเกณฑ์ร้อยละ 70 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 17 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.43 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20 – 0.60 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบ ไม่อิสระ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ; การจัดการเรียนการสอนแบบ SQ4R; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) compare English reading comprehension achievement for Grade 3 students between before and after by SQ4R learning management with the reading practice. 2) compare English reading comprehension achievement for grade 3 students after by SQ4R learning management with the reading practice with the criteria of 70 percent. 3) study the satisfaction of Grade 3 students to word on SQ4R learning management with the reading practice. The Sample consisted of 17 grade 3 students in the second semester of the academic year 2023 at Ban Nathom School, Udonthani Province, by cluster random sampling. The research instruments were 1) lesson plans. 2) the English achievement tests had difficulty values between 0.43 - 0.80, discrimination values between 0.20 – 0.60 and reliability value was 0.74 3) the satisfaction questionnaire. The statistics for data analysis comprised; mean, standard deviation, percentage, and t-test for dependent samples.

The results of this research found that ; 1) The English reading comprehension achievement of grade 3 students after learning was significantly higher than before at the .05 levels. 2) The English reading comprehension achievement for Grade 3 students after learning by SQ4R learning management was significantly higher than 70% at the .05 levels. 3) The satisfaction of grade 3 students towards on the English learning by SQ4R learning management with the reading practice at the high level.

Keywords : English Reading Comprehension; SQ4R Learning Management; Academic Achievement

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2560 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน เพราะนักเรียนทุกคนถือว่าเป็นอนาคตของชาติ ซึ่งมีพร้อมในทุกด้าน อาทิ ด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก มีความศรัทธาในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน ทักษะคิดที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ เนื่องจากการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน จึงกำหนดให้มีการเรียนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรแกนกลาง และภาษาที่กำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ภาษาอังกฤษ หลักสูตรแกนกลางมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ สามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพและศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราว

และวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งในหลักสูตรภาษาต่างประเทศประกอบไปด้วยสาระสำคัญ 4 ด้าน คือ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และ ภาษาความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก ซึ่งในแต่ละสาระก็จะประกอบไปด้วยทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน (กรมวิชาการ, 2560)

องค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนตามความมุ่งหวังของหลักสูตรและเป็นหัวใจของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ นั้นคือความสามารถในการอ่าน เนื่องจากการอ่านมีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างมาก การอ่านมีความจำเป็นต่อการศึกษาเล่าเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) การอ่านภาษาอังกฤษยังเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อผู้อ่านเพราะทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง ทักษะการอ่านจึงเป็นทักษะที่เชื่อมโยงและบูรณาการเข้ากับทักษะการเรียนรู้อื่นๆได้ง่าย เช่น การฟัง การพูดและการเขียน การอ่านภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ (สิริดา โอวาสิทธิ์, 2565) ดังนั้นทักษะการอ่านภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญต่อมากขึ้นต่อชีวิตของคนไทย การอ่านเปรียบเสมือนกุญแจไขความรู้ซึ่งมีอยู่มากมาย นอกจากนั้นเป็นการพัฒนาความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและค่านิยมในสังคม รวมทั้งช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมในทางที่ดีขึ้น การอ่านภาษาอังกฤษจึงเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้และนำไปใช้ประโยชน์ต่อสังคม สังคมนั้นย่อมมีประสิทธิภาพก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว แต่การศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการอ่านเป็นอย่างมากและปัญหาที่น่าเป็นห่วงของเด็กไทยคือ ไม่ชอบอ่านหนังสือ ไม่ชอบคิดและไม่ค่อยสนใจศึกษาหาความรู้ มีเพียงส่วนน้อยที่มีความสามารถทางภาษาในระดับดี ทำให้ภาพรวมคุณภาพการศึกษาภาษาอังกฤษค่อนข้างต่ำ จึงควรเร่งหาทางแก้ไขปรับปรุงโดยเร่งด่วน (ศักดิ์สิทธิ์ แสงบุญ, 2555)

ผลการประเมินการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ยังไม่ประสบผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้ ซึ่งจะเห็นได้จากผลการประเมินคุณภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านนาทม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้ ปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ย 67.75 ปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ย 68.95 ปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ย 69.64 (โรงเรียนบ้านนาทม. พ.ศ. 2563, 2564, 2565) นอกจากนี้ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านนาทม มีผลการสอบ O-Net กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ย 30.21 (โรงเรียนบ้านนาทม, 2565) ซึ่งต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่ คะแนนเฉลี่ย 40.34 และต่ำกว่าระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ย 37.62

ผลการประเมิน PISA ของประเทศไทย พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ 394 คะแนน ด้านวิทยาศาสตร์ 409 คะแนน และด้านการอ่าน 379 คะแนน ซึ่งเมื่อเทียบกับ PISA 2018 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของประเทศไทยทั้งสามด้านลดลง โดยด้านคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยลดลง 25 คะแนน ส่วนด้านวิทยาศาสตร์และการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยลดลง 17 คะแนน และ 14 คะแนน ตามลำดับ ทั้งนี้ ผลการประเมินของประเทศไทยตั้งแต่ PISA 2000 จนถึง PISA 2022 พบว่า คะแนน

เฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์และการอ่านมีแนวโน้มลดลง ส่วนด้านวิทยาศาสตร์ถือว่าไม่เปลี่ยนแปลงทางสถิติ (PISA Thandland, 2022)

จากประสบการณ์การสอนภาษาอังกฤษของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีประสบการณ์พื้นฐานความรู้แตกต่างกัน นักเรียนขาดความเข้าใจในการอ่านเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษเนื่องจากคำศัพท์ยากและโครงสร้างทางภาษาที่มีความซับซ้อนเกินไป อีกทั้งเนื้อหาก็ยังเป็นเรื่องไกลตัว นอกจากนี้ยังพบปัญหาในด้านเนื้อหาของบทเรียนไม่เหมาะสมกับผู้เรียน บทเรียนยากหรือง่ายเกินไปทำให้บทเรียนไม่น่าสนใจทำให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการอ่านและให้ความสนใจในภาษาอังกฤษน้อย มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังพบปัญหาในการอ่านช้าและไม่เข้าใจ ไม่สนใจ ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนที่มีจำนวนมากทำให้ครูดูแลและให้ความช่วยเหลือในการอ่านไม่ทั่วถึง ซึ่งการอ่านช้า นอกจากจะทำให้เสียเวลาแล้วยังทำลายความเพลิดเพลินในการอ่านอีกด้วย ดังนั้น ผู้ที่มีทักษะในการอ่านช้าจะอ่านน้อยลง เมื่ออ่านน้อยลงความสนใจในการอ่านยิ่งลดลงเรื่อย ๆ จากปัญหาดังกล่าวแล้วแต่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยชัย บุณนาค (2561) กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษยังไม่บูรณาการทั้ง 4 ทักษะ การฝึกปฏิบัติยังไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่เน้นการสอนไวยากรณ์และทฤษฎี ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษแบบการสื่อสารได้ ปัญหาด้านครูผู้สอน (คนไทย) ในระดับประถมศึกษากว่าร้อยละ 80 ไม่ได้จบวิชาเอกภาษาอังกฤษ ครูสอนใหญ่ยังต้องทั้งทักษะภาษา โดยเฉพาะการสื่อสาร ทักษะการสอน และขาดเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผลการประเมินความสามารถตนเองของครูสอนภาษาอังกฤษของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครู ร้อยละ 51.91 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่ต้องปรับปรุง ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม ประเทศไทยใช้ภาษาไทยเป็นหลัก การเรียนภาษาต่างประเทศเฉพาะที่สถานศึกษาเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ทักษะการใช้ภาษา เกิดจากการใช้พูดและเขียนบ่อย ๆ ซึ่งต้องถูกพัฒนามาจากการฟังและอ่านอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสภาพแวดล้อมในประเทศไทย มีใช้อย่างในประเทศฟิลิปปินส์หรืออินเดีย หรือมาเลเซีย ที่ประชากรต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง ควบคู่กับการใช้ภาษาท้องถิ่น

แนวทางที่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาและพัฒนาทักษะแต่ละด้านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนให้บรรลุผล ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพื้นฐาน ความสนใจ และธรรมชาติของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ที่สนใจเรียนรู้ผ่านการคิดและปฏิบัติด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องสภาพบริบทในชีวิตจริง ผ่านการเคลื่อนไหว การละเล่นแข่งขัน การกระทำด้วยตนเอง และการแสดงออกที่ทุกด้านร่วมกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องเลือกวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้มีการเรียนรู้ทุกทักษะที่เหมาะสมกับวัย จึงจะช่วยให้เด็กนักเรียนสนุกกับการเรียน และต้องการใช้ทักษะทางภาษาทุกด้าน ได้เรียนรู้ด้วยความรู้สึกเต็มใจและเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพการจัดกิจกรรมการเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จดังกล่าว และเป็นการเรียนรู้อังกฤษที่มีประสิทธิภาพอีกทางเลือก

ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการใช้คำถาม และค้นหาคำตอบหรือความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียน ผ่านการมองเห็น การได้ยิน การพูด และการเขียนที่นับว่าเป็นจุดแข็งของกระบวนการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนใช้หน่วยความจำระยะยาว (Weingartner, 2008)

วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นการสอนที่ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน โดยในแต่ละขั้นตอนนั้นให้โอกาสผู้เรียนได้ฝึกกลวิธีต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น เช่น ขั้นสำรวจ ขั้นตั้งคำถาม ขั้นการอ่านอย่างรอบคอบ ขั้นการจดจำ ขั้นการเขียนสรุปและขั้นทบทวน ซึ่ง ในแต่ละขั้นนั้นผู้เรียนได้ฝึกกลวิธีต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และการสอนโดยวิธีการ จัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ยังสามารถที่จะช่วยสร้างนิสัยในการรักการอ่านที่ดีและเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่าน และนอกจากนี้ผู้เรียนยังได้รับประโยชน์ในเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญที่รวดเร็ว บอก รายละเอียดของเรื่องและสรุปใจความสำคัญเพื่อเข้าใจเนื้อหาที่มีความยากได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในงานวิจัยของ มันทนา อุดทอง (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนอ่านแบบ SQ4R เพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเนินมะหาด จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 32 คน ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อติศยา ปรางทอง (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R เรื่องปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 18 คน โรงเรียนเทศบาลวัดสุคราพธรรม จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้เรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่างๆ ให้มีความรู้มากขึ้น ได้ฝึกด้วยตนเอง เกิดความมั่นใจที่จะเรียนรู้ อุษณีย์ เสือจันทร์ (2553) ได้กล่าวว่าแบบฝึกทักษะช่วยในการฝึกเสริมทักษะ ทำให้จดจำเนื้อหาได้คงทน มีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน สามารถนำมาแก้ปัญหาเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มได้ดีโดยภายหลังจากการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนไปแล้ว การเรียนการสอนนั้นย่อมไม่เกิดผลอย่างเต็มที่ถ้าไม่ได้รับการฝึกทักษะ ให้เกิดความชำนาญและเข้าใจอย่างแท้จริง โดยงานวิจัยของ อรชร วงษ์ษา (2548) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ (วิชาภาษาอังกฤษ) โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2) กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 35 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังสิ้นสุดการทดลอง วงจรตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน เป็นสื่อ มีจำนวนนักเรียนที่สอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 77.14

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้ตระหนักที่จะต้องแก้ไขปัญหาค้นหาและพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนจึงมีความสนใจวิธีการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยพัฒนาการอ่านของ

นักเรียนให้มีประสิทธิภาพและช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง อันจะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษได้ยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน กับเกณฑ์ร้อยละ 70

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่านเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีคุณภาพ

3.2 เป็นแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนให้สูงขึ้นสำหรับครู ผู้เกี่ยวข้อง ผู้สนใจและหน่วยงานทางการศึกษา

3.3 เป็นแนวทางสำหรับครูที่จะนำไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยการทดลองเบื้องต้น (Pre- Experimental Design) แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน (One Group Pre-test Post-test Design) กลุ่มตัวอย่าง เป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านนาทม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 17 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน จำนวน 9 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.29 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 – 0.60 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเองตามการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน คือ 1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2. ชี้นำสอน ซึ่งกระทำการสอนตามระบบวิธีการสอนแบบ SQ4R มี 6 ขั้นตอน คือ 1) ชี้นำสำรวจ (Survey) ผู้สอน

ให้นักเรียนสำรวจเรื่องราวที่ได้อ่านอย่างคร่าว ๆ 2) ขึ้นตั้งคำถาม (Question) ผู้สอนควรตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่าน 3) ขึ้นอ่าน (Read) การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำ อย่างละเอียด 4) ขึ้นบอกคำตอบอีกครั้ง (Record) เมื่อได้คำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูล 5) ขึ้นเขียนสรุปใจความสำคัญ (Recite) ให้ผู้เรียนเขียนสรุปใจความสำคัญ 6) ขึ้นทบทวน (Reflect) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิจัย บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้ว และ 3. ขึ้นสรุปและประเมินผล ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน สัปดาห์ละ 5 วัน ๆ ละ 1 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง โดยก่อนสอน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 30 ข้อ เมื่อสอนจบทั้ง 9 แผน นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ฉบับเดิมจำนวน 30 ข้อ และ ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คือ เปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test for dependent samples)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน นำเสนอตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ค่า t การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	17	30	15.59	1.06	23.63*	0.00
หลังเรียน	17	30	25.12	1.45		

*p ≤ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 15.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.06 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 25.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.45 และค่า t เท่ากับ 23.63 แสดงว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ด้านผลสัมฤทธิ์การอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กับเกณฑ์ร้อยละ 70 นำเสนอตาม ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ค่า t การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน กับเกณฑ์ร้อยละ 70

คะแนน	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	t	p
คะแนนตามเกณฑ์	17	30	21.00	-	70	11.69*	0.00
คะแนนหลังเรียน	17	30	25.12	1.45	83.72		

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่าผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.45 คิดเป็นร้อยละ 83.72 ค่า t เท่ากับ 11.69 แสดงว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R นำเสนอตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับต่อเนื่องไม่สับสน	4.41	0.50	มาก
2	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปฏิบัติตามขั้นตอน ได้ไม่ยากเกินไป	4.47	0.51	มาก
3	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอน	4.17	0.39	มาก
4	เนื้อหาในบทอ่านมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.18	0.33	มาก
5	นักเรียนมีความสุขในการร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ SQ4R	4.82	0.39	มาก
6	การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีมีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม	4.47	0.51	มาก

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
7	นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในการแสดงความคิดเห็นระหว่างเพื่อน	4.52	0.51	มาก
8	นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านและมีเป้าหมายในการอ่าน	4.58	0.51	มาก
9	นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น	4.52	0.51	มาก
10.	นักเรียนสามารถนำกระบวนการอ่านไปใช้ในชีวิตรประจำวันและในวิชาอื่นๆได้	4.41	0.50	มาก
	รวม	4.45	0.46	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 5 นักเรียนมีความสุขในการร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ SQ4R ($\bar{X} = 4.82$) รองลงมาคือข้อ 8 นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านและมีเป้าหมายในการอ่าน ($\bar{X} = 4.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 4.13$)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เพราะการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบมีขั้นตอน ชาร์ทิพย์ แก้วเหลี่ยม (2553) ได้กล่าวถึงเทคนิคการสอนแบบ SQ4R ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน คือ 1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2. ชี้นสอน ซึ่งกระทำการสอนตามระบบวิธีการสอนแบบ SQ4R มี 6 ขั้นตอน คือ 1) ชี้นสำรวจ (Survey) ผู้สอนให้นักเรียนสำรวจเรื่องราวที่ได้อ่านอย่างคร่าว ๆ 2) ชี้นตั้งคำถาม (Question) ผู้สอนควรตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่าน 3) ชี้นอ่าน (Read) การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ อย่างละเอียด 4) ชี้นบอกคำตอบอีกครั้ง (Record) เมื่อได้คำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูล 5) ชี้นเขียนสรุปใจความสำคัญ (Recite) ให้ผู้เรียนเขียนสรุปใจความสำคัญ 6) ชี้นทบทวน (Reflect) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิจาร์ณ บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้ว และ 3. ชี้นสรุปและประเมินผล เมื่อจบขั้นตอนการสอนแบบ SQ4R แล้ว ผู้สอนจะต้องมีการวัดผลและประเมินผลว่าผู้เรียนได้ความรู้ตามจุดประสงค์หรือไม่

นักเรียนได้เรียนรู้เป็นลำดับต่อเนื่องไม่สับสน ปฏิบัติตามขั้นตอน ได้ไม่ยากเกินไป ส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอน เนื้อหาในบทอ่านมีความสอดคล้องกับ

จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นเรื่องใกล้ตัว น่าสนใจ นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านและมีเป้าหมายในการอ่าน มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น นักเรียนสามารถนำกระบวนการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันและในวิชาอื่นๆได้ จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นตลอดทั้งผู้วิจัยได้คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่นักเรียน ดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาในการจัดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกสำหรับการจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง กระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มันทนา อุตทอง (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนอ่านแบบ SQ4R เพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเนินมะหาด จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 32 คน ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเนินมะหาด จังหวัดจันทบุรี ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อติศยา ปรางทอง (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R เรื่องปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 18 คน โรงเรียนเทศบาลวัดสุทธวราราม จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สิริธร สุขเจริญ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้เทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบ้านคูขุด อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้แตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับตามลำดับ

6.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้เป็นลำดับต่อเนื่องไม่สับสน ปฏิบัติตามขั้นตอน ได้ไม่ยากเกินไป นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในการแสดงความคิดเห็นระหว่างเพื่อน นักเรียนมีความสุขในการร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ SQ4R ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในอันดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธันยกานต์ ใบบุญ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่าง มีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด อย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิคการสอนอ่าน SQ4R กลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองเบ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ภาค เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 9 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเฉลี่ยเท่ากับ 24.44 คิดเป็น ร้อยละ 81.47 ของคะแนนเต็มและมีนักเรียน ที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับเทคนิคการสอนอ่าน SQ4R ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการใช้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้านการวัดผล และประเมินผล ด้านรูปแบบการสอน และด้านกระบวนการจัดการ เรียนรู้ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ชฎารัตน์ ภูทางนา (2563) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองขลุง 1 (บูรวิทยาการ) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนด้วยวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R พบว่าความสามารถในการอ่าน จับใจความสำคัญโดยวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R คะแนนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน 2) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการสอนแบบสื่อประสม มีค่าเท่ากับ 0.57 และวิธีการสอน แบบ SQ4R มีค่าเท่ากับ 0.52 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรารัตน์ บุญญะกา, อิศรภาพ สมหารวงศ์และถิรวิทย์ ไพรมหานิยม (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการใช้วิธีการเรียนรู้แบบ SQ4R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอ่างทองพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.28 (E1)/76.11(E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2)ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบ SQ4R พบว่า คะแนนสอบก่อนเรียนเท่ากับ 8.50 คะแนน และหลังเรียนเท่ากับ 20.83 คะแนน ซึ่งคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.46$)

7. องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยได้องค์ความรู้ใหม่ คือได้แผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค KWDL ที่มีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน คือ 1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2. ขั้นสอน ซึ่งกระทำการสอนตามระบบวิธีการสอนแบบ SQ4R มี 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสำรวจ (Survey) ผู้สอนให้นักเรียนสำรวจเรื่องราวที่ได้อ่านอย่างคร่าว ๆ 2) ขั้นตั้งคำถาม (Question) ผู้สอนควรตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่าน 3) ขั้นอ่าน (Read) การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ อย่างละเอียด 4) ขั้นบอกคำตอบอีกครั้ง (Record) เมื่อได้คำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูล 5) ขั้นเขียนสรุปใจความสำคัญ (Recite) ให้ผู้เรียนเขียนสรุปใจความสำคัญ 6) ขั้นทบทวน (Reflect) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิจัย บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้ว และ 3. ขั้นสรุปและประเมินผล เมื่อนำมาเขียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้จะได้เอกสารทางวิชาการที่มีประโยชน์ในการใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ และได้ช่วยให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และยังได้แนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอื่น ๆ สามารถนำรูปแบบการสอนไปประยุกต์ใช้พัฒนา

แผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับรายวิชาอื่น และระดับชั้นอื่น ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ตามขั้นตอน ไม่ซับซ้อน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอน นักเรียนได้พัฒนาความสามารถ ด้านการอ่านและมีเป้าหมายในการอ่าน นักเรียนสามารถนำกระบวนการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน และในวิชาอื่นๆได้

การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน

ธารทิพย์ แก้วเหลี่ยม (2553)

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
2. ชี้นสอน โดยจัดกิจกรรมตามแบบฝึกการอ่าน
 - 2.1 ชี้นสำรวจ (Survey)
 - 2.2 ชี้นตั้งคำถาม (Question)
 - 2.3 ชี้นอ่าน (Read)
 - 2.4 ชี้นบอกคำตอบอีกครั้ง (Record)
 - 2.5 ชี้นเขียนสรุปใจความสำคัญ (Recite)
 - 2.6 ชี้นทบทวน (Reflect)
3. ชี้นสรุปและประเมินผล

1. ผลสัมฤทธิ์ ด้านการอ่าน ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษแบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกการอ่าน อยู่ในระดับมาก

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่มีประสิทธิภาพสามารถนำรูปแบบการสอนไปประยุกต์ใช้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

8.1.2 สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้เข้าร่วมรับการอบรมสัมมนาการจัดการทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วย

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบ SQ4R ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ดังนั้นโรงเรียน ครูผู้สอน จึงควรนำแนวการจัดการเรียนรู้ไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษให้สูงขึ้น ในระดับชั้นอื่น ๆ โดยพิจารณารายวิชาและเนื้อหาที่เหมาะสม

8.2.2 จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการจัดการเรียนแบบ SQ4R ในระดับมาก โดยเฉพาะในประเด็นนักเรียนมีความสุขในการร่วม

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ SQ4R ได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านและมีเป้าหมายในการอ่าน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิคการสอน SQ4R กับเทคนิคการสอนอื่นๆ เช่น เทคนิคการสอน KWL PLUS หรือ เทคนิคสอนแบบ MIA เป็นต้น

8.3.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิคการสอน SQ4R ร่วมกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ระดับความสามารถของนักเรียน เป็นต้น

8.3.3 ควรพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป หรือ แบบฝึกหัดอื่นๆมาใช้ประกอบวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิคการสอน SQ4R เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

9. บรรณานุกรม

- ชฎารัตน์ ภูทางนา. (2563). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยวิธีสอนแบบ สี่ประสานกับวิธีสอนแบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองขลุง 1 (บุรีวิทยาคาร). วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชัชรีย์ บุณนาค. (2561). ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ปี 2564 – 2568. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 2 “GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2018”. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร. 31 พฤศจิกายน 2561. 235-241.
- ธัญกานต์ ใจบุญ. (2560). การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิคการสอนอ่าน SQ4R. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธารทิพย์ แก้วเหลี่ยม. (2553). เทคนิคการสอนแบบ SQ4R. สืบค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2566. จาก <https://sites.google.com/site/prapasara/a3-7>
- มันทนา อุตทอง. (2560). การจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการอ่านแบบ SQ4R เพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเนินมะหาด จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ศักดิ์สิทธิ์ แสงบุญ. (2555). การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ: อดีตสู่ปัจจุบัน. *ภาษาปริทัศน์*. 27(1). 89-104.
- สรารัตน์ บุญญา, อิศรภาพ สมหารวงศ์และฉวีวิทย์ ไพรมหานิยม (2565). ผลของการใช้วิธีการเรียนรู้แบบ SQ4R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *กำแพงเพชร : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*.
- สิริธร สุขเจริญ. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้เทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- อดิศยา ปรางทอง (2560). การพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R เรื่องปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่น. *การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- อรชร วงศ์ษา. (2548). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (วิชาภาษาอังกฤษ) โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- อุษณีย์ เสือจันทร์. (2553). การพัฒนาแบบฝึกทักษะแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง วิธีเรียงสับเปลี่ยนและวิธีจัดหมู่ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร*.

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร*
THE RELATIONSHIP BETWEEN THE LEADERSHIP BEHAVIOR OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND THE EMPOWERMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS UNDER THE YASOTHON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

นราธิป โปศรี¹, วิชิต กัมมันตะคุณ²
Narathip Phosri¹, Wichit Kammantakkhun²
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด^{1,2}
Roi Et Rajabhat University^{1,2}
Email : 0639631042kong@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ยโสธร 2) ศึกษาระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ยโสธร 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ยโสธร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหาร และครูพลศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ยโสธร จำนวน 382 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ยโสธร อยู่ในระดับมาก 2) ระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ยโสธร อยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ยโสธร มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นคน กับการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูพลศึกษา มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ($r=.805$)

คำสำคัญ : พฤติกรรมภาวะผู้นำ; การเสริมสร้างพลังอำนาจครู; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ยโสธร

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the level of leadership behavior among school administrators under the jurisdiction of the Yasothon Primary Educational Service Area Office, 2) examine the level of empowerment among physical education teachers within educational institutions under the Yasothon Primary Educational Service Area Office, and 3) investigate the relationship between the leadership behavior of administrators and the empowerment of physical education teachers within educational institutions under the jurisdiction of the Yasothon Primary Educational Service Area Office. The sample group used in this research consisted of 382 administrators and physical education teachers under the jurisdiction of the Yasothon Primary Educational Service Area Office. The statistical methods employed in this research included percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient.

The findings of this research indicated that: 1) the level of leadership behavior among school administrators under the jurisdiction of the Yasothon Primary Educational Service Area Office was high, 2) the level of empowerment of physical education teachers within educational institutions under the Yasothon Primary Educational Service Area Office was high, and 3) there was a statistically significant positive relationship at the .01 level between the leadership behavior of school administrators and the empowerment of physical education teachers within educational institutions under the jurisdiction of the Yasothon Primary Educational Service Area Office. The highest correlation was between people-oriented leadership behavior and the empowerment of physical education teachers ($r = .805$).

Keywords : Leadership behavior; Teacher Empowerment; Yasothon Primary Educational Service Area Office.

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้แนวทางการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาซึ่งเรื่อง

หนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือ เรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (เรื่องยศ ครองตรี, 2551)

การบริหารการศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้า ต้องอาศัยการเป็นผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องเรียนรู้และเข้าใจพื้นฐานของการเป็นผู้นำ เพื่อให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความคิดคล้อยตาม อันจะส่งผลให้องค์การหรือกลุ่มประสบความสำเร็จ มีความเจริญและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่คาดหวังไว้ (อาคม วัตโสสง, 2547) ซึ่งพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเนื่องจากพฤติกรรมกรรมการบริหารจะแสดงออกอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้บริหารแต่ละคนในการใช้พฤติกรรมเพื่อทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับและปฏิบัติตาม ก่อให้เกิดพลังอำนาจของครูในการปฏิบัติงาน เป็นส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งประสิทธิผลและคุณภาพของสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบและเป้าหมายที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ จึงนับว่าเป็นความท้าทายในการดำเนินงานทางการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องแสดงความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา กำกับและติดตาม ตรวจสอบปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของสถานศึกษาและผู้เรียน จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติการทั้งการเรียนการสอน และการทำงานของครูและเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาอุทธการออกกลางคันของนักเรียนและความพึงพอใจของบุคลากรในองค์การ (ธร สุนทรายุทธ, 2551) ซึ่งผู้บริหารนั้นนอกจากจะมีความรู้ ความเข้าใจ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลรู้เท่าทันเหตุการณ์ พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายังมีความสำคัญในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยความร่วมมือ ความสามัคคี และความศรัทธาของผู้ร่วมงาน ดังที่ (เมธี ปิลันธนานนท์, 2536) ได้กล่าวว่า ผู้นำทางการศึกษาอยู่ในฐานะที่ต้องเป็นผู้นำขององค์การจะต้องมีบทบาททั้งการนำและจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องรู้จักใช้ความพยายามที่จะดึงเอาความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชามาบูรณาการเข้ากับความมุ่งประสงค์ขององค์กร ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความสามารถทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน รวมทั้งมีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นพฤติกรรมภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารมีหน้าที่บริหารงานตามพันธกิจของสถานศึกษา ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ หน้าที่ในการบริหารสถานศึกษาจะเกี่ยวข้องกับงานหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำจะต้องมีภาวะผู้นำซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ทั้งนี้ (พัชรา วาณิชขวสิน, 2560) กล่าวว่า การขับเคลื่อนและผลักดันให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ต้องการนั้นต้องพึ่งพาอาศัยภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ เพราะผู้นำที่มีภาวะผู้นำอ่อนแอหรือไม่มีประสิทธิภาพในการทำงานย่อมไม่สามารถ ประคับประครององค์กรให้ไปสู่

ในทิศทางที่ต้องการได้เป็นแน่ ซึ่งความเติบโต ความอยู่รอดหรือความล้มละลายขององค์กรส่วนหนึ่ง มาจากการนำของผู้นำ ภาวะผู้นำจึงเป็นส่วนที่องค์กรตระหนักถึงความสำคัญและต้องการให้มีหรือสร้างให้เกิดในตัวผู้นำขององค์กร เพื่อให้ผู้นำสามารถแสดงความเป็นผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะนำมาซึ่งประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรในท้ายที่สุด ฉะนั้นภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง (อมรา ไชยดำ และ วิจิต กำมันตะคุณ, 2559)

การเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของคน มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อทั้งครู บุคลากร โรงเรียน และชุมชน ซึ่งต่างมีส่วนในการช่วยสนับสนุนให้การจัดการศึกษาบรรลุตาม จุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ส่งผลให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เกิดสัมฤทธิ์ผลตามที่คาดหวัง ซึ่งการ จะดำเนินการให้การเสริมสร้างพลังอำนาจครูบรรลุเป้าหมายนั้น ในเบื้องต้นจำเป็นต้องทำความเข้าใจ ในแนวความคิดหลักที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพลังอำนาจครู อันประกอบด้วยแนวความคิดที่นำมาสู่ การเสริมสร้างพลังอำนาจ ตลอดจนกระทั่งแนวความคิดในการนำการเสริมสร้างพลังอำนาจมาสู่การ ปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การวางแผนการปฏิบัติ การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงดำเนินการ เสริมสร้างพลังอำนาจอย่างเป็นระบบให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันต่อไป (ยุวธิดา ซาปัญญา, 2554) ซึ่ง สอดคล้องกับ (วิรัตน์ดา เสือจอย และ ศักดิพันธ์ ต้นวิมลรัตน์, 2564) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการที่ ผู้บังคับบัญชาใช้ในการเพิ่มอำนาจหรือมอบหมายหน้าที่ อำนาจการตัดสินใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อ สร้างแรงจูงใจ ความมั่นใจในการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้ง (ตรีพล โฉมไสว, ศักดา สถาพรพจนาน และ เนติ เฉลยวาเชศ, 2563). ยังกล่าวว่า การเสริมสร้างพลัง อำนาจจะส่งผลให้บุคคลรับรู้ศักยภาพของตนเองและพัฒนา ความสามารถของตนเองในด้านต่าง ๆ มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร มีภาวะผู้นำ มีความพึงพอใจใน การทำงาน มีความสุขเมื่ออยู่ในสถานที่ ทำงาน มี และรู้สึกถึงความรับผิดชอบ มีการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น ความรู้สึก ได้ เรียบรู่การทำงาน และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน จึงนับเป็น กระบวนการในการสนับสนุนช่วยเหลือและ ใช้ประโยชน์ร่วมกันกัน ทำให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรในภาพรวม

ครูพลศึกษา เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา พลศึกษา ซึ่งอยู่ในกลุ่มสาระหนึ่งใน 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2561 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิต การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้เรียน และ นั้นหนทางการในศตวรรษที่ 2 ครูพลศึกษาจึงควรได้รับการพัฒนา เพราะถือว่ามีความสำคัญในการ พัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้มีคุณภาพ การเรียนการสอนวิชาสุข ศึกษา พลศึกษา และนั้นหนทางการ ครูผู้สอนจะมุ่งให้ความรู้แก่นักเรียนทั้งทางภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และในปัจจุบันมีการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกายเพิ่มมาก ขึ้นจากเดิมเป็นอย่างมาก จึงควรมีการผสมผสานองค์ความรู้ต่างๆเหล่านี้ร่วมกับหลักการจัดการเรียนการ สอนตามบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในศตวรรษที่ 21 (อาพัทธ์ เตียวตระกูล, 2548) สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร มีจุดเน้นในการพัฒนาครูเพื่อพิชิตความเป็นที่หนึ่ง “เปี่ยมพลัง อย่างคนรุ่นใหม่ มุ่งมั่นใส่ใจต่อหน้าที่ มีจิตยินดีให้บริการระบบงานเป็นระเบียบ เพียบพร้อม” แต่จาก การสำรวจพบว่าครูที่ทำการสอนไม่ตรงเอกมีจำนวนมาก ทำให้ครูหลายท่านต้องสอนในรายวิชาที่ ตนเองไม่ถนัด โดยเฉพาะในรายวิชาพลศึกษาซึ่งเป็นวิชาที่ต้องปฏิบัติ ส่วนใหญ่การจัดการเรียนการ

สอนกลางสนามทำให้ครูที่จบไม่ตรงสาขาไม่ยอมรับหน้าที่สอนในรายวิชานี้และนอกจากนั้นครูมีภาระงาน ทั้งเรื่องเอกสาร งานหน้าที่พิเศษ การปรับปรุงหลักสูตรที่ยังไม่เป็นมาตรฐาน รวมทั้งภาระหน้าที่ในครอบครัวรวมทั้งสภาพแวดล้อมสังคมรอบกาย แม้ช่วงวันหยุดเวลาพักผ่อนก็น้อยลง จึงส่งผลกระทบต่อตัวครู ทำให้บางครั้งครูเกิดความท้อแท้และหมดพลังอำนาจและประสิทธิภาพในการทำงานลดลง ซึ่งย่อมหมายถึงคุณภาพของตัวผู้เรียนอาจด้อยประสิทธิภาพลงไปด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร ว่าอยู่ในระดับใด และมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร

2.2 เพื่อศึกษาระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 371 คน และครูผู้สอนพลศึกษาโรงเรียนละ 1 คน จำนวน 371 คน รวมจำนวนประชากร 742 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 338 คน และครูผู้สอนพลศึกษา 338 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 676 คน

โดยผู้วิจัยได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2553) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีลักษณะ 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และวิชาเอก มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร จำนวน 2 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ หากคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบ ความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องสวยงามด้านการใช้ ภาษาและด้านอื่นๆ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าดัชนี ความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอนที่ ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) หาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ 0.87 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษามีค่า 0.82 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปสร้างแบบสอบถาม การเก็บรวบรวม ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอขอออก หนังสือขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ ร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนและครูพลศึกษา ที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในกรณีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยได้ ทำหนังสือขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโดยตรง และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย ตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร โดยรวมและรายด้าน

ด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา		ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	พฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นงาน	4.04	0.45	มาก
2	พฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นคน	4.00	0.49	มาก
โดยรวม		4.02	0.46	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) และเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า พฤติกรรมผู้นำที่มุ่งงานเป็นหลักมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมา คือ ด้านพฤติกรรมผู้นำที่มุ่งคนเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.00$)

5.2 วิเคราะห์ระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ โดยรวมและรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย \bar{X} และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับระดับพลังอำนาจของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ โดยรวมและรายด้าน

การเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษา		ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	การรับรู้ด้านความหมาย	3.92	0.53	มาก
2	ความสามารถในการทำงาน	3.93	0.46	มาก
3	การตัดสินใจด้วยตนเอง	3.98	0.52	มาก
4	ผลกระทบต่อหน่วยงาน	3.99	0.51	มาก
โดยรวม		3.95	0.47	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) และจำแนกรายด้านพบด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลกระทบต่อหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมา คือ การตัดสินใจด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.98$) รองอันดับสอง คือ ความสามารถในการทำงาน ($\bar{X} = 3.93$) ส่วนด้านการรับรู้ความหมายงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.92$)

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นคน กับการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูพลศึกษา มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ($r=.805$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร

ตัวแปร	พฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นงาน (X_1)	พฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นคน (X_2)	การเสริมสร้างพลังอำนาจของครู (Y)
พฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นงาน (X_1)	1		.768**
พฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นคน (X_2)	.963**	1	.805**
พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	.982**	.985**	.801**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร พบว่า อยู่ในระดับมากและเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นคน เป็นเช่นนี้อาจเนื่อง จากพฤติกรรมภาวะผู้นำที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงให้ครูได้รับรู้ต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษานั้นไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งมาจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงออกถึงภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่ปรากฏบางครั้งผู้บริหารต้องปฏิบัติอย่างนั้น เป็นพี่เลี้ยงคอยสนับสนุนและสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานแต่บางครั้งก็ต้องใช้ความเด็ดขาดในการทำงาน เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ครูผู้ใต้บังคับบัญชาจึงมีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเงื่อนไขในการปฏิบัติงานได้น้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิญญา เชิดขำนาญ (2561) ได้ศึกษา พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบรรยากาศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ 1) มิติมุ่งงาน 2) มิติมุ่งสัมพันธ์ และบรรยากาศในสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านครู 2) ด้านบริหาร ตามลำดับ สอดคล้องกับ สยมภู สัจเชษฐ์ (2566) ได้ทำการศึกษา พฤติกรรมผู้นำสำหรับการบริหารสถานศึกษา พบว่า พฤติกรรมผู้นำที่ควรมีในการใช้บริหารสถานศึกษานั้น ควรให้ความสำคัญทั้งการมุ่งสร้างความสัมพันธ์ของบุคลากรและการมุ่ง

การทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่สถานศึกษาได้วางไว้ ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร พนักงาน ในตำแหน่งหน้าที่งานบริหารด้านต่าง ๆ ล้วนแล้วต้องมีพฤติกรรมผู้นำที่ดีในการบริหารงานในสถานศึกษา

6.2 จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และจำแนกรายด้านเรียงจากมากไปน้อยเป็นดังนี้ ด้านผลกระทบต่อหน่วยงาน ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ด้านความสามารถในการทำงาน และด้านการรับรู้ด้านความหมาย เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร ได้แนะนำแนวทางการดำเนินงานการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงาน ได้มีการกำหนดประเด็นกลยุทธ์ในการดำเนินงานของโรงเรียนในสังกัดโดยมีการเสริมสร้างระบบแรงจูงใจ การเสริมสร้างพลังอำนาจในงาน ที่เป็นเรื่องของบุคคลที่ตระหนักรู้ด้วยตนเอง ว่าเขาได้รับการส่งเสริม หรือเสริมสร้างให้มีพลังอำนาจในงานที่เขารับผิดชอบอยู่ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเชื่อมั่นในความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเองที่จะทำให้งานประสบความสำเร็จในการทำงาน สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และจุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มุ่งเน้นให้ครูได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ และสมรรถนะ ผ่านการปฏิบัติจริง และการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง และมีส่งเสริมให้เป็นครูมืออาชีพ มีผลงานเชิงประจักษ์ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ พิษญา แสงทองทิพย์ (2566) ได้ศึกษา การเสริมสร้างพลังอำนาจครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจครู โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย ด้านการมีบรรยากาศในองค์กรที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการได้รับความเชื่อมั่นในศักยภาพ ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน และด้านเครื่องมืออิสระ

2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก

3. การเสริมสร้างพลังอำนาจครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการได้รับความเชื่อมั่นในศักยภาพ ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงานและด้านเครื่องมืออิสระโดยตัวแปรทั้งสามร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 51.5 สอดคล้องกับ วิรินทร์ดา เสือจอย, ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์ (2564) การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลิขบุรี พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลิขบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานและอันดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านให้เกียรติและเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน รองลงมาด้านให้การยอมรับ ด้านให้ความไว้วางใจ ด้านความชัดเจนในหน้าที่ความรับผิดชอบ ด้านยอมรับข้อผิดพลาด ด้านการมอบหมายอำนาจหน้าที่ ด้านการฝึกอบรมและการ

พัฒนา ด้านการให้ความรู้และสารสนเทศ ด้านให้ข้อมูลป้อนกลับ และด้านการกำหนดมาตรฐานการทำงานที่เป็นเลิศตามลำดับ และการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และด้านการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ และการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหาร กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน

6.3 จากผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษา ทั้ง 2 ด้าน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นคน รองลงมา คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นงาน โดยทั้งสองด้านมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร และข้อที่ 2 พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งด้าน ที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร

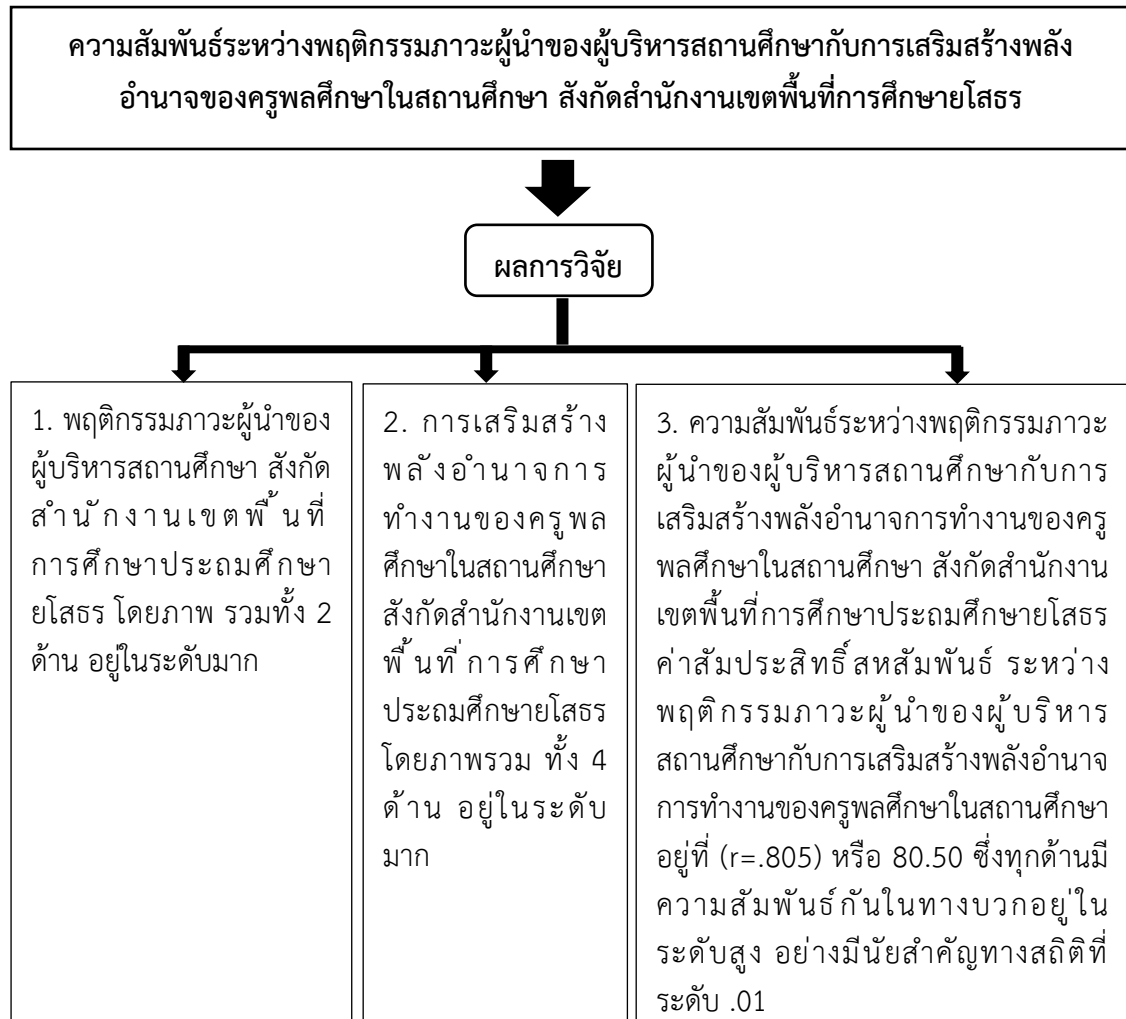
6.3.1 พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นงาน ส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูพลศึกษาในสถานศึกษา เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร ต่างก็ได้มองเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา จึงได้เน้นถึงเป้าหมายแผนงาน โดยยึดถือระบบ ข้อบังคับต่าง ๆ ในการควบคุมการปฏิบัติงานของครู แสดงให้ผู้ร่วมงานเข้าใจในทัศนคติของผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีการเสริมแรงให้ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นระบบการปฏิบัติงานที่มุ่งความสำเร็จของงานเป็นเป้าหมายที่สูงสุดในการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ จูดีร์ตัน ลีลาเอกนิต (2565) ได้ศึกษา การบูรณาการพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานและแบบมุ่งสัมพันธ์ในการบริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้นำแบบมุ่งงาน (initiating structure) คือ ผู้นำแบบนี้มีลักษณะของความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่ม มีการกำหนดเป้าหมายและบทบาทหน้าที่ของผู้นำและผู้ปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจนมีการวางแผนการทำงาน และกำหนดตารางเวลาทำงานแน่นอน เน้นการทำงานให้เป็นไปตามขั้นตอน มีการกำหนดมาตรฐานงาน มีการติดต่อสื่อสารกับทุกคนมีการมอบหมายงานที่ชัดเจน

6.3.2 พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านพฤติกรรมผู้นำที่มุ่งเน้นคน ส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูพลศึกษาเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร มีกระบวนการคิดเรียนรู้อย่างรวดเร็วในการคิดหา

วิธีการแก้ปัญหาช่วยเหลือสนับสนุนทำตัวน่าเชื่อถือ สามารถให้คำแนะนำและเป็นที่พึ่งให้กับครูผู้ใต้บังคับบัญชา แสดงออกถึงการให้เกียรติต่อครูผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ครูเกิดความความไว้วางใจในการปฏิบัติงานตลอดจนสามารถทำให้ครูผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติงานได้สำเร็จตามนโยบายและเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ จิตติพัฒน์ วิณิน (2566) ได้ศึกษา การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานของ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า 1. ระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารและระดับขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติที่ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $(r) = .779^{**}$ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับสูง 3) การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารทุกด้านรวมกันพยากรณ์ขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ได้ร้อยละ 61.00 และสอดคล้องกับ จิตติรัตน์ ลีลาเอกนิตติ (2565) ได้ศึกษา การบูรณาการพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานและแบบมุ่งสัมพันธ์ในการบริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้นำแบบมุ่งคน (Consideration) ผู้นำแบบนี้มีลักษณะของการดูแลเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุข และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปฏิบัติงาน ผู้นำมีมิตรภาพที่ดีกับผู้ปฏิบัติงาน มีความไว้วางใจต่อกัน ยอมรับฟังความคิดเห็น ให้มีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจ มีการติดต่อสื่อสารที่ดีให้ความอบอุ่น เอาใจใส่ดูแลขวัญและกำลังใจ และสวัสดิการต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติงาน

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร จากผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก การเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาใน โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษา ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการศึกษาดูจะเห็นว่า ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร โดยภาพรวมทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับมากพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นงาน ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร ควรมีการกำหนดนโยบายด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งเสริมการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานร่วมกับกลุ่มบุคคลหรือองค์กรสามารถปฏิบัติงานและสามารถอธิบายงานให้ครูผู้ใต้บังคับบัญชามีความเข้าใจในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน และผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างรูปแบบของการจัดองค์การที่เป็นระเบียบแบบแผน เพื่อผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกถึงความเท่าเทียมเนื่องจากมีแนวปฏิบัติเดียวกันทั้งองค์กร

ซึ่งเป็นการที่ผู้ใต้บังคับบัญชาจะให้ความเชื่อใจ ไว้วางใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จและสงบสุข

8.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษาในสถานศึกษา ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวก และมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษามีการศึกษาบทบาทหน้าที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ รู้หน้าที่ในการทำงานของตนเอง จนสามารถทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเชื่อมั่นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จและเคารพต่อหน้าที่ของตน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากการวิจัยพบว่าพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นคน ซึ่งภาวะผู้นำด้านนี้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพิจารณาและช่วยสร้างระบบการทำงานที่เสริมสร้างแรงจูงใจ ให้ครูเกิดความความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน ครูได้ทำงานอย่างมีความสุขจึงจะสามารถทำให้ครูผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย

8.2.2 จากการวิจัยพบว่าการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูพลศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการรับรู้ด้านความหมายงาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำอยู่นั้นมีความสำคัญ และมีความหมายต่อตนเองและองค์กร

8.2.3 ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นคน ส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครู ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงมีนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการสร้างขวัญกำลังใจ การรับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงาน เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ให้เป็นรูปธรรมและมีการกำกับติดตาม ประเมินผลการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 จากผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 2 ด้านมีความสัมพันธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจการทำงานของครูพลศึกษา ได้ใกล้เคียง ดังนั้นควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพลังอำนาจการทำงานของครู โดยใช้ตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น

8.3.2 ทำศึกษาวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างรูปแบบในการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ทั้งทางด้านการรับรู้ความหมาย

ของงาน ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง และการรับรู้ผลกระทบต่อหน่วยงาน

8.3.3 การเสริมสร้างพลังอำนาจครู ต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากครูเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงควรดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักและส่งเสริมให้ครูเห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ครูและให้ความร่วมมือในการพัฒนาตนเองอย่างคุณภาพต่อไป

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ฐิติพัฒน์ วิณิน. (2566). **การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฐิติรัตน์ ลีลาเอกนิตติ. (2565). **การบูรณาการพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานและแบบมุ่งสัมพันธ์ในการบริหารสถานศึกษา**. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*. 4(2). 51-56.
- ตรียพล โฉมไสว, ศักดา สถาพรพจนา และ เนติ เฉลยวาเฮศ. (2563). **การเสริมสร้างพลังอำนาจสำหรับครูในศตวรรษที่ 21**. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 6(1). 123-136.
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). **การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- พัชรา วาณิขวสิน. (2560). **การพัฒนาภาวะผู้นำ จากทฤษฎีสู่แนวปฏิบัติที่ดีและกรณีศึกษา**. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- พิชญา แสงทองทิพย์ (2566). **การเสริมสร้างพลังอำนาจครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1**. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*. 6(2). 53-67.
- เมธี ปิลาณานนท์. (2536). **การบริหารบุคคลในวงการศึกษ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิทักษ์อักษร.
- ยุวธิดา ซาปัญญา. (2554). **การเสริมสร้างพลังอำนาจของครูในโรงเรียนประถมศึกษา : การวิจัยทฤษฎีฐานราก**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เรืองยศ ครองตรี. (2551). **การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วิญญา เชิดขำนาญ. (2561). **พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อบรรยากาศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี**. *วารสารสิทธิธรรมปริทรรศน์*. 24(1). 512-523.

- วิรัตน์ดา เสือจอย, ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์. (2564). การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. **วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 4(3). 1157-1171.
- สยมภู สัจเชษฐ์. (2566). พฤติกรรมผู้นำสำหรับการบริหารสถานศึกษา. **วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์**. 7(1). 1-12.
- อมรา ไชยดำ, วิจิต กำมันตะคุณ. (2559). ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**. 13(61). 209-223.
- อาคม วัชโรสง. (2547). **หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อาพัทธ์ เตียวตระกูล. (2548). **การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลของการบริหารองค์การกีฬาของมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม
การเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด*

THE GUIDELINES OF LEARNING ORGANIZATION DEVELOPMENT FOR
EDUCATIONAL INSTITUTION UNDER ROI ET PROVINCIAL
OFFICE OF LEARNING ENCOURAGEMENT

ทักษิณ มาตภาพ¹, ยูวธิดา ชาปัญญา²

Thaksin Matapap¹, Yuvathida Chapanya²

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด^{1,2}

Roi Et Rajabhat University^{1,2}

Email : tantaksin555@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการ
จำเป็นของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด
ร้อยเอ็ด 2) เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
ส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน
193 คน โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งหมด 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 สถิติ
ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การ
วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี
Modified Priority Needs Index (PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สภาพที่พึง
ประสงค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากความ
ต้องการสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการคิดอย่างเป็น
ระบบ ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ด้านการมีแบบแผนความคิด และด้านการเรียนรู้และการทำงานเป็นทีม
ตามลำดับ 2. ผลการสร้างแนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด มี 33 แนวทาง มีด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ด้านการมีแบบแผนความคิด และ

ด้านการเรียนรู้และการทำงานเป็นทีม โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านเช่นเดียวกัน

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา; องค์กรแห่งการเรียนรู้; สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้

ABSTRACT

The objectives of this thesis research were: 1) To study the current situation desirable condition and the need for Learning Organization Development for Educational Institution under Roi Et Provincial Office of Learning Encouragement 2) To creating The Guidelines of Learning Organization Development for Educational Institution under Roi Et Provincial Office of Learning Encouragement. The sample group consisted of 193. Group of 9 people giving information. The tools used in the research were a questionnaire, a 5-level rating scale, with an IOC between 0.80-1.00 and a confidence value for the whole document equal to 0.92. Statistics used in the research included frequencies, percentages, means, and standard deviations. Needs analysis by prioritizing needs using the Modified Priority Needs Index (PNI Modified) method.

The results showed that: 1. The current condition is found to be at a high level in every aspect overall and in each aspect. Desired conditions found that overall and each aspect were at highest level in every aspect. The essential needs, arranged from highest to lowest, use of information technology, Shared vision, systematic thinking, personal mastery, mental model and learning and working as a team, respectively. 2. The results of creating The Guidelines of Learning Organization Development for Educational Institution under Roi Et Provincial Office of Learning Encouragement guidelines found that all 33 guidelines, use of information technology, Shared vision, systematic thinking, personal mastery, mental model and learning and working as a team, it is appropriate and feasible at the highest level. And when considering each aspect, it was found that every aspect was appropriate and at the highest level of feasibility in every aspect as well.

Keywords : Gridlines for developing; Learning Organization; Office of Learning Encouragement

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัจจุบันสังคมไทยและสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านการศึกษา รวมทั้งการสื่อสารและเทคโนโลยีต่างๆ เป็นยุคของระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) หรือระบบเศรษฐกิจที่อาศัยการผลิตการแพร่กระจายและการใช้ความรู้เป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการผลักดันให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ ความรู้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการแข่งขันสำหรับสังคมโลกในปัจจุบัน ซึ่งข้อได้เปรียบของการแข่งขันในโลกเศรษฐกิจ คือ การคิดค้นสิ่งใหม่และการเปลี่ยนแปลงได้รวดเร็วกว่าผู้อื่น องค์ประกอบของการนำไปสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ ได้แก่ นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี การคมนาคม และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน และคณะ, 2550)

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ช่วยเพิ่มความเท่าเทียมในสังคม และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพ ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความรุ่งเรืองของประเทศ ประเทศที่สามารถให้ประชาชนเข้าถึงการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพจะเป็นประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง ดังที่ Nelson Mandela เคยกล่าวไว้ว่า “การศึกษาคืออาวุธที่ทรงพลังที่สุดที่จะสามารถเปลี่ยนโลกได้” ดังนั้น การพัฒนาระบบการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่จะต้องทำอย่างจริงจังในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา องค์กรต่าง ๆ จึงต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่จะปรับตัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ การสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นหนทางให้เกิดการพัฒนาความเจริญงอกงามในตนเอง โดยหมายถึงความเข้าใจตนเองและโลก เพิ่มพูนทักษะและความสามารถด้านต่าง ๆ ผ่านการขวนขวายและการลงทุนในตนเอง การเรียนรู้ที่ควรมาพร้อมกับความรู้สึกสนุกสนานและความคิดสร้างสรรค์ การแสวงหาความจริงและเหตุผลในสิ่งต่าง ๆ รวมถึงการชื่นชมในสิ่งดีงามของโลก การเรียนรู้เหล่านี้อาจเกิดขึ้นทั้งในแบบลำพังหรือร่วมกับผู้อื่น หนึ่งในวิธีการพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงคือการพัฒนาองค์กรโดยใช้กระบวนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นแนวทางในการบริหารที่มุ่งเน้นการพัฒนาภาวะผู้นำควบคู่ไปกับการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งส่งเสริมการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และทักษะระหว่างบุคลากรเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถแข่งขันได้ในระดับที่สูงกว่าองค์กรอื่น การพัฒนาเช่นนี้จะทำให้องค์กรมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรวดเร็วยิ่งกว่ากระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีผลกระทบต่อองค์กร ทำให้องค์กรจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการเพื่อความอยู่รอดและรักษาความเป็นผู้นำในการแข่งขันอย่างต่อเนื่อง (บุษยมาศ สิทธิพันธ์, 2559)

องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นองค์กรที่บุคลากรมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สร้างสรรค์ผลงานตามความปรารถนา มีการเปิดกว้างในการคิดสร้างสรรค์ และขยายขอบเขตแนวคิดใหม่ๆ องค์กรนี้ไม่ได้

จำกัดเฉพาะสถานที่ทำงานในภาคธุรกิจเท่านั้น แต่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่บุคคลสามารถสร้างแรงบันดาลใจได้อย่างอิสระ ผลสำเร็จของบุคคลภายในองค์กรต้องเชื่อมโยงกับผลสำเร็จขององค์กร จึงจะถือได้ว่าเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง หากบุคคลเรียนรู้แต่ไม่สามารถนำผลสำเร็จนั้นมาเชื่อมโยงกับองค์กร องค์กรก็จะไม่เกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ (Senge, 1990) ในปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของสถานศึกษาและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กรให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทุกฝ่ายพัฒนาตนเองเพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง (มินตรา อินตะไชย, 2560)

องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นความมุ่งมั่นเชิงยุทธศาสตร์ ในการแสวงหาและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ โดยกระตุ้นแรงจูงใจและจูงใจให้บุคลากรทุกคนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ รู้จักพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ใฝ่รู้ หมั่นแสวงหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อประโยชน์ของแต่ละบุคคล กลุ่มแต่ละบุคคล และองค์กร ซึ่งทำได้โดยการฝึกกำลังและความสามารถของกันและกัน เพื่อรับรู้ ได้รับความหมาย สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปและเข้าไปปลูกฝังความรู้ในระบอบการปฏิบัติงานและเพื่อเปลี่ยนแปลง ความรู้นี้เป็นปัจจัยผลผลิตให้ได้ (สุนทร โคตรบรรเทา, 2560) และความมุ่งมั่นที่จะขยายและพัฒนาขีดความสามารถของตนผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์กร โดยองค์กรจะสนับสนุนส่งเสริมการประยุกต์ใช้ความรู้และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและการเรียนรู้ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (สุวัฒน์ จุลสุวรรณ, 2562)

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด มีทิศทางการพัฒนาการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้เป็นแนวพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และเปิดโอกาสทางการศึกษาให้มีความเท่าเทียมกัน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ถือเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวของบุคคลแต่ละคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เพื่อทำให้เป็นคนรู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักการแก้ไขปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถานศึกษาเป็นหลัก เนื่องด้วยสถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน (สำนักงาน กศน., 2561) ทำให้สถานศึกษาต้องกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สถานศึกษามีการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ และพัฒนาการเรียนรู้และการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพและมีการจัดอบรมในด้านทักษะความรู้

ต่างๆให้กับบุคลากรในสังกัดเป็นประจำ มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งและต่อเนื่อง แต่การที่จะพัฒนาให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายๆด้านที่จะส่งเสริมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งควรมีแนวทางที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

จากสภาพปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด และแนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด

3.2 เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อนำไปพัฒนาบุคลากรและองค์กรให้เป็นระบบและให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำแนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และครู จำนวน 183 คน รวม 193 คน โดยการเทียบตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดย

เกณฑ์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้จะมีค่า 0.80 ขึ้นไป ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.94 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.92 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นแบบตอบสนองแบบรายการ โดยครอบคลุมเนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็นโดยวิธีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{modified})

ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้ากลุ่มงานและครูในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 แห่ง รวมจำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูหัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 3 คน และครู จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ที่พัฒนาขึ้นตามการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในระยะที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

5. ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด สรุปการวิจัยมีผลปรากฏว่า

5.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด

องค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	(PNI _{modified})	ลำดับ
ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้	3.69	0.46	มาก	4.59	0.49	มากที่สุด	0.244	4
ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	3.71	0.47	มาก	4.68	0.46	มากที่สุด	0.265	2

องค์ประกอบการเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	(PNI _{modified})	ลำดับ
ด้านการมีแบบแผนความคิด	3.74	0.43	มาก	4.62	0.48	มากที่สุด	0.236	5
ด้านการเรียนรู้และการทำงาน เป็นทีม	3.73	0.43	มาก	4.58	0.49	มากที่สุด	0.231	6
ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ	3.72	0.44	มาก	4.67	0.47	มากที่สุด	0.256	3
ด้านการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ	3.68	0.47	มาก	4.69	0.46	มากที่สุด	0.275	1
โดยรวม	3.71	0.45	มาก	4.64	0.48	มากที่สุด	0.251	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการมีแบบแผนความคิด ($\bar{X} = 3.74$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.68$) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.69$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการเรียนรู้และการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.58$) ความต้องการจำเป็นโดยรวม PNI_{modified} = 0.251 ด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (PNI_{modified}) คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (PNI_{modified} = 0.275) ด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI_{modified}) คือ ด้านการเรียนรู้และการทำงานเป็นทีม (PNI_{modified} = 0.231)

5.2 ผลการสร้างแนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า แนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มี 33 แนวทาง คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6 แนวทาง ด้านวิสัยทัศน์ร่วม 6 แนวทาง ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ 5 แนวทาง ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ 6 แนวทาง ด้านการมีแบบแผนความคิด 5 แนวทาง และ ด้านการเรียนรู้และการทำงานเป็นทีม 5 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

รายการ	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้
--------	-------------	---------------

	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.96	0.08	มากที่สุด	2	4.93	0.15	มากที่สุด	1
ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	5.00	0.00	มากที่สุด	1	4.25	0.07	มากที่สุด	5
ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ	4.92	0.11	มากที่สุด	3	4.88	0.20	มากที่สุด	3
ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	1	4.93	0.09	มากที่สุด	1
ด้านการมีแบบแผนความคิด	4.22	0.11	มากที่สุด	4	4.84	0.29	มากที่สุด	4
ด้านการเรียนรู้และการทำงานเป็นทีม	5.00	0.00	มากที่สุด	1	4.92	0.11	มากที่สุด	2
โดยรวม	4.85	0.05	มากที่สุด		4.79	0.15	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเห็นว่า แนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ และด้านการเรียนรู้และการทำงานเป็นทีม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีแบบแผนความคิด มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

6.1 สภาพปัจจุบันของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เหตุผลสำคัญอาจเป็นเพราะสถานศึกษาดังกล่าวมีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยใช้แนวคิดทางการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาให้เป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (Efficiency & Effectiveness School) ภายใต้กรอบกฎหมายที่กำหนด อีกทั้งยังมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจในการพัฒนานโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา ร่วมกับการประสานงานระหว่างกลุ่มงานและบุคลากรที่มีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สถานศึกษาเหล่านี้ต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของยุคเทคโนโลยีและการสื่อสาร ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม ด้วยเหตุนี้ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จึงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 11 ซึ่งกำหนดให้ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ เพื่อให้เป็น

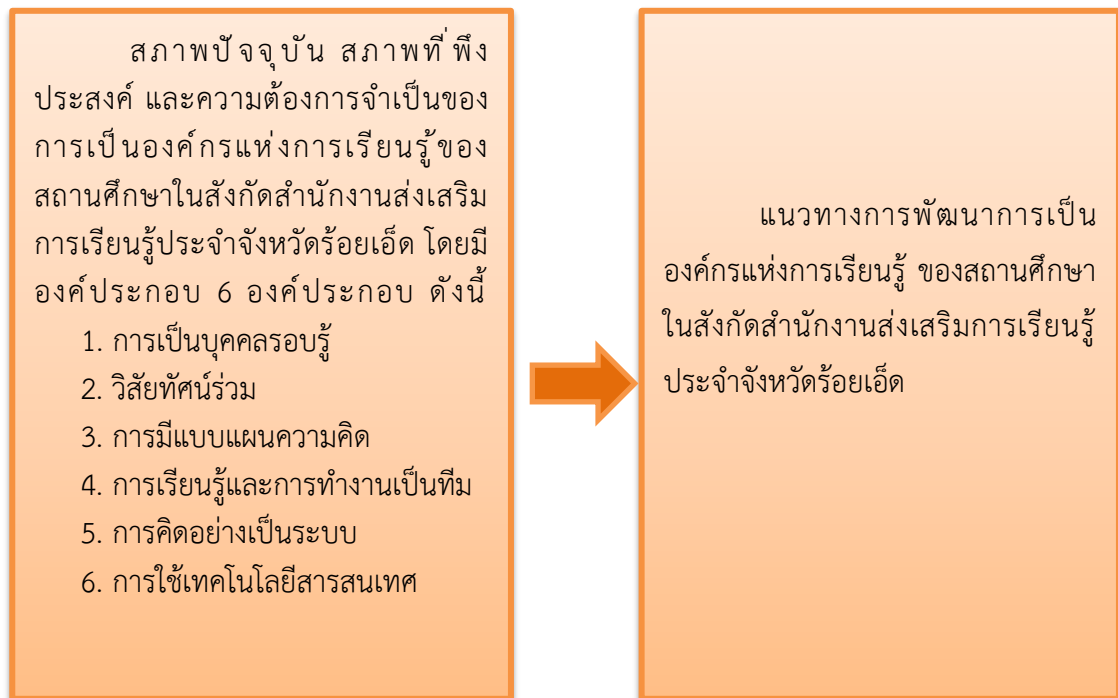
องค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด นอกจากนี้ ยังเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562) ที่มุ่งเน้นให้ประชาชนไทยมีโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาเหล่านี้มีการดำเนินงานเพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ใน 6 ด้าน ได้แก่ การมีแบบแผนความคิด การเรียนรู้และทำงานเป็นทีม การคิดอย่างเป็นระบบ วิสัยทัศน์ การเป็นบุคคลรอบรู้ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล จันทร์สุข (2556) ที่ศึกษารูปแบบและกลยุทธ์การพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของวิทยาลัยพยาบาล พบว่าวิทยาลัยพยาบาลมีสภาพปัจจุบันในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชชา บุญประไพ (2559) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยพบว่าสภาพปัจจุบันขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน

6.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด มีความคาดหวังให้สถานศึกษามีการจัดระบบองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์ชัดเจน มีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และบูรณาการการทำงานร่วมกัน รวมถึงประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการงานสถานศึกษา ตามองค์ประกอบที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากเอกสารและตำราวิชาการจากนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศ ซึ่งได้สอดคล้องกับแนวคิดของ นุชรา โพธิ์พัฒนชัย (2564) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งโดยรวมและรายด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เชนนิจ บุญสาลี (2564) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งโดยรวมและรายด้าน

6.3 ความต้องการจำเป็นของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการทำงาน จัดเก็บข้อมูล หรือแบ่งปันข้อมูลภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การนำ Google หรือแพลตฟอร์มอื่นๆ เข้ามาช่วยเหลือการจัดการเรียนการสอน หรือการรวบรวมข้อมูลภายในสถานศึกษา หรือใช้ประสานงานภายในกลุ่มงานและข้ามกลุ่มงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรสามารถเข้าถึง

ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสถานศึกษามีความต้องการจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้กับบุคลากรและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ภายในสถานศึกษา ซึ่งได้สอดคล้องกับแนวคิดของ ฐิติพร พิบูลย์วงศ์ (2559) ซึ่งทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของธนาคารออมสินภาค 14 ได้กล่าวว่า องค์กรควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ด้านเทคโนโลยี และมีการพัฒนาระบบงานอย่างต่อเนื่อง ให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว ข่าวสารที่ได้รับทันเวลา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วีรยา สัจจะเขตต์ (2564) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ได้กล่าวว่า สถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ จัดเก็บข้อมูลส่วนกลางในสถานศึกษาให้เข้าถึงง่าย สะดวกต่อการนำมาใช้ และรวดเร็วต่อการรวบรวม สนับสนุนให้บุคลากรมีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา

7. องค์ความรู้ใหม่

จากแผนภาพดังกล่าว การพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การเป็นบุคคลรอบรู้ 2) วิสัยทัศน์ร่วม 3) การมีแบบแผนความคิด 4) การเรียนรู้และการทำงานเป็นทีม 5) การคิดอย่างเป็นระบบ และ 6) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่ง 6 องค์ประกอบนี้ สามารถนำมาสร้างเป็นแนวทางการ

พัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ทั้งหมด 33 แนวทาง

8. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะผลการวิจัย ดังนี้

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัยการศึกษาสภาพปัจจุบันของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการมีแบบแผนความคิด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้และการทำงานเป็นทีม แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องแต่งตั้งและมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มงานหรือระหว่างบุคคล รวมถึงแนวทางการประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ต้องจัดหาทรัพยากรที่จะช่วยยกระดับขีดความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรในสถานศึกษา นำแพลตฟอร์มเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูล สร้างฐานข้อมูลออนไลน์และใช้ประสานงานภายในกลุ่มงานและข้ามกลุ่มงาน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรม/โครงการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการงานสถานศึกษา

8.2.2 สถานศึกษาต้องสนับสนุนงบประมาณหรือจัดหาทรัพยากรที่จะช่วยยกระดับขีดความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา รวมทั้งประสานงานเพื่อขอรับการสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆ

8.2.3 สถานศึกษาต้องมอบหมายทีมที่คอยให้คำแนะนำและความช่วยเหลือ บุคลากรในการใช้เทคโนโลยี โดยทำหน้าที่กำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ และดูแลระบบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้จริงนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 8.3.1 ควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 8.3.2 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด
- 8.3.3 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด
- 8.3.4 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด
- 8.3.5 ควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
ส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด

9. บรรณานุกรม

- เขมนิจ บุญสาลี. (2564). กลยุทธ์การพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ฐิติพร พิบูลย์วงศ์. (2559). แนวทางการพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของธนาคารออมสินภาค 14.
วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ :
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัชชา บุญประไพ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา.
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นฤมล จันทร์สุข. (2556). รูปแบบและกลยุทธ์การพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของวิทยาลัย
พยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย
การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา. คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุชรา โพธิ์พัฒนชัย. (2564). การศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยครุสุริยเทพ.
- บุษยมาศ สิทธิพันธ์. (2559). ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่
จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ :
มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์และคณะ. (2550). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ CRP. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มินตรา อินตะไชย. (2560). แนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลพะเยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วีรยา สัจจะเขตต์. (2564). การพัฒนาแนวทางการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงาน กศน. (2561). แนวทางการประกันคุณภาพภายในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต. กรุงเทพฯ : กลุ่มพัฒนาศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงาน กศน.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). การบริหารการศึกษา : หลักการและทฤษฎี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- สุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2562). การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- Senge, P. (1990). *The Fifth Disciplines: The Art and Practice of the Learning Organization*. New York : Bantam Doubleday Dell Publishing Group.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล
ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์

Development of Experiential Learning Activity Packages to Promote
Digital Intelligence in Cyberbullying Management Skills

อมรา ไกยะฝ่าย¹, อัญญาปารย์ ศิลปนิลมาลย์² และ วิสรุต พยุงเกียรติคุณ³

Oammara Kaiyafai¹, Unyaparn Sinlapaninman² and Wisarut Payoungkiattikun³

คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์^{1,2,3}

Education and Educational Innovation, Kalasin University^{1,2,3}

Email : unyaparn.si@ksu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และ 2) ศึกษาคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักออกแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน, 2) ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความสอดคล้องของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 คน และ 3) ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประเมินความสอดคล้อง และแบบประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการออกแบบและพัฒนา จากการเก็บข้อมูลประสบการณ์ผู้ใช้ได้ หลักการออกแบบนวัตกรรม สร้างเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย แผนการเรียนรู้ จำนวน 2 แผน ออกแบบกิจกรรมตามการเรียนรู้จากประสบการณ์, บทเรียนออนไลน์, คู่มือใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบประเมินทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 2 ชุด ได้แก่ ชุดคำถามที่ 1 กลยุทธ์ของคนร้าย จำนวน 10 ข้อ และ ชุดคำถามที่ 2 พฤติกรรมถูกชักชวน การแอบอ้าง และความโลภ จำนวน 10 ข้อ และ 2) ผลการประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; ประสบการณ์ผู้ใช้; ความฉลาดทางดิจิทัล; ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์

ABSTRACT

This research aims to 1) design and develop experiential learning activity packages to promote digital intelligence in cyberbullying management skills for professional certificate students, and 2) study the quality of experiential learning activity packages. The research target groups are divided into 3 categories: 1) 5 designers of learning innovations; 2) 5 experts evaluating the consistency of the learning activity packages; and 3) 3 experts evaluating the quality of the learning activity packages. The research instruments including group discussion record forms, consistency evaluation forms, and quality evaluation forms for the learning activity packages. The statistical methods used content analysis, percentage, mean, and standard deviation.

The research findings revealed that: 1) The learning activity packages consisted of two learning plans designed based on experiential learning, online lessons, a user guide for the learning activity packages, and a skills assessment tool for coping with online threats. This assessment tool included two sets of four-option multiple-choice questions: Set 1 on the strategies of perpetrators with 10 questions, and Set 2 on behaviors related to solicitation, impersonation, and greed with 10 questions; and 2) The quality assessment of the learning activity packages by experts was rated at a high level.

Keywords: Needs; User experience; Digital intelligence; Cyberbullying management skills

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

กระแสการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศและการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก ทำให้สภาพแวดล้อมของการพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันและอนาคตเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว โดยสภาพแวดล้อม ประเทศไทยได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ปฏิรูปและขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Innovation Driven Economy) มารองรับเพราะเทคโนโลยี

และนวัตกรรมดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศจากฐานรากในทุก ๆ มิติ การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นแผนแม่บทของการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญ เพื่อนำพาประเทศไทยไปสู่ Digital Thailand และใช้การศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนาประเทศ เพื่อพัฒนาพลเมืองในยุค 4.0 ให้เป็นผู้มีทักษะที่จำเป็นต่อการปรับตัวให้เข้ากับชีวิตดิจิทัล ความฉลาดทางดิจิทัล (DQ : Digital Intelligence Quotient) หรือ ความสามารถทางสังคมอารมณ์และการรับรู้ที่จะทำให้แต่ละคนสามารถเผชิญกับความท้าทายหรือบททดสอบของชีวิตดิจิทัล และสามารถปรับตัวให้เข้ากับชีวิตดิจิทัล เป็นผลจากศึกษาและพัฒนาของ DQ institute หน่วยงานที่เกิดจากความร่วมมือกันของภาครัฐและเอกชนทั่วโลกประสานงานร่วมกับเว็ลด์อีโคโนมิกฟอรัม (World Economic Forum) ที่มุ่งมั่นให้เด็ก ๆ ทุกประเทศได้รับการศึกษาด้านทักษะพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพและใช้ชีวิตบนโลกออนไลน์อย่างปลอดภัยด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ความฉลาดทางดิจิทัล เป็นกรอบแนวคิดที่ครอบคลุมของความสามารถทางเทคนิคความรู้ความเข้าใจและความคิดทางสังคมที่มีพื้นฐานอยู่ในค่านิยมทางศีลธรรมที่ช่วยให้บุคคลที่จะเผชิญกับความท้าทายทางดิจิทัลเป็นทักษะที่พลเมืองในยุค 4.0 จำเป็นอย่างยิ่งในยุคดิจิทัลนี้ รวมไปถึงต้องรู้วิธีการที่จะดำรงชีวิตอยู่ในยุคดิจิทัลได้อย่างปลอดภัยและเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีความสุขโดยมีเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งทักษะความฉลาดทางดิจิทัลมีอยู่ 8 ทักษะ คือ การรักษาข้อมูลส่วนตัว (Privacy Management) การคิดวิเคราะห์ที่มีวิจารณญาณที่ดี (Critical Thinking) การบริหารจัดการข้อมูลที่ใช้งานมีการทิ้งไว้บนโลกออนไลน์ (Digital Safety) การใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม (Digital Empathy) การรักษาความปลอดภัยของตนเอง (Cybersecurity Management) การรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ (Cyberbullying Management) การจัดการเวลาหน้าจอ (Screen Time Management) และการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง (Digital Citizen Identity) (ธนวัฒน์ เจริญญา และสุภาณี เจริญญา 2563)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สนองรับนโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการยกระดับการจัดการอาชีวศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยการเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นดิจิทัล (Digital Transformation) มุ่งเน้นการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้เป็นพลเมืองในยุค 4.0 เป็นกำลังคนสมรรถนะสูง มีความฉลาดรู้ดิจิทัล ซึ่งเป็นทักษะพลเมืองดิจิทัลที่สำคัญ ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนดิจิทัล โดยปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาแนวใหม่ให้สอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงความต้องการกำลังคน อาชีพธุรกิจ และอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่นเชื่อมโยงการสำเร็จการศึกษาและการมีงานทำโดยปรับลดรายวิชาสามัญและเพิ่มรายวิชาที่มุ่งสร้างสมรรถนะ บูรณาการวิชาสามัญและวิชาชีพโดยการจัดหลักสูตรแบบโมดูล (Modular System)

ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน และมาตรฐานฝีมือแรงงาน ปรับเปลี่ยนการจัดรูปแบบการศึกษาให้มีความยืดหยุ่นตามความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง (Block Course) ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรมุ่งสู่เป้าหมายรองรับกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาแต่ยังไม่เข้าสู่ตลาดแรงงาน (Reskill) กลุ่มผู้เรียนที่ตกหล่นจากระบบการศึกษา และคนวัยทำงานที่ต้องการเพิ่มเติมทักษะ (Upskill) สร้างทักษะใหม่ที่จำเป็นต่อการทำงาน (New skill) โดยหลักสูตรดังกล่าวจะนำไปใช้กับการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นดิจิทัล (Digital Transformation) ข้างต้นทำให้วิทยาลัยการอาชีพคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องปรับตัวทั้งในการบริหาร การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะและความรู้ทางวิชาชีพเพื่อให้ นักเรียนมีความพร้อมที่จะทำงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ หลักสูตรที่วิทยาลัยการอาชีพคำม่วงมีลักษณะที่เน้นการปฏิบัติงานมากกว่าการศึกษาทฤษฎีอย่างเต็มที่ เนื้อหาการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในสาขาที่เลือกเรียนเข้ามาในหลักสูตรนั้น ๆ สู่การผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ในสาขาวิชาชีพและความฉลาดดิจิทัล ที่จะสามารถช่วยให้นักเรียนเตรียมตัวให้พร้อมทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ นอกจากการเรียนรู้เนื้อหาวิชาชีพ นักเรียนยังสามารถใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าข้อมูล เรียนรู้ออนไลน์ และการสื่อสารกับผู้อื่นในระบบดิจิทัลได้ด้วย สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของวิทยาลัย ได้มีการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (Vocational National Educational Test : V-NET) เป็นการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา เพื่อวัดความรู้และความคิดของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 (ปวช. 3) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 2 (ปวส. 2) ประกอบด้วยข้อสอบวิชาสามัญ และข้อสอบวิชาชีพตามสาขาวิชาที่เรียน สิ่งที่ผู้เข้าสอบจะได้รับหลังการทดสอบ ได้แก่ 1) ผลการทดสอบ V-NET 2) ประกาศนียบัตรมาตรฐานสมรรถนะการใช้ดิจิทัล (DL) จากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (กรณีผ่านเกณฑ์ที่กำหนด) และ 3) วุฒิบัตรสมรรถนะภาษาอังกฤษสำหรับอาชีพ จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) . (2564). (กรณีผ่านเกณฑ์ที่กำหนด) โดยผลการทดสอบ V-NET ในปีการศึกษา 2565 ที่ผ่านมา ของวิทยาลัยการอาชีพคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การทดสอบคอมพิวเตอร์ อยู่ในเกณฑ์วัดความรู้ระดับกลาง ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งการทดสอบดังกล่าวเป็นกลไกหนึ่งที่จะพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอันจะนำไปสู่การพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ดิจิทัลให้นักเรียนต่อไปได้ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2566)

การเรียนรู้จากประสบการณ์จึงเป็นปัจจัยหลักหนึ่งของการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ประสบการณ์นี้หมายรวมทั้งประสบการณ์ที่บุคคลนั้นผ่านพบมาแล้ว และประสบการณ์ในชั้นเรียน โดยจะนำข้อมูลสำหรับนำมาพูดคุยแลกเปลี่ยนการตีความหรือสะท้อน

คิด เพื่อตรวจสอบและทำความเข้าใจ ระบบคุณค่าของแต่ละปัจเจกบุคคล โดยผู้สอนเป็นผู้ออกแบบ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีมิติด้านคุณค่า และมีกิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือทำหรือสัมผัสจริง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทำความเข้าใจ คุณค่าของกิจกรรมหรือสิ่งต่างๆ นั้น ยิ่งกิจกรรมนั้นถ้าก่อให้เกิดความ อึดอัด หรือได้รับประสบการณ์เชิงอารมณ์จะยิ่งมีโอกาสเรียนรู้สู่การเปลี่ยน โลกทัศน์ให้สูงขึ้น (วิจารณ์ พานิช, 2556) ในขณะที่ David Kolb ได้กล่าวถึงวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ไว้ว่า การเรียนรู้ แบบผ่านประสบการณ์ตามสภาพจริง (Authentic Experiential Learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ในแต่ละบุคคล (Kolb, 2005) ดังนั้น การเรียนรู้จากประสบการณ์หรือการเรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนที่มีโอกาสได้รับประสบการณ์แล้วได้รับการกระตุ้นให้สะท้อนสิ่งต่างๆ ที่ได้ จากประสบการณ์และสามารถนำพาความคิดของตนออกมาเพื่อ พัฒนาทักษะใหม่ๆ หรือวิธีคิดใหม่ ๆ

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ ที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการการเรียนการสอน และเกิดประโยชน์ในการสร้าง หลักการออกแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษาปีที่ ๖

2.2 เพื่อศึกษาคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษาปีที่ ๖

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ประโยชน์เชิงวิชาการ ได้หลักการกระบวนการคิดเชิงออกแบบในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการ คุกคามทางโลกออนไลน์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๖

3.2 ประโยชน์เชิงปฏิบัติการ ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษาปีที่ ๖

3.3 ประโยชน์เชิงนโยบาย ทำให้สถานศึกษามีนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไป กำหนดนโยบายในการใช้และส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทาง

โลกออนไลน์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือระดับอื่นๆ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจปัญหา (Empathy), ขั้นที่ 2 นิยามปัญหา (Define), ขั้นที่ 3 สร้างความคิด (Ideate) โดยทั้ง 3 ขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และสำรวจ ดำเนินการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและประสบการณ์ของครูผู้สอนวิชาจริยธรรมคอมพิวเตอร์ จากวิทยาลัยการอาชีพคำม่วง วิทยาลัยการอาชีพหนองกงศรี วิทยาลัยการอาชีพห้วยผึ้ง และวิทยาลัยการอาชีพกาฬสินธุ์ จำนวน 4 คน และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 แผนกคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยการอาชีพห้วยผึ้ง จ.กาฬสินธุ์ จำนวน 23 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์และสอบถาม เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยด้านภูมิหลัง เพศ อายุ การศึกษา และประสบการณ์ผู้ใช้ จากนั้น นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และกำหนดกรอบสำหรับการดำเนินงานโดยเน้น 5 มิติ ได้แก่ บทบาท อารมณ์ มุมมองการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรม (สุวิมล ว่องวานิช, 2563) ผลการศึกษาพบว่า ครูมีความต้องการสื่อออนไลน์ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และเครื่องมือวัดการรับมือการคุกคามทางโลกออนไลน์ มิติบทบาทพบว่าครูจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาในหนังสือ มิติอารมณ์ครูรู้สึกว่าการให้คำปรึกษา มิติการรับรู้พบว่าการประเมินทักษะซับซ้อน มิติเจตคติครูเห็นว่าการสอนรับมือกับการคุกคามสำคัญ และมีพฤติกรรมการชดเชยกิจกรรมที่นำไปใช้ได้จริงในชีวิต

จากนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยนี้ ในขั้นที่ 4 สร้างต้นแบบ (Prototype) และ ขั้นที่ 5 ทดสอบ (Test) ตามหลักการของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) รายละเอียดมีดังนี้

4.1 ขั้นสร้างต้นแบบ (Prototype)

ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ผลการวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ในขั้นตอนที่ 1-3 ข้างต้น มาออกแบบและสร้างต้นแบบ รวมถึงการสร้างข้อรายการคุณลักษณะของต้นแบบ ตามหลักการแนวคิดเชิงออกแบบ จากนั้นดำเนินการประชุมกลุ่ม (Focus group) กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คณะผู้ออกแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา จำนวน 2 คน, ด้านสื่อการเรียนการสอน จำนวน 2 คน และด้านคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 คน ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยประเด็นคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบ ตัวชี้วัดการเรียนรู้ และกิจกรรมเรียนรู้ของชุด

กิจกรรมการเรียนรู้ จากนั้น ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากการบันทึกการประชุมกลุ่มเพื่อจัดหมวดหมู่โดยการลงรหัสข้อมูล (coding) และตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการลงรหัสอีกครั้ง เพื่อจับประเด็น (theme) ที่จะเป็นประเด็นในการนำไปใช้ เพื่อสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้

4.2 ขั้นตอนทดสอบ (Test)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินความสอดคล้อง และคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย แผนการเรียนรู้ จำนวน 2 แผน ที่ออกแบบกิจกรรมตามการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Kolb, 2005), บทเรียนออนไลน์, คู่มือใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบประเมินทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ โดยผู้วิจัยได้ดัดแปลงแบบประเมินมาจากคณะทำงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันภัยอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) และตำรวจไซเบอร์ – บช.สอท. โดยมีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความสอดคล้องของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา จำนวน 1 คน, ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการเรียนการสอน จำนวน 2 คน, และผู้ทรงคุณวุฒิด้านคอมพิวเตอร์ จำนวน 2 คน และ กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา จำนวน 1 คน, ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอน จำนวน 1 คน, และผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 คน ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความสอดคล้องของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หากคุณภาพของแบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษา โดยใช้การหาค่า IOC ได้ค่าระหว่าง 0.67-1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตามหลักการออกแบบ โดยสร้างเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ทำการระดมความคิดเห็นนักออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้มั่นใจว่า “ต้นแบบ (Prototype) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จะสามารถนำไปใช้ได้จริง และมีองค์ประกอบที่ครบถ้วน โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) กับคณะนักออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 คน ซึ่งดำเนินการในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2566 ในรูปแบบออนไลน์ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

5.1.1 แผนการเรียนรู้ โดยออกแบบตามการเรียนรู้จากประสบการณ์ (ELC) จำนวน 2 แผน คือ แผนการเรียนรู้ที่ 1 การรับรู้ภัยคุกคามทางโลกออนไลน์ และแผนการเรียนรู้ที่ 2 การรับมือภัยคุกคามทางโลกออนไลน์ โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ ขอบเขตเนื้อหาสำคัญ สารสำคัญ ตัวชี้วัดการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ งานที่มอบหมาย สื่อการเรียนรู้ และ เกณฑ์การประเมิน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 1) การรับรู้ ได้แก่ 1.1) กลยุทธ์คนร้าย, 1.2) พฤติกรรมการถูกชักชวนการแอบอ้างและความโลภ และ 2) การรับมือ ได้แก่ การถูกขโมย, การหลอกให้โอนเงิน, การหลอกให้หลงเชื่อ, คลอเซ็นเตอร์ (Call Center), หลอกให้ลงทุน และการเรียกค่าไถ่ทางคอมพิวเตอร์ (Ransomware)

5.1.2 บทเรียนออนไลน์ พัฒนาบน Google Site ตามการเรียนรู้จากประสบการณ์ ถูกออกแบบกิจกรรมให้นักเรียนแชร์ประสบการณ์ของตนเอง หรือคนรู้จัก เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้วิธีการรับมือการคุกคามทางโลกออนไลน์ ตลอดจน สร้างเป็นแนวคิดในการรับมือร่วมกันกับเพื่อนและครู และสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งออกแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) ออกแบบให้นักเรียนแชร์ประสบการณ์ถูกคุกคามทางโลกออนไลน์ ของนักเรียน หรือ คนรู้จัก ผ่าน Padlet ที่เชื่อมโยงกับบทเรียนออนไลน์, ขั้นที่ 2 การสะท้อนคิดจากการสังเกต (Reflective Observation) ครูนำเสนอเนื้อหา ความรู้ เหตุการณ์ ตัวอย่าง ที่เกี่ยวกับภัยคุกคามทางโลกออนไลน์ ผ่านคลิปวิดีโอ สไลด์ความรู้ และแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ศูนย์ช่วยเหลือข้อโกงออนไลน์, คณะทำงานเสริมสร้างภูมิคุ้มกันภัยอาชญากรรม (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) และตำรวจไซเบอร์ – บช.สอท. จากนั้น นักเรียนทำความเข้าใจ คลิปข่าวสถานการณ์ตัวอย่าง และสังเกตขั้นตอนวิธีการรับมือภัยคุกคาม พร้อมทั้ง เขียนสะท้อนคิดสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ ผ่าน Padlet ที่เชื่อมโยงกับบทเรียนออนไลน์, ขั้นที่ 3 การสร้างแนวคิดที่เป็นนามธรรม (Abstract Conceptualization) ให้นักเรียนสรุปผลแนวคิด วิธีการเป็นขั้นตอนในการรับมือภัยคุกคามทางโลกออนไลน์ ผ่าน Padlet ที่เชื่อมโยงกับบทเรียนออนไลน์ และ ขั้นที่ 4 การทดลองปฏิบัติ (Active Experimentation) ในนักเรียนเขียนเล่าถึงการนำแนวคิดที่ตนเองสร้าง ไปใช้รับมือภัยคุกคามทางโลกออนไลน์ ที่ตนได้แชร์ประสบการณ์จริงในขั้นที่ 1 และวิธีป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ขึ้นอีกในอนาคต ผ่าน Padlet ที่เชื่อมโยงกับบทเรียนออนไลน์

5.1.3 แบบประเมินทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ ผู้วิจัยดัดแปลงคำถามในแบบประเมินจากคณะทำงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันภัยอาชญากรรมทางเทคโนโลยี(สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) และตำรวจไซเบอร์ – บช.สอท. มาใช้ในการประเมินทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ ซึ่งแบบทดสอบ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยข้อสอบ แบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ ชุดคำถามที่ 1 กลยุทธ์ของคนร้าย จำนวน 10 ข้อ และ ชุดคำถามที่ 2

พฤติกรรมกรรมการถูกชักชวน การแอบอ้าง และความโลภ จำนวน 10 ข้อ จะถูกออกแบบเป็นสถานการณ์ แล้วให้ตอบคำถาม มีเกณฑ์ผ่าน ร้อยละ 70 ของคะแนนทั้งหมด

5.2 ผลการประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความสอดคล้องชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย แผนการเรียนรู้ บทเรียนออนไลน์ คู่มือใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบทดสอบประเมินทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ พบว่า การนำเสนอเนื้อหาไม่ครบถ้วน ไม่แสดงให้เห็นถึงความเป็นชุดกิจกรรม ลักษณะของเนื้อหาแสดงเป็นภาพรวม เสนอแนะให้แบ่งเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ออกตามเนื้อหาใหม่ และให้พิจารณาตัวชี้วัด แผนการเรียนรู้ และแบบทดสอบให้ครอบคลุมกับเนื้อหาที่แยกออกมาเป็น 2 เนื้อหา ได้แก่ 1. การรับรู้ เรื่องภัยคุกคามทางโลกออนไลน์ ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์คนร้าย และ 2) พฤติกรรมการถูกชักชวนการแอบอ้างและความโลภ และ 2. การรับมือภัยคุกคามทางโลกออนไลน์ ประกอบด้วย 1) การถูกบุลลี่ 2) การหลอกให้โอนเงิน 3) การหลอกให้หลงเชื่อ 4) คอลเซ็นเตอร์ (Call Center) 5) หลอกให้ลงทุน และ 6) เรียกค่าไถ่ทางคอมพิวเตอร์ (Ransomware) และกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ออกตามเนื้อหาใหม่ พร้อมทั้ง เพิ่มตัวชี้วัด แผนการเรียนรู้ และแบบทดสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาดังกล่าว เมื่อผู้วิจัยได้ปรับชุดกิจกรรมการเรียนรู้แล้วจึงนำเสนอผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผลการประเมิน มีดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. แผนการเรียนรู้	4.13	0.18	มาก
1.1 มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลลัพธ์การเรียนรู้	4.33	0.58	มาก
1.2 มีความถูกต้อง และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	4.00	0.00	มาก
1.3 ครบถ้วนตามองค์ประกอบของการเขียนแผนการเรียนรู้	4.33	0.58	มาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.4 กิจกรรมส่งเสริมให้เกิดความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์	4.00	0.00	มาก
1.5 วิธีวัดและเครื่องมือวัดสอดคล้องกับพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในตัวชี้วัด/ผลลัพธ์การเรียนรู้	4.00	0.00	มาก
2. บทเรียนออนไลน์	4.13	0.18	มาก
2.1 มีความถูกต้อง และสอดคล้องกับการเรียนรู้จากประสบการณ์	4.00	0.00	มาก
2.2 มีความถูกต้อง และสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.00	0.00	มาก
2.3 มีความเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4.33	0.58	มาก
2.4 สามารถส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์	4.33	0.58	มาก
2.5 มีความเหมาะสมในด้านกราฟิก เสียง เทคนิค และการควบคุม	4.00	0.00	มาก
3. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	4.33	0.24	มาก
3.1 คำแนะนำในการปฏิบัติมีความชัดเจน	4.67	0.58	มากที่สุด
3.2 ระบุสิ่งที่ต้องเตรียมในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างละเอียดครบถ้วน	4.33	0.58	มาก
3.3 ระบุวิธีการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.33	0.58	มาก
3.4 ระบุกิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนต้องปฏิบัติได้ชัดเจน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.33	0.58	มาก
3.5 ระบุการวัดและประเมินผลได้ครบคลุม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.00	0.00	มาก

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. แบบทดสอบความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์	4.26	0.15	มาก
4.1 มีความถูกต้อง และสอดคล้องกับความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์	4.33	0.58	มาก
4.2 วัดได้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้	4.33	0.58	มาก
4.3 เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลครอบคลุมตามตัวชี้วัด/ผลลัพธ์การเรียนรู้	4.33	0.58	มาก
4.4 เกณฑ์ที่ใช้วัดและประเมินผลครอบคลุมตามตัวชี้วัด/ผลลัพธ์การเรียนรู้	4.33	0.58	มาก
4.5 สะท้อนถึงการมีความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ของผู้เรียนได้	4.00	0.00	มาก
เฉลี่ยรวม	4.21	0.10	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 3 ลำดับ พบว่า ลำดับที่ 1 ด้านคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ด้านแบบทดสอบความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ และลำดับที่ 3 ด้านบทเรียนออนไลน์ และด้านแผนการเรียนรู้ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.24, $\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.15, $\bar{X} = 4.13$, S.D.= 0.18 ตามลำดับ)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 โมดูล ได้แก่ 1) การรับรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์ของคนร้าย และพฤติกรรมที่ถูกชักชวน การแอบอ้าง และความโลภ และ 2) การรับมือ เป็นการนำเสนอสถานการณ์จากเรื่องจริง และวิธีการรับมือเกี่ยวกับการถูกล่อลวง การหลอกให้

โอนเงิน การหลอกให้หลงเชื่อ คลอเซ็นเตอร์ (Call Center) หลอกให้ลงทุน และการเรียกค่าไถ่ทางคอมพิวเตอร์ (Ransomware) ซึ่งแต่ละโมดูล ประกอบด้วย แผนการเรียนรู้ บทเรียนออนไลน์ คู่มือใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบทดสอบประเมินทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ ทั้งนี้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จะถูกออกแบบจากความเชื่อหรือทฤษฎีที่เป็นฐาน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้นำการเรียนรู้จากประสบการณ์ (ELC) เป็นฐานในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Kolb (2005) ตัวอย่างการนำความเชื่อหรือทฤษฎีที่เป็นฐานในกิจกรรม เช่น การแสดงความคิดเห็น โดยให้นักเรียนแชร์ประสบการณ์ การเขียนสะท้อนคิดสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ และสร้างแนวคิดขั้นตอนการรับมือภัยคุกคามบนโลกออนไลน์ ในสไตล์ของตนเองผ่าน Padlet ที่เชื่อมโยงกับบทเรียนออนไลน์ ซึ่งการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ส่งผลให้นักเรียนมีความพร้อมมากขึ้นในการรับมือกับภัยคุกคามบนโลกออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสะท้อนคิด (Reflective Observation) ที่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้จากประสบการณ์ ยังช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่กับความรู้เดิมและพัฒนาความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น (Kolb, 2005; Kong, 2021) งานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าเทคโนโลยีเสริมการเรียนรู้แบบประสบการณ์สามารถเพิ่มความลึกซึ้งในการสะท้อนคิดและการพัฒนาทักษะการสื่อสารทางออนไลน์ได้ (BMC Medical Education, 2021)

6.2 การประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ถูกออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่อิงสภาพ บริบท และภูมิหลังของครูผู้สอน และนักเรียนเป็นหลัก มีการกำหนดเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวกระบวนการเรียนรู้ และผ่านการออกแบบจากนักออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จึงทำให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลประเมินสามารถนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนในการพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ต่อไปได้ สอดคล้องกับ Ribble (2015) เน้นถึงความสำคัญของการสร้างความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence) ซึ่งรวมถึงการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ และได้ระบุว่า การเรียนรู้ที่ออกแบบตามบริบทของนักเรียนสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้อย่างมากและ Jones, & Mitchell (2016) กล่าวว่า การพัฒนาเครื่องมือและกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างความฉลาดทางดิจิทัล และได้ระบุว่า การประเมินและการปรับปรุงกิจกรรมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้บทเรียนออนไลน์เป็นสื่อในการเรียนรู้ ครูจึงควรคำนึงถึงความสามารถในการกำกับตนเองในการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนเพื่อให้สามารถเรียนรู้ผ่านบทเรียนออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.1.2 เนื้อหาเรื่องการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ไม่ได้เป็นเนื้อหาหลักของรายวิชา โดยเนื้อหาถูกสอดแทรกในหัวข้อเรื่องภัยคุกคามบนโลกออนไลน์ และพบ.คอมพิวเตอร์ ซึ่งในการจัดการเรียนรู้นั้น วิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา สามารถใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกับการจัดกิจกรรมให้ความรู้เพิ่มเติม นอกแผนการเรียนรู้ได้

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ต้นแบบนี้ในการพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยทดลองใช้ในบริษัทที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถนำมาเปรียบเทียบผลการทดลอง และสรุปอ้างอิงเป็นหลักการนำไปใช้ได้กว้างขึ้น

7.2.2 ศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และนำไปขยายผลในระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

7.2.3 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเชิงลึกเกี่ยวกับประสบการณ์ผู้ใช้ จะทำให้ได้มิติอื่นเพิ่มมากขึ้น และเป็นข้อมูลที่จะสามารถทำไปต่อยอดการออกแบบและพัฒนาต้นแบบนวัตกรรมที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.3.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อใช้ในการสำรวจประสบการณ์ผู้ใช้เพื่อให้ได้สภาพปัญหาที่แท้จริงในการมาสร้างต้นแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้

8. บรรณานุกรม

ตำรวจไซเบอร์ – บช.สอท. ภัยคุกคามบนโลกออนไลน์. สืบค้น 4 มกราคม 2567. จาก

<https://www.facebook.com/CybercopTH>

ธนวัฒน์ เจริญษา, และ สุภาณี เจริญษา. 2563. ความฉลาดทางดิจิทัลกับทักษะการเรียนรู้และ

นวัตกรรมในศตวรรษที่ 21. วารสารวิจัยและนวัตกรรม สถาบันการอาชีวศึกษา

กรุงเทพมหานคร 3(2):21–29.

วิจารณ์ พานิช. (2556). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: เจริญการพิมพ์.

- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2566). **เอกสารประกอบการประชุมสนาม สอบสอบ V-NET ปีการศึกษา 2566**. สืบค้น 4 มกราคม 2567. จาก <https://www.niets.or.th/th/content/view/25731>
- สุวิมล ว่องวานิช. (2563). **การวิจัยการออกแบบทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ คณะทำงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันภัยอาชญากรรมทางเทคโนโลยี. **ภัยอาชญากรรมทางเทคโนโลยี**. สืบค้น 4 มกราคม 2567. จาก <https://24hicarecenter.com/cybervaccinated?fbclid>
- BMC Medical Education. (2021). How technology-enhanced experiential e-learning can facilitate the development of person-centred communication skills online for health-care students: A qualitative study. **BMC Medical Education**, 21, Article 45. <https://doi.org/10.1186/s12909-021-02566-7>
- Jones, L., & Mitchell, K. (2016). Defining and measuring youth digital citizenship. **New Media & Society**, 18(9), 2063-2079.
- Kolb, D. A. (2005). **Experiential learning: Experience as the source of learning and development**. FT press.
- Kong, Y. (2021). **The role of experiential learning on students' motivation and classroom engagement**. *Frontiers in Psychology*, 12, Article 771272. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.771272>
- Ribble, M. (2015). Digital citizenship in schools: Nine elements all students should know. **International Society for Technology in Education**.

การพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง
เพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ*
DEVELOPING LEARNING MANAGEMENT INNOVATIONS BASED ON
EXPERIENTIAL LEARNING AND SELF-DIRECTED LEARNING TO
ENHANCE STUDENTS' SKILLS IN PRECISION MEASUREMENT
JOB FOR VOCATIONAL CERTIFICATE PROGRAMS

วีรพล สิมพิลา¹, สายหยุด ภูปุย², พรรณธิดา ยลวิลลา³
Weerapon Simpela¹, Saiyut Phupuy², Wannatida Yonwilad³
คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์^{1,2,3}
Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University¹²³
Email : Weerapol.si@ksu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและศึกษาผลการใช้วัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเองพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยการเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนในรายวิชาวัดละเอียดสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 12 คน นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร จำนวน 100 คน และกลุ่มเป้าหมายที่นำเครื่องมือไปทดลองได้แก่ ครูผู้สอนในรายวิชาวัดละเอียดจากวิทยาลัยเทคนิคสกลนคร วิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน และวิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนคร จำนวน 4 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คู่มือชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเองในรายวิชาวัดละเอียดเพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียด และแบบประเมินผลการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การตีความ และหาค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้อง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดที่มีสื่อการสอนด้วยเทคโนโลยีสำเร็จรูปได้นำมาออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการวัดละเอียด ตามแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) และการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) มาเป็นขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดองค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาการวัดละเอียด ได้แก่ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ บทบาทของครูผู้สอน/ผู้เรียน ทักษะที่จะส่งเสริมในการวัดละเอียดมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ผลงาน/ภาระงานของผู้เรียน และการวัดประเมินผลที่สอดคล้อง และตอบสนองต่อการพัฒนาทักษะการวัดละเอียด จึงได้คู่มือชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดเพื่อส่งเสริมทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยมีสื่อการสอนคือ Google site และ 2) ผลการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ พบว่าคุณภาพของชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยระดับมาก และสรุปการสะท้อนผลจากประสบการณ์ผู้ใช้ในการสอนรายวิชาวัดละเอียด พบว่าชุดกิจกรรมนี้สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดให้มีคุณภาพเพื่อใช้จัดการเรียนการสอนในการส่งเสริมทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพต่อไปได้อีก

คำสำคัญ : นวัตกรรมจัดการเรียนรู้; การเรียนรู้จากประสบการณ์; การเรียนรู้แบบนำตนเอง; ทักษะการวัดละเอียด; นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ABSTRACT

This research aims to 1) develop an innovative learning management approach that combines experiential learning with self-directed learning to enhance the precision measurement skills of vocational certificate students, and 2) study the effects of using this innovative learning management approach on the precision measurement skills of these students. Data were collected from 12 precision measurement teachers under the Office of the Vocational Education Commission in Sakon Nakhon Province, 100 second-year vocational certificate students from Sakon Nakhon Technical College, and 4 target group teachers who tested the tools. The target group teachers were selected from Sakon Nakhon Technical College, Phannanikom Vocational College, Sawang Daen Din Technical College, and Sakon Nakhon Vocational College through stratified sampling. The research tools included questionnaires, structured interviews, an activity manual for experiential and self-directed learning in precision measurement, and an evaluation form for the learning innovation. Data analysis was conducted using content analysis, interpretation, and calculation of the mean congruence index.

The research findings revealed that: 1) The activity set for precision measurement courses incorporated teaching media with ready-made technology, designed based on the principles of Experiential Learning Theory (ELT) and Self-Directed Learning (SDL). The components of the activity set included lesson plans, roles of teachers and students, content to be promoted in precision measurement, teaching activities, student projects/tasks, and evaluation methods that align with and support the development of precision measurement skills. This resulted in a "Manual for the Learning Activity Set for Precision Measurement Courses to Enhance Precision Measurement Skills of Vocational Certificate Students" with Google Site as the teaching

medium: and 2) The quality of the learning management innovation was found to be high, Reflection from users' experiences in teaching precision measurement courses indicated that this activity set could be further developed and improved for use in teaching to enhance the precision measurement skills of vocational certificate students.

Keywords : Innovation in Learning Management; Experiential Learning; Self-directed Learning; Precision Measurement Skills; Vocational Certificate Program Students

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

แผนพัฒนาการอาชีวศึกษาพุทธศักราช 2560-2579 ของประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายในการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านการอาชีวศึกษาเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศแผนนี้มีวัตถุประสงค์ในการให้ผู้สำเร็จการศึกษาในสายอาชีวศึกษามีสมรรถนะตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ยกย่องคุณวุฒิการศึกษาและวิชาชีพ รวมถึงพัฒนาทักษะ ความเชี่ยวชาญ งานวิจัยสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม เทคโนโลยี และองค์ความรู้ด้านอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560, หน้า 11) ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 (ปรับปรุง พุทธศักราช 2565) สำหรับสาขาวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างยนต์ ผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีสมรรถนะในด้านความรู้พื้นฐานของวิชาชีพ การวิเคราะห์ การตัดสินใจ วางแผน และแก้ไขปัญหา รวมถึงการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์วิชาชีพ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2565, หน้า 13-14) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาช่างยนต์นั้นมีวิชาการวัดละเอียดเป็นวิชาพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนต้องเรียน วิชานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจในการใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือการวัดละเอียด ซึ่งมีความสำคัญในงานช่างอุตสาหกรรมและช่างยนต์ อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์การสอนของผู้วิจัยในสาขาวิชาช่างยนต์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร พบว่านักเรียนมักขาดทักษะในการใช้เครื่องมือวัดละเอียด ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน และขาดทักษะการคำนวณในการวัดทางคณิตศาสตร์ตามมาตรฐานการวัดละเอียด

จากการศึกษางานวิจัยของอุทัย ชุ่นใช้, วีระ วงศ์สรรค และธนาตล สมบูรณ์ (2563) ได้แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยวิธีแบ่งกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (STAD) ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนวิชาการวัดละเอียดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือในการพัฒนาทักษะของนักเรียนนอกจากนี้ พรชัย จินตามล ชยาگانต์ เรืองสุวรรณ และไพศาล วรคำ (2566) ได้ศึกษาองค์ประกอบทักษะปฏิบัติของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพบว่าทักษะเหล่านี้ถึงความปลอดภัยในการปฏิบัติงานการใช้เครื่องมืออย่างถูกต้อง การคิดวิเคราะห์ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญ การเรียนรู้จากประสบการณ์ตามแนวคิดของเดวิด เอ. โคลบ (Kolb, 2005) มีความสำคัญในการศึกษาอาชีวศึกษาโดยนักเรียนจะได้รับทักษะจากประสบการณ์ตรง ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยประสบการณ์จริง การสังเกต

และคิดทบทวน การสรุปแนวคิด และการทดลองนำไปใช้ กระบวนการเรียนรู้จะช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในวิชาที่มากขึ้น และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในสถานการณ์ต่างๆ การผสมผสานการเรียนรู้จากประสบการณ์กับการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Knowles, 1978) จะช่วยเพิ่มทักษะการวัดละเอียดให้กับนักเรียน การเรียนรู้แบบนำตนเองหมายถึงนักเรียนริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง กำหนดเป้าหมาย การเลือกใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งวิธีการนี้จะส่งเสริมแรงจูงใจ ความเป็นอิสระ และความรับผิดชอบในการเรียนรู้ นอกจากนี้ การเรียนรู้แบบนำตนเองยังช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้จึงมุ่งพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เป็นกรอบแนวคิดหลัก กระบวนการคิดเชิงออกแบบนี้เน้นการแก้ปัญหาแบบร่วมมือและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง (สุวิมล ว่องวานิช, 2563) กระบวนการคิดเชิงออกแบบเป็นกระบวนการที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติการวิจัย การสังเกตผลการวิจัย และการสะท้อนผลการวิจัย การใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการวัดละเอียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยหวังว่าการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพจะเป็นส่วนหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อผู้สอนที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และสามารถเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะผู้เรียนในการพัฒนาความรู้ ทักษะปฏิบัติในงานวัดละเอียดของงานช่างยนต์ในระดับหนึ่งเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การประกอบอาชีพช่างอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับสมรรถนะและความต้องการของภาคอุตสาหกรรมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อออกแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเองพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.2 เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเองพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ประโยชน์เชิงวิชาการ ได้หลักการกระบวนการคิดเชิงออกแบบในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ จากประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียด

3.2 ประโยชน์เชิงปฏิบัติการ ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดทำให้เกิดการทดสอบและยืนยันหลักการออกแบบที่พัฒนาขึ้นให้ใช้ได้ในวงกว้าง

3.3 ประโยชน์เชิงนโยบาย ทำให้ต้นสังกัดมีนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถนำไปกำหนดนโยบายในการใช้และส่งเสริมทักษะการวัดละเอียดหรือทักษะอื่นๆ ในงานช่างยนต์ของสายอาชีวศึกษาเพื่อขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยประยุกต์ใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจปัญหา (Empathy) ขั้นที่ 2 นิยามปัญหา (Define) ขั้นที่ 3 สร้างความคิด (Ideate) ขั้นที่ 4 สร้างต้นแบบ (Prototype) และขั้นที่ 5 ทดสอบ (Test) ซึ่งในการนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยในบทความนี้ ผู้วิจัยนำเสนอวิธีดำเนินการ 2 ขั้นตอน ตามหลักการของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) คือ ขั้นที่ 4 สร้างต้นแบบ (Prototype) ขั้นที่ 5 ทดสอบ (Test) รายละเอียดดำเนินการดังนี้ ในขั้นที่ 4 สร้างต้นแบบ (Prototype) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ 1) ครูผู้สอนรายวิชาวัดละเอียดสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 4 คน ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร วิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน และวิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนคร 2) เครื่องมือในการวิจัยออกแบบผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการออกแบบวิจัยประกอบด้วย 2.1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดเพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2.2) คู่มือการสอนชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดเพื่อพัฒนาทักษะ การวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2.3) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนภายใต้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดเพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2.4) แบบประเมินทักษะปฏิบัติในงานวัดละเอียด 2.5) แบบบันทึกสะท้อนผลในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดเพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2.6) แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงสอดคล้องของเครื่องมือระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) การระดมความคิดกับครูผู้สอน (นักออกแบบ) เพื่อสร้างต้นแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฟอร์มเก็บข้อมูล 11 What If (ตั้งคำถามสู่โอกาส) และแบบฟอร์มเก็บข้อมูล 22 Co-Design Workshop (ปฏิบัติการออกแบบร่วมกัน) โดยตั้งคำถามกับนักออกแบบ คือนวัตกรรมจัดการเรียนรู้จะมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้ให้นักออกแบบได้ระดมความคิดร่วมกันเลือกนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้วิจัยให้ที่ประชุมลงมติเลือกหัวข้อที่คิดว่าจะพัฒนาเป็นนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพได้ 1 นวัตกรรม 2) ผู้วิจัยนำต้นแบบชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ การวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร จำนวน 1 ห้องเรียน 20 คน ซึ่งเป็น

ห้องเรียนที่ผู้วิจัยสอนในรายวิชาวัดละเอียด เพื่อประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ดำเนินการในเดือนมกราคม 2567 3) เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนในขั้นที่ 5 ทดสอบ (Test) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ 1) นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสกลนคร ที่เรียนในรายวิชาการวัดละเอียด จำนวน 80 คน มาจาก วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร จำนวน 1 ห้องเรียน 20 คน วิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม จำนวน 1 ห้องเรียน 20 คน วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน จำนวน 1 ห้องเรียน 20 คน และวิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนครจำนวน 1 ห้องเรียน 20 คน 2) ครูผู้สอนรายวิชาวัดละเอียดสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 4 คน มาจากวิทยาลัยเทคนิคสกลนคร วิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน และวิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนคร เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมและคู่มือการจัดการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียด เพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนภายใต้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดเพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 3) แบบประเมินผลการใช้นวัตกรรมชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้รายวิชา วัดละเอียดเพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) นำชุดกิจกรรมและคู่มือการจัดการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียด เพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ไปให้ครูผู้สอนจำนวน 4 คน จากวิทยาลัยเทคนิคสกลนคร วิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม วิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดิน และวิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนคร ทดลองใช้ โดยให้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ดำเนินการเป็น ระยะเวลา 2 เดือนระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม 2567 2) เมื่อดำเนินการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จเรียบร้อยแล้วเชิญครูผู้สอนที่นำชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ไปใช้เข้าร่วมสะท้อนผลและตอบแบบประเมินการใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 3) รวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพไปวิเคราะห์ และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการออกแบบนวัตกรรมชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเองพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า ในการระดมความคิดกับทีมนักออกแบบได้แนวคิดในการสร้าง “ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดที่มีสื่อการสอนด้วยเทคโนโลยีสำเร็จรูป” โดยนำมาออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการวัดละเอียดเพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตามแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) และการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self –Directed Learning) มาเป็นขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดองค์ประกอบภายในชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาการวัดละเอียดๆ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ บทบาทของครูผู้สอน/ผู้เรียน สื่อการสอน การจัดการเรียนการสอน ผลงาน/ภาระงานของผู้เรียน และการวัดประเมิน จึงได้ “คู่มือชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียด เพื่อ

ส่งเสริมทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ” โดยมีสื่อการสอนคือ Google site เพื่อสาธิตวิธีการวัดละเอียดอยู่ในคู่มือ และ ผลการนำไปทดลองใช้ (Try Out) พบว่า ชุดกิจกรรม Google site ที่พัฒนาขึ้นไม่มีความเสถียร ภาพไม่คมชัด เสียงไม่ชัดเจน เนื้อหาแผนการจัดการเรียนรู้อธิบายน้อยเกินไป ผู้วิจัยจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ทดลองใช้จริง

5.2 ผลการศึกษาผลการใช้นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเองพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า ทดลองใช้ชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดเพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียด โดยให้กลุ่มครูนักออกแบบนวัตกรรมจำนวน 4 คน จากวิทยาลัยเทคนิคสกลนครไปทดลองใช้ 1 ห้องเรียน นักเรียน 20 คน วิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคมไปทดลองใช้ 1 ห้องเรียนนักเรียน 20 คน วิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนครทดลองใช้ 1 ห้องเรียนจำนวน 20 คน และวิทยาลัยเทคนิคสว่างแดนดินไปทดลองใช้ 1 ห้องเรียนนักเรียน 20 คน รวมจำนวนนักเรียน 80 คน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือน มีนาคม 2467 เมื่อดำเนินการทดลองเสร็จได้สะท้อนผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลการใช้นวัตกรรมชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียด โดยแจกแบบสอบถามให้ครูผู้สอน จำนวน 3 คน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

ตารางที่ 1 แสดงผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

รายการสอบถาม		\bar{X}	SD	แปลผล
1	ชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.78	0.42	มากที่สุด
2	ชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ฯ มีองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน เช่น คู่มือการสอน แผน สื่อ และการวัดประเมินผล	4.69	0.47	มากที่สุด
3	ชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ฯ มีเนื้อหาตรงกับรายวิชาที่จะส่งเสริมทักษะการวัดละเอียด	4.67	0.48	มากที่สุด
4	สื่อนวัตกรรมที่อยู่ภายใต้ชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ฯ ใช้ง่ายมีความเร้าความสนใจ อยากเรียนรู้	4.58	0.60	มากที่สุด
5	สื่อนวัตกรรมที่อยู่ภายใต้ชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้มีความทันสมัย แปลกใหม่แตกต่างไปจากการเรียนปกติ	3.93	0.64	มาก
6	สื่อนวัตกรรมที่อยู่ภายใต้ชุดกิจกรรมจัดการเรียนรู้สามารถนำไปเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.56	0.73	มากที่สุด

รายการสอบถาม		\bar{X}	SD	แปลผล
7	สื่อนวัตกรรมที่อยู่ภายใต้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	4.13	0.70	มาก
8	ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ มีระดับขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนเป็นขั้นเป็นตอน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และสามารถจดจำได้นาน	4.86	0.35	มากที่สุด
9	ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ครูผู้สอนและนักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.09	0.60	มาก
10	ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ช่วยลดภาระงานสอนในเนื้อหาทางทฤษฎีของครูได้	4.14	0.72	มาก
11	สื่อ Google site ช่วยให้ครูไม่ต้องอธิบายสาธิตด้วยตนเอง	4.12	0.66	มาก
12	ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านสื่อ Google site ได้ด้วยตนเอง	4.00	0.67	มาก
13	สื่อ Google site สะดวกในการเข้าไปเรียนรู้ได้ง่ายและทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.14	0.72	มาก
14	ตามความคิดเห็นของท่านชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดโดยใช้สื่อ Google site ส่งเสริมทักษะการวัดละเอียดได้	4.56	0.73	มากที่สุด
15	โดยภาพรวมคุณภาพของชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดโดยใช้สื่อ Google site เพื่อส่งเสริมทักษะการวัดละเอียดมีคุณภาพในระดับ	4.13	0.70	มาก
รวม		4.36	0.61	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมคุณภาพของชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดโดยใช้สื่อ Google site เพื่อส่งเสริมทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยภาพรวมมีคุณภาพที่ค่าเฉลี่ยระดับมาก (\bar{X} =4.36) เมื่อลำดับเป็นรายชื่อตามลำดับมากที่สุด พบว่า ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ มีระดับขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนเป็นขั้นเป็นตอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและสามารถจดจำได้ง่าย มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.86) รองลงมาคือชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.78) ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ฯ มีองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน เช่น คู่มือการสอน แผน สื่อ และการวัดประเมินผลมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.69) และชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ฯ มีเนื้อหาตรงกับรายวิชาที่จะส่งเสริมทักษะการวัด

ละเอียดย ($\bar{X}=4.67$) ตามลำดับ และผลการสะท้อนคิดการทดลองใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากครูผู้สอนที่นำชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้จัดประชุมสะท้อนผลกับครูผู้สอนจำนวน 3 คน ในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2567 ณ ห้องประชุมวิทยาลัยเทคนิคสกลนคร พบว่า มีเนื้อหาในชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตรงกับรายวิชาที่จะส่งเสริมทักษะการวัดละเอียด มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ต่อไปได้ และครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อสื่อ Google site เพราะช่วยลดการบรรยายอธิบายของครูลง นักเรียนสามารถนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาทำให้เกิดความรู้ในการวัดละเอียดอย่างท้อแท้โดยเห็นสื่อในจอทีวีจึงทำให้มีความเข้าใจมากกว่าฟังครูบรรยายอธิบายให้ฟังอย่างเดียวและสามารถลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ด้วยตนเองและลงมือปฏิบัติจากความรู้ที่ได้รับในส่วนของ การประเมินมิติบทบาทผู้ใช้ทางการวิจัยออกแบบ พบว่า มิติด้านอารมณ์ความรู้สึก และมิติการรับรู้ เป็นมิติสำคัญที่สะท้อนประสบการณ์ในการใช้นวัตกรรมชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดเพื่อส่งเสริมทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การวิจัยออกแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเองพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า ผู้วิจัยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบโดย “สร้างทีมทำงานนักออกแบบ” มาร่วมกันออกแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผลลัพธ์ออกมาคือ “ได้ต้นแบบชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบนำตนเองในรายวิชาวัดละเอียดเพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ” โดยมีองค์ประกอบในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ สื่อการสอน คือ Google site คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับครู แผนการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญจิรา วงษ์ปลา, สุนทิเทพ ศิริพิพัฒนกุล, และ สัญชัย พัฒนสิทธิ์ (2566) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ปฏิสัมพันธ์แบบผสมผสานตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรมสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ปฏิสัมพันธ์แบบผสมผสานตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบฯ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ผู้เรียน เนื้อหาการสอน ผู้สอน การออกแบบเครื่องมือสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน การประเมินผล และมีกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ วิเคราะห์ผู้เรียน กำหนดเนื้อหาบทเรียน ออกแบบกิจกรรมของผู้เรียน ออกแบบเครื่องมือและ การประเมินผล รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผลผลิต คือ บทเรียนรูปแบบการเรียนรู้ปฏิสัมพันธ์แบบผสมผสานตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนรูปแบบสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนคะแนนการสร้างนวัตกรรมผลงานของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และความพึงพอใจของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระพล บุญธรรม (2565) ได้พัฒนาชุดการสอนวิชางานวัด ละเอียดช่างยนต์ รหัสวิชา 20101-2009 ด้วยเทคนิคการสอนแบบการฝึกลงมือปฏิบัติงานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมชุดการสอนมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ผลการใช้ชุดการสอนจริง

พบว่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ E1 เท่ากับ 82.89 และค่า E2 เท่ากับ 80.92 ชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นมีค่าดัชนีประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ เท่ากับ 0.7730 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.7730 หรือคิดเป็นร้อยละ 77.30 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการทดลองใช้ “ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนด้วยตนเองในรายวิชาวัดละเอียดเพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ” พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาวัดละเอียดโดยภาพรวมมีคุณภาพที่ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X}=4.36$) และครูผู้สอนที่นำชุดกิจกรรมไปใช้มีความพึงพอใจในระดับมากเพราะสื่อ Google site ช่วยลดการบรรยายอธิบายของครูลง นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาทำให้เกิดความรู้ในการวัดละเอียดอย่างท้อแท้ ซึ่งชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดให้มีคุณภาพเพื่อใช้จัดการเรียนการสอนในการส่งเสริมทักษะการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพต่อไปได้ ซึ่งการวิจัยโดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ คือ วิธีการทำงานเป็นทีม เน้นการมีส่วนร่วมของทีมงานทุกกระบวนการของการวิจัยโดยการลงมือปฏิบัติและความร่วมมือเพื่อสร้างความเข้าใจเปลี่ยนแปลงความคิดและแก้ปัญหา การคิดเชิงออกแบบให้ความสำคัญกับการทำให้ผลิตภัณฑ์และบริการตอบสนองความต้องการของลูกค้ามากกว่ารูปร่างหน้าตาซึ่งชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองในรายวิชาวัดละเอียดที่เป็นเครื่องมือในการสร้างประสบการณ์ จนนำไปสู่การทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนและครูผู้สอนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและส่งเสริมทักษะในการวัดละเอียดของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยเฉพาะทักษะการแก้ปัญหาในการวัดละเอียดของนักเรียนในสาขาช่างยนต์ สอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช (2563) กล่าวว่ากระบวนการคิดเชิงออกแบบเป็นกระบวนการที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติ การวิจัย การสังเกตผลการวิจัย และการสะท้อนผลการวิจัย และสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะของผู้เรียนตามศตวรรษที่ 21 ที่จะต้องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองและทักษะการแก้ปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ด้วยตนเองอย่างแท้จริง

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้จากการวิจัยได้ดังนี้

7.1 พัฒนาทักษะการวัดละเอียด นักเรียนมีความสามารถในการใช้เครื่องมือวัด การอ่านค่า และการวิเคราะห์ผลการวัดอย่างถูกต้องและแม่นยำ การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงช่วยให้นักเรียนมีความมั่นใจและพร้อมใช้งานในอาชีพจริง

7.2 การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีในการสอนทำให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจและสามารถเข้าถึงได้ง่าย นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ทำให้การเรียนรู้มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

7.3 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเอง นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองและสามารถวางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ได้ การเรียนรู้แบบนำตนเองช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหา

7.4 การเตรียมพร้อมสำหรับอาชีพ นักเรียนมีทักษะที่พร้อมใช้งานในอาชีพจริงและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำงานได้ การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจและความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือวัดในสถานการณ์ต่าง ๆ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อใช้ในการสำรวจประสบการณ์ผู้ใช้เพื่อให้ได้สภาพปัญหาที่แท้จริงในการมาสร้างต้นแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 การนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาวัดละเอียดเพื่อพัฒนาทักษะการวัดละเอียดไปใช้ ควรมีการเตรียมกระบวนการให้ชัดเจน เช่น การวางแผนออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล การใช้คำถามเพื่อการสัมภาษณ์ต้องมีความชัดเจนไม่คลุมเครือ

8.2.2 การใช้แนวคิดกระบวนการออกแบบผู้วิจัยจะต้องเข้าใจขั้นตอนกระบวนการของการออกแบบและต้องวิเคราะห์เครื่องมือออกแบบให้ชัดเจนเพื่อจะได้ใช้เครื่องมือให้สอดคล้องกับประเด็นเนื้อหาของการวิจัยที่กำลังดำเนินการ

8.2.3 ข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถไปสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเช่นชุดกิจกรรมการเรียนรู้หรือสื่อประสมผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับประสบการณ์ผู้ใช้ จะทำให้ได้ประเด็นการศึกษาในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น เพื่อใช้ต่อยอดการออกแบบและพัฒนาต้นแบบนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

8.3.2 ควรนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ไปทดลองใช้ในบริบทที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถนำมาเปรียบเทียบผลการทดลอง และสรุปอ้างอิงเป็นหลักการที่นำไปใช้ได้กว้างขึ้น

9. บรรณานุกรม

ธีระพล บุญธรรม. (2565). การพัฒนาชุดการสอนวิชางานวัดละเอียดช่างยนต์ รหัสวิชา 20101-2009 ด้วยเทคนิคการสอนแบบการฝึกลงมือปฏิบัติงาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วารสารวิจัยและนวัตกรรมการ อาชีวศึกษา. 6(1). 104-114.

บุญจิรา วงษ์ปา, สุทธิเทพ ศิริพิพัฒน์กุล, และ สัญชัย พัฒนสิทธิ์. (2566). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ปฏิสัมพันธ์แบบผสมผสานตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างนวัตกรรม สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 11(5). 1787-1799.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- พรชัย จินดามล ชยากานต์ เรืองสุวรรณ และ ไพศาล วรรค์. (2566). การศึกษาองค์ประกอบทักษะปฏิบัติของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำหรับสถานประกอบการ. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** 11(1). 117-132.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). **แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2565). **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 (ปรับปรุง พ.ศ. 2565)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- สุวิมล ว่องวานิช. (2563). **การวิจัยการออกแบบทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัย ชุ่นใช้ วีระ วงศ์สรรค์ และธนาตล สมบูรณ์. (2563). การพัฒนาความสามารถทางการเรียนวิชาวัดละเอียดด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยวิธีแบ่งกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (STAD). **วารสารวิจัยธรรมศึกษา.** 3(1). 36-43.
- Knowles, M. S. (1975). **Self-directed learning: A guide for learners and teachers**. New York : Association Press
- Kolb, D. A. (2005). **Experiential learning: Experience as the source of learning and development**. Englewood Cliffs, NJ : Prentice Hall.

**การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R
ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4***
**DEVELOPMENT OF ANALYTICAL READING ABILITIES WITH SQ4R BLENDED
WITH HIGHER ORDER QUESTIONS FOR GRADE 4 STUDENTS**

พิลาสลักษณ์ นามเทพ¹, จิตราภรณ์ วงศ์คำจันทร์²
Pilasluck Namthep¹, Jitraporn Wongkamjan²
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด¹
Roi Et Rajabhat University¹
Email : pilasluck.n@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้อยู่แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านโนนสะอาดหนองแต้ ตำบลดอกกล้า อำเภูปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 10 คน ได้มาจากวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน 12 ชั่วโมง และแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบจำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานแบบ Nonparametric โดยใช้การทดสอบ Wilcoxon Sign Rank Test

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (E1/E2) มีค่าเท่ากับ 80.63/85.00 สูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ คือ 75/75 2. ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้อยู่แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้อยู่แบบ SQ4R; การใช้คำถามระดับสูง; ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์

ABSTRACT

This research aims to: 1) Develop an SQ4R-based learning management approach combined with the use of higher-order questions for Grade 4 students, ensuring its effectiveness according to the 75/75 standard. 2) Compare the analytical reading skills of Grade 4 students before and after learning through the SQ4R approach combined with higher-order thinking questions. The sample group for this research consists of 10 Grade 4 students from Ban Non Sa-at Nong Tae School, Dok Lam Subdistrict, Pathum Rat District, Roi Et Province, under the Office of Roi Et Primary Educational Service Area 2, during the second semester of the 2023 academic year. The sample was selected using cluster random sampling. The data collection tools include 6 lesson plans totaling 12 hours of instruction and a 30-item multiple-choice test to assess analytical reading skills. The statistical methods used for data analysis include percentage, mean, and standard deviation, with hypothesis testing conducted using the Wilcoxon Sign Rank Test, a nonparametric method.

The research findings are as follows: 1. The effectiveness of the SQ4R-based learning management approach combined with higher-order questions for Grade 4 students (E1/E2) was 80.63/85.00, which is higher than the established effectiveness criterion of 75/75. 2. The analytical reading skills of Grade 4 students after learning through the SQ4R approach combined with higher-order questions were significantly higher than before, at the .05 level of statistical significance.

Keywords : SQ4R; Higher Order Questions; Analytical Reading Abilities

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นการเตรียมคนไปเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว พลิกผัน และคาดไม่ถึงของคนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะความสามารถที่สูงในการเรียนรู้และปรับตัวซึ่งภาษาไทยมีความสำคัญมากถือเป็นเอกลักษณ์และสมบัติทางวัฒนธรรม และสร้างเสริมบุคลิกภาพของคนในชาติรักความเป็นไทย ซึ่งภาษาไทยเป็นภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันและเป็นภาษาประจำชาติ ด้วยความสำคัญของภาษาไทยซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.1 คือ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน และยังกำหนดคุณภาพของนักเรียน

เกี่ยวกับสาระการอ่านเมื่อจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไว้ว่า อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบท ร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องอธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหารจากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะ ข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไป ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน สามารถพูดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้ง คำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่าง มีเหตุผล พูดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจนพูดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพูดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผลรวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

จากการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้าน โนนสะอาดหนองแต้ พบว่า ผลการประเมินการอ่านภาษาไทยของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในราย ภาษาไทย ปีการศึกษา 2565 ที่เฉลี่ยร้อยละ 56.76 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนดคือ ร้อยละ 75 (งานสารสนเทศและฐานข้อมูลโรงเรียนบ้านโนนสะอาดหนองแต้, 2565) อีกทั้งผู้วิจัยได้ ศึกษาผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) รายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ย 32.25 คะแนน ซึ่งต่ำกว่า ระดับจังหวัด 52.23 คะแนน ระดับประเทศ 53.89 คะแนน และจากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน พบว่านักเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญใน การอ่าน ไม่มีสมาธิในการอ่าน ส่งผลให้การตอบคำถามไม่ตรงตามประเด็นไม่สามารถประเมินค่าเรื่อง ที่อ่านได้ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ เนื่องจากนักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนั้นการอ่านได้ถูกต้อง แม่นยำในหลักเกณฑ์ทางภาษา จับใจความสำคัญ ของเรื่องที่อ่านได้จึงเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นต่อนักเรียนทุกคน

การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาการอ่านได้ โดย Walter Pauk (1984) ได้เสนอแนะรูปการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ได้แนวความคิดจากวิธีการอ่านของโรบินสัน (Robinson) จากเดิม SQ3R โดยการเพิ่มขั้นตอนการจดบันทึก (Record) หลังจากนักเรียนได้อ่าน และเปลี่ยนจากเดิมในขั้นตอนการทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนได้สะท้อนคิด (Reflect) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ Survey (S) คือ การสำรวจ Question (Q) คือ การตั้งคำถาม Read (R₁) คือ การอ่านอย่างระเอียด Record (R₂) คือ การจดบันทึก Recite (R₃) คือ การสรุปสาระสำคัญ Reflect (R₄) คือ การสะท้อนคิด ที่ช่วยสร้างนิสัยในการอ่านได้ดีและมีประสิทธิภาพ และนำเอา คำถามระดับสูงมาช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ เพื่อให้ นักเรียนมีการพัฒนา ความสามารถทางด้านการคิดค้นมากขึ้น โดยผู้วิจัยได้นำคำถามระดับสูงตามแนวคิดของ บลูม (Bloom) ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วย ซึ่งคำถามที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดที่ซับซ้อน และคิดค้นในการตั้งคำถามและตอบคำถาม คือคำถามระดับสูง ได้แก่ คำถามการนำไปใช้ คำถามการ วิเคราะห์ คำถามการสังเคราะห์ และคำถามการประเมินค่า

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถด้านการ อ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง ซึ่งจะเป็นแนวทาง ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

มากยิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์และเข้าใจวิธีการอ่านที่ถูกต้อง และสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องและตรงประเด็น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

2.1 ได้ทราบผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2.2 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงทดลองแบบก่อนการทดลอง (Pre-Experimental Designs) แบบ (One-Group Pretest - Posttest Design) ดังนี้

การทดสอบก่อนเรียน	การจัดการกระทำ	การทดสอบหลังเรียน
T ₁	X	T ₂

เมื่อ T₁ หมายถึง การทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนเรียน

X หมายถึง การเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R

ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง

T₂ หมายถึง การทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนในสังกัดกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพตำบลดอกกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประกอบด้วยโรงเรียนจำนวน 6 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 87 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนสะอาดหนองแต อำเภอบพุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 10 คนได้มาจากวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง ได้แก่ แผนที่ 1 การอ่านเชิงวิเคราะห์ เรื่อง ขนมไทยไร้เทียมทาน แผนที่ 2 การอ่านเชิงวิเคราะห์ เรื่อง ออมไว้กำไรชีวิต แผนที่ 3 การอ่านเชิงวิเคราะห์ เรื่อง ผักสมุนไพรรักษาโรคที่มีคุณค่าทั้งนั้น แผนที่ 4

การอ่านเชิงวิเคราะห์ เรื่อง ทำความเข้าใจกับโรคเอดส์ (บทความ) แผนที่ 5 การอ่านเชิงวิเคราะห์ เรื่อง สิ่งที่เราควรรู้เมื่อหนู ๆ ต้องสวมหน้ากาก (บทโฆษณา) แผนที่ 6 การอ่านเชิงวิเคราะห์ เรื่อง นกขมิ้นน้อยผู้ อารี (นิทาน) 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนสะอาดหนองแต้ แบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ การสร้างและการ หาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้ คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้ 1.1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 รวมทั้งวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านโนนสะอาดหนองแต้ อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด 1.2) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการ จัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 1.3) กำหนดเนื้อหาและระยะเวลาในการทดลอง เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถาม ระดับสูงจำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง ซึ่งไม่รวมการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ 1.4) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้ คำถามระดับสูงเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของวิชาภาษาไทย 1.5) นำแผนการ จัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความ เหมาะสมของแผนนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน 1.6) ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของแผนการ จัดการเรียนรู้ตามแบบประเมิน 1.7) วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพโดยนำคะแนนจากแบบประเมิน ความเหมาะสม 1.8) ปรับปรุงแก้ไขนำแผนการจัดการเรียนรู้ ไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อที่จะทราบจุดบกพร่อง ก่อนที่จะนำมาปรับปรุงอีกครั้ง 1.9) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงไปจัดพิมพ์เป็นฉบับ ที่สมบูรณ์และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ มี ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้ 2.1) ศึกษา วิเคราะห์เอกสาร ตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการ อ่านเชิงวิเคราะห์ และรายละเอียดของเนื้อหาวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และศึกษาคู่มือการวัดและประเมินผลรวมทั้งวิธีการสร้างแบบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ 2.2) สร้างแบบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้ข้อสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ต้องการนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ข้อ ซึ่งข้อสอบจะต้องครอบคลุมผลการ เรียนรู้ที่กำหนดไว้ จำแนกความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับ ความสามารถทางสติปัญญา ด้านการคิดวิเคราะห์ของ Bloom ดังนี้ (1) วิเคราะห์ความสำคัญ (2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ (3) วิเคราะห์หลักการ 2.3) เสนอแบบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิง วิเคราะห์ที่สร้างขึ้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเช่นเดิมเพื่อตรวจสอบความ ถูกต้องของภาษา และพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: IOC) 2.4) แบบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแก้ไข

ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 32 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำแบบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ไปวิเคราะห์ผลรายข้อ 2.5) ดำเนินการพิมพ์รูปแบบแบบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ฉบับสมบูรณ์จำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre - test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 แผน โดยใช้เวลา 12 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนเอง 3) ทำการทดสอบหลังเรียน (Post - test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง 4) ตรวจให้คะแนนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียน และการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานแบบ Nonparametric โดยใช้การทดสอบ Wilcoxon Sign Rank Test

5. ผลการวิจัย

จากการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนการรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1 ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 75/75 ผลปรากฏดังตาราง

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 75/75

กระบวนการ/ผลลัพธ์	จำนวนนักเรียน (N)	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E ₁)	10	192	154.80	3.52	80.63
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)	10	30	25.50	1.08	85.00
ประสิทธิภาพของของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง (E ₁ /E ₂) เท่ากับ 80.63/85.00					

จากตารางที่ 1 พบว่า ในระหว่างการจัดการเรียนรู้ค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทำใบกิจกรรมและการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนมีเท่ากับ 154.80 (เต็ม 192 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ

80.63 และเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้แล้ว ผลการวัดความสามารถของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.50 (เต็ม 30 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 85.00 ดังนั้น ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูงเรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์หน้ารู้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประสิทธิภาพ (E1/E2) มีค่าเท่ากับ 80.63/85.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 75/75

5.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การวัด	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ผลการทดสอบโดยใช้ Wilcoxon Signed Ranks test				
					Post-Pre	N	Mean Rank	Z	Sig
ก่อนเรียน	10	30	18.90	2.28	Negative Ranks	0	0	-2.80	.005
หลังเรียน	10	30	25.50	1.08	Positive Ranks	10	5.50		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ หลังการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.50, S.D. = 1.08 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

6.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.63/85.00 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ ซึ่งหมายความว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง ทั้งหมด 6 แผน ได้คะแนนจากการทำใบกิจกรรม คะแนนประเมินพฤติกรรม มีคะแนนเฉลี่ย 80.63 โดยเป็นเนื้อหาการเรียนที่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 85.00 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง มีค่า

ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75 เป็นไปตามสมมติฐาน โดยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รวมถึงคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหา ตัวชี้วัด การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วลงมือสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง โดยรูปแบบการสอนอ่านแบบ SQ4R ที่มีขั้นตอนและกระบวนการอ่านชัดเจนรวมถึงนำเทคนิคการใช้คำถามระดับสูงมาส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดที่สูงขึ้น ทำให้นักเรียนเกิดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ จดจ่อและอ่านอย่างมีทิศทาง โดยประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 Survey (S) นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดอย่างคร่าว ๆ ขั้นตอนที่ 2 Question (Q) ครูตั้งคำถามจากบทจากเรื่องและใช้คำถามระดับสูงกระตุ้นให้นักเรียนค้นหาประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน ขั้นตอนที่ 3 Read (R₁) นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดอย่างละเอียดซ้ำอีกครั้ง ขั้นตอนที่ 4 Record (R₂) นักเรียนจดบันทึกส่วนที่สำคัญตามความเข้าใจของตนเอง ขั้นตอนที่ 5 Recite (R₃) นักเรียนเขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน ขั้นตอนที่ 6 Reflect (R₄) ครูและนักเรียนร่วมกันสะท้อนคิด แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียนและครูกระตุ้นนักเรียนโดยใช้คำถามระดับสูง เช่น คำถามการนำไปใช้ คำถามการวิเคราะห์ คำถามการสังเคราะห์ คำถามการประเมินค่า ที่เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรา มหาวงษ์ (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.90/80.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบกับงานวิจัยของ ไหมนา นาทันตอง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.08/78.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติยาภรณ์ คนไฉ (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาไทย โดยใช้เทคนิค SQ4R ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.67/85.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

6.2 ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง หลังเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่ปรากฏผลเช่นนี้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สามารถพัฒนาและส่งเสริมความสามารถด้านอ่านเชิงวิเคราะห์แก่นักเรียน โดยมีขั้นตอนในการอ่านอย่างเป็นระบบทำให้นักเรียนจดจ่อกับเรื่องที่อ่านและครูกระตุ้นด้วยคำถามระดับสูงเพื่อให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการคิดค้นหาคำตอบ ส่งผลให้นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งครอบคลุมความสามารถของนักเรียน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความสำคัญ 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ 3) การวิเคราะห์หลักการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิดา หงส์เหม (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (E1/E2) มีค่าเท่ากับ 80.63/85.00 สูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ คือ 75/75 2) ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้อินทรีย์แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของควรส่งเสริมการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ในการนำการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง ไปใช้ครูผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน และควรบันทึกผลหลังสอนทุกครั้ง เพื่อทราบข้อมูลหรือสิ่งต้องการแก้ไขเพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

8.2.2 การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง ครูควรเลือกบทอ่านที่มีเนื้อหาและความยาวที่ไม่มากจนเกินไป ทำให้นักเรียนส่วนหนึ่งเกิดความรู้สึกลำบากในการอ่านและไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนให้ครบภายในเวลาที่กำหนดได้ ดังนั้นครูควรกำหนดระยะเวลาและมีความยืดหยุ่น รวมถึงคัดเลือกบทอ่านที่มีเนื้อหาและความยาวที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม

8.2.3 ในการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง ในขั้นการตั้งคำถามและขั้นแสดงความคิดเห็น นักเรียนยังขาดความมั่นใจ ไม่กล้าแสดงออก โดยแนะนำและเสริมแรงให้นักเรียนในระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งทำให้บรรยากาศในการเรียนผ่อนคลายและไม่เครียดจนเกินไป

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการนำการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง ไปใช้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านในประเภทอื่น ๆ เช่น การอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

8.3.2 ควรมีการศึกษากำหนดการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคการสอนหรือสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น เทคนิคการใช้คำถาม 5W1H, เทคนิคหมวกหกใบ, แบบฝึกทักษะบทเรียนสำเร็จรูป และหนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น

8.3.3 ควรใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง กับการสอนอ่านกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤติยาภรณ์ คนไฉ. (2562). **การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาไทย โดยใช้เทคนิค SQ4R ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- งานสารสนเทศและฐานข้อมูลโรงเรียนบ้านโนนสะอาดหนองแต้. (2565). **รายงานการประเมินการอ่านภาษาไทยของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในรายภาษาไทย ปีการศึกษา 2565**. ร้อยเอ็ด : โรงเรียนบ้านโนนสะอาดหนองแต้.
- ชลธิดา หงษ์เหม. (2560). **การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอน แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัชรา มหาวงษ์. (2558). **การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- โหมนา นาทันตอง. (2556). **การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Walter Pauk. (1984). **How to study in college**. New York : Houghton Mifflin.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*
DEVELOPMENT OF THAI READING COMPREHENSION ABILITY OF GRADE 6
STUDENT USING SQ4R LEARNING WITH MIND MAP

เชาวนันต์ อ้นนอก¹, ธัญญลักษณ์ เขจรภักดิ์², สมาน เอกพิมพ์³
Chawwanan An-nok¹, Thanyaluck Khechornphak², Samarn Ekkapim³
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2,3}
Rajabhat Maha Sarakham University^{1,2,3}
Email : Fluky.purery@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านดอนเวียงจันทน์ จำนวน 10 คน ได้มาโดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบที แบบกลุ่มเดียว (One samples t-test)

ผลวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.14/81.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดส่งเสริมการอ่านจับใจความโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R; แผนผังความคิด; การอ่านจับใจความภาษาไทย

ABSTRACT

The objectives of this research are as follows :1) Development of Thai Reading Comprehension Ability of Grade 6 Student using SQ4R learning with mind map to achieve an efficiency rating E_1/E_2 of 75/75 2) compare Grade 6th students' learning achievements before and after using the SQ4R learning with mind map management to enhance Thai reading comprehension skills, and 3) study the satisfaction of Grade 6th students with the SQ4R learning with mind map management that enhances Thai reading comprehension skills. The cohort consisted of 10 pupils in the second semester of the academic year 2023 at Bandonviangjan School in Mahasarakham Province. The research instruments used were 1) lesson plans of SQ4R learning with mind map management, 2) a test of learning achievements in Thai reading comprehension skills, and 3) a student satisfaction questionnaire regarding SQ4R learning with mind map management. In data analysis including percentages, means, standard deviations, and paired t-tests were utilized.

The findings revealed that: 1) The activities of SQ4R learning with mind map management that enhances English reading comprehension skills has an efficiency value of 82.14/81.50, which was higher than the predetermined criteria, 2) The learning achievements of students using SQ4R learning with mind map management were statistically significantly higher after than before, and 3) The overall level of student satisfaction with the SQ4R learning with mind map management system was at the highest level.

Keywords : SQ4R Learning; Mind map; Thai Reading Comprehension Ability

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะการอ่านเป็นสำคัญ เนื่องจากการอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดการอ่านเอาไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน โดยได้กำหนดเป็นตัวชี้วัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ลำดับเหตุการณ์และการคาดคะเนเหตุการณ์จากเนื้อเรื่องที่อ่าน โดยระบุถึงเหตุผลประกอบ สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

การอ่านจับใจความสำคัญเป็นการอ่านโดยมุ่งหมายในการเก็บสาระสำคัญและความรู้ที่เป็นประโยชน์ ซึ่งอาจประกอบด้วยข้อมูลที่น่าสนใจและแนวคิดหรือทัศนะของผู้เขียนเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการจับใจความจะช่วยให้อ่านเข้าใจเนื้อหาทั้งหมด โดยการแยกแยะส่วนสำคัญและส่วนประกอบของข้อความ ในแต่ละย่อหน้าจะมีประโยคใจความสำคัญเพียงไม่กี่ประโยคที่สามารถครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด เป็นการอ่านที่มุ่งให้เกิดความเข้าใจประเด็นสำคัญของสิ่งที่อ่าน การอ่านจับใจความจึงเป็นทักษะการอ่านที่นักเรียนควรได้ฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเป็นพื้นฐานที่สำคัญให้นักเรียนสามารถอ่านและเข้าใจในสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง การฝึกทักษะการอ่านจับใจความยังช่วยสร้างประสบการณ์การอ่านเพื่อให้อ่านได้เก่งและคล่องแคล่วยิ่งขึ้น (ฤดี กมลสวัสดิ์, 2564)

สภาพปัจจุบันด้านผลการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนบ้านดอนเวียงจันทน์ จากรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน พบว่า ปีการศึกษา 2563 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน คิดเป็นร้อยละ 63.23 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนด นั่นคือร้อยละ 75.00 เช่นเดียวกับในปีการศึกษา 2564 นักเรียนมีผลประเมินด้านการอ่าน คิดเป็นร้อยละ 65.71 และในปีการศึกษา 2565 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน คิดเป็นร้อยละ 67.20 (โรงเรียนบ้านดอนเวียงจันทน์, 2565) ซึ่งจะเห็นได้ว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน ทั้ง 3 ปีการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาดังกล่าว พบว่า เกิดจากการที่นักเรียนขาดโอกาสในการฝึกฝนทักษะการอ่านภาษาไทย เนื่องจากขาดรูปแบบการฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านภาษาไทยต่ำกว่าเกณฑ์ดังข้อมูลข้างต้น ซึ่งปัญหาที่พบนี้ ควรรีบเร่งดำเนินการแก้ไขเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อนักเรียนในการเรียนและการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพเกิดจากแนวคิดของ Francis P. Robinson ซึ่งพัฒนาและปรับปรุงมาจาก SQ3R ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการอ่านของผู้เรียนในระดับสูงขึ้นไป มีขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 (S-Survey) เป็นการสำรวจเนื้อหา ก่อนการอ่านเพื่อเข้าใจโครงสร้างและเนื้อหาที่จะอ่าน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาพรวมของเนื้อหาและเตรียมความพร้อมให้พร้อมก่อนการอ่าน ขั้นตอนที่ 2 (Q-Question) การตั้งคำถามเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการตั้งคำถามและการคาดคะเนก่อนการอ่านเพื่อเปิดโอกาสให้เกิดการคิดเรื่องและเพิ่มความสนใจในการอ่าน ขั้นตอนที่ 3 (R-Read) อ่านเนื้อหาโดยให้ความสำคัญกับการจับใจความสำคัญและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคำถามและเนื้อหาสำคัญ ขั้นตอนที่ 4 (R-Record) เพื่อช่วยเตือนความจำตนเอง ขั้นตอนที่ 5 (R-Recite) การสรุปและรีวิวนเนื้อหาที่อ่านโดยการกล่าวออกเสียงหรือเขียนสรุปใจความเพื่อให้มั่นใจว่าเข้าใจเนื้อหาอย่างถูกต้อง ขั้นตอนที่ 6 (R-Reflect) การทบทวนเนื้อหาที่อ่านและสรุปใจความเพื่อให้มั่นใจว่าเข้าใจเนื้อหาอย่างถูกต้องและครบถ้วน การเพิ่มขั้นตอนการเขียนเป็นส่วนหนึ่งของ SQ4R ช่วยให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจของตนเองในการสรุปและรีวิวนเนื้อหาที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญและสาระสำคัญของเนื้อหาอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน (Robinson, 1941)

เทคนิควิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจจากการอ่าน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด ซึ่งเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดการกับข้อมูลที่ได้จากการอ่านให้เป็นระบบระเบียบ ให้อยู่ในรูปแบบที่อธิบายให้เข้าใจและจดจำได้ง่าย เป็นการแสดงถึงภาพของความคิดที่สามารถมองเห็นและอธิบายได้อย่างเป็นระบบชัดเจน (ทิตนา แคมมณี, 2551) สอดคล้องกับ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556) ซึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับแผนผังความคิดไว้ว่า เป็นเทคนิคที่ส่งเสริม การจดจำเนื้อหาบทเรียน เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนนำเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้มาจัดเป็นระบบ จัดลำดับ เชื่อมโยง และประมวลความคิดที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมที่สามารถมองเห็น และอธิบายได้ มีความรู้ความเข้าใจจดจำความรู้เนื้อหาสาระ และสิ่งต่าง ๆ ได้ง่าย และได้นาน เนื่องจากมีความเชื่อว่าคนเราจะสามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปภาพได้ดีกว่าตัวหนังสือ

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงได้มีความสนใจการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านภาษาไทยของนักเรียน และเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะด้านการอ่านจับใจความ รวมถึงด้านการคิด ด้านการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสาร และด้านทักษะการใช้ชีวิตให้ดียิ่งขึ้น โดยมุ่งหวังว่า การวิจัยในครั้งนี้จะช่วยแก้ไขปัญหาและเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

3. สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ได้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ การอ่านจับใจความภาษาไทย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การอ่านจับใจความภาษาไทยในโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกับพื้นที่วิจัย

4.2 ได้แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แก่ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่มีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง

4.3 ได้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียน และสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบ One Group Pretest-Posttest Design (ไพศาล วรคำ, 2564) โดยมีแบบแผนการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest-Posttest Design

การสุ่ม	กลุ่ม	ทดสอบก่อน	สิ่งทดลอง	ทดสอบหลัง
-	E	O ₁	X	O ₂

เมื่อ E หมายถึง กลุ่มทดลอง

O₁ หมายถึง การวัดตัวแปรก่อนทำการทดลอง

X หมายถึง การให้สิ่งทดลอง

O₂ หมายถึง การวัดตัวแปรหลังทำการทดลอง

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเมืองท่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ประกอบด้วย 1) โรงเรียนบ้านวังบัวสามัคคี 2) โรงเรียนบ้านขามเฒ่า-ปอแดง 3) โรงเรียนบ้านยางสามัคคี 4) โรงเรียนบ้านคันธาร์-โพงาม 5) โรงเรียนบ้านดอนตู 6) โรงเรียนบ้านหัวขัว 7) โรงเรียนบ้านไคร่นุ่น 8) โรงเรียนบ้านท่าขอนยาง และ 9) โรงเรียนบ้านดอนเวียงจันทร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 9 ห้อง รวมนักเรียนทั้งหมด 123 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดอนเวียงจันทร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 10 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

5.3.1 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 7 แผน เวลาเรียนรวม 14 ชั่วโมง แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ได้ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมโดยคณะผู้เชี่ยวชาญ พบว่า

มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมเท่ากับ 4.80 และค่าเฉลี่ยรายแผนอยู่ระหว่าง 4.60 – 5.00 ทุกแผน ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

5.3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทย ก่อนและหลังเรียน มีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.27-0.68 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (B) ระหว่าง 0.32-0.67 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{cc}) เท่ากับ 0.81

5.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 10 ข้อ มีผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ระหว่าง 0.80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) ระหว่าง 0.35-0.76 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.79

5.4 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

5.4.1 ปฐมนิเทศนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความ

5.4.2 ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความ

5.4.3 ดำเนินการทดลองตามรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ ใช้เวลาในการสอน 14 ชั่วโมง

5.4.4 หลังจากสอนครบทุกแผนแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจทางการเรียน จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์และแปลผลต่อไป

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แผน เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และเวลาเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เรื่อง สวยร้าย สายลับ

แผน	เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	อ่าน เขียน คำควรรู้ คู่ความหมาย	1. นักเรียนสามารถอ่านคำศัพท์ยากได้ถูกต้อง 2. นักเรียนบอกความหมายและใช้คำใน บทเรียนได้ถูกต้อง 3. มีความมุ่งมั่นในการทำงานและมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรม	2
2.	การอ่านออกเสียง	1. นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงเนื้อหาใน บทเรียนได้ 2. นักเรียนสามารถจับใจความและตอบ คำถามเรื่องที่ได้	2

แผน	เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
		3. มีความมุ่งมั่นในการทำงานและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	
3.	การอ่านคิดวิเคราะห์	1. นักเรียนสามารถตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ 2. นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริงและสรุปข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 3. มีความมุ่งมั่นในการทำงานและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	2
4.	การเขียนและคัดลายมือ	1. นักเรียนมีสรุปความเข้าใจในหลักการเขียนและคัดลายมือ 2. นักเรียนสามารถเขียนและคัดลายมือได้ 3. มีความมุ่งมั่นในการทำงานและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม (A)	2
5.	การพัฒนาการเขียน	1. นักเรียนสามารถอ่านจับใจความในเรื่องจากแผนภาพความคิดได้ 2. นักเรียนสามารถเขียนเรื่องได้ตรงตามจุดประสงค์ของการเขียน 3. มีความมุ่งมั่นในการทำงานและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	2
6.	การเขียนตามจินตนาการและสร้างสรรค์	1. นักเรียนสามารถอ่านจับใจความแล้วบอกหลักการเขียนตามจินตนาการได้ 2. นักเรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ได้ 3. มีความมุ่งมั่นในการทำงานและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	2
7.	การอ่านแผนที่	1. นักเรียนสามารถอธิบายของข้อมูลบนแผนที่ได้ 2. นักเรียนสามารถอ่านจับใจความและเขียนแผนผังความคิดได้ 3. มีความมุ่งมั่นในการทำงานและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	2
รวม			14

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.5.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 โดยใช้สูตร E_1/E_2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ, 2552)

5.5.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ใช้สถิติทดสอบ t - test (Dependent Samples) (ไพศาล วรรค้ำ, 2564)

5.5.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. ผลการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถนำเสนอผลการวิจัย ได้ดังนี้

6.1 ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดตามเกณฑ์ (75/75) พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.14/81.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	70	57.50	2.27	82.14
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	20	16.30	9.44	81.50
ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.14/81.50				

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 82.14 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 81.50 ดังนั้น แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.14/81.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้

6.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียน หลังได้เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

ตัวแปร	N	Mean	S.D.	df	t	sig
ก่อนเรียน	10	12.20	2.25	9	5.543*	0.00
หลังเรียน	10	16.30	1.88			

* P = มีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.	นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.75	0.38	มากที่สุด
2.	นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการจัดบรรยากาศห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการรู้	4.88	0.22	มากที่สุด
3.	นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพราะทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น	4.75	0.38	มากที่สุด
4.	นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากสื่อประกอบการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4.38	0.47	มาก
5.	นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพราะเนื้อหาที่ครูนำมาให้อ่านจับใจความมีความน่าสนใจ	4.75	0.38	มากที่สุด
6.	นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เบื่อหน่ายที่ได้อ่านจับใจความในชั้นอ่าน	4.63	0.47	มาก
7.	นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพราะนักเรียนได้รู้วิธีการอ่านจับใจความที่มี ขั้นตอนการอ่านที่ชัดเจน	4.75	0.38	มากที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความพึง พอใจ
8.	นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนักเรียนมีความภูมิใจที่ได้สรุปใจความเป็นภาษาของตนเอง	4.75	0.38	มากที่สุด
9.	นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เนื่องจากนักเรียนได้นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.63	0.47	มากที่สุด
10.	นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และมีความสุขในการร่วมกิจกรรม	5.00	0.00	มากที่สุด
โดยรวม		4.73	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D.= 0.35)

7. อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

7.1 กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในด้านการอ่านและการจับใจความในภาษาไทยตาม โดยเฉลี่ยนักเรียนได้คะแนนจากการประเมิน ผลงาน และการทดสอบ ระหว่างเรียนอยู่ที่ ร้อยละ 82.14 และคะแนนจากการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนอยู่ที่ ร้อยละ 81.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 75/75 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดตามหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นเครื่องมือที่ในการพัฒนาทักษะการอ่านและความเข้าใจของผู้เรียน โดยเน้นไปที่การเรียนรู้ที่เป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และความเข้าใจที่ได้จากการอ่านมาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยสร้างนิสัยรักการอ่านในผู้เรียนด้วยอีกทั้งจะช่วยให้ผู้เรียนมีการอ่านที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถนำความรู้และความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ บัวลักษณ์ เพชรงาม (2559) ได้กล่าวว่าเป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขั้นตอนการสอนมีระบบที่ชัดเจน เป็นวิธีการสอนที่ฝึกทักษะ ยังกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและมีความกระตือรือร้นในการเรียนที่สำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา สามารถเก็บสาระสำคัญ แนวคิดของเรื่อง ทำให้การอ่านของผู้เรียนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปารีชาติ นามน้าวแสง (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร่วมกับแผนผังความคิด พบว่า 1) การจัดการกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทยของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค SQ4R มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.15/82.73 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งยังสอดคล้องกับ

วิไลลักษณ์ ไชยอาจ (2560) ได้พบว่าการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทั้งหมด 10 แผน มีประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรม มีค่าเท่ากับ 80.18/81.22 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ryu Chun Moon and Samg Hee kwan (2022) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างเข้มข้นของนักเรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบ SQ4R พบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 87 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75

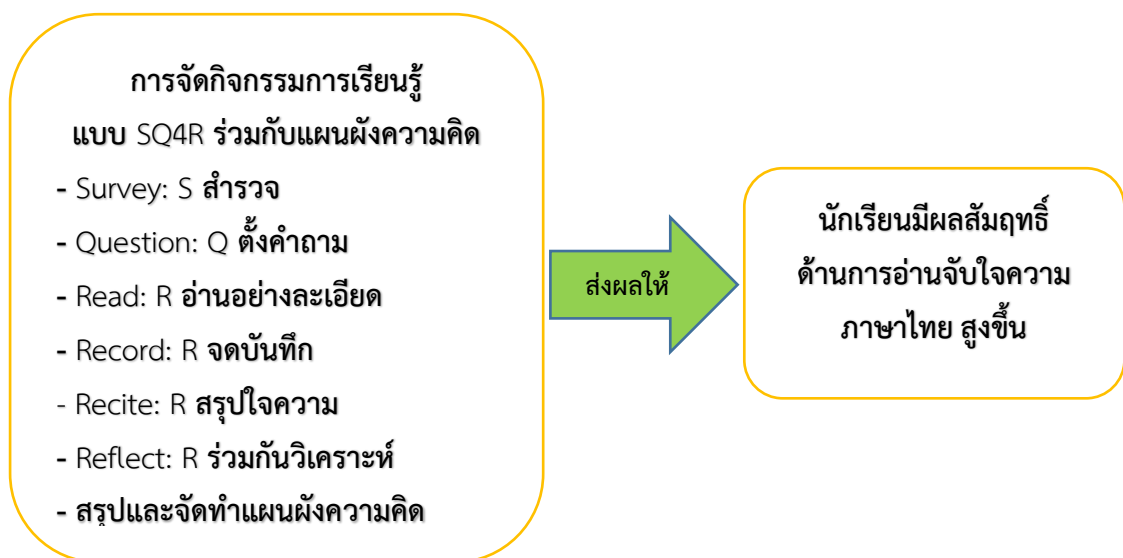
7.2 ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียน มีผลการวิจัยเชื่อถือได้ว่ามีผลสัมฤทธิ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 12.20 คะแนนหลังเรียนเท่ากับ 16.30 ทั้งนี้เนื่องจากการใช้ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดในการสอนที่ช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงจุดมุ่งหมายในการอ่าน โดยการสร้างคำถามล่วงหน้าและการบันทึกข้อมูลจากการอ่านเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้เพิ่มความเข้าใจและความจำของนักเรียนเรียนเพราะมีขั้นตอน Reflect ที่ผู้เรียนได้วิเคราะห์วิจารณ์และสะท้อนความคิดเห็นจากสิ่งที่อ่านสอดคล้องกับแนวคิดของ มันทนา อุตทอง (2561) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ผู้เรียนได้ฝึกกลวิธี การเรียนต่างๆเพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของบทอ่าน ได้ฝึกการคิด วิเคราะห์ ฝึกคิดที่ซับซ้อน เทคนิคนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัย วัชพันธ์ เฟงสุข (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ เอส คิว โพร อาร์ ร่วมกับผังความคิดในวิชาภาษาไทยที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านจับใจความของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ เอส คิว โพร อาร์ ร่วมกับผังความคิดสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรารรณ นันสถิต (2564) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดมีความสามารถหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Megawati & Fitriani (2020) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ผลกระทบของเทคนิคการสอนแบบ SQ4R ที่มีต่อการอ่านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน พบว่า เทคนิคการสอนแบบ SQ4R เพิ่มความสามารถทางการอ่านของนักเรียนเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

7.3 นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ทั้งนี้เนื่องมาจากวิธีการนี้เป็นการผสมผสานแผนผังความคิดในขั้นตอนการอ่านด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ในขั้นที่ 4 การบันทึก (Record) เพื่อสร้างความเข้าใจและความจำที่ดีขึ้น เป็นการเพิ่มคุณค่าและความสนุกสนานในการเรียนรู้ของนักเรียน การสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ไม่เต็มไปด้วยความตึงเครียด และเพลิดเพลินด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ การใช้แผนผังความคิดในการจดบันทึกข้อมูลนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มความกระตือรือร้นในการทำงานของนักเรียน ช่วยทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกสนานและมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น เป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและความเข้าใจเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมและมีความสุขในการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ บัวลักษณ์ เพชรงาม (2559) ได้กล่าวว่า เป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขั้นตอนการสอนมีระบบที่ชัดเจน เป็นวิธีการสอนที่ฝึกทักษะการคิด เพราะแต่ละขั้นตอนฝึกให้ผู้เรียน รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ นอกจากนี้ยังกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้า

แสดงความคิดเห็น และมีความ กระตือรือร้นในการเรียนที่สำคัญ วิธีการสอนแบบ SQ4R ช่วยทำให้ การอ่านของผู้เรียนเป็นการอ่านที่มี จุดมุ่งหมาย มีขอบเขต ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา สามารถ เก็บสาระสำคัญ แนวคิดของเรื่อง ใจความสำคัญของเรื่องได้ทำให้การอ่านของผู้เรียนมีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของปาริชาติ นามน้าวแสง (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา ความสามารถด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร่วมกับแผนผัง ความคิด พบว่า นักเรียน มีความสุขต่อการจัดกิจกรรม โดยใช้เทคนิค SQ4R โดยรวมอยู่ในระดับดี มาก ซึ่งซึ่งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรารวรรณ นันสถิต (2564) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการ เรียนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำหรับผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

8. องค์กรความรู้ใหม่

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ได้ จากการศึกษาดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์กรความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ส่งผลให้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยสูงขึ้น

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับ นักเรียนเป็นนโยบายในระดับสถานศึกษา เพื่อพัฒนานักเรียนในทุกๆระดับชั้นอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา

9.1.2 ควรสร้างแบบทดสอบมาตรฐานด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่สอดคล้องตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร และผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อใช้ในการทดสอบนักเรียน ซึ่งจะเป็นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ในระหว่างการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน หากพบนักเรียนที่ไม่เข้าใจ หรือตามเพื่อนไม่ทัน ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ และอธิบายให้เข้าใจชัดเจน เพื่อให้เรียนได้ทันเพื่อน ๆ

9.2.2 ควรให้เวลาและจัดเตรียมอุปกรณ์ดินสอสีให้พร้อมในการทำแผนผังความคิด เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสจัดระเบียบความคิด และตกแต่งผลงานแผนผังความคิดให้สวยงาม โดยกำหนดเวลาสำหรับกิจกรรมนี้อย่างชัดเจน

9.2.3 ควรติดตามผลการอ่านจับใจความของนักเรียนอย่างต่อเนื่องสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือ 2 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง เพื่อศึกษาว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด จะสามารถทำให้นักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความได้อย่างมีศักยภาพมากขึ้นเพียงใดและมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด กับการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทย

9.3.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยในทักษะอื่น ๆ ได้แก่ การเขียน การฟัง และการพูด

10. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. (2552). **ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ทิตนา แคมมณี. (2551). **รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บัวลักษณ์ เพชรงาม. (2559). **การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). **การพัฒนาการคิด**. กรุงเทพฯ : เทคนิค พรินติ้ง.

- ปาริชาติ นามน้ำวแสง. (2563). **การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค SQ4R**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ไพศาล วรคำ. (2564). **การวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 12. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- มันทนา อุตทอง. (2561). **การจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนอ่านแบบ SQ4R เพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โรงเรียนบ้านดอนเวียงจันทร์. (2565). **รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**. มหาสารคาม : ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านดอนเวียงจันทร์.
- ฤดี กมลสวัสดิ์. (2564). **จับใจความหัวใจสำคัญของการอ่าน**. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2566. จาก <https://bsru.net/จับใจความหัวใจสำคัญของ/>
- วรารวรรณ นันสถิตย์. (2564). **การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 4(3). 73-85.
- วิชรัตน์ เฟงสุข. (2560). **การศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนอ่านแบบ เอส คิว โพรอาร์ ร่วมกับผังความคิดในวิชาภาษาไทยที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา**. **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. 4(3). 72-79.
- วิไลลักษณ์ ไชยอาจ. (2560). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความด้วยวิธีการอ่านแบบ SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Megawati, M., & Fitriani, D. (2020). The Effect of SQ4R Technique on Students' Reading Comprehension. *Yudika (Jurnal Pendidikan Unsika)*. 8(1). 1–9.
- Robinson, F.P. (1941). **Diagnostic and Remedial Techniques for Effective Study**. London : Harper & Brothers.
- Ryu Chun Moon and Sang Hee Kwan. (2022). **Improving Students' Intensive Reading Ability by Using Survey- Question- Read- Review- Recite- Reflect Method**. Retrieved 12 March 2021. From <https://jurnal.stkipmb.ac.id/index.php/jelita/article/view/95>

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง วัสดุการใช้ประโยชน์ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม*
DEVELOPING BASIC SCIENTIFIC PROCESS SKILLS OF GRADE 2 STUDENTS
AN UTILIZATION MATERIALS BY ORGANIZING ACTIVE LEARNING IN
COMBINATION WITH QUESTION-BASED TECHNIQUES

เมยาวิ จันทราชัย¹, ธัญญลักษณ์ เขจรภักดิ์², สมาน เอกพิมพ์³
Mayawee Chantrachai¹, Thanyaluck Khechornphak², Samarn Ekkapim³
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2,3}
Rajabhat Maha Sarakham University^{1,2,3}
Email : maytoon3214@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามให้มีประสิทธิภาพมากกว่าร้อยละ 75 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบ่งการพัฒนาออกเป็น 3 วงรอบ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ปรากฏดังนี้ ผลการพัฒนา วงรอบที่ 1 นักเรียนมีคะแนนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน เฉลี่ยเท่ากับ 8.24 โดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76 ผลการพัฒนา วงรอบที่ 2 นักเรียนมีคะแนนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน เฉลี่ยเท่ากับ 11.35 โดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 35.29 และผลพัฒนา วงรอบที่ 3 นักเรียนมีคะแนนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน เฉลี่ยเท่ากับ 13.35 โดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้เชิงรุก; เทคนิคการใช้คำถาม; ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

The objective of this research was to develop basic scientific process skills of Grade 2 students by organizing active learning in combination with question-based techniques, with efficiency of more than 75%. Developing by Action Research divided into 3 cycles. The target audiences used in this research were 17 students of Grade 2 in Academic Year 2023 at Huay Mekrat Nukul School. Research instruments included 12 learning management plans, the basic scientific process skills measuring form, and a student behavior assessment form. Statistics used to analyze data consisted of percentage, mean, and standard deviation.

The results of the development of basic scientific process skills were as follows: The first cycle: Students had an average of the basic scientific process skills score total at 8.24, with students who can passed the 75 percent criterion were 2 students, accounting for 11.76 percent., The second cycle: Students had an average of the basic scientific process skills score total at 11.35, with students who can passed the 75 percent criterion were 6 students, accounting for 35.29 percent., and The third cycle: Students had an average of the basic scientific process skills score total at 13.35, with students who can passed the 75 percent criterion were 17 students, accounting for 100.00 percent.

Keywords : Active Learning; Question-based Techniques; Basic Scientific Process Skills

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญในสังคมปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับชีวิตของผู้คนในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่การดำรงชีวิตประจำวันไปจนถึงการทำงานในอาชีพต่าง ๆ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ยังเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และบริการที่ช่วยอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันและการทำงาน การศึกษาและความเข้าใจในวิทยาศาสตร์จึงมีความสำคัญในการสร้างความคิดที่พัฒนามนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาทักษะ และการศึกษาหาความรู้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ปัจจุบันเป็นยุคของวัฒนธรรมสมัยใหม่ เป็นสังคมแห่งการค้นคว้าและการเรียนรู้ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับทุกคน การศึกษาและพัฒนาทักษะด้านวิทยาศาสตร์ทำให้บุคคลสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์ มีเหตุผล และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ด้านของชีวิตมนุษย์ ล้วนมีรากฐานมาจากความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่ผสมผสานเข้ากับเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เกิดการพัฒนาวิธีคิด การต่อยอดความรู้ และการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล รวมถึงทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นรากฐานของการพัฒนาและความก้าวหน้าของโลกในปัจจุบัน การจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์นอกจากการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์แล้ว การส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้แก่ผู้เรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น โดยสามารถเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้ตั้งแต่การเรียนรู้ในระดับปฐมวัย ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นกระบวนการในการลงมือปฏิบัติเพื่อตรวจสอบ วัด บันทึก วิเคราะห์ และสรุปผล โดยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 8 ทักษะ คือ การสังเกต การลงความเห็นจากข้อมูล การจำแนกประเภท การวัด การใช้ตัวเลข การสื่อความหมายข้อมูล การพยากรณ์ และการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปกกับสเปสและสเปกกับเวลา (อักษรเจริญทัศน์, 2565) ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มีความสำคัญมาก เพราะเป็นกระบวนการที่นำไปใช้ในการแสวงหาความรู้ในขั้นต่อไป เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จึงมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการที่มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ โดยใช้กระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้และการแก้ปัญหาที่หลากหลายและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จึงควรออกแบบให้ผู้เรียนได้มีการฝึกฝนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานให้เข้าใจและเกิดความชำนาญ จนเกิดเป็นทักษะและสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เพราะทักษะกระบวนการ ก็คือ การลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ ด้วยการฝึกฝนจนเกิดความเข้าใจและชำนาญในการปฏิบัติ นั้น ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2552) ได้ให้ข้อสรุปไว้ว่า การฝึกฝนใดหากได้ฝึกด้วยความถี่ที่มากขึ้น หรือกล่าวอีกนัยคือ การฝึกอย่างสม่ำเสมอบ่อยครั้งจะทำให้ผู้รับการฝึกเกิดทักษะได้ดียิ่งขึ้น

การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ในปัจจุบัน พบว่า ครูผู้สอนบางส่วนเน้นการสอนแบบบรรยายความรู้มากกว่าจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ที่จัดขึ้นก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ไม่ส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนในปัจจุบันไม่สนใจเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ หรือไม่ถนัดในการเรียนรู้ตัวเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ธรรมชาติของสิ่งมีชีวิต ศึกษาปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ผ่านการเรียนรู้ทฤษฎีในห้องเรียน ทำการทดลองในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้น ปัญหาในการศึกษาวิทยาศาสตร์คือ การขาดสิ่งที่สร้างแรงบันดาลใจ นักเรียนขาดการส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และจากการประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ของโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ในปีการศึกษา 2564 และ 2565 พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยการประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานทั้ง 8 ทักษะ ต่ำกว่าร้อยละ 75 อย่างต่อเนื่องทั้ง 2 ปีการศึกษา โดยนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยการประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ น้อยที่สุดทั้ง 2 ปีการศึกษา (ฝ่ายวิชาการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล, 2566)

การสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้คำถาม (Questioning-based Learning) เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านความรู้และความคิดของผู้เรียน วิธีการนี้มักถูกใช้ในการจัดการเรียนรู้เพราะสามารถตั้งคำถามตามเนื้อหาที่สอนได้ง่าย ผู้สอนควรใช้คำถามเพื่อพัฒนาระดับการคิดของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งมากขึ้น การใช้คำถามที่ดีจะช่วยให้การขยายทักษะการคิด ความเข้าใจ และให้ข้อมูลป้อนกลับในการเรียนการสอน การใช้คำถามเป็นการมุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยผู้สอนถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ สังเคราะห์หรือประเมินค่าเพื่อจะตอบคำถามเหล่านั้น และนำไปสู่การจัดระบบความคิดของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ (ณัฐกร ดวงพระเกษ, 2561)

จากสภาพปัญหาและแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาคำตอบจากการลงมือปฏิบัติ เพื่อฝึกฝนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยการวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ให้มีประสิทธิภาพมากกว่าร้อยละ 75

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้วิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สำหรับสถานศึกษา เพื่อใช้พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้แก่แก่นักเรียน และเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

3.2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนได้ และเห็นผลการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม

3.3 การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1

การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการ ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล และขั้นตอนที่ 4 การสรุปและสะท้อนผล

4.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 17 คน

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท ดังนี้

4.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง วัสดุและการใช้ประโยชน์ จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียน ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สมบัติของวัสดุ ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ไม้ (1) ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ไม้ (2) ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เหล็ก (1) ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง เหล็ก (2) ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กระดาษ (1) ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง กระดาษ (2) ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง พลาสติก (1) ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง พลาสติก (2) ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 เรื่อง ผ้า (1) ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 เรื่อง ผ้า (2) ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 12 แผน ผลการประเมินความเหมาะสมของแผน โดยคณะผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก (รวมเฉลี่ย 4.40)

4.3.2 แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ระหว่าง 0.60-0.80 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.57 – 0.77 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.41 – 0.45 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

4.4 การดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแบบแผนการวิจัยโดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 วงรอบ ดังนี้

วงรอบที่ 1

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน

ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียน (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) ทักทายนักเรียน และอธิบายถึงความบทบาทของวิทยาศาสตร์กับการเปลี่ยนแปลงของโลก เทคโนโลยี การดำเนินชีวิตประจำวัน เชื่อมโยงสู่การดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึง

ความสำคัญของวิทยาศาสตร์ อธิบายทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานที่จะทำการพัฒนา ได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการวัด และทักษะการจำแนกประเภท ความสำคัญของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้ง 3 ทักษะ และบทบาทที่นักเรียนจะได้ใช้ในชีวิตประจำวัน

อธิบายลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนบทบาทของนักเรียน ให้เป็นผู้ปฏิบัติ ศึกษา ทดลอง สรุป และอภิปรายผล โดยครูเป็นคอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำ

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการ

จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง วัสดุการใช้ประโยชน์ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม วงรอบที่ 1 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 2 – 3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สมบัติของวัสดุ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ไม้ (1)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ไม้ (2)

ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน โดยใช้คำถามเร้าความสนใจของนักเรียน เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมสู่เนื้อหาของบทเรียน และแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้า ทดลองปฏิบัติ สรุปและอภิปรายผลการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ

2. ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1) ชี้นำกำหนดบทบาท นักเรียนกำหนดบทบาทและแบ่งหน้าที่กันในแต่ละกลุ่ม 2) ชี้นำกำหนดเป้าหมาย นักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้รับโจทย์หรือเป้าหมายที่ต้องร่วมกันเรียนรู้ และแบบบันทึกผลการเรียนรู้สำหรับแต่ละกลุ่มจากครูโดยจับสลาก โจทย์หรือเป้าหมายซึ่งแต่ละกลุ่มจะไม่เหมือนกัน 3) ขั้นลงมือปฏิบัติ นักเรียนร่วมกันลงมือปฏิบัติตามโจทย์ที่กำหนด โดยครูเป็นคอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำ 4) ขั้นสรุปและนำเสนอผล นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลการเรียนรู้และนำเสนอผลตามแบบบันทึกผลการเรียนรู้

3. ขั้นอภิปรายผลและขยายความรู้ ครูและนักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกันอภิปรายผล เชื่อมโยงเนื้อหา หลักการ ทฤษฎี กับผลที่ได้จากการลงมือปฏิบัติของนักเรียน ข้อดี ข้อเสีย ของการลงมือปฏิบัติ องค์ความรู้ที่นักเรียนได้รับ และขยายความรู้โดยอภิปรายถึงประโยชน์ของความรู้ที่นักเรียนจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต การพัฒนาสังคมรอบตัว การพัฒนาชุมชน และการพัฒนาประเทศในอนาคต เพื่อเป็นการสร้างจินตภาพจากความรู้ของนักเรียน ซึ่งเป็นจุดเล็ก ๆ ที่สามารถเชื่อมโยงสู่การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นได้อย่างกว้างขวาง

ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล

ครูดำเนินการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน โดยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และช่วยเหลือในกรณีที่นักเรียนบางคนเริ่มแยกตัวหรือตามเพื่อนไม่ทัน หลังจากจัดการเรียนรู้ วงรอบที่ 1 ครบทุกแผน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดทักษะ

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน สำหรับเนื้อหาแผนที่ 1 - 4 จำนวน 15 ข้อ ครูเก็บรวบรวมข้อมูลผลการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและผลการทำแบบทดสอบ

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปและสะท้อนผล

ครูและนักเรียนร่วมสะท้อนผลการเรียนรู้ในวงรอบที่ 1 โดยใช้วิธีเสริมแรงทางบวก เช่น ให้คำชื่นชมนักเรียนทุกคนที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติและมีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนที่ตามไม่ทันหรือมีปัญหาในระหว่างการเรียนรู้ ให้นักเรียนนำเสนอปัญหาที่พบในการปฏิบัติ และหาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยแจ้งให้นักเรียนรับทราบและเข้าใจว่า ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในการเรียนรู้วงรอบที่ 1 เราจะร่วมกันแก้ไขเมื่อเรียนรู้ร่วมกันอีกครั้งในวงรอบที่ 2 ต่อไป

วงรอบที่ 2

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน

ทบทวน ทักทายนักเรียนทบทวนประเด็นการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้จากวงรอบที่ 1 ชื่นชมจุดแข็งของนักเรียน และย้ำถึงวิธีการแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่พบจากการเรียนรู้ในวงรอบที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการ

จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง วัสดุการใช้ประโยชน์ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม วงรอบที่ 2 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 5 - 8

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เหล็ก (1)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง เหล็ก (2)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กระดาษ (1)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง กระดาษ (2)

ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ชื่นชมเข้าสู่บทเรียน โดยใช้คำถามเร้าความสนใจของนักเรียน เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมสู่เนื้อหาของบทเรียน และแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้า ทดลองปฏิบัติ สรุปและอภิปรายผลการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ

2. ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1) ชั่งน้ำหนักบทบาท นักเรียนกำหนดบทบาทและแบ่งหน้าที่กันในแต่ละกลุ่ม 2) ชั่งน้ำหนักเป้าหมาย นักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้รับโจทย์หรือเป้าหมายที่ต้องร่วมกันเรียนรู้ และแบบบันทึกผลการเรียนรู้สำหรับแต่ละกลุ่มจากครูโดยจับสลากโจทย์หรือเป้าหมายซึ่งแต่ละกลุ่มจะไม่เหมือนกัน 3) ชั่งน้ำหนักปฏิบัติ นักเรียนร่วมกันลงมือปฏิบัติตามโจทย์ที่กำหนด โดยครูเป็นผู้ช่วยเหลือและให้คำแนะนำ 4) ชั่งน้ำหนักและนำเสนอผล นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลการเรียนรู้และนำเสนอผลตามแบบบันทึกผลการเรียนรู้

3. ขั้นอภิปรายผลและขยายความรู้ ครูและนักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกันอภิปรายผล เชื่อมโยงเนื้อหา หลักการ ทฤษฎี กับผลที่ได้จากการลงมือปฏิบัติของนักเรียน ข้อดี ข้อเสีย ของการลงมือปฏิบัติ องค์ความรู้ที่นักเรียนได้รับ และขยายความรู้โดยอภิปรายถึงประโยชน์

ของความรู้ที่นักเรียนจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต การพัฒนาสังคมรอบตัว การพัฒนาชุมชน และการพัฒนาประเทศในอนาคต เพื่อเป็นการสร้างจินตภาพจากความรู้ของนักเรียน ซึ่งเป็นจุดเล็ก ๆ ที่สามารถเชื่อมโยงสู่การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นได้อย่างกว้างขวาง

ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล

ครูดำเนินการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน โดยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และช่วยเหลือในกรณีที่นักเรียนบางคนเริ่มแยกตัวหรือตามเพื่อนไม่ทัน หลังจากจัดการเรียนรู้ วงรอบที่ 2 ครบทุกแผน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน สำหรับเนื้อหาแผนที่ 5 - 8 จำนวน 15 ข้อ ครูเก็บรวบรวมข้อมูลผลการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและผลการทำแบบทดสอบ

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปและสะท้อนผล

ครูและนักเรียนร่วมสะท้อนผลการเรียนรู้ในวงรอบที่ 2 โดยใช้วิธีเสริมแรงทางบวก เช่น ให้คำชื่นชมนักเรียนทุกคนที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติและมีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนที่ตามไม่ทันหรือมีปัญหาในระหว่างการเรียนรู้ ให้นักเรียนนำเสนอปัญหาที่พบในการปฏิบัติ และหาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยแจ้งให้นักเรียนรับทราบและเข้าใจว่า ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในการเรียนรู้วงรอบที่ 2 เราจะร่วมกันแก้ไขเมื่อเรียนรู้ร่วมกันอีกครั้งในวงรอบที่ 3 ต่อไป

วงรอบที่ 3

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน

ทบทวน ทักทายนักเรียนทบทวนประเด็นการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้จากวงรอบที่ 2 ชื่นชมจุดแข็งของนักเรียน และย้ำถึงวิธีการแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่พบจากการเรียนรู้ในวงรอบที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการ

จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง วัสดุการใช้ประโยชน์ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม วงรอบที่ 3 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 9 - 12

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง พลาสติก (1)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง พลาสติก (2)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 เรื่อง ผ้า (1)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 เรื่อง ผ้า (2)

ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ชื่นนำเข้าสู่บทเรียน โดยใช้คำถามเร้าความสนใจของนักเรียน เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมสู่เนื้อหาของบทเรียน และแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้า ทดลองปฏิบัติสรุปและอภิปรายผลการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ

2. ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นกำหนดบทบาท นักเรียนกำหนดบทบาทและแบ่งหน้าที่กันในแต่ละกลุ่ม 2) ขั้นกำหนดเป้าหมาย นักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้รับโจทย์หรือเป้าหมายที่ต้องร่วมกันเรียนรู้ และแบบบันทึกผลการเรียนรู้สำหรับแต่ละกลุ่มจากครูโดยจับสลาก

โจทย์หรือเป้าหมายซึ่งแต่ละกลุ่มจะไม่เหมือนกัน 3) ชั้นลงมือปฏิบัติ นักเรียนร่วมกันลงมือปฏิบัติตาม โจทย์ที่กำหนด โดยครูเป็นผู้ช่วยเหลือและให้คำแนะนำ 4) ชั้นสรุปและนำเสนอผล นักเรียนแต่ละกลุ่ม สรุปผลการเรียนรู้และนำเสนอผลตามแบบบันทึกผลการเรียนรู้

3. ชั้นอภิปรายผลและขยายความรู้ ครูและนักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกัน อภิปรายผล เชื่อมโยงเนื้อหา หลักการ ทฤษฎี กับผลที่ได้จากการลงมือปฏิบัติของนักเรียน ข้อดี ข้อเสีย ของการลงมือปฏิบัติ องค์ความรู้ที่นักเรียนได้รับ และขยายความรู้โดยอภิปรายถึงประโยชน์ ของความรู้ที่นักเรียนจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต การพัฒนาสังคมรอบตัว การพัฒนาชุมชน และการ พัฒนาประเทศในอนาคต เพื่อเป็นการสร้างจินตภาพจากความรู้ของนักเรียน ซึ่งเป็นจุดเล็ก ๆ ที่ สามารถเชื่อมโยงสู่การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นได้อย่างกว้างขวาง

ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล

ครูดำเนินการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุก ขั้นตอน โดยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และช่วยเหลือในกรณีที่มีนักเรียนบางคนเริ่มแยกตัวหรือตาม เพื่อนไม่ทัน หลังจากจัดการเรียนรู้ วงรอบที่ 3 ครบทุกแผน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน สำหรับเนื้อหาแผนที่ 9 - 12 จำนวน 15 ข้อ ครูเก็บรวบรวม ข้อมูลผลการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและผลการทำแบบทดสอบ

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปและสะท้อนผล

ครูและนักเรียนร่วมสะท้อนผลการเรียนรู้ในวงรอบที่ 3 โดยใช้วิธีเสริมแรง ทางบวก เช่น ให้คำชื่นชมนักเรียนทุกคนที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติและมีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนที่ตาม ไม่ทันหรือมีปัญหาในระหว่างการเรียนรู้ และในปัจจุบันนักเรียนทุกคนได้เรียนรู้จนครบในเนื้อหา เรื่อง วัสดุและการใช้ประโยชน์ โดยนักเรียนได้รับความรู้อะไรบ้าง

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปรายความรู้ตามมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้ ตามหลักสูตรที่นักเรียนได้รับ

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปราย ทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน 3 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการวัด และทักษะการจำแนก ประเภท ที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ

3. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ โดย การจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านมา เป็นการ รับทราบข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากนักเรียน เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ต่อไป

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง วัสดุการใช้ประโยชน์ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม สามารถ นำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1 ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั่วประเทศที่ 1 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน (ทักษะการสังเกต ทักษะ
การวัด และทักษะการจำแนกประเภท) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั่วประเทศที่ 1

คนที่	ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน (15 คะแนน)				ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
	ทักษะ การสังเกต (5 คะแนน)	ทักษะ การวัด (5 คะแนน)	ทักษะ การจำแนก ประเภท (5 คะแนน)	รวม (15 คะแนน)		
1	4	4	4	12	80.00	ผ่าน
2	2	3	3	8	53.33	ไม่ผ่าน
3	3	2	2	7	46.67	ไม่ผ่าน
4	4	4	4	12	80.00	ผ่าน
5	3	2	2	7	46.67	ไม่ผ่าน
6	2	3	3	8	53.33	ไม่ผ่าน
7	3	2	3	8	53.33	ไม่ผ่าน
8	2	3	3	8	53.33	ไม่ผ่าน
9	3	3	2	8	53.33	ไม่ผ่าน
10	3	2	3	8	53.33	ไม่ผ่าน
11	3	3	3	9	60.00	ไม่ผ่าน
12	2	3	3	8	53.33	ไม่ผ่าน
13	2	3	2	7	46.67	ไม่ผ่าน
14	3	2	3	8	53.33	ไม่ผ่าน
15	3	2	3	8	53.33	ไม่ผ่าน
16	2	2	2	6	40.00	ไม่ผ่าน
17	3	2	3	8	53.33	ไม่ผ่าน
รวม	47	45	48	140		
\bar{X}	2.76	2.65	2.82	8.24		
S.D.	0.66	0.70	0.64	1.56		

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน
ทั่วประเทศที่ 1 รวมเฉลี่ยเท่ากับ 8.24 และมีจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนมากกว่า ร้อยละ 75 จำนวน 2 คน
คิดเป็นร้อยละ 11.76

5.2 ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั่วประเทศที่ 2 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน (ทักษะการสังเกต ทักษะ
 การวัด และทักษะการจำแนกประเภท) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั่วประเทศที่ 2

คนที่	ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน (15 คะแนน)				ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
	ทักษะ การสังเกต (5 คะแนน)	ทักษะ การวัด (5 คะแนน)	ทักษะ การจำแนก ประเภท (5 คะแนน)	รวม (15 คะแนน)		
1	5	4	4	13	86.67	ผ่าน
2	4	4	4	12	80.00	ผ่าน
3	3	4	4	11	73.33	ไม่ผ่าน
4	5	4	4	13	86.67	ผ่าน
5	3	4	3	10	66.67	ไม่ผ่าน
6	4	4	3	11	73.33	ไม่ผ่าน
7	4	3	3	10	66.67	ไม่ผ่าน
8	3	4	4	11	73.33	ไม่ผ่าน
9	3	4	4	11	73.33	ไม่ผ่าน
10	4	4	4	11	73.33	ไม่ผ่าน
11	3	4	4	11	73.33	ไม่ผ่าน
12	3	4	4	11	73.33	ไม่ผ่าน
13	3	4	4	11	73.33	ไม่ผ่าน
14	4	4	4	12	80.00	ผ่าน
15	3	4	4	11	73.33	ไม่ผ่าน
16	4	4	4	12	80.00	ผ่าน
17	4	4	4	12	80.00	ผ่าน
รวม	62	67	65	193		
\bar{X}	3.65	3.94	3.82	11.35		
S.D.	0.70	0.24	0.39	0.86		

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน
 ทั่วประเทศที่ 2 รวมเฉลี่ยเท่ากับ 11.35 และมีจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนมากกว่า ร้อยละ 75 จำนวน
 6 คน คิดเป็นร้อยละ 35.29

5.3 ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั่วประเทศที่ 3 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน (ทักษะการสังเกต ทักษะ
การวัด และทักษะการจำแนกประเภท) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั่วประเทศที่ 3

คนที่	ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน (15 คะแนน)				ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
	ทักษะ การสังเกต (5 คะแนน)	ทักษะ การวัด (5 คะแนน)	ทักษะ การจำแนก ประเภท (5 คะแนน)	รวม (15 คะแนน)		
1	5	4	5	14	93.33	ผ่าน
2	5	5	4	14	93.33	ผ่าน
3	5	4	4	13	86.66	ผ่าน
4	5	4	5	14	93.33	ผ่าน
5	5	4	5	14	93.33	ผ่าน
6	5	4	4	13	86.66	ผ่าน
7	5	5	4	14	93.33	ผ่าน
8	5	4	5	14	93.33	ผ่าน
9	5	4	4	13	86.66	ผ่าน
10	5	4	4	13	86.66	ผ่าน
11	5	4	5	14	93.33	ผ่าน
12	4	4	4	12	80.00	ผ่าน
13	5	4	4	13	86.66	ผ่าน
14	4	4	4	12	80.00	ผ่าน
15	5	4	4	13	86.66	ผ่าน
16	5	4	5	14	93.33	ผ่าน
17	5	4	4	13	86.66	ผ่าน
รวม	83	70	74	227		
\bar{X}	4.88	4.12	4.35	13.35		
S.D.	0.33	0.33	0.49	0.70		

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน
ทั่วประเทศที่ 3 รวมเฉลี่ยเท่ากับ 13.35 และมีจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนมากกว่า ร้อยละ 75 จำนวน 17 คน
คิดเป็นร้อยละ 100.00

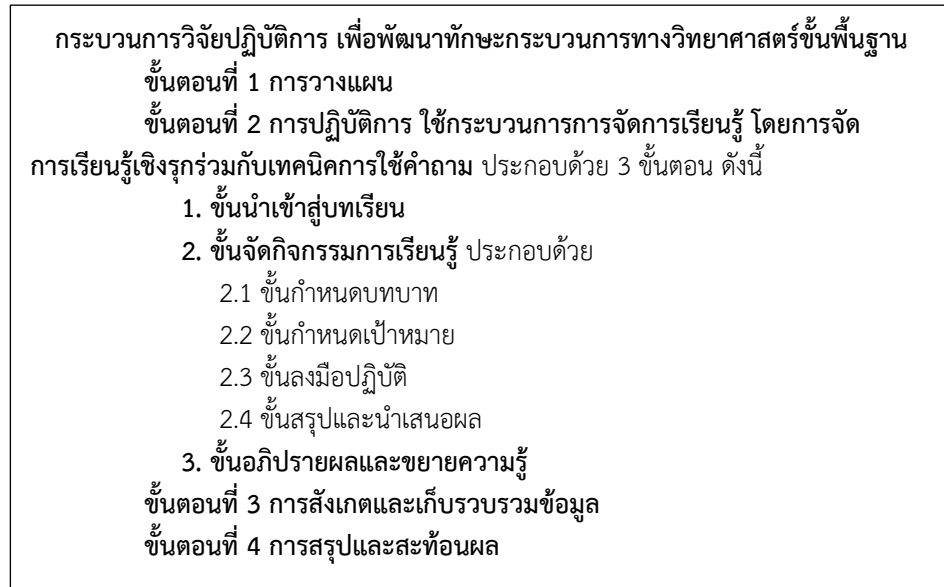
6. อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง วัสดุการใช้ประโยชน์ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม พบว่าทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนในวงรอบที่ 1 มีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76 ในวงรอบที่ 2 มีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 35.29 และในวงรอบที่ 3 มีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งจะเห็นได้ว่า นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามมีผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นตามลำดับ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตามความสามารถ เป็นการเรียนรู้แบบกึ่งการทดลองแบบนักเรียนได้ทดลองปฏิบัติ ทดสอบสมมติฐาน และสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ในเชิงบวก คือ มีความสนใจ และตั้งใจทำกิจกรรมอย่างสนุกสนาน ผู้วิจัยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม เพื่อสรุปผลการเรียนรู้ของนักเรียน ภาพรวมของการจัดการเรียนรู้ นักเรียนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีความสนใจ ทำกิจกรรม และเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ อย่างสนุกสนาน สอดคล้องกับ หลักการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ของ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ที่ได้นำเสนอว่า หลักการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ 1) เลือกกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ สอดคล้อง เชื่อมโยงกับมาตรฐานหรือตัวชี้วัด หากเป็นทักษะ ควรเป็นทักษะที่ปฏิบัติแล้วผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ตามวัตถุประสงค์ 2) เลือกกิจกรรมที่ผู้เรียนพึงพอใจ สนุก น่าสนใจ ไม่ซ้ำซาก มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน 3) เลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถ ด้านร่างกายของผู้เรียนที่จะปฏิบัติได้ และควรคำนึงถึงประสบการณ์เดิม เพื่อจัดกิจกรรมใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ เกียรติศักดิ์ รักษาพล และธนกร แยมประพาย (2563) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดเวลา ให้ออกสแกนนักเรียนได้ฝึกคิด สังเกต นำเสนอ วิเคราะห์ วิจัยและสร้างองค์ความรู้ขึ้น การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการฝึกให้นักเรียน รู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้โดยครูตั้งคำถาม กระตุ้นให้นักเรียนใช้กระบวนการทางความคิดหา เหตุผลจนค้นพบความรู้หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องด้วยตนเอง สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของการวิจัยครั้งนี้ ผลการพัฒนานักเรียนพบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. องค์ความรู้ใหม่

การวิจัย การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง วัสดุการใช้ประโยชน์ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ คือ การพัฒนานักเรียนด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ

ส่งผลให้นักเรียนมีเกิดการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการวัด และทักษะการจำแนกประเภท เพิ่มสูงขึ้น สามารถสรุปขั้นตอนการพัฒนานักเรียน ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการพัฒนานักเรียน ด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

8.1.2 ควรพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดการชั้นเรียน และการวัดและประเมินผลสำหรับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 การพัฒนานักเรียนด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ ควรมีการทำความเข้าใจบทบาทของนักเรียนทุกคน ให้ชัดเจนว่านักเรียนทุกคนเป็นผู้มีบทบาทเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมแสดงความคิดเห็น ตามหลักการของการวิจัยปฏิบัติการ

8.2.2 ควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ให้พร้อมและเพียงพอ สำหรับการจัดการเรียนรู้ เพิ่มเติมอุปกรณ์ที่มีความทันสมัย และแปลกใหม่ มาให้นักเรียนได้เรียนรู้ ได้สัมผัส สังเกต เพื่อเปิดโลกทัศน์ และเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมมากขึ้น

8.2.3 ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความกล้าคิดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม โดยกระตุ้นและให้การเสริมแรงทางบวก เพื่อให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงความคิดเห็น

8.2.4 ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดจากความเข้าใจที่แท้จริง โดยระมัดระวังไม่แสดงกิริยาอาการที่ทำให้นักเรียนเกิดความอับอาย อาจทำให้นักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น แล้วจึงอธิบายให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาและวิธีการที่ถูกต้องไปพร้อม ๆ กัน

8.2.5 การอภิปรายและขยายความรู้ อาจมีการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ ที่แปลกใหม่ และแตกต่างจากคนอื่น ครูควรมีการจดบันทึกคำพูดของนักเรียน เพื่อการศึกษาและวิเคราะห์ ความคิดของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลต่อไป

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้ครบทั้ง 8 ทักษะ

8.3.2 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน โดยใช้การวัดภาคปฏิบัติ ตามสภาพจริง

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.
- เกียรติศักดิ์ รักษาพล และธนกร แยมประพาย. (2563). การพัฒนาทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีการสอนแบบวัฏจักรการสืบ เสาะหาความรู้ (5Es). **วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 6(6). 199-212.
- ณัฐกร ดวงพระเกษ. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามตามแนวทางความคิดในระดับสูงของ บลูม. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยเพชรบุรี**. 8(3). 130-138.
- ทิตินา แคมมณี. (2552). **รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล. (2566). **ข้อมูลผลการเรียนของนักเรียนโรงเรียนห้วยเม็ก ราษฎร์นุกูล**. กาศสินธุ์: โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **แนวทางการนิเทศเพื่อ พัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้**. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน.
- อักษรเจริญทัศน์. (2565). **ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์**. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2566. จาก <https://www.aksorn.com/science-skills>

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
ของโรงเรียนบ้านโนนสมบุญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4*
A MODEL EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION USING SCHOOL AS
A BASE TO RAISE THE QUALITY OF EDUCATION OF BANNONSOMBOON
SCHOOL BURIRAM PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 4

ลำดวน ชาวไธสง¹

Lamduan Chaothaisong¹

โรงเรียนบ้านโนนสมบุญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4¹

Bannonsomboon school, Buriram Primary Education Service Area Office 4¹

Email : lamduan.chao@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบุญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ได้แก่ ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 19 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางการสร้างรูปแบบ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน เลือกแบบเจาะจง 2) สร้างรูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง 3) ทดลองใช้รูปแบบฯ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 10 คน โดยสมัครใจ และ 4) ประเมินรูปแบบฯ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 แบบสัมภาษณ์ ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถามความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความถี่

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 ด้านการกระจายอำนาจ 2) โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบุญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย 5 ส่วน 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไกการบริหารจัดการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้กลุ่มเป้าหมายมีคะแนนและพฤติกรรมหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา และ

มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 4) รูปแบบฯ มีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบ; การบริหารสถานศึกษา; โรงเรียนเป็นฐาน

ABSTRACT

The purposes of this research were to study basic information for creating an educational institution administration model using the school as a base to raise the quality of education at Bannonsomboon school, Buriram Primary Educational Service Area Office 4, this research used the entire population was 19 teachers, educational personnel and the basic education commission, and the group of informants in study the guidelines for creating a model 6 experts, by purposive sampling. 2) set a model, the informant group consisted of 9 experts selected by purposive sampling. 3) implement a model, the target group is 10 teachers and educational personnel, by willing and 4) assessment a model, the group of informants were 30 school administrators, by purposive sampling. tools used in data collection including component suitability questionnaire, the current condition questionnaire has a reliability value of 0.93. the desired condition questionnaire has a reliability value of 0.95, interview form, connoisseurship issue, suitability and feasibility questionnaire, quiz, behavior observation form, questionnaire on appropriateness and usefulness, and satisfaction questionnaire. statistics used in data analysis are percentage. average and standard deviation and priority needs index.

The results were as follows: 1) basic information includes; current condition at medium level, desirable condition at the highest level, and the number one need for decentralization. 2) a model educational institution administration using school as a base to raise the quality of education of Bannonsomboon school, Buriram Primary Educational Service Area Office 4, consists of 5 parts: part 1 principles and objectives, part 2 procedure, part 3 management mechanism, part 4 evaluation, and part 5 success conditions. assessment results on appropriate and feasible at the highest level. 3) results implement target group is a knowledge assessment score before participating in development. after joining the development higher than the knowledge assessment score before participating in the development passed the evaluation criteria. the level of behavior after development is higher than before development. and satisfaction is at the highest level. 4) a model is suitability and usefulness at the highest level.

Keywords : A model; Educational institution administration; School as a base

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาจากส่วนกลาง ลงไปยังโรงเรียน โดยให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหาร วิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารทั่วไป ภายใต้การมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจน สมาชิกในชุมชนและองค์กรอื่น ๆ ที่จะมาเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา เพื่อให้เป็นไป ตามความต้องการของท้องถิ่น (สุธรรม ธรรมทัตตานนท์, 2554) ความสำคัญของการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน คือ เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา เปิด โอกาสให้ ครูเจ้าหน้าที่และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของโรงเรียน ช่วยให้ขวัญ และกำลังใจของครูดีขึ้น เนื่องจากมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการบริหารและจัดการเรียนการสอน มากขึ้น ครูเกิดความภาคภูมิใจในงานการสอนของโรงเรียนเพราะได้มีโอกาสร่วมคิดร่วมทำมากขึ้น เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงิน และด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยอาศัยเครือข่ายผู้แทนองค์กรต่าง ๆ และเครือข่ายผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สร้างภาวะผู้นำให้กับบุคลากรในโรงเรียนกระจายความรับผิดชอบให้ทีมงานต่าง ๆ ในโรงเรียน จะทำ ให้เกิดผู้นำกลุ่ม และสมาชิกในโรงเรียน จะผลัดเปลี่ยนการเป็นผู้นำในทีมงาน เพิ่มปริมาณ และ คุณภาพการติดต่อสื่อสาร การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม ทำให้ต้องมีการสื่อสาร ภายในทีมงาน และระหว่างหน่วยงานภายในโรงเรียนมากขึ้น อันทำให้บุคลากรในโรงเรียนรับรู้ และ เข้าใจนโยบาย และแนวทางของโรงเรียนเพิ่มขึ้นสร้างความยืดหยุ่นในการทำงานทำให้เกิดการริเริ่ม จัดทำโครงการใหม่ ๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพใน การบริหารโรงเรียน การที่ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณจึงเกิดแนวทางที่ จะต้องใช้งบประมาณโดยประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความรู้สึกร่วมกัน และความรู้สึกใน ความเป็นเจ้าของโรงเรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในโรงเรียนได้เสนอความ คิดเห็นในการบริหารและการจัดการศึกษารวมทั้งการปรับปรุงและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับชุมชนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากได้เข้ามีส่วนร่วมและมี สิทธิในการบริหารและจัดการศึกษา และการบริหารและการตัดสินใจด้วยความโปร่งใส สามารถ ตรวจสอบได้ เนื่องจากการบริหารในรูปขององค์คณะบุคคล (Hoy และ Miskel, 2005)

โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน การศึกษาชาติ โดยบริหารจัดการสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยอาศัยบริบทชุมชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ มีการดำเนินการตามการบริหารจัดการตามที่ส่วนกลางมีการกระจายอำนาจเป็นระเบียบให้ สถานศึกษาปฏิบัติ มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อน คุณภาพการศึกษา จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา พบว่า โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ เป็นสถานศึกษา ขนาดเล็ก นักเรียนขาดแคลนทุนทรัพย์เนื่องจากผู้ปกครองมีรายได้น้อย ขาดงบประมาณในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา การดำเนินการตามหลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมยังต้องได้รับการ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่เพื่อให้สามารถบริหารจัดการด้วยตนเองและสนอง ความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์, 2565) สอดคล้องกับ สันติ

บุญภิรมย์ (2553) นำเสนอว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการบริหารโดยสมาชิกของสถานศึกษาและทุกส่วนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับคุณลักษณะและความต้องการของตนเองเป็นการรวมพลังกันอย่างเต็มที่เต็มความสามารถและมีความรับผิดชอบ พร้อมทั้งให้สถานศึกษาได้ตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษา ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจ และที่สำคัญการที่ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทุกด้านทั้งด้านทรัพยากร ด้านงบประมาณ จะทำให้เกิดแนวทางที่จะต้องใช้งบประมาณที่ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด ในขณะเดียวกันการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในโรงเรียนได้เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงการศึกษา ชุมชนมีส่วนร่วมและมีสิทธิ์ในการบริหารและจัดการศึกษา ยังจะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและโครงการใหม่ ๆ เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน จากปัญหาและความสำคัญของปัญหา ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จึงต้องการแก้ปัญหาและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาด้วยนวัตกรรมการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.3 เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.4 เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูล/สารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา นำไปเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3.2 เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา นำไปเป็นนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

3.3 เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาโดยใช้กลุ่มประชากรทั้งหมด ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 10 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน รวม 19 คน (โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์, 2564) และการศึกษาแนวทางการสร้างรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 และแบบสัมภาษณ์มีค่าความตรง เท่ากับ 1.00 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้อง และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสรุปประเด็นและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบยืนยันโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยยกร่างและนำเข้าสู่กระบวนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 10 คน โดยความสมัครใจ มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจสังเกตพฤติกรรม และประเมินความพึงพอใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) หลังจากการทดลองใช้และมีการปรับปรุงแก้ไขผู้วิจัยนำรูปแบบไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาประเมินประสิทธิภาพในประเด็น ความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

ในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขอเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

5.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็น โดยรวมรายด้าน

การบริหารสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI (I-D) D	ลำดับ
	μ	σ	ระดับการ ดำเนินงาน	μ	σ	ระดับการ ดำเนินงาน		
1. ด้านการกระจายอำนาจ	3.05	0.67	ปานกลาง	4.76	0.42	มากที่สุด	0.560	1
2. ด้านการมีส่วนร่วม	3.06	0.61	ปานกลาง	4.66	0.52	มากที่สุด	0.521	2
3. ด้านการคืนอำนาจจัด การศึกษาให้ประชาชน	3.07	0.58	ปานกลาง	4.61	0.56	มากที่สุด	0.502	3
4. ด้านการบริหารตนเอง	3.19	0.61	ปานกลาง	4.63	0.54	มากที่สุด	0.452	4
5. ด้านการตรวจสอบ และถ่วงดุล	3.31	0.55	ปานกลาง	4.62	0.49	มากที่สุด	0.399	5
โดยรวม	3.14	0.60	ปานกลาง	4.66	0.51	มากที่สุด	0.485	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.14$, $\sigma = 0.60$) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ($\mu = 3.31$, $\sigma = 0.55$) ด้านการบริหารตนเอง ($\mu = 3.19$,

$\sigma = 0.61$) ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ($\mu = 3.07$, $\sigma = 0.58$) ด้านการมีส่วนร่วม ($\mu = 3.06$, $\sigma = 0.61$) และด้านการกระจายอำนาจ ($\mu = 3.05$, $\sigma = 0.67$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.50$) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการกระจายอำนาจ ($\mu = 4.76$, $\sigma = 0.42$) ด้านการมีส่วนร่วม ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.52$) ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.56$) ด้านการบริหารตนเอง ($\mu = 4.63$, $\sigma = 0.54$) และด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.49$) ตามลำดับ

ลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการกระจายอำนาจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.560$) ลำดับที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วม ($PNI_{\text{modified}} = 0.521$) ลำดับที่ 3 ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ($PNI_{\text{modified}} = 0.502$) ลำดับที่ 4 ด้านการบริหารตนเอง ($PNI_{\text{modified}} = 0.452$) และลำดับที่ 5 ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ($PNI_{\text{modified}} = 0.399$) ตามลำดับ

5.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยดังนี้

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย 5 ส่วน 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การกระจายอำนาจ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การมีส่วนร่วม หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การบริหารตนเอง และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนที่ 3 กลไกการดำเนินการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.48) และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกส่วน

5.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยดังนี้

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ มีคะแนนประเมินความรู้ก่อนการเข้าร่วมพัฒนา เฉลี่ย 8.60 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 43.00 และมีคะแนนประเมินความรู้หลังการเข้าร่วมพัฒนา เฉลี่ย 18.90 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 94.50 สรุปได้ว่า คะแนนประเมินความรู้หลังการเข้าร่วมพัฒนา สูงกว่าคะแนนประเมินความรู้ก่อนการเข้าร่วมพัฒนา และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน ผลการสังเกตพฤติกรรมการพัฒนาตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ก่อนและหลังการพัฒนา โดยรวมรายด้านก่อนการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.65$, S.D. = 0.49) และหลังการพัฒนาอยู่ในระดับมาก

ที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45) สรุปได้ว่า ระดับพฤติกรรมหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกหน่วยการเรียนรู้ ผลการประเมินระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.48) ซึ่งถือว่าผู้เข้ารับการพัฒนา มีความพึงพอใจ

5.4 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยดังนี้

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.52) ถือว่ามีความเหมาะสม และด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.48) ถือว่ามีความเป็นประโยชน์ ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

6.1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้องค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการกระจายอำนาจ 2) ด้านการมีส่วนร่วม 3) ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน 4) ด้านการบริหารตนเอง และ 5) ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล จากนั้นนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารผ่านการประเมินในประเด็นความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้เพื่อใช้สร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ โดยผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นการศึกษาจากประชากรทั้งหมดคือ ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีการดำเนินการบริหารโรงเรียนเป็นฐานยังไม่จริงจัง คณะกรรมการสถานศึกษา ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังที่ สอดคล้องกับ สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ (2554) ได้นำเสนอว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาจากส่วนกลางลงไปยังโรงเรียน โดยให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหารวิชาการ

การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารทั่วไป ภายใต้การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจน สมาชิกในชุมชนและองค์กรอื่น ๆ ที่จะมาเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จำเนียร ไตรมาตร์ อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ ชูชีพ พุทธประเสริฐ เกียรติสุดา ศรีสุข (2562) ได้วิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วน ผลการศึกษาปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

6.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ เรียบร้อยแล้วมาสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์จากกลุ่มประชากรที่เป็นครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความประสงค์ที่จะพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้นำเสนอว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สำคัญในการจัดการศึกษาทั้งนี้ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ หลักของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มาตรฐานเป็นเครื่องสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา สถานศึกษาจึงจำเป็นต้อง กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำไปใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมกำกับ ดูแล การตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อประกันว่าผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เต็มตามศักยภาพและตรงตามความต้องการ คุ่มค่า เสมอภาคและเป็นธรรม รวมทั้งเป็นไปตามความต้องการของชุมชน อุตลักษณ์ของท้องถิ่นและจุดเน้นของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา ศรีสุข (2563) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

6.1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการกระจายอำนาจ ($PNI_{modified} = 0.560$) ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์แล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านการกระจายอำนาจ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด เพราะ การกระจายอำนาจเป็นการกระจายความรับผิดชอบให้อำนาจในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างอิสระตามกรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา ศรีสุข (2563) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ การบริหารงานทั่วไปโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

6.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย 5 ส่วน 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การกระจายอำนาจ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การมีส่วนร่วม หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การบริหารตนเอง และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนที่ 3 กลไกการดำเนินการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกส่วน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาค้นคว้าประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผ่านการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้จากผู้ทรงคุณวุฒินำไปสร้างแบบสอบถามสำหรับใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และผู้วิจัยได้ศึกษา สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของรูปแบบเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างสำหรับการพัฒนา พบว่า รูปแบบมีองค์ประกอบ 5 ส่วน ดังนี้ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) วิธีดำเนินการ 3) กลไกการบริหารจัดการ 4) แนวทางการประเมิน และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ดังที่ สายฟ้า หาฮีสุข และรพีพรรณ ปรีชา (2566) ได้นำเสนอว่า องค์ประกอบที่สำคัญในการบริหาร 5 องค์ประกอบ คือ 1) การกระจายอำนาจ 2) การมีส่วนร่วม 3) การมีเป้าหมายร่วมกัน 4) การมีความรับผิดชอบต่อสังคม 5) การพัฒนาสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คำปิ่น ทีสุกะ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านเหล่าพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านเหล่าพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีส่วนประกอบและลักษณะดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการ ส่วนที่ 2 จุดมุ่งหมาย ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนา ส่วนที่ 4 ชุดการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบ และส่วนที่ 5 การติดตามและ ผลการประเมิน พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล มีความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีคะแนนประเมินความรู้หลังการเข้าร่วมพัฒนา สูงกว่าคะแนนประเมินความรู้ก่อนการเข้าร่วมพัฒนา และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระภา ธรรมนำศีล (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้จากการประชุมเชิง

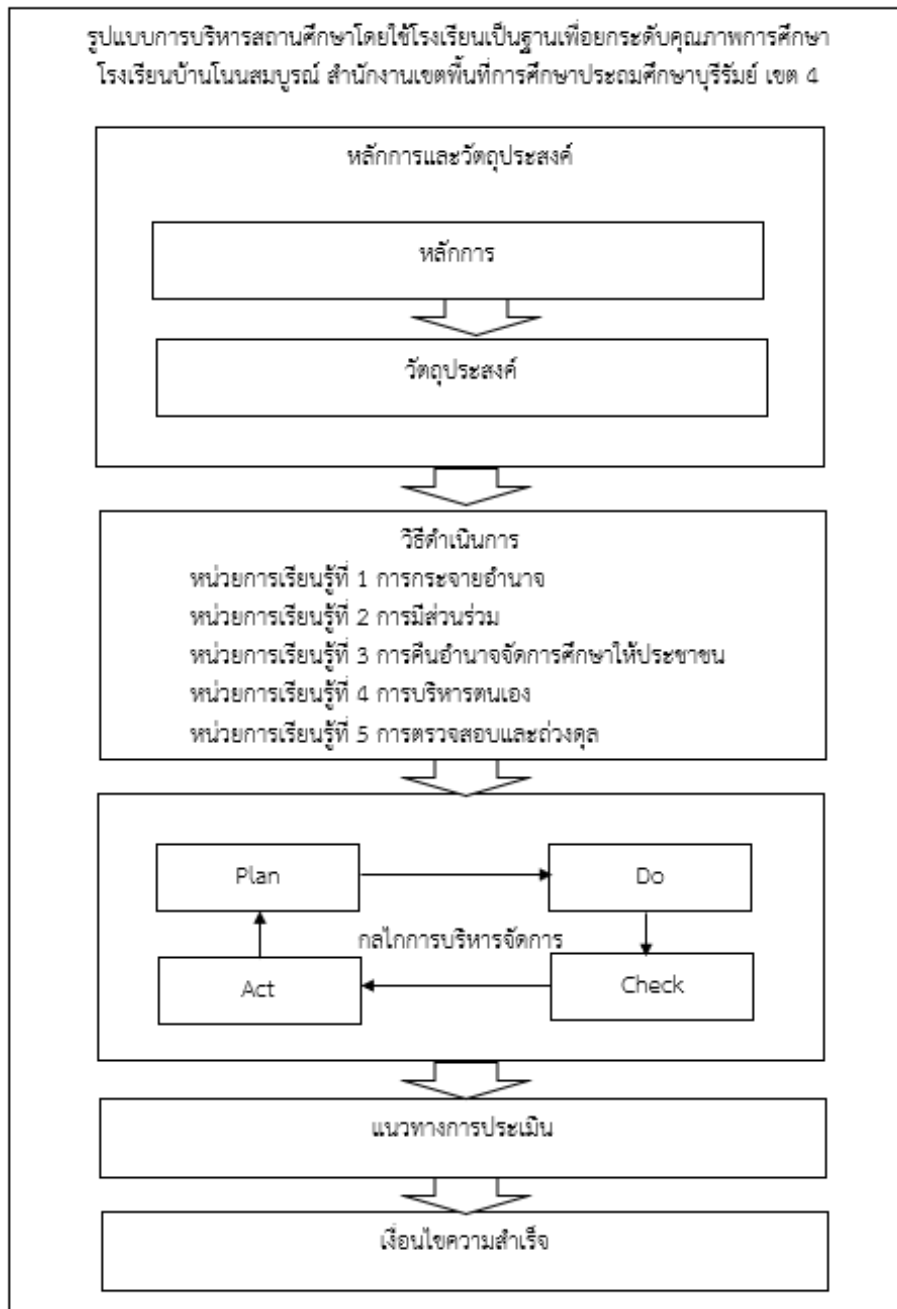
ปฏิบัติการ พบว่า ผู้ร่วมพัฒนามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน ซึ่งมีคะแนนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา ผลการสังเกตพฤติกรรม สรุปลงได้ว่า ระดับพฤติกรรมหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกหน่วยการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา นำมาสังเคราะห์องค์ประกอบตัวบ่งชี้ ผ่านการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผ่านความคิดเห็นข้อเสนอแนะผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการพัฒนาจึงมีพฤติกรรมในทางที่พึงประสงค์ตามที่รูปแบบกำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุจนาฎ สาริบุตร (2561) ได้วิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระดับมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .76 ผลการประเมินระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งถือว่าผู้เข้ารับการพัฒนาที่มีความพึงพอใจ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยมีการบูรณาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการพัฒนาจึงสามารถปฏิบัติตามรูปแบบได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ดังที่ Cheng (1996) ได้นำเสนอว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนคณะครู ผู้ปกครอง ชุมชน ฯลฯ ซึ่งมารวมตัวเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ได้มีโอกาสจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวี สมนอก (2562) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาตามรูปแบบมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

6.4 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้นำรูปแบบที่ผ่านการตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญมาจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายมีการประเมินความรู้ความเข้าใจ สังเกตพฤติกรรมตามรูปแบบ และประเมินความพึงพอใจต่อการใช้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 หลังสิ้นสุดการพัฒนา จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาประเมินประสิทธิภาพในประเด็น ความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ พบว่า ผลการประเมินความ

เหมาะสมและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ประเด็น แสดงให้เห็นว่า รูปแบบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากข้อมูลที่ได้จากกระบวนการวิจัยมีประสิทธิภาพ ดังที่ Hoy และ Miskel (2005) ได้นำเสนอว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ ครูเจ้าหน้าที่และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของโรงเรียน ช่วยให้ขวัญและกำลังใจของครูดีขึ้น เนื่องจากมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการบริหารและจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ครูเกิดความภาคภูมิใจในงานการสอนของโรงเรียนเพราะได้มีโอกาสร่วมคิดร่วมทำมากขึ้น เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงิน และด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยอาศัยเครือข่ายผู้แทนองค์กรต่าง ๆ และเครือข่ายผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สร้างภาวะผู้นำให้กับบุคลากรในโรงเรียนกระจายความรับผิดชอบให้ทีมงานต่าง ๆ ในโรงเรียน จะทำให้เกิดผู้นำกลุ่ม และสมาชิกในโรงเรียน จะผลัดเปลี่ยนการเป็นผู้นำในทีมงานเพิ่มปริมาณ และคุณภาพการติดต่อสื่อสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวี สมนอก (2562) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาแบบโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความถูกต้องความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ได้องค์ความรู้ใหม่ ประกอบด้วย 5 ส่วน 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การกระจายอำนาจ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การมีส่วนร่วม หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การบริหารตนเอง และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนที่ 3 กลไกการดำเนินการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งเป็นโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหา กระบวนการ และองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติเกิดการยอมรับอย่างกว้างขวางต่อไป ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านการกระจายอำนาจ

มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่ อันดับ 1 แสดงให้เห็นว่าการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษา ขั้นตอนของการกระจายอำนาจ เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การบริหาร สถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาประสบผลสำเร็จ ด้วยการกระจาย อำนาจเป็นการกระจายความรับผิดชอบและให้อำนาจสถานศึกษาตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ ได้ อย่างอิสระภายใต้กรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ควรกำหนดนโยบายการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 อย่างเป็นรูปธรรมมีการส่งเสริมและกำกับติดตามเพื่อส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการ บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพอย่างยั่งยืน

9.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

9.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามนโยบายการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพ มีการมอบหมายงานตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา และส่งเสริม สนับสนุน นิเทศและติดตามอย่างต่อเนื่องโดยทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

9.2.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตาม โครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อ ยกระดับคุณภาพอย่างเต็มกำลังความสามารถ

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการ บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนน สมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านการกระจายอำนาจ มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่ อันดับ 1 ควรมีการวิจัยในครั้งต่อไปในเชิงลึกด้านดังกล่าวให้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น ในลักษณะการ วิจัยและพัฒนา เช่น

10. บรรณานุกรม

คำปิ่น ทีสุภะ. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านเหล่า พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม. นครพนม : โรงเรียน บ้านเหล่าพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม.

จำเนียร ไตรมาตร อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ ชูชีพ พุทธประเสริฐ เกียรติสุดา ศรีสุข. (2562). การวิจัย และพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กในเขต ภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. 14(1). 23-34.

จิระภา ธรรมนำศีล. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเตรียม ความพร้อมด้านภาษาของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ทวี สมนอก. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นุจนาฏ สาริบุตร. (2561). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น. 15(2). 259-543.
- ปฎิญา ศรีสุข. (2563). แนวทางการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์. (2565). รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2564. บุรีรัมย์ : โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บุ๊ค พอยท์.
- สายฟ้า หาสีสุข และรพีพรรณ ปรีชา. (2566). SBM ฐานความสำเร็จของการศึกษายุคใหม่. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 3(1). 77-86.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2554). หลักการ ทฤษฎีและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : โรงพิมพ์สารคามการพิมพ์.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2005). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*. New York : McGraw- Hill.
- Yin Cheong Cheng. (1996). *School Effectiveness and School-based management: A Mechanism for Development*. Washington, D.C. : The Falmer Press.

**การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์
วิชาสุขศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก***
**THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT AND ANALYTICAL
THINKING ABILITY IN HEALTH EDUCATION OF GRADE 6 STUDENTS
THROUGH INQUIRY LEARNING METHOD (7E) WITH GRAPHIC
ORGANIZER TECHNIQUE**

ปฏิปาน ดุคสุขแก้ว¹, พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ², ทศนีย์ รอดมนัณ³
Patipan Duksukkeaw¹, Phochet Thamsirikhwan², Thassanee Rodmunkong³
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์^{1,2,3}
Rajabhat Rajanagarindra University^{1,2,3}
Email : patiipanduksukkeaw@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสุเหว่าบ้านเกาะ 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก วิชาสุขศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบค่าที (t-test Dependent)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสุขศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการประเมิน

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์; รูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (7E); เทคนิคผังกราฟิก

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to compare the learning achievement in health education of grade 6 students through inquiry learning method (7E) with graphic organizer technique; 2) to compare the analytical thinking ability of grade 6 students before and after being undergone with inquiry learning method (7E) with graphic organizer technique; and 3) to study the satisfaction of grade 6 students toward learning management through inquiry learning method (7E) with graphic organizer technique. Derived from cluster random sampling, the samples were grade six students, studying in the first semester of academic year 2024 of Suraobankoh School. There were 30 students from the same class. The research instruments consisted of 1) lesson plan of inquiry learning method (7E) with graphic organizer technique in health education of grade 6 level, 2) learning achievement test, 3) analytical thinking ability test, and 4) satisfaction questionnaire. The statistics used for data analysis were the mean, standard deviation and t-test Dependent.

The research findings were as follows: 1) The learning achievement in health education of grade 6 students after being undergone with inquiry learning method (7E) with graphic organizer technique was higher. It was statistically significant at the .05 level. 2) The analytical thinking ability of grade 6 students after being undergone with inquiry learning method (7E) with graphic organizer technique was higher. It was statistically significant at the .05 level. and 3) The overall of satisfaction of grade 6 students after being undergone with inquiry learning method (7E) with graphic organizer technique was at the highest level.

Keywords : Analytical thinking ability; Inquiry learning method (7E); Graphic organizer technique

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาในยุคปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นเพื่อที่จะก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 โดยจากเดิมจะใช้การเรียนการสอนแบบยึดครูเป็นศูนย์กลางและใช้แบบทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ แต่ในปัจจุบันเพื่อให้การเรียนมีความหมายสำหรับผู้เรียนให้มากที่สุด

จึงเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักการศึกษาได้คิดค้นรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี การเมืองการปกครอง เป็นต้น ทำให้หน่วยงานทางการศึกษาต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัยและในอนาคตอีกด้วย เพื่อให้การจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อการพัฒนาคุณภาพศักยภาพตามความถนัดของผู้เรียน ต้องหาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบที่นักการศึกษาได้คิดและพัฒนาเพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน เช่น การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน, 4 MAT, การคิดแบบอริยสัจ 4, การคิดแบบแก้ปัญหา และการคิดแบบหมวกหกใบ, จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นต้น ซึ่งในแต่ละรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีเทคนิคกระบวนการที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทและพื้นฐานของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของการวิเคราะห์เป็นอย่างดี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดเป็นมาตรฐานและตัวชี้วัดผู้เรียนดังนี้ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สังเคราะห์สรุปความคิดรวบยอดคิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ได้กำหนดสมรรถนะด้านการคิด เป็นเป้าหมายหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกำหนดให้สถานศึกษาทำการวัดและประเมินความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียนของผู้เรียนทุกปีการศึกษา การคิดวิเคราะห์จึงเป็นทักษะที่สำคัญของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน เพราะจะทำให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดเชิงวิเคราะห์ จะทำให้เห็นกลุ่มหรือประเภทของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ทราบถึงองค์ประกอบย่อยต่างๆ ของสิ่งที่วิเคราะห์ ทราบถึงสาเหตุและผลของสิ่งที่วิเคราะห์ และทำให้เห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งที่วิเคราะห์ ครุจึงเป็นส่วนสำคัญที่ต้องเปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็น ครูยุคใหม่เปลี่ยนวัฒนธรรมการสอน สอนให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ จัดกิจกรรมใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยีที่หลากหลาย

รูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะทำให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ สำรวจ ตรวจสอบ อธิบาย ค้นหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงอย่างมีเหตุผล และคิดแก้ปัญหา สามารถช่วยพัฒนาการคิดระดับสูงได้ รูปแบบหนึ่งคือ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) (7-E Learning cycle model) เป็นการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ที่พัฒนาเพิ่มเติมมาจากการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ต่อมาได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ มาเป็น 7 ขั้น โดยการสอนแบบ 7 ขั้น จะเน้นการถ่ายโอนการเรียนรู้และให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความรู้เดิมของเด็ก (นิตยา ม่วงพะเนาว์, 2560)

เทคนิคผังกราฟิกเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าสำหรับใช้ในการเรียนการสอน ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน จัดระบบความคิดและโครงสร้างความรู้ให้แก่ผู้เรียน และเป็นกลวิธีที่ใช้ในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แสดงให้เห็นถึงการจัดลำดับกระบวนการคิดของผู้เรียนได้อย่างสมบูรณ์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิก เป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่างๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวม โดยใช้เส้น คำระยะห่าง จุดศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิต และภาพแสดงความหมายและความเชื่อมโยงของ

ความคิด ประกอบไปด้วย 1) ผังความคิด (Mind Map) เป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระ หรือความคิดต่างๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างของภาพรวม โดยใช้เส้นคำระยะห่างจากศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรง เรขาคณิต และภาพ แสดงความหมายและความเชื่อมโยงของความคิดหรือสาระนั้นๆ 2) ผังโน้ตทัศน์ (Concept Map) เป็นผังที่แสดงมโนทัศน์ใหญ่ไว้ตรงกลาง และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์และ มโนทัศน์ย่อย ๆ เป็นลำดับชั้นด้วยเส้นเชื่อมโยง 3) ผังแมงมุม (Spider Map) เป็นผังแสดงมโนทัศน์อีกแบบหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะคล้ายใยแมงมุม 4) ผังลำดับขั้นตอน (Sequential Map) เป็นผังที่แสดงลำดับขั้นตอนของสิ่งต่างๆ หรือกระบวนการต่างๆ และ 5) ผังก้างปลา (Fish Bone Map) เป็นผังที่แสดงสาเหตุของปัญหา ซึ่งมีความซับซ้อน ผังก้างปลาจะช่วยให้เห็นสาเหตุหลักและสาเหตุย่อยที่ชัดเจน เป็นต้น (ทีศนา เขมมณี, 2560) ในแต่ละผังจะมีรูปแบบที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับผู้ใช้นำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก เป็นวิธีการสอนที่มีลักษณะเด่นเป็นตัวช่วยในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากขึ้น ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และกลุ่ม โดยสืบเสาะแสวงหาความรู้ ทำให้เกิดการซึมซับความรู้จากการค้นคว้า จัดระบบความคิดเชื่อมโยง ข้อมูลสิ่งที่ได้เรียนรู้จากความรู้เดิมและความรู้ใหม่เข้าด้วยกันทำให้ผู้เรียนเกิดการประมวลผลคำตอบ หรือข้อสรุปด้วยตนเอง ก่อให้เกิดการสมดุลความรู้แล้วบันทึกลงผังกราฟิก ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้ดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งที่กล่าวมาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ในแต่ละขั้นนั้น ผู้เรียนจะเลือกรูปแบบผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเนื้อหา มาสรุปเป็นความคิดรวบยอด ทำให้ผู้เรียน มีการจัดระบบความคิดมากยิ่งขึ้น (กนกพร อุทัยวัฒน์, 2560)

การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาและพลศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ผู้สอนจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติและการฝึกทักษะกระบวนการคิด มีการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระความรู้ ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา มาตรา 24 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการสอนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การจัดการศึกษาด้านสุขศึกษาและพลศึกษา ทำให้ผู้สอนต้องหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนหรือเทคนิคการสอนรูปแบบต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาให้การเรียนการสอน มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การจัดการเรียนการสอนรายวิชาสุขศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุเหร่าบ้านเกาะ ได้จัดเนื้อหาสาระไว้ทั้งหมด 12 หน่วยการเรียนรู้ (โรงเรียนสุเหร่าบ้านเกาะ, 2563) ซึ่งถือว่าเนื้อหาค่อนข้างมาก เนื้อหาที่ต้องเรียนรู้อธิบายถึงกระบวนการและหลักการต่างๆ การเจริญเติบโตของร่างกาย ชีวิตและครอบครัว การเคลื่อนไหวออกกำลังกาย สร้างเสริมสุขภาพ และความปลอดภัยในชีวิต ทั้งนี้จะเป็นพื้นฐานของผู้เรียนและประสบการณ์ที่จะทำให้ผู้เรียนได้ต่อยอดต่อไป เพราะฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาจึงควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้เรียน

จะต้องใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การนำไปใช้และเป้าหมายการเรียนรู้จะต้องมาจากการปฏิบัติงานจริง ซึ่งสิ่งที่สำคัญนั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนที่จะออกแบบให้เหมาะกับบริบทและความสามารถของผู้เรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัย มีความสนใจที่จะทำวิจัยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิชาสุขศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก โดยในการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ก่อนเรียนและหลังเรียน

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ได้แผนการจัดการเรียนรู้ ในรายวิชาสุขศึกษา ด้วยรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพ

4.2 นักเรียนได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้วยรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ซึ่งนักเรียนสามารถนำความรู้ไปบูรณาการร่วมกับสาระวิชาอื่นๆ

4.3 นักเรียนมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ มีทักษะการจำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบ ข้อมูลเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ อย่างชำนาญมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

4.4 เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนได้นำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้น และเป็นแนวทางในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ไปใช้ในเนื้อหาหรือรายวิชาอื่นๆ ต่อไป

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ วิชาสุขศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาการศึกษากทม. กลุ่มที่ 42 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย โรงเรียนสุเหร่าใหม่ โรงเรียนวัดพระยาปลา โรงเรียนวัดแสนเกษม โรงเรียนวัดใหม่เจริญราษฎร์ และโรงเรียนสุเหร่าบ้านเกาะ จำนวน 5 โรงเรียน 7 ห้องเรียน จำนวน 188 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสุเหร่าบ้านเกาะ 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก วิชาสุขศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.80 อยู่ในระดับมากที่สุด 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสุขศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.20-0.75 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20-0.60 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 3) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.20-0.75 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20-0.60 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้(7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก วัดความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.0 ตอนที่ 2 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบค่าที (t-test Dependent) ตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสุเหร่าบ้านเกาะ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3) ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการทดลอง 4) ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ 5) เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยทำการสรุปผล และเชื่อมโยงการเรียนครั้งต่อไป 6) ผู้วิจัยปฏิบัติการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ เวลา 12 ชั่วโมง 7) ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ 8) นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก 9) ผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลและทำการสรุปผลและอภิปรายผลต่อไป

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาสุขศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนเรียน	30	20	8.80	2.02	1.70*
หลังเรียน	30	20	15.33	1.28	

* ค่า t (.05 ; df = 29 = 1.70)

จากตารางที่ 1 พบว่านักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาสุขศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.02 และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.28 ผลการวิเคราะห์ค่า t จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 1.70 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

6.2 ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนเรียน	30	20	7.70	1.49	1.70*
หลังเรียน	30	20	15.90	1.27	

* ค่า t (.05 ; df = 29 = 1.70)

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาสุขศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.49 และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.27 ผลการวิเคราะห์ค่า t จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 1.70 นักเรียนมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

6.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ภาพรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ภาพรวมและรายด้าน

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผลความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา	4.93	0.78	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.86	0.63	มากที่สุด
ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้	4.84	0.65	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล	4.82	0.64	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.86	0.68	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน เท่ากับ 4.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.68 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้ดังนี้ ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.78 ตามลำดับ ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.63 ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.65 และด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.64

7. อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ วิชาสุขศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นให้เป็นที่ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการอภิปรายดังนี้

7.1 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังวิชาสุขศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (7E)

ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย คือ ขั้นตรวจสอบความรู้เดิม ผู้วิจัยตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความรู้เดิมออกมา เพื่อจะได้รู้ว่าเด็กแต่ละคนมีพื้นฐานความรู้เดิมเท่าไร ผู้สอนจะได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง และจะได้รู้ว่านักเรียนควรเรียนเนื้อหาใดก่อนที่จะเรียนเนื้อหานั้นๆ ขั้นสร้างความสนใจ ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันหรือเหตุการณ์รอบๆ ตัว ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้เดิมที่เพิ่งเรียนรู้มาแล้ว เป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสร้างคำถามขึ้นมา ขั้นสำรวจและค้นหา ผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนวางแผนกำหนดแนวทางการสำรวจตรวจสอบ สมมติฐาน กำหนดทางเลือกที่เป็นไปได้แล้วลงมือปฏิบัติเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะ หรือ ปรากฏการณ์ต่างๆ วิธีการตรวจสอบอาจทำได้หลากหลายวิธี เช่น ทำการทดลอง ทำกิจกรรมภาคสนาม เป็นต้น ขั้นอธิบาย และลงข้อสรุป ผู้วิจัยและนักเรียนได้นำข้อมูลที่ได้มาร่วมกันวิเคราะห์ แปรผล สรุปผล พร้อมทั้งจัดกระทำข้อมูล และอภิปรายผลการทดลอง ขั้นขยายความรู้ ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมโดยให้นักเรียนสรุปข้อมูลที่ไดมาเป็นรูปแบบผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเนื้อหา ขั้นประเมินผล ผู้วิจัยได้มีการประเมินผล การเรียนรู้จากการทำกิจกรรม โดยการใช้แบบทดสอบ ชุดฝึกทักษะ การทำกิจกรรม การจัดป้ายนิเทศ เป็นการประเมินผลรายบุคคล รายกลุ่ม โดยใช้กระบวนการต่างๆ เพื่อประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใด ขั้นนำความรู้ไปใช้ ผู้วิจัยมีการจัดเตรียมโอกาสให้นักเรียนได้นำสิ่งที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันและนำไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีราวรรณ ใจเพิ่ม, ธีระดา ภิญโญ, อินทรา รอบรู้ (2567) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามวงจรการเรียนรู้แบบ 7E และแบบปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามวงจรการเรียนรู้แบบ 7E สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สองแสง อาราชูร์ (2560) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น ร่วมกับเทคนิคเคดับเบิลยูแอล เรื่อง สารในชีวิตประจำวันที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาเจริญ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น ร่วมกับเทคนิค KW หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสายไหม พรหมเก่า (2565) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการใช้คำถามเชิงวิเคราะห์และการสร้างตัวแทนทางความคิดเรื่อง หน่วยของสิ่งมีชีวิต พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ 7 ขั้นร่วมกับการใช้คำถามเชิงวิเคราะห์และการสร้างตัวแทนทางความคิด สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากเหตุผลดังกล่าวสนับสนุนได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.2 ผลการศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิค

ผังกราฟิก พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยส่งเสริมให้เกิดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จนทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ ฝึกให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ มีการฝึกคิดวิเคราะห์หลักการโดยระบุกฎเกณฑ์หรือสาระสำคัญของเรื่องที่ศึกษา ฝึกให้มีการคิดวิเคราะห์ ความสำคัญโดยระบุสิ่งที่จำเป็น สิ่งใดเป็นเหตุ สิ่งใดเป็นผล สิ่งที่มีบทบาทมากที่สุดในเรื่องที่ศึกษา ฝึกการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยให้เชื่อมโยงความรู้กับสิ่งต่างๆ ว่ามีความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนที่เรียนโดยจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญารัตน์ สุขเกษม (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการใช้คำถามเชิงวิเคราะห์ เรื่อง วิวัฒนาการที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการใช้คำถามเชิงวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่านักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มีการคิดวิเคราะห์ทุกองค์ประกอบ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยการวิเคราะห์ความสำคัญมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงที่สุด อาจเป็นเพราะการวิเคราะห์ความสำคัญนั้นเป็นเพียงการหาความสำคัญหรือประเด็นหลักของข้อมูลเท่านั้น ไม่ได้เอาไปเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่นๆ หรือหลักการใดๆ อีกทั้งข้อสอบในด้านการวิเคราะห์ความสำคัญมีค่าเฉลี่ยระดับความยาก ง่ายที่น้อยที่สุด ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์นั้นต้องอาศัยความเข้าใจในเนื้อหาของมุลอย่างน้อย 2 ข้อมูล จึงจะสามารถเปรียบเทียบหรือหาความสัมพันธ์ของข้อมูลนั้นได้อีกทั้งข้อสอบในด้านนี้มีลักษณะที่ยากกว่าด้านอื่นๆ จึงเป็นสาเหตุให้นักเรียนวิเคราะห์คลาดเคลื่อนและผิดไป จึงส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์และคะแนนของนักเรียน โอภาส ขำมะลัง (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหวนทวนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการคิดแบบหวนทวนใจ พบว่า การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากเหตุผลดังกล่าวสนับสนุนได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ อันเนื่องมาจากผู้วิจัยศึกษา ค้นคว้า ได้ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์และเปลี่ยนเรียนรู้กัน (Interaction) และฝึกฝนทักษะกระบวนการต่างๆ (Process Learning) อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากขั้นตอนแต่ละขั้นตอนช่วยให้ผู้เรียน ได้ทำกิจกรรมหลากหลายที่มีลักษณะให้ผู้เรียนได้มีการเคลื่อนไหวทางกาย ทางสติปัญญา ทางอารมณ์ และทางสังคมอย่างเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนตื่นตัว (Active) สามารถรับรู้และเรียนรู้ได้อย่างดี จึงกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้

แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) มีกระบวนการที่หลากหลาย เริ่มตั้งแต่การตรวจสอบความรู้เดิม ทำให้ผู้สอนได้รู้พื้นฐานของนักเรียนทุกคน แล้วมีการสร้างความสนใจของนักเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะอยากจะเรียนรู้ ตลอดไปจนถึงขั้นตอนสุดท้าย ขั้นตอนการนำไปใช้เป็นการที่นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้รับและปฏิบัติกิจกรรมมาใช้ในสถานการณ์จริง พร้อมกับมีการสอดแทรกเทคนิคผังกราฟิกในชั้นขยายความคิด ทำให้นักเรียนมีการขยายความคิดออกมาเป็นรูปแบบผังกราฟิกต่างๆ ทำให้เกิดความรู้อันกว้าง เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้จากแบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้หลากหลายรูปแบบและนำความรู้ไปใช้ได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไอลัดดา ปามูทา (2560) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคงทนทางการเปลี่ยนแปลง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก วินัย เพ็งภิญโญ และจรินทร์ อุ่มไกร (2559) พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน มีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์ในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับดีมาก

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยสามารถสามารถสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก โดยการจัดการเรียนรู้ 7 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นตรวจสอบความรู้เดิม 2) ขั้นสร้างความสนใจ 3) ขั้นสำรวจและค้นหา 4) ขั้นอธิบาย 5) ขั้นขยายความคิดร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก 6) ขั้นประเมินผล 7) ขั้นนำความรู้ไปใช้ สามารถแสดงเป็นภาพได้ดังภาพที่ 1

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

9.1.2 โรงเรียนควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกให้บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ของผู้เรียน

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ครูควรศึกษาหลักการ และขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เข้าใจอย่างชัดเจน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดการประเมินผล ก่อนสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์

9.2.2 ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ครูผู้สอนควรฝึกนักเรียนให้เข้าใจในรูปแบบและความเหมาะสมของผังกราฟิกในแต่ละผัง

9.2.3 ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอน จะต้องเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน โดยครูผู้สอนจะต้องชี้แจงบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้เข้าใจว่าใครมีหน้าที่อะไรบ้าง การดำเนินการ เป็นไปด้วยดีและสอดคล้องกัน

9.2.4 ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละกลุ่มมีการสืบค้นข้อมูล ค้นคว้าหาคำตอบหรือแนวทางการแก้ปัญหาและปฏิบัติการทดลองด้วยตนเอง

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคใหม่ๆ หรือหลากหลาย เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางด้านต่างๆ หรือทักษะต่างๆ เช่น ความสามารถทางด้านเหตุผล ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล เป็นต้น

9.3.2 ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกให้บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ของผู้เรียน

9.3.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการคิด แก้ปัญหา หรือกระบวนการทำงานเป็นทีมโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ให้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

10. บรรณานุกรม

กนกพร อุทัยวัฒน์. (2560). การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การสอนแบบ สืบเสาะหาความรู้ 5Es ร่วมกับผังกราฟิก เรื่องระบบนิเวศ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 9(25). 53-62.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). **นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ)**. กรุงเทพฯ : สำนักปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2564. จาก <http://www.pharmacy.cmu.ac.th/graduation/manual.pdf>
- จิราวรรณ ใจเพิ่ม, อีระดา ภิญโญ, อินทิรา รอบรู้. (2567). **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามวงจรการเรียนรู้แบบ 7E และแบบปกติ**. รายการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 8(1). 20 มีนาคม 2567. 482-491.
- ทิตินา แคมมณี. (2560). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญารัตน์ สุขเกษม. (2562). **ผลการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการใช้คำถามเชิงวิเคราะห์ เรื่อง วิวัฒนาการที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วารสารศึกษาศาสตร์สาร. 3(2). 24-36.
- นิตยา ม่วงพะเนาว์. (2560). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ โครงสร้างของพืช และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (7E) ร่วมกับ ผังมโนทัศน์**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- โรงเรียนสุเหร่าบ้านเกาะ. (2563). **หลักสูตรรายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสุเหร่าบ้านเกาะ.
- วินัย เพ็งภิญโญ และจรินทร์ อุ่มไกร. (2558). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่อง การสื่อสารข้อมูล และเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ส่องแสง อาราชภูร์. (2560). **ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น ร่วมกับเทคนิคเคตบเปิดยูแอล เรื่อง สารในชีวิตประจำวันที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาเจริญ จังหวัดชัยภูมิ**. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ. 10(2). 208-230.
- สายไหม พรหมเก่า. (2565). **ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ 7 ขั้น ร่วมกับการใช้คำถามเชิงวิเคราะห์ และการสร้างตัวแทนทางความคิด เรื่อง หน่วยของสิ่งมีชีวิตที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสร้างคำอธิบายเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านน้ำเขียว จังหวัดสุรินทร์**. วารสารศึกษาศาสตร์ มธ. 10(1). 40-58.

- โอภาส ขำมะลัง. (2562). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้วรรณกรรมพิจารณา และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค การคิดแบบหมวกหกใบ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ไอลัดดา ปามุทา. (2560). การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคงทนทางการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม การเรียนรู้ประกอบการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) เรื่อง สารและการ เปลี่ยนแปลง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยม โดยการจัดการเรียนรู้
แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านวังตะเคียน*

THE DEVELOPMENT OF MATHEMATICS LEARNING ACHIEVEMENT ON
QUAD GRADE 5 STUDENTS OF BANWANGTAKHIAN SCHOOL THROUGH
PROBLEM-BASED LEARNING AND STAD COOPERATIVE
LEARNING TECHNIQUE

ขวัญชีวา คำกุดตะเคียน¹, พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ², ทศนีย์ รอดมันคง³
Khwanchewa Khamkuttakhian¹, Phochet Thamsirikhwan², Thassanee Rodmunkong³
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์^{1,2,3}
Rajabhat Rajanagarindra University^{1,2,3}
Email : khwanchewa65@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านวังตะเคียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องรูปสี่เหลี่ยม 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องรูปสี่เหลี่ยม 3) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ t-test for Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องรูปสี่เหลี่ยมโดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมโดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน; การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to compare the learning achievement on quod of grade 5 Students of Banwangtakhian School before and after being undergone with problem-based learning and STAD cooperative learning technique, and 2) to study the students' satisfaction toward learning management through problem-based learning and STAD cooperative learning technique. Derived from cluster random sampling, the samples were grade five students, studying in the second semester of academic year 2022 of Banwangtakhian School. The research instruments consisted of 1) mathematics lesson plan on quod, 2) mathematics learning achievement test on quod, and 3) mathematics satisfaction questionnaire on quod. The statistics used for data analysis were the mean, percentage, standard deviation, hypothesis test and t-test for Dependent Samples.

The research findings were as follows: 1) The comparative result of the learning achievement on quod of grade 5 students of Banwangtakhian School after being undergone with problem-based learning and STAD cooperative learning technique was higher. It was statistically significant at the .05 level. and 2) The overall of the grade five students' satisfaction toward mathematics learning on quod after being undergone with problem-based learning and STAD cooperative learning technique was at the highest level.

Keywords : Academic achievement; Problem-based learning; STAD cooperative learning technique

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะเน้นให้ผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองโลกที่มีความรู้ที่หลากหลายด้านเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะข้อมูลสารสนเทศสื่อสารและเทคโนโลยี มีทักษะชีวิตและทักษะการทำงานตลอดจนมีทักษะการเรียนรู้และทักษะด้านนวัตกรรมซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับระบบการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นผู้สอนควรต้องมีการวางแผนเป็นอย่างดีเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะเหล่านี้เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต อีกทั้งการทำงานภายใต้สถานการณ์แวดล้อมปัจจุบันที่มีความซับซ้อน การจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะเหล่านี้คือ การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพราะเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้คำแนะนำและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้การคิดการทำงานร่วมกันให้กับผู้เรียน (กุลิสรา จิตรชญาณิข, 2564)

ในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในรายวิชาคณิตศาสตร์ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จ เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่นๆ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ให้ทัดเทียมกับนานาชาติ การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ จากความสำคัญและจำเป็นดังกล่าวจึงได้ระบุตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยคำนึงถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ของผู้เรียนจะต้องส่งเสริมทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21 และมีทักษะการคิด การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความสนใจ และความสามารถแต่ละบุคคลของผู้เรียน โดยออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาศักยภาพด้านความรู้และทักษะของนักเรียน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและเนื้อหาประสบการณ์

ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) เป็น กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Active Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีแนวคิดพื้นฐานสำคัญมา จากแนวคิดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและแนวคิดการเรียนรู้แบบเอกภาพ โดยวิธีการ จัดการเรียนรู้จะใช้ปัญหาเป็นหลักเน้นในสิ่งที่ผู้เรียนอยากเรียนรู้โดยผู้เรียนจะเป็นผู้แก้ปัญหา โดยการ แสวงหาข้อมูลต่างๆ นำไปสู่การสืบค้นหาคำตอบหรือสร้างความรู้ใหม่ จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการ คิดและทักษะด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต (กุลิสรา จิตรชญาวนิช, 2564) การเรียนรู้โดย ใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีการสอนที่มีแนวคิดพื้นฐานทฤษฎีจิตวิทยาพุทธิปัญญานิยม (Cognitive Psychology) ที่มีกระบวนการสร้างความรู้ใหม่บนพื้นฐานของความรู้เดิม เป็นกระบวนการเรียน ผู้เรียนจะสร้างความรู้ด้วยตนเองจากการที่ผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างทางปัญญาการเรียนรู้เกิดจากการลงมือปฏิบัติการณ์ค้นพบและสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (กนกวรรณ เชี่ยวนำชุม, 2563)

สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการแบบกลุ่มร่วมมือ รูปแบบ Student Team Achievement Division (STAD) ซึ่งการสอนด้วยวิธีการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือหรือร่วมมือกันเรียนรู้ แต่ละรูปแบบมีความเหมาะสมในด้านเนื้อหา และวิธีการสอนที่แตกต่างกัน รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Instructional Models of Cooperative Learning) พัฒนาขึ้น โดยอาศัยหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของจอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson) ซึ่งให้เห็นว่า ผู้เรียนควรร่วมมือกันในการเรียนรู้มากกว่า การแข่งขันกัน เพราะการแข่งขันก่อให้เกิดสภาพการณ์ของการแพ้-ชนะ ต่างจากการร่วมมือกัน อันก่อให้เกิดสภาพการณ์ของการชนะ-ชนะ ซึ่งเป็นสภาพที่ดีกว่าทั้งทางด้านจิตใจและสติปัญญา

หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการ ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักการพึ่งพากัน (Positive Interdependence) โดยถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน และจะต้องพึ่งพากัน เพื่อความสำเร็จร่วมกัน 2) การเรียนรู้ที่ดีต้องอาศัยการหันหน้าเข้าหากัน มีปฏิสัมพันธ์กัน (Face to Face Interaction) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และการเรียนรู้ต่างๆ 3) การเรียนรู้ร่วมกัน ต้องอาศัยทักษะทางสังคม (Social Skills) โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกัน 4) การเรียนรู้ร่วมกัน ควรมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) ที่ใช้ในการทำงาน และ 5) การเรียนรู้ร่วมกัน จะต้องมีผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบและวัดประเมินได้ (Individual Accountability) หากผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้แบบร่วมมือกัน นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาสาระต่างๆ ได้กว้างขึ้น ลึกซึ้งขึ้นแล้ว ยังสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียน ทางด้านสังคมและอารมณ์มากขึ้นด้วย รวมทั้งมีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะกระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ (จงกล เขียนปัญญา, 2561)

ในปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลการทดสอบวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้ร้อยละ 70 และมีมาตรฐานการเรียนรู้ที่ควรต้องเร่งพัฒนา จากการศึกษาผลการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 มีผลการทดสอบอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์นั้น เนื่องจากบุคลากรที่สอนไม่ตรงตามวิชาเอกและ ขาดเทคนิคการสอนที่จูงใจผู้เรียน ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการพัฒนานักเรียนและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าวหากไม่ได้รับการแก้ไข ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่จะศึกษาในระดับสูงขึ้นไป

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทำให้ทราบถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้ แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่เป็นวิธีการจัดกิจกรรมที่เริ่มต้นด้วยการใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นทำให้ผู้เรียน เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและคิดอย่างสร้างสรรค์ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและ ได้ลงมือปฏิบัติจริง เหมาะสมสอดคล้องกับการนำมาบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จึงสนใจที่จะการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยม โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการ จัดการการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านวังตะเคียน ซึ่งผลการวิจัยนี้จะ เป็นแนวทางให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง รูปสี่เหลี่ยม ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็น ฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยม โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

3.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากขึ้นไป

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 4.1 ช่วยสร้างแรงจูงใจให้เด็กเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้
- 4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น
- 4.3 เกิดการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4.4 เป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือพัฒนานำไปจัดการเรียนการสอนในหน่วยงานได้

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยม โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านวังตะเคียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ในเขตคุณภาพกบินทร์บุรี 7 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำนวน 123 คน 9 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านวังตะเคียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD จำนวน 20 แผนการจัดการเรียนรู้ ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.88 อยู่ในระดับมากที่สุด 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.30-0.70 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20-0.65 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 3) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค STAD เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.0 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ t-test for Dependent Samples

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องรูปสี่เหลี่ยมโดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน

คะแนน	N	\bar{X}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	20	16.50	2.61		
หลังเรียน	20	25.25	2.55	12.87	.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.50 และ 25.25 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.61 และ 2.55 ตามลำดับเมื่อทำการทดสอบค่า (t-test) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องรูปสี่เหลี่ยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เมื่อเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องรูปสี่เหลี่ยม ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องรูปสี่เหลี่ยม ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านเนื้อหา	4.52	0.79	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.94	0.23	มากที่สุด
ด้านสื่อการเรียน	4.84	0.36	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล	4.85	0.37	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.78	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องรูปสี่เหลี่ยม ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีความพึงพอใจในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยทุกด้านเท่ากับ 4.78 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.79 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.23 ด้านสื่อการเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.36 ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.37

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยม โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านวังตะเคียน อภิปรายผลได้ดังนี้

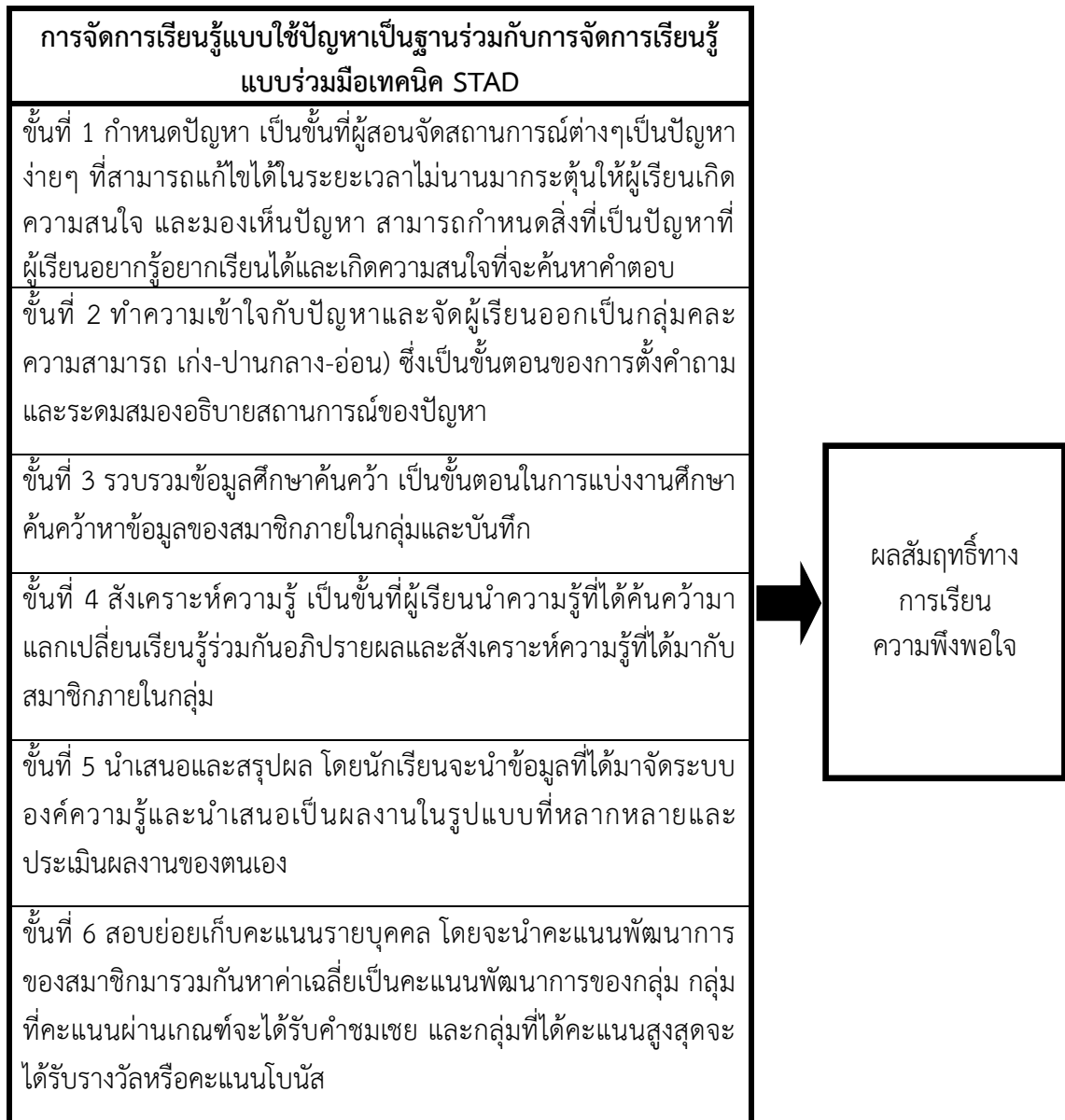
7.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ที่มีกระบวนการที่ให้นักเรียนได้ลงมือแก้ปัญหาและทำงานเป็นกลุ่มอย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนเกิดการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายร่วมกัน ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้และได้องค์ความรู้ใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก เช่นแก้ว (2561) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับเกณฑ์ร้อยละ 75 เพื่อศึกษาทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และเพื่อศึกษาเจตคติต่อคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 30 คน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ กำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สูงวก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สูงวกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทักษะการทำงานกลุ่ม หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยรวมอยู่ในระดับดี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีเจตคติต่อคณิตศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวพร โกษาทอง (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.58/83.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ (2) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (3) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.01 ของคะแนนเต็ม และ (4) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

7.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยมด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด มีโดยมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน เท่ากับ 4.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.46 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ส่งเสริมกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ได้ฝึกฝนการแก้ปัญหา ร่วมกัน เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีการเสริมแรงทางบวกมีการชมเชย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรกนก วิทย์เจียกขจร (2561) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 79.44/80.61 นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน ด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

8. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยม โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ มีประโยชน์ทำให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

ภาพที่ 1 การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

9.1.2 โรงเรียนควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนนวัตกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสาระ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนด้วยนวัตกรรมที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ระยะเวลาอันพอสมควรครูผู้สอนจึงควรมีการกระชับเนื้อหาให้น้อยลงและง่ายต่อการจัดการเรียนรู้

9.2.2 การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือทำงานเป็นกลุ่มความสามารถ เก่ง ปานกลางอ่อน อาจจะทำให้เด็กกลุ่มเก่งไม่อยากจะยอมรับเพื่อ นักกลุ่มอ่อนไม่กล้าแสดงออก ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญและกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของสมาชิกในกลุ่มและความเท่าเทียมกัน

9.2.3 การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ครูจะต้องแจ้งคะแนนความก้าวหน้าในการทำแบบทดสอบย่อยรายบุคคลและคะแนนของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการเสริมแรงด้วยของรางวัลบ้างเพื่อให้เกิดการกระตุ้นนักเรียนของนักเรียน

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ ในสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับชั้นอื่นๆ

9.3.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ ในสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับชั้นอื่นๆ

10. บรรณานุกรม

- กนกวรรณ เขียวน้ำชุ่ม. (2563). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนบ้านดงน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กมลชนก เซ็นแก้ว. (2561). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคแสดงตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กุลิสรา จิตรชญาณิช. (2564). **การจัดการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จงกล เขียนปัญญา. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม. **วารสารวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม**. 5(2). 127-136.

เนตรกนก วิทย์เจียกขจร. (2561). การศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมมือ
เทคนิคสแตกเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และแรงจูงใจ เรื่องทฤษฎีบทพีทา
โกรัส ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัย
นครพนม.

ศิวพร โกษาทอง. (2562). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชา
ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์*
DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT IN AGRICULTURAL SUBJECTS
THE STORY OF ROYAL SCIENCE WITH THE INQUIRY-BASED LEARNING
PROCESS (5ES) COMBINED WITH CONCEPT MAPS

เกษร เพ็งชาวัต¹, แสงเดือน คงนาวัง²
Keson Pengchawat¹, Sangduan Kongnavang²
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต^{1,2}
Faculty of Education, Pitchayabundit College^{1,2}
Email : keson1239@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ 2) 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชางานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชาด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์ จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชางานเกษตร ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 แผน รวม 14 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตร (ศาสตร์ของพระราชา) เนื้อหาการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศาสตร์ของพระราชา (เศรษฐกิจพอเพียง) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ปุ๋ยกับการทำเกษตรอย่างยั่งยืน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การปลูกผักปลอดสารพิษ แบบทดสอบจำนวนที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น จำนวน 40 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที แบบไม่อิสระ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ความพึงพอใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.57

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; วิชางานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชา; กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์

ABSTRACT

This research, on the other hand, aims to 1) bring about success according to the consideration level 2 in the content of agricultural work for the investigative learning process (5Es), gather concepts, 2) study and answer student questions. In the 2nd class, every time we managed to learn the work of agriculture and the sputum learning process (5Es) full of concepts, the research plan used was a sample group of class presidents and questions for the 2nd day at Khamsaen Wittayasan School, one classroom with a total of 36 students. The research tools were learning management plans in agriculture subjects. by using the inquiry-based learning process (5Es) together with concept maps of Mathayomsuksa 2 students, totaling 7 plans, totaling 14 hours. A test to measure learning achievement in agriculture subjects learning activity content Learning Unit 1: Science of the King (Sufficiency Economy) Learning Unit 2: Fertilizers and Sustainable Agriculture Learning Unit 3 Planting organic vegetables The number of tests created by the researcher consisted of 40 items and the satisfaction questionnaire 20 items. The statistics used in data analysis was percentage, mean, standard deviation and value t-test for dependent.

The research findings were as follows: 1. Learning achievement in agricultural work of Mathayomsuksa 2 students after school was higher than before school. After learning by using the inquiry learning process (5Es) with a concept map, significance at .05. 2. Satisfaction of Mathayomsuksa 2 students towards teaching and learning in agricultural subjects by using the inquiry learning process (5Es) together with the concept map was at the highest level. of 4.57 levels.

Keyword : Academic achievement; Agricultural work subject, royal science, The inquiry-based learning process (5Es) together with concept maps.

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากหลักสูตรแกนกลางได้กำหนดไว้ว่ามุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้ เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งร่างกายความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก โดยมีหลักการ จัดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีจุดมุ่งหมายมุ่งพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญามีความสุข และมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ นอกจากนี้ ยังมีทักษะชีวิต และกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ยึดมั่นในการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ โดยมีหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกำหนดหลักการ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2560 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ไว้ดังนี้ หลักสูตรแกนกลางฯ มีไว้เพื่อให้มีจุดหมาย มาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายการพัฒนาเด็กและเยาวชนเสมอภาค และมีคุณภาพสนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมโดย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีจุดหมายมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิตพร้อมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน มีจิตสาธารณะ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

วิชางานเกษตรอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพการเกษตรและเทคโนโลยีและศาสตร์พระราชากับการเกษตร เป็นเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงที่บรรจุไว้ในวิชางานเกษตร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางปฏิบัติของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ โดยยึดหลัก 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียนได้นำทักษะชีวิตไปใช้ในการดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพในอนาคต และช่วยให้ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ คือ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ ความสามารถในการสื่อสารความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของคนไทยส่วนใหญ่ที่ดำเนิน สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษโดยไม่มีการแสวงหาความรู้ใหม่มาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สังคมและบริบทโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแต่ผู้ประกอบการเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของคนไทยส่วนใหญ่ยังมุ่งหาเลี้ยงชีพครอบครัว และยังแก้ปัญหาอาชีพของเกษตรกรยังไม่ได้ การแก้ปัญหาส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้จากวิทยากรด้านต่างๆ มาประยุกต์ใช้ยังเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการถ่ายทอดจากการบอกเล่าของผู้มีประสบการณ์มาทดลองแก้ปัญหาเป็นผลให้ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ระบบการค้าตลอดจนการคิดค้นการผลิต การตลาดและการจัดการด้านต่างๆ ยังด้อยประสิทธิภาพ ทำให้ขาดการเรียนรู้ร่วมกัน และขาดอำนาจการต่อรอง (เอมอร อังสุรัตน์, 2556) เกษตรกรจึงไม่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ปัจจุบันการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของคนกลุ่มใหญ่ก็ยังใช้วิธีการเดิม ๆ ซึ่งผู้ปกครองและชุมชนในบริเวณใกล้เคียงโรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์ก็ไม่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเช่นเดียวกันซึ่งบิดามารดาผู้ปกครองส่วนใหญ่ของนักเรียน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม หาเลี้ยงครอบครัวเป็นอาชีพหลัก ดังนั้นโรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์ ซึ่งเป็นต้นแบบโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง ได้กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ มุ่งเน้นให้นักเรียนทุกคนนำวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียนในรายวิชานี้ในปีการศึกษา 2565, 2564, 2563 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 65.62, 63.54 และ 60.42 ตามลำดับซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์กำหนด คือ ร้อยละ 70

(โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์, 2565) นอกจากนี้จากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียนพบว่าผู้เรียนไม่สนใจเรียนวิชางานเกษตร อาจเป็นเพราะครูจัดกิจกรรมไม่น่าสนใจ เน้นศึกษาในตำรามากเกินไป

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนรายวิชางานเกษตรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จึงมีแนวคิด ที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการสอนโดยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่เน้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดหาเหตุผล และปฏิบัติจริง โดยครูผู้สอนทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียน และกระตุ้นผู้เรียนโดยการตั้งคำถาม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการใช้กระบวนการคิด การแก้ปัญหาและการแก้ไขปัญหาโดยใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ (สุวิมล นิมดวง, 2558) และการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอนดังนี้ 1. ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) เป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนด้วย 2. ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสังเกตและร่วมมือกัน ค้นคว้าสำรวจเพื่อเข้าใจประเด็นปัญหา 3. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) เป็นการนำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า ในขั้นที่ 2 มาวิเคราะห์และแปลผลสรุปผลนำเสนอผล 4. ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) เป็นการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน และ 5. ขั้นประเมิน (Evaluation) เป็นขั้นตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2546)

เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิด และนำไปสู่การปฏิบัติและสนใจเรียนรู้มากขึ้น ผู้วิจัยได้นำผังมโนทัศน์มาช่วยเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสนใจเพิ่มมากขึ้นเพราะผังมโนทัศน์จะช่วยให้ผู้เรียนทำความเข้าใจบทเรียนและสรุปบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ อุไรวรรณ ปานีสงค์ และคณะ (2560) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เสริมด้วยเทคนิคการจัดแผนผังมโนทัศน์ เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1. มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ยอมรับทุกองค์ประกอบ 2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม หลังเรียน ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เสริมด้วยเทคนิคการจัดแผนผังมโนทัศน์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อมของหลังเรียน สูงกว่า ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เสริมด้วยเทคนิคการจัดแผนผัง มโนทัศน์ ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ (ชมพูนุท ยุติธรรม, 2564) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้กับการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหินกอง (พิบูลอนุสรณ์) ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี การวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาเกษตรสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากเหตุผลความเป็นมาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในรายวิชางานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชากับการเกษตร ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการงานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการงานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการงานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชานักเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการงานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์

3.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการงานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70

3.3 ทำให้ทราบความพึงพอใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการงานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชานักเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบแผนการทดลองเบื้องต้น (Pre Experimental Design) แบบทดลองกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) ตามแบบแผนการวิจัยดังตารางที่ 1 (ไพศาล วรคำ, 2550)

ตารางที่ 1 แบบแผนการวิจัย

กลุ่มทดลอง	ทดสอบก่อนเรียน	ดำเนินการทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
ทดลอง	T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

X หมายถึง จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ 5Es ร่วมกับผังมโนทัศน์

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังเรียน (Posttest)

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2566 มีจำนวน 13 ห้อง จำนวน 391 คน

ซึ่งแต่ละห้องเรียนจัดแบบความสามารถของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์ ปีการศึกษา 2566 ซึ่งมีนักเรียนทั้งหมด 36 คนได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) แผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชางานเกษตร ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 แผน รวม 14 ชั่วโมง

2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตร แบบทดสอบ 4 ตัวเลือกที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น จำนวน 50 ข้อ ต้องการใช้จริง 40 ข้อ

3) แบบสอบถามความพึงพอใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชางานเกษตร ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์ อำเภอกลาง จังหวัดหนองบัวลำภู การดำเนินการทดลอง และเก็บข้อมูลในแต่ละชั้น มีดังนี้

1) เตรียมนักเรียนก่อนดำเนินการสอน โดยแนะนำวิธีการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะค้นหา (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ให้นักเรียนมีความรู้ การสร้างข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการเรียน ขั้นตอนการเรียน และบทบาทวิธีการปฏิบัติตนในการเรียนรายวิชางานเกษตร ศาสตร์พระราชาโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้เวลา 1 ชั่วโมงในสัปดาห์แรกก่อนทำการทดลอง

2) ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชางานเกษตร ศาสตร์พระราชา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ในสัปดาห์แรกก่อนทำการทดลอง

3) ดำเนินการทดลองการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชางานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชากับงานเกษตรด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กับนักเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 7 แผน 14 ชั่วโมง

4) ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) หลังจากการทดลองสอนสิ้นสุดลงตามแผนจัดการเรียนรู้ทั้ง 7 แผน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ศาสตร์พระราชากับงานเกษตรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง

5) ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรฯ ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์

6) รวบรวมข้อมูลที่ได้การทดสอบก่อนและหลังเรียน และแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในรายวิชางานเกษตรเรื่องศาสตร์พระราชากับงานเกษตรด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ โดยการวิเคราะห์ค่าที่แบบไม่อิสระ (t-test for dependent Samples)

2) วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชางานเกษตรเรื่องศาสตร์พระราชากับงานเกษตรด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการหาค่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์

ตารางที่ 1 แสดงค่า เฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ค่า t จากการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนในรายวิชางานเกษตรศาสตร์เรื่องศาสตร์พระราชากับงานเกษตรด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	36	40	12.50	1.73	67.54*	0.00
หลังเรียน	36	40	33.47	1.61		

*p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังเรียนในรายวิชางานเกษตรเรื่องศาสตร์พระราชากับงานเกษตรด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 12.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 1.73 และหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 33.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 1.61 และค่า t เท่ากับ 67.54 แสดงว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ผลเปรียบเทียบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ค่า t จากการพัฒนาผลสัมฤทธิ์หลังเรียนในรายวิชาการเกษตรเรื่องศาสตร์พระราชากับงานเกษตรด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ เปรียบเทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70

คะแนน	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	t	sig
คะแนนตามเกณฑ์	32.00	-	80	52.25*	0.00
คะแนนหลังเรียน	33.47	1.81	83.68		

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนในรายวิชาการเกษตรเรื่องศาสตร์พระราชากับงานเกษตรด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 33.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.81 คิดเป็นร้อยละ 83.68 ค่า t เท่ากับ 52.25 แสดงว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในรายวิชาการเกษตรเรื่องศาสตร์พระราชากับงานเกษตรด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในรายวิชาการเกษตรศาสตร์พระราชาโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแบบสืบเสาะ(5Es)	4.80	0.35	มากที่สุด
2	ด้านสื่อการเรียนรู้	4.73	0.35	มากที่สุด
3	ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	4.33	0.58	มากที่สุด
4	ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ	4.40	0.46	มากที่สุด
	รวม	4.55	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในรายวิชาการเกษตรศาสตร์พระราชาโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจสูงสุดคือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแบบสืบเสาะ ($\bar{X} = 4.80$) และด้านที่มีความพึงพอใจต่ำสุดคือด้านบรรยากาศในการเรียนรู้($\bar{X} = 4.33$)

6. อภิปรายผลการวิจัย

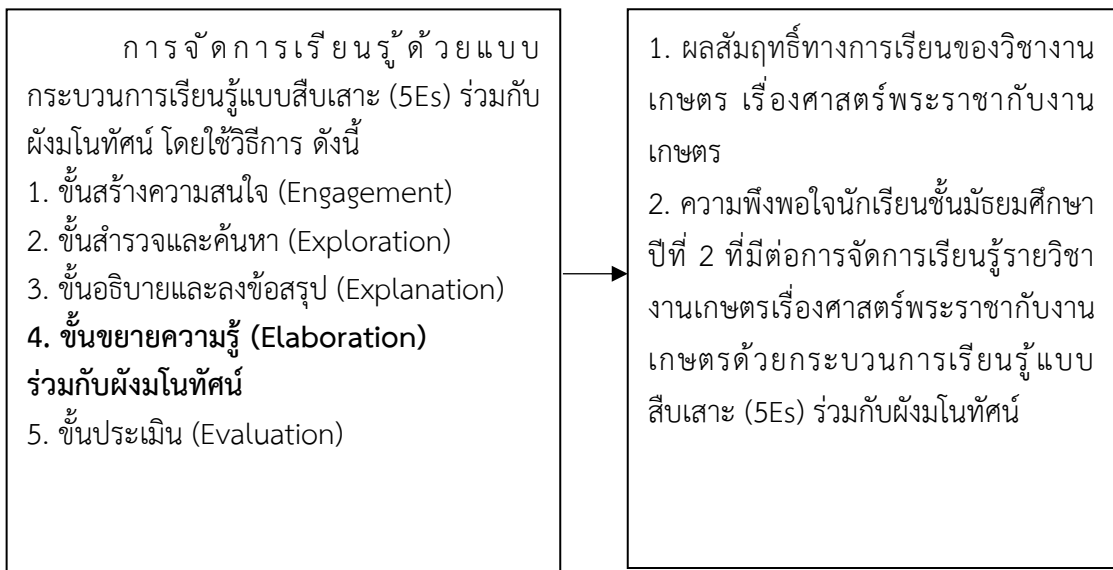
6.1 ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังเรียนในรายวิชางานเกษตรเรื่องศาสตร์พระราชากับงานเกษตรด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 12.50 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 33.47 คะแนน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียน ในรายวิชางานเกษตรเรื่องศาสตร์พระราชากับงานเกษตรด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 33.47 คิดเป็นร้อยละ 83.68 แสดงว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้น ได้แก่ 1. ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) 2. ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) 3. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) 4. ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) ร่วมกับผังมโนทัศน์ 5. ขั้นประเมิน (Evaluation) ซึ่งทั้ง 5 ขั้น ซึ่งมีการดำเนินการให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาสืบเสาะหา สร้างองค์ความรู้ได้ตนเองด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ซึ่งสอดคล้องกับ (Stefanie, 2020) ได้กล่าว ว่าการสอนแบบสืบเสาะเป็นกระบวนการวิทยาศาสตร์ ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นได้ด้วยตนเอง การสอนแบบสืบเสาะหา (Inquiry Method) เป็นกระบวนการเรียนรู้ในสถานการณ์ห้องเรียนกลับด้านยังสามารถเริ่มต้นได้ด้วยการตั้งคำถามหรือปัญหาที่สร้างแรงบันดาลใจ แม้ว่าการเรียนรู้ผ่านการสืบเสาะหาความรู้จะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเป็นวิธีการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกวิธีการเรียนอย่างอิสระมีการทดลอง และทำการสรุปผลการทดลองแก้ปัญหาด้วยตนเอง นักเรียนจึงเกิดการเรียนรู้ทั้งตัวเนื้อหา และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอรทัย แก่นจันทร์และคณะ (2559) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้แผนผังความคิด เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเทศบาล ๔ “เทศบาลอนุสรณ์” จังหวัดสุรินทร์พบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่ร่วมกับการใช้แผนผังความคิด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่ร่วมกับการใช้แผนผังความคิด มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 จากการที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนในรายวิชางานเกษตรศาสตร์พระราชานำ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ โดยรวมมีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุดเพราะ การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับผังมโนทัศน์มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง สืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และวางแผนบำรุงรักษาพืชผักสวนครัวของตนเอง มีการนำเสนอความก้าวหน้า และนำผลงานมานำเสนออย่างมีส่วนร่วม และรู้จักสร้างแผนผังมโนทัศน์ในรูปแบบต่างๆ อย่างสนุกสนาน ซึ่งสอดคล้องวิไลลักษณ์ ทางดี (2557) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจเรื่อง ชีวิตสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5Es) ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียน

กลุ่มเป้าหมายมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75 จำนวน 29 คน จากนักเรียนทั้งหมด 44 คน คิดเป็นร้อยละ 87.88 ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่ตั้งไว้ 2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องชีวิตสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5Es) ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

7. องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชา ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ พบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ความพึงพอใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.57

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตร เรื่องศาสตร์พระราชา ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับผังมโนทัศน์ อย่างต่อเนื่อง

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ครูผู้สอนควรมีการจัดทำปรับแผนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะ 5Es ร่วมกับผังมโนทัศน์ให้เหมาะสมกับบริบทของชั้นเรียนโดยเน้น

8.2.2 ควรมีการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำผังมโนทัศน์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในชั้นที่ 4 การขยายความรู้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการนำกระบวนการแบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมฝังมโนทัศน์ ไปใช้ในการพัฒนาในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในรายวิชา และระดับชั้นอื่น

8.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัย ที่นำกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5Es) ร่วมกับเทคนิคการสอนอื่น เช่น สื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชมพูนุท ยุติธรรม. (2564). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้กับการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. 9(1). 1-10.
- ไพศาล วรคำ. (2550). การวิจัยทางการศึกษา. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์. (2565). **งานวัดผลการศึกษา**. หนองบัวลำภู : โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สุวิมล นิมดวง. (2558). ผลการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับฝังมโนทัศน์ที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์ เรื่องสารประกอบไฮโดรคาร์บอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อรทัย แก่นจันทร์ และคณะ. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้แผนผังความคิด เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 4. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุไรวรรณ ปานีสงค์ และคณะ (2560). การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (5E) เสริมด้วยเทคนิค การจัดแผนผังมโนทัศน์ เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. นครศรีธรรมราช : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- Stefanie. (2020). An inverted classroom integration learning approach with 5E inquiry-based instruction using digital tools through a virtual classroom to teach mathematics. *Academic articles in scientific studies*. 4(2). 279-288.

ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา* ELEMENTARY SCIENCE LEARNING CENTER

ไพลิน อินทร์จันทร์¹, ศิริรัตน์ ศรีสอาด², นาทยา ปิลันธนานนท์³
Pailin Inchan¹, Sirirat Srisa-Ard², Nataya Pилanthanonnd³
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์^{1,2,3}
Kasetsart University^{1,2,3}
Email : pailin.in@ku.th

บทคัดย่อ

ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ช่วยพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นแหล่งความรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นคว้าและลงมือปฏิบัติตามความสนใจ ส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและประเมินศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา โดยความเห็นชอบจากทางโรงเรียนราชวัตรวิทยา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ การสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จากครูที่สอนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาทุกคน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 7 คน นำข้อมูลที่ได้มาออกแบบและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ ประชาสัมพันธ์การเข้าใช้งานศูนย์การเรียนรู้ และประเมินการเข้าใช้งาน จากคณะครู และนักเรียน จำนวน 80 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่มีการแบ่งพื้นที่เป็น 5 ส่วน ได้แก่ มุมหนังสือ มุมสืบค้นออนไลน์ พื้นที่สำหรับปฏิบัติและทดลอง พื้นที่เตรียมสอนสำหรับครู และบอร์ดความรู้มีกิจกรรมสำหรับฝึกปฏิบัติและทดลอง จำนวน 8 กิจกรรม 2) ครู และนักเรียนมีความเห็นว่า ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมมาก

คำสำคัญ : ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์; ศูนย์การเรียนรู้; วิทยาศาสตร์; ศูนย์การเรียนรู้ระดับประถมศึกษา

ABSTRACT

The Science Learning Center aims to promote self-directed learning among students by providing a resourceful environment where they can explore and engage in hands-on activities based on their interests. It fosters positive attitudes towards science learning. This research aims to develop and evaluate a Science Learning Center for elementary students with the approval of Ratchawat Wittaya School. A committee was established to oversee the development of the center, and feedback on its improvement was gathered from seven elementary science teachers. The collected data was used to design and develop the center, promote its use, and evaluate its effectiveness with input from 80 teachers and students.

The research findings include: 1) A Science Learning Center was developed, comprising five distinct areas book corner, online research corner, practical experiment area, teaching preparation area for teachers, and knowledge board. Additionally, eight hands-on activities were designed for students. 2) Both teachers and students found the developed Science Learning Center to be highly appropriate and beneficial.

Keywords : Learning Center; Science Learning Center; Science; Elementary Learning Center

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

วิชาวิทยาศาสตร์หนึ่งในวิชาสำคัญที่มีบทบาทต่อสังคมโลก ซึ่งมีการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน ทำให้นักเรียนเกิดทักษะที่หลากหลาย สร้างคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีเหตุผล มีการคิดไตร่ตรอง ในระดับประถมศึกษาวิทยาศาสตร์ก็เป็นหนึ่งในรายวิชาพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนจะต้องเรียนรู้ เพราะถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันในหลายด้าน เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ รวมถึงเทคโนโลยี ล้วนแล้วแต่ต้องใช้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ทั้งสิ้น (อักษรเจริญทัศน์, 2562) และสอดคล้องกับความเห็นของ สิริินภา กิจเกื้อกูล (2565) ที่เห็นว่า วิทยาศาสตร์จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาวิคิด ทั้งการคิดแบบมีเหตุผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ มีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างมีระบบ ดังนั้นนักเรียนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาการเรียนรู้อุวิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะนำความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์

เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในวิชาวิทยาศาสตร์ การจัดการเรียนรู้จะไม่ใช้การเรียนแบบท่องจำแต่ควรจะเป็นการเรียนรู้ที่ได้มีการลงมือปฏิบัติ กระบวนการวิทยาศาสตร์นั้นออกแบบให้ผู้เรียนได้ฝึกผ่านกิจกรรม การคิด การลงมือทำ จะทำให้เกิดความเข้าใจและเกิดความรักในการเรียนรู้ แต่ในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนส่วนใหญ่ยังคงเน้นการบรรยาย การท่องจำ ซึ่งธรรมชาติของวิชาวิทยาศาสตร์นั้นมีเนื้อหาหนักจึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน เพราะต้องท่องจำเนื้อหาหนักกว่าลงมือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สิริินภา กิจเกื้อกูล (2565) ที่เห็นว่า รูปแบบการสอนของครูที่เป็นการบรรยายก็ส่งผลให้นักเรียนขาดความเข้าใจในความเป็น

วิทยาศาสตร์เพราะบางครั้งนักเรียนฟังแต่การบรรยายไม่ได้ลงมือทำ ไม่ได้คิดตามสิ่งที่ครูสอน การเรียนรู้จึงไม่เกิด รวมถึงนักเรียนไม่สามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เมื่อไม่เข้าใจก็ไม่กล้าที่จะซักถาม ศักยภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนที่ไม่เท่ากัน ทำให้การเรียนการสอนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร การนำวิธีการสอนที่หลากหลายมาช่วยเสริมในการเรียนจะช่วยให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียน หรือสร้างความเข้าใจให้นักเรียนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะหากนักเรียนสามารถทบทวนความรู้ หาความรู้ได้ด้วยตนเองตามที่นักเรียนต้องการได้จะเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีในการเรียนวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้น

การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นการเรียนการสอนอยู่ในห้องเรียน เพราะครูส่วนใหญ่ออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่จะเป็นไปในรูปแบบบรรยาย อธิบาย สาธิต ที่เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ง่ายสำหรับครู สอดคล้องกับความเห็นของ เสริมศรี ไชยศรี (2541) ที่เห็นว่า การสอนมักจะเน้นให้นักเรียนเขียนงานทำแบบฝึกหัดที่มีตามหนังสือมากกว่าลงมือปฏิบัติ ไม่ได้มีการใช้สื่อที่หลากหลายหรือการศึกษาจากของจริง จึงไม่เกิดบรรยากาศที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รูปแบบการเรียนรู้ยังคงเป็นลักษณะที่ครูเป็นผู้ออกแบบและให้ความรู้ ส่วนนักเรียนเป็นผู้รับความรู้เพียงอย่างเดียว ซึ่งการสอนแบบนี้ง่ายในการควบคุมชั้นเรียน เพราะมีพื้นที่จำกัด นักเรียนไม่ต้องมีการเคลื่อนย้าย จึงเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีให้เห็นเป็นส่วนใหญ่ในโรงเรียน

ถึงแม้จะมีห้องเรียนที่เป็นห้องปฏิบัติการเฉพาะ เช่น ห้องแล็บ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องดนตรี ห้องพลศึกษา ก็เป็นห้องที่นักเรียนจะสามารถใช้ได้ต่อเมื่อเป็นช่วงเวลาของการสอนเท่านั้น สิ่งที่เรียนรู้จากห้องปฏิบัติการเหล่านี้ก็เป็นไปตามที่ครูกำหนด ไม่สามารถเข้าไปทดลองใช้งานเพิ่มเติมนอกเหนือจากนั้นได้ เนื่องจากการใช้ห้องปฏิบัติการเฉพาะเหล่านี้จะต้องมีครูผู้เชี่ยวชาญคอยดูแลอย่างใกล้ชิด ซึ่งครูเองก็ไม่ได้ประจำอยู่ที่ห้องปฏิบัติการตลอด รวมถึงมีข้อจำกัดเรื่องเวลา นักเรียนจะเรียนรู้เรื่องนั้น ๆ ได้เฉพาะเวลาของรายวิชาเท่านั้น เช่น นักเรียนต้องการเรียนรู้เรื่องการทดสอบแป้งก็สามารถใช้ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ในการทดสอบเฉพาะที่เป็นคาบเรียนวิทยาศาสตร์ หรือหากเรียนผ่านหน่วยการเรียนรู้ไปแล้วนักเรียนก็ไม่สามารถย้อนกลับมาศึกษาเรื่องเดิมได้อีก ซึ่งบางครั้งนักเรียนไม่สามารถทำความเข้าใจเนื้อหาภายในคาบเรียนนั้นได้ และถึงมีห้องสมุดที่มีหนังสือหลากหลาย แต่ห้องสมุดก็เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยรวมทำให้การค้นคว้าข้อมูลในเรื่องเฉพาะต้องใช้เวลาทำให้นักเรียนไม่สนใจที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม

ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เป็นทางเลือกที่จะช่วยในการพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ด้วยตนเอง มีวัตถุประสงค์ในการเป็นแหล่งที่รวบรวมองค์ความรู้ในรูปแบบสื่อประสม กิจกรรมต่าง ๆ มาไว้ภายในศูนย์ นักเรียนสามารถเข้ามาศึกษาได้ตลอด ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2543) ช่วยให้เข้าถึงการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่หลากหลายนอกเหนือจากการเรียนภายในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว เปิดโอกาสให้นักเรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถค้นคว้าหาความรู้ที่สนใจ โดยมีครูประจำศูนย์คอยเป็นผู้แนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ได้ให้ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

ผู้วิจัยมีหน้าที่เป็นฝ่ายสนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน จึงมีความสนใจในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพื่อเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ให้นักเรียนสามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้

แบบอิสระ ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการเรียน
วิทยาศาสตร์ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา
- 2.2 เพื่อประเมินศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

3.1 ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้นอกห้องเรียนของนักเรียน ทำให้นักเรียนมี
อิสระในการเรียนรู้ กระตุ้นทักษะต่าง ๆ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สามารถนำความรู้ที่ได้
ไปใช้ในชีวิตประจำวันและเพิ่มความสนใจในการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ให้เข้าถึงได้ง่ายและมี
ประสิทธิภาพ

3.2 เป็นทางเลือกสำหรับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้
กระตุ้นความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้
โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ในกลุ่มสาระอื่น ทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

3.3 เป็นตัวอย่างของสถานศึกษาในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
ภายในโรงเรียน และสามารถพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพื้นที่
แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา เป็นงานวิจัยประยุกต์
(Applied research) ซึ่งมีการกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ในรายละเอียด ดังนี้ ภายในศูนย์การเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ ของโรงเรียนราชว้ตวิทยา จะประกอบด้วย กิจกรรม การทดลอง เกม สื่อ ของจริง
โมเดล สื่อมัลติมีเดีย ที่มีเนื้อหาครอบคลุมในรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านคุณภาพของเนื้อหาและการนำไปใช้ จะพิจารณาจากความคิดเห็นของครูที่
สอนวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษา จำนวน 7 คน และความคิดเห็นของครูศิลปะระดับ
ประถมศึกษา จำนวน 1 คน จะนำมาใช้ประเมินความเหมาะสมด้านการนำไปใช้ ส่วนขอบเขตด้าน
ประชากร ได้แก่ ครูที่สอนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนราชว้ตวิทยา ที่ปฏิบัติงานใน
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ที่มีทั้งสิ้นจำนวน 7 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าใช้งานศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และตอบแบบสอบถาม ตลอด 1 สัปดาห์
ตั้งแต่วันที่ 23 – 27 กันยายน 2567 ซึ่งมีจำนวน 80 คน โดยการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental
Sampling)

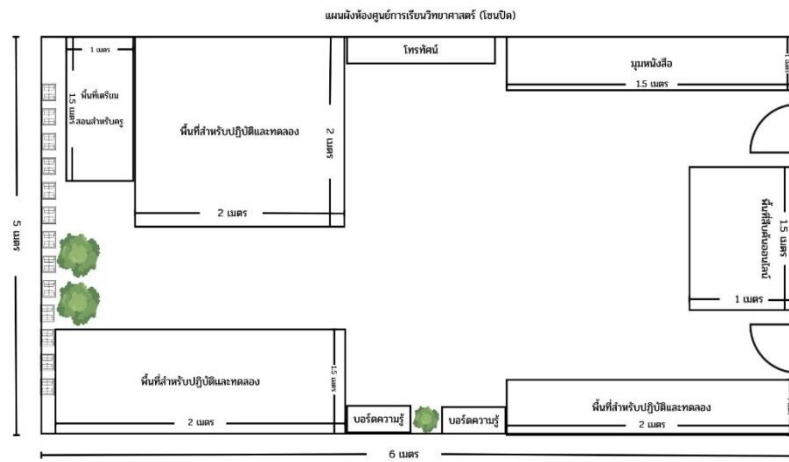
วิธีการดำเนินการวิจัยจะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน 1)ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยได้เข้าชี้แจง
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ขอความเห็นชอบ และความอนุเคราะห์จัดสรรพื้นที่ งบประมาณ และ
การอำนวยความสะดวก ต่อผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะกรรมการบริหารโรงเรียนราชว้ตวิทยา

โดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาศูนย์การเรียนวิทยาศาสตร์ ที่ผู้วิจัยเป็นหัวหน้าโครงการ จากนั้นได้จัดการประชุมคณะกรรมการเพื่อชี้แจงเป้าหมายของโครงการ และร่วมกันวางแผนการดำเนินการ กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ 2) ชั้นพัฒนาศูนย์การเรียนวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยและคณะกรรมการพัฒนาศูนย์การเรียน ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ห้องเรียนที่ 2 ชั้น 4 อาคาร 1 สำหรับการพัฒนาศูนย์การเรียนวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา รวมถึงอนุมัติงบประมาณในการจัดทำ จากนั้นผู้วิจัยได้สำรวจพื้นที่ที่ใช้ในการจัดทำศูนย์การเรียนวิทยาศาสตร์ และสอบถามความเห็นจากครูที่สอนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาทั้งหมด รวมจำนวน 7 คน เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาศูนย์การเรียนวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์การเรียนวิทยาศาสตร์ หลังจากวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยและคณะกรรมการพัฒนาศูนย์การเรียนได้ร่วมกันกำหนดรูปแบบของศูนย์การเรียนวิทยาศาสตร์ กิจกรรม สื่อ การบริหารจัดการ และส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการภายใต้คำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 3) ชั้นประเมินศูนย์การเรียน ผู้วิจัยได้ทำการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนและครูเข้าใช้งานศูนย์การเรียนได้ 3 ช่วงเวลา คือ 7.00 – 8.00 น., 11.30 – 12.30 น. และ 16.00 – 17.00 น. ตั้งแต่วันที่ 23 – 27 กันยายน 2567 รวม 1 สัปดาห์ พบว่ามีนักเรียนเข้าใช้ และตอบแบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 80 คน ครูจำนวน 7 คน สำหรับครูใช้แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้งานศูนย์การเรียนวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วน of นักเรียนใช้แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้งานศูนย์การเรียนวิทยาศาสตร์ แบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก (ใช่/ไม่ใช่) ใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละเป็นสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

5. ผลการวิจัย

5.1 ชั้นเตรียมการ จากการสอบถามความต้องการของครูที่สอนวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการจัดศูนย์การเรียนวิทยาศาสตร์ พบว่า ครูทุกท่านมีความเห็นตรงกันว่าภายในศูนย์การเรียนวิทยาศาสตร์ควรมีพื้นที่สืบค้นออนไลน์ มุมหนังสือ พื้นที่ฝึกปฏิบัติการ พื้นที่สำหรับครูในการเตรียมสอน และพื้นที่สำหรับนักเรียนในการทบทวนเนื้อหา ในด้านระบบการจัดการภายในศูนย์การเรียนครูมีความเห็นว่าควรมีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์การเรียนสำหรับให้คำแนะนำนักเรียนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และด้านสื่อที่จัดในศูนย์การเรียน ครูทุกท่านมีความต้องการให้ภายในศูนย์การเรียนมีสื่อที่หลากหลาย เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน และไม่เป็นอันตรายต่อนักเรียน

5.2 ชั้นพัฒนา กำหนดพื้นที่ภายในศูนย์เรียนออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ มุมหนังสือ พื้นที่ปฏิบัติการและการทดลอง พื้นที่สืบค้นออนไลน์ พื้นที่เตรียมสอนสำหรับครู และบอร์ดความรู้ตั้งภาพ

ภาพที่ 1 แสดงผังการจัดห้องศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์

นอกจากนี้ในพื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและทดลองได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้เข้ามาใช้งาน ทั้งหมด 8 กิจกรรม ดังนี้ 1)กิจกรรมป้อนหน่อหยง 2)กิจกรรมเชื่อมซีประเภทของดิน 3)กิจกรรมล้างล้างจับแปะ 4)กิจกรรมแบบจำลองวงจรไฟฟ้า 5)กิจกรรมภาพพิมพ์ใบไม้ 6)กิจกรรมทิ้งให้ลงถึง 7) กิจกรรมจรวดลูกโป่ง 8)กิจกรรมเธอหมุนรอบฉันฉันหมุนรอบเธอ ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม และมีความสุขสนุกสนานไปพร้อมกับการเรียนรู้

5.3 หลังจากที่ได้ผู้วิจัยพัฒนาศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ประชาสัมพันธ์การเปิดใช้ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ แก่ประชากร ที่เป็นครู จำนวน 7 คน และนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 100 คน ของโรงเรียนราชวัตรวิทยา โดยการประกาศหน้าเสาธง ในตอนเช้าทุกวันตลอด 1 สัปดาห์ และทำป้ายประชาสัมพันธ์เชิญชวนที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ชั้น 1 โดยเปิดให้เข้าใช้ 3 ช่วงเวลา ได้แก่ 7.00 – 8.00 น. 11.30 – 12.30 น. และ 16.00 – 17.00 น. ตลอด 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 23 กันยายน ถึง วันที่ 27 กันยายน 2567

5.3.1 ผลการประเมินการใช้งานศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยครูที่สอนวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา จำนวน 7 คน

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้งานศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา

n = 7

หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. การจัดพื้นที่แต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน	4.00	0.53	มาก
2. การจัดขนาดพื้นที่แต่ละกิจกรรมเหมาะสม	4.14	0.35	มาก
3. การจัดวางสื่ออุปกรณ์เหมาะสม	4.14	0.64	มาก

หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
4. บรรยากาศภายในศูนย์การเรียนเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	4.29	0.45	มาก
5. เนื้อหาในกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับกิจกรรม	4.71	0.45	มากที่สุด
6. เนื้อหาในกิจกรรมเหมาะสมกับระดับชั้นประถมศึกษา	4.71	0.45	มากที่สุด
7. เนื้อหาในกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน	4.43	0.49	มาก
8. กิจกรรมเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.29	0.88	มาก
9. เนื้อหาในกิจกรรมมีความถูกต้อง	4.71	0.45	มากที่สุด
10. สื่อในกิจกรรมมีสีสันสวยงาม น่าสนใจ	4.29	0.70	มาก
11. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน	4.14	0.64	มาก
12. สามารถนำไปใช้ออกแบบการจัดการเรียนรู้	4.14	0.64	มาก
13. ใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ได้	4.14	0.64	มาก
14. สามารถนำไปใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน	4.43	0.49	มาก
15. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในวิชาวิทยาศาสตร์	4.43	0.49	มาก
16. ช่วยให้นักเรียนสนใจวิชาวิทยาศาสตร์มากขึ้น	4.14	0.64	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าครูที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ มีความเห็นด้วยในทุกหัวข้อเกี่ยวกับศูนย์การเรียนวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้น ในระดับมาก ยกเว้นเรื่องความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหาที่ระดับชั้นประถมศึกษา รวมถึงเรื่องความสัมพันธ์กันของเนื้อหาและกิจกรรมที่มีความเห็นระดับมากที่สุด นอกจากนั้นยังได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าศูนย์การเรียนวิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นสามารถดึงดูดนักเรียนให้เข้ามาเรียนรู้ได้ดีเหมาะกับการเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง แต่ควรเพิ่มพื้นที่กิจกรรมเพื่อรองรับการใช้งานในกรณีที่มีนักเรียนเข้าใช้งานจำนวนมาก และควรเพิ่มสื่ออุปกรณ์ ในแต่ละกิจกรรมให้เพียงพอต่อการใช้งานของนักเรียน

5.3.2 ผลการประเมินการใช้งานศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียน

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมและตอบแบบประเมินจำแนกตามกิจกรรม

กิจกรรม	ระดับชั้น (คน)						รวม
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	
ป้อนหน่วยนะ	2	5	5	4	7	5	28
เชื่อมโยงประเภทของดิน	2	3	3	4	5	2	19
ล้างลับจับแปะ	5	3	1	6	3	2	20
แบบจำลองวงจรไฟฟ้า	2	2	3	3	5	7	22
ภาพพิมพ์ใบไม้	2	3	3	3	4	4	19
ทิ้งให้ลงถึง	2	5	2	4	3	2	18
จรวดลูกโป่ง	2	3	3	3	8	8	27
เรือหมุนรอบฉันทัน ฉันทันหมุนรอบเรือ	2	3	2	3	6	4	20

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าในแต่ละกิจกรรมมีนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 เข้ามาเรียนรู้ ในจำนวนใกล้เคียงกัน มีเพียงกิจกรรม ล้างลับจับแปะ ที่มีประถมศึกษาปีที่ 3 เข้ามาประเมินเพียง 1 คน

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา

n = 80

หัวข้อ	ระดับความเห็น			
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. บรรยากาศในห้องน่าเข้าใช้งาน	80	100	-	-
2. กิจกรรมในศูนย์ช่วยในการทบทวนความรู้เรื่องนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี	80	100	-	-
3. มีความสุขกับการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มากขึ้น	79	98.75	1	1.25
4. อยากกลับมาใช้ศูนย์การเรียนรู้	79	98.75	1	1.25

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนทุกคนเห็นด้วยกับการจัดศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้น ในทุกหัวข้อ โดยมีเพียง 1 คนที่ไม่เห็นด้วยที่ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ทำให้มีความสุขกับการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มากขึ้น และอยากกลับมาใช้ศูนย์การเรียนรู้

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษาจำแนกตามกิจกรรม

กิจกรรม/หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กิจกรรม : ป้อนหน่วยนะ	n = 28			
กิจกรรมสนุก น่าสนใจ	28	100	-	-
วิธีการเล่นชัดเจนปฏิบัติตามได้	28	100	-	-
พื้นที่ทำกิจกรรมกว้างขวาง	25	89.29	3	10.71
สื่อในกิจกรรมสีสันทสวยงาม น่าสนใจ	28	100	-	-
จำนวนอุปกรณ์ในแต่ละกิจกรรมเพียงพอ	27	96.42	1	3.57
ทำให้เข้าใจความรู้เรื่องนั้น ๆ มากขึ้น	28	100	-	-
กิจกรรม : เชื่อมซีประเภทของดิน	n = 19			
กิจกรรมสนุก น่าสนใจ	19	100	-	-
วิธีการเล่นชัดเจนปฏิบัติตามได้	18	94.74	1	5.26
พื้นที่ทำกิจกรรมกว้างขวาง	18	94.74	1	5.26
สื่อในกิจกรรมสีสันทสวยงาม น่าสนใจ	19	100	-	-
จำนวนอุปกรณ์ในแต่ละกิจกรรมเพียงพอ	19	100	1	5.26
ทำให้เข้าใจความรู้เรื่องนั้น ๆ มากขึ้น	19	100	-	-
กิจกรรม : ล้วงลับจับแปะ	n = 20			
กิจกรรมสนุก น่าสนใจ	20	100	-	-
วิธีการเล่นชัดเจนปฏิบัติตามได้	20	100	-	-
พื้นที่ทำกิจกรรมกว้างขวาง	19	95	1	5
สื่อในกิจกรรมสีสันทสวยงาม น่าสนใจ	15	75	5	25
จำนวนอุปกรณ์ในแต่ละกิจกรรมเพียงพอ	20	100	-	-
ทำให้เข้าใจความรู้เรื่องนั้น ๆ มากขึ้น	20	100	-	-
กิจกรรม : แบบจำลองวงจรไฟฟ้า	n =22			
กิจกรรมสนุก น่าสนใจ	22	100	-	-
วิธีการเล่นชัดเจนปฏิบัติตามได้	18	80	4	20
พื้นที่ทำกิจกรรมกว้างขวาง	20	90	2	10
สื่อในกิจกรรมสีสันทสวยงาม น่าสนใจ	21	95.45	1	4.55
จำนวนอุปกรณ์ในแต่ละกิจกรรมเพียงพอ	21	95.45	1	4.55
ทำให้เข้าใจความรู้เรื่องนั้น ๆ มากขึ้น	21	95.45	1	4.55

กิจกรรม/หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กิจกรรม : ภาพพิมพ์ใบไม้				n = 19
กิจกรรมสนุก น่าสนใจ	19	100	-	-
วิธีการเล่นชัดเจนปฏิบัติตามได้	19	100	-	-
พื้นที่ทำกิจกรรมกว้างขวาง	18	94.74	1	5.26
สื่อในกิจกรรมสีสันทสวยงาม น่าสนใจ	19	100	-	-
จำนวนอุปกรณ์ในแต่ละกิจกรรมเพียงพอ	19	100	-	-
ทำให้เข้าใจความรู้เรื่องนั้น ๆ มากขึ้น	18	94.74	1	5.26
กิจกรรม : ทิ้งให้ลงถัง				n = 18
กิจกรรมสนุก น่าสนใจ	18	100	-	-
วิธีการเล่นชัดเจนปฏิบัติตามได้	18	100	-	-
พื้นที่ทำกิจกรรมกว้างขวาง	16	88.89	2	11.11
สื่อในกิจกรรมสีสันทสวยงาม น่าสนใจ	18	100	-	-
จำนวนอุปกรณ์ในแต่ละกิจกรรมเพียงพอ	17	94.44	1	5.56
ทำให้เข้าใจความรู้เรื่องนั้น ๆ มากขึ้น	18	100	-	-
กิจกรรม : จรวดลูกโป่ง				n = 27
กิจกรรมสนุก น่าสนใจ	26	96.30	1	3.70
วิธีการเล่นชัดเจนปฏิบัติตามได้	25	92.60	2	7.40
พื้นที่ทำกิจกรรมกว้างขวาง	23	85.21	4	14.79
สื่อในกิจกรรมสีสันทสวยงาม น่าสนใจ	25	92.60	2	7.40
จำนวนอุปกรณ์ในแต่ละกิจกรรมเพียงพอ	22	81.50	5	18.50
ทำให้เข้าใจความรู้เรื่องนั้น ๆ มากขึ้น	25	92.60	2	7.40
กิจกรรม : เรอหมุนรอบฉันทันหมุนรอบเรอ				n = 20
กิจกรรมสนุก น่าสนใจ	20	100	-	-
วิธีการเล่นชัดเจนปฏิบัติตามได้	20	100	-	-
พื้นที่ทำกิจกรรมกว้างขวาง	20	100	-	-
สื่อในกิจกรรมสีสันทสวยงาม น่าสนใจ	20	100	-	-
จำนวนอุปกรณ์ในแต่ละกิจกรรมเพียงพอ	19	95	1	5
ทำให้เข้าใจความรู้เรื่องนั้น ๆ มากขึ้น	20	100	-	-

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมเรอหมุนรอบฉันทันนักเรียนทุกคนเห็นด้วยกับทุกข้อคำถาม มีเพียง 1 คนที่ไม่เห็นด้วยในเรื่องจำนวนอุปกรณ์ที่ไม่เพียงพอ ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับทุกประเด็นคำถาม ยกเว้น 2 กิจกรรมคือกิจกรรมแบบจำลองไฟฟ้าที่มีนักเรียน

ร้อยละ 20 ที่ไม่เห็นด้วย ในเรื่องมิกติกา/วิธีการเล่นระบุชัดเจน ปฏิบัติตามง่าย และกิจกรรมจรวดลูกโป่ง ที่นักเรียนร้อยละ 20.83 ที่ไม่เห็นด้วย เรื่องจำนวนอุปกรณ์ในแต่ละกิจกรรมเพียงพอ

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 แหล่งการเรียนรู้ จากผลการวิจัย พบว่า ครูมีความเห็นว่า ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมกับการเป็นแหล่งเรียนรู้ ระดับประถมศึกษา ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีแนวคิดที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เป็นเจ้าของการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นและความสนใจในการเรียนรู้ อยากมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยจะไม่รู้สึกว่าคุณบังคับ จึงได้ให้นักเรียนเลือกเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างอิสระ สอดคล้องกับความเห็นของ Edward Deci and Richard Ryan (1985) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลได้รับอิสระในการเรียนรู้ หรือ แสวงหาบางอย่างด้วยตนเอง จะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจภายในที่ทำให้ทำสิ่งนั้น ๆ ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งยังสอดคล้องกับ วรพงษ์ ผูกภู (2561) ที่กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ คือ แหล่งข้อมูลความรู้ ทั้งตัวบุคคล สถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสบการณ์ ที่จะทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ได้ทำศูนย์การเรียนรู้ให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยในการเรียนรู้ คือ นอกจากจะคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้สถานที่ ลดความเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุแล้ว ยังทำให้นักเรียนรู้สึกมั่นใจและสบายใจที่จะมาเรียนรู้ เพราะในแต่ละกิจกรรมไม่มีการตัดสินผิดถูก เป็นพื้นที่ที่สามารถเรียนรู้จากความผิดพลาดได้ แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้บางกิจกรรมที่มีการตรวจสอบเรื่องความถูกต้อง ก็เป็นการให้เขียนใส่กระดาษ และเข้ามาตรวจสอบคำตอบที่เขียนไว้ได้เป็นรายบุคคล ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ที่ถูกต้อง ประกอบกับบรรยากาศที่ผ่อนคลาย

6.2 กิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เข้าใช้ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีความสุขกับการเรียนวิทยาศาสตร์มากขึ้น มีเจตคติที่ดีในวิชาวิทยาศาสตร์ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมและต้องการกลับมาใช้งานศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์อีก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า มีหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

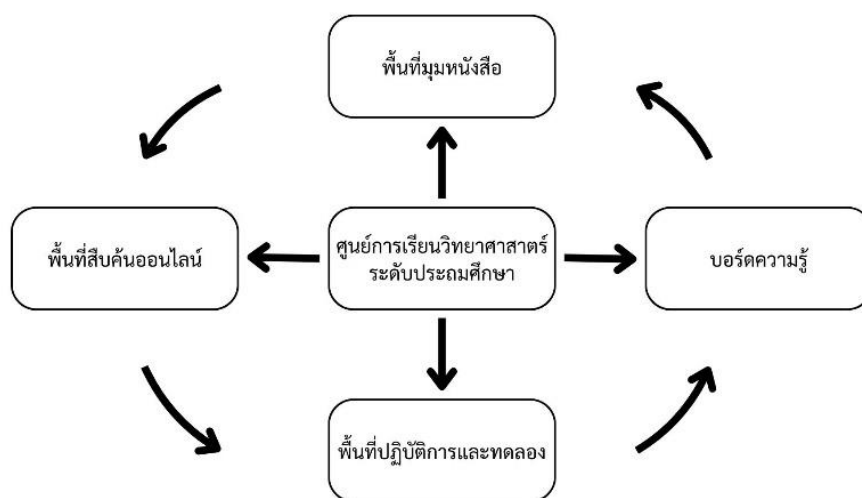
6.2.1 กิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นไปตามแนวคิด Active Learning ที่เน้นให้นักเรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการได้ลงมือปฏิบัติ ใช้ทักษะการคิดที่นำไปสู่การแก้ปัญหาผ่านรูปแบบของเกม/การทดลอง/กิจกรรม ที่ทำให้นักเรียนมีโอกาสในการคิด ออกแบบ แก้ปัญหา ศึกษาค้นคว้า

6.2.2 การออกแบบกิจกรรมได้คำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียน เนื่องจากการเรียนรู้ของเด็ก ระดับประถมศึกษา ที่อยู่ในวัย 6 – 12 ปี จะเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 สำหรับช่วยกระตุ้นการทำงานของสมอง การออกแบบกิจกรรมจึงเน้นการเคลื่อนไหวและลงมือปฏิบัติให้นักเรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้ได้เต็มที่ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Piaget (1952) ที่ระบุว่า เด็กในช่วงวัย 6 – 12 ปี อยู่ใน Concrete Operational Stage สามารถใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้และแก้ปัญหา

6.3 การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จากผลการวิจัย พบว่า ครูมีความต้องการให้มีผู้ดูแลภายในศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ แม้เป็นศูนย์การเรียนรู้แบบเปิดที่ให้เรียนรู้อย่างอิสระ นั้นเพราะ ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นเป็นศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กเล็กที่บางครั้งต้องได้รับคำแนะนำ ทั้งการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ การอ่าน ความเข้าใจในเนื้อหาของกิจกรรม รวมถึงการต้องการความช่วยเหลือใน

เรื่องอื่นๆ รวมถึงการป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จึงมีความจำเป็นต้องมีผู้ดูแลศูนย์การเรียนรู้ โดยผู้ดูแลนอกจากจะต้องเข้าใจพัฒนาการการและมีความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์แล้ว ยังต้องคอยเป็นโค้ชที่ให้คำแนะนำกับนักเรียนเป็นรายกลุ่ม/รายบุคคลเพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น สอดคล้องกับความเห็นของ นนทลี พรธาดาวิทย์ (2559) ที่กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมตามแนว Active learning ครูมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เป็นฝ่ายสนับสนุนที่จะทำให้ นักเรียนสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น

7. องค์ความรู้ใหม่

จากแผนภาพที่ได้แสดงถึงองค์ประกอบหลักของศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย พื้นที่ปฏิบัติการและทดลอง พื้นที่มุมหนังสือ บอร์ดความรู้ พื้นที่สืบค้นออนไลน์ เส้นลูกศรแสดงการเชื่อมโยงระหว่างแต่ละพื้นที่เพื่อให้เห็นกระบวนการการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และเป็นพื้นที่ที่นักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้มากขึ้น เนื่องจากจะช่วยให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

8.1.2 โรงเรียนควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ สร้างศูนย์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานเหมาะสำหรับการเรียนรู้

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จะต้องมีการวางแผนการดำเนินการและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้กับคณะกรรมการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

8.2.2 ร่วมมือกับโรงเรียนหรือหน่วยงานต้นสังกัด เนื่องจากต้องมีการสนับสนุนในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ ด้านอุปกรณ์ ด้านสถานที่

8.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

8.3.1 รูปแบบ เนื้อหา และกิจกรรมที่จะจัดทำในศูนย์การเรียนรู้ต้องมีความเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย อยู่ในระดับที่ไม่ง่ายเกินไปและไม่ยากเกินไปเพื่อให้เด็กเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

8.3.2 เนื้อหาความรู้ในศูนย์การเรียนรู้ควรเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ส่งเสริมขอบเขตของความรู้ให้กว้างมากขึ้น

8.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.4.1 วิจัยและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้อื่น ๆ ในโรงเรียน หรือร่วมพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานภายนอก เพื่อให้ศูนย์การเรียนรู้มีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8.4.2 ศึกษาและพัฒนาสื่อโดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ เพื่อให้สื่อที่จัดในศูนย์การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

8.4.3 พัฒนากิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. (2539). **นวัตกรรมการศึกษา ในเอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสาร หน้า 9-15**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2559). **การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning**. กรุงเทพฯ : ทริปปิ้ลเอ็ดดูเคชั่น.
- วรพงศ์ ผูกู่. (2561). **องค์ประกอบการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้**. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2566. จาก <https://www.randdcreation.com/content/>
- สิรินภา กิจเกื้อกูล. (2565). **การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์**. พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เสริมศรี ไชยสร. (2541). **พื้นฐานการสอน**. เชียงใหม่ : ลานนาการพิมพ์.
- อักษรเจริญทัศน์. (2562). **วิชาวิทยาศาสตร์ หนึ่งในวิชาสำคัญที่มีบทบาทต่อสังคมโลก**. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2566. จาก <https://www.aksorn.com/ac1-science-important-to-the-global-society>
- Edward Deci and Richard Ryan. (1985). **Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior**. New York : Springer Nature.
- Jean Piaget. (1954). **The Construction of Reality in the Child**. New York : Basic Books.

ความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน*
NEEDS FOR USING E-LEARNING IN TEACHING AND LEARNING OF TEACHERS
AND STUDENTS, MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY ISAN CAMPUS

วิทูล ทาชา¹, เอกชาตรี สุขเสน²
Witoon Thacha¹, Akchatree Suksen²
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Isan Campus^{1,2}
Email : witoon.tha@mbu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี - ปริญญาเอก จำนวน 250 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านเนื้อหาหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ ด้านบุคลากร และ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุน ตามลำดับ 2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้แก่ การเรียนรู้ต้องควบคู่กับการปฏิบัติจริง การเรียนการสอน E-learning ทางมหาวิทยาลัยสามารถจัดทำได้ แต่ก็ต้องมีเวลาหรือช่วงเวลาที่นักศึกษาและอาจารย์ได้พบปะกัน เพื่อทำความรู้ความเข้าใจในการเรียนบ้าง ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และความเป็นปัจเจกของผู้เรียน ซึ่งเราสามารถมอบหมายงานให้ผู้เรียนศึกษาผ่าน E-learning แล้วมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียนที่เรียกว่าเป็นการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน flipped classroom จะดีต่อการสอน แต่ไม่เห็นด้วยถ้าจะไม่เข้าชั้นเรียนเลย การเรียนรู้ผ่าน E-learning เป็นสิ่งที่ดีที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามอัธยาศัย ตามศักยภาพของตน

คำสำคัญ : ความต้องการในการใช้งาน; E-Learning; การเรียนการสอน

ABSTRACT

The objectives of the research were 1) to study the need for using E-Learning in teaching and learning of lecturers and students of Mahamakut Buddhist University, Isan Campus and 2) to study the suggestions on E-Learning in teaching and learning of lecturers and students of Mahamakut Buddhist University, Isan Campus. The sample group consisted of 250 lecturers and undergraduate-doctoral students. The instruments were questionnaires. The statistics used were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that 1) The need for using E-Learning in teaching and learning of lecturers and students of Mahamakut Buddhist University, Isan Campus was at a high level overall when considering each aspect, ranked from most to least, namely, course content, web-based teaching system, personnel, and infrastructure and support, respectively. 2) Suggestions on E-Learning in teaching and learning of lecturers and students of Mahamakut Buddhist University, Isan Campus were: Learning must be combined with actual practice. The university can organize E-learning teaching and learning, but there must be time or period for students and lecturers to meet to gain some understanding of the learning and respond to the needs of the learners. and the individuality of the learner, which we can assign work for the learner to study through E-learning and then come to exchange knowledge in the classroom, which is called flipped classroom learning, it will be good for teaching, but I don't agree if we don't attend class at all. Learning through E-learning is a good thing that helps promote learning and the learner can learn at their own leisure, according to their potential.

Keywords : Needs for using; E-Learning; teaching and learning

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

อีเลิร์นนิ่ง (E-learning) เป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการเสาะแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอนที่มีจุดมุ่งหมายที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ในยุคสังคมความรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ความรู้เป็นปัจจัยหลักในการเสริมสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ยั่งยืน การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ การเจริญเติบโตของการเรียนการสอนออนไลน์ การสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงสังคมก้าวเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of Things: IOT) (White Space Cloud, 2559) โดยในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างมุ่งสร้างสังคมใหม่ให้เป็นสังคมที่ใช้ความรู้เป็นฐาน (Knowledge Based Society) (กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์, 2553) เพื่อเร่งสร้างบุคลากรที่ความรู้ความสามารถและคุณภาพเพื่อการแข่งขันในตลาดโลก ดังนั้นการเรียนรู้แบบออนไลน์ (e-learning) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology) จึงเป็น

การเรียนรู้แบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาการศึกษา เรียนรู้ และฝึกอบรมบุคลากร เนื่องจากการเรียนแบบออนไลน์ (E-Learning) มีความยืดหยุ่นสูง (จินตวิรั คคล้ายสังข์, 2553) ซึ่งอีเลิร์นนิ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วยระบบย่อย ๆ หลายระบบทำงานร่วมกัน โดยผู้พัฒนาสร้างไว้ในระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS) ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์ประยุกต์ขนาดใหญ่ที่ทำหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่ขั้นตอนลงทะเบียนเรียนจนกระทั่งอนุมัติผลการเรียน เป็นระบบที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ดังทัศนะของ Marc (2001) ที่กล่าวว่า อีเลิร์นนิ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนแนวคิดปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือการเรียนการสอน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ และเป็นการศึกษาตลอดชีวิตทั้งในระบบและนอกระบบ และดังทัศนะของ Charmonman (2009) ที่กล่าวว่า ในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมีความก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วและจะยังคงพัฒนาต่อไปอีกอย่างไม่หยุดยั้ง ในแง่ของการศึกษาสมัยใหม่ก็มีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเข้าไปช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้คนที่ทั้งหลาย ที่ไม่ว่าจะอยู่แห่งใดในโลกก็สามารถเรียนได้ทันกันหมด เพียงนั่งอยู่ที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ การศึกษาไม่จำเป็นต้องได้มาจากห้องเรียนเท่านั้น แต่อาจจะได้มาจากวิธีอื่น ๆ โดยอาจจะมาจากอีเลิร์นนิ่ง (E-learning) เอ็มเลิร์นนิ่ง (M-learning) ยูเลิร์นนิ่ง (U-learning) และกูเลิร์นนิ่ง (gool-learning) ที่จะส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของคนในยุคปัจจุบัน ที่ต้องการความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อการเรียนรู้และการตัดสินใจ สิ่งเหล่านี้ยังรวมถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งนานาทัศนะดังที่กล่าวมาข้างต้น มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล โดย The Secretariat of the Senate (2014) ได้กำหนดนโยบายที่นอกจากจะมุ่งพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอนแล้ว ยังมุ่งให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนทางไกล การเรียนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น รวมทั้งปรับระบบการประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีผลงานวิจัยที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของอีเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เช่น งานวิจัยของ Chan-in, et al. (2014) ที่ทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้เรื่องการแพร่กระจายนวัตกรรมทางการศึกษา” เพื่อพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ เรื่องการแพร่กระจายนวัตกรรมทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพไม่น้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ทำนองเดียวกับ Chanprasert, et al. (2011) ที่ทำการวิจัยเรื่อง “สื่อการสอนรายวิชาต้นแบบระบบ E-Learning เพื่อพัฒนาสมรรถนะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” เพื่อพัฒนาสื่อการสอนรายวิชาต้นแบบระบบ E-Learning เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

บทเรียนออนไลน์ (E-Learning) ได้ถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนทั้งเป็นบทเรียนหลัก และเป็นบทเรียนเสริม ได้รับความนิยมน้อยกว่าแพร่หลายในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้เป็นอย่างดี เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียน

สามารถเข้าเรียนได้ตามความสมัครใจทุกที่ทุกเวลา รวมถึงยังเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มีความต้องการจะสร้างระบบ E-Learning ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาระบบ E-Learning ต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำระบบ E-Learning ในการเรียนการสอน ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญในการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
- 2.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานทราบความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา
- 3.2 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ได้แก่อาจารย์และนักศึกษา จำนวน 739 รูป/คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คืออาจารย์และนักศึกษา จำนวน 250 รูป/คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหาหลักสูตร 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุน 4) ด้านระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ IOC ระหว่าง 0.50 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1)

ผู้วิจัยขอหนังสือจากรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตอีสาน ถึงผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตอีสาน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในชั้นเรียนช่วง ระยะเวลาเรียน พักฉันทเพล/รับประทานอาหาร และส่งแบบสอบถามในเฟซบุ๊กส่วนตัวของนักศึกษาที่ไม่ ได้มาเรียนในเวลาที่แจกแบบสอบถาม รวมทั้งส่งเอกสารทางเฟซบุ๊กส่วนตัวของนักศึกษาซึ่งไม่ได้เข้า ชั้นเรียน เนื่องจากจบ Coursework แล้ว 3) รวบรวมแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาดำเนินการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ข้อเสนอแนะต่าง ๆ สรุปผลเป็นความเรียง

5. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ ดังนี้

5.1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของ อาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตอีสาน โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตอีสาน

ความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียน การสอนของอาจารย์และนักศึกษา	ระดับความต้องการ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1 ด้านเนื้อหาหลักสูตร	4.21	0.59	1	มาก
2 ด้านบุคลากร	3.95	0.74	3	มาก
3 ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุน	3.94	0.74	4	มาก
4 ด้านระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ	4.06	0.73	2	มาก
รวมเฉลี่ย	4.04	0.66		มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของ อาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตอีสาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.66) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านเนื้อหา หลักสูตร ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.59) รองลงมาได้แก่ ด้านระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.73) ด้านบุคลากร ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.74) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุน ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.74) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1) ด้านเนื้อหาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่าน ต้องการให้มหาวิทยาลัยมีการใช้ E-learning เพื่อเสริมประสิทธิภาพการเรียนในปัจจุบัน รองลงมา คือ

มีองค์ความรู้ไว้เป็นศูนย์กลางเพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นหาและสอบถามเพิ่มเติมได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีรูปแบบหน้าจอของแต่ละบทเรียนเป็นมาตรฐานเดียวกันทำให้เข้าใจง่าย

2) ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์มีความสะดวกและง่ายต่อการใช้งาน รองลงมา คือ มหาวิทยาลัยจัดเตรียมโปรแกรม E-learning บนเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะ เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้งาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความรวดเร็วในการเข้าใช้อินเทอร์เน็ตผ่านเครือข่าย WiFi ของมหาวิทยาลัย

3) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน รองลงมา คือ โครงสร้างเนื้อหาชัดเจน ถูกต้องตามหลักสูตร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เนื้อหาวิชาสอดคล้องครอบคลุมวัตถุประสงค์

4) ด้านระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ประหยัดงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร รองลงมา คือ ผู้เรียนสามารถเรียนได้สะดวกรวดเร็วในทุกพื้นที่ที่สามารถเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการจูงใจให้ผู้เรียนใคร่รู้ ตลอดจนสามารถควบคุมติดตามผลการเรียนของผู้เรียนอย่างใกล้ชิดผ่าน E-learning

5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการใช้งาน E-learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตอีสาน พบว่าด้านเนื้อหา หลักสูตร การเรียนรู้ต้องควบคู่กับการปฏิบัติจริง ด้านบุคลากร การเรียนการสอน E-learning ทางมหาวิทยาลัยสามารถจัดทำได้ แต่ก็ต้องมีเวลาหรือช่วงเวลาที่นักศึกษา และอาจารย์ได้พบปะกัน เพื่อทำความเข้าใจความเข้าใจในการเรียนบ้าง ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุน ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และความเป็นปัจเจกของผู้เรียน ซึ่งเราสามารถมอบหมายงานให้ผู้เรียนศึกษาผ่าน E-learning แล้วมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียนที่เรียกว่าเป็นการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน flipped classroom จะดีต่อการสอน แต่ไม่เห็นด้วยถ้าจะไม่เข้าชั้นเรียนเลย ด้านระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ การเรียนรู้ผ่าน E-learning เป็นสิ่งที่ดีที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามอัธยาศัย ตามศักยภาพของตน

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

6.1 ความต้องการในการใช้งาน E-learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตอีสาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์และนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยมีระบบ E-learning ซึ่งเป็นระบบที่มีความสามารถบรรจุเนื้อหาวิชาบทเรียนเพื่อใช้เสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ไว้เป็นศูนย์กลางเพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นหาและสอบถามเพิ่มเติมได้ สามารถเรียนซ้ำได้ทุกที่ทุกเวลาหากไม่เกิดความเข้าใจ สามารถหยุดเรียนชั่วคราวและกลับมาเรียนต่อได้อีกในภายหลัง ใช้สื่อประกอบที่ไม่ใช้เวลาโหลตนานเกินไป มีระบบการเก็บและสรุปคะแนนที่เข้าใจง่ายและถูกต้อง มีรูปแบบเทคนิคการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยข้อความภาพและเสียงที่สื่อได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ท่านต้องการเรียนผ่านระบบ E-learning เพื่อ

ประหยัดเวลา/ค่าใช้จ่าย/ช่วยลดปริมาณการใช้กระดาษ มีเอกสารประกอบการเรียนรู้ (e-Book) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นหาและดาวน์โหลดได้ มีแบบทดสอบทั้งก่อนและหลังเรียนทดสอบสามารถเปรียบเทียบได้ และมีรูปแบบหน้าจอของแต่ละบทเรียนเป็นมาตรฐานเดียวกันทำให้เข้าใจง่าย

ด้านเนื้อหาหลักสูตร การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขต อีสานที่สำคัญ คือ 1) การนำเอาแนวคิดของอีเลิร์นนิ่งมาใช้จัดงานจัดกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย มีการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทั้ง facebook, line, และ website 2) การนำเอาอีเลิร์นนิ่งมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น อาจารย์และนักศึกษาเกิดช่องทางที่จะศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อย่างหลากหลายช่องทาง หลายรูปแบบ 3) การให้ความสำคัญกับการพัฒนาห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์ จากเดิมที่มีเพียงห้องเดียว ตอนนี้มีเพิ่มขึ้นอีก 1 ห้อง สามารถจัดการเรียนการสอนได้ อย่างสะดวก และมีระบบ Wi-Fi ที่ครอบคลุมทั้งวิทยาเขต และ 4) พัฒนาการบริหารจัดการวิทยาเขต ให้เป็นระบบและมีระเบียบมากขึ้น เนื่องจากมีการนำระบบการบริการการศึกษา (Vision Net) มาใช้ ช่วยในการจัดการฐานข้อมูลด้านทะเบียนนักศึกษา และงานการเงิน ทำให้บริการนักศึกษาได้อย่าง รวดเร็ว มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Irwin, Ball, Desbrow and Leveritt (2012) เรื่อง Students' perceptions of using facebook as an interactive learning resource at university ที่แสดงให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร (ICT) กับการเรียนการสอนในการเรียนรู้ในยุคใหม่ ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาท ของตนเอง จากการเป็นผู้รับความรู้อย่างเดียว มาเป็นทั้งผู้แสวงหาความรู้ ผู้สร้างความรู้ ผู้เผยแพร่ ความรู้ ผ่านทางการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสังคมแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ด้านบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากอาจารย์และนักศึกษาได้ตอบ แบบสอบถามทำให้กระตือรือร้นที่จะใช้ระบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นจำนวน มาก มีความต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดเตรียมโปรแกรม E-learning บนเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะ เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้งาน การใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์มี ความสะดวกและง่ายต่อการใช้งาน ความทันสมัยของข้อมูลที่นำเสนอบนเว็บไซต์ มหาวิทยาลัย จัดเตรียมหน่วยงานเพื่อให้บริการตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับการใช้งาน E-Learning ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ “การได้ใจ” จากงานวิจัยถือว่าเป็นแรงกระตุ้นที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ดีตามมา และจะก่อให้เกิด เป็นทีมผู้ร่วมแรงร่วมใจพัฒนาเพื่อการพัฒนาแบบ “เต็มใจ” มีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงความ ต้องการในการใช้งาน E-Learning ร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมกันปฏิบัติ ทุกขั้นตอนของการแสดงออกอย่างอิสระ ก่อให้เกิดการทำงานที่มีความสุข ได้ทำในสิ่งที่ตนเองชอบ ความเป็นกันเองของบุคลากรทุกฝ่ายย่อมนำมาซึ่งความเป็นชุมชนการเรียนรู้ “ครูเพื่อศิษย์” ได้อย่าง แท้จริงดังที่คณะของ Panich (2012) ที่กล่าวว่า ในยุคการเรียนการสอนที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงใน ทิศทางที่ถูกต้อง ต้องเริ่มทำในสิ่งที่พิจารณาแล้วว่ามีความคุ้มค่าเพียงพอ การเริ่มนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยเฉพาะบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (E-Learning) มาใช้เป็นสิ่งจำเป็น จึงต้องตั้งคำถามเชิง คุณค่าว่า “มหาวิทยาลัยดำรงอยู่เพื่ออะไร ทำไมจึงต้องมีมหาวิทยาลัยนี้ ไม่มีได้ไหม” “เมื่อมีอยู่ต้อง ทำอะไรให้แกสังคม แก่ชุมชน” “อย่างไรจึงจะเรียกว่าทำหน้าที่ได้ดี นำภาคภูมิใจ” และ “เราจะ ช่วยกันทำให้มหาวิทยาลัยของเราทำหน้าที่ได้ดีเช่นนั้นได้อย่างไร” จากคำถามทั้งหมดนั้น เมื่อ พิจารณาโดยถ่วงแท้แล้วคำตอบที่ได้ไม่หนีไปจากความมีคุณค่าต่อศิษย์ ต่อการสร้างอนาคตให้แก่ นักศึกษาของเราแก่นุชนรุ่นหลัง

ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เกิดจากอาจารย์และนักศึกษาต้องการให้ E-Learning มีโครงสร้างเนื้อหาชัดเจน ถูกต้องตามหลักสูตร เนื้อหา มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ภาษาที่ใช้เหมาะสมชัดเจน ถูกต้องสามารถสื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงและเข้าใจ เหมาะสมกับบริบทของเนื้อหา ลำดับเนื้อหาและแบบฝึกได้เหมาะสม กลยุทธ์การประเมินผลเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ เนื้อหาของบทเรียนจัดลำดับอย่างเป็นระบบและเป็นมาตรฐานเดียวกันทำให้ เข้าใจง่าย เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชา น่าเชื่อถือ มีความทันสมัย การอธิบายเนื้อหา มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ความเหมาะสมในการตั้งคำถาม คำตอบของแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน และ เนื้อหาวิชาสอดคล้องครอบคลุมวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับสุพรรณา เอี่ยมสะอาด (2552) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพฤติกรรมและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อเพื่อ การศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัย เอเชียอาคเนย์ พบว่า มีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาตาม วัตถุประสงค์เพื่อการติดต่อสื่อสารมากที่สุดลงมา คือ ด้านวัตถุประสงค์เพื่อการค้นคว้า เท่ากันกับด้าน วัตถุประสงค์เพื่อการเรียน 2) พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ โดยรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มี พฤติกรรมการใช้อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการติดต่อสื่อสารมากที่สุด รองลงมา คือ ด้าน วัตถุประสงค์การใช้ด้านความบันเทิงส่วนบุคคล และด้านการศึกษา 3) ความต้องการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก

ด้านระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะอาจารย์ และนักศึกษา ต้องการนำเอาความรู้ที่มีอยู่เดิมของตน พัฒนารูปแบบการถ่ายทอดให้สอดคล้องกับ ระบบการเรียนการสอนผ่านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ประหยัดงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการ พัฒนาการทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร ผู้เรียนสามารถเรียนได้สะดวกรวดเร็วในทุกพื้นที่ที่สามารถ เชื่อมต่อเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตได้ เพิ่มช่องทางในการติดต่อประสานงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การ ทำงาน ประสบการณ์ ความรู้ ความคิดเห็น และกิจกรรมร่วมกันบนเครือข่ายการเรียนรู้ได้ พัฒนา ความรู้ ทักษะ และความคุ้นเคยกับการใช้งานเทคโนโลยีเป็นฐานการเรียนรู้และการปฏิบัติงานด้วย ตนเองตามกระแสสังคมแห่งโลกยุคปัจจุบัน เข้าถึงและเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ องค์ความรู้ที่จำเป็นและ มีความสำคัญสำหรับการปฏิบัติงาน ทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรมีทางเลือกและโอกาสในการพัฒนา ตนเองอย่างทั่วถึงเพิ่มมากขึ้น เตรียมบทเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบัน ให้อยู่ในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็น ผู้ที่มีความสามารถในการจูงใจให้ผู้เรียนใคร่รู้ ตลอดจนสามารถควบคุม ติดตามผลการเรียนของผู้เรียน อย่างใกล้ชิดผ่าน E-Learning และสร้างกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ร่วมกันปฏิบัติเพื่อให้เกิดความ แตกฉานในองค์ความรู้ของเนื้อหาที่กำลังศึกษาอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับพนิดา หนูทวี (2560) ได้ทำวิจัย เรื่อง ความต้องการในการใช้งาน e-learning ในการเรียนการสอนของนักศึกษาและอาจารย์ระดับ มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความต้องการในการใช้งาน e-learning ในการเรียน การสอนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ ส่วนอาจารย์มีความต้องการในการใช้งาน e-learning ในการเรียน การสอนอยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านโครงสร้าง พื้นฐานและการสนับสนุน และ 4) ด้านระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ อีก 3 รายการอยู่ในระดับมาก

คือ 1) ด้านการประกันคุณภาพ การเรียนการสอนผ่านเว็บ 2) ด้านการจัดการธุรกิจ และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล

6.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตอีสาน มีข้อเสนอแนะที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้ต้องควบคู่กับการปฏิบัติจริงจะมีแต่ทฤษฎีอย่างเดียวไม่ได้ ควรใช้เวลาหรือช่วงเวลาที่นักศึกษาและอาจารย์ได้พบปะกัน เพื่อทำความเข้าใจในการเรียนบ้าง ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และความเป็นปัจเจกของผู้เรียนได้ สามารถมอบหมายงานให้ผู้เรียนศึกษาผ่าน E-learning แล้วมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียนที่เรียกว่าเป็นการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน flipped classroom จะได้ผลดีต่อการเรียนการสอน แต่ไม่เห็นด้วยถ้าจะไม่เข้าชั้นเรียนเลย การเรียนรู้ผ่าน E-learning เป็นสิ่งที่ดีที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามอัธยาศัย ตามศักยภาพของตน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าระบบการศึกษาของไทยยังอิงกับวัฒนธรรมประเพณีของไทยอย่างแนบแน่นที่นักเรียนนักศึกษาให้ความเคารพอาจารย์ อาจารย์มีความมุ่งมั่นตั้งใจถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ ทำให้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน แม้บทเรียนออนไลน์จะสะดวกในการเข้าศึกษาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตทุกที่ทุกเวลา แต่ถ้าขาดการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็จะไม่เต็มประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วิบูล ทาชา, พระครูสุธีจริยวัฒน์ และ รัฐสภา พงษ์ภิญโญ (2561) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาอีเลิร์นนิ่งเพื่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในมหาวิทยาลัย มหาสารคาม วิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตอีสาน: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า การพัฒนาอีเลิร์นนิ่ง ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสได้รับการแบ่งปันความรู้จากผู้พัฒนาอีเลิร์นนิ่งจากการซักถามอยู่เสมอ มีโอกาสได้รับฟังความคิดเห็นคำวิจารณ์จากการอบรมพัฒนาอีเลิร์นนิ่ง มีความคิดที่จะปรับปรุงบทเรียนให้ดียิ่งขึ้นเมื่อมีผู้แนะนำ การพัฒนาอีเลิร์นนิ่งให้สัมฤทธิ์ผลผู้บริหารต้องมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีจิตใจใฝ่เรียนรู้มีประเด็นความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ การศึกษาดด้วยตนเอง มีความสามารถในการเข้าใจเนื้อหาและขั้นตอนได้ด้วยตนเอง มีศักยภาพในการสร้างบทเรียนที่พัฒนามาจากโปรแกรมอื่นได้ มีความมั่นใจว่าจะสามารถสร้างบทเรียนที่สมบูรณ์ได้ด้วยตัวเอง มีความประสงค์ที่จะพัฒนาบทเรียนในรายวิชาอื่น ๆ ที่ตนเองสอนอยู่ประจำ มีทัศนคติว่าความรู้ที่ดีต้องมาจากการลงมือปฏิบัติ ซึ่งความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นดังกล่าว เป็นผลสืบเนื่องจากการที่ผู้วิจัยใช้แนวคิดการมาบรรจบกันของธารสองสาย คือสายปฏิบัติการ และสายวิชาการ ทำให้เกิดการร่วมคิด ร่วมแสดงทัศนะในการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่งสะท้อนถึงสิ่งที่ผู้ปฏิบัติประสงค์จะให้มีการพัฒนา ซึ่งแนวคิดการมาบรรจบกันของธารสองสายนี้ สอดคล้องกับทัศนะของ Sarrattana (2015) ที่ว่า “ทฤษฎีหากไม่นำไปปฏิบัติก็เปล่าประโยชน์ การปฏิบัติหากไม่มีทฤษฎีมาเสริมด้วย ก็เสมือนคนตาบอด ไปไหนได้ไม่ไกล วนเวียนอยู่แต่วิธีการเดิม ๆ”

7. องค์ความรู้ใหม่

ความต้องการในการใช้ E-Learning ที่เกิดขึ้นกับมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตอีสานที่สำคัญ คือ 1) การนำเอาแนวคิดของอีเลิร์นนิ่งมาใช้จัดงานจัดกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย มีการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทั้ง facebook, line, และ website 2) การนำเอาอีเลิร์นนิ่งมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น อาจารย์และนักศึกษาเกิดช่องทางที่จะศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างหลากหลายช่องทางหลายรูปแบบ 3) การให้ความสำคัญกับการพัฒนาห้องปฏิบัติการ

คอมพิวเตอร์ จากเดิมที่มีเพียงห้องเดียว ตอนนี้มีเพิ่มขึ้นอีก 1 ห้อง สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างสะดวก และมีระบบ Wi-Fi ที่ครอบคลุมทั้งวิทยาเขต และ 4) พัฒนาการบริหารจัดการวิทยาเขตให้เป็นระบบและมีระเบียบมากขึ้น เนื่องจากมีการนำระบบบริการการศึกษา (Vision Net) มาใช้ช่วยในการจัดการฐานข้อมูลด้านทะเบียนนักศึกษา และงานการเงิน ทำให้บริการนักศึกษาได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Irwin, Ball, Desbrow and Leveritt (2012) เรื่อง Students' perceptions of using facebook as an interactive learning resource at university ที่แสดงให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) กับการเรียนการสอนในการเรียนรู้ในยุคใหม่ ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเอง จากการเป็นผู้รับความรู้อย่างเดียว มาเป็นทั้งผู้แสวงหาความรู้ ผู้สร้างความรู้ ผู้เผยแพร่ความรู้ผ่านทางการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสังคมแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สามารถสรุปเป็นแผนภาพความต้องการใช้งานอีเลิร์นนิ่งในวิทยาเขตอีสาน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ภาครัฐควรให้ความสำคัญและส่งเสริม การใช้อีเลิร์นนิ่งเพื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างจริงจัง เนื่องจากการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นี้ พบว่าประเทศต่าง ๆ ที่ได้รับการจัดอันดับระดับการศึกษาเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก ส่วนใหญ่ได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนในการศึกษาเพื่อพัฒนาคนในชาติ ส่งเสริมให้คนในชาติใช้อินเทอร์เน็ต ส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีอย่างกว้างขวาง นักเรียนนักศึกษาสามารถเข้าถึงการเรียนรู้แบบอีเลิร์นนิ่งทางอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงได้อย่างง่ายดาย

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ควรส่งเสริมให้อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนทำบทเรียนออนไลน์รูปแบบอีเลิร์นนิ่งในรายวิชาที่บรรยาย ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัย แต่ทั้งนี้ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยจะต้องให้การสนับสนุนในด้านการจัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านการวิจัยให้กับคณาจารย์เหล่านั้นด้วย

8.2.3 อาจารย์ที่มีบทเรียนออนไลน์แล้วควรร่วมมือกันพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่งของตนเองต่อไป เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืนให้มีบทเรียนที่ทันสมัยอยู่เสมอ และสามารถต่อยอดการพัฒนาไปสู่รายวิชาอื่น ๆ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 การวิจัยเพื่อพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่งร่วมกันควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เพราะการร่วมมือกันทำงานเป็นทีมนำมาซึ่งความสามัคคีต่างคนคอยช่วยเหลือกัน จะทำให้การพัฒนาประสบความสำเร็จและถือเป็นบันไดสู่ความสำเร็จขั้นแรกคือทัศนคติเชิงบวกของผู้วิจัย ซึ่งหมายถึง ผู้วิจัยควรมีทัศนคติที่ดีและเปิดใจยอมรับเกี่ยวกับหลักการการมีส่วนร่วม ทุกคนจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของรายวิชาาร่วมกัน

8.3.2 ควรทำวิจัยเปรียบเทียบความต้องการในการใช้งาน E-Learning ในการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานกับวิทยาเขตอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยเดียวกัน และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในประเทศไทย

9. บรรณานุกรม

- กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์. (2553). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความสำเร็จของระบบการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งสำหรับสถาบันอุดมศึกษา ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตวีร์ คล้ายสังข์. (2553). โครงการวิจัยรูปแบบเว็บไซต์และรูปแบบบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่งในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- พนิดา หนูทวี. (2560). ความต้องการในการใช้งาน e-learning ในการเรียนการสอนของนักศึกษาและอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี. 11(24). 32-42.

- วิฑูล ทาชา, พระครูสุธีจริยวัฒน์ และ รัฐสภา พงษ์ภิญโญ. (2561). การพัฒนาอีเลิร์นนิ่งเพื่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์**. 20(1). 139-150.
- สุพรรณา เอี่ยมสะอาด. (2552). การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Chan-in, J., Lertpongsombat, I., & Atisabda, W. (2014). A development of web-based instruction courseware based on knowledge management process in diffusion of innovation in education. **Journal of education faculty of education, Prince of Songkla University, Pattani campus**. 25(2). 129-140.
- Chanprasert, S., Tuamsuk, K., & Soodpakdee, D. (2011). E-Learning courseware prototype for information literacy competency development of undergraduate students. **Journal of Information Science**. 29(2). 9-27.
- Charmonman, S. (2009). **E-learning M-learning and U-learning**. In a lecture “E M U-Learning and Educational technology in the next decade. Chonburi : Burapha University.
- Irwin C., Ball L., Desbrow B., & Leveritt M. (2012). Students’ perceptions of using facebook as an interactive learning resource at university. **Australasian Journal of Educational Technology**. 28(7). 1221-1232.
- Marc, R. J. (2001). **E-Learning: Strategies for Delivering Knowledge in the Digital Age**. United State : McGraw-Hill.
- Panich, W. (2012). **Framework for 21st century learning**. Bangkok : Sodsri-Saridwongso Foundation.
- Sarrattana, W. (2015). **Educational administration research: concept, practice and case study**. 4th ed. Bangkok : Thipayawisut.
- The Secretariat of the Senate. (2014). **Policy statement of cabinet**. Retrieved 30 November 2023. From http://library.senate.go.th/document/mSubject/Ext33/33209_0001.PDF
- White Space Cloud. (2016). **Internet of Things**. Retrieved 20 May 2023. From <http://www.oknation.net/blog/WhiteSpace-Cloud/2015/06/22/entry-1>

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ*
SUPER-LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE OF
UBON RATCHATHANI AND AMNAT CHAROEN

ไอยรรารณ จวบบุญ¹, พงษ์ธร สิงห์พันธ์², ไพวุฒิ ลังกา³
Aiyarawan Chaubboon¹, Pongtorn Singpan², Phaiwut Lungka³
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี^{1,2,3}
Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University^{1,2,3}
Email : aiyarawan2536@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 360 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ต้องมีการการขยายความเข้าใจด้านการปฏิบัติงานและการดำเนินงานให้ครอบคลุมตลอดทั้งองค์กร ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นที่ยอมรับในองค์กร ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเองต้องมีกระตุ้นให้บุคลากรมีความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของตนเองและองค์กร ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการแสดงความคิดอย่างสร้างสรรค์ ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการสร้างภาวะผู้นำตนเองให้บุคลากร ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยการสร้างทีมงาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันระดมความคิดเห็นจนเกิดกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นทีม และด้านการอำนวยความสะดวกให้

เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีรูปแบบการทำงานที่มีมาตรฐานและเป็นระบบ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ; ผู้บริหารสถานศึกษา; แนวทางในการส่งเสริม

ABSTRACT

The objectives of this research article are: 1) to study the level of super-leadership of school administrators, 2) to compare the super-leadership of school administrators, and 3) to explore approaches to promoting the super-leadership of school administrators. The sample group consisted of 360 participants, including school administrators and government teachers under the Ubon Ratchathani and Amnat Charoen Secondary Educational Service Area Office. The data collection tool was a five-point Likert scale questionnaire. The statistics used for data analysis included mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance (One-Way ANOVA) F-test.

The research findings revealed that: 1) the overall super-leadership of school administrators was rated at a high level; 2) comparisons of super-leadership among school administrators based on gender, position, work experience, and school size showed no significant differences; and 3) guidelines for promoting super-leadership indicate that to cultivate self-leadership among personnel, it is essential to expand understanding of operational practices and processes throughout the organization. To serve as effective role models in developing self-leadership, school administrators must exhibit exemplary behaviors that are widely accepted within the organization. Additionally, to encourage personnel to set their own goals, efforts should focus on raising awareness and understanding of both individual and organizational objectives. Furthermore, in fostering a positive mindset, school administrators must demonstrate constructive thinking as role models. They should also actively promote and support the development of self-leadership among staff. In terms of team building, school administrators must create opportunities for all members of the organization to express their opinions and collaborate, thereby fostering teamwork. Finally, to facilitate a culture of self-leadership, school administrators should establish standardized and systematic working methods to ensure that operations are conducted smoothly and effectively.

Keywords : Super-Leadership; School Administrators; Guidelines for promoting

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สถานการณ์ของสังคมโลกปัจจุบันนี้มีความผันผวนในทุกๆ ด้านทั้งทางด้านเศรษฐกิจด้านการเมืองการปกครอง ด้านสังคมและวัฒนธรรม ความผันผวนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาและสร้างความถดถอยให้กับสังคมได้เช่นกัน ด้วยเหตุนี้การศึกษาของชาติจำเป็นต้อง ตระหนักถึงการสร้างกลไกทางการศึกษาที่ชัดเจนและมีสอดคล้องกับความผันผวนที่เกิดขึ้นก็จะ สามารถทำให้รัฐชาติมีสภาพที่จะ “ยืน” อยู่ได้อย่างมั่นคงและจะนำไปให้เกิดความเจริญงอกงามได้ อย่างยอดเยี่ยมหรือก้อยของการศึกษาไทยถึงแม้ว่าการศึกษาไทยจะมีพัฒนาการที่ยาวนานในการ สร้างองค์ความรู้และข้อความรู้ที่นำมาพัฒนาชาติ แต่ในยุคปัจจุบันยัง พบว่า การศึกษายังตอ บโจทย์ของสังคมได้ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร กล่าวตามความเป็นจริง ข้อความรู้ที่เรียกว่าวิชาการสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนานั้นการศึกษาไทยต้องมุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างเหมาะสม ซึ่งสถานศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เต็มความสามารถ เพราะ สถานศึกษาต้องออกแบบและวางแผนการพัฒนาการศึกษาที่ดีและเหมาะสมกับผู้เรียนในยุคสังคม ปัจจุบัน

สถานศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้เยาวชนเรียนรู้และมีทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาในทุก ๆ ด้านให้เป็นไปโดยราบรื่น ท่ามกลางสภาพปัญหาการ จัด การศึกษาต่าง ๆ แต่กลับ พบว่า มีสถานศึกษาจำนวนหนึ่งประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ การศึกษาจนเป็นที่ยอมรับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ความสำเร็จของสถานศึกษาเหล่านี้ พบว่า ผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา สถานศึกษา (วรวิญญา ยินดี และคณะ, 2565) ผู้นำสถานศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนการบริหาร จัดการองค์กร ปฏิรูประบบราชการ ปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้องค์กรนั้นอยู่รอด โดยผู้นำต้องมีการ ร่วมมือกันในการบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยผู้นำสถานศึกษาใหม่ต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่มีภาวะความเป็นผู้นำสูง จึงนำพาสถานศึกษา ฝ่าฝืนกับวิกฤติที่เกิดขึ้นได้ในขณะนี้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องมี ทักษะที่ไม่ใช่เพียงอยู่ในตำแหน่ง หรือทำงานตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น แต่ต้องมีทักษะที่ จะพัฒนาสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จ และเกิดประสิทธิภาพในการ ทำงานมากขึ้น (สุวัฒน์ จุลสุวรรณ และนวรรตน์วีดิ ชินอัครวัฒน์, 2563) อย่างไรก็ตามในการจัด การศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำควรบริหาร ปรับปรุง พัฒนา และ ส่งเสริมวิชาการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้เกิดสภาพที่เอื้อต่อการทำงานของครู ช่วยทำให้คุณภาพ การสอนของครูดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในที่สุด และสถานศึกษาพัฒนาความก้าวหน้าไปสู่ ความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม (อัศนีย์ สุกใจใจ, 2560)

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ คือ ภาวะผู้นำที่ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองสามารถนำ ตนเองได้ โดยผู้นำจะต้องมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการกระตุ้น กำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำเพื่อให้ผู้ ตามสามารถนำตนเองได้ จะเห็นได้ว่าภาวะข้างตนเป็นภาวะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในปัจจุบัน (เทพ รัตน์ ศรีคราม, 2562) ทั้งนี้การพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของสถานศึกษา จะเป็นการนำกระบวนการ ในการบริหารสถานศึกษา 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 2) การแสดงเป็น แบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 3) การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4) การสร้าง

รูปแบบความคิดในทางบวก 5) การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง 6) การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน และ 7) การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง หากผู้บริหารสถานศึกษามีการนำแนวทางภาวะผู้นำเหนือผู้นำของสถานศึกษามาปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมแล้ว เชื่อได้ว่าการบริหารสถานศึกษาจะบรรลุตามวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี (Manz, C.C. and Sims, H.P., 1991)

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 81 โรงเรียนมีข้าราชการครู จำนวน 3,864 คน แบ่งออกเป็นผู้อำนวยการ 154 คน และครูผู้สอน 3,710 คน จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา สมศ. ประจำปีการศึกษา 2563 ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ พบว่า ในภาพรวมตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพต่ำกว่าระดับดี คือ กลุ่มตัวบ่งชี้ขั้นพื้นฐานในหลายตัวบ่งชี้ โดยเฉพาะด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่า มีระดับคุณภาพส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับพอใช้ รวมถึงรายงานผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนแยกตามรายวิชา คือ วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 มีผลการประเมินแยกตามรายวิชา คือ วิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี พบว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับประเทศ นอกจากนี้ จะเห็นว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, 2566) ทั้งนี้การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่อยู่ในระดับมาตรฐานนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ทำหน้าที่กระตุ้น ส่งเสริม และให้คำแนะนำเพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาเกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เพื่อให้ทราบถึงระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และนำผลวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำเหนือ ผู้นำอันจะทำให้เป็นที่ยอมรับจากบุคลากรทางการศึกษาซึ่งจะนำไปสู่การบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผู้นำสถานศึกษาได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน ออกแบบ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

3.2 บุคลากร และครูผู้สอนได้ข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียนที่ดีขึ้น

3.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ได้แนวทางในการกำหนดนโยบาย การส่งเสริม และพัฒนาสถานศึกษาในเขตพื้นที่ให้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 3,864 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, 2566) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 360 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R.V. and Morgan D.W., 1970) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่งในสถานศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 2) ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 3) ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก 5) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง 6) ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน 7) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open ended) หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษาและด้านอื่น ๆ โดยใช้เทคนิค IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 และทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test (Independent Samples) และ F-test (One-way ANOVA)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวม และรายด้าน

คุณลักษณะภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	4.26	0.51	มาก
2. ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	4.25	0.47	มาก
3. ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง	4.28	0.49	มาก
4. ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก	4.27	0.51	มาก
5. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง	4.22	0.51	มาก
6. ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน	4.32	0.45	มาก
7. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง	4.29	0.50	มาก
รวม	4.26	0.38	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.38) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.45) รองลงมา คือ ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.50) ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.49) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.51) ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.51) ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.47) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์พันธกิจ วัตถุประสงค์แผนงานและโครงการของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรมีมาตรฐานในการทำงาน

2) ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแนะนำส่งเสริมให้บุคลากรเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดีโดยการแสดงออกในทางที่ดีเสมอ รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์และอัธยาศัยดี ส่วน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรได้นำพฤติกรรมของตนไปเป็นแบบฉบับในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง

3) ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแนะนำบุคลากรให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของงานที่ปฏิบัติ รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้นสนับสนุนบุคลากรให้ตระหนักถึงเป้าหมายของตนเอง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนช่วยในการวิเคราะห์เป้าหมายของสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ดี

4) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรใช้วิธีการคิดอย่างรอบคอบเพื่อให้มีความมั่นคงทางอารมณ์ ในการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแนะนำบุคลากรให้มีความคิดสร้างสรรค์ในทางที่ถูกต้องเสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการพูดให้เกิดความสร้างสรรค์ในเชิงบวกเสมอและผู้บริหารสถานศึกษาแนะนำหลักการและทฤษฎีในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

5) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการยกย่องบุคลากรอย่างสร้างสรรค์เมื่อมีผลงานที่เด่นชัด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนให้หน่วยงานสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างบรรยากาศภายในหน่วยงานเพื่อให้มีโอกาสในการได้รับการพัฒนาตนเอง

6) ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือผู้บริหารสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการประเมินผลความสำเร็จของทีมงาน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาการทำงานโดยมีการสร้างทีมงานเพื่อสนับสนุนการทำงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีการปรึกษาหารือระหว่างผู้ร่วมงานเพื่อสร้างความร่วมมือ

7) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างวัฒนธรรมให้เกิดภายในสถานศึกษาเพื่อสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รองลงมา คือ บริหารสถานศึกษามีการสร้างระบบความคิดให้บุคลากรเกิดความรักความศรัทธาความประทับใจและมีความผูกพันต่อสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแนะนำการปลูกฝังในเรื่องของระเบียบวินัยที่ควรปฏิบัติในสถานศึกษา

5.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านทั้งหมดไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำ

ตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทดสอบรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe' พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็ก

5.3 ผลการศึกษาแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จากการตอบคำถามปลายเปิดและสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มเติม พบว่า ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรเป็นบุคคลที่สามารถปรับเปลี่ยนตนเองให้พร้อมรับกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง มุ่งส่งเสริมให้บุคลากรมีความเป็นผู้นำตนเองโดยการขยายความเข้าใจ และการปฏิบัติงาน การดำเนินงาน ให้ครอบคลุมตลอดทั้งองค์กร ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรมีพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับในองค์กรพร้อมที่จะส่งเสริมให้บุคลากรได้นำไปเป็นแบบฉบับในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองและยังเป็นตัวอย่างที่ในการเป็นผู้นำตนเอง ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลิกภาพ ซึ่งต้องปลูกฝังให้บุคลากรในองค์กรมีความมั่นใจในตนเอง มีความอดทน และมีวิสัยภาวะทางอารมณ์ที่ดี ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการกระตุ้น สนับสนุน ช่วยเหลือ และดูแลใจให้บุคลากรเพิ่มความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของตนเองและองค์กร เพื่อให้บุคลากรสามารถวางแผนการดำเนินชีวิตวางแผนการดำเนินงานในทุก ๆ กิจกรรมขององค์กร ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับบุคลากรในองค์กรในการแสดงความคิดอย่างสร้างสรรค์หรือพยายามดึงศักยภาพ ด้านความคิดสร้างสรรค์เพื่อบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานขององค์กรอย่างรอบด้าน ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิด ด้านจิตใจ และด้านวัสดุอุปกรณ์รวมถึงด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลให้บุคลากรในองค์กรเกิดความสะดวกในการสร้างภาวะผู้นำตนเอง โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรเริ่มต้นจากการสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรทุกคนไม่ว่าจะเป็นงานที่มีความสำคัญมากน้อยเพียงใดต่อการพัฒนาองค์กร ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ผู้บริหารสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนความคิดกับองค์กรภายนอก และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบุคลากร เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ส่งผลให้สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ความต้องการเพื่อให้เกิดการตั้งเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน มีกระบวนการทำงานเป็นทีม ปรึกษาหารือกันระหว่างผู้ร่วมงาน เกิดการระดมความคิด และมีการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของคนในองค์กร และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกให้เกิดพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้นำตนเอง โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการสร้างระบบความคิดให้บุคลากรให้เกิดความรัก ความศรัทธา ความประทับใจ ความภักดี และความผูกพันต่อองค์กรโดยมีการสร้างมาตรฐานในการทำงาน กำหนดกลวิธีและรูปแบบของการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถดำเนินงานอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ คณะผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุน เป็นแบบอย่างที่ดีเกี่ยวกับการมีภาวะผู้นำให้กับบุคลากรในองค์กร ทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์หรือพยายามดึงศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์เพื่อบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานขององค์กรอย่างรอบด้านโดยการสร้างเจตคติที่ดีต่อบุคลากรและองค์กรใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร โดยเป็นตัวอย่างและปลูกฝังให้บุคลากรทุกคนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรค และสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิด ด้านจิตใจ และด้านวัสดุอุปกรณ์รวมถึงด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับการศึกษาของเรณูกา สุวรรณรัตน์ (2564) ที่ศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารจัดการสถานศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและแนวคิดของผู้คนในสมัยใหม่ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่จึงไม่สามารถบริหารงานได้ด้วยวิธีเดิม ๆ ที่เน้นการสั่งการโดยมีผู้บริหารเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการทั้งหมด แต่ต้องเป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนการทำงานร่วมกันเป็นทีมงานที่เข้มแข็งของบุคลากรในสถานศึกษา และสอดคล้องกับการศึกษาของเทพรัตน์ ศรีคราม (2562) ที่ศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการดูแลเอาใจใส่การทำงานของบุคลากรอย่างใกล้ชิด อำนวยความสะดวกให้ครูสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนาตนเอง และสร้างขวัญกำลังใจอยู่เสมอ

6.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบว่ารายด้านโดยเฉพาด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าเนื่องจากปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันได้มีการพัฒนาตนเองในด้านภาวะผู้นำและผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรในองค์กรมีภาวะผู้นำทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สามารถเรียนรู้ พัฒนาและต่อยอดภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวิจัยของเทพรัตน์ ศรีคราม (2562) สรุปว่าเพศที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อความคิดเห็น และอาจมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาดูแลเอาใจใส่บุคลากรในสถานศึกษาในการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมเท่าเทียม โดยไม่แบ่งแยกเพศเพื่อให้เกิดประโยชน์

สูงสุดในการขับเคลื่อนพัฒนาสถานศึกษาของตนเอง ตามบทบาทของผู้นำที่สามารถก่อให้เกิดสังคมมี
จุดหมายร่วมกันและรวมพลังกันปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามจุดหมาย จำแนกตามตำแหน่ง
โดยรวมและรายด้านทั้งหมดไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
ที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีการเรียนรู้ เพิ่มพูนความรู้และฝึกปฏิบัติการมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานที่
ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้บุคลากรที่มีตำแหน่งแตกต่างกันในองค์กรหรือสถานศึกษามี
ภาวะผู้นำจากการกระจายอำนาจในการบริหารงานเพื่อให้บุคลากรมีความมั่นใจและภาคภูมิใจใน
ภาระงานที่ได้รับมอบหมายจนเกิดเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและเป็นวัฒนธรรมการมีภาวะผู้นำ
เหนือผู้นำของบุคลากรในองค์กรหรือสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ
ชรินทิพย์ วงศ์ธรรม (2566) ที่พบว่าภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะ
ผู้บริหารโรงเรียนที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งที่ต่างกันมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำไม่ต่างกัน เนื่องจากผู้
ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียนและมีทักษะใน
การเป็นผู้นำสูงประกอบกับครุมีความพึงพอใจในการทำงานจึงทำให้โรงเรียนทำหน้าที่ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่
แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน
ต่างกันไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจาก
สถานศึกษาหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องมีนโยบายและการพัฒนาการมีภาวะผู้นำให้กับบุคลากรในทุก ๆ
องค์กรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษามีการผลักดันและส่งเสริมบุคลากรให้ได้แสดง
ศักยภาพด้านภาวะผู้นำได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันมี
มาตรฐานในการปฏิบัติงานขององค์กร รวมทั้งการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ทำงานที่ท้าทาย
ความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของประมาณ แสงเพชร (2560) ได้ศึกษา
ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว
เขต 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องด้วยผู้บริหารสถานศึกษาแสดงตนเป็นต้นแบบให้บุคลากรเป็น
ผู้นำตนเองให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง และกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ให้ความเสมอ
ภาคและเป็นธรรม ไม่ได้จำกัดในเรื่องประสบการณ์ในการบริหาร ผู้บริหารในปัจจุบันไม่ว่าจะอยู่
องค์กรใดต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ผู้บริหารจึงต้องมีวิสัยทัศน์มีความสามารถในการ
กระตุ้นแนะนำส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรได้ใช้ศักยภาพที่ดี ทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและ
ผู้นำต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา โดยการเข้ารับการศึกษา ศึกษาดูงานทั้งในและ
ต่างประเทศเพื่อนำความรู้มาพัฒนาองค์กร พัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และจำแนกตาม
ขนาดของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรม
ของผู้นำตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า ผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างจากสถานศึกษา
ขนาดเล็ก ซึ่งผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันมีการส่งเสริม
และผลักดันให้บุคลากรในองค์กรอย่างทั่วถึงเท่าที่ควรอาจเกี่ยวเนื่องไปถึงบริบทและความพร้อมของ
แต่ละสถานศึกษาทั้งในด้านของบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็น

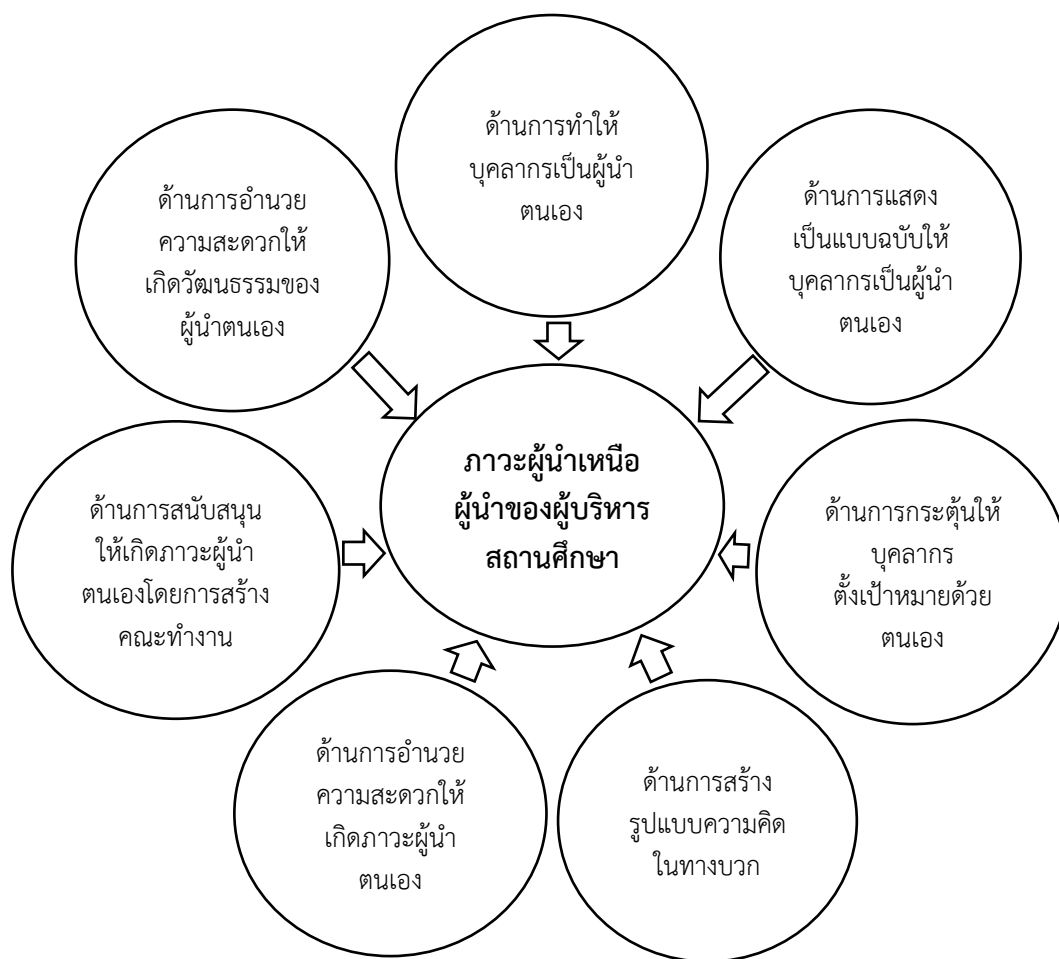
ปัจจัยในการส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำในการดำเนินงานอย่างเต็มที่ ส่งผลให้สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของเพอร์ตัน ศรีคราม (2562) ระบุว่าภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารอาจยังไม่ได้มีการแสดงบทบาทส่งเสริมและสนับสนุนการให้บุคลากรได้เห็นแบบฉบับการนำตนเองที่ดีเท่าที่ควร และอาจรวมถึงสภาพบริบทความพร้อมของสถานศึกษาทางด้านทรัพยากรบุคคล งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากหน่วยงานส่วนกลางมีความแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียนและจำนวนนักเรียนซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

6.3 แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ประกอบด้วย 1) ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของอรุณญา เปล่งวัน (2560) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งสามารถเป็นผู้นำตนเองและผู้อื่นได้ ไม่ว่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นมิตรต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และส่งเสริมให้บุคลากรได้มีงานที่รับผิดชอบร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของชรินทิพย์ วงศ์ธรรม (2566) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นให้บุคลากรมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองในการแสดงออกให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งมีการแนะนำบุคลากรเกี่ยวกับวิธีการกำหนดขอบข่ายของภาระงาน และมาตรฐานของงานปฏิบัติงาน อีกทั้งยังส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายและแนวทางการปฏิบัติงานด้วยตนเองพัฒนาและส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มความรับผิดชอบและคอยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อสามารถนำข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง 3) ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของพิชัย ล้มเฉลิม (2560) ที่ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเองว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการวางแผนการแก้ไขปัญหา การติดตามผลของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรเป็นระบบที่ชัดเจนมีเป้าหมาย และสร้างความเข้าใจร่วมกันในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา โดยชี้แจงให้บุคลากรทราบถึงเป้าหมายในการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง 4) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก สอดคล้องกับการศึกษาของเรณูกา สุวรรณรัตน์ (2564) ที่ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกระตุ้นบุคลากรให้ใช้ความคิดในการวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อวางแผนในการป้องกันปัญหา มากกว่าแก้ปัญหา อีกทั้งเป็นการหาแนวทางและวิธีป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ตลอดจนมีการ

แต่งตั้งให้มีหน่วยงาน คณะกรรมการที่คอยกำกับดูแลเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา 5) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของประมาณ แสงเพชร (2560) ที่เสนอแนวทางการส่งเสริมเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัล และดำเนินอย่างสร้างสรรค์ว่าผู้บริหารควรมีการส่งเสริม การสนับสนุนบุคลากรให้มีการพัฒนาความรู้ โดยการเข้าร่วมการประชุม การอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานตามที่หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ได้จัดขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และความชำนาญในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังมีการยกย่องชมเชยบุคลากรที่ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ และกระจายอำนาจในการปฏิบัติ 6) ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน สอดคล้องกับการศึกษาของนิลุพัฒน์ จิตรสงวรงค์ (2559) ที่เสนอแนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงานว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้นให้บุคลากร ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายในการปฏิบัติงานของตนเอง โดยมุ่งพัฒนางานของตนและส่วนรวม มีการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เสริมสร้างการทำงานเป็นทีม ลดความขัดแย้งของนักเรียน และทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข 7) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเองสอดคล้องกับการศึกษาของมนัชา ธรรมลิขิต (2559) ที่เสนอแนวทางการส่งเสริมด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเองว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคลากร เพื่อให้เกิดความสำนึก ความรับผิดชอบ และร่วมกันผดุงเกียรติยศ เพื่อชื่อเสียงขององค์กร โดยการกำหนดระเบียบหรือแนวปฏิบัติเพื่อสร้างวัฒนธรรมและค่านิยมอันดีในองค์กร และมุ่งพัฒนางานของตน และส่วนรวมให้เกิดความพึงพอใจ

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ สรุปเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประกอบไปด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 2) ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 3) ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก 5) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง 6) ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน และ 7) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ซึ่งทุกองค์ประกอบล้วนมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

ภาพที่ 1 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อาจมีการศึกษาพัฒนารูปแบบหรือกระบวนการในพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของบุคลากรในสังกัด

8.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นให้บุคลากรมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่แสดงออกให้เป็นไปในทางที่เหมาะสมตามบทบาทที่ได้รับ ส่งเสริมให้บุคลากรได้นำพฤติกรรมของตนเองไปเป็นแบบฉบับในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ส่งเสริมการวิเคราะห์เป้าหมายของสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ดี ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในเชิงบวกเสมอ และผู้บริหารสถานศึกษาแนะนำหลักการและทฤษฎีในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา เสริมสร้างบรรยากาศภายในหน่วยงานเพื่อให้มีโอกาสในการรับการพัฒนาตนเอง สนับสนุนให้มีการปรึกษาหารือระหว่างผู้ร่วมงานเพื่อสร้างความร่วมมือ แนะนำการปลุกฝังในเรื่องของระเบียบวินัยที่ควรปฏิบัติในสถานศึกษา

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ในทุกด้านซึ่งควรมีการพัฒนาให้มีระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นการพัฒนาส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือต้นสังกัดควรนำประเด็นข้างต้นไปพิจารณาเป็นอันดับแรก

8.2.2 จากผลการวิจัย พบว่า ในการทดสอบรายคู่จากจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเองแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็กสะท้อนให้เห็นถึงบริบทและความพร้อมของแต่ละสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ดังนั้นการพัฒนาส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือต้นสังกัดควรนำประเด็นข้างต้นไปพิจารณาร่วมด้วย

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษารูปแบบกิจกรรมหรือกระบวนการที่พัฒนาส่งเสริมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

8.3.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

9. บรรณานุกรม

- ชรินทร์ทิพย์ วงศ์ธรรม, เพ็ญผกา ปัญจนะ และเพลินพิศ ธรรมรัตน์. (2566). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 11(43). 150-160.
- เทพรัตน์ ศรีคราม. (2562). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นิลุพัฒน์ จิตรสง่าวงค์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประมาณ แสงเพชร.(2560). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายสระขวัญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พิชัย ล้อมเฉลิม. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนในสหวิทยาเขตราชชนรินทร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- มนัสชา ธรรมลิขิต. (2559). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เรณูภา สุวรรณรัตน์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วรัญญา ยินดี, อัญชิษฐา เชียงนิม, และมัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2565). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคนิวนอร์มัล. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร. 5(4). 245-259.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. (2566). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของ สพม.อุบลราชธานี อำนาจเจริญ. อุบลราชธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ.
- สุวัฒน์ จุลสุวรรณ, นวรัตน์วดี ชินอัครวัฒน์. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารมหาจุฬานาครพรรณ์. 7(5). 183-198.
- อรัญญา เปล่งวัน. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาความเป็นผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัศนีย์ สุกใจ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารวิจัยพุทธศาสตร์. 3(1). 23-35.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research. *Activities Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607-610.
- Manz, C.C. & Sims, H.P. (1991). Super Leadership: Beyond the myth of heroic leadership. *Organizational Dynamics*. 19(4). 18-35.

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์*
DEVELOPMENT OF GUIDELINES FOR THE STUDENT COUNCIL ACTIVITIES IN
SCHOOLS UNDER THE KALASIN SECONDARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE

อธิการ โฟพิทุล¹, สุรเชต น้อยฤทธิ²
Athikan Phophithun¹, Surachet Noirid²
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}
Faculty of Education Mahasarakham University^{1,2}
Email : 65010581064@msu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียน และ 2) พัฒนาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครู จำนวน 321 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น และมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 6 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพที่เป็นจริงของการดำเนินงานกิจกรรมสภา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่คาดหวังของการดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียน ลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การสร้างจิตอาสาหรือจิตสำนึกสาธารณะ การประเมินการจัดกิจกรรมสภานักเรียน การบูรณาการกิจกรรมสภานักเรียนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะผู้นำ การสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม และการพัฒนาทักษะการประชุม และ 2) แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียน ประกอบด้วย 6 กิจกรรม ได้แก่ การพัฒนาทักษะผู้นำ การพัฒนาทักษะการประชุม การสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม การสร้างกิจกรรมจิตอาสา การบูรณาการกิจกรรมสภานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการประเมินผลการจัดกิจกรรมสภานักเรียน โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แนวทาง; การดำเนินงาน; สภานักเรียน

ABSTRACT

This research aims to 1) Study the actual conditions, expected conditions and needs of student council activities and 2) develop guidelines for student council activities in schools under the Kalasin Secondary Educational Service Area Office. The sample group consisted of 321 administrators and teachers, obtained by stratified random sampling, and there were 6 informants. The research instruments included questionnaires, interview forms, and assessment forms. The statistics used for data analysis included percentages, arithmetic means, standard deviations, and Priority Needs Index (PNI).

The results of this study were as followings: 1) the current state of the operation of the council activities was at a moderate level, and the desirable state of the operation of the student council activities was at the highest level. The necessities for the operation of the student council activities, in order from highest to lowest, were: creating volunteerism or public awareness, evaluating the organization of student council activities, integrating student council activities with learning groups, developing leadership skills, building networks or participation, and developing meeting skills. 2) The guidelines for the operation of student council activities consisted of 6 activities: developing leadership skills, developing meeting skills, building networks or participation, creating volunteer activities, integrating student council activities with learning groups, and evaluating the organization of student council activities. The results of the evaluation of the appropriateness and feasibility of the guidelines for the operation of student council activities found that they were appropriate and feasible at the highest level.

Keywords : Guideline; Operations; Student Council

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ระหว่างปี พ.ศ. 2560 - 2564 ถูกจัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยมีเป้าหมายเพื่ออนาคตของประเทศไทยในปี 2580 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนนี้ได้บูรณาการนโยบายฉบับที่ 12 เพื่อกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุภายในระยะเวลา 5 ปี และยังรวมถึงแนวทาง “ประเทศไทย 4.0” ที่มุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา เพื่อยกระดับคุณภาพของทุนมนุษย์ในประเทศ การพัฒนาจะเน้นให้เหมาะสมกับช่วงวัย โดยมีเป้าหมายให้เด็กและเยาวชนเติบโตอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมค่านิยมที่ดีในสังคม เช่น สุขภาพที่ดี คุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัย และจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 แผนนี้ยังมุ่งเตรียมความพร้อมของกำลังคนใน

ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และส่งเสริม การมีส่วนร่วม ของเด็กและเยาวชนในฐานะภาคีที่มีพลังในการพัฒนาชุมชนและสังคม ดังนั้น ทิศทางของแผนพัฒนา จึงมุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เหมาะสมกับช่วงวัย และสามารถปรับตัวให้ทันกับการ เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน แห่งชาติ, 2561)

กระทรวงศึกษาธิการ ผ่านสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญ กับผู้เรียนซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลและพลังสำคัญในการสืบทอดชาติ ศาสนา ภูมิปัญญา และวัฒนธรรม การพัฒนาทรัพยากรบุคคลจึงเป็นภารกิจที่สำคัญ ซึ่งต้องการความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อให้การ พัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายของการพัฒนานี้ไม่เพียงแต่เน้นที่ความรู้และทักษะของ ผู้เรียน แต่ยังรวมถึงการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นความท้าทายที่สถานศึกษาภายใต้การ ดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องให้ความสำคัญและบริหารจัดการอย่าง จริงจัง สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการสรรหาและจัดตั้งกลไกในการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อยกระดับ คุณภาพชีวิตของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งถือ เป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

การดำเนินงานของสถานักเรียนถือเป็นเวทีที่สำคัญในการฝึกฝนให้นักเรียนมีความเข้าใจใน ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยนักเรียนจะได้เรียนรู้บทบาทที่หลากหลาย เช่น การเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำ และผู้ตามที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบต่อนานาชาติ ซึ่งช่วยให้สามารถแบ่งเบาภาระของครูได้ อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ กิจกรรมนี้ยังส่งเสริมการเรียนรู้และความเข้าใจในวิถีประชาธิปไตย โดยมุ่งเน้นให้เด็กมีทักษะในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม รวมถึงการ ส่งเสริมความสามัคคีในกลุ่ม การเรียนการสอนตามหลักสูตรปัจจุบันที่เน้นความเป็นไทยขั้นพื้นฐานจึง ต้องสนับสนุนการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจะนำกิจกรรมสถานักเรียนเข้าสู่สถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยคุณภาพของผู้เรียนถือเป็นหัวใจ สำคัญในการพัฒนาการศึกษา ที่มุ่งเน้นการสร้างคนที่มีความสามารถ มีคุณธรรม และมีความสุข เป็น พลเมืองที่ดีของสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

กิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาลสินธุ์ ดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกโรงเรียน จะต้องจัดตั้งสถานักเรียนในทุกปีการศึกษา พร้อมทั้งกำหนดกฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ กิจกรรมของสภา นักเรียนยังจะต้องบูรณาการเข้ากับกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนา ความสามารถของนักเรียนตามแนวทางประชาธิปไตย โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและค่านิยมหลัก 12 ประการของคนไทย ในการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจในบริบทของประชาคมอาเซียนและความเป็นพลเมืองโลก อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของ สถานักเรียนยังประสบปัญหาในด้านการบริหารกิจกรรม เนื่องจากขาดความชัดเจนและการเชื่อมโยง ระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัด ส่งผลให้แต่ละโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกันไป โดยไม่มีแนว ทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของกิจกรรมสภา นักเรียนที่ไม่ได้รับความสำคัญเพียงพอ ทำให้เกิดช่องว่างในการมีส่วนร่วมของนักเรียนที่ไม่ได้อยู่ใน

สถานักเรียน รวมถึงขาดความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานักเรียนด้วย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์, 2566)

จากสภาพปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน เพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติที่ดีและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกิจกรรมของสถานักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน

3.2 ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ต่อการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีระยะการวิจัยประกอบด้วย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ แนวคิดที่เกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนและสังเคราะห์องค์ประกอบของการดำเนินงานสถานักเรียน ตามแนวคิดของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 (2555) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (2561) และสำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน (2567) ทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาทักษะผู้นำ 2) การพัฒนาทักษะการประชุม 3) การสร้างเครือข่าย/การมีส่วนร่วม 4) การสร้างจิตอาสา/สำนักสาธารณะ 5) การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 6) การประเมินผลการจัดกิจกรรมสถานักเรียน หลังจากนั้นจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครู โดยประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 55 คน ครู จำนวน 1,931 คน รวมทั้งสิ้น 1,986 คนและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครู ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกลุ่มขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบประชากรกับตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2561) แล้วนำมาเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 321 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตำแหน่งเป็นหน่วยสุ่ม จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน ครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 48

คน ครู 273 คน รวมทั้งสิ้น 321 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ที่มีค่า IOC ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เท่ากับ 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) โดยมีวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpar Coefficient) ของครอนบาค (ceonbach) ของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.810 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนภายในโรงเรียน ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ในระยะที่ 1 มากำหนดคุณสมบัติของโรงเรียนที่จะนำมาเป็นกรณีศึกษาโดยศึกษาโรงเรียนต้นแบบที่มีผลการปฏิบัติเยี่ยม (Best Practice) ในด้านการดำเนินงานสถานักเรียน จำนวน 3 โรงเรียน ที่มีคุณสมบัติ คือ เป็นสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนระดับประเทศ เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง เหรียญเงิน และ เหรียญทองแดง ตามลำดับ ในการเข้าร่วมการแข่งขันกิจกรรมสถานักเรียน งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ จากนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 3 คน ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมสถานักเรียน 3 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน ที่มีค่า IOC ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เท่ากับ 0.60-1.00 หลังจากนั้นจึงสรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ตามลำดับดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังในการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนภายในโรงเรียน โดยการสรุปประเด็น และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) แล้วจึงนำมาร่างแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนภายในโรงเรียน โดยกำหนดกรอบสาระของร่างแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนโรงเรียน เป็นแนวทางเชิงโครงสร้างและความสัมพันธ์ของกิจกรรม ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) ความมุ่งหมาย 3) แนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน 4) กลไกในการบริหารจัดการ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ หลังจากนั้นจึงดำเนินการตรวจสอบ ยืนยันแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่า IOC ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เท่ากับ 0.60-1.00 แล้วจึงประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ แสดงรายละเอียดดังตารางดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน โดยรวมรายด้าน

การดำเนินงาน กิจกรรมสภา นักเรียนใน โรงเรียน	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. การพัฒนา ทักษะผู้นำ	2.93	0.97	ปานกลาง	4.68	0.47	มากที่สุด	0.612	4
2. การพัฒนา ทักษะการประชุม	3.08	0.95	ปานกลาง	4.63	0.53	มากที่สุด	0.513	6
3. การสร้าง เครือข่ายหรือ การมีส่วนร่วม	2.09	0.97	น้อย	4.70	0.47	มากที่สุด	0.601	5
4. การสร้างจิต อาสาหรือสำนัก สาธารณะ	2.81	1.04	ปานกลาง	4.75	0.45	มากที่สุด	0.702	1
5. การบูรณา การกิจกรรม สถานักเรียนเข้า กับกลุ่มสาระ การเรียนรู้	2.88	1.12	ปานกลาง	4.73	0.45	มากที่สุด	0.643	3
6. การประเมิน ผลการจัด กิจกรรมสภา นักเรียน	2.76	1.11	ปานกลาง	4.67	0.49	มากที่สุด	0.691	2
โดยรวม	2.29	1.02	น้อย	4.69	0.48	มากที่สุด		

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพที่เป็นจริงการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก น้อยไปหามาก 3 ลำดับ ได้ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=2.09$) องค์ประกอบที่ 2 การประเมินผลการจัดกิจกรรมสถานักเรียน ($\bar{X}=2.76$) องค์ประกอบที่ 3 การสร้างจิตอาสาหรือสำนักสาธารณะ ($\bar{X}=2.88$) ตามลำดับ

สภาพที่คาดหวังโดยภาพรวมอยู่ในเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การสร้างจิตอาสา

หรือสำนักสาธารณะ ($\bar{X}=4.75$) องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.73$) องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=4.70$)

ความต้องการจำเป็นการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย องค์ประกอบที่ 1 การการสร้างจิตอาสาหรือสำนักสาธารณะ ($PNI_{modified}=0.702$) องค์ประกอบที่ 2 การประเมินผลการจัดกิจกรรมสถานักเรียน ($PNI_{modified}=0.691$) องค์ประกอบที่ 3 การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($PNI_{modified}=0.643$) องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาทักษะผู้นำ ($PNI_{modified}=0.612$) องค์ประกอบที่ 5 การสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม ($PNI_{modified}=0.601$) และองค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาทักษะการประชุม ($PNI_{modified}=0.513$) ตามลำดับ

5.2 ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน จากผลการศึกษาค่าลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) สภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับกิจกรรมสถานักเรียน ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 6 คน ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปและสังเคราะห์แนวทางการดำเนินกิจกรรมได้ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน

กิจกรรมสถานักเรียน	สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์: แนวปฏิบัติในการพัฒนา
กิจกรรมพัฒนาทักษะผู้นำ	1) ประชุมวางแผน 2) จัดกิจกรรมอบรมปฏิบัติการ 3) จัดกิจกรรมสัมมนา 4) ใช้บทบาทสมมติ 5) จำลองสถานการณ์ 6) ฝึกปฏิบัติจริง 7) เรียนรู้ด้วยตนเอง 8) เข้าร่วมกิจกรรมภายนอก 9) ทำกิจกรรมกลุ่ม 10) ประเมินผลกิจกรรม 11) สรุปผลกิจกรรม
กิจกรรมพัฒนาทักษะการประชุม	1) เตรียมระเบียบวาระ 2) เชิญผู้เข้าร่วม 3) เตรียมห้องประชุม 4) ดำเนินการประชุม 5) บันทึกการประชุม 6) อภิปรายและลงมติ 7) เคารพสิทธิผู้อื่น 8) สรุปรายงาน 9) นำเสนอรายงาน 10) จัดทำเอกสารรายงาน
กิจกรรมสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม	1) ประชุมกำหนดแผนงาน 2) เสนอโครงการเพื่อพิจารณา 3) ทำข้อตกลง MOU 4) สร้างเครือข่ายในห้องเรียน 5) เข้าร่วมประชุมกับชุมชน 6) ส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย 7) ประเมินกิจกรรม 8) สรุปข้อมูล
กิจกรรมการสร้างจิตอาสาหรือจิตสำนักสาธารณะ	1) ประชุมวางแผน 2) รณรงค์ทำความสะอาด 3) สร้างจิตสำนัก 4) สร้างความเข้าใจ 5) กิจกรรมต่อเนื่อง 6) กระตุ้นการวิพากษ์ 7) ปลูกฝังคุณธรรม 8) ประเมินผลกิจกรรม 9) รายงานผล
การบูรณาการกิจกรรมสภา	1) การประชุมและวางแผน 2) นโยบายและแผนปฏิบัติ 3) ศึกษาบริบท 4) สนับสนุนงบประมาณ 4) สร้างความร่วมมือ 5) ส่งเสริมการเรียนรู้ 6) จัดตารางเรียน 7) วัดและประเมินผล 8) ประชุมวิเคราะห์มาตรฐาน

กิจกรรมสถาน นักเรียน	สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์: แนวปฏิบัติในการพัฒนา
นักเรียนเข้ากั๊กกลุ่ม สาระการเรียนรู้	8) ศึกษาและเข้าใจหลักสูตร 9) ออกแบบการวัดผล 10) ใช้การนิเทศ ปรับปรุง
การประเมินผล กิจกรรมสถานนักเรียน	1) ประชุมและวางแผน 2) กำหนดรูปแบบการประเมิน 3) สร้างเครื่องมือวัด 4) กำหนดเกณฑ์การวัด 5) วัดและประเมินผล 6) สรุปผลรายงาน

จากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ (ร่าง) แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียน และเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณา แล้วนำผลของแบบบันทึกการสนทนากลุ่มและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับแก้และพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียนในโรงเรียน ฉบับสมบูรณ์ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ (ฉบับสมบูรณ์)

แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กาฬสินธุ์	
หลักการและ เหตุผล	กิจกรรมสถานนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ไม่ได้กำหนดวิธีการบริหารจัดการกิจกรรมของสภา นักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โรงเรียนขาดการให้ความสำคัญ ของคุณภาพของกิจกรรมสถานนักเรียน และที่ผ่านมา กิจกรรมเหล่านี้ยังไม่ได้ รับการตระหนักตามพวกเขาควรตั้งเป้าหมายให้นักเรียนส่วนใหญ่ที่ไม่ได้อยู่ใน สถานนักเรียนมีส่วนร่วมหรือมีโอกาสแสดงบทบาทประชาธิปไตยของสภา นักเรียนก็ขาดจากสถานนักเรียนเช่นกัน ขาดความเข้าใจโดยผู้นำเกี่ยวกับ บทบาทของคณะกรรมการสถานนักเรียนไม่มีการวางแผน ผลจากการทำงานใน ระบบทำให้งานไม่บรรลุเป้าหมาย ครูผู้สอนก็เช่นกัน ประชาชนบางส่วนยัง ขาดความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานของสถานนักเรียน ทำให้ไม่เข้าใจใน รูปแบบการส่งเสริมประชาธิปไตยที่เหมาะสมในโรงเรียน
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียนของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ ที่สามารถนำไปปฏิบัติในการจัด กิจกรรมสถานนักเรียนของโรงเรียนเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2. เพื่อใช้เป็นข้อเสนอสู่เขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่มีความสนใจ นำแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียนของ โรงเรียนไปใช้ในการจัดกิจกรรมสถานนักเรียนหรือใช้ในการวางแผนการ ดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียน
กลไกการบริหาร จัดการ	ใช้หลักการแนวคิดในการดำเนินงานกิจกรรมสถานนักเรียนในโรงเรียน ตาม แนวคิดการบริหารของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ประกอบด้วย ขั้นตอน

แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กาฬสินธุ์	
	1 การวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan-P) ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (DO-D) ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผล (Check-C) ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (Act-A)
เงื่อนไข ความสำเร็จ	1. บทบาทผู้บริหาร ประกอบด้วย 1) สนับสนุนกิจกรรมสถานักเรียน 2) จัดสรรทรัพยากร 3) เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม 4) พัฒนาการความรู้ 5) สร้างขวัญกำลังใจ 6) กำกับติดตามและประเมินผล 7) การมีภาวะผู้นำ 2. ศักยภาพของครูที่ปรึกษา 3. ความรู้ของนักเรียน 4. งบประมาณและทรัพยากร และ 5. กระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

หลังจากการดำเนินการสร้างแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน (ฉบับสมบูรณ์) ผู้วิจัยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ ซึ่งประเมินโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1 หลักการและเหตุผล	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
2 ความมุ่งหมาย	4.67	0.50	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
3 แนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน						
3.1 การพัฒนาทักษะผู้นำ	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3.2 การพัฒนาทักษะการประชุม	4.89	0.33	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
3.3 การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3.4 การสร้างจิตอาสาหรือสำนัก สาธารณะ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
3.5 การบูรณาการกิจกรรม สถานักเรียน	4.78	0.44	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
3.6 การประเมินผลการจัดกิจกรรม สถานักเรียน	4.89	0.33	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
4 กลไกการบริหารจัดการ	4.89	0.33	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
5 เงื่อนไขความสำเร็จ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
โดยรวม	4.76	0.44	มากที่สุด	4.81	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า การประเมินแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.76) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.81)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 สภาพที่เป็นจริงของการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การขาดการส่งเสริมทำให้ส่วนใหญ่ของนักเรียนยังไม่ได้รับการปลูกฝังให้เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของกิจกรรมสถานักเรียน นอกจากนี้ยังขาดโอกาสในการฝึกฝนและพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ ในด้านโครงสร้างและทรัพยากร การดำเนินงานของสถานักเรียนยังขาดระเบียบที่ชัดเจนและความต่อเนื่อง รวมถึงไม่มีการสนับสนุนด้านงบประมาณที่เพียงพอ กระบวนการเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนยังขาดการส่งเสริมอย่างเป็นระบบ ปัญหาด้านบุคลากรคือครูที่ปรึกษาบางคนขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและไม่มีความเข้าใจในด้านการบริหารกิจกรรมของสถานักเรียนอย่างลึกซึ้ง ส่งผลกระทบต่อการสนับสนุนและการให้คำแนะนำแก่นักเรียน ในส่วนของคณะกรรมการนักเรียน สมาชิกยังขาดภาวะผู้นำ การวางแผนงานที่มีความรัดกุม การแบ่งหน้าที่ที่ชัดเจน และความรับผิดชอบในบทบาทของตน รวมถึงขาดการประชาสัมพันธ์และการประสานงานกับครูและชุมชน ทำให้การมีส่วนร่วมกับชุมชนลดน้อยลง (สุดารัตน์ พิมพิบุตร, 2555) กิจกรรมของสถานักเรียนส่วนใหญ่ถูกจำกัดอยู่ภายในโรงเรียน โดยไม่มีการเชื่อมโยงหรือสร้างบทบาทร่วมกับชุมชน นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนยังขาดแนวทางที่ชัดเจนในการส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานักเรียนอีกด้วย (ประกอบ สารวรรณ, 2548) และไม่มีความเข้าใจอย่างแท้จริงในบทบาทของสถานักเรียนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ทวิศักดิ์ นามศรี, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาธิป สำเร็จ (2560) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสภาพการบริหารสถานักเรียนในระดับประถมศึกษาพบว่าผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง รวมถึงงานวิจัยของ สมพงษ์ เป็นพุดเย็น (2555) พบว่าโรงเรียนที่มีการพัฒนาใน 4 ด้าน (ภาวะผู้นำ ความรู้ประชาธิปไตย การเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน) มีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น และงานวิจัยของ วลัยพร พรพงศ์ (2556) ที่ได้เสนอว่า การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนควรได้รับการสนับสนุนจากนโยบายที่ชัดเจน พร้อมกับจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและตัดสินใจด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม กิจกรรมสถานักเรียนยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น การบริหารจัดการ การส่งเสริมบุคลากร และการมีส่วนร่วมของนักเรียนและชุมชน ดังนั้น การพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนจึงจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการสนับสนุนในเชิงนโยบาย การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง และการจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอเพื่อยกระดับศักยภาพของสถานักเรียนในทุกด้าน

6.2 สภาพที่คาดหวังของการดำเนินการจัดการกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถานักเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะการส่งเสริมให้มีวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์ เชื่อมั่นในตัวเอง และมีจิตสำนึกในการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้มีทักษะในการสื่อสารที่ดี ทั้งการพูด การฟัง การคิด และการทำ มีน้ำใจนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นผู้นำที่มีคุณภาพ และเป็นผู้ตามที่ดี พร้อมทั้งสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคม

และสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ(กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์, 2535) กิจกรรมสภานักเรียนเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความตั้งใจของนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากการเรียนในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยนักเรียนจะร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันแก้ไขปัญหา ซึ่งช่วยเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่มุ่งหวังให้เกิดความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และการตระหนักรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองในการอยู่ร่วมกันภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (จินตนา โพธิ์คำ, 2553) กิจกรรมสภานักเรียนมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย และเพื่อพัฒนาสังคมในโรงเรียนให้เป็นไปในแนวทางประชาธิปไตย โดยเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาศักยภาพในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังเป็นเวทีให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประชาธิปไตยและการใช้หลักธรรมาภิบาล กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยอย่างสงบสุข และเป็นกลยุทธ์สำคัญในการปลูกฝังจิตวิญญาณประชาธิปไตย รวมถึงการใช้หลักธรรมาภิบาลในหมู่นักเรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อให้พวกเขาได้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง รวมถึงการเคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและต่อสังคม ส่งเสริมความสามัคคีและการมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมกลุ่ม และช่วยให้พวกเขาเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาธิป สำเร็จ (2560) ที่พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของสภาพที่คาดหวังมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ แป้นพุดเย็น (2555) ซึ่งมีผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียนของโรงเรียนวังแซ้มวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียนเชิงกลยุทธ์ และได้กำหนดวิสัยทัศน์คือ “สร้างผู้นำการพัฒนาส่งเสริมประชาธิปไตย ใส่ใจจิตอาสา โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน” ซึ่งมีเป้าหมายและกลยุทธ์ในการพัฒนาครอบคลุม การดำเนินกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความเป็นประชาธิปไตย ด้านความมีจิตอาสา และด้านการสร้างเครือข่าย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ใจ การ์ตัน (2557) ที่พบว่า สภานักเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6.3 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียนในโรงเรียน โดยภาพรวม การดำเนินงานกิจกรรมสภานักเรียนอยู่ในระดับที่พึงประสงค์สูงสุด เนื่องจากกิจกรรมสภานักเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณธรรมและจริยธรรม มีวินัยในตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต เชื่อมั่นในตนเอง เสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังช่วยเสริมสร้างภาวะผู้นำ การเป็นผู้ตามที่ดี และการอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ (กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์, 2535) กิจกรรมสภานักเรียนเกิดขึ้นจากความตั้งใจของนักเรียน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การคิดค้น วางแผน ดำเนินการ และแก้ไขปัญหา ซึ่งช่วยเสริมสร้างศักยภาพของพวกเขาอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังเป็นการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อ วินัย รวมถึงสิทธิและหน้าที่ในการอยู่ร่วมกันในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขอีกด้วย (จินตนา โพธิ์คำ, 2553)

กิจกรรมสถานักเรียนมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณค่าของประชาธิปไตยในหมู่นักเรียน โดยเป็นเวทีที่ช่วยฝึกฝนทักษะและประสบการณ์ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและแนวทางประชาธิปไตย ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยอย่างสงบสุข สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์รวมถึงการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นอกจากนี้ กิจกรรมนี้ยังช่วยส่งเสริมความสามัคคีและจิตอาสาในกลุ่มนักเรียน และพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) และนำกระบวนการบริหารของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) มาใช้ดำเนินการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนตามที สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2561) ได้เสนอไว้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ P คือ Plan หมายถึง การวางแผน โดยเลือกปัญหาและตั้งเป้าหมายร่วมกันทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน D คือ Do หมายถึง การนำแผนหรือวิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้กำหนดไว้ร่วมกันไปใช้ในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เป็นการนำแผนแก้ปัญหาไปสู่การปฏิบัติ C คือ Check หมายถึง การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยนำข้อมูลก่อนการดำเนินงานและหลังการดำเนินงานมาเปรียบเทียบกัน A คือ Act หมายถึง ปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสม แล้วผ่านกระบวนการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนที่ได้รางวัลเหรียญทองการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนกิจกรรมสถานักเรียน ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภูมิภาคจนถึงระดับประเทศ แล้วนำมาวางแผนทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน นำไปจัดสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และนำไปประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทางและคู่มือการบริหารกิจกรรมกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน จนสำเร็จเป็นฉบับสมบูรณ์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาธิป สำเร็จ (2560) พบว่าสภาพที่คาดหวังของการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนอยู่ในระดับสูงสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ แป้นพุดเย็น (2555) พบว่าแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนวังแซ้มวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร มีเป้าหมายในการสร้างผู้นำ ส่งเสริมประชาธิปไตย พัฒนาจิตอาสา และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และงานวิจัยของ พิมพีใจ การ์ตัน (2557) ที่พบว่าสถานักเรียนมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในระดับสูงสุด

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน จึงส่งผลให้สถานศึกษาได้แนวทางพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น จึงสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน ดังนี้

แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาภาพลันธุ์	
หลักการและ เหตุผล	กิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาภาพลันธุ์ ไม่ได้กำหนดวิธีการไว้บริหารจัดการกิจกรรมของสภา นักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โรงเรียนขาดการให้ความสำคัญ

แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาภาพลันธุ์	
	ของคุณภาพของกิจกรรมสถานักเรียน และที่ผ่านมา กิจกรรมเหล่านี้ยังไม่ได้ รับการตระหนักตามพวกเขาควรตั้งเป้าหมายให้นักเรียนส่วนใหญ่ที่ไม่ได้อยู่ใน สถานักเรียนมีส่วนร่วมหรือมีโอกาสแสดงบทบาทประชาติปีโตยของสภา นักเรียนก็ขาดจากสถานักเรียนเช่นกัน ขาดความเข้าใจโดยผู้นำเกี่ยวกับ บทบาทของคณะกรรมการสถานักเรียนไม่มีการวางแผน ผลจากการทำงานใน ระบบทำให้งานไม่บรรลุเป้าหมาย ครูผู้สอนก็เช่นกัน ประชาชนบางส่วนยัง ขาดความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานของสถานักเรียน ทำให้ไม่เข้าใจใน รูปแบบการส่งเสริมประชาติปีโตยที่เหมาะสมในโรงเรียน
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาพลันธุ์ ที่สามารถนำไปปฏิบัติในการจัด กิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียน เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2. เพื่อใช้เป็นข้อเสนอเทศสำหรับโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่มีความสนใจ นำแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของ โรงเรียนไปใช้ในการจัดกิจกรรมสถานักเรียนหรือใช้ในการวางแผนการ ดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน
กลไกการบริหาร จัดการ	ใช้หลักการแนวคิดในการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน ตาม แนวคิดการบริหารของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ประกอบด้วย ขั้นตอน ที่ 1 การวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan-P) ขั้นตอน ที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (DO-D) ขั้นตอน ที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผล (Check-C) ขั้นตอน ที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (Act-A)
เงื่อนไข ความสำเร็จ	1. บทบาทผู้บริหาร ประกอบด้วย 1) สนับสนุนกิจกรรมสถานักเรียน 2) จัดสรรทรัพยากร 3) เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม 4) พัฒนาองค์ความรู้ 5) สร้าง ขวัญกำลังใจ 6) กำกับติดตามและประเมินผล 7) การมีภาวะผู้นำ 2. ศักยภาพ ของครูที่ปรึกษา 3. ความรู้ของนักเรียน 4. งบประมาณและทรัพยากร และ 5. กระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนใน
โรงเรียน จึงควรกำหนดเป็นคู่มือปฏิบัติการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนของสำนักงานเขต
เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้แนวปฏิบัติดังกล่าวย่อมสอดคล้องกับแนวปฏิบัติตามคู่มือของสำนักพัฒนา
กิจกรรมสถานักเรียน สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้ในการดำเนินงานสถานักเรียน

ของโรงเรียน ที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของการปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 โรงเรียนควรนำข้อค้นพบจากการศึกษามาประกอบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในส่วนการบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และนำมากำหนดแนวทางการส่งเสริมการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติด้วยกันทั่วทั้งโรงเรียนและถือเป็นแนวปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

8.2.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้การสนับสนุน ส่งเสริม และให้ความสำคัญกับกิจกรรมสถานักเรียน ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการติดตามผลการศึกษาในการแนะนำทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนไปใช้ เพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศในการไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการตามแนวทางการบริหารสถานักเรียนให้มีประสิทธิภาพที่ยั่งยืนต่อไป

9. บรรณานุกรม

- กฤษฎีกาศาสตร์ บุญพสุกุล. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมวิถีประชาธิปไตยแก่นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองห้าง อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2535). การบริหารกิจการนักเรียน เล่ม 1. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2561). แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ เจ. เอส. การพิมพ์.
- จินตนา โพธิ์คำ. (2553). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2567. จาก <http://www.jintanapapho.igetweb.com>
- ชนาธิป สำเร็จ. (2560). รายงานการวิจัย แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานสถานักเรียนที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 4. นครปฐม : สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- ทวีศักดิ์ นามศรี. (2555). การศึกษารูปแบบการบริหารและการจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิผล. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. 6(13). 91-105.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2561). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ประกอบ สารวรรณ. (2548). การนำเสนอรูปแบบสถานักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- พิมพ์ใจ การ์ตัน. (2557). **การมีส่วนร่วมของสภานักเรียนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- วลัยพร พรพงศ์. (2556). **วิธีการพัฒนาประชาธิปไตยแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี. วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 32(1). 67-75.**
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. (2555). **มือสภานักเรียน ปีการศึกษา
2555.** ปทุมธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. (2561). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2562.** ศรีสะเกษ : สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 28.
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาภาคพินิจ. (2566). **กิจกรรมสภานักเรียนของโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาภาคพินิจ. ภาคพินิจ : สำนักงานเขตพื้นที่
ศึกษามัธยมศึกษาภาคพินิจ.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). **นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ.
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558.** กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐาน
การศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **คู่มือแนวทางการจัดกิจกรรมสภานักเรียน.
กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.**
- สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน. (2567). **โครงการคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบลูกเสือสู่ศตวรรษที่ 21
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567.
กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน.**
- สุดารัตน์ พิมพ์บุตร. (2555). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำของ
สภานักเรียนบ้านน้อมถวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร
เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.**
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2561). **เอกสารคำสอน รายวิชา 0501 702 หลักการ ทฤษฎีและแนว
ปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**

โปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1*
PROGRAM FOR ENHANCING ACTIVE LEARNING MANAGEMENT OF
TEACHERS UNDER THE OFFICE OF MAHASARAKHAM PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

ชุติกานัญญ์ นามโร¹, สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ²
Chutikan Namro¹, Suttipong Hoksuwan²
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}
Faculty of Education Mahasarakham University^{1,2}
Email : chutikanctk75@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ ความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู 298 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลางและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ผ่าน กระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติ การใช้สื่อและเทคโนโลยี การประเมินผลตามสภาพจริง และการออกแบบการเรียนรู้

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้เชิงรุก; การคิดขั้นสูง; การลงมือปฏิบัติ; ครู

ABSTRACT

The objective of this research article was to study the current state, desired state, and necessary development needs of teachers' active learning management, The sample consisted of 298 teachers, The research instruments used included a questionnaire, a semi-structured interview, and an evaluation form. The statistics used in the research included percentages, means, standard deviations, and the index of essential needs.

The research findings indicated that the current state of active learning management was overall at a moderate level, while the desired state of active learning management among teachers was at the highest level. The development needs, ranked from highest to lowest, included: learning management through higher-order thinking processes and hands-on practice, the use of media and technology, assessment based on real conditions, and learning design, respectively

Keywords : Active Learning; Higher-Order Thinking; Hands-On Practice; Teachers

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงบริบทโลกและภูมิภาคในศตวรรษที่ 21 การศึกษาจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้เหมาะสมกับผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วให้มีการพัฒนาเต็มศักยภาพดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนจึงเป็นพันธกิจหลักของรัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างและพัฒนาพลเมืองที่มีคุณภาพและพัฒนาตนเองจนถึงขีดสูงสุดความสามารถ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีการผลิตและพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในทุกระดับและประเภทการศึกษาเพื่อให้ได้ครูที่มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุขีดสูงสุดของศักยภาพของแต่ละบุคคลต่อไป

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพและขีดสูงสุดของความสามารถในศตวรรษที่ 21 ตัวแปรที่สำคัญคือ ครู ดังนั้นจึงมีการเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการเรียนรู้” ที่ทำหน้าที่กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจและแนะนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ครูยุคใหม่จึงจำเป็นต้องมีทักษะในการสร้างและบูรณาการความรู้มาใช้สร้างสรรค์และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ มีความคิดวิเคราะห์และสอนให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด มีวิสัยทัศน์และตักตวงทางความคิดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียน มีทักษะใหม่ๆ สามารถใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการจัดการศึกษาได้หลากหลาย มีทักษะการสอนผู้เรียนให้เติบโตเต็มศักยภาพส่งเสริมการเรียนรู้ตามวัยและเน้นให้ผู้เรียนเปลี่ยนจากผู้รับกลายเป็นผู้พัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน (2561) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ของครู ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้และสามารถบูรณาการความรู้มาใช้

สร้างสรรค์และพัฒนาคำถามใหม่ๆ กระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวควรดำเนินการในลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หรือ Active Learning นั่นคือการเปลี่ยนวิธีการสอนแบบเดิมให้เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า จะส่งผลให้ผู้เรียนถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่สำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนและได้ลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างแรงบันดาลใจให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) อีกทั้งการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางควรเริ่มจากการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนผ่านการตั้งคำถามที่ท้าทายและการใช้สื่อที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน เพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนควรถูกออกแบบให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานร่วมกัน วิภาพรธณ พินลา (2561) และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยังเป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติหรือการลงมือทำ โดย “ความรู้” ที่เกิดขึ้นมาจากประสบการณ์ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ต้องให้ผู้เรียนมีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียวควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหา รวมถึงการใช้กระบวนการคิดขั้นสูง (วัฒนา หงสกุล, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากรายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2565 พบว่าโครงการ "รวมพลังยกระดับคุณภาพการศึกษา สพ.ป.มค.1 สู่มาตรฐานการศึกษา “การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)” ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้เนื่องจากสถานศึกษาบางแห่งยังไม่ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวบ่งชี้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อย่างเพียงพอรวมทั้งยังไม่สามารถสะท้อนกระบวนการจัดการเรียนการสอนในลักษณะที่เป็นรูปธรรมและชัดเจน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสอนและการยกระดับคุณภาพการศึกษานอกจากนี้การดำเนินงานตามแนวทางส่งเสริมการผลิตและพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยเฉพาะครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมตามโครงการดังกล่าว แม้จะได้รับการฝึกฝนให้ใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) แต่พบว่าครูผู้สอนยังคงให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสอบมากกว่าการพัฒนาทักษะของผู้เรียน ทำให้กระบวนการและเทคนิคการสอนไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ส่งผลให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและก่อให้เกิดการสูญเสียโอกาสจากการจัดอบรมดังกล่าว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1, 2565)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาและมีความสนใจที่จะพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกซึ่งจะช่วยให้เข้าใจปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูและจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 เพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้เกิดประโยชน์สูงสุดครูและผู้เรียน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบวิธีผสม มีระยะการวิจัยประกอบด้วย 1 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 สิริรัตนจิตต์ (2560) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) วิชาพรพรณ พินลา (2565) Stacy (2015) Schell and Bulter (2018) ทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติ การใช้สื่อและเทคโนโลยี และการประเมินผลตามสภาพจริง

2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูจำนวน 1,398 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้มาโดยการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่าง ครูจำนวน 298 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ .978 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ .946 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	PNI_{modified}	ลำดับ
1.การออกแบบการเรียนรู้	2.93	0.57	ปานกลาง	4.80	0.44	มากที่สุด	0.638	4
2.การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติ	2.63	0.80	ปานกลาง	4.79	0.47	มากที่สุด	0.821	1
3. การใช้สื่อและเทคโนโลยี	2.73	0.75	ปานกลาง	4.81	0.44	มากที่สุด	0.761	2
4. การประเมินผลตามสภาพจริง	2.85	0.55	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด	0.691	3
รวมเฉลี่ย	2.78	0.66	ปานกลาง	4.80	0.43	มากที่สุด		

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การออกแบบการเรียนรู้ ($\bar{X}= 2.93$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติ ($\bar{X}= 2.63$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประเมินผลตามสภาพจริง ($\bar{X}= 4.82$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงการลงมือปฏิบัติ ($\bar{X}= 4.79$) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ที่มากที่สุดเท่ากับ 0.821 เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงการลงมือปฏิบัติ การใช้สื่อและเทคโนโลยี การประเมินผลตามสภาพจริงและการออกแบบการเรียนรู้ ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่องโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในครั้งนี้มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการออกแบบการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีการ

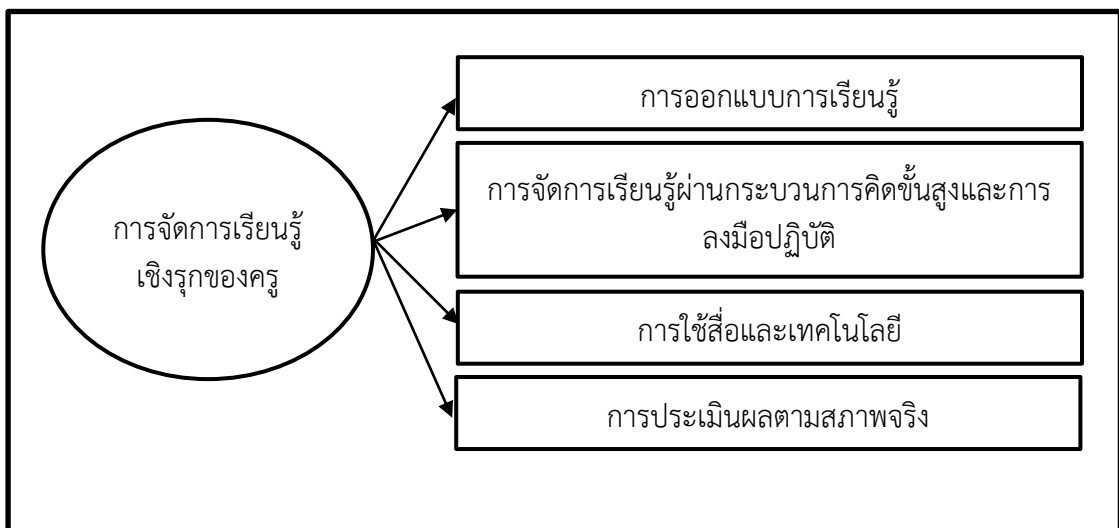
ส่งเสริมและพัฒนาครูในการออกแบบการเรียนรู้ ในด้านต่างๆการออกแบบการเรียนรู้ทำให้ครูเข้าใจหลักการของการออกแบบการเรียนรู้เป็นอย่างดี จึงได้ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองด้านการออกแบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้านการออกแบบการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด สอดคล้องกับ อภินันท์พร สถิตภาศิกุล (2561) ที่กล่าวว่า การออกแบบการเรียนรู้เป็นยุทธศาสตร์การจัดการเรียนการสอนที่สำคัญของครู มีการกำหนดจุดประสงค์ การประเมินผลและการนำผลไปใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งผลการศึกษา สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูสอดคล้องกับ เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562) ที่กล่าวว่า การออกแบบการเรียนรู้เป็นภารกิจหลักของครู มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน ผลได้ 7 ตัวบ่งชี้ การกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล การประเมินผลมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีการประเมินสถานะของผู้เรียน มีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ของผู้เรียน นำข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงการออกแบบการเรียนรู้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับวาสนา โพธิ์ศรี (2566) ที่ประกอบด้วย การศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสม การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย การพัฒนาและเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน การเลือกวิธีและเครื่องมือวัดผลและตั้งเกณฑ์การประเมินผล

6.2 ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนถึงความมุ่งมั่นของครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกนั้นเป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิดและการกระทำของผู้เรียน การมีวิจาร์ณญาณและการคิดอย่างสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงและการใช้วิจาร์ณญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ เรียนรู้การค้นหารูปแบบการเรียนรู้ของตนเองสู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะฉะนั้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูงและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียนและตัวครูผู้เรียนได้มีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพสอดคล้องกับ วิภาพรรณ พินลา (2561) ที่กล่าวว่า การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เริ่มจากความสนใจของผู้เรียน และเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตประจำวัน และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูอยู่ในระดับมากที่สุด

6.3 ลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่าด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การ

จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติ แสดงว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติ อย่างเร่งด่วนมาเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพปัจจุบันที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติ กมลพร ทองธิยะ (2564) เป็นความสามารถทางปัญญาของบุคคลที่ใช้กลั่นกรอง แยกแยะ นำข้อมูลนั้นใช้ในการตัดสินใจและช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ อีกทั้ง Gardner (1983) กล่าวว่าความคิดขั้นสูงไม่จำกัดเฉพาะการคิดเชิงวิชาการแต่สามารถเกิดขึ้นได้ในหลายมิติของความฉลาด ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนและในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในโลกที่หลากหลาย ดังนั้นผู้บริหารควรที่จะพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ที่สรุปว่าครูเป็นกลไกในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน การทำหน้าที่ของครูจึงเป็นภารกิจที่มีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ที่หลากหลาย ครูจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในด้านวิชาการและเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับยุคสมัย บทบาทของครูในการสร้างเสริมศักยภาพผู้เรียนจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านความรู้ ความคิด และคุณธรรม

7. องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

จากภาพที่ 1 องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้แก่ 1) การออกแบบการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติ 3) การใช้สื่อและเทคโนโลยี และ 4) การประเมินผลตามสภาพจริง

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดทำนโยบายที่ชัดเจนในการเสริมสร้างและพัฒนาความรู้ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติ ควรมีระบบนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาในด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งจัดกิจกรรมที่มุ่งกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาเกิดความตระหนักและมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันอยู่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและลำดับความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 คือ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติ ดังนั้นผู้บริหารและครูสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติ

8.3.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติ

8.3.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงและการลงมือปฏิบัติ

9. บรรณานุกรม

- กมลพร ทองธิยะ. (2564). การพัฒนาการคิดขั้นสูง: ความสามารถทางสติปัญญาที่สำคัญในโลกยุค New Normal. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 19(2). 45-58.
- เฉลิมพล สุปัญญาบุตร. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. *วารสารแสงอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 16(2). 266-280.
- ไพฑูริย์ สินลารัตน์. (2561). *บทบาทของครูในฐานะผู้นำทางวิชาการและการเปลี่ยนบทบาทของครูในยุคปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

- ยุภาลัย มะลิซ้อน (2563).**การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัฒนา หงสกุล (2561). **การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในยุคไทยแลนด์ 4.0.** การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ Graduate School Conference 2018. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. 30 พฤศจิกายน 2561. 123-130.
- วาสนา โพธิ์ศรี. (2566). **การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. **วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.** 16(2). 266-280.
- วิภาพรรณ พินลา. (2561). **การเรียนรู้เชิงรุกในวิชาสังคมศึกษา= Active learning in social studies.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ท่าพระจันทร์.
- วิภาพรรณ พินลา. (2565). **การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก: แนวทางและการประยุกต์ใช้.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมาคมนักเรียนและนักศึกษาไทย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 (2565). **แผนการดำเนินงานประจำปี 2565.** มหาสารคาม : กลุ่มนิเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning).** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **นโยบายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพครูและการศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุภาวดี เสนงูงา. (2564). **โปรแกรมพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครุคณิตศาสตร์** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์.** 8(7). 172-183.
- อภิสิทธิ์พร สถิตภาคีกุล (2561). **การออกแบบการเรียนการสอน : ทักษะเพื่อความสำเร็จของครู.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิรักษ์ สิริรัตนจิตต์. (2560). **การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning).** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Gardner, H. (1983). **Frames of mind: The theory of multiple intelligences.** New York : Basic Books.
- Schell, J., & Bulter, D. (2018). **Active Learning: Strategies for the Classroom.** New York, NY: Routledge.
- Stacy, R. (2015). **Active Learning Strategies: A Practical Guide.** Thousand Oaks, CA : SAGE Publications.

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1*
THE ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN PROMOTING LEARNING
MANAGEMENT USING LOCAL WISDOM UNDER SONGKHLA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ลัดดา พรหมขวัญ¹, สุนทรี วรรณไพเราะ²
Ladda Promkwan¹, Suntaree Wannapiro²
มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา^{1,2}
Thaksin University Songkhla Campus^{1,2}
Email : suntaree@tsu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างคือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 291 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดสถานศึกษา จากนั้นสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับสลาก เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .975 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน วุฒิการศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และขนาดสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 3) ผู้บริหารควรเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สนับสนุนครูในการวัดและประเมินผลอย่างมีระบบร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาในการวางแผนและสร้างหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน สนับสนุนครูให้ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ให้ความสำคัญกับการนิเทศภายใน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

คำสำคัญ : บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา; การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้; ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ABSTRACT

This research aims to 1) study the role of school administrators in promoting learning management through the use of local wisdom in schools and 2) compare the role of school administrators in promoting learning management through the use of local wisdom in schools categorized by age, education level, work experience, and school size; and 3) explore ways to develop the role of school administrators in promoting learning management through the use of local wisdom in schools. The sample group comprised 291 teachers from schools under the Songkhla Primary Education Service Area Office 1 in the 2024 academic year. A stratified random sampling method was used based on school size, followed by simple random sampling using a lottery method. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient 0.975. The statistical analyses included percentage, mean, standard deviation, t-test, and ANOVA.

The research findings indicated that 1) The study on the role of school administrators in enhancing learning management through local wisdom, both generally and in specific aspects, was rated highly 2) The comparative analysis of school administrators' involvement in enhancing learning management through local wisdom, categorized by gender, age, and overall work experience, revealed no significant differences. The total educational qualifications showed a statistically significant difference at the .01 level, while the overall school size demonstrated a statistically significant difference at the .05 level; and 3) The school administrators ought to transition into facilitators of learning, assist teachers in systematic assessment and evaluation, collaborate with staff in the schools to design curricula that address learners' needs, aid teachers in conducting classroom research to enhance teaching and learning, prioritize internal supervision, and encourage community involvement in educational governance.

Keywords : Role of school administrators; Promoting learning management; Local wisdom

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาการทำวิจัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 เพื่อพัฒนาการศึกษาสำหรับทุกช่วงวัย โดยมุ่งเน้นการประกันโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา พร้อมทั้งการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างงานในบริบทที่เปลี่ยนแปลง แผนการศึกษาแห่งชาติตั้งเป้าหมาย 5 ประการ ได้แก่ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา (Access) ความเท่าเทียมทางการศึกษา (Equity) คุณภาพการศึกษา (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency) การตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevance) เป้าหมายหลักคือให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพตลอด

ชีวิต โดยมุ่งพัฒนาทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ผ่าน 3Rs (การอ่าน, การเขียน, การคิดเลข) และ 8Cs ซึ่งรวมถึงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสร้างสรรค์ ความเข้าใจวัฒนธรรม ความร่วมมือ การสื่อสาร ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะอาชีพ และคุณธรรมจริยธรรม และการเรียนรู้ยังเน้นการพัฒนา ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสร้างความเข้าใจในบริบททางสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ ประชาชนในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและมีคุณภาพในอนาคต แต่ทั้งนี้กระแสการเปลี่ยนแปลง ในยุคดิจิทัลส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ทำให้หลายคนไม่สามารถปรับตัวได้ และวัฒนธรรมดั้งเดิมเริ่มถูกกลืนหาย โดยมีการเน้นความเป็นตัวของตัวเองและวัตถุนิยมมากขึ้น การจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงมีความสำคัญ เพื่อสร้างความเข้าใจและพัฒนาทักษะตามความ ต้องการของชุมชน โดยสอดคล้องกับแผนการศึกษาระยะยาวที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การเสริมสร้างทักษะด้านศิลปะ วัฒนธรรม และการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความ เสมอภาคทางสังคมและทางเพศ เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างมีความสุขใน อนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้ในการ แก้ปัญหา การดำรงชีวิต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและสามารถช่วยพัฒนามนุษย์ทั้ง ทางวัตถุและจิตใจ ด้วยสาเหตุที่ภูมิปัญญามีคุณค่าจึงทำให้การศึกษาทั้งในประเทศไทยและ ต่างประเทศตระหนักถึงความสำคัญและ บูรณาการภูมิปัญญามาใช้อย่างสร้างสรรค์ในการจัดการเรียน การสอน วิธีการบูรณาการภูมิปัญญาใช้ในการ จัดการเรียนการสอน ภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถ นำมาใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนา ผู้เรียนให้เกิดทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิตใน ศตวรรษที่ 21 ได้อย่างครบถ้วน คือ มีทักษะพื้นฐานความสามารถในอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณได้ และทักษะที่จำเป็น คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณแก้ปัญหาได้ การคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม ทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร และทักษะการใช้ คอมพิวเตอร์ ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ และ มีความเมตตากรุณา มีคุณธรรม และมีระเบียบวินัย (ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย และชลธิชา หอมฟุ้ง, 2561) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญสูงสุดในการ นำนโยบายปฏิรูปการศึกษาและภารกิจของสถานศึกษาไปสู่การบรรลุเป้าหมายของคุณภาพการศึกษา ต้องมีความพร้อมที่จะพัฒนาตัวเองให้เข้าสอดคล้องกับสังคมโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมที่มีการ แข่งขัน การจัดการศึกษาในทุกกระดับมีจุดหมายสำคัญที่เน้นการพัฒนาศักยภาพของบุคคล เพื่อให้ สามารถร่วมแข่งขันในสังคมและเศรษฐกิจโลกมีปัจจัยหลายอย่างเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วย ขับเคลื่อนนโยบายการศึกษา เช่น สิ่งแวดล้อม สังคมวัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษา ดังนั้น สถาบันการศึกษาควรวางแผนการจัดการศึกษาให้เข้ากับพฤติกรรมและความสนใจของผู้เรียน พร้อมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมถึงประเทศชาติกำหนดทิศทางแผนการศึกษา แห่งชาติเพื่อให้เกิดการเติบโตและพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกด้านของสังคมและเศรษฐกิจ (ไชยา ภาวะบุตร, 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 มีหน้าที่จัดและส่งเสริมการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ให้เป็นไปอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพมุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษา ให้เด็กจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพตาม มาตรฐาน มีรากฐาน การศึกษาเพื่ออาชีพ เด็กพิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาและมี

ทักษะในการดำเนินชีวิต และผู้เรียนทุกคนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นของโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นคนดี มีวินัย มีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง พัฒนาครูให้เป็นครูยุคใหม่ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารสถานศึกษามีวินัยในการบริหารจัดการ การศึกษา โดยมีค่านิยม ร่วมองค์กร คือ มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน บริหารด้วยใจ โดยสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ได้วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและภายในเพื่อกำหนดกลยุทธ์ โดย ได้รับโอกาสจากภายนอก คือ ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายเอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้ นำไปสู่กลยุทธ์เชิงรุก คือปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี น้อมนำหลัก-ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง สืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และกลยุทธ์เชิงแก้ไขคือ ส่งเสริม ศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 1, 2567)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

2.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

3. สมมุติฐานการวิจัย

3.1 ครูที่มีเพศที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการ จัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 แตกต่างกัน

3.2 ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการ จัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 แตกต่างกัน

3.3 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 1 แตกต่างกัน

3.4 ครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 1 แตกต่างกัน

3.5 ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1. ทราบถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

4.2. ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการการบริหารงานส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,158 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู กัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 291 คน ซึ่งได้จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาตามรายละเอียดของข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยด้วยตนเอง กำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูล จำนวน 5 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 1 คน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 2 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่จำนวน 2 คน ได้สัมภาษณ์จำนวน 5 คน แบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ จำแนกเป็น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และ ขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต1เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert's Rating Scale จำนวน 50 ข้อ หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และเหมาะสมในการใช้ภาษา เลือกแบบสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและมี ความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำนวน 30 คน นำผลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของ Cronbach (1990) ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .975 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้
ภูมิปัญญาท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต1

ตารางที่ 1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ
ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสงขลา เขต1 ในภาพรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	n = 291		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
1 การจัดกระบวนการเรียนรู้	4.2895	0.5444	มาก
2 สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้	4.2897	0.5283	มาก
3 การประเมินผลการเรียนรู้	4.3289	0.5474	มาก
4 การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร	4.2960	0.5308	มาก
5 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	4.3019	0.5426	มาก
6 การสร้างความร่วมมือกับชุมชน	4.3313	0.5369	มาก
7. การนิเทศภายใน	4.3282	0.5324	มาก
รวม	4.3065	0.4810	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดย
ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต1 โดยภาพรวมและ
รายด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก คือ การสร้าง
ความร่วมมือกับชุมชน รองลงมา คือ การประเมินผลการเรียนรู้ รองลงมา คือการนิเทศภายใน และ
ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

6.2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
และขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้
ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยทดสอบค่า t (t-test) จำแนกตามตัวแปรเพศ และวุฒิการศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	เพศ		วุฒิการศึกษา	
	t	sig	t	sig
1. การจัดกระบวนการเรียนรู้	-0.642	.521	3.611***	.000

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	เพศ		วุฒิการศึกษา	
	t	sig	t	sig
2. การเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้	-.366	.715	2.276*	.024
3. การประเมินผลการเรียนรู้	-.775	.439	2.373*	.018
4. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	-.558	.578	1.910	.057
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	-.064	.949	1.995*	.047
6. การสร้างความร่วมมือกับชุมชน	-.557	.578	1.960	.051
7. การนิเทศภายใน	-.993	.322	2.915**	.004
รวม	-.610	.542	2.968**	.003

จากตารางที่ 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกตามเพศในภาพรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามวุฒิการศึกษา ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการนิเทศภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้, การประเมินผลการเรียนรู้, การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการจัดกระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) จำแนกตาม ตัวแปรอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	อายุ		ประสบการณ์การทำงาน		ขนาดสถานศึกษา	
	F	sig	F	sig	F	sig
1. การจัดกระบวนการเรียนรู้	.526	.665	1.385	.252	2.405	.092
2. การเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้	1.062	.366	2.658	.072	2.809	.062
3. การประเมินผลการเรียนรู้	1.912	.128	1.936	.146	3.566*	.030
4. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	1.272	.284	2.101	.124	4.772**	.009
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	1.931	.125	2.872	.058	6.096**	.003
6. การสร้างความร่วมมือกับชุมชน	1.014	.387	1.567	.210	5.071**	.007
7. การนิเทศภายใน	2.827*	.039	4.986**	.007	2.697	.069
รวม	1.517	.210	2.855	.059	4.394*	.013

จากตารางที่ 3 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกตามอายุ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การนิเทศภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน พิจารณารายด้านพบว่า การนิเทศภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การประเมินผลการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร, การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้, และการสร้างความร่วมมือกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากครูส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกับชุมชนในการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนและการร่วมมือกับชุมชนช่วยให้มีทรัพยากรและความรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับ ฝาริต หมั่นหลี่ (2565) ได้ทำการศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดกระบี่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ รัชณี ดวงแก้ว วินัย ทองมัน และวิรัช จงอยู่สุข (2565) ได้ศึกษา แนวทางการบริหารภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลวิภา ชนะทิพย์ (2567) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดลำพูน พบว่า บทบาทของผู้บริหารในการบริหาร แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก

7.2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต1 จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา

7.2.1 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากในปัจจุบันบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ทุกคนควรสนใจและส่งเสริม โดยไม่จำกัดเพศ จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมประพัทธ์ นิมน์น้อย (2560) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนวัดสุทิวรารามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่าครูมีความคิดเห็นจำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยาภรณ์ พูลชัย (2565) ได้ทำการศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ

ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ครูมีความคิดเห็น จำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮำตัน สาอุ (2565) ได้ทำการศึกษากการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุคิรินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า จำแนกตามเพศโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

7.2.2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกตามตัวแปรอายุ ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการนิเทศภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก ประสบการณ์และความเข้าใจ ครูที่มีอายุน้อย อาจมองว่าการนิเทศภายในเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการพัฒนาอาชีพ ครูที่อายุน้อยกว่าอาจมีทัศนคติที่เปิดกว้างต่อแนวทางการนิเทศภายในมากกว่าครูที่มีอายุมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนชัย บุญสนอง (2561) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพร เขต 2 พบว่า ครูที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็น แตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2563) ครูที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุริพร นิลแก้ว และ สมใจ สืบเสาะ (2566) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 พบว่า อายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.2.3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การนิเทศภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้, การประเมินผลการเรียนรู้, การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการจัดกระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้เนื่องจากครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงมักจะมีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่มากกว่า ซึ่งอาจทำให้เห็นความสำคัญของการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะที่ลึกซึ้งกว่า หรือมีแนวทางในการนำไปใช้ที่หลากหลายกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตินาพร เชาววิ (2562) ได้ทำการศึกษารoles บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี พบว่า ความคิดเห็นของครู ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ จำรัส สืบเหม (2565) ได้ทำการศึกษา การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสตูล จำแนกตามตัวแปรระดับวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็น พิจารณารายด้านพบว่า ด้านการติดตามตรวจสอบการใช้แหล่ง

เรียนรู้ชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านปริมาณการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7.2.4 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 1 จำแนกตามตัวแปร ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน พิจารณารายด้านพบว่า การนิเทศภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูที่มีประสบการณ์น้อย อาจยังมีความกระตือรือร้นและเปิดรับต่อแนวทางการพัฒนาที่ใหม่กว่า สอดคล้องกับ จำรัส สืบเหม (2565) ได้ศึกษา การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็น ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัย ปิยาภรณ์ พูลชัย (2565) ได้ทำการศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ประสบการณ์ ในการทำงาน รายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ฮาดัน สาอุ (2565) ได้ทำการศึกษาการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุคริบนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานรายด้านแตกต่างกัน ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.0 1

7.2.5 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกตามตัวแปร ขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การประเมินผลการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร, การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้, และการสร้างความร่วมมือกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สถานศึกษาขนาดใหญ่หรือขนาดกลางอาจมีทรัพยากรและบุคลากรที่มากกว่า ซึ่งอาจทำให้มีการสนับสนุนและมีโอกาสในการพัฒนาการเรียนรู้ที่หลากหลายและเข้มแข็งกว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรัชญา กาศิโลน (2561) ได้ทำการศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ ตามการรับรู้ของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 พบว่า จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 สอดคล้องกับ อายุทธ สะอู (2564) ได้ศึกษา การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ระดับ .01 และ .001 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวางแผนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Plan)ด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านการปรับปรุงการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการประเมินการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

7.3 แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

ผู้บริหารควรเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้เป็นผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ ต้องมีความรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ควรสนับสนุนครูในการวัดและ ประเมินผลอย่างมีระบบ ร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาในการวางแผนและดำเนินการ เพื่อสร้าง หลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน สนับสนุนครูให้ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการ เรียนการสอน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และให้ความสำคัญกับการนิเทศ ภายในเป็นระบบประกันคุณภาพการศึกษา

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ผลการศึกษามหาวิทยาลัย ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยภาพรวมและราย ด้าน อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมาก คือ การสร้างความร่วมมือกับชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดกระบวนการ เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากครูส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหาร สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับชุมชนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียน การสอนและการร่วมมือกับชุมชนช่วยให้มีทรัพยากรและความรู้ที่หลากหลาย ชุมชนสามารถมีส่วนร่วม ในการพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาได้ดี และการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อย อาจเกิด จากความท้าทายในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน เช่น ข้อจำกัดด้านเวลา ทรัพยากร หรือการขาดความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่ ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้บูรณาการใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มากขึ้น

9.1.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ ภูมิ ปัญญาในท้องถิ่นมากขึ้น

9.1.3 ผู้บริหารและครูควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ เหมาะสมตามความถนัดและต้องการของผู้เรียน

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกระบวนการ เรียนรู้กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต1

9.3.2 ควรศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต1

10. บรรณานุกรม

- จำรัส สืบเหม. (2565). การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จूरินทร์ นิลแก้ว, สมใจ สืบเสาะ. (2566). บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 1. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย. 7(1). 83-98.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 12(1). 1-9.
- ชุตินาพร เชาววิโว. (2563). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายใน สถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี. วารสารนวัตกรรม การจัดการศึกษาและการวิจัย. 3(1). 1-10.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2565). ผู้บริหารสถานศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพ การบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. 4(4). 41-50.
- ปรัชญา กาดิโตน. (2561). บทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดการเรียนรู้ ตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปิยาภรณ์ พูลชัย. (2565). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เปรมประพัทธ์ นิ่มน้อย. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดย เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนวัดสุทธิวราราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2. วารสารรามคำแหง. 2(1) 1-11.
- ผาริต หมั่นหลี่. (2565). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงาน ของครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตสาขาการบริหาร การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- มลวิภา ชนะทิพย์. (2567). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดลำพูน. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์. 9(1). 1-12.

- รัชณี ดวงแก้ว วินัย ทองมัน และวิรัช จงอยู่สุข. (2565). แนวทางการบริหารภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักสี่ปฐพีธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. *วารสารวิจัยวิชาการ*. 5(3). 1-16.
- วัฒน์ชัย บุญสนอง. (2561). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.*
- ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย และชลธิชา หอมพุ่ม. (2561). การบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 11(3). 2551–2563.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 (2567). *แผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ประจำปีงบประมาณ 2567*. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2567. จาก https://www.ska1.go.th/files/com_content/202312/20231227
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560-2570*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อำนาจ สาอู. (2565). การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสุคริบนสังกัดสำนักงานพื้นที่ศึกษานราธิวาส เขต 2. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.*
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Sample size determination table. *Educational and psychological Measurement*. 30(3). 607-610.

การบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4*
STRATEGIC MANAGEMENT TOWARD ROYAL AWARDED OF PRIMARY SCHOOL
UNDER UDONTHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4

วรพงษ์ อาษาศรี¹, พชรินทร์ ชมภูวิเศษ², ธีระพล เพ็งจันทร์³
Worapong Arsasri¹, Patcharin Chompuwiset², Teerapol Pengchan³
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี^{1,2,3}
Udon Thani Rajabhat University^{1,2,3}
Email : 64120605220@udru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ศึกษาจากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา คือ โรงเรียนบ้านท่าโสม เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การจดบันทึก และการวิเคราะห์เนื้อหา โดยเก็บข้อมูลจากบุคลากรหลักในสถานศึกษา จำนวน 5 คน ผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน โดยใช้ในการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าเพื่อยืนยันความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงของข้อมูล ความถูกต้องและความเชื่อถือได้

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) เพื่อวางแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามบริบทสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 2) การกำหนดทิศทางองค์กร มีการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมากำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา มีการกิจและเป้าหมายที่มุ่งเน้นด้านความเป็นเลิศทางวิชาการของผู้เรียนและส่งเสริมผู้เรียนให้มีศักยภาพในการแข่งขันและสอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา 3) การกำหนดกลยุทธ์ มีการนำทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาเป็นแนวทางและวางแผนเพื่อตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เกี่ยวข้องกับคุณภาพนักเรียนโดยตรงและมุ่งเน้นการพัฒนาสู่คุณภาพมาตรฐานสากล 4) การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ มีการประชุม วางแผน จัดทำโครงการและกิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจนเป็นระบบ เกิดเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของ

สถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม 5) การติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินโครงการและกิจกรรมตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วม ผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวางแผนในปีการศึกษาถัดไป ปรับเปลี่ยน พัฒนาโครงการ กิจกรรมตามความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

คำสำคัญ : การบริหารเชิงกลยุทธ์; กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์; สถานศึกษารางวัลพระราชทาน

ABSTRACT

The objectives of this research were: Study the Strategic Management processes to toward Royal Awarded of Primary School. This research using Qualitative research methodology and case study from a school that has received the royal award for educational institutions at the primary school level, namely Banthasom School. Collect and analyze data through document analysis, in-depth interviews, observation, note-taking, and content analysis by gathering information from 5 key personnel in the educational institution, 2 stakeholders, and 2 experts. A triangulation method was used to verify the credibility, accuracy, and reliability of the information.

The results of the research were as follows: The strategic management processes to toward Royal Awarded of Primary School. include: 1) Environment analysis involves analyzing both internal and external environments (SWOT Analysis) to plan the development of student quality, learning outcomes, and desirable characteristics according to the context of the educational institution, with the participation of all relevant parties. 2) Set organization direction involves using data from the environmental analysis to determine the direction for the development of the educational institution, with missions and goals focused on academic excellence for students and promoting students' potential for competitiveness, in accordance with the context of the educational institution. 3) Strategy formulation the direction of educational development is developed as a guideline and plan for decision making in educational administration, vision and mission are set, directly related to student quality and focus on development towards international standard quality. 4) Strategy implementation there are meetings, plans, projects and activities that affect the quality of students, focusing on students as the most important factor, defining clear roles and responsibilities systematically, and creating a tangible identity and identity of the educational institution. 5) Strategy evaluation and control there is supervision, monitoring and follow-up of the

implementation of projects and activities according to the strategic plan of the educational institution, emphasizing participation. The responsible person prepares reports to use as information for planning the next academic year, adjusts, develops projects, activities as appropriate to the context of the educational institution.

Keywords : Strategic Management; Strategic Management processes; Royal Awarded Schools

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

บริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ การพัฒนาประเทศต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้าน การพัฒนาที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากทุกมิติการพัฒนามีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัวท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ และมาตรฐานที่สูงขึ้นในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ในการบริหารงานจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารงานแบบองค์รวมแตกต่างจากการบริหารงานตามหน้าที่พื้นฐานทั่วไป โดยการศึกษา วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เพื่อการวางแผนขับเคลื่อนกลยุทธ์ไปสู่เป้าหมาย ผู้บริหารจะต้องรวบรวมข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ อย่างละเอียด รอบคอบและมีหลักการ นำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ เป็นแนวทางพิจารณาตัดสินใจสร้างกลยุทธ์ที่เหมาะสมและการควบคุมการใช้กลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าประสงค์ที่วางไว้ ตลอดจนถึงติดตาม ตรวจสอบ วิเคราะห์ และกำหนดแนวทางการพัฒนากลยุทธ์ที่มีให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (ณัฐพันธ์ เขจรนนท์, 2552) โดยการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารระดับสูง โดยการกำหนดแผนกลยุทธ์ขององค์กรและนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เป็นแนวทางให้องค์กรก้าวหน้าไปในทิศทางที่เหมาะสม ประสบความสำเร็จเหนือคู่แข่ง ผู้บริหารจะต้องวางแผนกลยุทธ์และกำหนดกลยุทธ์ที่แตกต่างจากองค์กรอื่น เพื่อใช้เป็นแนวทางให้องค์กรปฏิบัติงานได้เหนือกว่าคู่แข่งชั้น บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการได้ (สุพานี สฤษฏ์วานิช, 2553)

จากรายงานการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ระบบการศึกษายังมีปัญหาหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษาและการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) โดยการ

คัดเลือกนักเรียนและสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาจำนวนมากต้องการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาด้วยการตั้งเป้าหมายการเป็น “สถานศึกษารางวัลพระราชทาน” และประสบความสำเร็จเป็นแบบอย่างให้แก่สถานศึกษาอื่น ในการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา กำหนดให้ใช้แบบประเมินและคู่มือการประเมินตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำขึ้น ทั้งนี้เป็นไปตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังที่ได้กล่าวถึง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน หน่วยงานทางการศึกษา ให้สามารถนำมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษากระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้กระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลโดยนำหลักการบริหารเชิงกลยุทธ์ไปใช้เป็นข้อมูลการบริหารคุณภาพและการจัดการศึกษายกระดับคุณภาพการศึกษาสู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) กรณีศึกษาเดี่ยว (Single Case Studies) จากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลสถานศึกษาพระราชทาน คือ โรงเรียนบ้านท่าโสม โดยการศึกษากระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์

สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดทิศทางองค์กร 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 5) การติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ เป็นการดำเนินงานตามเกณฑ์การประเมินรางวัลสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา ทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณภาพนักเรียน 2) การบริหารหลักสูตร และงานวิชาการ 3) การบริหารและการจัดการศึกษา 4) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 5) ความดีเด่นของสถานศึกษา เป็นข้อมูลในการศึกษากระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การสังเกต (Observation) การจดบันทึก (Field Note) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นข้อมูลที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ในเรื่องกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

2) การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การเลือกพื้นที่ในการศึกษา (2) การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (3) การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัย (4) การเข้าสู่สนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล (5) การวิเคราะห์ข้อมูล (6) การสร้างข้อสรุป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1) พื้นที่ในการศึกษา ผู้วิจัยใช้การศึกษาแบบกรณีศึกษาเดี่ยว (Single Case Studies) เพื่อให้เข้าใจในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นของสถานศึกษา เป็นสถานศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะ (Extreme or Unique Case) คือ โรงเรียนบ้านท่าโสม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ได้รับรางวัลสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษาขนาดใหญ่ ประจำปีการศึกษา 2558

2.2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ใช้การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 กลุ่ม รวมทั้งหมด 9 คน ประกอบด้วย (1) ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน (2) ครูผู้สอน 4 คน ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าสายชั้น หัวหน้างานประกันคุณภาพ (3) ผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน (4) ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้เกษียณอายุราชการ และผู้ที่อยู่ในปรากฏการณ์

2.3) เครื่องมือที่วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interviews) ที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ สำหรับใช้สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์

2.4) การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ตรวจสอบประเด็นความตรงและแท้จริงของข้อมูล ในการตรวจสอบข้อมูลด้านข้อมูล การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย และการตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (สูกางค์ จันทวานิช, 2559)

5. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า กระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา โดยการดำเนินงานตามกระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา ดังนี้

1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามบริบทของโรงเรียน วางแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ยกกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จัดการทดสอบคัดห้องเรียน และการบริหารแบบสายชั้น บริหารหลักสูตรและงานวิชาการตามบริบทของโรงเรียน เน้นการพัฒนาให้นักเรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีศักยภาพในการแข่งขัน พัฒนาคุณภาพด้านการบริหารตามบริบทของโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ใช้หลัก 4 ร่วม 3 ประสาน บริหารให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมีประสิทธิภาพพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

2) การกำหนดทิศทางองค์กร พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการโดยมุ่งเน้นพัฒนาด้านความเป็นเลิศทางวิชาการของผู้เรียนอย่างรอบด้าน กำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียนโดยบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีความศักยภาพในการแข่งขัน เน้นการทำงานเป็นระบบ ทำงานเชิงรุก ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นด้านความเป็นเลิศทางวิชาการของผู้เรียนควบคู่กับการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพ ปรากฏในวิสัยทัศน์โรงเรียน เกิดเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์โรงเรียน

3) การกำหนดกลยุทธ์ พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการโดยนำทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่กำหนดไว้ พัฒนาเป็นแนวทางและนำมาวางแผนเพื่อตัดสินใจบริหารด้านคุณภาพผู้เรียนอย่าง กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพนักเรียนโดยตรง มุ่งพัฒนาให้นักเรียนมีสุขภาพจิต สุขภาพกายที่สมบูรณ์เพิ่มพูนความเป็นเลิศทางวิชาการ ส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการมุ่งพัฒนาตามมาตรฐานและขับเคลื่อนสู่ความเป็นเลิศ ยกกระดับขีดความสามารถผู้เรียนเต็มตามศักยภาพสู่มาตรฐานสากล ร่วมกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์การดำเนินงาน เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมครอบคลุมทุกมิติ

4) การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงาน โดยการประชุม วางแผน จัดทำโครงการ กิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยตรงทั้งด้านผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมชื่นชมยินดี กำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจนและขยายผลสู่การสร้างเครือข่าย จัดทำโครงการ กิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน โดยตรงทั้ง การสร้างค่านิยมที่ดีตามเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประชุม วางแผน จัดทำโครงการ กิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยตรงทั้งด้านผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5) การติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานตามกลยุทธ์ โดยจัดประชุมประจำเดือน ประชุมกลุ่มย่อยในแต่ละกลุ่มงาน ประชุมในแต่ละสายชั้นเพื่อการประสานงานและดำเนินงานที่รวดเร็ว นิเทศ กำกับ ติดตาม โดยหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ทรงคุณวุฒิ จัดระบบการประกันคุณภาพภายใน กำหนดมาตรฐานสถานศึกษาและเป้าหมายคุณภาพ ดำเนินการโดยการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงาน ตรวจสอบความสำเร็จตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน รายงานผลการประกันคุณภาพภายในแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ดำเนินการตามปฏิทินการปฏิบัติงานแต่ละกิจกรรมโดยครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ พัฒนาโครงการ กิจกรรม ตามความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลผู้วิจัยเสนอการอภิปรายผลเฉพาะประเด็นสำคัญดังนี้

กระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ดังนี้

1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โรงเรียนได้ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) เพื่อวางแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามบริบทของโรงเรียน ทำการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริหารให้เกิดประสิทธิภาพพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ พัฒนาการจัดการเรียนรู้และศักยภาพผู้เรียน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความสอดคล้องกับ สุดใจ วันอุดมเดชาชัย (2556) ได้กล่าวว่า วิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน โดยทำการวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เป็นการวิเคราะห์โอกาส และอุปสรรค สอดคล้องกับ จันทิมา บุญอนันต์วงศ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ได้แก่ วิเคราะห์ปัจจัยภายใน โครงสร้างและนโยบายโรงเรียน คุณภาพวิชาการ บุคลากรงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และบริหารจัดการ วิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ด้านสังคมวัฒนธรรม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และการเมือง กฎหมาย วิเคราะห์ผลกระทบจากสภาพแวดล้อม วิเคราะห์ ปัจจัยความเสี่ยงภายใน ภายนอก นำผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ภายนอกมากำหนดเป็นจุดแข็งจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคโดยใช้เทคนิค SWOT Analysis และวิเคราะห์รอบความเสี่ยงทั้งภายในและภายนอก

2) การกำหนดทิศทางองค์กร โรงเรียนได้กำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียนด้านคุณภาพ นักเรียนมุ่งเน้นพัฒนาด้านความเป็นเลิศทางวิชาการของผู้เรียนอย่างรอบด้าน ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในการแข่งขันมีความเป็นเลิศทางวิชาการ กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างเป็นระบบครอบคลุมมิติการบริหาร เน้นการทำงานเป็นระบบ ทำงานในเชิงรุก ยึดเป้าหมายความสำเร็จและคุณภาพของงานร่วมกัน มุ่งเน้นด้านความเป็นเลิศทางวิชาการของผู้เรียนควบคู่กับการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพ

พัฒนาเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์โรงเรียน สอดคล้องกับ สาโรจน์ โอพิทักษ์ชวิน (2550) ได้กล่าวว่า การกำหนดทิศทางองค์กร เป็นการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมาใช้วางแผนเพื่อการตัดสินใจในการกำหนดภารกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ ปิยาภรณ์ แก้วเทพ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านจัดการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 244 จังหวัดบึงกาฬ พบว่า การกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นสภาพความสำเร็จของนักเรียนหรือสถานศึกษาในอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้น พันธกิจสัญญาที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ เป้าหมาย เป็นผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

3) การกำหนดกลยุทธ์ โรงเรียนมีการนำทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่กำหนดไว้มาพัฒนาเป็นแนวทางในอนาคตและนำมาวางแผนเพื่อตัดสินใจบริหารด้านคุณภาพผู้เรียน กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพนักเรียนโดยตรง ยกกระตือรือร้นขีดความสามารถผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลเพื่อความเป็นเลิศ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมุ่งเน้นให้เป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนการศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา สร้างโอกาสและความเสมอภาคในการจัดการศึกษา ยกกระตือรือร้นขีดความสามารถผู้เรียนเต็มตามศักยภาพสู่มาตรฐานสากล มีความสอดคล้องกับ ญัฐพันธ์ เจริญนนท์ (2552) ได้กล่าวว่า การกำหนดกลยุทธ์ หมายถึง การนำทิศทางขององค์กรที่กำหนดไว้ กำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงานในอนาคตขององค์กร โดยมักจะกำหนดกลยุทธ์ตามระดับชั้นภายในองค์กร กลยุทธ์องค์กร กลยุทธ์ธุรกิจ และกลยุทธ์ตามหน้าที่ สอดคล้องกับ พัชรี พิมพิลา (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า การกำหนดกลยุทธ์ เป็นกระบวนการในการเตรียมข้อมูลเพื่อวางแผนกลยุทธ์ มีการทบทวน วิเคราะห์และตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อมและทิศทางก่อนกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง คือ กลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับแผนงาน กลยุทธ์ระดับโครงการ มีความสอดคล้องและยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม แสดงถึงศักยภาพและสมรรถนะของโรงเรียน ขยายเป็นแผนงานโครงการและกิจกรรมได้

4) การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ โรงเรียนดำเนินงานโดยประชุม วางแผน จัดทำโครงการ กิจกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยตรงทั้งด้านผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เน้นการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมชื่นชมยินดี และขยายผลสู่การสร้างเครือข่าย ทั้งด้านการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดำเนินการตามกลยุทธ์การบริหารและการจัดการศึกษาที่ตั้งไว้ สร้างค่านิยมที่อิงตามเอกลักษณ์ของโรงเรียน และอัตลักษณ์ของสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรม บรรลุผลตามเป้าหมายและพัฒนาเป็นความดีเด่นของสถานศึกษา สอดคล้องกับ สุพานี สฤษฏ์วานิช (2553) ได้กล่าวว่า การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เน้นการวางแผนดำเนินงานและการนำแผนงานไปปฏิบัติ แต่การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ให้บรรลุผลจะต้องเตรียมความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ คือ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ โครงสร้างขององค์กร ระบบต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อให้การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัตินั้นบังเกิดผล และสอดคล้องกับ ปาริชาติ คำป้อม

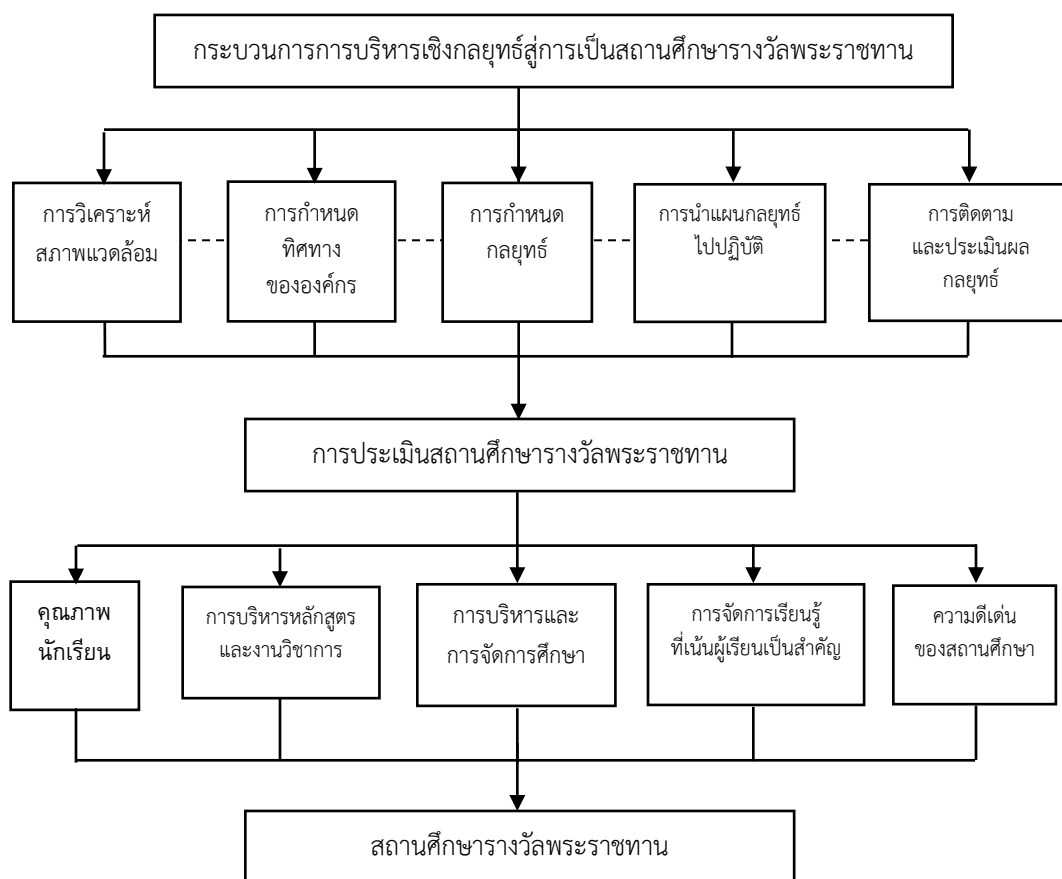
(2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์ ปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์อย่างชัดเจน ดำเนินการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติอย่างเหมาะสม ดำเนินกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่เกิดประโยชน์สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตามแผนกลยุทธ์ และดำเนินการตามแผนกลยุทธ์จนประสบความสำเร็จ

5) การติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ โรงเรียนมีการจัดประชุมประจำเดือน ประชุมกลุ่มย่อยในแต่ละกลุ่มงาน ประชุมในแต่ละสายชั้นเพื่อการประสานงานและดำเนินงานที่รวดเร็ว นิเทศ กำกับ ติดตาม โดยหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ทรงคุณวุฒิ มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เกิดผลเชิงประจักษ์ ขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน รายงานผลการประกันคุณภาพภายในแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนตามแผนการนิเทศ โครงการและ กิจกรรมที่จัดขึ้นเกิดจากปัญหาและความต้องการร่วมกันทุกฝ่ายในโรงเรียนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ และลงมือปฏิบัติ ให้การสนับสนุนตามบทบาทหน้าที่ ดำเนินการตามปฏิทินการปฏิบัติงานแต่ละกิจกรรม ครูทุกคนมีส่วนร่วมปฏิบัติงานในกิจกรรมของโครงการ ผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานโครงการเมื่อเสร็จสิ้นและนำข้อมูลที่ได้นำมาพัฒนาวางแผนพัฒนา ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้เหมาะสมตามบริบทสถานศึกษา สอดคล้องกับ ภัคตี มานะศิริภูเวท (2555) ได้กล่าวว่า การติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ กระบวนการนี้ต้องมีการ กำกับผลการปฏิบัติงานและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานจริงใกล้เคียงกับผลงานที่คาดหวัง ผู้บริหารทุกระดับจะใช้ผลจากข้อมูลเหล่านี้ไปปรับปรุงการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหาให้ถูกต้อง สอดคล้องกับ สุปรียา ชินพะวอ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า การติดตามและการ ประเมินผลกลยุทธ์ ประกอบด้วย การติดตาม ตรวจสอบ และการวัดผลสอดคล้องกับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นตามปัจจัยที่กำหนดและเทียบปัจจุบันกับอดีตทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานตามแผนงาน ประเมินงานจากหลาย ๆ ฝ่ายร่วมกัน ประเมิน ความคุ้มค่าโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ใช้เครื่องมือที่เหมาะสม ระบุงานขององค์การให้ชัดเจน ประเมินความสามารถหลักขององค์การ พัฒนาความสามารถให้ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการ ปรับปรุงวัตถุประสงค์และเป้าหมายองค์การให้สอดคล้องกับกลยุทธ์

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อกำหนด ทิศทางขององค์กรในอนาคต สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกเพื่อหาโอกาสและอุปสรรคมาประเมินและวิเคราะห์ทางเลือกที่ดี ที่สุดให้องค์กรดำเนินงานไปตามที่กำหนดไว้และมีศักยภาพในการแข่งขัน หากโรงเรียนมีการเตรียมพร้อม ต่อการเปลี่ยนแปลงด้วยการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการ จะส่งผลให้โรงเรียนมีการพัฒนาตนเองและ มีศักยภาพในการแข่งขัน การบริหารคุณภาพของโรงเรียนต้องดำเนินงานตาม 5 องค์ประกอบของ

กระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้มีการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง สถานศึกษารางวัลพระราชทานเป็นที่คาดหวัง ของสังคมว่าสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและบูรณาการการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องอย่างมี คุณภาพและยกระดับคุณภาพได้ ดังนั้น ในการยกระดับมาตรฐานโรงเรียนสู่การเป็นสถานศึกษารางวัล พระราชทาน จึงควรดำเนินการทั้งระบบ โดยใช้กระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกลไกขับเคลื่อนใน การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ โดยมีคุณภาพของนักเรียนเป็นตัวบ่งชี้สำคัญของความสำเร็จ ผู้วิจัยสรุปองค์ ความรู้ที่ได้แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 กระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดทิศทางองค์กร 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 5) การติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา

ควรมีความรู้ความเข้าใจและนำกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ทั้ง 5 องค์ประกอบไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อการบริหารอย่างป็นระบบตามบริบทสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และยกระดับสถานศึกษาสู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน

8.1.2 การดำเนินงานตามเกณฑ์การประเมินสถานศึกษารางวัลพระราชทาน 5 องค์ประกอบ 16 ตัวชี้วัด โดยใช้กระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์ ทั้ง 5 องค์ประกอบ ดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน กำหนดทิศทางขององค์กรในอนาคตสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และพัฒนาอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพ สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา พัฒนาศักยภาพในการแข่งขันและยกระดับสู่มาตรฐานสถานศึกษารางวัลพระราชทานได้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำกระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์ ทั้ง 5 องค์ประกอบ มาใช้ในการดำเนินงานของสถานศึกษาตามเกณฑ์การประเมินสถานศึกษารางวัลพระราชทาน 5 องค์ประกอบ 16 ตัวชี้วัด เพื่อยกระดับสถานศึกษาสู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน

8.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาในสังกัดใช้กระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อยกระดับการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล และยกระดับสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพและมาตรฐานสถานศึกษารางวัลพระราชทาน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้กับโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางสู่ความสำเร็จในการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดทิศทางองค์กร 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 5) การติดตามและประเมินผลกลยุทธ์

8.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนให้มีแนวปฏิบัติในการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาสู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) คุณภาพนักเรียน 2) การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ 3) การบริหารและการจัดการศึกษา 4) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) ความดีเด่นของสถานศึกษา

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการวิจัยแบบผสมวิธีเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน การเก็บข้อมูลแบบผสมวิธีจะมีประโยชน์ในการอธิบายรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

8.3.2 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะวิธีพหุกรณีศึกษา (Multi-Case Studies) เพื่อเกิดข้อค้นพบจากการสังเคราะห์ภาพรวมการศึกษาโรงเรียนกรณีศึกษาที่มากกว่า 1 โรงเรียน ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี หรือในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง

8.3.3 ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยอาจนำเอาผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการวิจัย

8.3.4 ควรทำการศึกษาวจัยและพัฒนา (Research & Development) โดยใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางเพื่อให้ได้ข้อมูลการวิจัยที่หลากหลายมิติ

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **คู่มือการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จันทิมา บุญอนันต์วงศ์. (2561). **รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ณัฐพันธ์ เจริญนนท์. (2552). **การจัดการเชิงกลยุทธ์ (ฉบับปรับปรุงใหม่)**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ปาริชาติ คำป้อม. (2566). **การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิยาภรณ์ แก้วเทพ. (2563). **การมีส่วนร่วมในการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 244 จังหวัดบึงกาฬ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- พัชรี พิมพ์ลา. (2559). **การศึกษาสภาพและปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ภักดี มานะหิรัญเวท. (2555). **หัวใจของการจัดการเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ : สยามบุ๊ค.
- สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน. (2550). **การบริหารเชิงกลยุทธ์ Strategic Management : Concept and Cases**. กรุงเทพฯ : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชนา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สุดใจ วันอุดมเดชาชัย. (2556). **การจัดการเชิงกลยุทธ์ : Strategic Management**. กรุงเทพฯ : สามลดดา.

- สุปรียา ชินพะวอ. (2562). การพัฒนาแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพานี สฤษฏ์วานิช. (2553). การบริหารเชิงกลยุทธ์ : แนวคิดและทฤษฎี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2559). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

**ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้
ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3***
**TECHNOLOGY LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING
THE AFFECTIVE OF TEACHER LEARNING MANAGEMENT IN THE DIGITAL AGE
UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

จำเริญ นามสง่า¹, ธันยาภรณ์ นวลสิงห์¹
Jamlern Namsanga¹, Thanyaporn Nualsing¹
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด^{1,2}
Roi Et Rajabhat University^{1,2}
Email : n.namsanga@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล และ 4) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถาม ตอนที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .981 และแบบสอบถาม ตอนที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .961 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณมีขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียนการสอนกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 คือ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียนการสอน (X_3) ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี (X_1) และด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร (X_4) โดยตัวแปรทั้ง 3 ร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล ได้ร้อยละ 45.10 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี; ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้; ครูในยุคดิจิทัล

ABSTRACT

The purposes of this research were to study 1) the technology leadership of school administrators, 2) the efficiency of teacher learning management in the digital age, 3) the relationship between the technology leadership of school administrators and the efficiency of teacher learning management in the digital age and 4) the technology leadership of school administrators that affects the efficiency of teacher learning management in the digital age under the Roi et Primary Educational Service Area Office 3. The samples comprised 317 school administrators and teachers. Research instrument for collecting the data was a five - point rating scale questionnaire, questionnaire part 2 had reliability of all documents equal to .981 and questionnaire part 3 had reliability of all documents equal to .961. Statistical analysis of the data involved percentage, mean, standard deviation and correlation of Pearson Product Moment. Stepwise multiple regression was employed to test the hypothesis.

The findings of the research revealed that; 1. The technology leadership of school administrators under the Roi et Primary Educational Service Area Office 3 as an overall was a high level. 2. The efficiency of teacher learning management in the digital age under the Roi et Primary Educational Service Area Office 3 as an overall was a high level. 3. The relationship between the technology leadership of school administrators and the efficiency of teacher learning management in the digital age under the Roi et Primary Educational Service Area Office 3 were found that moderate positive relationship as follows : The highest rate is the supporting use of technology in teaching and learning and the efficiency of teacher learning management in the digital age and the lowest is the technological vision and the efficiency of teacher learning management in the digital age with statistical significance at the .01 level. 4. The technology leadership of school administrators that affects the efficiency of teacher learning management in the digital age under the Roi et Primary Educational Service Area Office 3 ; the supporting use of technology in teaching and learning (X_3), the technological vision (X_1) and the using technology in management (X_4). These

predictors could affect and predict 45.10 percent of the efficiency of teacher learning management in the digital with statistical significance at the .01 level.

Keywords : Technology leadership; Effectiveness of learning management; Teacher in the digital age

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในโลกยุคดิจิทัล ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรวมถึงการเรียนรู้ โลกแห่งการเรียนรู้ได้พัฒนาไปอย่างมากจากการที่มีระบบอินเทอร์เน็ตและการพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัล ระบบเครือข่ายความรู้ออนไลน์มีการขับเคลื่อนอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และเข้ามามีส่วนสำคัญในด้านข้อมูล เครื่องมือในการเรียนรู้ รวมถึงการสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน พฤติกรรมในการเรียนรู้ของผู้เรียนก็จะเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ครูในยุคดิจิทัลจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ ให้เท่าทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา (พงษ์พัชรินทร์ พุฒินนะ, 2564) โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Digital Learning มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ เป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ โดยไม่มีข้อกำหนดตายตัวว่าจะต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอะไร และไม่มีข้อกำหนดว่าจะต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ แต่จะต้องใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของการจัดการเรียนรู้ เช่น ธรรมชาติของผู้เรียน เนื้อหาสาระ ทรัพยากรที่มีอยู่จริง เป็นต้น (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562)

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้การจัดการเรียนรู้ความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีจึงเป็นสิ่งที่ผู้นำหรือผู้บริหารควรมีและควรสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น ผู้บริหารที่มีรู้ความเข้าใจและเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีจะเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการตัดสินใจที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ตลอดจนพัฒนาการและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ จะเป็นการเพิ่มโอกาสและคุณภาพทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียนจนเกิดความสำเร็จสำหรับสถานศึกษาผู้บริหารจึงเป็นตัวจักรสำคัญที่สุด เป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงาน (ธีระ รุญเจริญ, 2546) ดังนั้น การศึกษายุคดิจิทัลจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มุ่งพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความเป็นเลิศส่วนบุคคล คิดเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีสำนึกความรับผิดชอบต่อและการบริหารแบบร่วมมือ พัฒนาครูเป็นผู้เรียนรู้ มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความแม่นยำทางวิชาการ และมีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตอบสนองผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม และทักษะในการใช้เทคโนโลยี พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาวะที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง และปรับตัวต่อเป็นพลเมืองและพลโลกที่

ดี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3, 2565) ด้วยบริบทดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

2.4 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

3.2 ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ทำให้ทราบระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

4.2 ทำให้ทราบระดับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและเขตพื้นที่ไปใช้พัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.3 สามารถนำข้อเสน�텍ไปพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ต่อไป

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 1,796 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 213 คน และครู 1583 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3, 2565)

5.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 317 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 39 คน และ ครู 278 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดและเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตาราง Krejcie and Morgan สุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นหน่วยของการสุ่ม กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของประชากรตามขนาดสถานศึกษา เล็ก กลาง ใหญ่และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เพื่อสุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.4.1 วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5.4.2 วิเคราะห์ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาและ ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ร้อยเอ็ด เขต 3 โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำผลที่วิเคราะห์ได้แปลความหมายรายข้อ รายด้านและความหมายในภาพรวม

5.4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 3 โดยการคำนวณหาความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง โดยนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์

5.4.4 วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 3 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหาร สถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	วิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี	4.31	0.10	มาก
2	จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	4.50	0.11	มาก
3	การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียน การสอน	4.51	0.06	มากที่สุด
3	การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียน การสอน	4.51	0.06	มากที่สุด
4	การใช้เทคโนโลยีในการบริหาร	4.39	0.07	มาก
5	การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล	4.34	0.11	มาก
	โดยรวม	4.41	0.09	มาก

6.2 ผลการศึกษาประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	การยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.42	0.12	มาก
2	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้	4.43	0.11	มาก

ด้านที่	ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล	\bar{X}	S.D.	แปลความ
3	การรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.48	0.13	มาก
4	การสร้างและแสวงหาเครื่องมือดิจิทัลใหม่ ๆ	4.03	0.12	มาก
5	การเรียนรู้แบบร่วมมือ	4.38	0.06	มาก
โดยรวม		4.35	0.16	มาก

6.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3

ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา	วิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี X_1	จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี X_2	การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียนการสอน X_3	การใช้เทคโนโลยีในการบริหาร X_4	การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล X_5	ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล Y
วิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี	X_1	1	-	-	-	.450**
จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	X_2	.808**	1	-	-	.503**
การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียนการสอน	X_3	.816**	.794**	1	-	.925**
การใช้เทคโนโลยีในการบริหาร	X_4	.891**	.789**	.894**	1	.598**
การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล	X_5	.800**	.713**	.795**	.911**	1
ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา	X	.936**	.882**	.925**	.971**	.914**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$)

6.4 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน เพื่อค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

โมเดล	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	F	p
1	X ₃	0.636	0.405	214.520**	.000
2	X ₃ X ₁	0.648	0.420	113.581**	.000
3	X ₃ X ₁ X ₄	0.672	0.451	85.742**	.000

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์

ตัวแปร	B	SE _b	Beta	t	p
	2.301	1.50		15.345**	.000
X ₃	.422	0.72	.555	5.899**	.000
X ₁	-.282	0.58	-.453	-4.890**	.000
X ₄	.309	0.73	.505	4.227**	.000

การหาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ตัวแปรที่ได้รับการเลือกเข้าสมการ คือ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียนการสอน (X₃) ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี (X₁) และด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร (X₄) สามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ 0.422, -0.282, .309 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ .555, -.453 และ .505 ตามลำดับ สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์รูปคะแนนดิบ

$$Y = 2.301 + 0.422X_3 - 0.282X_1 + 0.309X_4$$

สมการพยากรณ์รูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.555Z_{X_3} - 0.453Z_{X_1} + 0.505Z_{X_4}$$

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และเมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อการจัดการศึกษาในทุกๆระดับ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่กว้างไกล ครูสามารถนำโลกภายนอกมาสู่ชั้นเรียน เปิดโอกาสให้เข้าถึงข้อมูลมากมาย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียนการสอน ทำให้ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553) ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เล็งเห็นว่าเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ และวิธีการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงแหล่งความรู้ที่กว้างขวาง สนับสนุนการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ตลอดชีวิตการสนับสนุนให้เด็กไทยได้มีโอกาสค้นหาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่องตามความต้องการ ตามมาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิต และมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมตลอดจนในมาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัย และพัฒนา การผลิต และการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการศึกษารวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

7.2 ผลการศึกษาผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสร้างและแสวงหาเครื่องมือดิจิทัลใหม่ เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับคนในยุคปัจจุบัน ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ครูต้องให้การศึกษแก่นักเรียน ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่วัฒนธรรมทางสื่อเฟื่องฟูทั้งยังเป็นดาบสองคมแก่นักเรียน การจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ด้านการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังที่ ผศ.ธวัชชัย จิตรภรณ์ นันท์ กรรมการ กสทช. (2558) กล่าวถึงการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (MIL) ในยุคดิจิทัล ไว้ว่า กลุ่มที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ คือผู้ที่อ่อนด้อยทักษะในการเข้าถึง การวิเคราะห์ การประเมิน

เนื้อหา การสร้างสรรค์ และทักษะการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน ที่จะต้องได้รับการพัฒนาทักษะเหล่านี้ ดังนั้น ครู-อาจารย์ ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงมหาวิทยาลัย ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ให้กับเยาวชนของเรา ให้มีภูมิคุ้มกันทางสังคม รู้จักคิดวิเคราะห์เป็น รู้จักแยกแยะว่าอะไรจริง-อะไรเท็จ นอกจากนี้ยังหมายถึงกลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาอีกมากมาย ซึ่งสมควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาทักษะเหล่านี้ด้วยเช่นเดียวกัน

7.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่าภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียนการสอน โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยว่าภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 และภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ซึ่งสอดคล้องกับ ทิวากร ดวงแก้ว (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ (X_1) และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (X_2)

7.4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 3 ด้าน เป็นตัวพยากรณ์ พบว่า ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียนการสอน ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี และด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมเท่ากับ .672 สามารถพยากรณ์ความแปรปรวนของประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ได้ร้อยละ 45.10 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งจะภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียนการสอน เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ได้ดีที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 40.50 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ สามารถนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาบูรณาการกับการจัดการศึกษาและบริหารการศึกษา ใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และการจัดการในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อำนาจความเสถียร ผลักดัน

และสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากร มีการพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ในชั้นเรียนพร้อมทั้งจัดหาฮาร์ดแวร์ (hardware) และซอฟต์แวร์ (software) ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียนและบรรลุผลถึงเป้าหมายของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ทิวากร ดวงแก้ว (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสพฐรรณบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ (X_1) และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (X_2) ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมได้ ร้อยละ 44 และสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมในสถานศึกษา ซึ่งเขียนสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน ไว้ดังนี้ $Z = .427(X_1) + .263(X_2)$

8. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยสรุปองค์ความรู้จากการวิจัยได้ดังนี้คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 3 ด้าน เป็นตัวพยากรณ์ พบว่า ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียนการสอน ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี และด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมเท่ากับ .672 สามารถพยากรณ์ความแปรปรวนของประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้ร้อยละ 45.10 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งจะภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียนการสอน เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้ดีที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 40.50 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ สามารถนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาบูรณาการกับการจัดการศึกษาและบริหารการศึกษา ใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และการจัดการในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อำนวยความสะดวก ผลักดันและสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากร มีการพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ในชั้นเรียนพร้อมทั้งจัดหาฮาร์ดแวร์ (hardware) และซอฟต์แวร์ (software) ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียนและบรรลุผลถึงเป้าหมายของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้านการเรียนการสอน ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี และด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร ส่งผลต่อ

ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล ดังนั้น หน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษาควรมีนโยบายที่จะพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 3 ด้านให้เป็นรูปธรรม

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 สำหรับการนำผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหารและครู ควรพิจารณาบริบทสังกัดนั้นๆควบคู่กันไป

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ่อื่น เพื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของงานการศึกษาเรื่องนี้

10. บรรณานุกรม

- ทิวากร ดวงแก้ว. (2556). **ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.
- พงษ์พัชรินทร์ พุฒวัฒน์. (2564). **การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคดิจิทัล**. **วารสารนวัตกรรม การเรียนรู้และเทคโนโลยี**. 1(2). 1-6.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2562). **Digital Learning**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ผู้นำนวัตกรรม หลักสูตรและการเรียนรู้.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (2565). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สพป.ร้อยเอ็ด เขต 3**. ร้อยเอ็ด : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2558). **การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (MIL) ในยุคดิจิทัล**. กรุงเทพฯ : กสทช.

การพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*
DEVELOPMENT OF THAI SPELLING SKILLS BY ORGANIZING COOPERATIVE
LEARNING ACTIVITIES FOR GRADE 3 PRIMARY SCHOOL STUDENTS

รสิตา พันธุ์พานิช¹, ดรุณณา นาชัยฤทธิ์², สมาน เอกพิมพ์³
Rasita Panpanit¹, Darunnapa Nachairit², Samarn Ekkapim³
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2,3}
Mahasarakham Rajabhat University^{1,2,3}
Email : kru.nampecth22@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยสำหรับนักเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านกอกนาบุญ(คุรุราษฎร์บำรุง) จำนวนนักเรียน 8 คน จำนวน 1 ห้อง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 13 แผน จำนวน 13 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทย 3) แบบสอบถามความพึงพอใจโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนดังนี้ 1. ขั้นเตรียมการ 2. ขั้นสอน 3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม 4. ขั้นการนำเสนอผลงาน 5. ขั้นอภิปรายและสรุปผล มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.16/95.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) 2) นักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยหลังเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ คิดเป็นร้อยละ 95.42 ซึ่งหลังเรียนนักเรียนทุกคนมีคะแนนโดยรวม ร้อยละ 90 ขึ้นไป และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ; การพัฒนาความสามารถ; การเขียนสะกดคำภาษาไทย

ABSTRACT

This research aimed to 1) develop the organization of Thai spelling learning activities using cooperative learning activities for Grade 3 students to be effective according to the 80/80 criterion, 2) study the Thai spelling ability of students using cooperative learning activities, and 3) study the students' satisfaction with the cooperative learning activities. The target group was Grade 3 students at Ban Kok Na Yuang School (Kuru Rat Bamrung), 8 students, 1 room, 2nd semester of academic year 2023, Roi Et Primary Educational Service Area Office 1. The research instruments were: 1) 13 cooperative learning plans, 13 hours, 2) Thai spelling ability test, 3) satisfaction questionnaire using cooperative learning activities.

The research results found that 1) the learning activities using cooperative learning had an efficiency of 87.16 / 95.41, which was higher than the specified criteria (80/80). 2) the students had an average score of spelling ability after learning using cooperative learning activities of 95.41 percent and after learning, the students had an overall score of 90 percent or more. 3) the students had overall satisfaction with the organization of cooperative learning activities at a high level.

Keywords : Organizing collaborative learning activities; Skill development; Thai spelling

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ภาษานั้นมีความสำคัญต่อประชาชนในชาติของทุกชาติทุกภาษา เพราะภาษาเป็นเครื่องมือ สื่อความหมาย ติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติ อีกทั้งภาษายังเป็นเครื่องมือสื่อความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ความต้องการ ความรู้ รวมทั้งการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ อีกด้วย และเป็นแนวทาง ที่ก่อให้เกิดประโยชน์และความผาสุกในชีวิตประจำวัน จึงต้องช่วยกันศึกษาภาษาไทยให้แตกฉาน และใช้ให้ถูกต้องทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และช่วยกันอนุรักษ์หวงแหน ตลอดจน เผยแพร่ภาษาของเราให้เจริญรุ่งเรืองและเป็นมรดกตกทอดไปสู่ชนรุ่นหลังสืบไป เพื่อที่จะให้ชาวไทยได้ ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง (ประสพสุข ฤทธิเดช, 2559) ภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการนำมาใช้หากมีการ ฝึกฝนจนชำนาญ ก็จะสามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาษาไทยเป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อยู่ในกลุ่มวิชาทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เพื่อที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ในชีวิตประจำวันทั้งในด้านการติดต่อสื่อสารการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ การแสวงหา

ความรู้ ความเพลิดเพลินและการประกอบอาชีพ การเรียนการสอนภาษาไทยจึงมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษา สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นการศึกษาเล่าเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง โดยเฉพาะการเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญมากในการสื่อสาร เพราะการเขียนเป็นหลักฐานที่คงทนถาวรยิ่งกว่าทักษะอื่น ๆ ในการนำเสนอข้อมูลความรู้ ความคิด และประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้ส่งสารสู่ผู้รับสาร (ประดับ จันทร์สุขศรี, 2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระบุว่าให้ผู้เรียน สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ อีกทั้งยังปรากฏในสาระการเรียนรู้แกนกลางระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง การเขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ เช่น การสะกดคำ การแจกลูกและมาตราตัวสะกดที่ตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษา และหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากการที่ผู้วิจัยได้สังเกต อย่างหนึ่งที่พบเห็นจากการสังเกตและเห็นจากการทำงาน ของนักเรียน ซึ่งสภาพโดยรวมนั้น นักเรียนยังไม่สามารถที่จะเขียนสะกดคำในมาตราตัวสะกด และไม่สามารถบอกได้ว่า พยัญชนะไทยตัวใดอยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ใดบ้าง ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการเขียน หากนักเรียนไม่มีทักษะในการเขียนอาจจะไม่คล่องตัวในการศึกษาที่จะนำไปต่อ ยอดในระดับที่สูงขึ้นไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ให้นักเรียนมีทักษะด้านการเขียนเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไข การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความสนใจมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความสนใจในเนื้อหาการเรียนและพร้อมที่จะเรียนรู้ ฝึกฝนตนเองตามแบบวัดความสามารถการเขียนสะกดคำโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เกิดทักษะกระบวนการตามมาตรฐาน การเรียนรู้ จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักเห็นความสำคัญถึงความสามารถด้านการเขียน ของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง และได้สำรวจศึกษาข้อมูลของโรงเรียนบ้านกอกนาญง(คุรุราษฎร์บำรุง) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ระดับชาติ ด้านภาษาไทย ปีการศึกษา 2564 –2565 (2 ปีซ้อนหลัง) ดังนี้ ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ในปีการศึกษา 2564 ด้านภาษาไทย อยู่ที่ร้อยละ 41.27 และในปีการศึกษา 2565 ด้านภาษาไทย อยู่ที่ร้อยละ 49.12 (คู่มือการจัดสอบวัดความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National test : NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564, 2565) จากผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ระดับชาติ ด้านภาษาไทยของนักเรียนที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการเขียนสะกดคำภาษาไทย ซึ่งหากนักเรียนไม่ได้รับการส่งเสริมการเขียนสะกดคำภาษาไทยย่อมส่งผลให้อ่านไม่ออกตามมาด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ และการที่นักเรียนเขียนสะกดคำภาษาไทยไม่ถูกต้องยังมีผลกระทบต่อไปในการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นอีกด้วย

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ และได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ขั้นเตรียมการ ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน แล้วจัดกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย

กลุ่มละประมาณไม่เกิน 6 คน ให้มีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน 2. ขั้นสอน ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน บอกปัญหาหรืองานที่ต้องการให้กลุ่มแก้ไขหรือคิดวิเคราะห์หาคำตอบ ผู้สอนแนะนำแหล่งข้อมูลค้นคว้าหรือให้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการคิดวิเคราะห์ผู้สอนมอบหมายงานที่กลุ่มต้องทำให้ชัดเจน 3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนร่วมมือกันทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ ทุกคนร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิดร่วมแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมในขั้นนี้ครูควรใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ ที่น่าสนใจและเหมาะสมกับผู้เรียน 4. ขั้นการนำเสนอผลงาน สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันจัดเตรียมเนื้อหาและนำเสนอสิ่งที่เรียนรู้ตามแผนปฏิบัติงานที่กลุ่มกำหนดไว้ โดยให้แต่ละกลุ่มประเมินการนำเสนอของกลุ่มอื่น ๆ และกลุ่มตนเองด้วย 5. ขั้นอภิปรายและสรุปผล ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียนและร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มเพื่อพิจารณาข้อบกพร่องและข้อควรปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงานกลุ่มให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจในการจัดการเรียนการสอนเพราะเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เพิ่มขีดความสามารถและสร้างศักยภาพในการเรียนของผู้เรียน รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning: CL) นักการศึกษาคนสำคัญที่เผยแพร่แนวคิดของการเรียนรู้แบบนี้ คือ สลาบิน (Slavin) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และรอเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางรูปแบบหนึ่ง การเรียนรู้แบบร่วมมือนี้เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันและมีการทำงานร่วมกันเป็นทีมเล็ก ๆ ทีมละ 2-5 คน โดยกำหนดให้สมาชิกของทีมต้องมีความสามารถที่แตกต่างกัน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของแต่ละคนและเพื่อที่จะทำให้สมาชิกแต่ละคนมีความสามารถมากยิ่งขึ้น ขึ้น โรเบิร์ต สลาบินและคณะ (Slavin, 1995) ได้นำเสนอวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบตามหลักการและแนวคิดของ Cooperative Learning คือ เป็นการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนและทำงานด้วยกันเป็นทีม/กลุ่มเล็ก ๆ ตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป สมาชิกของทีม/กลุ่มจะมีความสามารถแตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อที่ช่วยเหลือกันและกันในการเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่มในด้านวิชาการกระบวนทักษะทางสังคมและมีขั้นตอนการนำไปใช้อย่างชัดเจน ผู้เรียนร่วมมือกันในการเรียนรู้มากกว่าการแข่งขัน โดยยึดหลักการเรียนรู้ 5 ประการ คือ 1) การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน 2) การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด 3) ความรับผิดชอบ 4) การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย 5) การวิเคราะห์กระบวนกรกลุ่ม นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาสาระต่าง ๆ ได้กว้างขึ้นแล้วยังสามารถช่วยพัฒนาด้านสังคมและอารมณ์อีกด้วย (ทิตนา เขมมณี, 2554)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยในเรื่องของความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยให้ถูกต้อง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเรียนรู้แบบสร้างความสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม การตัดสินใจและการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญและเหมาะสมในการฝึกเขียนของนักเรียนในวัยเรียนระดับนี้และสอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการฝึกฝนพัฒนาตัวเองจนเกิดความชำนาญ สามารถอ่านออกและเขียนได้อย่างถูกต้องและเกิดประสิทธิภาพที่สูงขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
- 2.2 ศึกษาความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือการเขียนสะกดคำภาษาไทย

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 นักเรียนมีพัฒนาการความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้มีประสิทธิภาพของนักเรียนสูงขึ้น
- 3.2 ครูได้แนวทางสำหรับการสอนเขียนสะกดคำภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 3.3 เป็นข้อมูลสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	สิ่งทดลอง	ทดสอบหลัง
E	O1	X	O2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

E	หมายถึง	กลุ่มทดลอง
O1	หมายถึง	ทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test)
X	หมายถึง	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
O2	หมายถึง	ทดสอบหลังการทดลอง (Post-test)

มีรายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัย ดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 เครือข่ายเมืองโพธิ์ศรีสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 4 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 60 คน ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านนาโพธิ์ (สหพันธ์พิทยากรณ์) จำนวน 20 คน 2) โรงเรียนบ้านเมืองทอง (วีระประชานุสรณ์) จำนวน 17 คน 3) โรงเรียนโสภโณประชาสรรค์ จำนวน 14 คน 4) โรงเรียนบ้านแมตวิทยาการ จำนวน 9 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านกอกนาบุญ (คุรุราษฎร์บำรุง) อำเภอเมืองร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวนนักเรียน 8 คน โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 13 แผน จำนวน 13 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบ

วัดความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย แบบเลือกตอบ เวลา 60 นาที 3) แบบทดสอบความพึงพอใจ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 3 ระดับจำนวน 10 ข้อ เวลา 20 นาที การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทย ก่อนเรียน (Pretest) จำนวน 30 ข้อ เวลา 60 นาที 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 13 แผน เวลา 13 ชั่วโมง โดยระหว่างการทดลองมีการทดสอบย่อยและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปวิเคราะห์หาค่าคะแนนร้อยละของคะแนนกระบวนการ (E_1) 3) นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทย หลังเรียน (Posttest) ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับแบบวัดความสามารถก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ เวลา 60 นาที 4) เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรม ทุกแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยให้นักเรียนประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ เวลา 20 นาที 5) นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย 1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (1) ค่าเฉลี่ย (Mean) (2) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (3) ร้อยละ (Percentage) 2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ (1) ค่าอัตราส่วนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของคะแนนระหว่างเรียนกับค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน E_1/E_2 (2) ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของเครื่องมือ (3) ค่าอำนาจจำแนกแบบอิงเกณฑ์ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ข้อ 30 ข้อ โดยใช้สูตรของเบรนนัน (Brennan's Index: B-Index) (4) ความยากง่ายของแบบทดสอบ (5) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ โดยใช้สูตรของโลเวทท์ (Lovett)

5. ผลการวิจัย

5.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพการเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80

ผลการเรียนรู้	N	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
ประสิทธิภาพของกระบวนการ E_1	8	260	226.62	87.16	87.16
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E_2	8	30	28.62	95.41	95.41
ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ 87.16/95.41					

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 87.16 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 95.41 ดังนั้น ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 87.16/95.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

5.2 วิเคราะห์ผลการศึกษาศักยภาพความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

เลขที่	คะแนนเต็ม	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน	คะแนนทดสอบ หลังเรียน	คิดเป็นร้อยละ
1	30	15	28	93.33
2	30	16	29	96.67
3	30	11	27	90
4	30	14	29	96.67
5	30	13	30	100
6	30	12	29	96.67
7	30	11	29	96.67
8	30	14	28	93.33
	\bar{X}	13.25	28.63	
	S.D.	1.83	0.97	
	ร้อยละ	44.16	95.42	

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีคะแนนทดสอบความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 95.42 (\bar{X} = 28.63, S.D. = 0.97) ของคะแนนเต็ม และนักเรียนทุกคนมีคะแนนทดสอบความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 90 ขึ้นไป นอกจากนี้เมื่อพิจารณาคะแนนทดสอบก่อนเรียนพบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 44.16 (\bar{X} = 13.25, S.D. = 1.83) ของคะแนนเต็ม

5.3 วิเคราะห์ผลการศึกษาศักยภาพความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		ระดับความ พึงพอใจ
		\bar{X}	S.D.	
1	มีความรู้สึกเพลิดเพลินและสนุกกับการเรียน	2.88	0.33	มาก

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการวิเคราะห์		ระดับความพึงพอใจ
		\bar{X}	S.D.	
2	มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนเรื่องการเขียนสะกดคำ	2.75	0.43	มาก
3	มีความชื่นชมในการทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ	2.75	0.43	มาก
4	มีความสุขทุกครั้งที่ได้เรียน	2.88	0.33	มาก
5	ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ในการทำงานกลุ่ม	3.00	0.00	มาก
6	กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย	2.88	0.33	มาก
7	เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ	2.88	0.33	มาก
8	ได้ฝึกหาคำความหมายของคำที่ไม่คุ้นเคย	2.75	0.43	มาก
9	เกิดความภาคภูมิใจที่ได้แสดงความคิดเห็นและ นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน	3.00	0.00	มาก
10	มีความยินดีที่จะเรียนรู้กิจกรรมนี้ต่อไป	2.88	0.33	มาก
ผลรวมเฉลี่ย		2.86	0.30	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 2.86$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณารายข้อจะพบว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจสูงสุด ตามลำดับดังนี้ คือ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ในการทำงานกลุ่ม ($\bar{X}= 3.00$, S.D. = 0.00) รองลงมา คือ มีความรู้สึกเพลิดเพลินและสนุกกับการเรียน ($\bar{X}= 2.8$, S.D. = 0.33) และมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เรื่องการเขียนสะกดคำ ($\bar{X}= 2.75$, S.D. = 0.43) ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ให้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.16/95.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) แสดงให้เห็นว่า เครื่องมือที่ได้ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ รวมไปถึงการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้การพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ขั้นตอนดังนี้ 1. ขั้นเตรียมการ 2. ขั้นสอน 3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม 4. ขั้นการนำเสนอผลงาน 5. ขั้นอภิปรายและสรุปผล ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้เรียนมีการเรียนรู้ในรูปแบบการร่วมมืออย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับเมธี อนันต์ (2566) ได้วิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพห้องเรียนชายขอบว่าการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (Activity-Based Learning) เป็นการยึดหลักการให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนโดยการปฏิบัติจริงในสถานการณ์ที่จำลองหรือเกิดขึ้นจริง เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต้องเป็นกิจกรรมที่ Activity เป็นหลักในการเรียนการสอนโดยการปฏิบัติจริงในเนื้อหาทุกกระบวนการของการเรียนรู้ ถือว่าเป็นการค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สมาชิกทุกคนในกลุ่มเป็นผู้ปฏิบัติผู้สอนเป็นโค้ชรวมถึงกิจกรรมที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ต้องมีความตรงเชิงเนื้อหาสาระนั้น เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และ สนุกสนาน มีความสนใจมุ่งมั่นพร้อมที่จะเรียนรู้และไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย

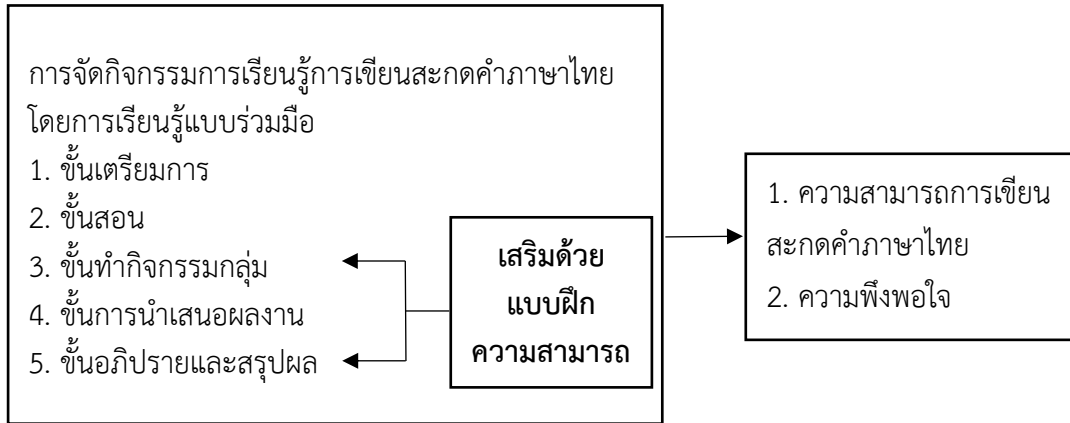
6.2 นักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยหลังเรียน โดยใช้การจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือหลังเรียนนักเรียนมีคะแนนโดยรวมร้อยละ 90 ขึ้นไป ทั้งนี้เป็นผลมาจากการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสะกดคำ ภาษาไทยโดยใช้การจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีส่วนช่วยพัฒนา ความสามารถการเรียนรู้มากขึ้น โดยอาศัยการฝึกฝนหรือปฏิบัติด้วยตนเองของผู้เรียนสามารถ ตรวจสอบและพัฒนาทักษะกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของบุญปารณา มาลาทอง และคณะ (2562) ได้ศึกษาความสามารถด้านการอ่านและ การเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการอ่านและการเขียนภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถด้านการอ่านภาษาไทย หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการอ่านและการเขียนภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 33.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.78 คิดเป็นร้อยละ 82.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถด้านการเขียนภาษาไทย หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการอ่านและการเขียนภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยของคะแนน 32.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.95 คิดเป็นร้อยละ 82.32 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำ ภาษาไทยโดยใช้การจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 0.30) เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้กลุ่มร่วมมือกันเพื่อให้บรรลุ ตามเป้าหมายนักเรียนได้ทำกิจกรรมอย่างสนุกสนาน และเกิดความรู้อย่างแท้จริงครูผู้สอนเสริมแรง นักเรียนทางบวกด้วยการให้รางวัล ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการในการในการบรรลุเป้าหมาย และการจัดการกิจกรรมในรูปแบบนี้ยังสอดคล้องกับการพัฒนาความรู้ของผู้เรียน ทั้งที่ยังอยู่ในวัย ที่กำลังพัฒนาด้านการคิดในสิ่งที่เป็นรูปธรรม ผู้วิจัยได้ทำไปงานที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ จึงทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริรัตน์ บุญพูล (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค การบูรณาการการอ่านและการเขียนแบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียน มีความพึงพอใจมาก

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำ ภาษาไทยโดยการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถ สรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาได้เป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นสอน 3) ขั้นทำ

กิจกรรมกลุ่ม 4) ขั้นการนำเสนอผลงาน 5) ขั้นอภิปรายและสรุปผล เพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ แสดงเป็นภาพดังภาพที่ 1

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์และความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทยสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเสริมด้วยแบบฝึกความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยช่วยพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทยของผู้เรียนได้ ดังนั้นควรใช้วิธีการสอนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ครูผู้สอนที่จะนำแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกลุ่มร่วมมือ เรื่อง การเขียนสะกดคำภาษาไทยสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้สอนควรวางแผนและเตรียมตัวให้พร้อมก่อนทำการสอน เช่น การศึกษาทำความเข้าใจผู้เรียน การจัดสภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน กิจกรรมที่มีความหลากหลายมีการเสริมแรงเพื่อให้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8.2.2 การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องมีวิธีในการแบ่งกลุ่มที่ละความสามารถของนักเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน ให้ชัดเจน เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่มักจะชอบอยู่กับกลุ่มของเพื่อนสนิทหรือคนเก่งเสมอ อาจทำให้นักเรียนไม่ค่อยพึงพอใจนัก

8.2.3 ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมหรือสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในกลุ่มด้วย เพราะสมาชิกในกลุ่มบางกลุ่มยังไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มใหม่เท่าใดนัก และมีความรู้พื้นฐานที่แตกต่างกัน อาจทำให้กิจกรรมภายในกลุ่มไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งถ้าสมาชิก ภายในกลุ่มเกิดความรักและสนิทสนมคุ้นเคยกัน ก็จะส่งผลให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ

8.2.4 ผู้สอนไม่ควรทำตามขั้นตอนอย่างเข้มงวดมากเกินไป ควรปรับเปลี่ยนตามสภาพ และเวลาที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ควรมีการเสริมแรงแก่นักเรียนเป็นระยะ เพื่อให้กำลังใจ สร้างความมั่นใจ และให้เกิดความภูมิใจแก่นักเรียน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบร่วมมือกับเทคนิค หรือวิธีสอนอื่น เช่น เทคนิคการทำ ผังกราฟฟิก เทคนิค SQ4R และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นต้น

8.3.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นักเรียนบางคนมีการเรียนรู้และปฏิบัติงานได้ช้ากว่า นักเรียนคนอื่น ๆ ครูผู้สอนควรให้เวลามากขึ้นและให้ความสนใจกับนักเรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ทิตินา แชมมณี. (2554). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญปารณา มาลาทอง และคณะ. (2562). ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับ แบบฝึกการอ่านและการเขียนภาษาไทย. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*. 1(1). 25-38.
- ประดับ จันทร์สุขศรี. (2551). **คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย คิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ : เรียงความ ย่อความ และสรุปความ ช่วงชั้นที่ 2- ช่วงชั้นที่ 4**. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำ ของสำนักงานคณะกรรมการ สกสค.
- ประสพสุข ฤทธิเดช. (2559). **นวัตกรรมการศึกษาการสอนภาษาไทย**. มหาสารคาม : อภิชาตการพิมพ์.
- เมธี อนันต์. (2566). คุณภาพห้องเรียนชายขอบ : โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา. *วารสาร นิสิตวัง*. 25(1). 120-128.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). **คู่มือการจัดสอบวัดความสามารถพื้นฐาน ของผู้เรียนระดับชาติ (National test : NT). ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). **คู่มือการจัดสอบวัดความสามารถพื้นฐาน ของผู้เรียนระดับชาติ (National test : NT). ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สิริรัตน์ บุญพล. (2562). การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้การเรียนรู้แบบ ร่วมมือ เทคนิคการบูรณาการการอ่านและการเขียนแบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*. 9(1). 408-418.
- Slavin, Robert E. (1990). *Cooperative Learning : Theory, Research and Practice*. New Jersey : Prentice - Hall.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตโดยใช้การจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*
DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT IN LIFE SAFETY BY USING
PROBLEM-BASED LEARNING ACTIVITIES WITH MULTIMEDIA
FOR GRADE 5 PRIMARY SCHOOL STUDENTS

ภัทรภร ไชยมี¹, ประยงค์ หัตถพรหม², ชัยวัฒน์ สุภักวกรกุล³
Pattaraporn Chaiyamee¹, Prayong Hatthaprom², Chaiwat Suphakraworakul³
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2,3}
Mahasarakham Rajabhat University^{1,2,3}
Email : kru.zom11@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านกอกนาขุง (คุรุราษฎร์บำรุง) รวมทั้งสิ้น 8 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างแบ่งเป็นกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบแบบนอนพาราเมตริก

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.85/83.33 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม; ความปลอดภัยในชีวิต

ABSTRACT

This research aimed to: 1) develop the learning activity organization of grade 5 students on the topic of life safety by using problem-based learning activities with multimedia to achieve the efficiency of 80/80, 2) to compare the academic achievement of grade 5 students on the topic of life safety by using problem-based learning activities with multimedia before and after learning, and 3) to study the satisfaction of grade 5 students on the learning activity organization on the topic of life safety by using problem-based learning activities with multimedia. The sample consisted of 8 grade 5 students of Ban Kok Nai Yueng School (Kuru Rat Bamrung) who were selected by random sampling. The research instruments were 1) the learning management plan using problem-based learning activities with multimedia, 2) the academic achievement test, and 3) the questionnaire on the satisfaction of grade 5 students on the learning activity organization using problem-based learning activities with multimedia on the topic of life safety. The statistics used in this research were percentage, mean, standard deviation, and non-parametric test.

The research results found that 1) the learning activities organized by using problem-based learning activities combined with multimedia on the topic of life safety had an efficiency of 86.85/83.33. 2) The learning achievement in health and physical education on the topic of life safety after organizing learning activities by using problem-based learning activities combined with multimedia improved significantly at the statistical level of .05. 3) The satisfaction of the fifth grade students who studied by organizing learning activities by using problem-based learning activities combined with multimedia on the topic of life safety was at the highest level overall.

Keywords : Development of Academic Achievement; Organizing problem-based learning activities with mixed media; life safety

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้กล่าวไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ว่า สถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยแนวทางสันติวิธีเพิ่มขึ้น มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่เพิ่มขึ้น มีระบบกลไกและมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไข ภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ และผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีคดีทะเลาะวิวาทลดลง เป็นต้น โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคาม

ในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเฉพาะความรู้และทักษะด้านสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นสาระการเรียนรู้ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ เพราะสุขศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ เพราะการดูแลสุขภาพเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดจุดมุ่งหมาย มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง ระวังการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในด้านความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ไขปัญหา การใช้เทคโนโลยี และการใช้ทักษะชีวิต เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตัวเอง และอยู่ร่วมกันกับสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

วิชาสุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ผู้เรียนยังขาดทักษะในการคิดโดยเฉพาะทักษะการคิดแยกแยะว่า ความเสี่ยงต่าง ๆ ในการใช้ชีวิตประจำวัน ความเสี่ยงต่อสุขภาพ ความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ ความเสี่ยงต่อความรุนแรง ความเสี่ยงต่ออันตรายจากการใช้ยาและสารเสพติด ผู้เรียนส่วนมากแยกใจความหรือจุดสำคัญของเรื่องไม่ออก ไม่สามารถทราบว่ามีสิ่งที่ทำอยู่ควรหรือไม่ควรอย่างไร จึงทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ไม่เป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง ในปีการศึกษา 2563 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษายังอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องคิดหาวิธีการ และนวัตกรรม เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา และส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะชีวิต (โรงเรียนบ้านกอกนาญ (คุรุราษฎร์บำรุง), 2563)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem based learning) ถือเป็นการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติผ่านกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการนำปัญหามาเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย ประกอบศรี คงสาคร (2549) กล่าวไว้ว่า ครูผู้สอนต้องมีเทคนิคการสอนจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและจะต้องศึกษาวิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนของนักเรียนให้เกิดความกระตือรือร้น มีเจตคติที่ดี ครูผู้สอนควรปรับปรุงวิธีการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจ อยากเรียน และลดความเบื่อหน่ายลง หาแนวทางปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาให้เด็กคิด มีทักษะในการแก้ปัญหา ปลูกฝังทักษะในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองก็สามารถช่วยพัฒนาการเรียนรู้อันได้เช่นกัน สื่อการสอนนับว่าเป็นสิ่งที่มีบทบาทอย่างมากในการเรียนการสอน เพราะสื่อที่เหมาะสมและมีคุณภาพสามารถเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนเข้าใจความหมายของเนื้อหาบทเรียนได้ตรงกับที่ครูผู้สอนต้องการไม่ว่าสื่อนั้นจะเป็นสื่อในรูปแบบใดก็ตาม ล้วนแต่เป็นทรัพยากรที่สามารถอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น (กิดานันท์ มลิทอง, 2543) และสื่อประสมก็ถือว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่น่าจะมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนที่สนองการคิด การแก้ปัญหา การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และฝึกทักษะในการทำงานได้ดี เพราะว่าสื่อประสมเป็นระบบการนำสื่อต่าง ๆ ที่ประกอบไปด้วย ข้อความ ภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง และเสียง มาผสมผสานกัน เพื่อนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ ด้วยภาพและคำ สื่อประสมมีการสร้างโดยอาศัยหลักการและทฤษฎีการศึกษาหลายอย่างเข้ามาช่วย ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ หลักการวิเคราะห์ และระบบการใช้สื่อเข้ามาช่วย (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ, 2556)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงความปลอดภัยในชีวิตอย่างเหมาะสม รวมทั้งเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะป้องกันอันตรายรอบตัวต่าง ๆ ในชีวิต จนนำไปสู่การดำรงชีวิตอย่างมีทักษะในการคิดโดยเฉพาะทักษะการคิดแยกแยะว่าความเสี่ยงต่าง ๆ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือ โดยให้ผู้เรียนเผชิญสถานการณ์ปัญหาและเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหานั้นด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

4.1 ได้แนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4.2 ได้แนวทางในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4.3 ได้แนวทางสำหรับครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ในการนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา และสาระการเรียนรู้ต่อไป

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเมืองโพธิ์ศรีสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนโนสภโณประชาสรรค์ จำนวน 15 คน 2) โรงเรียนบ้านนาโพธิ์ (สหพันธ์พิทยาภรณ์) จำนวน 17 คน 3) โรงเรียนบ้านเมืองทอง (วีระประชานุสรณ์) จำนวน 20 คน 4) โรงเรียนบ้านกอกนาเยุง (ศุภราชภูร์บำรุง) จำนวน 8 คน ซึ่งมีนักเรียนทั้งหมด 60 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านกอกนาเยุง (ศุภราชภูร์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 8 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างแบ่งเป็นกลุ่ม (cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 9 แผน รวม 12 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 12 ข้อ การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ทั้ง 9 แผน เมื่อสอนจบแต่ละแผนผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคลและให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนท้ายแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง แล้วทำการบันทึกคะแนนไว้ 3) เมื่อดำเนินการสอนครบทั้ง 9 แผน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-test) แล้วทำการบันทึก คะแนนไว้ 4) หลังจากทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหา เป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 12 ข้อ 5) นำคะแนนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิจัย 1) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ (1) หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC)

(2) การหาค่าระดับความยากของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (3) การหาค่าอำนาจจำแนกแบบอิงเกณฑ์ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตรการหาดัชนีจำแนกของแบรนแนน (Brennan’s Index: B-Index) (4) การหาค่าความเชื่อมั่นแบบอิงเกณฑ์ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีของโลเวทท์ (Lovett’s Method) เป็นการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ 2) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ได้แก่ (1) ร้อยละ (Percentages : %) (2) ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) (3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S) 3) สถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ (1) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ว่า “แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80” ได้แก่ E_1/E_2 ซึ่ง E_1 เป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ และ E_2 เป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (2) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ว่า “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนเรียน” โดยการใช้สูตรสถิตินอนพาราเมตริก Wilcoxon Signed Ranks Test

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตโดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ผลของกิจกรรมการเรียนรู้	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	8	423	367.37	20.48	86.85
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_2)	8	30	25.00	3.46	83.33
ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ $E_1/E_2 = 86.85/83.33$					

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) คิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 86.85 จากคะแนนเต็ม 423 และมีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_2) คิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 83.33 จากคะแนนเต็ม 30

จากการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.85/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80/80

6.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมกับเกณฑ์ร้อยละ 80

อันดับของผลต่าง (ก่อนเรียน-หลังเรียน)	N	ค่าเฉลี่ยอันดับ (Mean Rank)	ผลรวมอันดับ (Sum of Ranks)	ค่าวิกฤต T (2-tailed)
อันดับที่เป็นลบ	0 ^a	.00	.00	
อันดับที่เป็นบวก	8 ^b	4.50	36.00	.011*
ไม่จัดอันดับ (ผลต่างเป็นศูนย์)	0 ^c	-	-	-
รวม	8	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

a ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน < ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

b ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน > ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

c ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน = ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต

รายการสอบถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความพึง พอใจ
1. ด้านการออกแบบและการนำเสนอ			
1.1 ความเข้าใจง่ายของเนื้อหาที่นำเสนอผ่านสื่อประสม	4.50	0.71	มาก

รายการสอบถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความพึง พอใจ
1.2 ความน่าสนใจของเนื้อหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิต	4.50	0.71	มาก
1.3 ความชัดเจนของวิดีโอหรือภาพที่ใช้ในบทเรียน	4.88	0.33	มากที่สุด
2. ด้านการมีส่วนร่วมของนักเรียน			
2.1 ความพึงพอใจในการได้ร่วมแก้ปัญหาในกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 ความรู้สึกมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3 ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.13	1.05	มาก
3. ด้านการเรียนรู้และความเข้าใจ			
3.1 ความเข้าใจในเนื้อหาความปลอดภัยที่เรียนรู้	4.50	0.71	มาก
3.2 ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์จริง	4.88	0.33	มากที่สุด
3.3 ความชัดเจนของคำถามหรือปัญหาที่ใช้ในการเรียนรู้	4.25	1.09	มาก
4. ด้านการใช้สื่อประสมและเทคโนโลยี			
4.1 ความง่ายในการใช้งานสื่อประสมผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2 ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่มผ่านสื่อประสม	5.00	0.00	มากที่สุด
4.3 ความน่าเชื่อถือและถูกต้องของเนื้อหาในสื่อประสม	4.50	0.71	มาก
ผลรวมเฉลี่ย	4.67	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.46) จากการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจสูงสุด ตามลำดับดังนี้ คือ ความพึงพอใจในการได้ร่วมแก้ปัญหาในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) รองลงมา คือ ความชัดเจนของวิดีโอหรือภาพที่ใช้ในบทเรียน ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.33) และความเข้าใจง่ายของเนื้อหาที่นำเสนอผ่านสื่อประสม ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.71) ตามลำดับ

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 จากการศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีคะแนนระหว่างเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 367.37 คิดเป็นร้อยละ 86.85 และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 25.00 คิดเป็นร้อยละ 83.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นบรรลุตามเป้าหมาย ส่งผลให้ผู้เรียนนั้นเกิดประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งสมทรัพย์ เรื่องศรีอรุณ

(2562) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยปัญหาเป็นฐาน PBL เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน PBL เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต มีประสิทธิภาพ 83.54/84.92 2) การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน PBL เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7614 แสดงว่า มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ ร้อยละ 76.14 3) นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยปัญหาเป็นฐาน PBL มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

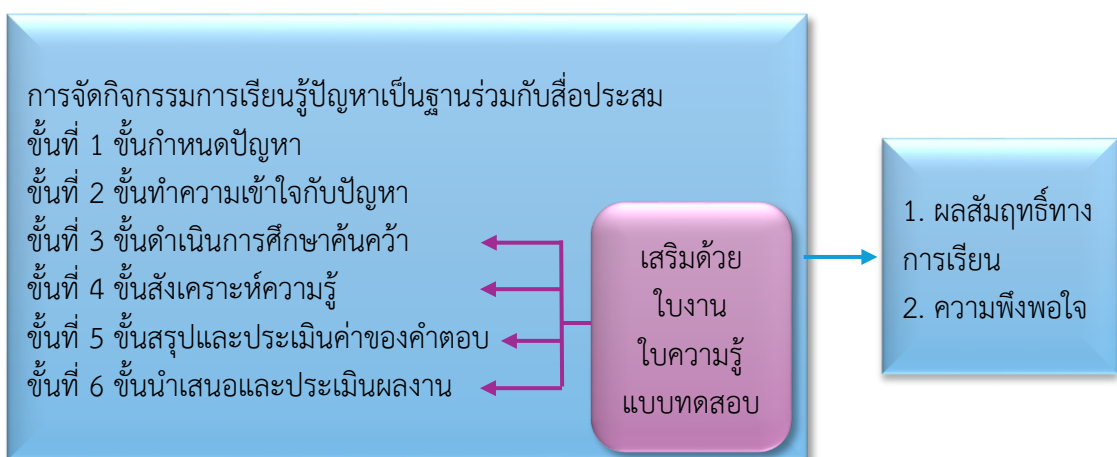
7.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ผ่านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นเพราะการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมนั้น เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ช่วยสร้างความเข้าใจให้แก่ นักเรียนผ่านการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา และคิดอย่างสร้างสรรค์ ในการหาแนวทางการแก้ปัญหาด้วยวิธีการของนักเรียนเอง ดังที่ รุ่งสมทรัพย์ เรื่องศรีอรัญญา (2562) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยปัญหาเป็นฐาน PBL เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน PBL เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต มีประสิทธิภาพ 83.54/84.92 2) การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน PBL เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.7614 แสดงว่ามีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ ร้อยละ 76.14 3) นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ โดยปัญหาเป็นฐาน PBL มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ผ่านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.46) แสดงให้เห็นว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม มีความสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ รวมไปถึงความสนุกและน่าสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน จึงส่งผลให้นักเรียนรู้สึกพึงพอใจต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งสมทรัพย์ เรื่องศรีอรัญญา (2562) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยปัญหาเป็นฐาน PBL เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน PBL เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต มีประสิทธิภาพ 83.54/84.92 2) การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน PBL เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.7614 แสดงว่า มีความก้าวหน้า

ในการเรียนรู้ ร้อยละ 76.14 3) นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยปัญหาเป็นฐาน PBL มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน PBL โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.68 , S.D. = 0.72)

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 ขั้นทำความเข้าใจกับปัญหา ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า ขั้นที่ 4 ขั้นสังเคราะห์ความรู้ ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ ขั้นที่ 6 ขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน สามารถแสดง เป็นภาพได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

9.1.2 โรงเรียนควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมให้บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ของผู้เรียน

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 การนำรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม มาประยุกต์ใช้ในวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ผู้สอนควรศึกษาขั้นตอน

รูปแบบการสอน และบทบาทหน้าที่โดยละเอียด เพื่อการนำไปใช้ที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับผู้เรียน จึงจะทำให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์

9.2.2 กระบวนการกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุศึกษาและพลศึกษานั้น ครูผู้สอนควรมีวิธีการจัดกลุ่มที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และสอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียนผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม สามารถนำไปบูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ โดยคำนึงถึงสอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และความเหมาะสมกับตัวผู้เรียน

10. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. (2556). **ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประกอบศรี คงสาคร. (2549). **การพัฒนาสื่อประสม เรื่องการสร้างคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รุ่งสมทรัพย์ เรืองศรีอรุณ. (2562). **การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน PBL เรื่องความปลอดภัยในชีวิต กลุ่มสาระสุศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- โรงเรียนบ้านกอกนาโยง (คุรุราษฎร์บำรุง). (2563). **รายงานการประเมินตนเอง Self-Assessment Report : SAR ประจำปีการศึกษา 2563**. ร้อยเอ็ด : โรงเรียนบ้านกอกนาโยง (คุรุราษฎร์บำรุง).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟิค จำกัด.

A COMPARATIVE CORPUS IN NEWS ARTICLES DISCOURSE ON THE DEATH OF HIS MAJESTY THE KING OF THAILAND*

Natthicha Chansri¹, Yuttachak Lamjuanjit²

Department of Humanities and Social Sciences,

Roi Et Rajabhat University^{1,2}

Email : yuttachak@reru.ac.th

ABSTRACT

The present study was undertaken to facilitate comprehension of the ideological content conveyed through the lexical elements present in texts. Because ideology is embedded in language, discourses used in newspapers construct a narrow ideological perspective for the readers to interpret subjects and events. On the basis of news articles from The Bangkok Post, The Nation, The BBC, and The CNN that associated with His Majesty the King Bhumibol Aduljadet, the study investigated which discourses and keywords associated with His Majesty the King Bhumibol Aduljadet occurred frequently in each newspaper. Findings suggested that a keyword analysis pointed to frequent discourses on emotion in The Bangkok Post and The Nation, and on politics in The BBC and CNN. Because of their ideological differences, the newspapers constructed a reality, surprisingly; the subject was presented in very different ways.

Keywords : His Majesty the King Bhumibol Aduljadet; News articles; Corpus linguistics; Discourse; Ideology

1. Background and Problem Statement

In today's communication, the media play a central role in informing the public about current events in the world, particularly in the content that people do not possess direct knowledge or experience and journalists often use newspapers as platforms to reach people. Therefore, what is written about the King in news articles can affect the public perception.

The ideologies and opinions of newspapers are usually not only personal, but also social, institutional or political (Van Dijk, 1998). Fairclough (1989) argues that, since media discourses, especially newspaper, are designed for mass audiences and the

*Received: December 20, 2024; Revised: December 27, 2024; Accepted: December 27, 2024

individual is unknown, newspapers address an ideal subject for interpreters to interpret the text using the right presumptions. The effective ideology of newspaper depends on an ability of the readers to connect their common-sense background to discourse and other forms of social action. (Fairclough, 1989). Because the readers themselves interpret the text by their common sense, thus, ways of constructing texts affect the ideological operation between text readers and the journalists (Fairclough, 1989). This study aims to investigate which discourses and keywords occur frequently in news articles from four newspapers that cover His Majesty the King Bhumibol Aduljadet. The newspapers that will be used are two major English newspapers in Thailand, The Bangkok Post and The Nation and two international newspapers, The BBC and The CNN. Critical discourse analysis will be used in this study to investigate how discourse practices, events and texts are ideologically shaped by and reflected in language (Rahimi & Riasati 2011). In addition, the writer marks all language and discourse with ideological values independently (Fowler, 1991). Newspapers are; thus, associated with ideology. This leads to this study that the words used in news articles show certain ideological discourses.

2. Research Questions

The research questions were as the followings:

2.1 Which keywords associated with His Majesty the King Bhumibol Aduljadet are frequently used in The Bangkok Post and The Nation compared to The BBC and the CNN?

2.2 Which keywords associated with His Majesty the King Bhumibol Aduljadet are frequently used in The BBC and The CNN compared to The Bangkok Post and The Nation?

2.3 What type of discourses about His Majesty the King Bhumibol Aduljadet can be identified in the four different newspapers?

3. Research Objectives

The purpose of this study was to compare news articles that dealt with His Majesty the King Bhumibol Aduljadet from The Bangkok Post and The Nation to The BBC and The CNN in order to investigate which keywords and discourses were used in the news articles from each newspaper. To analyze this, a mix-method approach of qualitative and quantitative analysis will be used. Corpus linguistic software will be used to analyze lexical frequent keywords in the four newspapers, and critical discourse analysis will be used to investigate the contexts of keywords.

4. Research Benefits

This study demonstrates its significance in several areas. By examining the use and contextualization of keywords and keywords in contexts in Thai and international newspaper, the study provides valuable insights into how language constructs cultural, political, and ideological discourses. By analyzing differences in keyword usage and context, the study promotes media literacy, enabling readers to critically assess how language reflects underlying ideologies and biases. In addition, it serves as an educational resource for students and educators, offering practical examples of how media discourse varies across cultural and geopolitical contexts. The study also promotes the field of Critical Discourse Analysis (CDA) by demonstrating the power of collocations and keyword in contexts in ideologies in media texts. For journalists, the study emphasizes the need for culturally informed reporting practices, particularly when covering sensitive topics in international contexts. Lastly, the comparative study emphasizes on how language use in media varies between domestic and international contexts.

5. Research Methodology

The material selection process and the methods used when conducting the analysis will be described in this section.

5.1 Material

Four newspapers are selected to analyze linguistic corpus that is written on His Majesty the King Bhumibol Aduljadet. The two newspapers The Bangkok Post and The nation were selected because they are two major English language newspapers in Thailand. The others, The BBC and The CNN, were selected due to their international broadcasting and foreign news bureau and correspondents in almost every country in the world (Henery, 2010). The material that is used in this study consists of news articles written on His Majesty the King Bhumibol Aduljadet's health and his passing from The Bangkok Post, The Nation, The BBC and The CNN.

5.2 Methodology

The corpus linguistics approach and critical discourse analysis is used in the study. In this study, the news articles from the four newspapers build the main corpora which are then used in a lexical analysis. They consist of 6,082 tokens of 12 Thai newspapers, 2,738 tokens of 5 British newspapers and 3,762 tokens of 5 American newspapers written on the King's health and his passing. The names of the authors, the bylines, and the names of the newspapers are excluded because they are not relevant to the study, only the headlines and bodies of the news articles are analyzed.

After the corpora are compiled, the news is transformed in to .txt files and analyzed by the free software Antconc 3.4.4 to measure the frequency of words used in the news articles. The software is enabled to analyze keywords, show word clusters, collocations, and keywords in contexts and provide concordance lines for further analysis. Frequency lists are developed in order to figure out what to focus on (Baker, 2008). Therefore, ten frequent words occur in each newspaper when compare to the other newspapers were selected.

In this study, AntConc is used to compare the corpora from the Thai newspapers with British and American newspapers in order to determine which words have high frequencies when they were chosen to represent His Majesty the King of Thailand. The most frequent keywords are selected and put into context using the concordance lists in AntConc in order to establish how the words in the frequency lists are used in sentences, and to form what they refer to.

Using AntConc to analyze keywords is connected with a more qualitative approach, in order to study a small selection of the whole texts. A qualitative study is a useful complement to frequency lists as they lead us to a direction of the important themes and they provide us with patterns in languages (Baker, 2006). In order to develop this qualitative approach, critical discourse analysis is used to reveal the varieties of discourse of the study. More specifically, the ideologies of His Majesty the King Bhumibol Aduljadet from Thai, British and American newspapers are studied.

6. Research Results

First keywords for the newspapers are presented and put into context and then the study will turn to the closer analysis of discourses and ideologies.

6.1 Keywords

In this study, a keyword means a word that occurs more often in a study corpus than the frequency of the same word in a reference corpus (Baker, 2008). The keyness-value as shown in Tables 1–8 is calculated by log-likelihood. This means that the frequency of a word is calculated in both the main corpus and in the reference corpus and then the absolute difference between the two frequencies is calculated (Renstrom, 2011). Therefore, high keyness number indicates that the word in the main corpus from the calculated frequency and is a good content indicator for the corpus.

6.1.1 The comparison of The Bangkok Post and The Nation and The BBC corpus

Table 1. The ten most frequent words in The Bangkok Post and The Nation corpus compared to the BBC.

Rank	Freq.	Keyness	Word
1	79	33.577	Majesty
2	40	23.744	she
3	33	19.589	yesterday
4	62	14.828	I
5	21	12.466	love
6	21	12.466	recovery
7	66	12.08	people
8	18	10.685	her
9	45	9.879	pink
10	14	8.311	wearing

Table 2. The ten most frequent words in The BBC corpus compared to The Bangkok Post and The Nation.

Rank	Freq.	Keyness	Word
1	31	55.046	Bhumibol
2	26	30.415	Thailand
3	10	27.188	died
4	8	21.751	political
5	10	21.08	military
6	79	19.941	in
7	6	16.313	coup
8	5	13.594	against
9	5	13.594	Thaksin
10	8	12.93	official

As Table 1 and 2 shows, The Bangkok Post and The Nation use certain pronouns such as she, I, and her more frequently than the BBC, whereas grammatical words such as in and against in BBC occur more often than that in The Bangkok Post and The Nation.

Table 3. The ten most frequent lexical words in The Bangkok Post and The Nation corpus compared to the BBC.

Rank	Freq.	Keyness	Word
1	79	33.577	majesty
2	21	12.466	love
3	21	12.466	recovery
4	66	12.08	people
5	45	9.879	pink
6	14	8.311	wearing
7	106	8.04	said
8	12	7.123	best
9	12	7.123	Passing
10	12	7.123	procession

Referring to Table 3, we can see that the word Majesty which is an address term of the King invokes more often in The Bangkok Post and The Nation. The words love and recovery is used to refer strong feeling of Thai people to their King. The Bangkok Post and The Nation focus more on people which is used to points out that they are Thai citizen of the King of Thailand. The words pink and wearing as well as the word best and wishes are often collocated. The Bangkok Post and The Nation point us in the direction of a focus on expressing Thai people’s feeling for their King by using the word said. It can be seen from the Table 3 that The Bangkok Post and The Nation have more euphemistic words than The BBC does, as the word passing is used instead of the word death. The word procession is used to refer the funeral ceremony of the King.

Table 4. The ten most frequent lexical words in The BBC corpus compared to The Bangkok Post and The Nation.

Rank	Freq.	Keyness	Word
1	31	55.046	Bhumibol
2	26	30.415	Thailand
3	10	27.188	died
4	8	21.751	political
5	10	21.08	military
6	6	16.313	coup

Rank	Freq.	Keyness	Word
7	5	13.594	Thaksin
8	8	12.93	official
9	4	10.875	acceded
10	4	10.875	coups

As can be seen in Table 4, the word Bhumibol is used as an address term of the King of Thailand. The most frequent lexical word in The BBC shows us that the word Thailand is used to represent the country, especially the country of the King. In The BBC, the words died, which shows less polite, is used instead of the word passing in The Bangkok Post and The Nation. The words acceded and official show that The BBC leads us to figure out on the general information and the situation of mourning period of the King. It seems as if The BBC focuses more on political issues such as political, military, coup and coups. The BBC invokes the names of the politicians Thaksin more often when discussing political bodies during the King’s reign.

6.1.2 The comparison of The Bangkok Post and The Nation and The CNN corpus

Table 5. The ten most frequent words in The Bangkok Post and The Nation corpus compared to the CNN.

Rank	Freq.	Keyness	Word
1	79	42.869	Majesty
2	33	25.833	yesterday
3	45	19.547	pink
4	21	16.439	recovery
5	18	14.091	her
6	40	13.523	she
7	15	11.742	good
8	106	11.636	said
9	27	11.09	my
10	21	10.558	about

Table 6. The ten most frequent words in The CNN corpus compared to The Bangkok Post and The Nation.

Rank	Freq.	Keyness	Word
1	16	36.075	political
2	21	23.441	Bhumibol
3	28	20.623	Thai
4	6	13.528	unstable
5	8	12.541	military
6	9	11.427	death
7	5	11.273	m
8	5	11.273	remove
9	5	11.273	society
10	5	11.273	Thaksin

According to Table 5 and 6, we can see that certain pronouns and grammatical words such as her, she, my and about in The Bangkok Post and The Nation occur more often than the CNN. There are merely pronouns and grammatical words appeared in The CNN except the m which is indicating time. Although it is interesting to analyze further, they are focused in this study, as they say more about the writing stylistics and addressing the audience than the ideologies on the King of Thailand in the news articles. Therefore, all of the pronouns and grammatical words are ignored from the lists and focus more on the most frequent lexical words as in Table 7 and 8.

Table 7. The ten most frequent lexical words in The Bangkok Post and the Nation corpus compared to the CNN.

Rank	Freq.	Keyness	Word
1	79	42.869	Majesty
2	45	19.547	pink
3	21	16.439	recovery
4	15	11.742	good
5	106	11.636	said
6	12	9.394	late
7	66	9.035	people
8	38	8.224	health

Rank	Freq.	Keyness	Word
9	10	7.828	come
10	10	7.828	district

Table 7 shows that the word Majesty which is used as a term of address of the King invokes more frequent in The Bangkok Post and The Nation. It often collocates with the pronoun His. This is similar keyword occurred when comparing to The BBC corpus. In addition, it can be seen from the Table 7 that the word late is frequently collocated with the word King which it is used to address His Majesty the King of Thailand. The word pink refers to a color helping promote the King’s well-being. Referring to the King’s health, the words recovery, good and health are presented. It can be seen that the words good and health are often collocated. Similarly, when comparing to The BBC corpus, The Bangkok Post and The Nation focus more on the word people in order to shows the strong relationship between Thai citizen and the King of Thailand and using the word said to represent Thai people’s feeling for their King. The words come and district mean that Thai people nationwide gather together to show their respect to their beloved King.

Table 8. The ten most frequent lexical words in The CNN corpus compared to The Bangkok Post and The Nation.

Rank	Freq.	Keyness	Word
1	16	36.075	political
2	21	23.441	Bhumibol
3	28	20.623	Thai
4	6	13.528	unstable
5	8	12.541	military
6	9	11.427	death
7	5	11.273	remove
8	5	11.273	society
9	5	11.273	Thaksin
10	19	10.852	Thailand

Table 8 shows that The CNN addresses the King of Thailand by using the word Bhumibol. The word Thailand means the country, especially the country of the King and his people. The word Thai frequently collocates with the word King, people, politic

and society. In The CNN, the words death is used instead of the word passing which often occurred in The Bangkok Post and The Nation. The words remove and unstable show that The CNN leads us to figure out more on the King's health. The most frequent lexical word in The CNN shows us that it seems The CNN also focuses more on political issues such as political and military and The CNN raises the names Thaksin, the politicians, more frequent when discussing political bodies during the King's reign.

However, keywords seem merely not to lead us much onto the ideologies and the discourses of the news articles in which they appear. The contexts in which the keywords appear contribute a wider understanding of what type of discourse about His Majesty the King of Thailand identified in the four different newspapers.

6.2 Keywords in Context

AntConc is designed to provide a list of concordances and collocations which are quicker to see how keywords are used in the news articles. In order to study how the keywords are generally used in the news article written on His Majesty the King of Thailand's health and passing, it is important to study the context of the words.

The keywords Majesty is almost exclusively collocated with the word his which is the title of His Majesty the King and frequently followed by the word the King, campaign, health, recovery, condition, passing, and contribution, implying that there is a strong focus on the way Thai people address their King with the highest honor and a great concern for their King in The Bangkok Post and The Nation. This supports the ideology and discourse on address and feeling in The Bangkok Post and The Nation, which does not seem to exist in the BBC and the CNN. It can be said that the highest respect the beloved King and These following examples show the keywords in contexts of the discourse of feeling:

- (1) reciting prayers to wish His Majesty the King good health
- (2) the rain to wish His Majesty a speedy recovery from his illness
- (3) the "Wear Pink for His Majesty" campaign on social media.

On the other hands, the word Bhumibol in The BBC and The CNN is used to address the King of Thailand. It is always collocated with the word King and Adulyadej. Without either the title of the address term of His Majesty the King Bhumibol Aduljadet or the word King or Adulyadej, noticeably in The BBC and the CNN, the word Bhumibol is used merely when the political issues are discussed as in the following examples:

- (4) Under Sarit's dictatorship, Bhumibol set about revitalising the monarchy (The BBC)
- (5) Bhumibol dramatically intervened in Thai politics in 1973 (The BBC)

(6) Bhumibol intervened again in 1992, when dozens of demonstrators were shot after protesting against an attempt by a former coup leader (The BBC)

(7) But amid the political instability of recent years, Bhumibol's health began to fade (The CNN)

(8) Bhumibol reigned over more than 20 prime ministers, more than a dozen coups (The CNN)

(9) the first few decades of Bhumibol's reign, the day-to-day running of the country was dominated by the Thai military (The CNN)

This can be implied that when addressing His Majesty the King Bhumibol Aduljadet's term in The BBC and The CNN, an important theme in the new articles associated with the King is the political issues. Thus, discourse on politic is discussed more in The BBC and The CNN on the His Majesty the King of Thailand.

Continuously, As Fairclough (1989) argues that ideological differences of representation of texts in the world are coded in their vocabulary", the similar keywords occurred in The BBC and The CNN are political, military and Thaksin. This supports the underlying ideology of The BBC and The CNN focus more on the political issues when discussing about the King of Thailand as the following examples:

(10)...reigned through an era of rising prosperity and frequent political turmoil. (The CNN)

(11) The largely rural and populous northeast of the country, a region in which Bhumibol worked enthusiastically to promote agricultural and social development, has experienced rising prosperity, creating a growing middle class. The northeast was also a bastion of support for Thaksin, whose populist policies helped generate a political movement that unsettled the established elites. (The CNN)

(12) He was viewed by his subjects as a stabilising influence in a country that saw numerous military coups during his reign. (The BBC)

In addition, the keywords political most frequently occurs with the negative words such as turmoil, tension, violence, crisis, weapon, instability and chaos seeming to be brought up in negative political discourse during the King's reign as seen in examples:

(13) the country lurched between political crises and military coups (The CNN)

(14) he also intervened at times of heightened political tension (The BBC)

It is clearly indicated that The BBC and The CNN's ideology and discourse is about politic; however, in The Bangkok Post and The Nation show more on emotion discourse with Thai people and their beloved King. Comparing to The BBC and The CNN, the keyword pink refers an auspicious color for His Majesty the King's well-being. This can

be implied that Thai people concern and believe this helps improve the King's health. "I am wearing pink for my beloved King", "I wear pink to express my loyalty and deep concerns for HM the King's health". The word recovery often collocates with the words speedy and quick. It can be said that Thai people show their strong feelings of love, concern and respect to their beloved King's health.

Moreover, the keyword people mostly indicate the King's people due to his lifetime devotion to the people as in the following example:

(15) "I hadn't a clue until I learned to love my people through my contacts with them. I've come to be aware of their precious love. Through my work here, I've come to realise that my place in this world is being among my people, the Thai people." (The Bangkok Post)

The devotion of His Majesty the King Bhumibol Aduljadet for Thai people show that he loves his people and this is the reason of love of Thai people expressed to their King by the keyword said as in the following examples:

(16) "We wanted to convey the message to His Majesty the King that people nationwide have united in giving him encouragement and moral support, and hope that he will get better soon," Mr. Sanong said. (The Bangkok Post)

(17) "I feel empty and breathless," said Boonwan Phrachankarn. (The Nation)

(18) She broke into tears when she first heard the announcement of His Majesty's passing. "I just cried out loud despite people looking at me," she said, adding that she was grief-stricken that she couldn't sleep at night. (The Nation)

(19) His Majesty the King is the heart of Thailand. Without this heart, I wonder how our country can move on," said Ms. Donnapha. (The Bangkok Post)

These contexts represent Thai people's deep feeling to the King about his health and his passing. As discussed by Fowler (1991), vocabulary categorization can bring its strong understanding of subjects and is relevant to deliver an ideological message to the readers. This is endlessly argued that ideological value and discourse that The Bangkok Post and The Nation conveying to the readers represent deep worry and sorrow that Thai people show to their beloved His Majesty the King Bhumibol Aduljadet's health and his passing.

6. Research Discussions

6.1 Keyword Analysis

An analysis of keyword compares the key lexical items across Thai and international newspapers, revealing distinct ideological narratives and cultural orientations. The high

frequency of pronouns is the best way to analyze the ideology of the king of Thailand in news articles because Thai cultural norms prioritize respect and emotional connection to the monarchy. Therefore, the use of high frequency of pronouns shows strong belief in the Thai king. This is in the same vein with Ali et al. (2017) indicating that personal and possessive pronouns were associated with positive representation to enhance its trust in the government. Moreover, The Thai news articles emphasize emotional discourse by frequently using words such as majesty, love, and recovery. These terms reflect the Thai people's admiration and emotional connection to their King. The euphemistic use of passing instead of death further exemplifies the newspapers' adherence to cultural sensitivities, as noted by Kakham (2018), who highlight how Thais use culturally appropriate language to convey respect. Additionally, the word *pink* is associated with campaigns for the King's well-being, reinforcing symbolic unity and collective beliefs. Pratoomchartpakdee and Boonprakarn (2015) found similar symbolic uses of the colors and expressions to foster national consensus. On the other hand, the BBC and CNN focus more on political issues, for example, the frequent use of political, military, and Thaksin. This reflects the Western media that they prioritize and criticize the governance and institutional issues. This should be noted that Western media often contextualizes Thai politics through a critical lens of democracy and power structures.

6.2 Keywords in Context

In this part, we examine how keywords in Thai and international newspapers construct different narratives about His Majesty the King of Thailand. In Thai newspapers, keywords like "Majesty" are strongly associated with terms such as "His," "King," "recovery," and "passing." These collocations signify strong respect and emotional unity, reflecting Thai cultural values for the monarchy. Examples such as "reciting prayers to wish His Majesty the King good health" and "the 'Wear Pink for His Majesty' campaign on social media" illustrate the emotional connection between the Thai people and their King. These findings are similar to the discourse analysis framework by Fowler (1991), which argues that vocabulary reflects cultural and ideological values.

Furthermore, euphemistic terms like "passing" instead of "death" underscore Thai newspapers' sensitivity to cultural norms, as highlighted by Ninpanit (2020). This contrasts sharply with international newspaper's more detached tone, emphasizing how language can evoke collective sentiments of unity and loyalty in Thai society. Conversely, in The BBC and CNN, keywords such as "Bhumibol" are frequently collocated with terms like "political," "military," and "coup." These associations

emphasize the King’s role in Thailand's political landscape, showing him as a stabilizing influence during times of political turmoil. Examples like "Bhumibol dramatically intervened in Thai politics in 1973" reflect this narrative. This is in line with Van Dijk (2015) that international media often focus on political dimensions when representing non-Western issues.

7. New Knowledge Gained

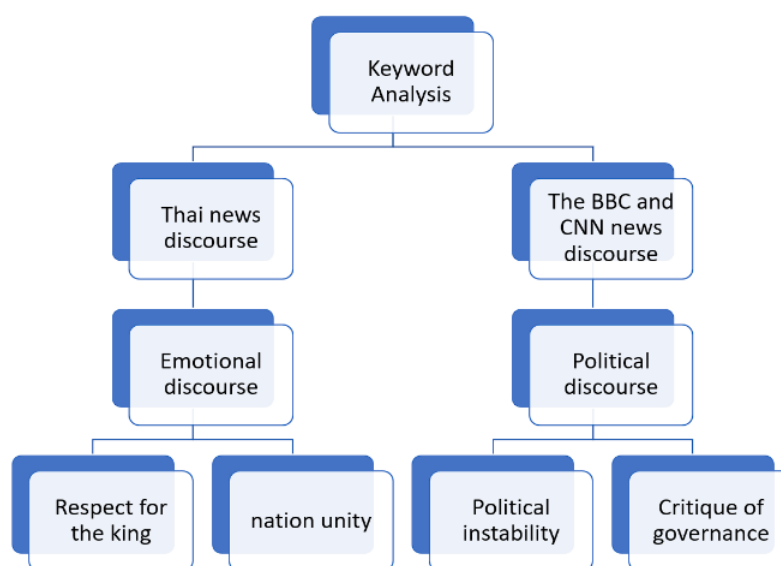

Figure 1 Keyword Analysis: Thai vs The BBC and CNN News Discourse

In conclusion, the analysis highlights how keyword analysis reveals ideologies in Thai king between Thai and The BBC and CNN news discourse. Thai news construct emotional discourses of respect for the king and national unity using language that fosters collective identity and respect for the monarchy whereas The BBC and CNN adopt a more detached and critical tone, emphasizing political dimensions. These findings demonstrate not only the importance of contextual analysis, but they also address sociopolitical instability and critique of governance in discourse studies.

8. Research Recommendation

8.1 Policy Recommendation

Government institutions, media and cultural organizations in Thailand should develop guidelines to balance cultural sensitivity and political transparency in media discourse. This involves promoting the respectful portrayal of the monarchy,

while ensuring that political and historical contexts are presented in an unbiased and comprehensive manner. International media should be encouraged to adopt culturally informed approaches when reporting on sensitive topics related to Thai society with promoting mutual understanding and reducing cultural misinterpretations.

8.2 Implementation Suggestions

Implementations from this study vary for four main sections. First, for Thai Media, training programs on workshops for journalists and editors on integrating cultural values into reporting while maintaining journalistic standards. Second, for International Media, cultural awareness training should be introduced for international journalists covering Thailand to increase awareness of Thai cultural values, norms, and sensitivities. Third, educational institutions should incorporate media literacy into education to help students critically analyze how different media represent cultural and political narratives. Lastly, academic and research collaborations between Thai and international universities should study the intersection of language, culture, and media.

8.3 Suggestions for Further Studies

Suggestions for further studies include scope of the study and the shifts of ideological framing of Thai king. The scope of analysis should be explored how other forms of media, such as social media platforms and visual content, represent the King of Thailand and related political contexts. Moreover, analyzing how the representation of Thai monarchy and political discourse has evolved in Thai and international media over an extended period to understand trends and shifts in ideological discourse should be investigated.

9. References

- Ali, M. K., Christopher, A. A., & Nordin, M. Z. F. B. (2017). Pronouns and ideology in newspaper discourse. **International Journal of Applied Linguistics and English Literature**. 6(3). 168-179.
- Baker, P. (2008). **Using corpora in discourse analysis**. London : Continuum.
- Fairclough, N. (1989). **Language and Power**. Harlow : Longman.
- Fowler, R. (1991). **Language in the news: discourse and ideology in the press**. New York : Routledge.

- Henery, M. (2010). **WHY DO WE SEE WHAT WE SEE? A comparison of CNN International, BBC World News and Al Jazeera English analyzing the respective drivers influencing editorial content.** Retrieved 4 December 2023. From <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/Why%20do%20we%20see%20what%20we%20see%20A%20comparison%20of%20CNN%20International,%20BBC%20World%20News%20and%20Al%20Jazeera%20English%20analyzing%20the%20respective%20drivers%20influencing%20editorial%20cont.pdf>
- Kakham, P. (2018). Euphemisms in English Language. **Academic Journal for the Humanities and Social Sciences Dhonburi Rajabhat University.** 1(2). 112-124.
- Ninpanit, S. (2020). Critical discourse analysis of English news headlines on Thai transgender individuals from Thai and international websites. **The New English Teacher.** 14(2). 42-42.
- Pearce, M. (2014). Key function words in a corpus of UK Election Manifestos. **Linguistik Online.** 65(13). 23–44.
- Pratoomchartpakdee, P., & Boonprakarn, K. (2015). Political issues on the colors of the Thai national flag: Competitions for meanings in Thai society. **Asian Social Science.** 11(15). 39.
- Rahimi, F., & Riasati, M. J. (2011). Critical discourse analysis: Scrutinizing ideologically-driven discourses. **International Journal of Humanities and Social Science.** 1(10). 107-112.
- Renstrom, C. (2011). **Framing Obama: A Comparative Study of Keywords and Frames in Two Washington Newspapers.** Retrieved 2 December 2023. From <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:479520/FULLTEXT01.pdf>
- Van Dijk, T. (1998). **Opinions and ideologies in the press.** In A. Bell & P. Garrett (Eds.), **Approaches to Media Discourse.** Oxford : Blackwell Publishing.
- Van Dijk, T. A. (2014). **Critical discourse studies: A Socio-cognitive Approach.** In Ruth Wodak & Michael Meyer (Eds.), **Methods for Critical Discourse Analysis.** London : Sage. John Benjamins Publishing Company.

การบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี*
THE PARTICIPATORY MANAGEMENT TO BE HEALTH PROMOTING
AT DIAMOND LEVEL OF SCHOOL UNDER UDONTHANI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ศิริชัย ทองที¹, พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ², ธีระพล เพ็งจันทร์³
Sirichai Thongtee¹, Patcharin Chompuwiset², Teerapol Pengchan³
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี^{1,2,3}
Udon Thani Rajabhat University^{1,2,3}
Email : 64120605221@udru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษากระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโชคเจริญ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 2 คน ครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน จำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบสังเกตบริบทของโรงเรียน และ 3) แบบวิเคราะห์เอกสาร เก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ การสังเกต และการวิเคราะห์เอกสาร ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าเพื่อยืนยันความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร จากผู้ที่มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สาธารณสุขอำเภอ โรงโม่หิน ร่วมกันประชุมวางแผนเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียน ใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบ ตัวชี้วัด และเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ออกแบบกิจกรรม กำหนดขอบข่ายงาน บทบาทหน้าที่และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ผู้บริหารมีสมรรถนะในการสื่อสารที่ดี สามารถจูงใจให้ทุกฝ่ายร่วมดำเนินงานด้วยความเต็มใจ ถ่ายทอดแผนงานลงสู่การปฏิบัติจริง โรงเรียนดำเนินงานอย่างรอบด้าน อาทิ การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พัฒนาสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สุขอนามัย

ของนักเรียน โภชนาการอาหาร ระบบสุขภาพ ความสะอาดและน้ำดื่ม ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้มีบทบาทหลักในการกำกับ ควบคุม ติดตามความก้าวหน้าของงานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน ช่วยสนับสนุนทรัพยากร งบประมาณ กำลังคนในการพัฒนาโรงเรียน ประเมินผลการดำเนินงานทั้งระบบอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การเป้าหมาย การวางแผนงาน การดำเนินงานและผลลัพธ์ จากการทำงานด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมีสุขนิสัยที่ดี มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เรียนรู้อย่างมีความสุข พัฒนาการเหมาะสมตามวัย และใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

คำสำคัญ : การบริหารแบบมีส่วนร่วม; โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร; วิจัยเชิงคุณภาพ

ABSTRACT

The objectives of this research were: Study the participatory management process toward becoming a diamond-level health-promoting school under the Udonthani Primary Education Service Area Office. A case study of Ban Chok Charoen School. Use qualitative research methodology. Target group of 10 key informants, 1 administrator school, 2 group leaders, 3 teachers of school's health, 2 experts, and 2 public health officers. The research tools include 1) Semi-structured interview form, 2) School context observation form, and 3) Document analysis form. Data collection involved interviews, observations, and document analysis, with triangulation of data to ensure validity and reliability of the information.

The results of the research were as follows: The participatory Management Process to be health promoting at diamond level school. Employs a participatory management approach in the implementation of diamond level health delivery schools. This process involves stakeholders including Administrators, Teachers, Students, Educational personnel, The school board, Parents, Community leaders, Village public health volunteers, Housewives groups, Subdistrict Administrative Organization, Dental Officer, Subdistrict Health Promotion Hospital, District Public Health Officer and Stone Mill. Together have a planning meeting to analyze the current condition of the school. This assessment will serve as a database for formulating policies, goals, visions, missions, and identity. Examine and analyze the elements, indicators, and benchmarks for the evaluation of diamond-level health promotion schools to design activities and scope of work, Roles, Duties, and responsibilities will be distinctly outlined. The administrators possess strong communication skills, effectively motivating all parties to collaborate willingly and translating plans into actionable practices. The school operates comprehensively across all aspects, such as: Classroom learning management, Student support systems,

Development of environments and learning resources in schools, Student hygiene, Food nutrition, Sanitation systems, Cleanliness, and Drinking water. The administrators and teacher are integral to supervising, controlling, and monitoring the progress of the school board, parents, community, and students. They provide support for resources, budgets, and manpower in school development and effectively evaluate the overall system's performance, including goal setting, planning, operations, and results from ongoing health initiatives. This enables students to cultivate good habits, maintain physical health, engage joyfully in learning, develop appropriately for their age, and live happily with others.

Keywords : The participatory Management; A diamond-level health-promoting school; Qualitative Research

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่บัญญัติไว้ในมาตรา 54 วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้ “รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ประกอบกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ มีส่วนร่วมในการดำเนินการบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะอย่างเหมาะสม กำหนดความสัมพันธ์และการพัฒนาบทบาทในฐานะของหุ้นส่วนการพัฒนาในการดำเนินการกิจการที่สำคัญระหว่างการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้มีความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนกันรวมถึงการสนับสนุนให้ชุมชนหรือเอกชนร่วมดำเนินการในบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็วและโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา สร้างการรับรู้ความเข้าใจ และการยอมรับ ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของการจัดการศึกษา จากการเป็นผู้จัดการศึกษาโดยรัฐมาเป็นการจัดการศึกษาโดยทุกภาคส่วนของสังคม ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจและเอื้อให้เกิดการระดมทุนและร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ พัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการเครือข่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับองค์กรทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

สุขภาพเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษา ถ้าเด็กสุขภาพไม่ดี ย่อมไม่สามารถศึกษาได้ดี สุขภาพกาย จิตและสังคมที่ดีช่วยให้เด็กซึ่งจะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตมีการศึกษาเรียนรู้ได้ดีกว่า เนื่องจากไม่ขาดเรียน มีความตั้งใจในการเรียนรู้มากกว่า มีโอกาสจะประสบผลสำเร็จในการศึกษา และในการดำรงชีวิตมากกว่าตลอดจนเป็นคนที่มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (กรมอนามัย, 2556) ดังนั้นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนากำลังคนและสังคมของไทยให้มีรากฐานที่มั่นคง แข็งแรงเป็นปึกแผ่น มีสุขภาพทางกาย จิตใจ สติปัญญาที่มีประสิทธิภาพ ให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีสุขภาพกายใจที่แข็งแรงสมบูรณ์ ดังคำที่ว่า “การไม่มีโรค คือ ลาภอันประเสริฐ” (สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ซึ่งเป็นการพัฒนาที่มีความครอบคลุมทุกมิติด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกคน ทั้งในโรงเรียนและชุมชน ให้สามารถนำความรู้และทักษะด้านสุขภาพมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยการดูแลใส่ใจสุขภาพของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถตัดสินใจในการควบคุมสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพโดยเฉพาะนักเรียนจะได้รับการปลูกฝังทัศนคติฝึกทักษะและพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมสมาชิกในชุมชนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาดปลอดภัย ซึ่งบรรลุเป้าหมายการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (กรมอนามัย, 2556) การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทุกระดับ เป็นความท้าทายภายใต้เงื่อนไขจำกัดของทรัพยากร คน เวลา และงบประมาณ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในสังคม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ที่จะสามารถเป็นแรงขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ (กรมอนามัย, 2556)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังที่กล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน หน่วยงานทางการศึกษา ที่จะนำข้อมูลสารสนเทศใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษากระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษา ให้ผ่านการรับรองเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) ในลักษณะกรณีศึกษาเดี่ยว (Single Case Studies) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารทางวิชาการ บทความ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม เลือกรื้อหาที่มีความเชื่อมโยงกันหรือสัมพันธ์กัน วิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์แนวคิด องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้จำนวน 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ศึกษาคู่มือ แนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) นโยบายของโรงเรียน 2) การบริหารจัดการในโรงเรียน 3) โครงการร่วระหว่างโรงเรียนและชุมชน 4) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ 5) บริการอนามัยโรงเรียน 6) สุขศึกษาในโรงเรียน 7) โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย 8) การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ 9) การให้คำปรึกษา และสนับสนุนทางสังคม และ 10) การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) แบบวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) แบบสังเกต (Observation) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือทุกฉบับ ต้องมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ตั้งแต่ระดับ 0.67-1.00 จึงถือว่าใช้ได้ ปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง

ขั้นตอนที่ 3 การเลือกพื้นที่ในการศึกษา

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ เปรียบเทียบสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี พบว่า สถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้วยวิธีปฏิบัติและผลงานที่เป็นเลิศตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรเป็น สถานศึกษา มีระบบการประกันคุณภาพที่มีมาตรฐานชัดเจน ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง และมี ผลงานเป็นที่ประจักษ์ คือ โรงเรียนบ้านโชคเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 4 ผ่านการรับรองมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2561 ณ วันที่ 5 เมษายน 2562 ระยะเวลารับรอง ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2561 ถึงวันที่ 1 ตุลาคม 2564

ขั้นตอนที่ 4 การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมหรือให้การสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา สามารถให้ข้อมูลเชิงลึก ของการวิจัยได้เป็นอย่างดี แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม จำนวน 10 คน ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) หัวหน้ากลุ่มงานผู้ที่อยู่ในปรากฏการณ์ จำนวน 2 คน 3) ครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน จำนวน 3 คน 4) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน และ 5) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ จำนวน 2 คน

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูลกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) การสังเกต (Observation) การจดบันทึก (Field Note) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ต้องเป็นข้อมูลที่สัมพันธ์กันตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยจนถึง "จุดอิ่มตัว" (Saturation) ที่ไม่มีข้อมูลใหม่เพิ่มขึ้นอีกหรือไม่มีใครจะให้ข้อมูลนั้นเพิ่มเติมอีก

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสรุปใจความสำคัญ จัดกลุ่ม แยกประเด็น ผสมผสานและประกอบกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ (Relationship) ของข้อมูลให้เห็นภาพที่สมบูรณ์ ทำการตีความเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สามารถใช้อธิบายหรือตอบคำถามการศึกษาวิจัยได้ เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์อย่างเป็นระบบ จนแสดงความสัมพันธ์และตอบคำถามวิจัยได้อย่างชัดเจน ตรวจสอบประเด็นความจริงของข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ทั้งด้านผู้วิจัยและด้านทฤษฎี

ขั้นตอนที่ 7 การสร้างข้อสรุป

ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดที่ผ่านการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive) มาเรียบเรียงเชื่อมโยงข้อสรุปตามลำดับ เชื่อมโยงบทสรุปย่อยเข้าด้วยกัน พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันสังเคราะห์เป็นบทสรุปสุดท้าย และเขียนนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบความเรียง

5. ผลการวิจัย

การบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี พบว่า

5.1 องค์ประกอบที่ 1 นโยบายของโรงเรียน การกำหนดนโยบายหลักของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยอาศัยข้อมูล และวิเคราะห์ปัญหาพร้อมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กำหนดแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเรียนอย่างเป็นระบบ มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ที่ชัดเจน ผู้บริหารนำแผนปฏิบัติการถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติจริง ผู้บริหารมีสมรรถนะในการสื่อสารสร้างแรงจูงใจสูง ทำให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจและตระหนักในบทบาทหน้าที่ในควรปฏิบัติ เห็นความสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน พัฒนาศักยภาพของตนเอง และร่วมดำเนินงานด้วยความเต็มใจ

5.2 องค์ประกอบที่ 2 การบริหารจัดการในโรงเรียน มีกระบวนการบริหารและการจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยใช้รูปแบบการบริหาร CHOK MODEL ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ 6G ของโรงเรียนและสอดคล้องกับนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารเป็นผู้นำในการทำกิจกรรม เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารมีสมรรถนะในการสื่อสารและมีความสามารถในการจูงใจสูง ในการเชิญชวนให้ผู้รับผิดชอบแต่ละด้าน มาร่วมออกแบบ วางแผนการดำเนินกิจกรรมโรงเรียนอย่างเป็นระบบ บุคลากรปฏิบัติงานตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ผู้บริหารกำกับการทำงาน นิเทศติดตาม เป็นระยะและต่อเนื่อง

5.3 องค์ประกอบที่ 3 โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน ผู้บริหารและครูมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับชุมชน เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีโครงการระดมทรัพยากรมาช่วยเหลือนักเรียนและพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทุกกิจกรรมของโรงเรียนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร งบประมาณ กำลังคนในการดำเนินกิจกรรมด้วยความสมัครสมาน สามัคคี

5.4 องค์ประกอบที่ 4 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ มีรั้วรอบขอบชิด จัดระเบียบการจราจรทางเข้า-ออก มีครูเวรประจำวัน ดูแลความปลอดภัย สนามกีฬา สนามเด็กเล่น เครื่องเล่นจัดเป็นสัดส่วน มีความปลอดภัย มีบริเวณสำหรับพักผ่อน อาคารเรียนสะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ แข็งแรงและปลอดภัย

5.5 องค์ประกอบที่ 5 บริการอนามัยโรงเรียน โรงเรียนให้ความสำคัญกับสุขภาพของนักเรียนทุกคน ทุกระดับชั้น มุ่งเน้นการสร้างสุขนิสัยที่ดีให้นักเรียน มีเรือนพยาบาลและครูอนามัยให้บริการเบื้องต้น มีนักเรียนแกนนำที่ผ่านการฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ทันตสุขภาพ คอยให้คำปรึกษา ฉีดวัคซีนตามเกณฑ์และตรวจสุขภาพนักเรียนประจำทุกภาคเรียน

5.6 องค์ประกอบที่ 6 สุขศึกษาในโรงเรียน มีการบูรณาการองค์ความรู้ด้านสุขภาพ เข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา พลศึกษา มีป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายนิเทศ เพื่อการเรียนรู้ประจำห้องเรียน อาคารเรียน ห้องปฏิบัติการเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเน้นกระบวนการ คิดและปฏิบัติจริง จัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย นักเรียนทุกคนมีทักษะการคิดที่เกิดจากการลงมือทำจริง นักเรียนมีองค์ความรู้ด้านสุขภาพ รู้จักรักษาความสะอาดเรียบร้อย มีสุขนิสัยด้านสุขภาพที่ดี

5.7 องค์ประกอบที่ 7 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย คณะครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันมีการกำหนดเมนูอาหารเหมาะกับวัยนักเรียน นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ครบทั้ง 5 หมู่ ได้เต็มมในตอนเช้าและก่อนอาหารกลางวัน เสริมสร้างให้ร่างกายได้รับแคลเซียม แร่ธาตุและวิตามินอย่างเพียงพอ นักเรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์ การเจริญเติบโตปกติ มีพัฒนาการตามวัย โรงเรียนไม่มีการจำหน่ายขนมขบเคี้ยว น้ำหวาน น้ำอัดลม บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป หรืออาหารที่ไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพนักเรียน

5.8 องค์ประกอบที่ 8 การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ มีการบูรณาการกิจกรรมในการเรียนการสอนรายวิชาสุขศึกษา พลศึกษา มีการออกกำลังกายในแต่เช้า คือ การเต้นแอโรบิคและการเต้นบาสโลบ จะทำเฉพาะในฤดูหนาวเพื่อเป็นการอบอุ่นร่างกาย ก่อนเข้าเรียน และงดในฤดูร้อน เพราะทำให้นักเรียนมีเหงื่อ ไม่สบายตัว ส่งกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์รบกวนในห้องเรียน หลังเลิกเรียนในตอนเย็นมีการส่งเสริมให้นักเรียนและคณะครู ได้เล่นกีฬาพร้อมกันกับผู้ปกครองในชุมชนและศิษย์เก่า ทำให้เกิดสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

5.9 องค์ประกอบที่ 9 การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง มีระบบการคัดกรองนักเรียนที่ดี ครูประจำชั้นรู้จักนักเรียนทุกคน มีข้อมูลพื้นฐาน สารสนเทศ ช่องทางการติดต่อกับผู้ปกครองทุกคนหรือช่องทาง อาทิ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ กลุ่มไลน์ เพื่อนสนิทหรือผู้นำชุมชน โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล

5.10 องค์ประกอบที่ 10 การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีทุกคน ไม่มีการสูบบุหรี่หรือดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณโรงเรียน 100% ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและชุมชน

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลผู้วิจัยเสนอการอภิปรายผลเฉพาะประเด็นสำคัญดังนี้

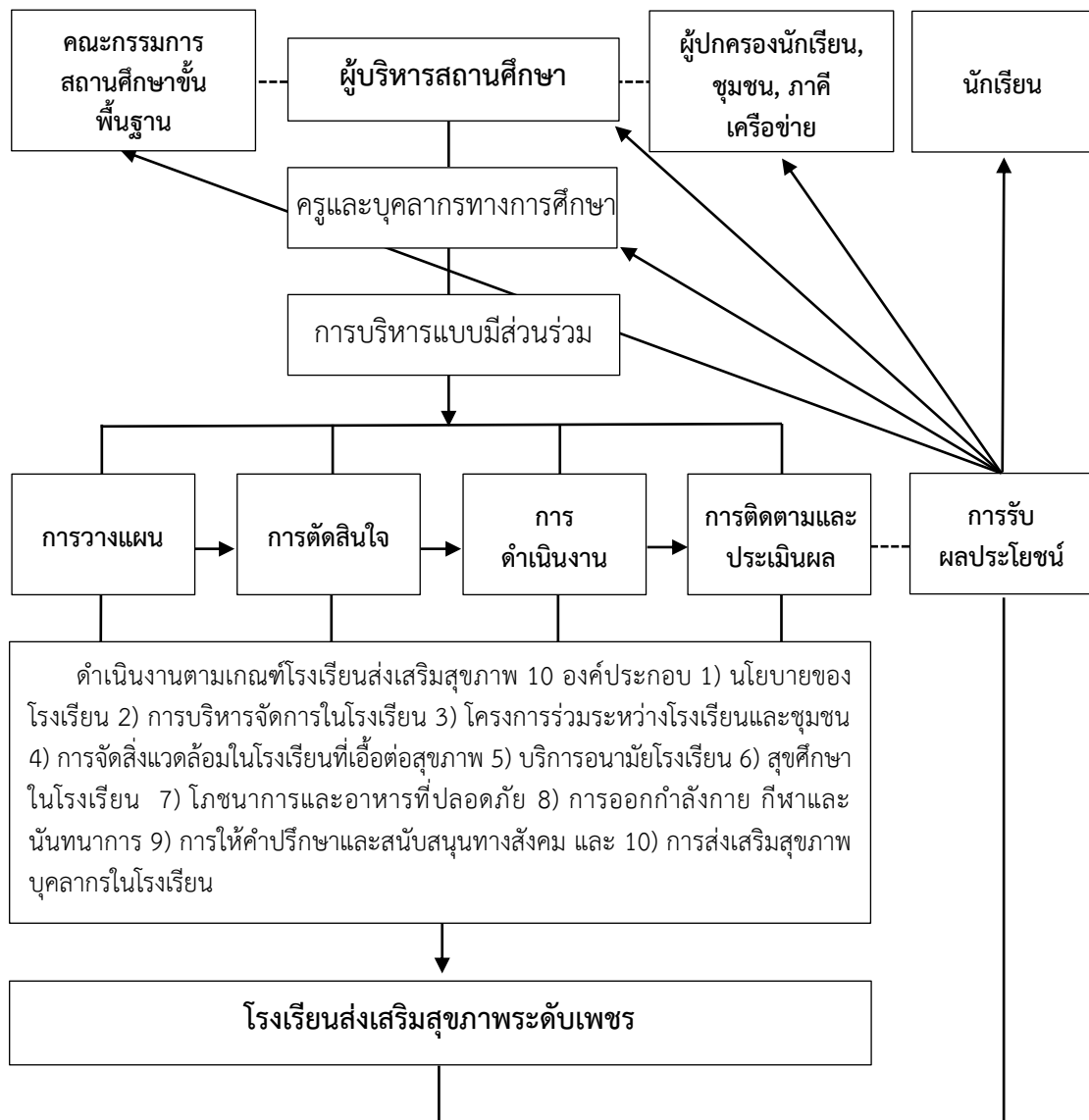
องค์ประกอบที่ 1 นโยบายของโรงเรียน การกำหนดนโยบายหลักของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยอาศัยข้อมูล และวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กำหนดแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเรียนอย่างเป็นระบบ มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ที่ชัดเจน ผู้บริหารนำแผนปฏิบัติการถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติจริง ผู้บริหารมีสมรรถนะในการสื่อสารสร้างแรงจูงใจสูง ทำให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจและตระหนักในบทบาทหน้าที่ในควรปฏิบัติ เห็นความสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน พัฒนาศักยภาพของตนเอง และร่วมดำเนินงานด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับชาญชัย อาจินสมมาตร (2548) ที่ได้ให้ความเห็นว่า การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย แก้ปัญหาและตัดสินใจทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไม่เพียงแต่จะช่วยลดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง แต่จะเพิ่มแรงจูงใจในการทำงานและความต้องการปฏิบัติงานสูงขึ้น องค์ประกอบที่ 2 การบริหารจัดการในโรงเรียน มีกระบวนการบริหารและการจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยใช้รูปแบบการบริหาร CHOK MODEL ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ 6G ของโรงเรียนและสอดคล้องกับนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการทำกิจกรรม เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารมีสมรรถนะในการสื่อสารและมีความสามารถในการจูงใจสูงในการเชิญชวนให้ผู้รับผิดชอบแต่ละด้าน มาร่วมออกแบบ วางแผนการดำเนินกิจกรรมโรงเรียนอย่างเป็นระบบ บุคลากรปฏิบัติงานตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มใจ ผู้บริหารกำกับการทำงาน นิเทศติดตามเป็นระยะและต่อเนื่อง สอดคล้องกับคณะกรรมการบริหารงานวิจัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 (2564) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนคุณภาพของชุมชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบหลักของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ โลกทัศน์ การร่วมเสริมสร้างพลังบวก การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ร่วม และการบรรลุผลสำเร็จ รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ประกอบด้วย 7 ส่วน คือ ชื่อรูปแบบความเป็นมาของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบหลักของรูปแบบ แนวทางการประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบองค์ประกอบที่ 3 โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน ผู้บริหารและคณะครูมีสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชน เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีโครงการระดมทรัพยากรมาช่วยเหลือนักเรียนและพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทุกกิจกรรมของโรงเรียนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร งบประมาณ กำลังคน ในการดำเนินกิจกรรมด้วยความสมัครสมาน สามัคคี สอดคล้องกับสุภัททา อินทรศักดิ์ (2561) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมวางแผน คือ การมีส่วนร่วมของภาครัฐ นักเรียน ชุมชน ครอบครัวโดยจัดลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดแผนและโครงการเพื่อแก้ปัญหา มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน และวางแผนจัดหาทรัพยากร องค์ประกอบที่ 4 การ

จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ โรงเรียนมีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ มีรั้วรอบขอบชิด จัดระเบียบการจราจรทางเข้า-ออก มีครูเวรประจำวัน ดูแลความปลอดภัย สนามกีฬา สนามเด็กเล่น เครื่องเล่นจัดเป็นสัดส่วน มีความปลอดภัย มีบริเวณสำหรับพักผ่อน อาคารเรียนสะอาดสวยงาม เป็นระเบียบ แข็งแรงและปลอดภัย และองค์ประกอบที่ 5 บริการอนามัยโรงเรียน โรงเรียนให้ความสำคัญกับสุขภาพของนักเรียนทุกคน ทุกระดับชั้น มุ่งเน้นการสร้างสุขนิสัยที่ดีให้นักเรียน มีเรือนพยาบาลและครูอนามัย ให้บริการเบื้องต้น มีนักเรียนแกนนำที่ผ่านการฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ทันตสุขภาพ ช่วยให้คำปรึกษา ฉีดวัคซีนตามเกณฑ์และตรวจสุขภาพนักเรียนประจำทุกภาคเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของศิวตล ดวงหะคลัง (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาโรงเรียนสะอาดประชาสรรค์สู่โรงเรียนสุขภาวะ: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า สภาพปัญหาที่คาดหวังของโรงเรียนสุขภาวะใน 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการบริการสุขภาพอนามัยและโภชนาการ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์ประกอบที่ 6 สุขศึกษาในโรงเรียน มีการบูรณาการองค์ความรู้ด้านสุขภาพ ในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา พลศึกษา มีป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายนิเทศเพื่อการเรียนรู้ประจำห้องเรียน อาคารเรียน ห้องปฏิบัติการเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเน้นกระบวนการ คิดและปฏิบัติจริง จัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย นักเรียนทุกคนมีทักษะการคิดที่เกิดจากการลงมือทำจริง นักเรียนมีองค์ความรู้ด้านสุขภาพ รู้จักรักษาความสะอาดเรียบร้อย มีสุขนิสัยด้านสุขภาพที่ดี สอดคล้องกับ ทิพวรรณ แพงบุปผา (2560) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านดงมะกรูดทรายทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการใน 5 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนา สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการส่งเสริมความรู้แก่ชุมชน องค์ประกอบที่ 7 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย คณะครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันมีการกำหนดเมนูอาหารเหมาะกับวัยนักเรียน นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ครบทั้ง 5 หมู่ ได้เต็มมในตอนเช้าและก่อนอาหารกลางวัน เสริมสร้างให้ร่างกายได้รับแคลเซียม แร่ธาตุและวิตามินอย่างเพียงพอ นักเรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์ การเจริญเติบโตปกติ มีพัฒนาการตามวัย สอดคล้องกับ ฉลาด จันทรมบัติ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาแก้ปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาและการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ 8 การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ มีการบูรณาการกิจกรรม ในการเรียนการสอนรายวิชาสุขศึกษา พลศึกษา มีการออกกำลังกายในแต่เช้า คือ การเต้นแอโรบิคและการเต้นบาสโลบ จะทำเฉพาะในฤดูหนาวเพื่อเป็นการอบอุ่นร่างกาย ก่อนเข้าเรียน และงดในฤดูร้อนเพราะทำให้นักเรียนมีเหงื่อ ไม่สบายตัว สิ่งที่ไม่พึงประสงค์รบกวนในห้องเรียน หลังเลิกเรียนในตอนเย็นส่งเสริมให้นักเรียนได้เล่นกีฬาร่วมกับคณะครู ผู้ปกครองในชุมชนและศิษย์เก่า ทำให้เกิดสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน องค์ประกอบที่ 9 การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง มีระบบการคัดกรองนักเรียนที่ดี ครูประจำชั้นรู้จักนักเรียนทุกคน มีข้อมูลพื้นฐาน สารสนเทศ ช่องทางการติดต่อกับผู้ปกครองทุกคนหรือช่องทาง อาทิ

ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ กลุ่มไลน์ เพื่อนสนิทหรือผู้นำชุมชน โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล สอดคล้องกับจอมพงศ์ มงคลวนิช (2556) กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม คือ ทำให้การบริหารหรือการพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาที่มีความหลากหลายเป็นไปอย่างถี่ถ้วน รอบคอบ เพราะเป็นการระดมแนวคิดจากบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งความรู้และประสบการณ์ ก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี ทำให้การบริหารเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ และ องค์ประกอบที่ 10 การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีทุกคน ไม่มีการสูบบุหรี่หรือดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณโรงเรียน 100% ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและชุมชน

7. องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร

กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ต้องอาศัย การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสีย อาทิ ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน หน่วยงานรัฐในพื้นที่ ภาคีเครือข่าย ประชุมวางแผน วิเคราะห์สภาพปัจจุบันร่วมกัน ดำเนินงานตาม เกณฑ์โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนมีสุขนิสัยที่ดี พัฒนาการ เหมาะสมตามวัย และใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร มีองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วม ในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วม ในการประเมินผล และ 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำทั้ง 5 องค์ประกอบไปปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาตามบริบท เพื่อยกระดับสถานศึกษาอย่าง มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

8.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัย ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนด นโยบาย ออกแบบ วางแผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นโยบายของโรงเรียน 2) การบริหารจัดการในโรงเรียน 3) โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน 4) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ 5) บริการอนามัยโรงเรียน 6) สุขศึกษาในโรงเรียน 7) โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย 8) การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ 9) การให้คำปรึกษา และสนับสนุนทางสังคม และ 10) การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อ ขับเคลื่อนการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร อันจะนำไปสู่ ความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาได้อย่างยั่งยืน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาสภาพบริบทของโรงเรียน ให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนชัดเจน และพัฒนาสถานศึกษาโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ไม่ควร ยึดโยงกับตัวบุคคลมากเกินไป และการบริหารบุคลากรให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมี องค์ประกอบ ดังนี้ 1) สรรหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ามาทำงาน 2) ฝึกอบรมและพัฒนา เพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ ให้สามารถทำงานได้ดีขึ้นและทันต่อการเปลี่ยนแปลง 3) ประเมินผลการ ทำงานอย่างยุติธรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนา รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย และ 4) สร้างวัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีในการทำงาน

8.2.2 การรักษามาตรฐานของโรงเรียนให้คงอยู่ ต้องมีระบบการบริหารจัดการที่ดี ทุก ฝ่ายตระหนักรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง บุคลากรในโรงเรียนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับ นักเรียนได้ โรงเรียนต้องสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและชุมชน ประสานความร่วมมือกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ และดำเนินงานของโรงเรียนอย่างรอบด้านทำกิจกรรมทุกอย่างเป็น กิจวัตร และการแก้ไขปัญหาสะสมของโรงเรียน ต้องอาศัยการอำนาจสั่งการของผู้บริหารสถานศึกษา

ประกอบกับการลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง กำกับ นิเทศติดตาม ประเมินผล เพื่อพัฒนางานเป็นระยะ และต่อเนื่อง

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการวิจัยเชิงแบบผสมวิธีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดั่งเพชร การเก็บข้อมูลที่หลากหลายจะมีประโยชน์ในการอธิบายรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดั่งเพชรได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

8.3.2 ควรทำการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research & Development) โดยใช้ผลการวิจัยนี้ เป็นแนวทางเพื่อให้ได้ข้อมูลการวิจัยที่หลากหลายมิติที่นำมาเป็นแนวการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดั่งเพชร ที่มีประสิทธิผลอันจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาต่อไป

9. บรรณานุกรม

- กรมอนามัย. (2556). **คู่มือผู้ประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2556**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). **การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉลาด จันทสมบัติ. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. **วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 2(1). 176-177.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2548). **สู่ทิศทางการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ก้าวใหม่.
- ทิพย์วรรณ แพงบุปผา. (2560). **การพัฒนาการมีส่วนร่วมของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านดงมะกรูดทรายทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1**. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ศิวดล ดวงหะคลัง. (2555). **การพัฒนาโรงเรียนสะอาดประชาสรรค์สู่โรงเรียนสุขภาวะ: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. (2564). **การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนคุณภาพของชุมชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3**. นครศรีธรรมราช : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ :
พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **สภาพการณ์การจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ในบริบท
ประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580
(ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของ
คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- สุภัททา อินทรศักดิ์. (2561). **การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนส่งเสริม
สุขภาพ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน
หลักเกณฑ์และวิธีการส่งต้นฉบับเพื่อพิมพ์เผยแพร่
วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1. ลักษณะของวารสาร

วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นวารสารเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทความรายงานการวิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยและบุคลากรจากหน่วยงานภายนอกโดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้ต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารรายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน เนื้อหาบทความหรือข้อคิดเห็นที่พิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เขียนเท่านั้น กองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยต้นฉบับจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการตีพิมพ์

2. การเตรียมต้นฉบับ

ต้นฉบับจะเขียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และต้องมีบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ต้นฉบับต้องพิมพ์บนกระดาษขาวขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียวใส่เลขกำกับหน้าทุกหน้าพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม Microsoft Word ใช้แบบอักษร (Font) TH Sarabun ขนาด 16

ถ้ามีภาพประกอบควรเป็นภาพถ่ายขาว – ดำ ที่ชัดเจน

ถ้าเป็นภาพวาดลายเส้นให้วาดบนกระดาษขาวโดยใช้หมึกดำให้สะอาดและลายเส้นคมชัด ความยาวของเนื้อเรื่องภาพประกอบ ตาราง และบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษรวมเอกสารอ้างอิงไม่ควรเกิน 12-15 หน้า

ส่งต้นฉบับมายังกองบรรณาธิการวารสารวารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด มาที่ Email : JournalMBU101@gmail.com หรือส่งเข้าระบบออนไลน์ <http://ojs.mbu.ac.th/index.php/RJGE>

3. รายละเอียดขนาดตัวอักษรและรูปแบบการพิมพ์

ส่วนประกอบของบทความ	รูปแบบการพิมพ์	ขนาดตัวอักษร	ลักษณะตัวอักษร
ชื่อบทความ	กลาง หน้ากระดาษ	18	ตัวหนา
ชื่อผู้แต่ง	ชิดขวา	16	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ -ภาษาไทย -ภาษาอังกฤษ	กลาง หน้ากระดาษ	18	หัวข้อตัวหนา เนื้อหาตัวปกติ
หัวข้อแบ่งตอน	ชิดซ้าย	18	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	ใช้หมายเลข	16	ตัวปกติ

เนื้อหาบทความ	-	16	ตัวปกติ
การเน้นความในบทความ	-	16	ตัวปกติ
ข้อความในตาราง	-	16	ตัวปกติ
บรรณานุกรม	ขีดซ้าย	16	ตัวหนา
ภาพประกอบ / คำอธิบายใต้ภาพ	กลาง หน้ากระดาษ	16	ปกติ

ตัวอักษร TH Sarabun ขนาด 16 เว้นขอบด้านบน / ขอบด้านซ้าย 1.5 นิ้ว เว้นขอบด้านล่าง / ขอบด้านขวา 1 นิ้ว

4. ชื่อผู้เขียน

ระบุชื่อ – นามสกุลจริง (ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) โดยวางไว้ทางขวามือใต้ชื่อของบทความ ระบุ สาขาวิชา/ภาควิชา คณะ สถาบัน และ e-mail ตามลำดับ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

5. บทคัดย่อ

บทความภาษาไทยต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยใช้บทคัดย่อภาษาอังกฤษก่อนบทคัดย่อภาษาไทย และจำนวนคำ 300-500 คำ

บทความภาษาอังกฤษต้องมีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้บทคัดย่อภาษาไทยก่อนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ และจำนวนคำไม่เกิน 300-500 คำ

ท้ายบทคัดย่อให้ผู้เขียนกำหนดคำสำคัญ (Keywords) สำหรับคำดัชนีเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3-5 คำ

6. เกณฑ์การพิจารณาบทความ

1. กองบรรณาธิการวารสารพิจารณาคัดเลือกคุณภาพบทความ และ/หรือปรับแก้ตามความเหมาะสมก่อนส่งผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 คนเป็นผู้พิจารณาเนื้อหาสาระ ตรวจสอบความถูกต้อง และคุณภาพทางวิชาการของบทความและเห็นชอบให้ตีพิมพ์ทั้ง 2 คน กรณีผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบ 1 ใน 2 คนทางกองบรรณาธิการวารสารฯ จะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมอีก จำนวน 1 คน (และในส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งเพิ่มขึ้นผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1,000 บาท) และบทความที่จะได้รับการตีพิมพ์จะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ใน 3 คน กรณีเมื่อเสนอบทความต่อผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไม่ว่าผลจะเป็นอย่างไร ผู้เขียนบทความประสงค์จะไม่ตีพิมพ์ในวารสาร ผู้เขียนบทความจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าตอบแทนของผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านละ 1,000 บาท

3. กองบรรณาธิการวารสารจะไม่คืนต้นฉบับให้กับเจ้าของบทความในทุกรณี

7. ประเภทของบทความที่รับพิจารณา

บทความวิชาการ บทความวิชาการวิจัย บทความปริทัศน์ และหรือบทวิจารณ์หนังสือ

8. หลักการอ้างอิง

ให้ใช้ “ระบบฝังโน” และตัวเลขให้ใช้ “ตัวเลขอารบิก” ที่เป็นสากล

9. เขียนตามแบบที่กำหนดไว้

9.1 บทความวิชาการ

แบบการเขียน “บทความวิชาการ” เพื่อลงพิมพ์ในวารสาร
วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย).....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ).....

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาไทย) 1

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาอังกฤษ) 1

ต้นสังกัด/หน่วยงาน¹

ภาษาอังกฤษ (ต้นสังกัด/หน่วยงาน)¹

Email :

บทคัดย่อ

.....
.....(บอกวิธีวิจัย).....ผลการวิจัยพบว่า.....
.....

คำสำคัญ :;;; (3 – 5 คำ)

ABSTRACT

.....
.....
.....

Keywords :;;;(3 – 5 คำ)

1. บทนำ

(พิมพ์รายละเอียด).....

.....
.....
.....

2. เนื้อหา : ในส่วนนี้ การอ้างอิงในเนื้อเรื่องให้ใช้แบบนาม-ปี (Name-Year) ระบุชื่อ-นามสกุล ผู้แต่งปีที่พิมพ์เอกสารและหน้าไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความนั้นก็ได้ เช่น กุลธิดา ท้วมสุข (2548 : 16) กุลธิดา ท้วมสุข (2548) หรือ (กุลธิดา ท้วมสุข, 2548) (กุลธิดา ท้วมสุข, 2548 : 16))

2.1.

2.2.

2.3.

ฯลฯ

3. สรุป

(พิมพ์รายละเอียด).....

.....

.....

4. บรรณานุกรม

.....

.....(เฉพาะที่มีอ้างอิงในบทความวิชาการเท่านั้น)

9.2 บทความวิจัย

แบบการเขียน “บทความวิจัย” เพื่อลงพิมพ์ในวารสาร
วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด

เรื่อง (ภาษาไทย).....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ).....

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาไทย) 1

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาอังกฤษ) 1

ต้นสังกัด/หน่วยงาน¹

ภาษาอังกฤษ (ต้นสังกัด/หน่วยงาน)¹

Email :

บทคัดย่อ

.....

.....(บอกวิธีวิจัย).....ผลการวิจัยพบว่า.....

.....

คำสำคัญ :;; (3 – 5 คำ)

ABSTRACT

Keywords :;;; (3 – 5 คำ)

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

.....

(ความยาวประมาณ 2/3หน้ากระดาษ A4)

2. โจทย์วิจัย(ถ้ามี)

2.1
 2.2

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อ
 3.2 เพื่อ.....

4. สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)

4.1
 4.2

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.1
 5.2

6. วิธีดำเนินการวิจัย

.....
(ความยาวประมาณ ½
 หน้ากระดาษ A4)

7. ผลการวิจัย

.....
 มีตาราง/รูปภาพ/แผนภูมิประกอบ ถ้าวิจัยเชิงคุณภาพให้ใส่รูปภาพ 1-2 รูป (ความยาวประมาณ 2-3
 หน้ากระดาษ A4)

8. อภิปรายผลการวิจัย

.....
(ความยาวประมาณ 1/3 หน้ากระดาษ A4)

9. องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี)

.....

10. ข้อเสนอแนะ

.....

11. บรรณานุกรม

.....
(เฉพาะที่มีอ้างอิงในบทความวิจัยเท่านั้น)

การอ้างอิงและการเขียนเอกสารอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม

การระบุแหล่งที่มาของข้อมูล 1) ในเนื้อเรื่องให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนามปี (author-date in text citation) โดยระบุ ชื่อผู้แต่งและปีพิมพ์ของเอกสารไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และระบุเลขหน้าเอกสารอ้างอิงในกรณียกข้อความมาทั้งหมด 2) การอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม โดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในการเขียนผลงานนั้นๆ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ภายใต้วลี “บรรณานุกรม” สำหรับผลงานวิชาการภาษาไทย หรือ “Reference” สำหรับผลงานวิชาการภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) ดังปรากฏในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างเบื้องต้น

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. (ครั้งที่พิมพ์-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

2. วารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**. ระบุเลขของปีที่(ระบุเลขของฉบับที่). ระบุเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทความเรื่องนั้นๆ.

นัฐธยา พิพัฒน์นราธ, นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ. (2561). การบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร. **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์**. 5(1). 223-240.

3. วิทยานิพนธ์/รายงานวิจัย

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์). ชื่อสถาบันการศึกษา. สถานที่พิมพ์
ตัวอย่างเช่น

รัศมี สีहनัน. (2551). การประเมินสมรรถนะความเป็นครูของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาอุบลราชธานีเขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและ
ประเมินผล. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

4. เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่

ชื่อผู้จัดประชุม. (ปีที่พิมพ์). ชื่อรายงานการประชุม. เมืองที่พิมพ์-ถ้ามี : สำนักพิมพ์-ถ้ามี.

5. สื่ออิเล็กทรอนิกส์/เว็บไซต์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). ชื่อเรื่องที่ปรากฏในเว็บ. สืบค้นเมื่อระบุวันที่เดือนปี. จากชื่อเจ้าของเว็บไซต์ :
<http://xxxxxx>

เสาวรัจ รัตนคำฟู.(2563). วิกฤตโควิด-19 รัฐต้องเร่งลดช่องว่างดิจิทัล เพื่อความเท่าเทียมในห้องเรียน
ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2563. จาก <https://tdri.or.th/2020/04/digital-divide-online-education-inequalities/>

จริยธรรมการตีพิมพ์บทความ
วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด
(MBU Roi Et Journal of Global Education Review)
ISSN : 2730-4132 (Online)

วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้น จึงกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการในวารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1.1 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับเป้าหมายและขอบเขตของวารสาร รวมถึงตรวจสอบคุณภาพของบทความตามกระบวนการประเมินคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์

1.2 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้หลักการในพิจารณาบทความโดยอ้างอิงเหตุผลทางวิชาการเป็นหลัก และต้องไม่มีอคติต่อผู้นิพนธ์บทความและเนื้อหาบทความที่พิจารณาไม่ว่าจะด้วยกรณีใดๆ ทั้งสิ้น

1.3 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์บทความหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความ ไม่ว่านจะเป็นประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือในการนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง

1.4 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่ปิดกั้น เปลี่ยนแปลง หรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความและผู้นิพนธ์บทความ

1.5 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

2. บทบาทหน้าที่ของผู้นิพนธ์บทความในวารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2.1 บทความที่ผู้นิพนธ์ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน

2.2 ผู้นิพนธ์บทความต้องทำการอ้างอิงให้ถูกต้องทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมานำเสนอหรืออ้างอิงประกอบในเนื้อหาบทความของตนเอง และต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น

2.3 หากผลงานทางวิชาการของผู้นิพนธ์เกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วม หรืออาสาสมัคร หรือผลการวิจัยมีประเด็นที่เปราะบางต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้นิพนธ์ควรดำเนินการตามหลักจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงต้องได้รับความยินยอมก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือในสัตว์ ทดลองประกอบด้วยทุกครั้ง

2.4 ผู้นิพนธ์บทความต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่นๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์กับวารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด แล้ว

2.5 ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในบทความนั้นๆ จริง

3. บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความ

3.1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์บทความ การพิจารณาคุณภาพของบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพของบทความเป็นหลัก และพิจารณาบทหลักการ และเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งส่วนตัว

3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง

3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน

3.4 หากผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความได้ตรวจสอบแล้วพบว่าบทความที่รับประเมินเป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน

3.5 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด กำหนด รวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้อื่นได้รับ